

ବ୍ୟକ୍ତି, ସାଂସ୍କୃତି ଓ ସାଂପ୍ରତିକୀ



ବିମଳେନ୍ଦୁ ମହାନ୍ତି

ବ୍ୟକ୍ତି, ସଂସ୍କୃତି ଓ ସାମ୍ପ୍ରତିକା

ଡକ୍ଟର ବିମଳେନ୍ଦୁ ମହାନ୍ତି



ଜ୍ଞାନଯୁଗ ପବ୍ଲିକେଶନ
ଭୁବନେଶ୍ୱର

ବ୍ୟକ୍ତି, ସଂସ୍କୃତି ଓ
ସାଂପ୍ରତିକୀ

BYAKTI, SANSKRUTI O
SAMPRATIKI

ଡକ୍ଟର ବିମଲେନ୍ଦୁ ମହାନ୍ତି

Dr. Bimalendu Mohanty

ପ୍ରକାଶନ ଉପଦେଷ୍ଟା

Publisher's Adviser

ଶ୍ରୀ ବିନୋଦ ବିହାରୀ ବିଶୋଇ

Sri Binod Bihari Bisoi

ମୋବାଇଲ୍ : ୯୯୩୭୬୯୪୭୮୧

Mob. : 9937694781

ପ୍ରକାଶକ

Publisher

ଜ୍ଞାନଯୁଗ ପବ୍ଲିକେଶନ

Gyanajuga Publication

ଏନ୍-୬/୪୨୮, ଆଇ.ଆର୍.ସି. ଭିଲେଜ୍

N-6/428, I.R.C. Village

ନୂଆପଲ୍ଲୀ, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୧୫

Nayapalli, Bhubaneswar-15

ଫୋନ୍ ନଂ.-୨୫୫୨୦୯୧

Phone : 2552091

ଅକ୍ଷର ବିନ୍ୟାସ

Type Setting

ବି. ଏନ. ଗ୍ରାଫିକ୍ସ

B. N. Graphics

ଏନ୍-୫/୨୩୮, ଆଇ.ଆର୍.ସି. ଭିଲେଜ୍

N-5/238, I.R.C. Village

ନୂଆପଲ୍ଲୀ, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୧୫

Nayapalli, Bhubaneswar-15

ଫୋନ୍ : ୨୫୫୪୭୧୧

Phone : 2554711

ମୁଦ୍ରକ

Printer

କ୍ରିଏଟିଭ୍ ଅଫସେଟ୍

Creative Offset

ଏନ୍-୬/୪୨୮, ଆଇ.ଆର୍.ସି. ଭିଲେଜ୍

N-6/428, I.R.C. Village

ନୂଆପଲ୍ଲୀ, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୧୫

Nayapalli, Bhubaneswar-15

ଫୋନ୍ ନଂ.-୨୫୫୨୦୯୧

Phone : 2552091

ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରକାଶ-୨୦୧୪

2nd Edition-2014

ମୂଲ୍ୟ : ଟ.୧୬୦/-

Rs. 160/-

Published by Smt. Susama Bisoi on behalf of Gyanajuga Publication
N-6/428, IRC Village, Nayapalli, Bhubaneswar-751015 Odisha
Ph. (0674) 2552091



ଉତ୍ସର୍ଗ

ପିଲାଦିନୁ ପାଠପଢ଼ାରେ ମନ ନଦେଇ
ମୁଁ ଖେଳ କସରତରେ ବିଶେଷ ଧ୍ୟାନ ଦେଉଥିଲି ।
ସଦାସର୍ବଦା ଆକଟ କରି ଯିଏ ମୋର ପଢ଼ିବାରେ ରୁଚି
ସୃଷ୍ଟି କଲେ ଓ ମୋର ସାମାନ୍ୟ ସଫଳତା ଦେଖିଲେ ମୋତେ
ଅଧିକ ପଢ଼ିବାକୁ ଉତ୍ସାହିତ କଲେ ସେ ହେଉଛନ୍ତି ମୋ ଦାଦି (ବାପାଙ୍କ ସାନଭାଇ)
ଶ୍ରୀ ଗୋଲକ କିଶୋର ମହାନ୍ତି । ଆଜି ଅବସର ଜୀବନରେ ମୁଁ
ଲେଖାଲେଖିରେ ରୁଚି ରଖିଥିବା ଦେଖି ସେ ଆନନ୍ଦିତ
ହେଉଛନ୍ତି । ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧ ସଂକଳନଟି ମୋ ପୂଜାସ୍ବଦ
ଦାଦି ଏବଂ ସ୍ନେହଶାଳୀ ଖୁଡ଼ି ଶକୁନ୍ତଳା ଦେବୀଙ୍କୁ
ସମର୍ପଣ କରୁଛି ।

—ବିମଳେନ୍ଦୁ



ମୁଖବନ୍ଧ

ଡକ୍ଟର ବିମଳେନ୍ଦୁ ମହାନ୍ତିଙ୍କର ‘ବ୍ୟକ୍ତି, ସଂସ୍କୃତି ଓ ସାଂପ୍ରତିକୀ’ ଏକ ଉପାଦେୟ ସଂକଳନ । ଜଣେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି, ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବିଷୟକୁ ଧରି ସେ ସରଳ ଭାଷାରେ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଯେଉଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ରଚନା କରିଛନ୍ତି ତାହା ତାଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଆ ସମ୍ପର୍କମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଉଚ୍ଚ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ସ୍ଥାନିତ କରିବ ।

ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେ ମଧୁସୂଦନ ଦାସ, ରାଧାନାଥ ରାୟ, ଗୌରୀଶଂକର ରାୟ, ସୁଭାଷଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ, ବିଜୁ ପଟ୍ଟନାୟକ, ବିନାୟକ ସେନ, ଜୁଲିଆନ୍ ପଲ ଆସେଞ୍ଜ, ବାରାକ୍ ଓବାମାଙ୍କ ବିଷୟରେ ଲେଖିଛନ୍ତି । ଏମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ଭାଷା, ସଂସ୍କୃତି ଓ ସ୍ୱାଧିନୀତର ପରିଚୟ ପତ୍ର ।

ସଂସ୍କୃତି ବିଷୟରେ ବିଭିନ୍ନ ଲେଖା ମଧ୍ୟରେ ଆଦିବାସୀ ସଂସ୍କୃତି ଓ ମାଓ ଆନ୍ଦୋଳନ ବିଷୟକ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ମନକୁ ଛୁଏ । ଆଦିବାସୀମାନେ ଓଡ଼ିଶା ଲୋକସଂଖ୍ୟାର ୨୪ ପ୍ରତିଶତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ମଣିଷରେ ଗଣୁ ନାହିଁ । ବିତିଶ ଅମଳର ଓଡ଼ିଶା ମାନଚିତ୍ରରେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ବସବାସସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକରେ ଲାଲ ରଙ୍ଗର ବୃତ୍ତ ଦେଇ ପାହାଡ଼ (Hill) ବୋଲି ଲେଖା ହୋଇଛି । ସେଠି ଯେ ମଣିଷ ଅଛନ୍ତି ଏକଥା ସ୍ୱାକାର କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଆମ ଇତିହାସ ଭୂଗୋଳରେ ତାଙ୍କର ନାଁ ନାହିଁ । ମୋଟ ଉପରେ ଆମ ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକଙ୍କ ମନରୁ ସେମାନେ ପୋଛି ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି । ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ମନ ନେଇ ସେମାନଙ୍କର ସଂସ୍କୃତି ଓ ସାଂପ୍ରତିକ ସମସ୍ୟା ସେଇଥିପାଇଁ ମନକୁ ଲାଗେ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ବୁଦ୍ଧ, ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଓ ସଂସ୍କୃତି ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ମନୋରଞ୍ଜକ ।

ସାଂପ୍ରତିକୀ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକରେ ରାଜନୀତି, ଶିକ୍ଷା, ଭାଷାବିଷୟକ ଲେଖାମାନଙ୍କର ସାଂପ୍ରତିକ ସମସ୍ୟାର ଆଲୋଚନା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତି ଅଙ୍ଗୁଳି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ।

ମୋଟ ଉପରେ ଏହି ବହିରେ ଥିବା ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ସୁଖପାଠ୍ୟ । ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ଏଗୁଡ଼ିକ ପାଠକଙ୍କଦ୍ୱାରା ଆଦୃତ ହେବ ।

ଦେବୀପ୍ରସନ୍ନ ଦାଶସମ୍ବନ୍ଧ

ବି-୧୮୮, ବରମୁଣ୍ଡା ଭୁବନେଶ୍ୱର
ଭୁବନେଶ୍ୱର

ପ୍ରାକ୍ କଥନ

ଆମ ରାଜ୍ୟର ସଂସ୍କୃତି ଅତି ପ୍ରାଚୀନ ଓ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନ ସହିତ ନିବିଡ଼ ଭାବରେ ଜଡ଼ିତ । ଆମର ପୂର୍ବଜମାନେ ଆମର ଆଦର୍ଶ ଓ ଦିଗଦର୍ଶକ । ବୀର ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏ, ଉତ୍କଳ ଗୌରବ ମଧୁସୂଦନ ଦାସ, ଉତ୍କଳମଣି ପଣ୍ଡିତ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସ, ପାରଳା ମହାରାଜା କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଗଜପତି ଦେବ, ମହାରାଜା ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜଦେଓ, କବିବର ରାଧାନାଥ ରାୟ, କର୍ମବୀର ଗୌରୀଶଂକର ରାୟ, ବ୍ୟାସକବି ଫକୀର ମୋହନ ସେନାପତି, ସ୍ୱଭାବକବି ଗଂଗାଧର ମେହେର, କବିସମ୍ରାଟ ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ, ଜୟଦେବ, ଜାତୀୟକବି ବୀରକିଶୋର ଦାସ, କାନ୍ତକବି ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର ପ୍ରଭୃତି ଅନେକ ଯୋଗଜନ୍ମ ପୁରୁଷଙ୍କ ବିଷୟରେ ଆମ ଶିକ୍ଷିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଖୁବ୍ ଅଳ୍ପ ଜାଣନ୍ତି ବା କିଛି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ ।

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ହେବାର ୭୬ ବର୍ଷ ଅତିକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଛି । ତଥାପି ଆମ ରାଜ୍ୟ ଭାରତର ଦରିଦ୍ରତମ ରାଜ୍ୟ ରୂପେ ପରିଗଣିତ । ଆମ ରାଜ୍ୟର ୩୦ଟି ଜିଲ୍ଲାରୁ ୨୦ଟି ଜିଲ୍ଲା ମାଓ ଅଧିକୃଷ୍ଟ ଅଞ୍ଚଳରୂପେ ପରିଚିତ । ସେଠାକାର ଜନଜାତି ସରକାରୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିରୋଧରେ ଅସ୍ତ୍ର ଉତ୍ତୋଳନ କରୁଛନ୍ତି ।

ଆମ ରାଜ୍ୟରେ କିଛି ଭଲକଥା ହେଲେ ମୋ ମନରେ ତୃପ୍ତି ଆସେ । ଅବସର ଗ୍ରହଣ ପରେ ଆମ ରାଜ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକମାନଙ୍କ ସହିତ ଖୋଲାଖୋଲି ଭାବରେ ମିଶିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଲି । ଆମର ଯୁବପିଢ଼ି ବିଶେଷକରି ଛାତ୍ରସମାଜର ମନୋଭାବ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲି । କାହିଁକି ମନେହେଉଛି ଆଜି ଉଣା ଅଧିକେ ସମସ୍ତେ ଭୌତିକ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମରତ । ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟଠାରୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜ୍ୟର ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଆଜି ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ । କୃଷି ଓ କୃଷକ ଅବହେଳିତ । ପ୍ରଶାସନ ସାଧାରଣ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ନୁହେଁ । ଓଡ଼ିଶାକୁ ନେତୃତ୍ୱ ଦେଇ ରାଜ୍ୟବାସୀଙ୍କୁ ସୁଖ ଓ ସମୃଦ୍ଧି ପଥରେ ଆଗେଇ ନେବାପାଇଁ ଚାରିକୋଟି ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ମନରେ ଆଶା ଓ ବିଶ୍ୱାସ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରୁଥିବା କେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହେଉ ନାହାନ୍ତି । ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ରାଜ୍ୟକୁ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ ଓ ସମୃଦ୍ଧିଶାଳୀ କରିବାର ପ୍ରୟାସ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ଆରମ୍ଭ ହୋଇନାହିଁ । ସବୁଆଡ଼େ ଏକ ନୈରାଶ୍ୟର ବାତାବରଣ ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଉଛି । ସମସ୍ତେ ଯେନତେନ ଉପାୟରେ ନିର୍ବାଚନରେ ଜିତି ସରକାର ଗଠନ କରି ନିଜ ନିଜର ସ୍ୱାର୍ଥସାଧନ କରିବାରେ ନେତାମାନେ ବ୍ୟାପୃତ । ତେଣୁ

ଆବଶ୍ୟକତା ହେଉଛି ଏକ ଜନସଚେତନତା, ଯାହା କେହି ଜଣେ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରିବ ନାହିଁ । ଗଣମାଧ୍ୟମର ଦାୟିତ୍ୱ ହେଉଛି ଜନମତକୁ ଜାଗ୍ରତ କରି ଉଚିତ ମାର୍ଗରେ ପରିଚାଳିତ କରିବା । ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ହେଉଛି ରାଜ୍ୟର ପରିସ୍ଥିତି ଓ ଆବଶ୍ୟକତା ସଂପର୍କରେ ନିଜର କଲମ ଚାଳନା କରି ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରସ୍ତାବମାନ ଉପସ୍ଥାପନା କରିବା । ଏହି ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଓଡ଼ିଶାର ଅଳ୍ପ କେତେଜଣ ପ୍ରାତଃସ୍ମରଣୀୟ ବ୍ୟକ୍ତି, ଆମ ରାଜ୍ୟର ସଂସ୍କୃତି ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟାକୁ ନେଇ ମୁଁ ରଚନା କରିଥିବା ଏବଂ ପୂର୍ବରୁ ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇ ଆଦୃତି ଲାଭ କରିଥିବା କେତୋଟି ପ୍ରବନ୍ଧକୁ ଏକାଠି କରି ‘ବ୍ୟକ୍ତି, ସଂସ୍କୃତି ଓ ସାଂପ୍ରତିକୀ’ ଶୀର୍ଷକ ପୁସ୍ତକଟିକୁ ପ୍ରକାଶିତ କରିବାକୁ ଆଗଭର ହୋଇଛି ।

ପ୍ରବନ୍ଧ ରଚନା ସମୟରେ ଯେ ମୋତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ସେ ମୋ ସହଧର୍ମିଣୀ ପ୍ରଫେସର ବେଦବତୀ ମହାନ୍ତି ଓ ଯୁବ ଆଡଭୋକେଟ ସରୋଜ ମିଶ୍ର । ପ୍ରବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକ ସଂକଳିତ କରି ପ୍ରକାଶ କରିବାପାଇଁ ମିତିଆ ଏକାଡେମି, ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ବରିଷ୍ଠ ସାମ୍ବାଦିକ ବସନ୍ତ ଦାସ ଓ ସୁସାହିତ୍ୟିକ ବରିଷ୍ଠ ସ୍ତମ୍ଭକାର ବରେନ୍ଦ୍ରକୃଷ୍ଣ ଧଳ, ବରିଷ୍ଠ ସାହିତ୍ୟିକ ଓ ଗବେଷକ ଡକ୍ଟର ସୁରେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ମହାରଣା, ମୋ ପୁଅ ଡକ୍ଟର ସୁଶାନ୍ତ ମହାନ୍ତି ଓ ବୋହୂ ଡକ୍ଟର ନୀତା ମହାନ୍ତି, ସାନଭାଇ ପ୍ରିୟବ୍ରତ ମହାନ୍ତି ଓ ଭାଇବୋହୂ ଅଧ୍ୟାପିକା ସାଗରାକା ସାମନ୍ତରାୟ ମୋତେ ଉତ୍ସାହିତ କରିଛନ୍ତି । ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଆନ୍ତରିକ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଉଛି । ପୁସ୍ତକରେ ସ୍ଥାନିତ ପ୍ରବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକୁ ଆମ୍ବଲଚୂଳ ପଢ଼ି ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଖ୍ୟାତିସଂପନ୍ନ ଭାଷାବିତ୍ର ପ୍ରଫେସର ଡକ୍ଟର ଦେବାପ୍ରସନ୍ନ ପଟ୍ଟନାୟକ (ପଦ୍ମଶ୍ରୀ) ‘ମୁଖବନ୍ଧ’ରେ ତାଙ୍କର ମତାମତ ଦେଇଥିବାରୁ ମୁଁ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ କୃତଜ୍ଞ ।

ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକ ଓଡ଼ିଶାର ପାଠକ-ପାଠିକାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆଦୃତ ହୋଇ ନୂତନ ସନ୍ଦାନ ଜାଗ୍ରତ କରିପାରିଲେ ମୋର ଶ୍ରମ ସାର୍ଥକ ହେଲା ବୋଲି ମନେକରିବି ।

ବିମଳକନ୍ତ ମହାନ୍ତି

ସୂଚିପତ୍ର

ବ୍ୟକ୍ତି	ପୃଷ୍ଠା
◆ ଆଦର୍ଶର ମୂର୍ତ୍ତିମତ୍ର ପ୍ରତୀକ ମଧୁସୂଦନ	୯
◆ ଯୁଗପ୍ରବର୍ତ୍ତକ କବିବର ରାଧାନାଥ ରାୟ	୧୨
◆ କର୍ମଯୋଗୀ ଗୌରୀଶଙ୍କର	୧୫
◆ ସୁଭାଷଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷଙ୍କ ସ୍ୱପ୍ନର ଭାରତ	୨୦
◆ ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଶାର ନିର୍ମାତା - ବିଜୁ ପଟ୍ଟନାୟକ	୨୪
◆ ଜନତା ଅଦାଲତରେ ବିନାୟକ ସେନ୍	୨୯
◆ ନିର୍ଭୀକ ସାମ୍ବାଦିକ ଜୁଲିଆନ୍ ପଲ୍ ଆସେଞ୍ଜ	୩୪
◆ ଡିବ୍‌ବତର ଶେଷ ଆଶା ବାରାକ୍ ଓବାମା	୩୯

ସଂସ୍କୃତି

◆ ବୁଦ୍ଧ ଶରଣ ଗଛାମି	୪୪
◆ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ପ୍ରସାରରେ ଓଡ଼ିଶାର ଭୂମିକା	୪୯
◆ ସୁଖପ୍ରଦ ଜୀବନ ପାଇଁ ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ଅଷ୍ଟମାର୍ଗ	୫୩
◆ ଓଡ଼ିଶାର ଗୌରବାନ୍ୱିତ ଐତିହ୍ୟ ଓ ବର୍ତ୍ତମାନର ସ୍ଥିତି	୫୮
◆ ଓଡ଼ିଶାର ଆଦିବାସୀ ସଂସ୍କୃତି	୬୫

ସାଂପ୍ରତିକୀ

◆ ବିଶ୍ୱାସର ଭୂମିକା	୭୧
◆ ଓଡ଼ିଶାରେ ମାଓବାଦୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ	୭୬
◆ ମାଓବାଦୀ ଆନ୍ଦୋଳନ ଓ ତା'ର ନିରାକରଣ	୭୯
◆ ମାଓବାଦୀ ଦମନ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରଣନୀତି	୮୪
◆ ଲାଲ ଓ ଖାକି ଆତଙ୍କ ଏବଂ ବିରୁଦ୍ଧ ଜନସାଧାରଣ	୮୮
◆ ଆଦିବାସୀ ଶୋଷଣର ଜୀବନ୍ତ ଚିତ୍ର : 'ସୁଲ' ଓ 'ସିଲ' ଜାତି	୯୪
◆ ଆଦର୍ଶ ଆଦିବାସୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ	୯୭

◆ ପଶୁ ଓ ମହ୍ୟସମ୍ପଦ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ	୧୦୦
◆ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଭବିଷ୍ୟତ	୧୦୫
◆ ରାଜ୍ୟରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାର ଗତି କୁଆଡ଼େ ?	୧୦୯
◆ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷାବ୍ୟବସ୍ଥା	୧୧୩
◆ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଶାସନରେ ଦୁର୍ନୀତି ମହାମାରୀ ପରି ବ୍ୟାପୁଛି	୧୧୮
◆ ଆନ୍ଧ୍ରା ହଜାରେ, ବାବା ରାମଦେବ ଓ ଦୁର୍ନୀତିର ମୂଳୋତ୍ଥାପନ	୧୨୪
◆ ଓଡ଼ିଶାରେ ରୁଗ୍‌ଶ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଓ ଏହାର ଜରୁରୀ ପ୍ରତିକାର	୧୨୮
◆ ଚାଷ ବିପନ୍ନ, ଚାଷୀ ସଂକଟାପନ୍ନ, ସରକାର ଉଦାସୀନ	୧୩୫
◆ ବନମହୋତ୍ସବ କାହା ପାଇଁ ?	୧୪୦
◆ ଯୁପିଏ ସରକାରକୁ ବିଜେଡିର ନିରର୍ଥକ ଆକ୍ରମଣ	୧୪୫
◆ ଇ.ଭି.ଏମ. ତଥ୍ୟ : କେତେ ମିଥ୍ୟା ଓ କେତେ ସତ୍ୟ ?	୧୪୮
◆ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣ ଏକ ପ୍ରହସନ	୧୫୨
◆ ଓଡ଼ିଶାରେ ଅସଂଗଠିତ ଶ୍ରମିକଙ୍କ ସମସ୍ୟା	୧୫୬
◆ ଏ ଲୁଣ୍ଠନ ଆଉ କେତେ ଦିନ ?	୧୬୧
◆ ବିଶ୍ୱ ପର୍ଯ୍ୟଟନରେ ପୁରୀର ସ୍ଥାନ	୧୬୫
◆ ଶିଳ୍ପପତିଙ୍କ ପୁଷ୍ପମାସ, କୃଷକର ସର୍ବନାଶ	୧୬୯
◆ ପୋହାଙ୍ଗ ଷ୍ଟିଲ୍ କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାର ସ୍ୱାର୍ଥ	୧୭୪
◆ ବିପନ୍ନ ଭାରତ	୧୭୮
◆ କାଶ୍ମୀର ସମସ୍ୟା ଏବେ ବି ଅସମାହିତ	୧୮୧
◆ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ (ଅ)ଧର୍ମ ଅବତାର	୧୮୬
◆ ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ୍ : ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଅସ୍ତ୍ର	୧୯୧
◆ ଭାରତରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଗଷ୍ଟ ବିପ୍ଳବର ପଦଧ୍ୱନି	୧୯୫
◆ ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବନାମ କାଶ୍ମୀରବାସୀଙ୍କ ଆସ୍ଥା	୨୦୦
◆ ଓଡ଼ିଶାର ଶହୀଦମାନଙ୍କ ସ୍ମୃତିଚାରଣ	୨୦୫



ଆଦର୍ଶର ମୂର୍ତ୍ତିମତ୍ତ ପ୍ରତୀକ ମଧୁସୂଦନ

ନବ ଓଡ଼ିଶାର ଜନକରୁପେ ଉତ୍କଳଗୌରବ ମଧୁସୂଦନ ଦାସ ସାରା ଭାରତବର୍ଷରେ ପରିଚିତ । ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ଯେତେବେଳେ ଅସ୍ତିତ୍ବ ହରାଇବାକୁ ବସିଥିଲା, ଓଡ଼ିଆମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନରେ ଜୀବନଯାପନ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ‘ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଏକ ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ଭାଷା ନୁହେଁ’ ବୋଲି ବଂଗଳାର କେତେକ ଚକ୍ରାନ୍ତକାରୀ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ବିଲୋପ ପାଇଁ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କରୁଥିଲେ, ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ସେ ଏହି ମାଟିରେ ଆବିର୍ଭୂତ ହୋଇଥିଲେ । ମୁର୍ଖୁଷ୍ଟ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ି ରହିଥିବା ଓଡ଼ିଆ ଜାତିକୁ ସେ ପୁନର୍ଜୀବିତ କରିଥିଲେ । ଜତିହାସକୁ ଅବଲୋକନ କଲେ ଜଣାଯାଏ ଯେ, ଓଡ଼ିଶା ଭଳି ବହୁ ସମୃଦ୍ଧ ଜାତି କାଳକ୍ରମେ ସେମାନଙ୍କର ଅସ୍ତିତ୍ବ ହରାଇ ଥାଆନ୍ତି । ଖଣ୍ଡବିଖଣ୍ଡିତ ହୋଇ ବହୁ ରାଜରାଜୁଡ଼ା ଓ ଜମିଦାରମାନଙ୍କ ଉତ୍ପାତନରେ ତିନି ଶହ ବର୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବକାଳ ପେଶି ହୋଇଯାଇଥିବା ଉତ୍କଳାୟମାନଙ୍କ ମନରେ ନୂତନ ଆଶାର ସଞ୍ଚାର ମଧୁସୂଦନଙ୍କ ଆପ୍ରାଣ ଉଦ୍ୟମଦ୍ବାରା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିଥିଲା ।

୧୮୬୬ ମସିହାର ନ’ଅଙ୍କ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଏକ ମଶାଣି ଭୂଇଁରେ ପରିଣତ କରିଥିଲା ଏବଂ ତତ୍କାଳୀନ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ଶାସନର ଉଦାସୀନତା ଓ ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ଏହି ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ହୋଇଥିଲା ବୋଲି ବିଳାତରେ ଥିବା ଭାରତ ସଚିବଙ୍କର ହୃଦ୍‌ବୋଧ ହୋଇଥିଲା । ମଧୁସୂଦନ ଦାସ ୧୮୬୬ ମସିହାରୁ ୧୮୮୧ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦୀର୍ଘ ୧୫ ବର୍ଷ କାଳ କଲିକତାରେ ରହି ପ୍ରଥମ ଓଡ଼ିଆ ଭାବରେ ବି.ଏ., ଏମ୍.ଏ., ବି.ଏଲ୍. ପାଶ୍ କରିଥିଲେ । ୧୮୬୬ ମସିହାରେ କଲିକତାରେ ପଢୁଥିବା ସମୟରେ ଆଲେକଜାଣ୍ଡର ଡର୍ବ୍ ନାମକ ଜଣେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନ୍ ପାତ୍ରୀଙ୍କ ଭାଷଣରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ ତାଙ୍କ ପିତା ରଘୁନାଥ ଦାସଙ୍କ ପ୍ରବଳ ବିରୋଧ ସତ୍ତ୍ବେ ସେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ତେଜ୍ୟପୁତ୍ର ହେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ୧୮୭୩ ମସିହାରେ ସୌଦାମିନୀ ନାମ୍ନୀ ଜଣେ ବଂଗାଳୀ ଡାକ୍ତରୀକୁ ସେ ବିବାହ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ପତ୍ନୀ ବିବାହର ମାତ୍ର ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପରେ ୧୯୭୮ ମସିହାରେ ହୃଦ୍‌ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ ହୋଇ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କଲେ । ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିଃସଙ୍ଗ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶା ଭୂଖଣ୍ଡରେ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥରକ୍ଷା କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରି ୧୯୮୧ ମସିହାରେ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ସେ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କଲେ ଏବଂ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ନିଜ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନର ସମସ୍ତ ସୁଖ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ତ୍ୟାଗକରି ଓ

ଜାତୀୟ ଜୀବନକୁ ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦେଇ ଦେଶ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କଲେ ।

ସେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଥମ ଓଡ଼ିଆ ଓକିଲ ଥିଲେ । ନିଜ ଓକିଲାତି ଜ୍ଞାନ ଓ ଉପସ୍ଥିତ ବୁଦ୍ଧି ବଳରେ ସେ ହାରିବା ମକଦ୍ଦମାରେ ଜିଣିଯାଉଥିଲେ । ସେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ବୋଲି କେତେକ ତାଙ୍କୁ ସହିପାରୁ ନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମରେ ସଂସ୍କାର ଆଣିବା ପାଇଁ ସେ ପ୍ରବଳ ଆଗ୍ରହୀ ଥିଲେ । ଅଧିକାଂଶକର ଅସହଯୋଗ, ବିଦେଶ ସତ୍ତ୍ୱେ ବୁଦ୍ଧିର ବିଚକ୍ଷଣତା, କଥା କହିବାର ଚାତୁରୀ, ନିଃସ୍ୱ ଅସହାୟ ଲୋକଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ଯୋଗୁଁ ସେ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ହୃଦୟକୁ ଜିଣିପାରିଥିଲେ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେ ନୂତନ ସଂଗଠନମାନ ଗଢ଼ିଥିଲେ, ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକର ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କୁ ଐକ୍ୟବନ୍ଧ କରିବା । ‘କଟକ ଷ୍ଟୁଡେଣ୍ଟସ୍ ଆସୋସିଏସନ୍’ ନାଁରେ ସେ ଏକ ଛାତ୍ରସଂଗଠନ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ କୋଠରୀକୁ ଲାଗି ଶାରୀରିକ ସବଳତା ପାଇଁ ଆରମ୍ଭ କଲେ ‘ଉତ୍କଳ ବ୍ୟାୟାମ ସମିତି’ । ଓଡ଼ିଶାରେ କଳାର ବିକାଶ ପାଇଁ କଟକରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କଲେ ଏକ ପ୍ରାୟୀ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ । ସାହିତ୍ୟ ଚର୍ଚ୍ଚା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ ‘ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟ ସମାଜ’ । ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଗଠନ କରିଥିଲେ ‘ନିଖିଳ ଉତ୍କଳ ଛାତ୍ର ସମ୍ମିଳନୀ’ ।

କୃଷି, ଶିଳ୍ପ, ଶିକ୍ଷା ଆଦି ସମ୍ପର୍କରେ ମଧୁସୂଦନ ଦାସଙ୍କର ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଏବଂ ମଣିଷକୁ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ କରିବାରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସହାୟକ ବୋଲି ବହୁ ମନାଷୀ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ସେ ପ୍ରଥମ ଓଡ଼ିଆ ଯିଏ କି ବିଳାତ ଯାଇଥିଲେ ନିଜ ହାତରୁ ପଇସା ଖର୍ଚ୍ଚ କରି । ବିଳାତରେ ରହଣି ସମୟରେ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ବିଷୟରେ ଲଣ୍ଡନର ସମ୍ବାଦପତ୍ର ‘ଲଣ୍ଡନ୍ ଟାଇମ୍ସ’ରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଗୌରବ ଏବଂ ସେ ଓଡ଼ିଶାର ଗୌରବ ବଢ଼ାଇଥିବାରୁ ସେତେବେଳର ବିଖ୍ୟାତ ଓଡ଼ିଆ ପତ୍ରିକା ‘ଉତ୍କଳ ଦୀପିକା’ ତାଙ୍କୁ ‘ଉତ୍କଳ ଗୌରବ’ ଉପାଧିରେ ଭୂଷିତ କରିଥିଲା । ସେ ବିଦେଶରୁ ଫେରିବା ପରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ ‘ଓଡ଼ିଶା ଆର୍ଟ ଓୟାର୍ସ’ ଓ ‘ଆର୍ଟ ସ୍କୁଲ’, ଯେଉଁଠାରେ କଟକର ତାରକସି କାରିଗର ଓ ଶିଳ୍ପ କାରିଗରମାନଙ୍କୁ ଉନ୍ନତ ମାନର ଜିନିଷମାନ ତିଆରି କରିବାକୁ ତାଲିମ ଦିଆଯାଉଥିଲା । ସେ କଟକଠାରେ ‘ଉତ୍କଳ ଟ୍ୟାନେରୀ’ ନାମକ ଏକ ଜୋତା କାରଖାନା ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ ।

ଇଂଲଣ୍ଡରେ ସମବାୟ ସଂଗଠନର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ତାହାର ସଫଳତା ନିଜ ଆଖିରେ ଦେଖିବାପରେ କଟକଠାରେ ୧୮୯୮ ମସିହାରେ ସେ

ସମବାୟ ଭଣ୍ଡାର ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ, ଯାହାର ନାମ ଥିଲା ‘କଟକ କୋଅପରେଟିଭ୍ ଷୋର’ । ଏହା କେବଳ ଓଡ଼ିଶାରେ ନୁହେଁ ସମଗ୍ର ଭାରତବର୍ଷରେ ପ୍ରଥମ କୋଅପରେଟିଭ୍ ଷୋରର ମାନ୍ୟତା ଲାଭ କରିଥିଲା ।

ସମ୍ବଲପୁର ଜିଲ୍ଲା ଓ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶରୁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ପ୍ରଚଳନକୁ ନିଷିଦ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ୧୮୯୫ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ୧୫ ତାରିଖରେ ଏକ ଘୋଷଣାନାମା ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ଏହି ଆଦେଶ ବିରୋଧରେ ମଧୁସୂଦନ ଦାସଙ୍କର ନେତୃତ୍ୱରେ ଏକ ପ୍ରତିବାଦ ସଭା ୧୮୯୫ ଫେବୃୟାରୀରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ସରକାରଙ୍କର ଏହି ଆଦେଶ ତୁରନ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିନେବାକୁ ଲର୍ଡ୍ ଏଲଗିନ୍‌ଙ୍କ ନିକଟକୁ ପ୍ରତିବାଦ ପତ୍ର ପଠାଯାଇଥିଲା । କର୍ମବୀର ଗୌରୀଶଙ୍କର ରାୟଙ୍କର ‘ଉତ୍କଳ ଦୀପିକା’ର ବିଭିନ୍ନ ସଂସ୍କରଣରେ ଏହା ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଥିଲା । ସମ୍ବଲପୁରର ମଦନମୋହନ ମିଶ୍ର, ଶ୍ରୀପତି ମିଶ୍ର, ବ୍ରଜମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକ, ବଳଭଦ୍ର ସୁପକାର, ମହନ୍ତ ବିହାରୀ ଦାସଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିବାଦପତ୍ର ବତଲାଟ୍‌ଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଯାଇଥିଲା । ତତ୍କାଳୀନ ବତଲାଟ୍‌ ଲର୍ଡ୍ କର୍ଜନ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର ଟିପ୍ କମିଶନର ସାର୍ ଏଣ୍ଡ୍‌ରେଜରଙ୍କୁ ସମ୍ବଲପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଭାଷା ସମସ୍ୟା ସମ୍ପର୍କରେ ସବିଶେଷ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ଏକ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ତାଙ୍କରି ରିପୋର୍ଟକୁ ଆଧାର କରି ୧୯୦୩ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ପହିଲାରେ ସମ୍ବଲପୁର ଜିଲ୍ଲାରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ପୁନଃପ୍ରଚଳନ ହେଲା । ମଧୁସୂଦନ ଦାସ, ଗୌରୀଶଙ୍କର ରାୟ ଓ ସମ୍ବଲପୁରର ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କର ସମୂହ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ଏହା ସମ୍ଭବ ହୋଇଥିଲା ।

ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଓଡ଼ିଶା ଗଠନର ଲକ୍ଷ୍ୟନେଇ ୧୯୦୩ ସାଲରେ ସେ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ‘ଉତ୍କଳ-ସମ୍ମିଳନୀ’ । ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀର ଇତିହାସକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ଜଣାଯାଏ ଯେ, ମଧୁବାବୁଙ୍କ ଏକନିଷ୍ଠ ଉଦ୍ୟମ ଫଳରେ ଭାଷା ଭିତ୍ତିରେ ଓଡ଼ିଶା ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଦେଶ ଭାବେ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଛଅଟି ଜିଲ୍ଲାକୁ ନେଇ ୧୯୩୬ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ୍ ପହିଲା ଦିନ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ହେବାର ବହୁ ପୂର୍ବରୁ, ୧୯୩୪ ମସିହା ଫେବୃୟାରୀ ୪ ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଶାର ଏହି ମହାନ ବରପୁତ୍ରଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇସାରିଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଆ ହେଉଛି ଭାରତର ସର୍ବପ୍ରଥମ ଭାଷାଭିତ୍ତିକ ପ୍ରଦେଶ ଓ ଭାରତ ଗୌରବ ମଧୁସୂଦନ ହେଉଛନ୍ତି ଭାଷାଭିତ୍ତିକ ପ୍ରଦେଶ ଗଠନର ଆଦ୍ୟ ପ୍ରବକ୍ତା । ନୂତନ ଓଡ଼ିଶାର ନିର୍ମାତା ହିସାବରେ ତାଙ୍କର ଅବଦାନ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଇତିହାସ ପୃଷ୍ଠାରେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାକ୍ଷରରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିବ । ତାଙ୍କ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ମାର୍ଗକୁ ରାଜ୍ୟବାସୀ ଆପଣେଇନେଲେ ଓଡ଼ିଶା ଅତିରେ ଭାରତର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ରାଜ୍ୟରେ ପରିଣତ ହେବ ।



ଯୁଗପ୍ରବର୍ତ୍ତକ କବିବର ରାଧାନାଥ ରାୟ

ମହାମନୀଷୀ ‘ଜର୍ଜ ବର୍ଷାଡ଼ ଶ’ ଲେଖିଛନ୍ତି- “ଯିଏ ନିଜକଥା ଓ ନିଜ କାଳ କଥା ଲେଖନ୍ତି, ସେଇ କେବଳ ସାର୍ବଜନୀନ ଓ ଚିରନ୍ତନ ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାନ୍ତି ।” କବିବର ରାଧାନାଥ ରାୟ ଥିଲେ ସେହିଭଳି ଜଣେ ପ୍ରଞ୍ଜ୍ଵ । ସେ ଏକାଧାରରେ ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ, ଦାର୍ଶନିକ, ଐତିହାସିକ, ପ୍ରାବନ୍ଧିକ, ଭାବୁକ, କବି ଓ ଦେଶପ୍ରେମୀ । ତାଙ୍କ ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟିରେ ବହୁ ଭାରତୀୟ ଭାଷା ଯଥା ସଂସ୍କୃତ, ହିନ୍ଦୀ, ବଙ୍ଗଳା ଓ ଇଂରାଜୀ ସାହିତ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ସୁନ୍ଦର ଭାବେ ଯୋଗସୂତ୍ର ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବାର ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ତାଙ୍କ ଉପରେ ବ୍ୟାସ, ଭବଭୂତି, କାଳିଦାସ, ଦକ୍ଷୀ, ବାଣଭଟ୍ଟ, ସାରଳାଦାସ, ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ, ମଧୁସୂଦନ, ହେମଚନ୍ଦ୍ର, ମିଲ୍ଟନ, ସେନ୍ଟର, ବାଇରନ, ଶେଲୀ, ଡାର୍ଟସ୍‌ଡ୍‌ସ୍‌, କିଟସ୍ ଓ ଟେନିସନ ପ୍ରଭୃତି କବିଙ୍କର ପ୍ରଭାବ ବହୁମାତ୍ରାରେ ପଡ଼ିଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରାକୃତିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାରେ ସେ ଯେଉଁ ଶୈଳୀ ଅବଲମ୍ବନ କରିଥିଲେ ତାହା ସାଧାରଣରେ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୁଏ ନାହିଁ । ‘ଚିଲିକା’ ରଚନା ସମୟରେ କବି ସଂସ୍କୃତ ସାହିତ୍ୟ ସହିତ କିଟସ୍, ଶେଲୀ, ଡାର୍ଟସ୍‌ଡ୍‌ସ୍‌ ଏବଂ ଷ୍ଟର୍କ୍‌ଦ୍‌ରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲେ ।

ରାଧାନାଥ ବିଭିନ୍ନ କବିଙ୍କଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲେ ହେଁ ତାଙ୍କର ମୌଳିକ ପ୍ରତିଭା କ୍ଷୁଣ୍ଣ ହୋଇନାହିଁ । ରାଧାନାଥ ୧୮୪୮ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସ ୨୮ ତାରିଖରେ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାର କେଦାରପୁର ଗ୍ରାମରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ନାମ ସୁନ୍ଦର ନାରାୟଣ ଓ ମାତାଙ୍କ ନାମ ତାରିଣୀ ଦାସୀ । ଛଅ ବର୍ଷ ବୟସରେ ଶିଶୁ ରାଧାନାଥ ଅବଧାନ ନାରାୟଣ ନାୟକଙ୍କଠାରୁ ଶିକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଅବଧାନ ମହାଶୟ ରାଧାନାଥଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟତ ଯେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ତାହା ଆକଳନ କରିଥିଲେ । ବାଲ୍ୟକାଳରେ ସେ ବର୍ଷଶିକ୍ଷାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଉପେନ୍ଦ୍ର, ଅଭିମନ୍ୟୁ, ଦୀନକୃଷ୍ଣ ପ୍ରଭୃତି ଉତ୍କଳୀୟ କବିଙ୍କ ରଚନା ପାଠ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ସୋରଠାରେ ଗୋଟିଏ ଭର୍ଷାକୁଳାର ସ୍କୁଲ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇଥିଲା । ସେଠାରେ ପଣ୍ଡିତ ସଦାଶିବ ନନ୍ଦ ସଂସ୍କୃତ ଶିକ୍ଷକ ଥିଲେ ଏବଂ ରାଧାନାଥ ତାଙ୍କଠାରୁ ସଂସ୍କୃତ ଶିକ୍ଷା କରିବା ସମୟଠାରୁ ସଂସ୍କୃତ ଭାଷା ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଗଭୀର ରୁଚି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା । ୧୮୬୩ ମସିହାରେ ରାଧାନାଥ ଏଣ୍ଟ୍ରାନ୍ସ ପରୀକ୍ଷାରେ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ସରକାରୀ ବୃତ୍ତି ପାଇ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପାଇଁ କଲିକତାସ୍ଥିତ ପ୍ରେସିଡେନ୍ସି କଲେଜରେ ନାମ ଲେଖାଇଥିଲେ । କଲିକତାରେ ଅଧ୍ୟୟନ ସମୟରେ ରାଧାନାଥ ବଙ୍ଗଳାର ନବୀନ୍

ଚନ୍ଦ୍ର ସେନ, ସୁରେନ୍ଦ୍ରନାଥ ଟାଟାଜୀ, ରମେଶଚନ୍ଦ୍ର ଦତ୍ତ, ସାରଦାଚରଣ ମିତ୍ର, ବିହାରୀଲାଲ ଗୁପ୍ତଙ୍କ ଭଳି ବହୁ କୃତା ସନ୍ତାନଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିଥିଲେ । କୋଲକତାରେ ପଢୁଥିବା ସମୟରେ ତାଙ୍କର ଜ୍ଞାନାଲୋକ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ବିକାଶ ଦିଗରେ ଏହା ସହାୟକ ହୋଇଥିଲା । ଶାରୀରିକ ଅସୁସ୍ଥତା ଯୋଗୁଁ ପଢ଼ା ଶେଷ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ସେ ବାଲେଶ୍ବର ଫେରିଆସିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ ।

୧୮୭୪ ମସିହା ମେ ମାସ ୧ ତାରିଖରେ ରାଧାନାଥ ବାଲେଶ୍ବର ଜିଲ୍ଲା ସ୍କୁଲରେ ଶିକ୍ଷକ ରୂପେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ୮ ବର୍ଷ ଶିକ୍ଷକତା କରିବା ପରେ ୧୮୭୭ ମସିହାରେ ସେ ବାଲେଶ୍ବର ଜିଲ୍ଲାର ସ୍କୁଲ ଡେପୁଟି ଜନିସେକ୍ଟର ଭାବେ ଅବସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲେ । ରାଧାନାଥ ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟପରାୟଣତା ଯୋଗୁଁ ଓଡ଼ିଶାର ତତ୍କାଳୀନ କମିଶନର ଜନ୍ ବିମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରିୟପାତ୍ର ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ୧୮୭୭ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶା ସମୂହର ଇଂରେଜ ଜନିସେକ୍ଟର ପଦବୀକୁ ଉନ୍ନୀତ ହୋଇଥିଲେ । ୧୮୭୯ ସାଲରେ ବଙ୍ଗଳାର ପ୍ରଖ୍ୟାତ ଶିକ୍ଷାବିତ୍ ଭୂଦେବ ମୁଖାର୍ଜୀ ଓଡ଼ିଶାକୁ ସ୍କୁଲ ଜନିସେକ୍ଟର ଭାବେ ଆସିବା ଅବସରରେ ରାଧାନାଥ ତାଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଘନିଷ୍ଠତା ବଢ଼ିଲା ଏବଂ ରାଧାନାଥ ଭୂଦେବଙ୍କ ସହିତ ଓଡ଼ିଶା ଓ ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ତୀର୍ଥସ୍ଥାନ ଭ୍ରମଣ କରିବାର ସୁଯୋଗ ଲାଭ କରିଥିଲେ । ୧୮୯୨ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶା ନିମିତ୍ତ ଏକ ସ୍କୁଲ ଜନିସେକ୍ଟର ପଦବୀ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା ଏବଂ ଏହି ପଦବୀରେ ରାଧାନାଥ ଯୋଗ ଦେଲେ । ୧୮୯୭ ମସିହା ଜୁନ୍ ମାସରେ ମହାରାଣୀ ଭିକ୍ଟୋରିଆଙ୍କ ହାରକ ଜୟନ୍ତୀ ଅବସରରେ ରାଧାନାଥଙ୍କୁ ‘ରାୟ ବାହାଦୂର’ ପଦବୀରେ ସମ୍ମାନିତ କରାଯାଇଥିଲା । ୧୮୭୭ ରୁ ୧୯୦୦ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ରାଧାନାଥଙ୍କ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଅନେକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏକ ଲକ୍ଷରୁ ଅଧିକ ଛାତ୍ର ବିଦ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କରେ ନାମ ଲେଖାଇ ପଢ଼ିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଥିଲେ । ୧୯୦୩ ମସିହାରେ ୫୫ ବର୍ଷ ବୟସରେ ସେ ଚାକିରିରୁ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରି କଟକଠାରେ ନିଜର ଅବସର ଜୀବନ ବିତାଇଥିଲେ ।

ମାତ୍ର ୧୮ ବର୍ଷ ବୟସରେ ରାଧାନାଥ କବି ଭାବରେ ନିଜର ପରିଚୟ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରିଥିଲେ । ୧୮୬୮ ମସିହାରେ ବଙ୍ଗଳା ଭାଷାରେ ‘କବିତାବଳୀ’ ପ୍ରଥମ ଭାଗ, ୧୮୭୨ରେ ‘କବିତାବଳୀ’ ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗ ପ୍ରକାଶ କରି ନିଜ ପ୍ରତିଭାର ପରିଚୟ ଦେଇଥିଲେ । ଜନ୍ ବିମସ୍ତ ଓ ଭୂଦେବ ମୁଖୋପାଧ୍ୟାୟ ରାଧାନାଥଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଆରେ ସାହିତ୍ୟ ରଚନା କରିବାକୁ ପ୍ରେରଣା ଦେଇଥିଲେ । ତେଣୁ ରାଧାନାଥ ୧୮୭୩ ମସିହାରେ ପ୍ରଥମ ଓଡ଼ିଆ ପ୍ରବନ୍ଧ ‘ବିବେକୀ’ ରଚନା କରିଥିଲେ ଓ ତାହା ‘ଉତ୍କଳ ଦର୍ପଣ’ ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ଆଧୁନିକ ଯୁଗର ପ୍ରଥମ ପ୍ରବନ୍ଧ

ବୋଲି ବିବେଚିତ ହୁଏ । ଏହାପରେ ସେହି ପତ୍ରିକାରେ ରାଧାନାଥଙ୍କ ‘ମେଘଦୂତ’ର ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ ‘ଜଟାଲାୟ ଯୁବା’ ଗଛ ପ୍ରକାଶ ଲାଭ କରିଥିଲା । ବାଲେଶ୍ୱରଠାରେ ଅବସ୍ଥାନ ସମୟରେ ରାଧାନାଥ, ମଧୁସୂଦନ ରାଓ ଏବଂ ଫକୀର ମୋହନ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବରେ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ୧୮୭୭ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଆରେ ‘କବିତାବଳୀ’ ପ୍ରଥମଭାଗ, ୧୮୮୫ରେ ରାଧାନାଥ ଓ ମଧୁସୂଦନ ରାଓଙ୍କ ଯୁଗ୍ମ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଓ ଲେଖାଦ୍ୱାରା ‘କବିତାବଳୀ’ ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କରିଥିଲା । ୧୮୯୯ ମସିହାରେ ରାଧାନାଥଙ୍କ ରଚିତ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ‘ବ୍ୟାକରଣ ପରିଚୟ’ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା ।

ରାଧାନାଥଙ୍କର ପ୍ରକୃତି-ବର୍ଣ୍ଣନାର ଶୈଳୀ ଭିନ୍ନ ସ୍ୱାଦର । ସେଥିରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଛି ତାଙ୍କ ତୀବ୍ର ଜାତୀୟତାବୋଧ । ତାଙ୍କର କାବ୍ୟକୃତି ଚିଲିକା, ଉଷା, ମହାଯାତ୍ରା, ପାର୍ବତୀ, ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା, କେଦାରଗୌରୀ ଓ ନନ୍ଦିକେଶ୍ୱରୀ ଏହାର କୁଳନ୍ତ ଉଦାହରଣ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି ।

‘ମେଘଦୂତ’ ଥିଲା ରାଧାନାଥଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଓଡ଼ିଆ ସାରସ୍ୱତ ସର୍ଜନ । ଏହା ସଂସ୍କୃତ ମେଘଦୂତର ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ । ‘କେଦାରଗୌରୀ’ଠାରୁ ‘ଦରବାର’ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଭିନ୍ନ କାବ୍ୟ ରଚନା ମଧ୍ୟରେ ରାଧାନାଥ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ଥିବା ପୁରାତନ ପରମ୍ପରାକୁ ଅନୁଶାଳନ ନ କରି ସମାଜ ଓ ମାନବକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ କାବ୍ୟକୃତିରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ବାମଣୀର ରାଜା ସାର୍ ବାସୁଦେବ ସୁଡ଼ୋଳ ଦେବ ତାଙ୍କୁ ‘କବିବର’ ଉପାଧି ଓ ପାଞ୍ଚଶତ ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନପୂର୍ବକ ସମ୍ମାନିତ କରିଥିଲେ ।

ରାଧାନାଥ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକର ଅଭାବ ଅନୁଭବ କରି ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ରଚନା କରିଥିଲେ । ଏହାଦ୍ୱାରା ସାହିତ୍ୟ, ସଂସ୍କୃତି ଓ ସମାଜର ବହୁବିଧ ଉନ୍ନତି ସାଧିତ ହେଲା । ୧୮୭୩ ମସିହାଠାରୁ ୧୯୦୮ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଜାତୀୟ ଭାବନାରେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଓଡ଼ିଶାର ସର୍ବବିଧ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟିତ ଥିଲେ । ଉତ୍କଳର ନୈସର୍ଗିକ ପ୍ରକୃତିର ନିଖୁଣ ଚିତ୍ରଣ ତାଙ୍କଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିଥିଲା । ତାଙ୍କ ଲେଖା ସର୍ବଜନ ଆଦୃତ ଏବଂ ସେ ଏକ ନୂତନ ଯୁଗସୃଷ୍ଟି । ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ କୁହାଯାଏ- “ରାଧାନାଥ ରାୟ ପ୍ରକୃତି କବି, ବୁଦ୍ଧେ କବିବର କହନ୍ତି ଭାବି ।”

ଅତି ପରିତାପର ବିଷୟ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଧାନାଥଙ୍କ ରଚିତ କାବ୍ୟ କବିତାର ମୂଲ୍ୟାୟନ ଠିକ୍ ଭାବେ ହୋଇପାରି ନାହିଁ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଲେଖାର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ କରିବାକୁ ଶିକ୍ଷିତ ସମାଜ ଚେଷ୍ଟା କରୁ ନାହାନ୍ତି । ସେ ଆଜି ଆମମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନାହାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଅବଦାନ ତାଙ୍କୁ ଚିରଦିନ ଅମର କରି ରଖିବ ।



କର୍ମଯୋଗୀ ଗୌରୀଶଂକର

୧୮୦୩ ମସିହାରେ ଇଂରେଜମାନେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କଲେ । ସେତେବେଳକୁ ଓଡ଼ିଶାର ଜନଜୀବନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶୋଚନୀୟ ଅବସ୍ଥାରେ ଗତି କରୁଥିଲା । ୧୮୧୭ ମସିହାରେ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ଆଧିପତ୍ୟ ବିରୋଧରେ ସଂଗ୍ରାମ କରି ପରାଜୟ ବରଣ କଲେ ଓଡ଼ିଶାର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶ ପାଇକ ଯୋଦ୍ଧାମାନେ । ଦୁର୍ଦ୍ଦଶ ଓଡ଼ିଶା ଆକାଶରେ ଜମାଟ ବାନ୍ଧିବାରେ ଲାଗିଲା । ଉନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଦ୍ଵିତୀୟାର୍ଦ୍ଧରେ ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ନାହିଁ ନଥିବା ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଲା । ନ’ଅଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶରେ ଓଡ଼ିଶାର ଦଶ ଲକ୍ଷ ଲୋକ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କଲେ । ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ ନିର୍ବିହ୍ନ କରିବାକୁ ବଂଶୀୟମାନେ ଚକ୍ରାନ୍ତ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ । ‘ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ଆଜନ’ ବଳରେ ନିଜର ଜମିଦାରୀ ହରାଇ ଓଡ଼ିଶାର ଥିଲାବାଲା ଲୋକମାନେ ଅନଟନରେ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ବିଦେଶୀ ଶାସନରେ ଓଡ଼ିଆମାନେ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ନ୍ୟାୟ ପାଇବାରୁ ବଂଚିତ ହେଉଥିଲେ । ଏହି ଘଡ଼ିସନ୍ଧି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଯେଉଁ କେତେଜଣ ମୁଷିମେୟ ଯୋଗଜନ୍ମୁ ଓଡ଼ିଶା ଭାଷା, ସଂସ୍କୃତି ଓ ସାମାଜିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନୂତନ ପ୍ରାଣର ସଂଚାର କରିଥିଲେ ଏବଂ ନିଜେ ତିଳେ ତିଳେ ଜଳି ଓଡ଼ିଆ ଜାତିକୁ ଆଲୋକ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କର୍ମବୀର ଗୌରୀଶଂକର ରାୟ ଥିଲେ ଅନ୍ୟତମ । ଏହି ମହାପୁରୁଷ ୧୮୩୮ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୧୩ ତାରିଖରେ କଟକ ଜିଲ୍ଲାର ଅସୁରେଶ୍ଵର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଦିକ୍ଷିତପଡ଼ା ଗ୍ରାମରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।

ଗୌରୀଶଂକର ଗ୍ରାମ୍ୟ ପାଠଶାଳାରେ ଓଡ଼ିଆ ଏବଂ ଗାଁ ପାଖ ମକ୍ତବରେ ପାର୍ସୀ ଓ ଉର୍ଦ୍ଦୁ ଭାଷାରେ ଶିକ୍ଷା ହାସଲ କରିବା ପରେ କଟକଠାରେ ପିତା ସଦାଶିବ ପ୍ରସାଦ ରାୟଙ୍କ ତତ୍ତ୍ଵାବଧାନରେ ରହି କଟକ ଇଂଲିଶ ସ୍କୁଲରେ ଆଠବର୍ଷ କାଳ ଅଧ୍ୟୟନ କରିଥିଲେ । ଏହି ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ସେ ନିଜର ବିଚକ୍ଷଣ ବୁଦ୍ଧି ଓ ଅଧ୍ୟବସାୟର ପରାକାଷ୍ଠା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିପାରିଥିଲେ ଏବଂ ଜୁନିଅର ସ୍କୁଲରସିଫ୍ ପରୀକ୍ଷାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ମାସିକ ଆଠ ଟଙ୍କା ବୃତ୍ତି ପାଇବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ବିବେଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ସରକାରୀ ବୃତ୍ତି ଲାଭକରି ଗୌରୀଶଂକର ୧୮୫୬ ମସିହା ଜୁଲାଇ କଲେଜରେ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ପଢ଼ିଥିଲେ ଏବଂ ୧୮୫୮ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶା ଫେରିଆସି ବାଲେଶ୍ଵର ଜିଲ୍ଲା ସ୍କୁଲରେ ମାସିକ ୨୦ ଟଙ୍କା ବେତନରେ କିଛିମାସ ଶିକ୍ଷକତା କରିଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ସେ କଟକର ତତ୍କାଳୀନ କମିଶନର ଜି. ଏଫ୍. କକବର୍ଣ୍ଣଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟେ କିରାଣୀ ଭାବରେ

ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ କମିଶନରଙ୍କ ଅଫିସରେ ଗୌରୀଶଂକର ନିଜର ଜ୍ଞାନ, ବୁଦ୍ଧି, କର୍ତ୍ତବ୍ୟନିଷ୍ଠା, ପରୋପକାର ଓ ଦକ୍ଷତା ଯୋଗୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କର ପ୍ରିୟଭାଜନ ହୋଇପାରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ପନ୍ଦର ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ କମିଶନର ଅଫିସରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା କମିଶନରଙ୍କ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ଓ ପ୍ରିୟ କର୍ମଚାରୀ ବିଚିତ୍ରାନନ୍ଦ ଦାସ ଗୌରୀଶଂକରଙ୍କୁ ଜଣେ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ବନ୍ଧୁ ଓ ଅନୁଜ ପ୍ରତିମ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏହି ଦୁଇଜଣ ବିଭିନ୍ନ ସଂଗଠନମାନ ଗଢି ସାରା ଜୀବନ ଓଡ଼ିଶାର ସେବାରେ ନିଜକୁ ସମର୍ପିତ କରିଥିଲେ । ଗୌରୀଶଂକରଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ବିଶେଷତ୍ୱ ହେଉଛି ନିରାତମ୍ଭର ଜୀବନ ଯାପନ, ପରୋପକାର ପାଇଁ ଉତ୍ସୁକତା, କର୍ତ୍ତବ୍ୟପରାୟଣ ଓ କର୍ମତତ୍ପରତା । ନିଜ ଗ୍ରାମ ପ୍ରତି ବଳିଷ୍ଠ ଆକର୍ଷଣ, ସମାଜ ପ୍ରତି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଓ ଦେଶମାତୃକା ପ୍ରତି ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ସେବା ପାଇଁ ସେ ଓଡ଼ିଶାବାସୀଙ୍କର ଚିରସ୍ମରଣୀୟ ।

୧୮୬୫ ମସିହା ଜୁଲାଇ ପହିଲା ଦିନ ସ୍ୱାମୀ ବିଚିତ୍ରାନନ୍ଦ ଦାସଙ୍କର ପ୍ରଯୋଜନାରେ କଟକରେ ଏକ ପ୍ରିଣ୍ଟିଂ ପ୍ରେସ୍ ସ୍ଥାପନ କରାଗଲା । ସେହି ଛାପାଖାନାରେ ଗୌରୀଶଂକର ସରକାରୀ ଚାକିରିରେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ଅବୈତନିକ ପରିଚାଳକ ଭାବରେ ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେହିବର୍ଷ ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ‘ଉତ୍କଳ ଦୀପିକା’ର ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟା ସେଠାରୁ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । କଟକ ପ୍ରିଣ୍ଟିଂ ପ୍ରେସର ଉଦ୍‌ଯୋଗୀମାନେ ଗୌରୀଶଂକରଙ୍କୁ ଏହି ପତ୍ରିକାର ସମ୍ପାଦକ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହ କରିବାକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇଥିଲେ । ଦେଶର ସେହି ଘଡ଼ିସନ୍ଧି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟର କଟକଣା ଭିତରେ ରହି ମଧ୍ୟ ଦେଶସେବାକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରି ଓ ସମ୍ପାଦକ ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରି ସେ ଦେଶହିତେଷୀ କାର୍ଯ୍ୟର ବିରଳ ପରିଚୟ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରିଥିଲେ । କୌଣସି ଓଡ଼ିଆ-ବିଦ୍ୱେଷୀ ଆଲୋଚନାକୁ ସେ ସହ୍ୟ କରିପାରୁ ନଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ‘ଉତ୍କଳ ଦୀପିକା’ ୧୮୬୬ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧ ତାରିଖ ସଂସ୍କରଣରେ ସେ ଲେଖିଥିଲେ, “ବିଦେଶୀୟ ଲୋକେ କହନ୍ତି ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ଏପରି ସ୍ତୁଳ ଯେ ନାନାପ୍ରକାର ଚେଷ୍ଟା କଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ କୌଣସି ବିଷୟରେ ସୁଶିକ୍ଷିତ ହୋଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଅନୁଧ୍ୟାନ ପୂର୍ବକ ବିବେଚନା କରି ଦେଖିଲେ ସେମାନଙ୍କର ଏହି ସଂସ୍କାର ଏକାନ୍ତ ଅଦୂରଦର୍ଶିତାମୂଳକ ।”

ଓଡ଼ିଶାର ତତ୍କାଳୀନ କମିଶନର ଟି.ଇ. ରେଭେନ୍ସା ତାଙ୍କର ସିରସ୍ତାଦାର (ସ୍ୱାମୀ) ବିଚିତ୍ରାନନ୍ଦ ଦାସ ଓ ଗୌରୀଶଂକରଙ୍କୁ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ସମ୍ମାନ କରୁଥିଲେ । ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଶ୍ରୀବୃଦ୍ଧି ଓ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ସେ ବୃତ୍ତ ସଂକଳ୍ପ ହୋଇ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାରେ ଲାଗିଲେ । ଗୌରୀଶଂକରଙ୍କର ଲେଖନୀର ଚାପରେ ସେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବଶାଭୂତ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲେ । ୧୮୬୯ ମସିହାରୁ ଉତ୍କଳ ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ନବଯୁଗର ଅଭ୍ୟୁଦୟ ହେଲା ।

ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷାର ଉନ୍ନତି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କଟକରେ ମେଡିକାଲ ସ୍କୁଲ ଓ ସର୍ଜେ ସ୍କୁଲ ସ୍ଥାପିତ ହେଲା । ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷାଦାନର ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷକ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଅଭିପ୍ରାୟରେ କଟକ ସହରରେ ନିର୍ମାଣ ସ୍କୁଲ (ବର୍ତ୍ତମାନ ଟ୍ରେନିଙ୍ଗ୍ ସ୍କୁଲ) ମଧ୍ୟ ସ୍ଥାପିତ ହେଲା ଏବଂ ଆଜନ ଶିକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ କଟକ ହାଇସ୍କୁଲ ସଂଲଗ୍ନ ଗୋଟିଏ ଆଜନ ଶ୍ରେଣୀ ଖୋଲିଲା । ପଛେ ପଛେ ଗଣିତ, ବିଜ୍ଞାନ, ଭୂଗୋଳ, ଇତିହାସ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରକ୍ଷା, ଜୀବତତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରଭୃତି ବିଷୟରେ ପୁସ୍ତକ ରଚନା କରିବାପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ପୁରସ୍କାର ଘୋଷିତ ହେଲା । ଡେକାନାଲର ବଦାନ୍ୟ ମହାରାଜା ଭଗୀରଥ ମହାନ୍ତ ବାହାଦୂର ମଧ୍ୟ ଏ ସୁଯୋଗରେ ଏକସହସ୍ର ଟଙ୍କା ଉତ୍କଳର ଇତିହାସ ସଙ୍କଳନ ନିମନ୍ତେ ଶିକ୍ଷାବିଭାଗ ହସ୍ତରେ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଏଥିରେ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରକାଶ କରି ସମ୍ପାଦକ ଗୌରାଙ୍ଗକର ବିଜ୍ଞୟବଳମାନଙ୍କୁ ମାତୃଭାଷାର ଉନ୍ନତି ନିମନ୍ତେ ଅଗ୍ରସର ହେବାକୁ ଆହ୍ୱାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ନିଜେ ମଧ୍ୟ ସେ ଦଳରେ ଆନ୍ତରିକତାର ସହିତ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଯେଉଁମାନେ ସେସମୟରେ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ରଚନା ଏବଂ ଅନୁବାଦରେ ସୁଶକ୍ତି ବିନିଯୋଗ କରିଥିଲେ, ତନ୍ମଧ୍ୟରେ ବିଚ୍ଛନ୍ଦ ପଟ୍ଟନାୟକ, ବିଚିତ୍ରାନନ୍ଦ ଦାସ, ଜଗମୋହନ ଲାଲା, ଫକୀର ମୋହନ ସେନାପତି, ମଧୁସୂଦନ ରାଓ, ପ୍ରଭାକର ବିଦ୍ୟାରତ୍ନ, ଗୋବିନ୍ଦଚନ୍ଦ୍ର ପଟ୍ଟନାୟକ, ଗୌରାଙ୍ଗକର ରାୟ, ଦ୍ୱାରକାନାଥ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ, କପିଳେଶ୍ୱର ବିଦ୍ୟାଭୂଷଣ ଆଦି କେତେଜଣଙ୍କର ନାମ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ । ନୂତନ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକମାନ ରଚିତ ହୋଇଯିବାରୁ ଓଡ଼ିଶାର ଛାତ୍ରବୃତ୍ତି ସ୍କୁଲମାନଙ୍କରେ ବଙ୍ଗଳା ସହିତ ଓଡ଼ିଆ ପଢାଯିବାର ଆଦେଶ ହୋଇଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ସୁରକ୍ଷା ଲାଗି ଗୌରାଙ୍ଗକର ଆଜୀବନ ଯେଉଁ ସଂଗ୍ରାମ କରିଯାଇଛନ୍ତି ତାହା ତାଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଚିରସ୍ମରଣୀୟ କରି ରଖିବ । ୧୮୬୫ ମସିହା ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିକ୍ଷା ଓ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ରେଭେନ୍ସା ସାହେବ ବଙ୍ଗଳାର ଗଉର୍ବରଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶାର ଦୁଇଜଣ କୃତୀସନ୍ତାନ ରାୟବାହାଦୂର ନନ୍ଦକିଶୋର ଦାସ ଓ ବିଚିତ୍ରାନନ୍ଦ ଦାସ ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇଥିଲେ । ଗୌରାଙ୍ଗକର ‘ଉତ୍କଳ ଦାସିକା’ରେ ସରକାରଙ୍କର ଏହି ଅଭିମୁଖ୍ୟକୁ ସ୍ୱାଗତ କରି ଓଡ଼ିଶାର ଯୁବଶକ୍ତିକୁ ମାତୃଭାଷାର ଉନ୍ନତି ନିମନ୍ତେ ଆଗେଇ ଆସିବାକୁ ଆହ୍ୱାନ କରିଥିଲେ । ସେହି ସମୟରେ ବଙ୍ଗଳାର ରାଜେନ୍ଦ୍ର ଲାଲ ମିତ୍ର ଉତ୍କଳର ପ୍ରତ୍ନତତ୍ତ୍ୱ ସଂକଳନ ପାଇଁ କଟକ ଆସି ପୁରୀ, କୋଣାର୍କ, ଖଣ୍ଡଗିରି, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ଯାଜପୁର ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରସିଦ୍ଧ ତୀର୍ଥସ୍ଥାନ ଭ୍ରମଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଉଠାଇ ଦେଇ ବଂଗଳା ଭାଷା ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରଚଳନ କରିବାକୁ ଏକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଏହି କୁଚକ୍ରାନ୍ତକୁ ଦେଶଭକ୍ତ ଗୌରାଙ୍ଗକର ଓ ତାଙ୍କର ବନ୍ଧୁମାନେ ସଫଳତାର

ସହିତ ପ୍ରତିହତ କରିପାରିଥିଲେ । ଅନ୍ୟ ଏକ ସମୟରେ କାନ୍ତିଚନ୍ଦ୍ର ଭଟ୍ଟାଚାର୍ଯ୍ୟ ନାମକ କଳିକତାର ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲା ସ୍କୁଲର ହେଡ଼ପଣ୍ଡିତ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ଜିଲ୍ଲା ସ୍କୁଲରେ ଓଡ଼ିଆ ଓ ବଂଗଳା ଉଭୟ ଭାଷା ପଢ଼ାଇବାର ଆଦେଶ ହୋଇଥିବାରୁ କ୍ଷୁଦ୍ର ହୋଇ ସେ ‘ଉଡ଼ିଆ ଏକଟା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାଷା ନୟ’ ନାମରେ ଖଣ୍ଡେ ପୁସ୍ତକ ରଚନା କରି ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ବିରୋଧରେ ବିଷୋଦ୍‌ଗାର କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଗୌରାଙ୍ଗକର କାନ୍ତିଚନ୍ଦ୍ର ଭଟ୍ଟାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ମତକୁ ଅବାନ୍ତର ବୋଲି ନିଜର ଯୁକ୍ତିବଳରେ ପ୍ରମାଣ କରି ସବୁ ମହଲରେ ଆଦୃତ ହୋଇଥିଲେ ।

୧୮୭୦ରୁ ୧୮୮୦ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରକାଶିତ ‘ଉତ୍କଳ ଦୀପିକା’ର ସଂଖ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ପାଠ କଲେ ଜଣେ ଜାଣିପାରିବ ଯେ କର୍ମଯୋଗୀ ଗୌରାଙ୍ଗକର ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ସମଭାବାପନ୍ନ ଲୋକଙ୍କୁ ଏକତ୍ର କରି କିଭଳି ସଂଗ୍ରାମ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସବୁବେଳେ ନାନା ଘାତପ୍ରତିଘାତ ସତ୍ତ୍ୱେ ନିଜ ସଂକଳ୍ପରେ ଜୟଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଆଦର୍ଶ, ନିଷ୍ଠା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ପାଇଁ ଅନୁସରଣୀୟ ଓ ଅନୁକରଣୀୟ ।

ଓଡ଼ିଶା ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଦେଶ ଭାବରେ ଗଠିତ ହେବାର ବାଆନ୍ତରୀ ବର୍ଷପରେ ମଧ୍ୟ ଏବେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଅବହେଳିତ ଓ ଉପେକ୍ଷିତ । ଓଡ଼ିଶାରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ପ୍ରଚଳନ ପାଇଁ ଆନ୍ଦୋଳନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଯେତିକି ଦୁଃଖଦାୟକ, ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ପ୍ରତି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ଉଦାସୀନ ଭାବ ତତୋଧିକ ନିର୍ମାତକ । କର୍ମବୀର ଗୌରାଙ୍ଗକର ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଯେଉଁ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଥିଲେ, ତାହା ଏବେ ବି ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଛି । ବିଳମ୍ବରେ ହେଲେ ବି ଓଡ଼ିଶାବାସୀ ଏ ଦିଗରେ ଅଧିକ ସଚେତନ ହେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

୧୮୮୨ ମସିହାରେ ଗୌରାଙ୍ଗକର କଟକରେ ‘କାୟସ୍ଥ ସଭା’ ସ୍ଥାପନ କରିବା ସହିତ ନିଜର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ନିଯୋଜିତ କରି ଏକ କାୟସ୍ଥ ଛାତ୍ରାବାସ ୧୪ ହଜାର ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ଜାତି, ଧର୍ମ, ବର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ବିଶେଷରେ ବହୁ ଗରିବ ଓ ମେଧାବୀ ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ସେହି ଛାତ୍ରାବାସରେ ରଖାଇ ପଢ଼ାଇବାରେ ସେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ସେ ସମାଜର ସବୁ ସଂପ୍ରଦାୟର ଉନ୍ନତିରେ ସଦାସର୍ବଦା ସହାୟକ ହେଉଥିଲେ ଓ ଉତ୍ସାହର ସହିତ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିଲେ । ପୁରୀରେ ଯେତେବେଳେ ମୁକ୍ତିଆର ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଦାଶଙ୍କ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ‘ବ୍ରାହ୍ମଣ ସମିତି’ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲା, ଗୌରାଙ୍ଗକର ବିଶେଷ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ ସେହି ସମିତିକୁ ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

୧୯୧୩ ମସିହାରେ ସେ ନିଜ ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ଦିକ୍ଷିତପଡ଼ା ଗ୍ରାମରେ ଶିକ୍ଷା ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ବାଲିକା ବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ଆୟୁର୍ବେଦିକ ଡାକ୍ତରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ଏହି ଦୁଇ ଅନୁଷ୍ଠାନର ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱଚ୍ଛଳତା ପାଇଁ ସେ ସେତେବେଳେ ଯଥାକ୍ରମେ ତିନି ହଜାର ଓ ସାତ ହଜାର ଟଙ୍କା ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଗଚ୍ଛିତ କରିଥିଲେ । ଏହି ଟଙ୍କାର ସୁଧରେ ସେହି ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସୁଚାରୁରୂପେ ଅବ୍ୟାବଧି ହେଉଛି । ଭଲ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଅର୍ଥ ବ୍ୟୟ କରିବା ତାଙ୍କର ମଜାଗତ ଅଭ୍ୟାସ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଦରିଦ୍ର ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ସେ ଅର୍ଥ ଓ ପୁସ୍ତକ ଯୋଗାଇ ଆଜୀବନ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । କୃପ ଖନନ, ପୁରାତନ ପୁସ୍ତକାଳୟ ପଙ୍କ-ଉଦ୍ଧାର, ପୁରାତନ ମନ୍ଦିରର ପୁନଃନିର୍ମାଣ, ପଥପାର୍ଶ୍ୱରେ ଓ ଶ୍ମଶାନଭୂମିରେ ବୃକ୍ଷରୋପଣ ତାଙ୍କ ଜୀବନର ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରିୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଥିଲା । ତାଙ୍କ ମାତା ଅନୁପୂର୍ଣ୍ଣା ଦେବୀଙ୍କ ସ୍ମୃତିରେ ୧୯୦୯ ମସିହାରେ ଏଗାର ହଜାର ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ କଟକର ଟାଉନ୍‌ହଲ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମାତାଙ୍କ ନାମାନୁସାରେ ଏହାର ନାମକରଣ କରିନଥିଲେ ।

୧୯୧୪ ମସିହା ଜଗଜନିତ ଅସୁସ୍ଥତା ଯୋଗୁଁ ସେ ସୁଦୀନ ନାୟକଙ୍କୁ ପ୍ରିଣ୍ଟିଂ କମ୍ପାନୀର ସମସ୍ତ ହିସାବ ବୁଝାଇ ଦେବା ସହିତ ‘ଉତ୍କଳ ଦାୟିକା’ ସମ୍ପାଦକ ଦାୟିତ୍ୱରୁ ଅବ୍ୟାହତି ନେଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଆଜୀବନ ସମାଜସେବାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ୧୯୧୬ ମସିହାରେ ସରକାର ତାଙ୍କୁ ‘ରାୟବାହାଦୁର’ ଉପାଧିରେ ଭୂଷିତ କରିଥିଲେ । ୧୯୧୭ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସ ୭ ତାରିଖରେ ସେ ଇହଲୀଳା ସମ୍ବରଣ କଲେ । ଗୌରୀଶଂକର ଜୀବନକାଳ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଆଦର୍ଶ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଛନ୍ତି ତାହା ତାଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଚିରଦିନ ଅମର କରି ରଖିବ । ରାଧାନାଥ ତାଙ୍କ କବିତାବଳୀରେ ‘ଗୌରୀଶଂକର ରାୟ’ ଶୀର୍ଷକ ଏକ କବିତାରେ ଯଥାର୍ଥରେ ଗୌରୀଶଂକରଙ୍କୁ ‘ପାର୍ଥ ଧନୁର୍ବର’ ସଂଗେ ତୁଳନା କରି ଗୌରୀଶଂକର ଯେ ‘ଉତ୍କଳ ଦାୟିକା’ ରୂପ ପାଶୁପତ ଧରି ଉତ୍କଳ ତିମିର ସହିତ ରଣ କରୁଛନ୍ତି ତାହା ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ ।



ସୁଭାଷଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷଙ୍କ ସ୍ୱପ୍ନର ଭାରତ

ତେଜଶି ବର୍ଷ ବୟସରେ ଆଇ.ପି.ଏସ୍. ଚାକିରିରୁ ଇସ୍ତଫା ପ୍ରଦାନ କରି ଲଣ୍ଡନରୁ ନିଜ ଜନ୍ମଭୂମିର ସେବାପାଇଁ ଫେରିଆସି ଏକ ବିରଳ ଉଦାହରଣ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ ନେତାଜୀ ସୁଭାଷଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ । ଛାତ୍ରାବସ୍ଥାରୁ ସେ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କ ଲେଖା ଓ ବକ୍ତୃତାଗୁଡ଼ିକ ପାଠ କରିଥିଲେ । ମାନବର ସେବା ଜୀବନର ସବୁବେଳେ କାମ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ୍ ବୋଲି ବିବେକାନନ୍ଦ ଯେଉଁ ଉଚ୍ଚ ଆଦର୍ଶ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ, ସୁଭାଷ ବୋଷଙ୍କୁ ଦେଶସେବା କରିବାପାଇଁ ସଂକଳ୍ପବଦ୍ଧ କରାଇବାରେ ତାହା ବହୁତ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥିଲା । ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧିଙ୍କ ଅବଦାନ ଓ ତ୍ୟାଗ ସହିତ ଯଦି ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦ୍ୱିତୀୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନାମ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାକ୍ଷରରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ହେବ, ତେବେ ତାହା ହେବ ସୁଭାଷଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷଙ୍କର । ନେତାଜୀ, ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ବିଭେଦ ଓ ଜାତିଭେଦର କଳଙ୍କ ଦୂର କରିବାକୁ ସଂକଳ୍ପବଦ୍ଧ ଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ସେହି ସମୟରୁ ସେ କେବଳ ନୀତିବାଣୀ ନୁହେଁ, କାର୍ଯ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ କରି ଦେଖାଉଥିଲେ । ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ତାଙ୍କର ଧନେକ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁ ଓ ସହଯୋଗୀ ଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଆନ୍ତରିକପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟବହାର ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପାଉଥିବାରୁ ମୁସଲମାନ ସଂପ୍ରଦାୟର ଲୋକମାନେ ସୁଭାଷଙ୍କ ସହିତ କାନ୍ଧିଙ୍କୁ କାନ୍ଧି ମିଳାଇ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ୧୯୨୭ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ ସୁଭାଷ ବଂଗଳା କଂଗ୍ରେସର ସଭାପତି ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ସେହି ସମୟରେ ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ କେବେ ଦଙ୍ଗା ନ ଘଟେ ଏବଂ ଭାଇଚାରୀ ସୁଦୃଢ଼ ହୁଏ, ସେଥିପାଇଁ ସେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ଅନେକ ଭାବନ୍ତି ଯଦି ସୁଭାଷ ବୋଷ ବଞ୍ଚିଥାନ୍ତେ ଭାରତ କେବେ ବିଭାଜିତ ହୋଇ ନ ଥାଆନ୍ତା ।

୧୯୩୮ ମସିହା ଫେବୃୟାରୀ ମାସରେ ଗୁଜୁରାଟର ହରିପୁରାଠାରେ ଭାରତୀୟ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସ ଅଧିବେଶନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ସେହି ସମୟରେ ସୁଭାଷ ନିଜର ବାମପନ୍ଥୀ ଚିନ୍ତାଧାରା ଓ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଯୋଗୁଁ ଚାଷୀ ଓ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କର ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରିୟଭାଜନ ହୋଇଥିଲେ । ଭାରତର ସବୁ ପ୍ରାନ୍ତରର ଯୁବକମାନେ ସୁଭାଷଙ୍କ ନାମ ଶୁଣିଲେ ପାଗଳ ଭଳି ତାଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କରୁଥିଲେ । ଏହି ଅଧିବେଶନରେ ସୁଭାଷ, କଂଗ୍ରେସର ସଭାପତି ଭାବେ ନିର୍ବାଚିତ ହେଲେ । ଏହିଠାରେ ତାଙ୍କର ବକ୍ତୃତା ଦେଶ ଗଠନ ପାଇଁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚିନ୍ତାର ଖୋରାକ ଯୋଗାଇଥିଲା । ୧୯୪୦ ମସିହାରେ

ସୁଭାଷଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ ଫରଫାଉଁ ବୁକର ନେତା ହିସାବରେ ଘୋଷଣା କଲେ ଯେ, ଜୁଲାଇ ୩ ତାରିଖ ଦିନଟିକୁ ବଂଗଳାର ଶେଷ ପରାକ୍ରମୀ ରାଜା ସିରାଜଉଦ୍ଦୌଲାଙ୍କ ସମ୍ମାନାର୍ଥେ ପାଳନ କରାଯିବ । ସିରାଜଉଦ୍ଦୌଲା ଉଭୟ ହିନ୍ଦୁ ଓ ମୁସଲମାନଙ୍କ ପ୍ରିୟ ରାଜା ଥିଲେ । ହିନ୍ଦୁ ଓ ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକତା ଓ ବନ୍ଧୁତା ସୃଷ୍ଟି କରାଇବାପାଇଁ ଏହି ଯୋଜନା ଭଲ ଉଦାହରଣ ସୃଷ୍ଟି କଲା । କିନ୍ତୁ ଜୁଲାଇ ୨ ତାରିଖରେ ସୁଭାଷଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିନିଆଗଲା । ହିନ୍ଦୁ ଓ ମୁସଲମାନମାନେ ମିଳିମିଶି ଶାନ୍ତିରେ ଚଳନ୍ତୁ, ତାହା ସରକାର କେବେ ଚାହୁଁ ନ ଥିଲେ, କେତେକ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ଏବେ ବି ତାହା ଚାହୁଁ ନାହାନ୍ତି ।

୧୯୪୦ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ ସୁଭାଷ ସରକାରଙ୍କୁ ଜଣାଇଦେଲେ ଯେ ତାଙ୍କୁ ଯଦି ଜେଲରୁ ଖଲାସ ନ କରାଯାଏ ତେବେ ସେ ଆମରଣ ଅନଶନ କରିବେ । ସରକାର ତାଙ୍କ କଥା ନ ଶୁଣିବାରୁ ସେ ଅନଶନ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ସରକାର ୧୯୪୦ ଡିସେମ୍ବର ୫ ତାରିଖରେ ତାଙ୍କୁ ଜେଲରୁ ମୁକୁଳାଇ ଗୃହବନ୍ଦୀ ଭାବେ ଅଟକ ରଖିଲେ । ୧୯୪୧ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ୧୭ ତାରିଖରେ ସୁଭାଷ ମୁସଲମାନ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ଛଦ୍ମବେଶରେ କଲିକତା ଛାଡ଼ିଲେ ଏବଂ ବହୁ କଷ୍ଟ ସ୍ବାକାର କରି ପେଶ୍ୱାର ବାଟ ଦେଇ ଆଫଗାନ ପାହାଡ଼ିଆ ଅଞ୍ଚଳରେ ବଣଜଙ୍ଗଲରେ ଚାଲିଚାଲି ବିଶୁଷ୍ଟ ବନ୍ଧୁ ଭଗତରାମ ଓ ଆଦିତ୍ୟ ଖାଁଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ କାବୁଲରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେଠାରୁ ମସ୍କୋ ବାଟ ଦେଇ ଏପ୍ରିଲ ୩ ତାରିଖରେ ବର୍ଲିନ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ବର୍ଲିନ୍‌ଠାରେ ୧୯୪୧ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ୨ ତାରିଖ ଦିନ ସ୍ବାଧୀନ ଭାରତ କେନ୍ଦ୍ର ଗଠିତ ହେଲା ଏବଂ ଏହାର ପ୍ରଥମ ବୈଠକରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଗଲା ଯେ ଭାରତର ସ୍ବାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମକୁ ସଂଗଠିତ କରିବା ଦିଗରେ ସ୍ବାଧୀନ ଭାରତ କେନ୍ଦ୍ର ବର୍ଲିନ୍‌ଠାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ । ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ଭାରତୀୟଙ୍କଦ୍ୱାରା ଭାରତର ସ୍ବାଧୀନତା ପାଇଁ ଏକ ସୈନ୍ୟବାହିନୀ ଗଠନ କରାଯିବ ଏବଂ ସେମାନେ ଜର୍ମାନୀ ସୈନ୍ୟବାହିନୀ ସହିତ ମିଶି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ । ତୃତୀୟତଃ ଜର୍ମାନୀ ସରକାର ଭାରତକୁ ଏକ ସ୍ବାଧୀନ ରାଷ୍ଟ୍ରଭାବେ ଘୋଷଣା କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା । ସୁଭାଷଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଦୁଇଟି ପ୍ରସ୍ତାବ ଜର୍ମାନୀ ସରକାରଙ୍କୁ ବହୁଳ ଭାବେ ପ୍ରତାପିତ କରିଥିଲା । ବର୍ଲିନ୍ ସ୍ବାଧୀନ ଭାରତ କେନ୍ଦ୍ରରେ ୧୯୪୨ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ୨୭ ତାରିଖ ଦିନ ଭାରତର ସ୍ବାଧୀନତା ଦିବସ ଉପଲକ୍ଷେ ସୁଭାଷ ଭାରତବାସୀଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇଥିଲେ । ଜର୍ମାନୀ ସରକାର ଭାରତୀୟ ଭାଷାରେ ରେଡ଼ିଓ ମାଧ୍ୟମରେ ସୁଭାଷଙ୍କୁ ଭାରତ ସପକ୍ଷରେ ପ୍ରଚାର କରିବାର ସୁଯୋଗ ଦେଲେ । ସୁଭାଷ ଇଉରୋପ ସାରା ବୁଲିବୁଲି ଭାରତ ସପକ୍ଷରେ ପ୍ରଚାର କରି ଭାରତୀୟମାନଙ୍କୁ ଏକତ୍ର କରି ଭାରତୀୟ ବାହିନୀ ଗଠନ କରିଥିଲେ । ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ ଠାକୁରଙ୍କ ‘ଜନଗଣ ମନ’ ସଂଗୀତକୁ ଜାତୀୟ ସଂଗୀତର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ଭାରତବର୍ଷର ଜାତୀୟ ସଂଗୀତ ସୁଭାଷଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସୁଦୂର ବର୍ଲିନରେ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ହୋଇଥିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟର ବିଷୟ । ଜର୍ମାନୀର ଭାରତ କେନ୍ଦ୍ରର ସଭ୍ୟମାନେ ସୁଭାଷଙ୍କୁ ନେତାଜୀ ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରିଥିଲେ । ଜର୍ମାନୀର ସ୍ଵାଧୀନ ଭାରତ କେନ୍ଦ୍ରର ଭାରତୀୟମାନେ ପରସ୍ପରକୁ ଭେଟିଲେ ‘ଗୁଡ଼ ମର୍ଷ୍ଟ’ ନ କହି ‘ଜୟହିନ୍ଦ୍’ ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ‘ଜୟହିନ୍ଦ୍’ ଅର୍ଥ ଭାରତର ଜୟ ହେଉ । ପରେ ଆଜାଦ୍ ହିନ୍ଦ୍ ଫୌଜରେ ‘ଜୟହିନ୍ଦ୍’ ଜନପ୍ରିୟ ହୋଇଥିଲା ।

୧୯୪୨ ମସିହାରେ ନେତାଜୀ, ହିଟଲରଙ୍କୁ ଭେଟିଥିଲେ ଓ ହିଟଲର ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ଓ ଯୋଜନାକୁ ପ୍ରଶଂସା କରିଥିଲେ ଏବଂ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲେ ଯେ ସେ ଏସିଆ ଚାଲିଗଲେ ମଧ୍ୟ ଜର୍ମାନୀ ତା’ର ସାହାଯ୍ୟ ବଜାୟ ରଖିବ । ତଦନୁସାରେ ନେତାଜୀ ଓ ଆବିଦ୍ ହାସାନ ଜର୍ମାନୀ ଛାଡ଼ିଲେ ଓ ବହୁ ବିପଦସଂକୁଳ ସମୁଦ୍ରରେ ବୁଡ଼ା ଜାହାଜରେ ଯାଇ ଜାପାନରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ୧୯୪୩ ମସିହା ମେ ମାସ ୧୬ ତାରିଖରେ ସେ ଟୋକିଓରେ ପହଞ୍ଚି ଜାପାନର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଟୋଜୋ, ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ସୁଭାଷଙ୍କ ଉତ୍ସାହ, ଯୋଜନା, ନିଷ୍ଠା ଓ ଭାରତର ସ୍ଵାଧୀନତା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ବ୍ୟାକୁଳତା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା ।

୧୯୪୩ ମସିହା ଜୁନ ୧୯ ତାରିଖରେ ନେତାଜୀ ଜାପାନରେ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ସରକାରୀ ଭାବେ ଘୋଷିତ ହୋଇଥିଲା । ସୁଭାଷ ବୋଷଙ୍କର ଜାପାନ ଆଗମନ ପୂର୍ବରୁ ବିପ୍ଳବୀ ରାହାସବିହାରୀ ବୋଷ ପ୍ରତ୍ଯୁତିକ ଉଦ୍ୟମ ଫଳରେ ଭାରତର ମୁକ୍ତି ସଂଗ୍ରାମ ଜାପାନରେ ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଥିଲା । ଆଜାଦ୍ ହିନ୍ଦ୍ ଫୌଜ (Indian National Army) ଗଠନ ସରିଥିଲା, କିନ୍ତୁ ତାହା ମୁମୂର୍ଷୁ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲା ଏବଂ ସୁଭାଷ ବୋଷ ଆଜାଦ୍ ହିନ୍ଦ୍ ଫୌଜର ସର୍ବୋଚ୍ଚ କମାଣ୍ଡର ଭାବେ ଦାୟିତ୍ଵ ନେଇଥିଲେ ।

୧୯୪୪ ମସିହା ଫେବୃୟାରୀ ୪ ତାରିଖ ଦିନ ଆଜାଦ୍ ହିନ୍ଦ୍ ଫୌଜ ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତ ଆକ୍ରମଣ କଲେ ଏବଂ ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୯ ତାରିଖ ଦିନ ଭାରତ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ମଣିପୁରର ମଏରାଜ୍ ସହର ଆଜାଦ୍ ହିନ୍ଦ୍ ଫୌଜର କବଳକୁ ଆସିଗଲା । ବର୍ମାରେ ମଧ୍ୟ ଆଜାଦ୍ ହିନ୍ଦ୍ ଫୌଜ ବ୍ରିଟିଶ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଲଢ଼େଇ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତ କରିଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟର କଥା ଯେ, ପ୍ରଚଣ୍ଡ ବର୍ଷା ହେତୁ ଆଜାଦ୍ ହିନ୍ଦ୍ ଫୌଜ ଜମ୍ମାଲଠାରୁ ଆଉ ଆଗକୁ ଅଗ୍ରସର ହୋଇନପାରି ବାଧ୍ୟହୋଇ ଜାପାନର ଜେନେରାଲମାନଙ୍କ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରି ବର୍ମାକୁ ଫେରିଆସିଲେ ।

୧୯୪୫ ମସିହା ଜୁନ୍ ଓ ଜୁଲାଇ ମାସରେ ସୁଭାଷ ବୋଷ ବେତାରଯୋଗେ ଭାରତବାସୀଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ଶେଷ ବକ୍ତବ୍ୟମାନ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଅଗଷ୍ଟ ୧୫ ତାରିଖରେ ଜାପାନ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରିଥିଲା । ତା'ର ଦୁଇଦିନ ପରେ ନେତାଜୀ ସାଇଗନଠାରୁ ରଷିଆ ଅଧିକୃତ ମାଷ୍ଟ୍ରିଆ ଅଭିମୁଖେ ହବିବୁର ରେହମାନଙ୍କ ସହିତ ବିମାନଯାତ୍ରା କଲାବେଳେ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିଥିଲା । ଅଗଷ୍ଟ ୨୨ ତାରିଖ ଦିନ ଜାପାନର ବୈଦେଶିକ ବିଭାଗର ଅଧିକାରୀମାନେ ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ନେତାଜୀଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥିବା କଥା ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ।

ସୁଭାଷ ବୋଷ ଓଡ଼ିଶାର କଟକ ସହର ଓଡ଼ିଆ ବଜାରରେ ୧୮୯୭ ଜାନୁଆରୀ ୨୩ ତାରିଖରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରି, କଟକ କଲେଜିଏଟ୍ ସ୍କୁଲରେ ପାଠପଢ଼ି, ଏଠାରୁ ଏଣ୍ଟ୍ରାନ୍ସ ପାସ କରି, ଓଡ଼ିଶା ମାଟିରେ, ପାଣି ପବନ ଭିତରେ ତାଙ୍କର ଲଜ୍ଜିଆ ମନୋଭାବ, ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ବନ୍ଧୁତ୍ବାବ ଓ ଜାତିର ସେବା ଭାବର ଆଦିମନ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ଓଡ଼ିଶାବାସୀ ତାଙ୍କପାଇଁ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ।



ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଶାର ନିର୍ମାତା - ବିଜୁ ପଟ୍ଟନାୟକ

ବିଜୁ ପଟ୍ଟନାୟକ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ୧୯୧୬ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ୫ ତାରିଖରେ କଟକ ସହରର ତୁଳସୀପୁର ସ୍ଥିତ ‘ଆନନ୍ଦ ଭବନ’ରେ । ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ନାମ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ ମାତାଙ୍କ ନାମ ଆଶାଦେବୀ । ୧୯୯୭ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ୧୭ ତାରିଖରେ ଦିଲ୍ଲୀର ଏସ୍କର୍ଟ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ସେ ଇହଲୀଳା ସମ୍ବରଣ କରିଥିଲେ ।

ବିଜୁ ପଟ୍ଟନାୟକ ଥିଲେ ଉତ୍କଳୀୟ ସଂସ୍କୃତି ଓ ସ୍ୱାଭିମାନର ପ୍ରତୀକ । ସେ ଥିଲେ ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଶାର ବିଶ୍ୱକର୍ମା ଓ ବିପୁଳ କର୍ମପ୍ରେରଣାର ଉତ୍ସ । ମହାନ ସ୍ୱପ୍ନ, ଦୃଢ଼ ସଂକଳ୍ପ, କଠୋର ସାଧନା, ମହୋଦ୍ଧ ଆତ୍ମାଭିମାନ ଓ ଅତୁଟ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ତାଙ୍କୁ ଜୀବନର ସବୁକ୍ଷେତ୍ରରେ ସଫଳତାର ଶିଖରରେ ପହଞ୍ଚାଇ ପାରିଥିଲା । ଜୀବନସାରା ସେ ଓଡ଼ିଶାର ସବୁ ଶ୍ରେଣୀର ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ପ୍ରିୟପରିଜନ ଭାବେ ସ୍ନେହର ପାତ୍ର ହୋଇଥିଲେ । ଜନ୍ମରୁ ମୃତ୍ୟୁଯାଏଁ ବହୁ ଘାତ-ପ୍ରତିଘାତର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ଓ ଏକ ସାଲିସବିହାନ ସଂଗ୍ରାମୀ ଜୀବନ ଯାପନ କରି ଓଡ଼ିଆ ଜାତିକୁ ଏକ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଜାତିରେ ପରିଣତ କରାଇବା ପାଇଁ ସେ ସଦାସର୍ବଦା ଚେଷ୍ଟିତ ଥିଲେ । ସବୁକ୍ଷେତ୍ରରେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ସମୃଦ୍ଧିଶାଳୀ କରିବା ଥିଲା ତାଙ୍କ ଜୀବନର ଏକମାତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ବୃତ୍ତ ।

ପିଲାଦିନେ ବଙ୍କିମଚନ୍ଦ୍ର ଚାଟାର୍ଜୀଙ୍କ ‘ଆନନ୍ଦ ମଠ’ ପଢ଼ି ତାଙ୍କ ଶରୀର ପୁଲକିତ ହୋଇଥିଲା । ମହାପରାକ୍ରମୀ ଦୁର୍ଦ୍ଧର୍ଷ ସମ୍ରାଟ ମହାମେଘବାହନ ଐରଖାରବେଳ ଥିଲେ ତାଙ୍କ ଜୀବନର ଆଦର୍ଶ । କିଶୋର ଅବସ୍ଥାରେ ମଧୁପୁରନ ଦାସ ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କୁ ଏକତ୍ରିତ କରି ଓଡ଼ିଶାକୁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଦେଶ ଭାବରେ ଗଠନ କରିବାକୁ ନିଜର ସମସ୍ତ ଧନସମ୍ପତ୍ତି ଓ ଜୀବନକୁ ସମର୍ପଣ କରିଥିଲେ । ତାହା ବିଜୁ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ମନରେ ଗଭୀର ରେଖାପାତ କରିଥିଲା । ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ବିଜୁବାବୁଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକ୍ଷରରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇଅଛି । ତାଙ୍କ ଝିଅ ଗୀତା ମେହେନ୍ତା ନିଜ ଲିଖିତ ଜଂରାଜୀ ପୁସ୍ତକ *Snake and Ladder* (ସାପ ଓ ଶିଡ଼ି)ରେ ବାପାଙ୍କ ଦୁଃସାହସିକ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ।

ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ନିଜ କାନ୍ଧରେ ଗୋଟିଏ ଜାତିକୁ ଉଠାଇବାର ସମଗ୍ର ଓଜନ ବହନ କରି ସେ ସାରା ପୃଥିବୀ ଘୁରିବୁଲୁଥିଲେ । ସେ ସବୁଆଡ଼େ

କହିବୁଲୁଥିଲେ, “ମୋ ଓଡ଼ିଶା, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଓଡ଼ିଆ ମୋ ଭାଇ, ଆମେସବୁ ଏକ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶି ଓ ବୀର ଜାତିର ସନ୍ତାନ, ଆମ ସଂସ୍କୃତି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଓ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର, ଆମ ଐତିହ୍ୟ ବିଶ୍ୱରେ ବିରଳ ।” ସେ କେବଳ ବାକ୍ୟବୀର ନ ଥିଲେ, ସେ ଥିଲେ ଜଣେ କର୍ମବୀର ।

୧୯୫୨ ମସିହାରେ ହୋଇଥିବା ପ୍ରଥମ ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନରେ ବିଜୁ ପଟ୍ଟନାୟକ କଂଗ୍ରେସ ପ୍ରାର୍ଥୀ ଭାବରେ ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲାର ଜଗନ୍ନାଥପ୍ରସାଦ ନିର୍ବାଚନମଣ୍ଡଳାରୁ ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରି ବିଧାନସଭାକୁ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ସେହିଭଳି ୧୯୫୭ ମସିହାରେ ହୋଇଥିବା ଦ୍ୱିତୀୟ ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନରେ ବିଜୁବାବୁ ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲାର ସୋରଡା ନିର୍ବାଚନମଣ୍ଡଳାରୁ କଂଗ୍ରେସ ସଦସ୍ୟ ଭାବରେ ବିଧାନସଭାକୁ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ୧୯୬୧ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ତୃତୀୟ ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ନିର୍ବାଚନରେ କଂଗ୍ରେସ ୮୨ଟି ସ୍ଥାନରେ ବିଜୟ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ବିଜୁ ପଟ୍ଟନାୟକ ହୋଇଥିଲେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ । ୧୯୬୧ରୁ ୧୯୬୩ ମାସିନା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମାତ୍ର ଦୁଇବର୍ଷ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀତ୍ୱ କାଳରେ ସେ ଓଡ଼ିଶାର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କର ବିନା ଅନୁମତିରେ ଓ ସାହାଯ୍ୟରେ ପାରାଦୀପଠାରେ ସେ ଏକ ବନ୍ଦର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ଏହି ବନ୍ଦର ଓଡ଼ିଶାର ଅର୍ଥନୈତିକ ପ୍ରଗତିର ଏକ ମୂଳଦୁଆ ସୃଷ୍ଟି କରିବ ବୋଲି ଭଲଭାବରେ ଜାଣି ସେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜକୋଷରୁ ସେତେବେଳେ ୧୯ କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ବହୁ ସମାଲୋଚନାର ଶିକାର ହେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଦୈତାରୀଠାରୁ ପାରାଦୀପ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୯୧ କି.ମି. ଦୂରତ୍ୱର ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍ ହାଇୱେ ନିର୍ମାଣ କରି ସେ ଭାରତରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚକିତ କରାଇଦେଇଥିଲେ । ସେହି ଦୁଇବର୍ଷ ଭିତରେ ରାଜ୍ୟର ଶିଳ୍ପ, ବିଶେଷକରି କୁଟୀରଶିଳ୍ପ, କୃଷି ଓ ଶିକ୍ଷା ଆଦି ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଗ୍ରଗତି କରାଇଥିଲେ । ବାଲିମେଳା ନଦୀବନ୍ଧ ଯୋଜନା, ତାଳଚେର ଅର୍ମାଲ ପ୍ରକଳ୍ପ, ସୁନାବେଡ଼ା ମିର୍ ଲାରଖାନା, ବଡ଼ବିଲ ଲୁହା କାରଖାନା, ନାଲକୋ ଆଲୁମିନିୟମ ପ୍ରକଳ୍ପ, ରାଉରକେଲା ଷିଲ ପ୍ଲାଣ୍ଟ ଆଦି ଶିଳ୍ପକାରଖାନା ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଓ ବୈଷୟିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ବୁର୍ଲା ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ କଲେଜ, ରିଜିଓନାଲ ରିସର୍ଚ୍ଚ ଲାବୋରାଟୋରୀ, ସୈନିକ ସ୍କୁଲ, ଆଖିଲିକ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଓ ବହୁ ବିଜ୍ଞାନ କଲେଜ ପ୍ରଭୃତି ଅନୁଷ୍ଠାନର ସେ ଥିଲେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା । ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବୋର୍ଡ, ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ବିକାଶ ନିଗମ, ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ରଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଆଦି ବହୁ ନିଗମ ଓ ବୋର୍ଡ ସ୍ଥାପନ ସେହି ସମୟରେ କରାଯାଇଥିଲା ।

ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ବଳ ସର୍ବବ୍ୟବହାର କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ଭାରତର ପ୍ରଖ୍ୟାତ ଇଞ୍ଜିନିୟର ତତ୍କୁର ଅଯୋଧ୍ୟାନାଥ ଖୋସଲାଙ୍କୁ ବିଜୁବାବୁ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜ୍ୟପାଳ କରି ଆଣିଥିଲେ । ତତ୍କୁର ଖୋସଲା ଓଡ଼ିଶାର ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସମ୍ପଦ ଓ ସମ୍ବଳର ସର୍ବେକ୍ଷଣ କରାଇ ଏକ ସୁଚିନ୍ତିତ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ, ଯାହା ତାଙ୍କ ପ୍ରଣୀତ *Decade of Destiny* ପୁସ୍ତକରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିଛି ।

୧୯୯୦ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସ ୫ ତାରିଖରୁ ୧୯୯୫ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସ ୧୫ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ବିଜୁବାବୁ ଦ୍ଵିତୀୟ ଥର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଥିବାବେଳେ ରାଜ୍ୟରେ ବେକାରୀ ଓ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣ ପାଇଁ ବହୁ ବୈପ୍ଳବିକ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଗରିବ ଲୋକମାନଙ୍କ ଦୈନିକ ଅବସ୍ଥା ତାଙ୍କ ମନରେ ବହୁତ କଷ୍ଟ ଦେଇଥିଲା । ତେଣୁ ସେ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କର ଦୈନିକ ମଜୁରୀ ୧୧ ଟଙ୍କାରୁ ୨୫ ଟଙ୍କାକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଇଥିଲେ । କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ନାମମାତ୍ର ଚାଷୀଙ୍କୁ ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ ଯୋଜନା, ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ରହୁଥିବା ଦରିଦ୍ର ଲୋକଙ୍କ ବାସଗୃହ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ‘କଳିଙ୍ଗ କୁଟୀର ଯୋଜନା’ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଇଥିଲେ । ଦୀର୍ଘ ୧୩ ବର୍ଷ ପରେ ଶାସନ ବିକେନ୍ଦ୍ରୀକରଣ ପାଇଁ ପଞ୍ଚାୟତ ଓ ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ନିର୍ବାଚନ ଅନୁଷ୍ଠିତ କରିବା ସହିତ ଏଥିରେ ମହିଳାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶତକଡ଼ା ୩୩ ଭାଗ ସ୍ଥାନ ସଂରକ୍ଷଣର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ । ସରକାରୀ ଚାକିରିରେ ମଧ୍ୟ ମହିଳାଙ୍କ ପାଇଁ ୩୦ ପ୍ରତିଶତ ସ୍ଥାନ ସଂରକ୍ଷଣ ହୋଇଥିଲା । ମହିଳାଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୟସ ସୀମା କୋହଳ କରାଯାଇଥିଲା । ବିଧବା ପେନସନରମାନଙ୍କ ବୟସ ସୀମା ଉଚ୍ଛେଦ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ବୃଦ୍ଧ, ଅକ୍ଷମ ଓ ବିଧବା ଭରା ୧୦୦ ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଥିଲା । ରାଜ୍ୟରେ ମହିଳା ବିକାଶ ନିଗମ, ମହିଳା ବ୍ୟାଙ୍କ ଓ ରାଜ୍ୟ ମହିଳା କମିଶନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଥିଲା । ଯୌତୁକ ପ୍ରଥାର ନିରାକରଣ ପାଇଁ ଯୌତୁକ ନିରୋଧ ଆଇନର ପ୍ରୟୋଗ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ଵ ଦେଇ ‘ଗାଣ୍ଡୁକୁ ହାତକଡ଼ି ନଶୀଦକୁ ବେଡ଼ି’ ଭଳି ସ୍ଲୋଗାନ ଦେଇ ଯୌତୁକ ଲୋଭୀମାନଙ୍କ ମନରେ ଭୟ ସୂଚାର କରାଇଥିଲେ ।

ତକ୍ଷ ପ୍ରଶାସନ ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲା ପୁନର୍ଗଠନ କରାଇ ସେ ରାଜ୍ୟରେ ଜିଲ୍ଲା ସଂଖ୍ୟା ୧୩ ରୁ ୩୦ କୁ ବୃଦ୍ଧି କରିଥିଲେ । ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷାକୁ ସାର୍ବଜନୀନ କରାଇ ପ୍ରୌଢ଼ ଶିକ୍ଷା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ଵ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ରାଜ୍ୟରେ ଦୁର୍ନୀତିମୁକ୍ତ ଶାସନ ପ୍ରଚଳନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କଳାଧନ ଠୁଳ କରିଥିବା ଅନେକ ରାଜନେତା ଓ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଉଚ୍ଚିକଳାନ୍ତ୍ର ବିଭାଗଦ୍ଵାରା ତଦନ୍ତ କରାଇ ସେମାନଙ୍କ ଆୟ ବହିର୍ଭୂତ ସମ୍ପତ୍ତି ଜବତ କରାଇଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର

କରାଇଥିଲେ । ଉଚ୍ଚସ୍ତରରେ ଦୁର୍ନୀତି ନିରୋଧ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ସମୟରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭିଜିଲାନସ୍ କୋର୍ଟମାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଥିଲା । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ପଦବୀରେ ଥାଇ ଲୋକଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ବିରୋଧୀ ଓ ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ଅଫିସରଙ୍କୁ ମାଡ଼ଦେବାକୁ କହି ନିଜେ ବିବଦମାନ ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସାଧାରଣ ଲୋକମାନଙ୍କ ମନରେ ଉତ୍ସାହ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ । ବିଜୁବାବୁଙ୍କ ବିରୋଧରେ ବହୁ ଅଭିଯୋଗ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ କେବେ ଦୁର୍ନୀତି କରିଥିବା ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇନାହିଁ । ଖାନ୍ନା କମିଶନ ତାଙ୍କୁ ଦୁର୍ନୀତିମୁକ୍ତ ବୋଲି ତାଙ୍କ ରିପୋର୍ଟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ ।

କଳିଙ୍ଗ ନାମଟିକୁ ପୁନଃପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଉଦ୍ୟମ ଅସାମାନ୍ୟ ଥିଲା । ତାହାର କାରଣ ପୂର୍ବକାଳରେ ଭାରତର ବହୁ ଜାତି ସମୁଦ୍ରରେ ବାଣିଜ୍ୟ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ କଳିଙ୍ଗ ଲୋକମାନଙ୍କର ସାହସ ସମସ୍ତଙ୍କଦ୍ୱାରା ପ୍ରଶଂସିତ ହେଉଥିଲା । ସମସ୍ତେ କହୁଥିଲେ, ‘କଳିଙ୍ଗୀଃ ସାହସିକାଃ’ । ତାଙ୍କ ଜୀବନରେ ସ୍ୱଅର୍ଜିତ ଧନରୁ ସେ ଯେଉଁସବୁ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ, ତାହା ପୂର୍ବରୁ କଳିଙ୍ଗ ଶବ୍ଦଟିକୁ ଯୋଡ଼ିଦେଇ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ । ବିଶ୍ୱର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୈଜ୍ଞାନିକଙ୍କ ପାଇଁ ଯେଉଁ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରଦାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ, ତା’ର ନାଁ ଦେଇଥିଲେ ‘କଳିଙ୍ଗ ପୁରସ୍କାର’ । ଗରିବ ମେଧାବୀ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ ଦେବାକୁ ଯେଉଁ ଟ୍ରଷ୍ଟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କଲେ ତା’ ନାଁ ଦେଇଥିଲେ ‘କଳିଙ୍ଗ ଫାଉଣ୍ଡେସନ ଟ୍ରଷ୍ଟ’ । ନିଜେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିବା ଏୟାରଲାଇନସର ନାମକରଣ କଲେ ‘କଳିଙ୍ଗ ଏୟାରଲାଇନସ’ । ସେହିଭଳି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ନାଁଗୁଡ଼ିକ ହେଲା କଳିଙ୍ଗ ଆଇରନ୍ ଡ୍ୱାର୍କସ, କଳିଙ୍ଗ ଟ୍ୟୁବ୍ସ ଇତ୍ୟାଦି । ତେଣୁ କଳିଙ୍ଗର ପୂର୍ବ ଗୌରବ ଫେରାଇ ଆଣିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଅବିରତ ଉଦ୍ୟମ ଓ କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ଓଡ଼ିଶାର ଲୋକେ ତାଙ୍କୁ ‘କଳିଙ୍ଗ ସମ୍ରାଟ’ ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରୁଥିଲେ ।

ବିଜୁବାବୁ ନିଜେ ଜଣେ ଅସାଧାରଣ କ୍ରୀଡ଼ାବିତ୍ ଥିଲେ । ଯୁବସମାଜକୁ ଖେଳକୁଦରେ ଭାଗନେବାକୁ ସେ ସବୁବେଳେ ଆହ୍ୱାନ ଦେଉଥିଲେ ଏବଂ ରାଜ୍ୟରେ କ୍ରୀଡ଼ାର ଭିତ୍ତିଭୂମି ସୁଦୃଢ଼ କରାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ସମୟରେ ସେ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ କଳିଙ୍ଗ ଷ୍ଟାଡ଼ିୟମ ଓ ରାଜ୍ୟର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କରେ ୧୧ଟି ଷ୍ଟାଡ଼ିୟମ, ବହୁ ଜିମ୍ନାସିୟମ ଓ କ୍ରୀଡ଼ା ଛାତ୍ରାବାସ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଇଥିଲେ । କଳିଙ୍ଗ କପ୍ ଫୁଟ୍ବଲ୍ ଟୁର୍ଣ୍ଣାମେଣ୍ଟର ପର୍ବପ୍ରଚଳନ କରାଇଥିଲେ ।

ଦେଶ ପାଇଁ ସେ ନିଜର ସବୁକିଛି ଦାନ କରିଯାଇଛନ୍ତି । ନିଜସ୍ୱ ବିଚାରବୋଧରେ ସେ ଥିଲେ ଅଟଳ । ସେ ଅନ୍ୟର କଥାରେ ପ୍ରଭାବିତ ହେବା ଲୋକ ନ ଥିଲେ । ଅନ୍ୟାୟ ଅନୀତିର ସେ କଠୋର ସମାଲୋଚନା କରୁଥିଲେ । ପ୍ରଶାସନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଂସ୍କାର ଓ ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ସତତ ଉଦ୍ୟମ କରୁଥିଲେ । ବାହାରକୁ ଯେତେ

କଠୋର ଜଣାପଡ଼ିଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ହୃଦୟଟା ଥିଲା ଅତି କୋମଳ, ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ।

ଏକ ମହାନ ସ୍ବାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ, ଦୁଃସାହସିକ ବୈମାନିକ, ଦକ୍ଷ ରାଷ୍ଟ୍ରନାୟକ, ଦୀନଦୁଃଖୀର ଆଶା ଭରସା, ବିପ୍ଳବୀ ଚିନ୍ତାଧାରାର ରାଜନୀତିଜ୍ଞ, ଲୋକପ୍ରିୟ ଜନନାୟକ, ବିରଳ ସମାଜସେବୀ ଆଦି ବିଭିନ୍ନ ଭୂମିକାରେ ତାଙ୍କ କର୍ମମୟ ଜୀବନରେ ସେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶା ମାଟିର ଅଭ୍ୟୁତ୍ଥାନରେ ଆଜ୍ଞାବନ ବ୍ରତୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଆଉ ଦ୍ବିତୀୟ କେହି ଆଖି ଆଗରେ ପଡ଼ନ୍ତି ନାହିଁ । ବାସ୍ତବରେ ସେ ଥିଲେ ମୁକୁଟ ବିହୀନ ବାଦଶା ।

ବିଜୁ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଆଦର୍ଶରେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଯଦି ହଜାର ହଜାର ସ୍ବାଭିମାନୀ, ଦେଶପ୍ରେମୀ ଓଡ଼ିଆ ପିଲା ବାହାରନ୍ତି, ସେହିମାନେ ହିଁ ଓଡ଼ିଶାବାସୀଙ୍କୁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟରୁ ମୁକ୍ତି ଦେବେ ଓ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଦୁର୍ନୀତିମୁକ୍ତ କରି ସମୃଦ୍ଧିପଥରେ ଆଗେଇନେବେ । ଫଳରେ ଓଡ଼ିଶା ତା'ର ପୂର୍ବ ବିଭବ ଓ ପୂର୍ବ ଗୌରବ ଫେରିପାଇବ ।



ଜନତା ଅଦାଲତରେ ବିନାୟକ ସେନ୍

ଗତବର୍ଷ ‘ଏ ଡକ୍ଟର ଟୁ ଡିପେଣ୍ଡ-ଦି ଷୋରି ଅଫ୍ ବିନାୟକ ସେନ୍’ ପୁସ୍ତକକୁ କୋଲକତାଠାରେ ଲୋକାର୍ପଣ କରିବା ଅବସରରେ ବିଶିଷ୍ଟ ଅର୍ଥନୀତିଜ୍ଞ ତଥା ନୋବେଲ୍ ପୁରସ୍କାର ବିଜେତା ଅମର୍ତ୍ତ୍ୟ ସେନ୍ କହିଥିଲେ ଯେ ମାଓବାଦୀଙ୍କୁ ସହଯୋଗ କରୁଥିବା ଯୋଗୁଁ ୨୦୧୦ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ୨୪ ତାରିଖରେ ରାୟପୁରର ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ସେସନ୍ସ ଜଜ୍ ଜଷ୍ଟିସ୍ ବି. ପି. ବର୍ମା ୬୧ ବର୍ଷ ବୟସ୍କ ଡାକ୍ତର ବିନାୟକ ସେନ୍‌ଙ୍କୁ ଆଇ.ପି.ସି.ର ଧାରା ୧୨୪ (ଦେଶଦ୍ରୋହ), ୧୨୦-ଖ (କ୍ଷତଯନ୍ତ୍ର) ଓ ଛତିଶଗଡ଼ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସୁରକ୍ଷା ଆଇନ୍ ବଳରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରି ଯେଉଁ ଆଜୀବନ କାରାଦଣ୍ଡାଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ତାହା ଦେଶର ଆଇନ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ଥିବା ଲୋକଙ୍କ ଆସ୍ଥାକୁ ଦୋହଲାଇ ଦେଇଛି । ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ସେସନ୍ସ ଜଜ୍‌ଙ୍କ ରାୟ ଛତିଶଗଡ଼ ହାଇକୋର୍ଟରେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ରଦ୍ଦ ହୋଇଯିବ ବୋଲି ଅମର୍ତ୍ତ୍ୟ ସେନ୍ ଆଶା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଡାକ୍ତର ବିନାୟକ ସେନ୍‌ଙ୍କ ଭଳି ଜଣେ ସମାଜସେବୀ ଓ ମାନବାଧିକାର କର୍ମୀଙ୍କୁ ଦେଶଦ୍ରୋହ କିମ୍ବା ଦେଶବିରୋଧୀ ବୋଲି ଚିତ୍ରଣ କରିବା ନ୍ୟାୟସଂଗତ ନୁହେଁ ଏବଂ ଡାକ୍ତର ସେନ୍ ଆଜୀବନ ହିଂସାତୁଳ ପରାକୁ ନିନ୍ଦା କରନ୍ତି ବୋଲି ସେ ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ ।

ପ୍ରକୃତ ସତ୍ୟଟି ହେଲା ଡାକ୍ତର ବିନାୟକ ସେନ୍ ୨୦୦୪ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ଛତିଶଗଡ଼ରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଓ ମାନବାଧିକାରରେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିବା ଗୋଷ୍ଠିମାନଙ୍କର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇ ଛତିଶଗଡ଼ ସରକାରଙ୍କଦ୍ୱାରା ପ୍ରୋସାହିତ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ‘ସାଲଓ୍ବା ଜୁଡୁମ୍’ ସଂଗଠନ ଜରିଆରେ କିଭଳି ଅମାନୁଷ୍ଟିକ ଅତ୍ୟାଚାର ଚଳାଇଛନ୍ତି ସେ ବିଷୟରେ ତଥ୍ୟ ସମ୍ବଳିତ ଏକ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ସେହି ରିପୋର୍ଟରେ ସେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, ସାଲଓ୍ବା ଜୁଡୁମ୍‌ଙ୍କର ହିଂସାତୁଳ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଯୋଗୁଁ ଛଅ ଶହ ଗ୍ରାମ ଜନଶୂନ୍ୟ ହୋଇଯାଇଛି ଓ ଷାଠିଏ ହଜାର ଲୋକ ବିସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଛତିଶଗଡ଼ ପୋଲିସ୍ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ କରିଥିବା ଅମାନବିକ ସତ୍ୟୋଷପୁର ଏନକାଉଣ୍ଟର, ବେଲାପାଲି ଏନକାଉଣ୍ଟର, ନାରାୟଣବେରୁଆ ଏନକାଉଣ୍ଟରଗୁଡ଼ିକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ମିଥ୍ୟା ଓ ପୋଲିସ୍ ପ୍ରତିହିଂସା ପରାୟଣ ହୋଇ ନିରାହ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିଛି ବୋଲି ସେ ତଥ୍ୟମାନ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆଣିଥିଲେ । ପ୍ରଥମେ ୨୦୦୭ ମସିହା ମେ’ ୧୪ ତାରିଖରେ ପୋଲିସ୍, ଡାକ୍ତର ବିନାୟକ

ସେନଙ୍କୁ ଛତିଶଗଡ଼ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଜନ ସୁରକ୍ଷା ଆଇନ-୧୦୦୪ ଓ ବେଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ପ୍ରତିରୋଧ ଆଇନ-୧୦୦୪ ବଳରେ ଗିରଫ କରି ଦୁଇ ବର୍ଷ ବିନା ବିଚାରରେ ଜେଲରେ ରଖିଥିଲେ । ଜେଲରେ ଥିଲାବେଳେ ୧୦୦୭ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ୩୧ ତାରିଖରେ ତାଙ୍କର ବିନାୟକ ସେନଙ୍କୁ ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ଏକାଡେମୀ ଅଫ୍ ସୋସିଆଲ୍ ସାଇନ୍ସ ଆର.ଆର. କୈଥାନ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପଦକ ପ୍ରଦାନ କରି ସମ୍ମାନିତ କରିଥିଲେ । ବିଶ୍ୱ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ମାନବିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ଦିଗରେ ଉତ୍ତରୀକୃତ ସେବା ପାଇଁ ୧୦୦୮ ମସିହା ମେ' ମାସରେ ତାଙ୍କୁ ଜୋନାଥନ ମାନ୍ ସମ୍ମାନ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ସେହି ସମୟରେ ୧୧ ଜଣ ନୋବେଲ ପ୍ରାଇଜ ବିଜେତା ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ତାଙ୍କର ବିନାୟକ ସେନଙ୍କ ମୁକ୍ତି ପାଇଁ ଆବେଦନ ମଧ୍ୟ କରିଥିଲେ ।

ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟ ୧୦୦୯ ମସିହା ମେ' ମାସ ୨୫ ତାରିଖରେ ତାଙ୍କର ବିନାୟକ ସେନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୋଗକୁ ଗ୍ରହଣ ନକରି ସରକ୍ଷ୍ୟମ୍ବନ୍ଧିଆଲ୍ ଏଭିଡେନ୍ସ ତଥ୍ୟଭିତ୍ତିକ ପ୍ରମାଣ ନୁହେଁ ବୋଲି କହି ତାଙ୍କ ଜାମିନ ମାତ୍ର ୪୦ ସେକେଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ ମଞ୍ଜୁର କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ପରେ ରାୟପୁରର ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ସେସନ୍ସ ଜଜ୍ ସେହି ସରକ୍ଷ୍ୟମ୍ବନ୍ଧିଆଲ୍ ପ୍ରମାଣ ଆଧାରରେ ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟଙ୍କର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ବେଖାତିର କରି ତାଙ୍କର ବିନାୟକ ସେନଙ୍କୁ ଆଜୀବନ କାରାଦଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡିତ କଲେ । ଏଠାରେ ଡଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ ଜଜ୍ ଶ୍ରୀ ବର୍ମାଙ୍କ ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କର ବିନାୟକ ସେନଙ୍କ ମାମଲା ବିଚାର କରୁଥିବା ଜଜ୍ ବି. ଏସ୍. ସାଲୁଜାଙ୍କୁ ବଦଳି କରାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବର୍ମା ମାତ୍ର ଦେଢ଼ ବର୍ଷ ତଳେ ଜଜ୍ ପଦରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଅଦ୍ୟାବଧି ତାଙ୍କ ପ୍ରୋବେସନ୍ ଶେଷ ହୋଇନଥିଲା ।

ତାଙ୍କର ବିନାୟକ ସେନଙ୍କର ଦଣ୍ଡାଦେଶ ଘୋଷିତ ହେବା ପରେ ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟର ବରିଷ୍ଠ ଆଇନଜୀବୀ ରାମ ଜେଠିମାଲାନି କ୍ରୋଧିତ ହୋଇ କହିଥିଲେ, ଯଦି ବିନାୟକ ସେନଙ୍କୁ ଦୁରନ୍ତ ଜେଲରୁ ଖଲାସ କରା ନ ଯାଏ ତେବେ ସେ ଭାରତୀୟ ଜନତାପାର୍ଟିରୁ ଇସ୍ତଫା ଦେବେ । ସେ ମଧ୍ୟ ମତ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କର ବିନାୟକ ସେନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ହୋଇଥିବା ମକଦ୍ଦମାଟି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁର୍ବଳ ଓ ତାଙ୍କ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ଏକ ଭୁଲ ପଦକ୍ଷେପ । ସେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ତାଙ୍କର ବିନାୟକ ସେନଙ୍କ ତରଫରୁ ମକଦ୍ଦମା ପରିଚାଳନା କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ବୋଲି ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ଦିଲ୍ଲୀ ହାଇକୋର୍ଟର ପୂର୍ବତନ ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତି ରାଜେନ୍ଦ୍ର ସାହାର ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତି “ଘୋର ନିର୍ବୋଧତାର ପରିଚାୟକ” ବୋଲି ମତ ଦେଇଥିଲେ । ଭାରତର ପୂର୍ବତନ ଆଟର୍ଣ୍ଣ ଜେନେରାଲ ନବାଲି ସୋରାବଜି ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅପ୍ରାତିକର ଓ ତାଙ୍କୁ ସ୍ତମ୍ଭିତ କରିଛି

ବୋଲି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ସାଧାରଣ ସଂପାଦକ ଓ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର ପୂର୍ବତନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଦିଗ୍‌ବିଜୟ ସିଂ ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି ଯେ ବିନାୟକ ସେନ୍ ଜଣେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭଦ୍ର ମଣିଷ ଓ ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଦଣ୍ଡାଦେଶର ପୁନଃସମୀକ୍ଷା ହେବା ଉଚିତ । ୨୦୦୮ ମସିହା ଫେବୃୟାରୀ ୨୩ ତାରିଖରେ ଛତିଶଗଡ଼ର ପୋଲିସ୍ ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ବିଶ୍ଵରଂଜନ ‘ତେହେଲକା’ ପତ୍ରିକାକୁ ଏକ ସାକ୍ଷାତକାରରେ କହିଥିଲେ ଯେ ବିନାୟକ ସେନ୍‌ଙ୍କୁ ଜେଲରେ ନ ପୁରାଇ ତାଙ୍କୁ ନଜର ବନ୍ଦୀରେ ରଖିବା ଉଚିତ ପଦକ୍ଷେପ ହୋଇଥାନ୍ତା ।

ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି କେବେ ବି ହିଂସାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ଲିପ୍ତ ଥିବାର ଅଭିଯୋଗ ନାହିଁ ତାଙ୍କୁ ଏଭଳି ଦଣ୍ଡାଦେଶ ଦେବା ରାଜନୈତିକ ଅଭିସନ୍ଧିମୂଳକ ବୋଲି ‘ଆମ୍ବେଡ଼କ୍ସ ଇଣ୍ଟରନ୍ୟାଶନାଲ ଏସିଆ ପାସିଫିକ୍’ର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ସାମ ଜାଫର୍ ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ । ଡାକ୍ତର ବିନାୟକ ସେନ୍‌ଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସରକାରୀ ପକ୍ଷର ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ପବ୍ଲିକ୍ ପ୍ରସିକ୍ୟୁଟର ଆଡ଼ଭୋକେଟ୍ ଟି. ସି. ପାଣ୍ଡେ କୋର୍ଟ ସମ୍ମୁଖରେ କହିଥିଲେ ଯେ ସେନ୍‌ଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦେଶତ୍ରୋହର କୌଣସି ଠୋସ୍ ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସେ ଜେଲରେ ଥିବା ନକୂଳ ନେତା ନାରାୟଣ ସାନ୍ଥାଲଙ୍କୁ ଗତ ୨୦୧୧ ମସିହା ମେ’ ମାସ ୨୬ ତାରିଖରୁ ଜୁନ୍ ୩୦ ତାରିଖ ମଧ୍ୟରେ ୩୩ ଥର ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କଠାରୁ ଚିଠି ନେଇ କେନ୍ଦ୍ରପତ୍ର କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ପାଞ୍ଜିଷ୍ଟ ଗୁହ୍ୟକୁ ଦେଇଥିଲେ ଯିଏ କି ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କର ଏକ ପତ୍ରବାହକ । ପାଞ୍ଜିଷ୍ଟ ଗୁହ୍ୟକୁ ମଧ୍ୟ ତିନିଗୋଟି ଚିଠି ସହିତ ୨୦୦୭ ମେ’ ୬ ତାରିଖରେ ଗିରଫ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଆଜୀବନ କାରାଦଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡିତ କରାଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ଡାକ୍ତର ବିନାୟକ ସେନ୍ ସମ୍ବାଦପତ୍ରକୁ ଏକ ସାକ୍ଷାତକାରରେ କହିଥିଲେ ଯେ ନାରାୟଣ ସାନ୍ଥାଲଙ୍କୁ ପ୍ରତିଥର ଜେଲରୁ ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ ତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ହିଁ ସାକ୍ଷାତକାରଗୁଡ଼ିକ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ ସାନ୍ଥାଲ ତାଙ୍କୁ ଚିଠି ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବା ସମ୍ଭବ କି ? ସାକ୍ଷାତକାର ସମୟରେ ସେ ଦୁଇଜଣ ହିନ୍ଦୀ ଭାଷାରେ ହିଁ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଥିଲେ । ତେବେ ଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ସଂପର୍କୀୟ କଥାହେବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନାହିଁ । ଡାକ୍ତର ବିନାୟକ ସେନ୍‌ଙ୍କ ଓକିଲଙ୍କର ଏହି ଯୁକ୍ତିକୁ ଶୁଣି ଜଜ୍ କିମ୍ବା ବିପକ୍ଷ ଓକିଲ କେହି ଉତ୍ତର ଦେଇପାରି ନଥିଲେ ।

ଡାକ୍ତର ବିନାୟକ ସେନ୍‌ଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ପ୍ରମାଣ ପୋଲିସ୍ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ଯେ ବିନାୟକ ସେନ୍‌ଙ୍କ ଘରୁ ମାଓବାଦୀ ଲେଖିଥିବା ଗୋଟିଏ ଟାଇପକରା ଚିଠି ଜବତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଯେଉଁ ଚିଠିରେ ମାଓବାଦୀମାନେ ବିନାୟକ ସେନ୍‌ଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ସେବା ପାଇଁ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଇଥିବା ଉଲ୍ଲେଖ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେ ଚିଠିରେ କାହାରି ଦସ୍ତଖତ ନଥିଲା ।

୨୦୦୭ ମସିହା ମେ' ୯ ତାରିଖରେ ବିନାୟକ ସେନ୍‌ଙ୍କ ଗୃହରୁ ଅନ୍ୟ ଯେଉଁ ତିନିଗୋଟି ଚିଠି ପୋଲିସ୍ ଜବତ କରିଥିବା କଥା ଅଦାଲତକୁ ଜଣାଇଥିଲା ସେଗୁଡ଼ିକରେ ମଧ୍ୟ କାହାରି ଦସ୍ତଖତ ନଥିଲା । କୌତୁହଳର ବିଷୟ ଯେ ବିନାୟକ ସେନ୍‌ଙ୍କର ସହଧର୍ମିଣୀ ଇଲିନା ସେନ୍‌ ଗୋଟିଏ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡରେ ବାରଣାସୀର ଗାନ୍ଧି ଇନ୍‌ଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟର କୁସୁମଲତା କେଡିଆ ନାମକ ଜଣେ ମହିଳାଙ୍କୁ ଲେଖିଥିବା ଚିଠିରେ ତାଙ୍କୁ କମ୍ପ୍ରେଡ୍ ବୋଲି ସମୋଧାନ କରିଥିଲେ । ଏହି କମ୍ପ୍ରେଡ୍ ସମୋଧାନ କରିବା ଦ୍ଵାରା ସେ ଜଣେ ମାଓବାଦୀ ବୋଲି ପୋଲିସ୍ ଅଦାଲତରେ ଏକ ହାସ୍ୟାସ୍ପଦ ଯୁକ୍ତି ବାଢିଥିଲା । ତାଙ୍କର ବିନାୟକ ସେନ୍‌ ଜଂଗଲରେ ମାଓବାଦୀଙ୍କର ସଭାରେ ଯୋଗ ଦେଉଥିଲେ ବୋଲି ପୋଲିସ୍ ଅଭିଯୋଗ ଆଣିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଜେରା ସମୟରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ଏହା ଦେଖି ନାହାନ୍ତି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ଶୁଣିଛନ୍ତି ବୋଲି ପୋଲିସ୍ କହିଥିଲା । ଏହିଭଳି ପୋଲିସ୍‌ର ମିଥ୍ୟା ଅଭିଯୋଗମାନ କୋର୍ଟ ଗ୍ରହଣ କରି ନେଇଥିଲା ଏବଂ ବୟାନବେ ପୃଷ୍ଠା ସମ୍ବଳିତ ହିନ୍ଦୀରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ତାଙ୍କର ବିନାୟକ ସେନ୍‌ ମାମଲାର ବିଚାରପତିଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଭାରତୀୟ ନ୍ୟାୟିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଏକ ପ୍ରହସନରେ ପରିଣତ କରି ନିହିତ କରିଛି ବୋଲି ସାରା ଦେଶରେ ଓ ବିଶ୍ଵବାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏବେ ଆଲୋଚିତ ହେଉଛି ।

ଭେଲୋର ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନ୍ ମେଡିକାଲ କଲେଜରୁ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପଦକ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ଛତିଶଗଡ଼ ଅଂଚଳରେ ଦରିଦ୍ର ଆଦିବାସୀଙ୍କ ସେବାରେ ୩୦ ବର୍ଷ କାଳ ନିଜକୁ ନିଯୋଜିତ କରି ନିଜର ସହଧର୍ମିଣୀ ଇଲିନାଙ୍କ ସହିତ ‘ରୂପାନ୍ତର’ ନାମରେ ଏକ ସ୍ଵେଚ୍ଛାସେବୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ଅଠର ବର୍ଷ କାଳ ନିରନ୍ତର ଭାବରେ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସେବକ ଓ ସେବିକାଙ୍କୁ ତାଲିମ ପ୍ରଦାନ କରି ଦରିଦ୍ର, ଅସହାୟ ଲୋକ ବିଶେଷ କରି ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ମୋବାଇଲ କିଲିଙ୍ଗ୍ କରିଆରେ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଏହି ଦେବୋପମ ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କର ବିନାୟକ ସେନ୍‌ଙ୍କୁ ସେସନ୍‌ କୋର୍ଟର ଆଜ୍ଞାବନ କାରାଦଣ୍ଡ ଆଦେଶ ସମ୍ପର୍କରେ କଲ୍ୟାଣୀ କୃଷି ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରଫେସର ଅସିତ୍ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଏହା ଭାରତୀୟ ଗଣତନ୍ତ୍ରର ମୃତ୍ୟୁ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ।

ବିଶ୍ଵର ସର୍ବବୃହତ୍ ଗଣତନ୍ତ୍ରରେ ଯଦି ସରକାରଙ୍କ ମତ ସହିତ ଏକମତ ନ ହୋଇ ତାଙ୍କର ବିନାୟକ ସେନ୍‌ଙ୍କ ଭଳି ଜଣେ ଦେଶସେବକଙ୍କୁ ମିଥ୍ୟା ଦୋଷାରୋପରେ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ଦିଆଯିବ, ତାହେଲେ ଏ ଦେଶର ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀ ଓ ଦେଶଦ୍ରୋହୀ ଆଖ୍ୟା ଦେଇ ଜେଲରେ ବନ୍ଦ କରିବା ଏକ ଦୈନନ୍ଦିନ ବ୍ୟାପାରରେ ପରିଣତ ହେବ ।

ଏହି ଦକ୍ଷାଦେଶକୁ ନୋଆମ୍ ଚୋମ୍‌ସ୍କି, ରୋମିଲା ଆପର, ପ୍ରଭାତ ପଟ୍ଟନାୟକ, ମୁଣ୍ଡିରୁଲ ହାସନ୍ ପ୍ରମୁଖ ୮୨ ଜଣ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ବର୍ବରୋଚିତ ଓ ଅବିଶ୍ୱସନୀୟ ବୋଲି ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଛତିଶଗଡ଼ ସରକାର ତୁରନ୍ତ ତାଙ୍କର ବିନାୟକ ସେନ୍‌ଙ୍କ ଉପରୁ ସମସ୍ତ ମକଦ୍ଦମା ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିନେବା ବିଜ୍ଞତାର କାର୍ଯ୍ୟ ହେବ ଏବଂ ତା'ଦ୍ୱାରା ଭାରତର ଗଣତନ୍ତ୍ରର କ୍ଷୁଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ସମ୍ମାନ କିଛି ମାତ୍ରାରେ ପୁନଃପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇପାରିବ ବୋଲି ସେମାନେ ମତ ଦେଇଛନ୍ତି । ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀମାନେ ଏକତ୍ର ହୋଇ ତାଙ୍କର ବିନାୟକ ସେନ୍‌ଙ୍କ ଦକ୍ଷାଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ହୋଇଥିବା ଅନ୍ୟାୟର ପ୍ରତିବାଦ ଜଣାଇବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେଣି, ଯାହା ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏକ ବିଦ୍ରୋହକ ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି କରିବ ବୋଲି ଆଶଙ୍କା କରିବା ଅମୂଳକ ହେବ ନାହିଁ ।



ନିର୍ଭୀକ ସାମ୍ବାଦିକ ଜୁଲିଆନ୍ ପଲ୍ ଆସେଞ୍ଜ

୨୦୦୬ ମସିହାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ 'ଫ୍ରିଲିକ୍' ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଗଣମାଧ୍ୟମ ସଂଗଠନ । ଏହି ସଂଗଠନ ନିଜର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସଂପର୍କରେ ସୂଚନା ଦେଇଛି ଯେ ଏହା ଆମେରିକାରେ ରହିଥିବା ଚାଲନାର ଭିନ୍ନମତାବଳୀୟା ଗୋଷ୍ଠୀ, ସାମ୍ବାଦିକ, ଗଣିତଜ୍ଞ, ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ । 'ଦି ନିଉୟାର୍କର' ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶ କରିଛି ଜୁଲିଆନ୍ ଆସେଞ୍ଜ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆର ଆକୃଷ୍ଟ ଏହି ସଂସ୍ଥାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ । ତାଙ୍କଦ୍ୱାରା, ଯୁରୋପ, ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ଦେଶର କେତେକ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ମଧ୍ୟ ଏହି ସଂସ୍ଥା ସହିତ ଓଡ଼ିଆରେ ଭାବରେ ଜଡ଼ିତ । ଏହି ସଂଗଠନ ବିଭିନ୍ନ ଉପାୟରେ ଗୋପନୀୟ ଓ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଗ୍ରହ କରି ପ୍ରକାଶିତ କରିଥାଏ ।

ବିଶ୍ୱରେ ଅନୁସନ୍ଧାନମୂଳକ ସାମ୍ବାଦିକତାକୁ ଏକ ଅତ୍ୟୁତପୂର୍ବ ସଫଳତାର ଶୀର୍ଷରେ ପହଞ୍ଚାଇଛି ଜୁଲିଆନ୍ ପଲ୍ ଆସେଞ୍ଜ । ସେ ଭରାକ ଓ ଆଫ୍ଗାନିସ୍ଥାନ ଯୁଦ୍ଧରେ ଆମେରିକାର ଭୂମିକା ସମ୍ପର୍କରେ ଲୋମହର୍ଷଣକାରୀ ଘଟଣାବଳୀ, ପ୍ରାୟ ୪ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଗୋପନୀୟ କାଗଜପତ୍ରରୁ ସଂଗ୍ରହ କରି ବିଶ୍ୱବାସୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ପ୍ରକାଶ କରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚକିତ କରିଦେଇଛନ୍ତି । ଫ୍ରିଲିକ୍, ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ଆମେରିକୀୟ ଦୂତାବାସମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଚାଲିଥିବା କେବୁଲ ଯୋଗେ ତଥ୍ୟ ବିନିମୟକୁ ଚତୁରତା ସହିତ ସଂଗ୍ରହ କରି ତାହା ପ୍ରକାଶ କରିଦେଇଛି । ଏହି କେବୁଲରୁ ସଂଗୃହୀତ ହୋଇଥିବା ୨ ଲକ୍ଷ ୫୦ ହଜାର ତଥ୍ୟ ଆମେରିକାର ଭାବମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଆଞ୍ଚ ପହଞ୍ଚାଇଛି । ଆମେରିକା ସରକାର ଆସେଞ୍ଜଙ୍କୁ ଆମେରିକାର ଗୁପ୍ତଚର ନିରୋଧ ଆଇନ-୧୯୧୭ ଅନୁଯାୟୀ କେବୁଲ ଚୋରି ଅପରାଧରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ପ୍ରତିଶୋଧପରାୟଣ ହୋଇ ଫ୍ରିଲିକ୍ ଯେଉଁ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକଠାରୁ ଆର୍ଥିକ ଅନୁଦାନ ପାଉଥିଲା ସେଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆମେରିକା ସରକାର ଅଂକୁଶ ଲଗାଇଛନ୍ତି । ଆମେରିକାର ସିନେଟରମାନେ ଫ୍ରିଲିକ୍ ବିରୋଧରେ ବିଷୋଦ୍‌ଗାର କରି ଆସେଞ୍ଜଙ୍କ ବିରୋଧରେ ମାମଲା ଦାୟର କରି ତାଙ୍କୁ ଜେଲଦଣ୍ଡ ଦେବାକୁ ଦାବୀ ଉଠାଇଛନ୍ତି ।

ଆମେରିକାର ସାରାପାଲିନ୍ କହୁଛନ୍ତି ଯେ ଆସେଞ୍ଜଙ୍କୁ ଯେ କୌଣସି ଉପାୟରେ ଆମେରିକାକୁ ଆଣି ଦକ୍ଷିତ କରାଯାଉ । ହିଲାରୀ କ୍ଲିଣ୍ଟନ କହିଛନ୍ତି ଫ୍ରିଲିକ୍ ଆମେରିକା ସରକାର ସମ୍ବନ୍ଧିତ ତଥ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରିଦେଇ ସରକାରଙ୍କୁ ବଦନାମ କରିବାର ଉଦ୍ୟମ କରିଛି, ସେଥିପାଇଁ ଆସେଞ୍ଜଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଆଇନଗତ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯିବା ଉଚିତ୍ । ଅନ୍ୟ ଜଣେ ବରିଷ୍ଠ ରିପର୍ଟର ସିନେଟର ଫ୍ରିଲିକ୍‌କୁ ବିଦେଶୀ ଆତଙ୍କବାଦୀ ସଂଗଠନ

ଭାବେ ଘୋଷଣା କରି ଗୁପ୍ତଚର ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡିତ କରିବାକୁ ଦାବୀ କରିଛନ୍ତି । ଆସେଞ୍ଜଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଆମେରିକା ବିଶୋଦ୍ଧାର କରୁଥିବାବେଳେ ତାଙ୍କ ନିଜ ଦେଶ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆର ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ବୈଦେଶିକ ବିଭାଗ ତାଙ୍କୁ ବ୍ରିଟେନରେ ଅବସ୍ଥିତ ତାଙ୍କ ରାଷ୍ଟ୍ରଦୂତଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ସବୁ ପ୍ରକାର ସହାୟତା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ ବୋଲି ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆର ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ କେରିନ୍ ରଟ୍ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ଯେ ବିଦେଶରେ ଗିରଫ ହେଉଥିବା ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆବାସୀଙ୍କୁ ଆଇନଗତ ସହାୟତା ତାଙ୍କ ଦେଶ ଯୋଗାଇଦେବ । କିନ୍ତୁ ଆମେରିକାର ସବୁ ଆଇନଗତ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ଆସେଞ୍ଜଙ୍କୁ ଆମେରିକାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାପର୍ଣ୍ଣ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗର୍ହିତ କାର୍ଯ୍ୟ ହେବ ବୋଲି ବିଶ୍ୱର ବହୁ ଗଣମାଧ୍ୟମ ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଆମେରିକା ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଶ୍ୱର ଖ୍ୟାତନାମା ‘ମିଡିଆ ବାଦଶାହ’ ରୂପେ ପରିଚିତ ରୁପୋର୍ଟ ମୁରଡକଙ୍କୁ ଆସେଞ୍ଜଙ୍କୁ ଯେକୌଣସି ମତେ ବଦନାମ କରିବା ପାଇଁ ନିୟୋଜିତ କରିଛନ୍ତି । ଅତ୍ୟନ୍ତ ଧୃତ ଆସେଞ୍ଜ ମୁରଡକଙ୍କ ସଂପର୍କରେ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ଯେ ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ‘ଦ ନିଉଜ୍’ ଖବର କାଗଜର ସଂପାଦକ ଦାୟିତ୍ୱ ତୁଲାଉଥିବାବେଳେ ରୁପୋର୍ଟ ମୁରଡକ ଲେଖିଥିଲେ ଯେ-“ସତ୍ୟ ଓ ଗୋପନୀୟତାର ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଭିତରେ ସତ୍ୟର ହିଁ ବିଜୟ ହେବ ।” କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟର କଥା ମୁରଡକ ଅର୍ଥ ଲୋଭରେ ଗୋପନୀୟତାର ବିଜୟ ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରଚାର ଚଳାଇଛନ୍ତି ।

ଜୁଲିଆନ୍ ପଲ୍ ଆସେଞ୍ଜ ୧୯୭୧ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୩ ତାରିଖରେ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଜୀବନ ବହୁ ଉନ୍ନତ ପତନ ଭିତର ଦେଇ ଗତି କରିଛି । ଆସେଞ୍ଜଙ୍କ ମାତା କ୍ରିଷ୍ଟାଇନ୍ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ସ୍ଥାପନ କରୁନଥିଲେ । ତେଣୁ ଘରେ ରହି ପଢ଼ି ବିନିମୟ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ଆସେଞ୍ଜ ଶିକ୍ଷା ହାସଲ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ୧୬ ବର୍ଷ ବୟସ ହୋଇଥିଲାବେଳେ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ମାଧ୍ୟମରେ ଅନ୍ୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ତଥ୍ୟକୁ ବିନା ଅନୁମତିରେ ହାସଲ କରିବାର ଦକ୍ଷତା ତାଙ୍କର ଥିଲା । ତାଙ୍କୁ ୧୭ ବର୍ଷ ବୟସ ବେଳେ ସେ ୧୬ ବର୍ଷ ବୟସ୍କା ଜଣେ ଡରୁଣୀଙ୍କୁ ବିବାହ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କର ଏକ ପୁତ୍ର ସନ୍ତାନ ଜାତ ହୋଇଥିଲା । ୨୦ ବର୍ଷ ବୟସରେ ମେଲବୋର୍ଣ୍ଣରେ ତାଙ୍କୁ ବିନା ଅନୁମତିରେ ତଥ୍ୟ ହାସଲ କରିବା ଅପରାଧରେ ଏକ ମାମଲାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେଠାକାର ଜଜ୍ ତାଙ୍କୁ ଜଣେ ଅନୁସନ୍ଧିଷ୍ଟୁ ଯୁବକ ବୋଲି ଅଭିହିତ କରି ଦୋଷମୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ଏହାର କିଛିଦିନ ପରେ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କଠାରୁ ଛାଡ଼ିପଡ଼ି ନେଇ ଚାଲି ଯାଇଥିଲେ । ଆସେଞ୍ଜ ତାଙ୍କ ସ୍ୱତ୍ତ୍ୱ ଜୀବନକାଳ ମଧ୍ୟରେ ବହୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ କାର୍ଯ୍ୟକରି ଗୋପନୀୟତା ଏବଂ ଅନ୍ୟାୟ ବିରୋଧରେ ତାଙ୍କର ସଂଗ୍ରାମ ଜାରି ରଖିଛନ୍ତି । ସେ ବିଶ୍ୱର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶରେ ସାମ୍ବାଦିକ, ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶକ, କମ୍ପ୍ୟୁଟର ପ୍ରୋଗ୍ରାମର ହିସାବରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଥିଲେ । ଓକିଲିକୁ ଓ୍ୱେବସାଇଟ୍ରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଥିବା ସମୟରେ ସେ କେନିୟା ପୋଲିସ୍‌ଦ୍ୱାରା

ବିନା ବିଚାରରେ ବିଦ୍ରୋହୀ ନାଗରିକମାନଙ୍କୁ ଅମାନବିକ ହତ୍ୟା, ଆତ୍ମିକା ଉପକୂଳରେ ଆମେରିକାର ଚକ୍ରିକ୍ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁକୁ ବହୁଳ ମାତ୍ରାରେ ଜମାକରି ଆତ୍ମିକାୟମାନଙ୍କ ଜୀବନ ବିପନ୍ନ କରିବା ଇତ୍ୟାଦି ସମ୍ଭାବ ପରିବେଷଣ କରି ଚର୍ଚ୍ଚାର କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ ହୋଇଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ବିଶ୍ୱର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ସଂଗଠନମାନେ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପ୍ରଶଂସା କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ‘ଆମେରିକାର ଏକଛତ୍ରବାଦ ମନୋବୃତ୍ତି’କୁ ସେ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆଣିଥିବାରୁ ସମସ୍ତଙ୍କର ପ୍ରଶଂସାଭାଜନ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଫ୍ରିକ୍‌ଲିକ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବାର ମାତ୍ର ୫ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବହୁ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସମ୍ମାନର ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ୨୦୦୮ରେ ‘ଇକୋନୋମିଷ୍ଟ’ ମାଗାଜିନ୍ ଦ୍ୱାରା ନିଜ ମେଡିଆ ସମ୍ମାନ, ଜୁନ୍ ୨୦୦୯ରେ ଆମେରିକୀ ଇଣ୍ଟରନ୍ୟାଶନାଲର ଯୁ.କେ. ମିଡିଆ ସମ୍ମାନ ପାଇଥିଲା । ମେ’ ୨୦୧୦ରେ ନିଉୟର୍କ ଡେଲି ନିଉଜ୍‌ଦ୍ୱାରା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ ଅଜଣା ତଥ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରୁଥିବାରୁ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଥିବା ଡେବସାଇଟ୍ ରୂପେ ପରିଗଣିତ ହୋଇଥିଲା । ୨୦୦୭ ମସିହାରେ ଆମେରିକାର ସେନାମାନେ ଇରାକର ସାଧାରଣ ନାଗରିକ ଓ ସାମ୍ବାଦିକମାନଙ୍କୁ କିଭଳି ମାରିଛନ୍ତି ତାକୁ ‘କୋଲାଟେରାଲ ମର୍ଡର’ ନାମରେ ନାମିତ କରି ସଂଗୃହୀତ ତଥ୍ୟକୁ ଏପ୍ରିଲ ୨୦୧୦ ମସିହାରେ ନିଜ ଡେବସାଇଟ୍‌ରେ ପ୍ରକାଶିତ କରିଥିଲା ।

ସ୍ୱିଡେନରେ ଥିବା ସମୟରେ ୨୦୧୦ ମସିହା ଜୁଲାଇ ମାସରେ ଫ୍ରିକ୍‌ଲିକ୍ ୭୬ ହଜାର ୯ ଶହ ଦଲିଲ ସମ୍ବଳିତ ଆଫଗାନ ଝାଡ଼ା ତାଜରୀ ପ୍ରକାଶ କଲା, ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ପୂର୍ବରୁ ଆମେରିକାର ସାଧାରଣ ଜନସଂଖ୍ୟା ଜାଣିବାର ଅବକାଶ ନଥିଲା । ୨୦୧୦ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ଆସେଞ୍ଜ୍ ସ୍ୱିଡେନର ଦୁଇଜଣ ଯୁବତୀଙ୍କ ସହିତ ସେମାନଙ୍କ ସହମତିରେ ଯୌନ ସଂପର୍କ ରଖିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏହି ଯୁବତୀ ଦୁଇଜଣ ଯୌନ ସଂପର୍କ ସମୟରେ ବ୍ୟବହୃତ କଣ୍ଡୋମରେ ଛିଦ୍ର ଥିଲା ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ କରି ଆସେଞ୍ଜ୍ ଯୌନ ଅପରାଧ କରିଥିବା ସମ୍ପର୍କରେ ଅଭିଯୋଗ କରିଥିଲେ । ଏହି ଦୁଇ ଯୁବତୀଙ୍କ ଅଭିଯୋଗକୁ ଶୁଣାଣି କରି ସ୍ୱିଡିସର ଫୌଜଦାରୀ ଓକିଲ ଆସେଞ୍ଜ୍‌ଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଥିବା ଅଭିଯୋଗକୁ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲେ । ଆସେଞ୍ଜ୍ ଏହାପରେ ସ୍ୱିଡେନରେ ୪୦ ଦିନ ଅବସ୍ଥାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସ୍ୱିଡିସ ସରକାରଙ୍କର ଅନୁମତିକ୍ରମେ ସେ ସ୍ୱିଡେନ ଛାଡ଼ିଥିଲେ ।

ଫ୍ରିକ୍‌ଲିକ୍, ୨୦୧୦ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ ଇରାକ୍ ଝାଡ଼ା ସମ୍ପର୍କରେ ୪ ଲକ୍ଷ ଦଲିଲ ସମ୍ବଳିତ ତଥ୍ୟ ସର୍ବସାଧାରଣରେ ପ୍ରକାଶ କଲା, ଯାହା ବିଶ୍ୱର ସବୁ ଦେଶରେ ବିଶେଷକରି ଯୁରୋପୀୟ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ଚହଲ ପକାଇଦେଲା । ୨୦୧୦ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ୨୮ ତାରିଖରେ ଫ୍ରିକ୍‌ଲିକ୍ ଏବଂ ତା’ର ଅନ୍ୟ ପାଞ୍ଚୋଟି ସହଯୋଗୀ ଗଣମାଧ୍ୟମ ଆମେରିକାର ଦୃତ୍ତାବାସଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ ହୋଇଥିବା କୂଟନୈତିକ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ସର୍ବସାଧାରଣରେ ପ୍ରକାଶ କରି ଆମେରିକାକୁ ନିଜ ମିତ୍ର

ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ବିବାଦୀୟ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଟାଣିଆଣି ସମେହର କୁହେଳିକା ସୃଷ୍ଟି କଲା । ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ସ୍ୱେଡେନରେ ଘଟିଥିବା ଯୌନ ଅପରାଧକୁ ଭିତ୍ତିକରି ୨୦୧୦ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ୩୦ ତାରିଖରେ ଇଣ୍ଟରପୋଲ ଆସେଞ୍ଜ ଯେକୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବାକୁ ଏକ ପରତ୍ତାନା ଜାରି କରିଥିଲା ।

ଲଣ୍ଡନ ପୋଲିସ୍ ୨୦୧୦ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ୭ତାରିଖରେ ଆସେଞ୍ଜଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିଥିଲା । ଜେମିମା ଖାନଙ୍କ ଭଳି ସୁନାମଧନ୍ୟ ସମାଜସେବୀ, ବିଶିଷ୍ଟ ଆଇନଜୀବୀ ଜିଓଫ୍ରେ ସିନ, ସାମ୍ବାଦିକ ଜନ୍ ପିଲଜର, ପ୍ରଫେସର ପାଟ୍ରିସିଆ ଡେଭିଡ ଆଦି ୧ ଲକ୍ଷ ୮୦ ହଜାର ପାଠକ୍ଷର ଜାମିନଦାର ହେବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଇଂଲଣ୍ଡର ଜଜ୍ ହାଡ୍ଫର୍ଡ ରିଡଲ୍ ତାଙ୍କ ଜାମିନ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇ ତାଙ୍କୁ ଜେଲ୍ ପଠାଇ ଦେଇଥିଲେ । ସେ ଲଣ୍ଡନରେ ଗିରଫ ହେବା ପରେ ଆମେରିକାର ଆଚର୍ଷ୍ଟ ଜେନେରାଲ ମାଇକେଲ ମୁଜସେ ଆସେଞ୍ଜଙ୍କୁ ଆମେରିକାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାର୍ପଣ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏହି ଅନୁରୋଧ ଗ୍ରହଣୀୟ ହେଲା ନାହିଁ । କାରଣ ଆସେଞ୍ଜ ସୁ.ଏସ୍.ର ନାଗରିକ ନୁହନ୍ତି । ପାଖାପାଖି ୧୫ ଦିନ ଜେଲରେ ରହିବା ପରେ ଆସେଞ୍ଜ ଜାମିନରେ ମୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ଜେଲରୁ ମୁକ୍ତ ହେବାପରେ ସେ ସାମ୍ବାଦିକମାନଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଥିଲେ ଯେ ସେ ଯୁବତୀମାନଙ୍କ ସହମତିରେ ସେମାନଙ୍କ ସହ ଯୌନ ସଂପର୍କ ରଖିଥିଲେ । ତେଣୁ ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଧର୍ଷଣ ଅଭିଯୋଗ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଆକ୍ରୋଶ ଓ ଅଭିସନ୍ଧିମୁଳକ । ସେ କହିଥିଲେ ଯେ, ଆମେରିକା ଭଳି ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ ଦେଶର ପ୍ରଶାସନ ବିରୋଧରେ ଯାଇ ସେ ଯେଉଁ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆଣିଛନ୍ତି ତାହା ଆଗରୁ କୌଣସି ସାମ୍ବାଦିକଙ୍କଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭବ ହୋଇନଥିଲା । ତେଣୁ ଆମେରିକା ଏବଂ ତା’ର ଗୋଡ଼ାଣିଆ ଦେଶମାନେ ତାଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିଦେବାର ଚକ୍ରାନ୍ତରେ ରହିଛନ୍ତି ।

ପୂର୍ବରୁ ଆମେରିକା ନୀତିକୁ ସୁହାଉ ନଥିବା ସମ୍ବାଦ ପରିବେଷଣ କରି ବହୁ ସାମ୍ବାଦିକ ଅବର୍ଷନାୟ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଶରେ ମଧ୍ୟ ସାମ୍ବାଦିକମାନେ ନିରପେକ୍ଷ ସମ୍ବାଦ ସଂଗ୍ରହ କରୁଥିଲାବେଳେ ଗିରଫ ହୋଇ ଜେଲରେ ଜୀବନ ବିତାଇଛନ୍ତି କିମ୍ବା ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଛନ୍ତି । ‘ଦ ସନ୍ଡେ ଇଣ୍ଡିଆନ୍’ ୨୦୧୦ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ୨୭ ତାରିଖରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିବା ସଂଖ୍ୟାରେ ସାମ୍ବାଦିକମାନଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ନିଉୟର୍କଠାରେ ଥିବା ‘କମିଟି ଟୁ ପ୍ରୋଟେକ୍ଟ ଜର୍ଣ୍ଣାଲିଷ୍ଟ’ର ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ୨୦୦୩ ରୁ ୨୦୦୫ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ଜରାକ ମୁଖ୍ୟ ସଂପର୍କରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରୁଥିଲାବେଳେ ଅତି କମ୍ରେ ୭୦ ଜଣ ସାମ୍ବାଦିକଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଲଙ୍କା ଖବର କାଗଜ ‘ସନ୍ଡେ ଲିଡର୍’ର ସଂପାଦକ ଲାସଲ୍ଲା ଫ୍ରିକ୍ସନସିଂହେଙ୍କୁ ୨୦୦୯ ମସିହାରେ ସତ୍ୟ ସମ୍ବାଦ ପ୍ରକାଶନ ପାଇଁ ନିର୍ମମ ଭାବରେ ହତ୍ୟା କରାଯାଇଥିଲା ।

ସାମ୍ବାଦିକମାନଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ସବୁବେଳେ ସତ୍ୟକୁ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରରେ ପରିପ୍ରକାଶ କରି ସମାଜକୁ ଠିକ୍ ମାର୍ଗରେ ପରିଚାଳିତ କରାଇବା, କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଜଗତୀକରଣ ଯୁଗରେ ଏହି ଦାୟିତ୍ୱ ତୁଲାଇବାରେ ବହୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗଣମାଧ୍ୟମ ବିଫଳ ହେଉଥିବାର ଦେଖାଯାଉଛି ।

୨୦୧୧ ଜାନୁଆରୀ ୧୬ ତାରିଖରେ ପ୍ରକାଶିତ ଏକ ସମ୍ବାଦ ଅନୁଯାୟୀ ଜୁଲିଆନ୍ ପଲ୍ ଆସୋସ୍ ସୁରସ ବ୍ୟାଙ୍କର ଜଣେ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିକାରୀ ରୁଡଲଫ୍ ଏଲମରଙ୍କଠାରୁ ବିଶ୍ୱର ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ହଜାର ନାମକରା ନେତା, କ୍ଷମତାଶାଳୀ ବ୍ୟବସାୟୀ, ଶିକ୍ଷପତି ସୁରସ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଯେଉଁ କଳାଧନ ଜମା ରଖିଛନ୍ତି ତାହାର ତଥ୍ୟ ହାସଲ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ସେ ସର୍ବସାଧାରଣରେ ପ୍ରକାଶ କରିଦେବେ ବୋଲି ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ବିବୃତି ଦେବାପରେ ବିଶ୍ୱର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶ ଯଥା- ଇଂଲଣ୍ଡ, ଜର୍ମାନୀ, ଫ୍ରାନ୍ସ, ଆମେରିକା, ଏସିଆ ତଥା ଆମ ଦେଶ ଭାରତର ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆନନ୍ଦର ଲହରୀ ଖେଳିଯାଇଛି ।

ସ୍ୱାମୀ ରାମଦେବ ତାଙ୍କ ସଭାମାନଙ୍କରେ ବାରମ୍ବାର ଭାରତର ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଚେତେଇ ଦେଉଛନ୍ତି ଯେ ରାଜନୀତିଜ୍ଞ, ପୁଞ୍ଜିପତି, ବ୍ରହ୍ମଚାରରେ ଲିପ୍ତ ଥିବା ପ୍ରଶାସକମାନେ ଅନୈତିକ ଉପାୟରେ ଦେଶକୁ ଲୁଣ୍ଠନ କରି ବିଦେଶୀ ବ୍ୟାଙ୍କମାନଙ୍କରେ ୩୦୦ ଲକ୍ଷ କୋଟି କଳାଚଙ୍କା ଗଚ୍ଛିତ ରଖିଛନ୍ତି । ପୁସ୍ତିମ କୋର୍ଟରେ ଏକ ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ମାମଲାର ଶୁଣାଣି ସମୟରେ ବରିଷ୍ଠ ଓକିଲ ରାମ ଜେଠାଲାଲୀ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ ପାଖାପାଖି ୭୦ ଲକ୍ଷ କୋଟି କଳା ଚଙ୍କା ବିଦେଶୀ ବ୍ୟାଙ୍କମାନଙ୍କରେ ରଖାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହାକୁ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିବା ପାଇଁ ଭରତ ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଉ ନାହିଁ । ଆମ ଦେଶର ୮୦ ଭାଗରୁ ଅଧିକ ଦେଶବାସୀ ଅନାହାର କିମ୍ବା ଅର୍ଦ୍ଧାହାରରେ ଜୀବନ ଯାପନ କରୁଛନ୍ତି । ବାହାର ଦେଶର ବ୍ୟାଙ୍କମାନଙ୍କରେ ଗଚ୍ଛିତ ଥିବା କଳାଧନକୁ ଯେ କୌଣସି ଉପାୟରେ ଫେରାଇ ଆଣି ଦେଶର ଉନ୍ନତିରେ ଲଗାଇବାକୁ ଦଳମତ ନିର୍ବିଶେଷରେ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ଦାବି ହେଉଛି । ଟ୍ରିକିଲିକ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ବିଦେଶରେ କଳା ଚଙ୍କା ରଖିଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କର ତାଲିକା ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଯିବ ଏବଂ ସରକାର ସେହି ଚଙ୍କାକୁ ଆମ ଦେଶକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବେ ବୋଲି ଭାରତର ଜନସାଧାରଣ ଆଶାପୋଷଣ କରନ୍ତି । ଜୁଲିଆନ୍ ଆସୋସ୍‌ଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ଆଜି ବିଶ୍ୱର ସାଧାରଣ ଜନତା ଅକୁଣ୍ଠ ସମର୍ଥନ ଜଣାଉଛନ୍ତି ।

ଜୁଲିଆନ୍ ଆସୋସ୍‌ଙ୍କ ଖ୍ୟାତି ଆକାଶ ଛୁଇଁବାରେ ଲାଗିଛି । ତାଙ୍କ ଜୀବନୀକୁ ନେଇ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆର ଜଣେ ସାମ୍ବାଦିକ ଆଣ୍ଡ୍ରୁ ଫାଇଲ୍ ଲେଖିଥିବା ‘ଦ ମୋଷ୍ଟ ଡେଞ୍ଜରସ୍ ମେନ୍ ଜନ୍ ଦ ଓ୍ବାର୍ଲଡ୍’ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଏକ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ନିର୍ମାଣ କରିବାକୁ ହଲିଉଡ଼ର ପ୍ରଯୋଜକ ବ୍ୟାରୀ ଜୋସେଫସନ୍ ଏବଂ ମାଇକେଲ୍ କ୍ଲମ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି ।



ତିବ୍ବତର ଶେଷ ଆଶା ବାରାକ୍ ଓବାମା

୧୯୫୯ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୦ ତାରିଖରେ ତିବ୍ବତୀୟ ଧର୍ମଗୁରୁ ଦଳାଇଲାମା ଓ ତାଙ୍କର ଏକ ଲକ୍ଷ ତିବ୍ବତୀୟ ଅନୁଗାମୀ ଚୀନର ଅତ୍ୟାଚାରରେ ଅତିଷ୍ଠ ହୋଇ ଭାରତକୁ ପଳାଇ ଆସିଥିଲେ । ଇତି ମଧ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କର ତିବ୍ବତ ଛାଡ଼ିବାର ୫୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲାଣି । ଏହି ୫୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ତ୍ତ ଅବସରରେ ତିବ୍ବତର ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ଥିତି ଓ ଭବିଷ୍ୟତ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କଲେ ଜଣାଯାଏ ଯେ, ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ପ୍ରଥମ ଦଶକରେ ବିଶ୍ୱର ଏକ ଅସମାଧୃତ ସମସ୍ୟା ରୂପେ ରହିଯାଇଛି ତିବ୍ବତ ଜନସାଧାରଣ ଭୋଗ କରୁଥିବା ବିଗତ ଅଣଷଠୀ ବର୍ଷର ଅକଥନୀୟ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାର ଇତିହାସ । ଚୀନର କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ସରକାର ୧୯୫୦ ମସିହାରେ ତିବ୍ବତକୁ ଅକ୍ତିଆର କରି ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ନିୟମକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିଛନ୍ତି । ବିଶ୍ୱର ସମସ୍ତ ଦେଶ ଏହି ବର୍ବର ଆକ୍ରମଣକୁ ଦୃଢ଼ ସ୍ୱରରେ ନିନ୍ଦା କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଚୀନ୍ ସଦାସର୍ବଦା ବିଶ୍ୱ ଜନମତକୁ ବେଖାତିରି କରି ଚାଲିଛି ।

ତିବ୍ବତୀୟ ଯୁଧ୍ କଂଗ୍ରେସ ଅଭିଯୋଗ କରିଛି ଯେ, ତିବ୍ବତକୁ ଅଧିକାର କରିବା ପରେ ବିଗତ ବର୍ଷମାନଙ୍କରେ ବାର ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ତିବ୍ବତୀୟଙ୍କୁ ଚୀନର ସୈନିକମାନେ ହତ୍ୟା କରିଛନ୍ତି । ପାଞ୍ଚ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସୈନିକ ତିବ୍ବତରେ ଅବସ୍ଥାପିତ ହୋଇ ସାମାନ୍ୟତମ ମାନବିକ ଅଧିକାର ପାଇଁ ତିବ୍ବତୀୟମାନେ ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନ କଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରୁଛନ୍ତି । ଏବେ ମଧ୍ୟ ଅଶା ହଜାରରୁ ଅଧିକ ତିବ୍ବତୀୟ ଯୁବକ ଚୀନର ବିଭିନ୍ନ ବନ୍ଦୀଶାଳାରେ ଦୁଃଖ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ସଜୁଛନ୍ତି । ଚୀନୀମାନେ ତାବ୍ବତର ଛଅ ହଜାରରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବୌଦ୍ଧମଠକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଧ୍ୱଂସ କରିଛନ୍ତି । ବୌଦ୍ଧମଠଗୁଡ଼ିକରେ ହଜାର ହଜାର ବର୍ଷ ଧରି ସଂରକ୍ଷିତ ଥିବା ବହୁ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଗ୍ରନ୍ଥ, ପୋଥି ଓ ବିରଳ କାରୁକାର୍ଯ୍ୟକୁ ପାଷାତ୍ୟ ଦେଶର ଚାରୁକଳା ବଜାରରେ ବିକ୍ରି କରି ଦେଇଛନ୍ତି । ଷାଠିଏ ଲକ୍ଷ ତିବ୍ବତୀୟଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଦେଶରେ ସଂଖ୍ୟାନ୍ୟୁନ ପ୍ରମାଣ କରିବାକୁ ପଞ୍ଚସ୍ରରା ଲକ୍ଷ ଚୀନର ମୂଳ ଅଧିବାସୀଙ୍କୁ ତିବ୍ବତରେ ସ୍ଥାୟୀ ବାସିନ୍ଦା ଭାବେ ଅବସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଛି । ତିବ୍ବତର ମୂଳ ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ମୂଳ ବାସସ୍ଥାନରୁ ତଡ଼ି ଦିଆଯାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଦୁର୍ଗମ ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ରହିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରାଯାଇଛି ଓ ଚୀନର ମୂଳ ଅଧିବାସୀଙ୍କୁ ଉର୍ବର ଅଞ୍ଚଳରେ ଆଧୁନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିବା ବାସଗୃହରେ ରହିବାର ସୁଯୋଗ ଦିଆଯାଇଛି ।

ତିବ୍ବତରେ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ହୋଇପଡ଼ିଛି । ତିବ୍ବତୀୟ ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷାରୁ ବଞ୍ଚିତ କରାଯାଇଛି । ତିବ୍ବତୀୟମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ମତ ପ୍ରକାଶ କରିବା, ଧର୍ମ ଓ ଗମନାଗମନ ଆଦି ମୌଳିକ ଅଧିକାରଗୁଡ଼ିକରୁ ବଞ୍ଚିତ କରାଯାଇଛି । ଏବେ ମଧ୍ୟ ତିବ୍ବତୀୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହାରାହାରି ସତୁରୀ ପ୍ରତିଶତ ନିରକ୍ଷର ଅଛନ୍ତି । ବୌଦ୍ଧ ସନ୍ନ୍ୟାସୀମାନେ ମଠ ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ତିବ୍ବତୀୟମାନଙ୍କୁ ଧର୍ମ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଶିକ୍ଷା ଦେଲେ ସେମାନଙ୍କୁ କଠିନ ଦଣ୍ଡ ଭୋଗିବାକୁ ପଡୁଛି ।

କେବଳ ତିବ୍ବତର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଉପରେ ଚୀନର ଅତ୍ୟାଚାର ସୀମିତ ହୋଇ ରହିନାହିଁ । ତିବ୍ବତର ଖଣିଜ ସଂପଦ, ଜଙ୍ଗଲ ଓ ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଚୀନର ଲୋଲୁପ ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଛି । ତିବ୍ବତର ପ୍ରାକୃତିକ ସଂପଦ ଦିନକୁ ଦିନ ଧ୍ବଂସ ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ସେଠାରେ ଅରଣ୍ୟାଞ୍ଚଳ, ଖଣି ଖାଦାନ ଓ ଜଳ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ଏତେ ମାତ୍ରାରେ ପ୍ରଦୂଷିତ ହୋଇଗଲାଣି ଯେ ସେଗୁଡ଼ିକର ପୁନଃ ଉଦ୍ଧାର ଆଉ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଚୀନର ପଦାଧିକାରୀମାନେ ତିବ୍ବତର ସଂରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଲରୁ ବହୁ ମୂଲ୍ୟବାନ ଗଛ ଲୁଟ୍ କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି ।

ଏକ ପରିସଂଖ୍ୟାନରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ, ଗତ ପଚାଶ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ତିବ୍ବତରୁ ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚ କୋଟିରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ବ ମୂଲ୍ୟବାନ ଗଛ କାଟି ବିକ୍ରି କରି ଦିଆଯାଇଛି । ଯାହାର ମୂଲ୍ୟ ଅନୁ୍ୟନ ପଞ୍ଚାବନ କୋଟି ଡଲାରରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ବ ହେବ ବୋଲି ଆକଳନ କରାଯାଇଛି । ଅରଣ୍ୟାଞ୍ଚଳର ପ୍ରାୟ ୭୦ ଭାଗ ଅଞ୍ଚଳ ଚୀନୀମାନେ ସଫା କରିସାରିଲେଣି । ବିପୁଳ ପରିମାଣରେ ଜଙ୍ଗଲ ଧ୍ବଂସ ଫଳରେ ତିବ୍ବତରେ ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ମୃତ୍ତିକା କ୍ଷୟ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ମୃତ୍ତିକା କ୍ଷୟ ଯୋଗୁଁ ତିବ୍ବତର ଉର୍ବର ଜମିମାନ କମିଯାଇଛି । ଏହା ଏସିଆର ପରିବେଶ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ କୁପ୍ରଭାବ ପକାଇଛି ।

ଚୀନ୍ ମୂଳଖଣ୍ଡରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ତିବ୍ବତର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯେଉଁ ରେଳ ଯୋଗାଯୋଗର ବ୍ୟାପକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଛି, ତାହା ଚୀନର ଏକ ରାଜନୈତିକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଅଟେ । ତିବ୍ବତୀୟ ଲୋକମାନଙ୍କର ଧର୍ମ, ସଂସ୍କୃତି, ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ପରିଚୟ ଆଦି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଧ୍ବଂସ କରିବା ଲାଗି ଚୀନ୍ ଶେଷ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ଏହି ରେଳପଥର ଯୋଜନାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଛି । ୨୦୦୭ ମସିହା ସୁଦ୍ଧା ଅନେକ କ୍ଷୟକ୍ଷତି ଓ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସତ୍ତ୍ୱେ ଚୀନ୍ ଏହି ରେଳପଥ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଛି । ଏହି ରେଳପଥ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାଦ୍ୱାରା ଚୀନ୍, ତିବ୍ବତରୁ ଖଣିଜ ସମ୍ପଦ ଓ ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦ ସହଜରେ ଲୁଟ୍ କରିବା ଓ ଚୀନୀ ସୈନ୍ୟମାନେ ଭାରତର ସୀମାନ୍ତ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଅତି ଅଳ୍ପ ସମୟରେ ଆସିପାରିବାର ପଥ ସଫା ହୋଇଯାଇଛି । ଚୀନର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଜିଆଙ୍ଗ ଜେମିନ୍ (Jiang Jemin) ଏହି ରେଳପଥ ନିର୍ମାଣ ଶେଷ କରିବାକୁ

ଯେତେ କଷ୍ଟ ଓ କ୍ଷତି ସହିବାକୁ ହେଲେ ବି ଚୀନ୍ ସେଥିପାଇଁ ବନ୍ଧପରିକର ବୋଲି ତାଙ୍କର ନ୍ୟୁୟର୍କ ଗସ୍ତ ସମୟରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ତିବ୍ବତ ଭଳି ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଦେଶକୁ ଚୀନ୍ ଏବେ ଏକ ସାମରିକ ଘାଟିରେ ପରିଣତ କରିଛି । ତିବ୍ବତରେ ୧୭ଟି ଗୁପ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଘାଟି, ୧୪ଟି ସାମରିକ ବିମାନ ବନ୍ଦନ ଓ ୫ଟି କ୍ଷେପଣାସ୍ତ୍ର ଘାଟି ସ୍ଥାପନ କରି ତିବ୍ବତକୁ ଏକ ଯୁଦ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପରିଣତ କରିଛି । ଚୀନ୍, ଭାରତର ପଡ଼ୋଶୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ପାକିସ୍ତାନକୁ ଆଣବିକ ଶକ୍ତି ବୃଦ୍ଧିରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଆସୁଛି । ଆମର ଅନ୍ୟ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ମିଆଁମାର (ବର୍ମା)ର ସାମରିକ ସରକାରକୁ ବଙ୍ଗୋପସାଗରରେ ନୌଦାତା ସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଚୀନ୍ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛି । ଯାହାଦ୍ୱାରା ଚୀନ୍ ସେହି ନୌଦାତାକୁ ଆବଶ୍ୟକସ୍ଥଳେ ତା'ର ସାମରିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ରାସାୟନିକ ଯୁଦ୍ଧାଭ୍ୟାସ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଶମାନଙ୍କର ଆଣବିକ ଆବର୍ଜନା ଜମା ପାଇଁ ଚୀନ୍ ତିବ୍ବତକୁ ବ୍ୟବହାର କରୁଛି । ଚୀନ୍ର ତିବ୍ବତକୁ ଅକ୍ତିଆର, ତିବ୍ବତ ପାଇଁ ଯେତିକି ବିପଦଜନକ ନୁହେଁ ଭାରତ ପାଇଁ ତା'ଠାରୁ ଯେ ବହୁ ଅଧିକ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରିବ ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

୨୦୦୮ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ବେଜିଂଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଯାଇଥିବା ଅଲମ୍ପିକ କ୍ରୀଡ଼ା ପ୍ରତିଯୋଗିତା ପୂର୍ବରୁ ବିଶ୍ୱରେ ଅଧିକାଂଶ ଦେଶରେ ତିବ୍ବତୀୟମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସମର୍ଥନ ପ୍ରକାଶ ପାଇବା ସହିତ ବିଶୋଭ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଅଲମ୍ପିକ ମଣ୍ଡଳ ଧରି ବୌଦ୍ଧିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧକୁ ଆମ ଦେଶର ବିଶିଷ୍ଟ କ୍ରିକେଟ୍ ତାରକା ସଚିନ୍ ତେନ୍ଦୁଲକର ମଧ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କଲେ । ଚୀନ୍ ସରକାର ସନ୍ଦେହ ପ୍ରକଟ କଲେ ବୋଧହୁଏ ବେଜିଂରେ ଅଲମ୍ପିକ କ୍ରୀଡ଼ା ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ବେଜିଂ ଅଲମ୍ପିକ୍ ପୂର୍ବରୁ ଚୀନ୍ ସରକାର ନିଜ କୂଟନୈତିକ ଶକ୍ତି ପ୍ରୟୋଗ କରି ଦଲାଇଲାମାଙ୍କୁ ଆଲୋଚନା ପାଇଁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲେ । ଦଲାଇଲାମାଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ନିର୍ବାସିତ ତିବ୍ବତ ସରକାର ଏଥିପ୍ରତି ସକରାମ୍ଭକ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଓ ସେ ପଞ୍ଚସୂତ୍ରୀ ଶାନ୍ତି ଯୋଜନା ଓ ଷ୍ଟାସବର୍ଗ ପ୍ରସ୍ତାବ ପରି କେତେକ ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ଚୀନ୍ର ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ସମ୍ମାନ ଜଣାଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଚୀନ୍ ସରକାର ଏହାକୁ ଦଲାଇଲାମାଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାର୍ଥ ବୋଲି କହି ତିବ୍ବତବାସୀଙ୍କ ନ୍ୟାୟ ଦାବିକୁ ଉପେକ୍ଷା କଲେ । ଦଲାଇଲାମା ତିବ୍ବତ ଛାଡ଼ିବାର ୫୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଅବସରରେ କହିଥିଲେ ଯେ ଚୀନ୍ରେ ଅଲମ୍ପିକ୍ ନହେବା ଭୟରେ ଚୀନ୍ ସରକାର ତାଙ୍କୁ ଏକ ଆଶ୍ୱାସନାମୂଳକ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ଅଲମ୍ପିକ୍ ସରିବା ପରେ ଚୀନ୍ ତିବ୍ବତୀୟଙ୍କ ପ୍ରତି ତା'ର ମନୋଭାବକୁ ଅଧିକ କଠୋର କରିଦେଇଥିଲା । ଚୀନ୍ର ରାଷ୍ଟ୍ରମୁଖ୍ୟ ହୋ ଜିଂତାଓ (Hu Jintao) କହିଛନ୍ତି ତିବ୍ବତ

ପାଇଁ ଏମିତି ଏକ ବିରାଟ ପ୍ରାଚୀର ନିର୍ମାଣ କରାଯିବ ଯଦ୍ବାରା ତିବ୍ବତ ବାହାର ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିବାରେ କ୍ଷମ ହେବନାହିଁ । ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ ବିରୋଧୀ ମୁଖା ପିନ୍ଧି ଗୋଟିଏ ସାମ୍ୟବାଦୀ ରାଷ୍ଟ୍ରମୁଖ୍ୟଙ୍କର ଏଭଳି ଉଚ୍ଚ ବିଶ୍ୱବାସୀଙ୍କୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱିତ କରିଛି । ଟାନ୍‌ର ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ଯାଙ୍ଗ୍ ଜିଆଚି (Yang Jiechi) ବିଶ୍ୱର ସମସ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ସତର୍କ କରାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ, ସେମାନଙ୍କ ଦେଶ ମାଟିରେ ଦଳାଇଲାମା କିମ୍ବା ତାଙ୍କର ସମର୍ଥକମାନେ ଯେଭଳି ଟାନ୍ ବିରୋଧରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ସେଥିପ୍ରତି ସେମାନେ ଦୃଷ୍ଟିଦେବା ଉଚିତ୍ ।

ଗତ ୨୦୦୯ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସ ମଧ୍ୟଭାଗରେ ଦିଲ୍ଲୀରେ ‘ଇଣ୍ଡିଆ ଟୁଡେ’ ପତ୍ରିକା ତରଫରୁ ଆୟୋଜିତ ଏକ ଆଲୋଚନା ଚକ୍ରରେ ସାମ୍ବାଦିକମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନାବେଳେ କ୍ଷୋଭର ସହିତ ଦଳାଇଲାମା କହିଥିଲେ ଯେ, ଯଦି ତିବ୍ବତରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଟାନ୍ ସରକାର ତଳାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶାସନ ଜାରି ରହେ, ଆସନ୍ତା ଦଶ ପନ୍ଦର ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ତିବ୍ବତର ସଂସ୍କୃତି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଧ୍ୱଂସ ପାଇଯିବ ଓ ତିବ୍ବତୀୟମାନେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ନିଷିଦ୍ଧ ହୋଇଯିବେ । ଟାନ୍, ତିବ୍ବତକୁ ‘ପୃଥିବୀର ଏକ ନର୍କ’ ରୂପେ ପରିଣତ କରିଛି ବୋଲି ଦଳାଇଲାମା ଅଭିଯୋଗ କରିଛନ୍ତି । ସେ କହିଛନ୍ତି, ୨୦୦୮ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୦ ତାରିଖ ପରଠାରୁ ଟାନ୍ ସରକାର ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିଷ୍ଠୁର, କଠୋର ଓ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ ପଶୁପରି ତିବ୍ବତୀୟମାନଙ୍କୁ ଶାସନ କରୁଛନ୍ତି । ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଭାରତୀୟମାନଙ୍କୁ ତିବ୍ବତୀୟମାନେ ଗୁରୁ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହି ତିବ୍ବତୀୟମାନଙ୍କୁ ଭାରତୀୟମାନେ ରକ୍ଷା କରିବାରେ ନୈତିକ ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ତିବ୍ବତୀୟମାନେ ଆଶା ପୋଷଣ କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ୨୦୦୭ ମସିହାରୁ ଭାରତ-ଟାନ୍ ବାଣିଜ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ବୃଦ୍ଧି ଘଟୁଥିବାରୁ ଭାରତ ତିବ୍ବତୀୟଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ପ୍ରତି ଅବହେଳା କରୁଥିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଉଅଛି । ଟାନ୍ ସରକାରଙ୍କ ଚାପରେ ଦୁର୍ବଳମନା ଭାରତ ସରକାର ଦିନେ ଯେ ଧର୍ମଶାଳାରେ ଅବସ୍ଥାପିତ ତିବ୍ବତର ନିର୍ବାସିତ ସରକାରଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ତଳାଇବାକୁ ଆଉ ସୁଯୋଗ ଦେବେ ନାହିଁ ଏକଥା ମଧ୍ୟ ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

ଟାନ୍, ଦଳାଇଲାମାଙ୍କର ଭଗ୍ନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଅପେକ୍ଷା କରୁଛି ଯେ କେବେ ଦଳାଇଲାମାଙ୍କ ଦେହାବସାନ ଘଟିବ ଏବଂ ତା’ ଫଳରେ ସେମାନଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ କରୁଥିବା ଏକ ଦୁର୍ବଳମନା ତିବ୍ବତୀୟଙ୍କୁ ତିବ୍ବତର ମୁଖ୍ୟ ରୂପେ ଅଧିଷ୍ଠିତ କରାଇପାରିବେ ।

ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଆଇନ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଡକ୍ଟର ମାଇକେଲ୍ ସି ଭ୍ୟାନ (Dr. Michael C Van) ତିବ୍ବତ ସମ୍ପର୍କରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ଆଇନ୍ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତିବ୍ବତ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରାଷ୍ଟ୍ର

ଭାବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱୀକୃତ । ଏହା ଗୋଟିଏ ସ୍ୱାଧୀନ ରାଷ୍ଟ୍ର ଓ ଚୀନଦ୍ୱାରା ଅଧିକୃତ । ଚୀନୀ ସରକାର ଏକ ଆକ୍ରମଣକାରୀ ରାଷ୍ଟ୍ର ରୂପେ ଜାତିସଂଘଦ୍ୱାରା ପରିଗଣିତ । ତେଣୁ ଡିବ୍‌ବତାୟମାନେ ନିଜର ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଁ ସଂଗ୍ରାମ ଜାରି ରଖିବାରେ କୌଣସି ବାଧାବିଘ୍ନ ନାହିଁ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଶ୍ୱବାସୀଙ୍କ ଭରସା ରହିଛି, ବିଶ୍ୱର ସବୁଠାରୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଦେଶ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ବାରାକ ଓବାମାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଉପରେ । ୧୯୯୧ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ୨୮ ତାରିଖରେ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର କଂଗ୍ରେସରେ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୃହୀତ ହୋଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଚାଇନା ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଆଇନକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରି ଡିବ୍‌ବତକୁ ଏକ ଅଧିକୃତ ଅଞ୍ଚଳ ଭାବରେ ଶାସନ କରୁଛି ବୋଲି କୁହାଯାଇଥିଲା । ଏହି ପ୍ରସ୍ତାବରେ ଦଲାଜଲାମା ଡିବ୍‌ବତର ପ୍ରକୃତ ପ୍ରତିନିଧି ଓ ନିର୍ବାସିତ ଡିବ୍‌ବତାୟ ସରକାର ଡିବ୍‌ବତାୟ ଲୋକମାନଙ୍କ ସରକାର ବୋଲି କୁହାଯାଇଥିଲା । ବାରାକ ଓବାମା ଆମେରିକାର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭାବରେ ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କଲାପରେ ଡିବ୍‌ବତ ସମସ୍ୟା ଉପରେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ଚୀନ, ଭାରତ ଓ ଡିବ୍‌ବତକୁ ଗ୍ରହଣୀୟ ହେବାଭଳି ଏକ ସମାଧାନ ପଦ୍ଧା ବାହାର କରିବେ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ ।



ବୁଦ୍ଧ ଶରଣ ଗଛାମି

ପ୍ରତିବର୍ଷ ମଇ ୯ ତାରିଖ ଦିନ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ବୁଦ୍ଧ ଜୟନ୍ତୀ ପାଳିତ ହେଉଛି । ଖ୍ରୀ.ପୂ. ୫୬୦ରେ ଗୌତମ ବୁଦ୍ଧ କପିଳବାସୁର ଲୁମ୍ବିନୀ ଉଦ୍ୟାନରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କ ଜନ୍ମଦିନଟି ଇତିହାସରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଥିବା ତଥ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭାରିତ, ଏହା ପୌରାଣିକ ବର୍ଣ୍ଣନାରୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମର୍ଯ୍ୟାଦାପୁରୁଷ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ବା ଲୀଳାମୟ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଜନ୍ମଦିନ ପୁରାଣ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଅଛି । ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଜନ୍ମ ଗୋଟିଏ ବୈଶାଖ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାରେ ହୋଇଥିଲା । ୩୫ ବର୍ଷ ବୟସରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବୈଶାଖ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାରେ ତାଙ୍କର ବୁଦ୍ଧତ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି ବା ସାଧନାରେ ସିଦ୍ଧିଲାଭ ହୋଇଥିଲା । ଅନ୍ୟ ଏକ ବୈଶାଖ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାରେ ୮୦ ବର୍ଷ ବୟସରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶର (ପ୍ରାଚୀନ ମଲ୍ଲଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଗତ) କୁଶୀନାରାଠାରେ ତାଙ୍କର ମହାନିର୍ବାଣ ହୋଇଥିଲା । ଦୀର୍ଘ ୪୫ ବର୍ଷ ଧରି ତାଙ୍କର ଅମୃତମୟ ଉପଲବ୍ଧିକୁ ବୁଲିବୁଲି ସେ ପ୍ରଚାର କରିଥିଲେ । ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଏକ କୁସଂସ୍କାରମୁକ୍ତ ଧର୍ମ । ଯେତେବେଳେ ହିନ୍ଦୁଧର୍ମ ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସଦ୍ୱାରା ଆଚ୍ଛାଦିତ ଥିଲା, ଜାତିପ୍ରଥା ଉଗ୍ରରୂପ ଧାରଣ କରିଥିଲା, ଯଜ୍ଞବେଦୀରେ ପଶୁବଳି ଭଳି ନୀରକାୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଶାସ୍ତ୍ରସିଦ୍ଧ ବୋଲି ପଣ୍ଡିତମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍‌ଘୋଷିତ ହୋଇଥିଲା, ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ଜୀବନ ଧନୀ, ଜ୍ଞାନୀ, ପଣ୍ଡିତ, ରାଜାମାନଙ୍କର ଅତ୍ୟାଚାରରେ ଅସହ୍ୟ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲା, ସେହିଭଳି ହିନ୍ଦୁଧର୍ମର ଏକ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ ସମୟରେ ଗୌତମ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହୋଇଥିଲା । ବୁଦ୍ଧ ଲୁପ୍ତ ହୋଇଯାଉଥିବା ହିନ୍ଦୁଧର୍ମରେ ନୂତନ ପ୍ରାଣର ସଂଚାର କରିଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ସେ ହିନ୍ଦୁଧର୍ମରେ ଏକ ଅବତାର ରୂପେ ପୂଜିତ ।

ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଏକ ଜୀବନଧାରା ଯେଉଁଠି ଶାନ୍ତି, ସହିଷ୍ଣୁତା, ସଦ୍‌ଭାବନା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କରାଯାଇଛି । ବୁଦ୍ଧଦେବ ପ୍ରଥମ ମାନବ, ଯିଏ ସମଗ୍ର ମାନବଜାତିକୁ ହିଂସା, ଦେଖା, ଦୂର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଭୃତି ମନୋବୃତ୍ତି ପରିହାର କରି ମୈତ୍ରୀ, ପ୍ରେମ, କରୁଣା, କ୍ଷମା ଆଦି ଗୁଣସବୁକୁ ଆପଣେଇ ନେଇ ନିଜ ଜୀବନକୁ ସାର୍ଥକ କରିବାକୁ ଉପଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ।

ଗୌତମ ବୁଦ୍ଧ ଜୀବନରେ ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଚରମ ପଦ୍ମା ପରିତ୍ୟାଗ କରି ‘ମଧ୍ୟମ ପଦ୍ମା’ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଉପଦେଶ ଦେଇଯାଇଛନ୍ତି । ବୁଦ୍ଧ ଆଠଟି ଉପାୟରେ

ସିଦ୍ଧିଲାଭ କଥା କହିଛନ୍ତି । ଏହା ହେଉଛି ଅଷ୍ଟାଙ୍ଗମାର୍ଗ । ଯଥା- ସତ୍‌କର୍ମ, ସତ୍‌ଚିନ୍ତା, ସତ୍‌ପ୍ରୀତି, ସତ୍‌ସଂକଳ୍ପ, ସତ୍‌ଆଚରଣ, ସତ୍‌ଉଚ୍ଚାରଣ, ସତ୍‌ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ସତ୍‌ପ୍ରବେଶ୍ୟ । ଏହାର ପ୍ରଚାର ପାଇଁ ସେ ୪୫ ବର୍ଷ କାଳ ପଦବ୍ରଜରେ ଉତ୍ତର ଭାରତରେ ବୁଲିଥିଲେ । ବୁଦ୍ଧ କହିଛନ୍ତି- “ମନୁଷ୍ୟ ଦୁଃଖ ପାଏ ତା’ ନିଜ ଦୁଃଖର୍ମର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଯୋଗୁଁ । ସେଥିପାଇଁ କୌଣସି ଦେବତା ଦାୟୀ ନୁହଁନ୍ତି । କର୍ମର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଏକ ପ୍ରାକୃତିକ ନିୟମ । ଅକୃଶଳ କର୍ମର ଫଳ ଯେପରି ଦୁଃଖ, କୃଶଳ କର୍ମର ଫଳ ସେହିଭଳି ସୁଖ ।”

ଗୌତମ ବୁଦ୍ଧ ପରିଭ୍ରମଣ କରୁଥିବା ସମୟରେ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ନିକଟତର ହୋଇଥିଲେ ସେମାନେ ଥିଲେ ଦଳିତ, ନିଷ୍ଠେସିତ ମଣିଷ । ସମାଜରେ ଅଛୁଆଁ ଅଲୋଡ଼ା ନିର୍ଦ୍ଦିନ, ପ୍ରକୃତିର ସନ୍ତାନ, ବନବାସୀ, ନିର୍ଯ୍ୟାତିତା, ଅବହେଳିତା ମହିଳା, ତତ୍‌ସହିତ ସମାଜରେ ଆଧିପତ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରିଥିବା ଧନାଦ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି, ରାଜା ଓ ରାଜପାରିଷଦବର୍ଗ ପ୍ରଭୃତି ତାଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିଥିଲେ । ବୁଦ୍ଧ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ସ୍ଥାନକାଳପାତ୍ର ଓ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଯେଉଁ ଉପଦେଶ ବାଣୀ ଦେଇଥିଲେ ସେଗୁଡ଼ିକର ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି ‘ଧମ୍ମପଦ’ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ।

ଗୌତମ ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ଓ ପରେ ଆମ ଦେଶରେ ବହୁ ସିଦ୍ଧପୁରୁଷ ନିଜ ନିଜର ଧର୍ମମତକୁ ସର୍ବସାଧାରଣରେ ପ୍ରଚାର କରିଥିଲେ । ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ସେମାନଙ୍କର ହଜାର ହଜାର ଶିଷ୍ୟ ଓ ଅନୁଗାମୀ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଯେ ହିନ୍ଦୁଧର୍ମଠାରୁ ଭିନ୍ନ ତାହା କହୁନଥିଲେ । ପରମକାରୁଣିକ ଗୌତମ ବୁଦ୍ଧ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ଜୀବନକାଳରେ ଏକ ନୂଆ ଧର୍ମ ପ୍ରଚାର କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଦାବିକରି ନାହାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର ପ୍ରାୟ ଦୁଇଶହ ବର୍ଷ ପରେ ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ଶିକ୍ଷାରେ କେତେକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରୂପରେଖ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହେବାରୁ ଏହା ଏକ ନୂତନ ଧର୍ମର ମାନ୍ୟତା ପାଇଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଲୋକ ୨ ୨ ୧ଟି ଦେଶରେ ଅଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୪୧ କୋଟି ୫୦ ଲକ୍ଷରୁ ଅଧିକ ।

ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ପ୍ରଚାର କରାଇବାରେ ସମ୍ରାଟ ଅଶୋକ (ଖ୍ରୀ.ପୂ. ୩୦୪-୨୩୨)ଙ୍କ ଭୂମିକା ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ । ଖ୍ରୀ.ପୂ. ୨୬୧ରେ ସେ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲେ କଳିଙ୍ଗ । ଏହା ପୃଥିବୀ ଇତିହାସରେ ଏକ ଯୁଗାନ୍ତକାରୀ ଘଟଣା । ସେ ବହୁ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ଜୟ କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ କଳିଙ୍ଗ ଯୁଦ୍ଧର ଭୟାବହତା ତାଙ୍କୁ ପ୍ରିୟମାଣ କଲା । ଏହି ଯୁଦ୍ଧରେ କଳିଙ୍ଗର ଏକ ଲକ୍ଷ ସୈନିକ ବୀରଗତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ, ଦେଢ଼ଲକ୍ଷ ଲୋକ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଥିଲେ ଓ ପ୍ରାୟ ତିନି ଲକ୍ଷ ଲୋକ ଯୁଦ୍ଧରେ ଆହତ ହୋଇଥିଲେ । କଳିଙ୍ଗର ହଜାର ହଜାର ନିରାହ ଜନସାଧାରଣ, ମହିଳା ଓ ଶିଶୁ ଅନାହାରରେ

ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିବା ଅଶୋକଙ୍କ ତ୍ରୟୋଦଶ ଶିଳାନୁଶାସନରୁ ଜଣାଯାଏ । ଏହି ଯୁଦ୍ଧର ବିରାଷିକା ଅଶୋକଙ୍କୁ ମର୍ମାହତ କଲା ଓ ସେ ଭୁବନେଶ୍ୱରଠାରୁ ୧୦ କି.ମି. ଦୂରରେ ପ୍ରବାହିତ ଦୟାନଦୀ କୂଳରେ ଅବସ୍ଥିତ ଧଉଳି ପାହାଡ଼ ପାଖରେ ଜଣେ ଓଡ଼ିଆ ବୌଦ୍ଧ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଉପଗୁପ୍ତକଦ୍ୱାରା ବୌଦ୍ଧଧର୍ମରେ ଦୀକ୍ଷିତ ହେଲେ । ବୌଦ୍ଧଧର୍ମର ଅହିଂସା ଓ କରୁଣା ନୀତି ତାଙ୍କୁ ଆକୃଷ୍ଟ କଲା । ତାଙ୍କର ହୃଦ୍‌ବୋଧ ହେଲା ଯେ ‘ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ପ୍ରେମ ବଳରେ ବିଜୟ ହିଁ ପ୍ରକୃତ ବିଜୟ’ । ସେ ନିଜ ପୁତ୍ର ମହେନ୍ଦ୍ର ଓ କନ୍ୟା ସଂଘମିତ୍ରାଙ୍କୁ ସିଂହଳକୁ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମର ପ୍ରଚାର ଓ ପ୍ରସାର ପାଇଁ ପଠାଇଥିଲେ । ଯେଉଁ ନିଷ୍ଠା ସହକାରେ ସେ ବିଶ୍ୱର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶକୁ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ପ୍ରଚାର ପାଇଁ ଧର୍ମଦୂତମାନଙ୍କୁ ପଠାଇଥିଲେ ଜତିହାସରେ ତା’ର ତୁଳନା ନାହିଁ । ଅଶୋକ ମଧ୍ୟ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ପ୍ରଚାର ପାଇଁ ବର୍ମାକୁ ବହୁସଂଖ୍ୟକ ବୌଦ୍ଧଭିକ୍ଷୁଙ୍କୁ ପଠାଇଥିଲେ । ସମଗ୍ର ବ୍ରହ୍ମଦେଶବାସୀ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମରେ ଦୀକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ଦେଶରୁ ଜାପାନ, କୋରିଆ ଓ ଚୀନ ଦେଶକୁ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ପ୍ରବେଶ କଲା । ଏହିପରି ହିଂସାରେ ବିଶ୍ୱାସୀ ଯୁଦ୍ଧପ୍ରିୟ ଅଶୋକଙ୍କ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ ଓ ତା’ର ପ୍ରଚାର-ପ୍ରସାର ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ପଦକ୍ଷେପ ନିମନ୍ତେ ଚଣ୍ଡାଶୋକରୁ ଧର୍ମାଶୋକରେ ପରିଣତ ହେଲେ । ଅଶୋକଙ୍କ ପରେ କନିଷ୍ଠ ମଧ୍ୟ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ପ୍ରଚାରରେ ବିଶେଷ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କଲେ ।

ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ, ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ଜନ୍ମର ଏକ ହଜାର ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଏସିଆ ମହାଦେଶର ସିଂହଳ, ବର୍ମା, ଆଜଲ୍ୟାଷ୍ଟ, କାମ୍ବୋଡ଼ିଆ, ଜାପାନ, ଚୀନ, କୋରିଆ, ନେପାଳ ଆଦି ଦେଶକୁ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଥିଲା । ଉନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷଭାଗରେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଯୁରୋପରେ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଛି । ଇଷ୍ଟଇଣ୍ଡିଆ କମ୍ପାନୀ ଭାରତରେ ନିଜର ବ୍ୟବସାୟ ଓ ଶାସନ ଚଳାଇବା ପରେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଇଂରେଜମାନଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କଲା । କାରଣ ଭାରତକୁ ଶାସନ କରିବା ସହିତ ଏ ଦେଶରେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟଧର୍ମ ପ୍ରଚାର କରିବା ଇଂରେଜ ପାତ୍ରାମାନଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା । ୧୮୩୬ ମସିହାରେ ଲର୍ଡ ମାକଲେ ଯେତେବେଳେ ଇଂରାଜୀ ଶିକ୍ଷାର ଖସଡ଼ା ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲେ, ସେତେବେଳେ ସେ କହିଥିଲେ, ୫୦ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଇଂରାଜୀ ଶିକ୍ଷିତ ଭାରତୀୟମାନେ କେବଳ ନିଜ ସଂସ୍କୃତିକୁ ଭୁଲିଯିବେ ତାହା ନୁହେଁ, ନିଜ ଧର୍ମକୁ ମଧ୍ୟ ଭୁଲିଯିବେ । ୧୯୮୧ ମସିହାରେ ଲଣ୍ଡନରେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମର ପ୍ରଭାବରୁ ‘ପାଲି ଟେକ୍ଟର୍ ସୋସାଇଟି’ ନାମରେ ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଛି । ଏହି ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ବୌଦ୍ଧ ଦର୍ଶନ, ବୌଦ୍ଧ ଜତିହାସ ସମ୍ପର୍କରେ ଯେତେ ପାଣ୍ଡୁଲିପି ପାଲି ଭାଷାରେ ଲିଖିତ ହୋଇଥିଲା ତାହା ଇଂରାଜୀରେ ଅନୁଦିତ ହୋଇ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି । ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଆମେରିକୀୟମାନେ ମଧ୍ୟ ବୌଦ୍ଧଗ୍ରନ୍ଥମାନ ପଢ଼ି ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହେଉଛନ୍ତି ।

ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଦୁଇଜଣ ଶିଷ୍ୟ ହେଲେ କଳିଙ୍ଗର ଦୁଇଜଣ ବଣିକ, ସେମାନଙ୍କର ନାମ ହେଲା ତପସୁ ଓ ଭଲ୍ଲିକ । ଏହି ଦୁଇଜଣ ଶିଷ୍ୟ ବାଣିଜ୍ୟ ସାରି ବ୍ରହ୍ମଦେଶରୁ ଘରକୁ ଫେରୁଥିଲାବେଳେ ନିରଂଜନା ନଦୀତଟରେ ଅଶ୍ୱତ୍ଥ ବୃକ୍ଷ ମୂଳରେ ଗୌତମ ବୁଦ୍ଧ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ କ୍ଷୁଧିତ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିବାର ଦେଖି ତାଙ୍କୁ ଖାଇବା ପାଇଁ କିଛି ପିଠା ଓ ମହୁ ଅର୍ପଣ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଖାଇ ବୁଦ୍ଧ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲେ ଓ ସେମାନଙ୍କୁ ନିଜର ସଦ୍ୟଲକ୍ଷ ପ୍ରଜ୍ଞାର ବାଣୀ ଶୁଣାଇଥିଲେ । ଏହି ଉଭୟ ବଣିକ ଯେ କଳିଙ୍ଗ ଭୂଖଣ୍ଡର ଅଧିବାସୀ ଏହା ସ୍ୱସ୍ତଭାବେ ବିନୟପିତକରେ ଓ ବୌଦ୍ଧଜାତକ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି । ‘ଅଙ୍ଗୁରନିକାୟ’ ବୌଦ୍ଧଗ୍ରନ୍ଥରେ ବସ୍ତ୍ର ଓ ଭଞ୍ଜ ନାମକ ଉତ୍କଳର ଦୁଇଟି ଜାତିର ଲୋକଙ୍କ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି । ସେମାନେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବକ ସେହି ଧର୍ମର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ନିମନ୍ତେ ସଚେଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଜଣାଯାଏ । ଓଡ଼ିଶା ବୌଦ୍ଧଧର୍ମର ଲାଳନ ଭୂମି । ଏହା ହେଉଛି ବୌଦ୍ଧଧର୍ମର ଆଦିଭୂମି । ତପସୁ ଓ ଭଲ୍ଲିକ ହେଉଛନ୍ତି ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଗୃହୀ ଶିଷ୍ୟ ବା ଉପାସକ । ତାଙ୍କର ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଶିଷ୍ୟ ହେବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ବାରାଣସୀର ସାରନାଥଠାରେ ଉପଦେଶ ପାଇଥିବା ପାଞ୍ଚଜଣ ଯୁବକ । ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରଥମେ ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ବାଣୀ ପ୍ରଚାର କରିଥିଲେ ଓଡ଼ିଶାର ଏହି ଦୁଇ ବଣିକ । ହଜାର ହଜାର ସଂଖ୍ୟାରେ କଳିଙ୍ଗ ଅଧିବାସୀ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ସମ୍ରାଟ ଅଶୋକଙ୍କ କଳିଙ୍ଗ ଆକ୍ରମଣର ବହୁ ପୂର୍ବରୁ କଳିଙ୍ଗର ଲୋକମାନେ ଶାନ୍ତି, ମୈତ୍ରୀ, ଅହିଂସାର ଧର୍ମ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମକୁ ଆପଣେଇ ନେଇଥିଲେ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଖ୍ରୀ.ପୂ. ୪ର୍ଥ ଶତାବ୍ଦୀ ପ୍ରାରମ୍ଭରୁ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଯେ ପ୍ରବେଶ କରିଛି ଓ ପ୍ରଚାରିତ ହୋଇ ଲୋକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣୀୟ ହୋଇଛି ଏହା ସଂସ୍କୃତ ବିଭାଗର ପ୍ରଫେସର ପ୍ରହଲ୍ଲାଦ ପ୍ରଧାନ, ଜତିହାସ ବିଭାଗର ପ୍ରଫେସର ଓ ସମ୍ବଲପୁର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରାକ୍ତନ କୁଳପତି ନବୀନ କୁମାର ସାହୁ, ଜତିହାସ ବିଭାଗର ପ୍ରଫେସର ଓ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରାକ୍ତନ କୁଳପତି ତନ୍ମୂଳ ମନ୍ଥନାଥ ଦାସ, ଜତିହାସ ବିଭାଗର ପ୍ରଫେସର ଓ ଫକୀରମୋହନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପୂର୍ବତନ କୁଳପତି ତନ୍ମୂଳ କରୁଣାସାଗର ବେହେରା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବହୁ ଐତିହାସିକ ଓ ଗବେଷକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିରୀକୃତ ହୋଇଛି । ସାରା ଓଡ଼ିଶାର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ସୁନ୍ଦର ବୌଦ୍ଧମୂର୍ତ୍ତି, ମନ୍ଦିର, ସ୍ତୁପ ବିଛାଇ ହୋଇ ରହିଛି । ଲଳିତଗିରି, ରତ୍ନଗିରି, ଉଦୟଗିରିର ବୌଦ୍ଧପାଠଗୁଡ଼ିକ ନାଲନ୍ଦା, ତକ୍ଷଶିଳା ଆଦି ବିଖ୍ୟାତ ବୌଦ୍ଧକେନ୍ଦ୍ର ସହିତ ତୁଳନୀୟ । କିନ୍ତୁ ପରିତାପର ବିଷୟ ଯେ ଓଡ଼ିଶାରେ କୌଣସି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ସମ୍ପର୍କିତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରଭାବେ ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ଶ୍ରେଣୀରେ ପ୍ରଚଳିତ ହୋଇନାହିଁ । ଏହି ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ

ମଂଜୁରୀ କମିଶନ ଶତପ୍ରତିଶତ ଅନୁଦାନ ଦେଇଥାଏ । ଉତ୍କଳ ସଂସ୍କୃତି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଏହି ପାଠ୍ୟକ୍ରମଟି ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ଶ୍ରେଣୀରେ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତରରେ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା; କିନ୍ତୁ ପରିଚାପର ବିଷୟ ଯେ କେତେକ କ୍ଷୁଦ୍ରମନା ଉଚ୍ଚପଦସ୍ଥ ପ୍ରଶାସକଙ୍କ ଚକ୍ରାନ୍ତ ପଳରେ ଏହାକୁ ଉଠାଇ ଦିଆଗଲା । ବୌଦ୍ଧଗ୍ରନ୍ଥଗୁଡ଼ିକର ଅନୁବାଦ ଆଜିଯାଏ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ହୋଇନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶାର ବୌଦ୍ଧକାର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ବୌଦ୍ଧଧର୍ମଗୁରୁମାନଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ଲେଖାଲେଖି କୃତିତ୍ୱ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୁଏ । ଗୌତମବୁଦ୍ଧଙ୍କ ଜନ୍ମ ଓଡ଼ିଶାରେ ହୋଇଥିଲା ବୋଲି ଯେଉଁମାନେ ଦାବି କରୁଛନ୍ତି ତାହା କେବଳ ନିଜକୁ ଚର୍ଚ୍ଚାର ପରିଧିକୁ ଆଣିବା ପାଇଁ ଯେ ଏକ ଅପତେଷା ସେକଥା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ କୁହାଯାଇପାରେ । ସେମାନଙ୍କର ଅଯୌକ୍ତିକ ଦାବି ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଦର୍ଶନର ପ୍ରସାର ପାଇଁ ନୁହେଁ ।

ଭଗବାନ ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ଅମୀୟ ବାଣୀ ଓ କାଳଜୟୀ ଉପଦେଶମାନ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ, ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ, ଜବାହରଲାଲ ନେହେରୁ, ବାବା ସାହେବ ଆମ୍ବେଦକରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଶଂସିତ । ଏହି ବାଣୀ ଯେ ଚିରକାଳ ପାଇଁ ଜାତୀୟମାନ ହୋଇ ରହିବ ଏହା ନିଃସନ୍ଦେହ ବୋଲି ସେମାନେ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ମାର୍ଗରେ ନିଜକୁ ପରିଚାଳିତ କରି, ଜୀବନକୁ ସରସ, ସୁନ୍ଦର ଓ ଆନନ୍ଦମୟ କରି, ଏକ ସାର୍ଥକ ମାନବଜୀବନ ଯାପନ କରିବା ପାଇଁ ଆସନ୍ତୁ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଶପଥ ନେବା ।



ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ପ୍ରସାରରେ ଓଡ଼ିଶାର ଭୂମିକା

ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମରେ ଯେତେବେଳେ ଘୋର କୁସଂସ୍କାର ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ କର୍ମକର୍ମାଣି, ହୋମଯଜ୍ଞ, ପଶୁବଳି ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଧର୍ମ ବୋଲି ଅଭିହିତ କରି, ସମାଜରେ ଜାତିପ୍ରଥାକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇ, ଛୁଆଅଛୁଆଁ ଭେଦଭାବ ସୃଷ୍ଟିକରି, ବହୁ ଲୋକଙ୍କୁ ଇତର ଜାତିର ସଂଜ୍ଞା ଦେଇ ପଶୁଠାରୁ ମଧ୍ୟ ହାନ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିଲା, ସେତେବେଳେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥଙ୍କର ବୁଦ୍ଧତ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମକୁ ନିଷିଦ୍ଧ ପତନମୁଖରୁ ରକ୍ଷା କରିଥିଲା ।

ଯୀଶୁଖ୍ରୀଷ୍ଟଙ୍କର ଜନ୍ମର ୫୬୬ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ବୈଶାଖ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ତିଥିରେ ନେପାଳ ସ୍ଥିତ କପିଳବାସ୍ତୁ ରାଜ୍ୟର ଲୁମ୍ବିନୀ ଗ୍ରାମରେ ଅବସ୍ଥିତ ଏକ ଶାଳବଣରେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ନାମ ଥିଲା ରାଜା ଶୁଦ୍ଧୋଦନ ଓ ମାତାଙ୍କ ନାମ ଥିଲା ମାୟାବତୀ । ସିଦ୍ଧାର୍ଥଙ୍କ ଜନ୍ମର ସାତଦିନ ପରେ ମାୟାବତୀଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା । ଶିଶୁଟିକୁ ପାଳିଲେ ମାୟାବତୀଙ୍କ ଭଉଣୀ ଗୌତମୀ । ଗୌତମୀ ସିଦ୍ଧାର୍ଥଙ୍କୁ ପାଳିଥିବାରୁ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ, ଗୌତମ ନାମରେ ମଧ୍ୟ ପରିଚିତ ।

ପିତା, ପୁତ୍ରର ଜନ୍ମବୃତ୍ତାନ୍ତ ୬୪ ଜଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଜ୍ୟୋତିଷଙ୍କୁ ତକାଇ ଆଗରୁ ଜାଣିସାରିଥିଲେ । ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ଜନ୍ମ ସମୟରେ ଯେଉଁ ୩୨ଟି ଅଲୌକିକ ଘଟଣା ଘଟିଥିଲା, ସେଥିମଧ୍ୟରେ ଅକ୍ଷମାନେ ଦୃଷ୍ଟିଶକ୍ତି ଲାଭ କରିବା, ବଧୂରମାନେ ଶ୍ରବଣଶକ୍ତି ଫେରିପାଇବା, ମୂଳମାନେ କଥା କହିବା, ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବନ୍ଧୁତା ସୃଷ୍ଟି ହେବା, ସବୁ ବୃକ୍ଷ ଫଳପୁଷ୍ପରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯିବା ଆଦି କେତେକ ବିଶେଷ ଘଟଣା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଆମେ ଯେଉଁ ଦିନଟି ବୁଦ୍ଧଜୟନ୍ତୀ ଭାବେ ପାଳନ କରୁଛୁ, ତାହା ଐତିହାସିକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିରାକୃତ । ଗୋଟିଏ ବୈଶାଖ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାରେ ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ଜନ୍ମ, ୩୦ ବର୍ଷ ପରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ବୈଶାଖ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାରେ ତାଙ୍କର ସିଦ୍ଧିଲାଭ ଏବଂ ସେହି ବୈଶାଖ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାରେ ୮୦ ବର୍ଷ ବୟସରେ ତାଙ୍କର ମହାପରିନିର୍ବାଣ । କୁହାଯାଏ ଗୌତମ ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ପୂର୍ବରୁ ବୁଦ୍ଧ ଅନେକ ଥର ପୃଥିବୀରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଓ ପରେ ମଧ୍ୟ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିବେ । ଗୌତମବୁଦ୍ଧଙ୍କ ପୂର୍ବ ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ନାମ ଦୀପଙ୍କର ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବୁଦ୍ଧ ହେବେ ମୈତ୍ରେୟ ବୁଦ୍ଧ ।

ବୁଦ୍ଧ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମର ପ୍ରବର୍ତ୍ତକ । ପୃଥିବୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମାନବ ବୋଲି ସେ ଅଭିହିତ । ବୁଦ୍ଧ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ସଂପର୍କରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନୀରବ ରହୁଥିଲେ । ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଏକମାତ୍ର ଧର୍ମ

ଯହିଁରେ ଈଶ୍ବର ନାହାନ୍ତି । ସେଠାରେ ପୁରୋହିତମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ଯଜ୍ଞ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବାର ବିଧି ନାହିଁ । ସବୁ ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ଅଛି ଜୀବ ପ୍ରତି ଦୟା ଓ କରୁଣା ପ୍ରଦର୍ଶନ । ଐତିହାସିକମାନେ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ଈଶ୍ବର ବିହୀନ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଯେଉଁସବୁ ଦେଶରେ ବ୍ୟାପିଯାଇଛି ସେଠାରେ ଲୋକଜୀବନ ଆନନ୍ଦମୟ । ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଦେଶକୁ ଯାଇଛି, ତା'ର ନବସୃଷ୍ଟିରେ ସେହି ସେହି ଦେଶରେ କଳା ଓ ସାହିତ୍ୟର ନବଯୁଗ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଛି । ଚୀନ, ଜାପାନ, କୋରିଆ, ତିବ୍ବତ, ବର୍ମା, ସିଂହଳର ସାହିତ୍ୟ ଓ କଳାର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଯୁଗ ହେଉଛି ବୌଦ୍ଧଯୁଗ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ଜୀବିତାବସ୍ଥାରେ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଛି । ଲଳିତଗିରି, ରତ୍ନଗିରିର ବିଖ୍ୟାତ ବୌଦ୍ଧକାର୍ତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟତୀତ ସାରା ଓଡ଼ିଶାର ଚାରିଆଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ବୌଦ୍ଧମନ୍ଦିର, ସ୍ତୁପ ଓ ବୌଦ୍ଧ ମୂର୍ତ୍ତିମାନ ବିଛାଇ ହୋଇ ରହିଛି । ଓଡ଼ିଶାର ପୁଷ୍ପଗିରିଠାରେ ଏକ ବୌଦ୍ଧ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏହି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଶାଖା ଲଳିତଗିରି ଓ ରତ୍ନଗିରିଠାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲା । ୧୯୬୦ ମସିହାରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତ୍ନତତ୍ତ୍ୱ ବିଭାଗଦ୍ୱାରା ରତ୍ନଗିରିର ଖନନ ଫଳରେ ବହୁ ବୁଦ୍ଧମୂର୍ତ୍ତି ସମେତ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମର ବହୁ ଦେବଦେବୀଙ୍କ ମୂର୍ତ୍ତି ଆବିଷ୍କୃତ ହୋଇ ଉତ୍କଳୀୟ କଳାର ମହିମା ବଢ଼ାଇଛି ।

ତୃତୀୟ ଶତାବ୍ଦୀଠାରୁ ତ୍ରୟୋଦଶ ଶତାବ୍ଦୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହଳାରେ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଓଡ଼ିଶାସାରା ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ମୂର୍ତ୍ତି, ବୌଦ୍ଧମଠ, ବୌଦ୍ଧସ୍ତୁପ ଓ ମନ୍ଦିର ପୁରୁଯାଇଥିଲା । ଭୁବନେଶ୍ୱର ନିକଟରେ ଦୟାନଦୀ କୂଳରେ ଧଉଳି ପାହାଡ଼ ଅବସ୍ଥିତ । ଧଉଳିରେ ଅଶୋକଙ୍କ ଶିଳାଲିପି ଅଛି । ନିକଟରେ ଜାପାନର ରେଭେରାଣ୍ଡ ନିଚିଦାସୁ ଫୁଜି ଧଉଳି ପାହାଡ଼ ଉପରେ ଏକ ସୁନ୍ଦର ବୌଦ୍ଧମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କରିଛନ୍ତି । ମୟୂରଭଞ୍ଜ, ସମ୍ବଲପୁର, ସୋନପୁର, ବୌଦ୍ଧ, ଭବାନୀପାଟଣା, ବଲାଙ୍ଗୀର ଓ ଗଂଜାମର ଜଉଗଡ଼ ପ୍ରଭୃତି ଓଡ଼ିଶାର ସବୁ ଅଞ୍ଚଳ ବୌଦ୍ଧମନ୍ଦିର ଓ ବୌଦ୍ଧକୈନ୍ଦ୍ରିକ ଭାସ୍କର୍ଯ୍ୟରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ଓଡ଼ିଶାର ଦୁଇଜଣ ବଣିକ ତପସ୍ବି ଓ ଭଲ୍ଲିକ ହେଉଛନ୍ତି ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଗୃହୀ ଶିଷ୍ୟ । ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ବୁଦ୍ଧଗୟା ନିକଟସ୍ଥ ନିରଂଜନା ନଦୀ କୂଳରେ ବିରାଟ ଅଶ୍ରୁତ୍ୟ ଗଛ ମୂଳରେ କଠିନ ତପସ୍ୟା କରି ବୁଦ୍ଧତ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ସେହି ବୃକ୍ଷତଳେ ବସିଥିବା ତେଜସ୍ୱୀ ବୁଦ୍ଧଙ୍କୁ ଦେଖି ତପସ୍ବି ଓ ଭଲ୍ଲିକ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଥିବା କିଛି ଖାଦ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ କରିଥିଲେ । ବୁଦ୍ଧ ତାହା ଗ୍ରହଣ କରି ଅତ୍ୟନ୍ତ ସନ୍ତୋଷ ଲାଭ କରିଥିଲେ ଏବଂ ନୂତନ ଭାବେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ଜ୍ଞାନ ସଂପର୍କରେ ଏହି ବଣିକ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ବୁଝାଇଥିଲେ । ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ଉପଦେଶ ଥିଲା- “ଜୀବନ ଦୁଃଖପୂର୍ଣ୍ଣ, ଦୁଃଖର କାରଣ କାମନା (ତୃଷ୍ଣା), କାମନାର ସମାପ୍ତିରେ ଦୁଃଖ ଶେଷ ହୁଏ ।” ଓଡ଼ିଶାକୁ

ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କରି ତପସ୍ବି ଓ ଭଲିକ ଦୁଇ ଭାଇ ନୂତନ କରି ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ସତ୍ୟର୍ଥର ଉପଦେଶମାନ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଚାର କରିଥିଲେ ।

ଖ୍ରୀ.ପୂ. ୨୬୧ ମସିହାରେ ମଗଧ ସମ୍ରାଟ ଅଶୋକ କଳିଙ୍ଗ ଆକ୍ରମଣ କଲାବେଳକୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମାବଲମ୍ବୀ ଥିଲେ । ସିଂହଲର ବୌଦ୍ଧଗ୍ରନ୍ଥ ‘ଦୀପାବଂଶ’ରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଛି ଯେ ଅଶୋକଙ୍କ ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ଉତ୍କଳରେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ବୌଦ୍ଧରଚନା ଅନୁଯାୟୀ ତତ୍କାଳୀନ ଉତ୍କଳର ରାଜା ଓ ପ୍ରଜାମାନେ ବୌଦ୍ଧସ୍ତ୍ରପରେ ଥିବା ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ପବିତ୍ର ଦନ୍ତାବଶେଷକୁ ପୂଜା କରୁଥିଲେ ।

ଚୀନର ବୌଦ୍ଧଗ୍ରନ୍ଥରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ରହିଛି ଯେ ପରମ କାରୁଣିକ ବୁଦ୍ଧ ନିର୍ବାଣ ପ୍ରାପ୍ତି ନିମନ୍ତେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସାଧନପାଠ ଭାବେ ଭାରତର ୪ଟି ସ୍ଥାନ ମଧ୍ୟରୁ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଅନ୍ୟତମ ପାଠରୂପେ ସ୍ବାକୃତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ବିଶ୍ବବାସୀଙ୍କ ପାଇଁ ଶ୍ରୀଷ୍ଟକର୍ମର ୨୬୧ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ମଗଧ ସମ୍ରାଟ ଅଶୋକଙ୍କର କଳିଙ୍ଗ ଆକ୍ରମଣ ଏକ ଯୁଗାନ୍ତକାରୀ ଘଟଣା । ଏହି ଯୁଦ୍ଧରେ ଜୟଲାଭ କଲାପରେ ଅଶୋକ ବର୍ଷନାତୀତ ଯୁଦ୍ଧ ବିଭୀଷିକା ଦେଖି ଘୋର ଅନୁତପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାର ଜଣେ ବୌଦ୍ଧସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଉପଗ୍ରସ୍ଥଙ୍କ ଦ୍ବାରା ବୌଦ୍ଧଧର୍ମରେ ଦୀକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ହୃଦବୋଧ ହେଲା ଯେ ତରବାରୀ ଦ୍ବାରା ବିଜୟ ପ୍ରକୃତ ବିଜୟ ନୁହେଁ । ଅହିଂସା ଓ ପ୍ରେମ ବଳରେ ବିଜୟ ହିଁ ପ୍ରକୃତ ବିଜୟ । ବୌଦ୍ଧଧର୍ମର ଅହିଂସା ଓ କରୁଣା ନୀତି ତାଙ୍କୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରିଥିଲା । କଳିଙ୍ଗ ଯୁଦ୍ଧ ପରେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମର ଗତି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ବଦଳି ଯାଇଥିଲା । ଏହା ଗର୍ବର ସହିତ କୁହାଯାଇପାରେ ଯେ, କଳିଙ୍ଗ ଯୁଦ୍ଧ ହୋଇନଥିଲେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ଧର୍ମ ହିସାବରେ ରହିଯାଇଥାନ୍ତା ।

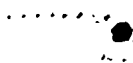
ଅଶୋକଙ୍କ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ ପରେ ସେ ତାଙ୍କ ସାମ୍ରାଜ୍ୟରେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମର ପ୍ରସାର ପାଇଁ କଳିଙ୍ଗର ଶହ ଶହ ବୌଦ୍ଧଭିକ୍ଷୁଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନକୁ ପ୍ରେରଣ କରିଥିଲେ । ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ୧ମ ଶତାବ୍ଦୀରେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଓଡ଼ିଶାରେ ବହୁଳ ଭାବେ ପ୍ରସାର ଲାଭ କରିଥିବାର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପ୍ରମାଣ ବିଭିନ୍ନ ବୌଦ୍ଧସାହିତ୍ୟରୁ ମିଳିଥାଏ । ତୋଷାଳୀ, ତାମ୍ବୁଲିପ୍ତି, ଚେ-ଲି-ତା-ଲୋ, ବିରଜା, ରତ୍ନଗିରି ଓ ଜୟାଶ୍ରମ ବିହାର ପ୍ରଭୃତି ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକ ସେତେବେଳେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମର କେନ୍ଦ୍ରରୂପେ ଖ୍ୟାତିଲାଭ କରିଥିଲା ।

ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ୨ୟ ଶତାବ୍ଦୀରେ ପ୍ରଖ୍ୟାତ ବୌଦ୍ଧସନ୍ନ୍ୟାସୀ ନାଗାର୍ଜୁନ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଆସି ସେ ସମୟରେ ରାଜୁତି କରୁଥିବା ରାଜା ମୁଞ୍ଜୁଙ୍କୁ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମରେ ଦୀକ୍ଷିତ କରାଇଥିଲେ । ସେ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜ୍ୟରେ ବହୁ ବୌଦ୍ଧ ମନ୍ଦିରମାନ ନିର୍ମାଣ କରାଇଥିଲେ । ଗୁପ୍ତ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର

ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଉଭୟ ହୀନଯାନ ଓ ମହାଯାନ ପ୍ରସାର ଲାଭ କରିଥିଲା । ଅଶୋକ ଥିଲେ ହୀନଯାନ ମତାବଳୀୟ । ହୀନଯାନ କିନ୍ତୁ ହୀନ ନୁହେଁ । ହୀନଯାନ ବ୍ୟକ୍ତି ସାଧନାକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଏ । ଅଷ୍ଟାଂଗମାର୍ଗର ଅଧ୍ୟୟନ, ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଓ ପାଳନ ଉପରେ ହୀନଯାନୀ ଭରସା ରଖେ । ବୌଦ୍ଧଧର୍ମାଚାର୍ଯ୍ୟମାନେ ବହୁକାଳ ପରେ ନିଜ ଧର୍ମକୁ ସରଳ ତଥା ସାଧାରଣ ଲୋକ ବୁଝିପାରିବା ଭଳି ଗ୍ରନ୍ଥମାନ ରଚନା କଲେ ଓ ପ୍ରତିମା ପୂଜାକୁ ନିଜ ଧର୍ମର ଏକ ଅଂଶ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ସେମାନଙ୍କର ହୃଦ୍‌ବୋଧ ହେଲା ଯେ ମନ୍ଦିର, ଦେବତା, ପୂଜାପଦ୍ଧତିକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବାଦ୍ ଦେଲେ ଲୋକମାନେ ଧର୍ମପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହେବେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ମହାଯାନୀମାନେ ବୁଦ୍ଧଙ୍କୁ ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା କଲେ । ସମ୍ରାଟ କନିଷ୍ଠ ଥିଲେ ମହାଯାନ ମତାବଳୀୟ ଓ ତାଙ୍କ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା ଲାଭକରି ମହାଯାନ ମତ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗତିରେ ବ୍ୟାପିଗଲା ଏବଂ ଥେରାବାଦୀ (ହୀନଯାନ)ପକ୍ଷୀମାନେ ନିଜ ମତରେ ଦୃଢ଼ ରହିଲେ । କିନ୍ତୁ ଖ୍ରୀଷ୍ଟୀୟ ୭ମ ଶତାବ୍ଦୀ ବେଳକୁ ଉଭୟ ସଂପ୍ରଦାୟ ପରସ୍ପରଠାରୁ ପୃଥକ୍ ହୋଇଯାଇ ନିଜ ନିଜ ମତବାଦଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷା କରିନଥିଲେ ।

ଚିବ୍‌ବତର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଐତିହାସିକ ଲାମା ତାରନାଥ ‘ଭାରତ ବର୍ଷରେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମର ଇତିହାସ’ ନାମକ ଏକ ଗ୍ରନ୍ଥ ୧୬୦୮ ମସିହାରେ ରଚନା କରିଥିଲେ । ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ତଥ୍ୟ ସହିତ ଲାମା ତାରନାଥ ଓଡ଼ିଶା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକତେକ ଉପାଦେୟ ତଥ୍ୟ ପରିବେଷଣ କରିଛନ୍ତି । ତାରନାଥଙ୍କ ବିବରଣୀରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ, ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଓଡ଼ିଶାର ଜନଜୀବନକୁ ଗଭୀର ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିଲା ।

ଭାରତବର୍ଷରେ ଯେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମାବଲମ୍ବୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନ ସେକଥା ଭାରତ ଓ ଭାରତ ବାହାରେ କୃତ୍ରିତ ଲୋକ ଜାଣନ୍ତି । ତେଣୁ ବିଦେଶର ବୌଦ୍ଧଧର୍ମାବଲମ୍ବୀମାନେ ପ୍ରାୟ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଚେତନ ବ୍ୟକ୍ତିର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଯେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଥିବା ପ୍ରାଚୀନ ବୌଦ୍ଧକାର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକୁ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆଣିବା ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକ କିଭଳି ସୁରକ୍ଷିତ ରହିବ ସେବିଗରେ ଯନ୍ତ୍ରବାନ ହେବା ।



ସୁଖପ୍ରଦ ଜୀବନ ପାଇଁ ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ଅଷ୍ଟମାର୍ଗ

ଜରା, ବ୍ୟାଧି, ମୃତ୍ୟୁ ଓ ଆଶଙ୍କାରେ ଦୁଃଖଦ ଜୀବନ କଟାଉଥିବା ମଣିଷ କିପରି କାମନାରହିତ ସୁଖଦ ଜୀବନ ବିତାଇବ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ପରମ କାରୁଣିକ ବୁଦ୍ଧ ‘ଅଷ୍ଟମାର୍ଗ’ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରିଛନ୍ତି । ‘ବୁଦ୍ଧ’ ଅର୍ଥ ଆଲୋକପ୍ରାପ୍ତ । ତଥାଗତ ଅର୍ଥ ଯିଏ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଉଚିତ୍ ମାର୍ଗରେ ଗତି କରନ୍ତି । ଗୌତମଙ୍କର ତପସ୍ୟା କାଳରେ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି ଯେ ନିଜ ଲକ୍ଷ୍ୟରୁ ତାଙ୍କୁ କେହି ବି ବିଚ୍ୟୁତ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ବୌଦ୍ଧଶାସ୍ତ୍ର ଅନୁସାରେ ପାତାଳପୁରର ସଇତାନମାନଙ୍କର ଅଧିପତି ‘ମାର’ ପୃଥିବୀରେ ଜନ୍ମିତ ସୁଖ ବ୍ୟାପ୍ତ ବୋଲି ଏବଂ ଲୋକମାନେ ଜନ୍ମିତସୁଖ ପାଇଁ ଧର୍ମ, ଅଧର୍ମ, ପାପ, ପୁଣ୍ୟ ସବୁର ନିର୍ବିଚାରରେ ଦୈହିକ ସୁଖରେ ମଜ୍ଜି ରହନ୍ତୁ ବୋଲି ଚାହୁଁଥିଲା । ଗୌତମ ବୁଦ୍ଧ ହୁଅନ୍ତୁ, ଦୁଃଖର କାରଣ ଜାଣନ୍ତୁ, ମଣିଷକୁ ଦୁଃଖ ନିରାକରଣର ଉପାୟ ବତାନ୍ତୁ ଓ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସତ୍‌ମାର୍ଗ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନ କିଭଳି ସୁଖଦାୟକ ହେବ ତା’ର ଗୁଡ଼ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଚାର କରନ୍ତୁ ଏହା ସେ ଚାହୁଁ ନ ଥିଲା । ଗୌତମଙ୍କ ତପସ୍ୟା ସମୟରେ ‘ମାର’ ଝଡ଼, ଭୂମିକମ୍ପ ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରାକୃତିକ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କଲା, ତାହାର ପ୍ରଭାବ ଗୌତମଙ୍କ ଉପରେ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ନିଜର ତିନୋଟି ସୁନ୍ଦରୀ କନ୍ୟା କାମନା, ଆମୋଦ ଓ ତୃଷ୍ଣାକୁ ଗୌତମଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ବିଭିନ୍ନ ଅଜାତଜାତରେ ନୃତ୍ୟ କରାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେ ନୃତ୍ୟର ପ୍ରଭାବ ତିଳେମାତ୍ର ଗୌତମଙ୍କୁ ବିଚଳିତ କଲା ନାହିଁ । ‘ମାର’ ଗୌତମଙ୍କୁ ପୃଥିବୀର ଅଧିପତି ହେବାର ବର ଯାଚିଲା । ତଥାପି ଗୌତମ ପ୍ରଲୋଭିତ ହେଲେ ନାହିଁ । ଶେଷରେ ‘ମାର’ ହତାଶ ଓ ପରାଜିତ ହୋଇ ପଳାୟନ କଲା ।

ବୁଦ୍ଧଙ୍କୁ ପ୍ରାପ୍ତିପରେ ତଥାଗତ ଦୃଶ୍ୟରେ ପଡ଼ିଲେ ଯେ, ଯେଉଁ ସତ୍ୟ ସେ ଲାଭ କଲେ ତାକୁ କଳହପ୍ରିୟ, ଈର୍ଷାକାନ୍ତର, ଜନ୍ମିତାସକ୍ତ ମଣିଷମାନେ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ତ ? ଏହି ଦ୍ଵିଧାରେ ବସିଥିବା ସମୟରେ ‘ବ୍ରହ୍ମା’ ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ନିକଟରେ ଆସିବିଚ୍ଛିତ ହୋଇ ତଥାଗତ ସତ୍ୟ ପ୍ରଚାର କରନ୍ତୁ ବୋଲି ଉପଦେଶ ଦେଲେ । ସେହି ସମୟରେ ଦୁଇଜଣ ଉତ୍କଳୀୟ ବଣିକ ତପସ୍ବୀ ଓ ଭଲ୍ଲିକ ଅଶ୍ବତ୍ଥ ଗଛମୂଳେ ତେଜସ୍ବୀ ସ୍ବନ୍ୟାସୀ ବୁଦ୍ଧଙ୍କୁ ଦେଖି ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲେ । ବୁଦ୍ଧ ତାଙ୍କର ନୂତନ ଉପଲବ୍ଧ ଜ୍ଞାନ ତପସ୍ବୀ ଓ ଭଲ୍ଲିକଙ୍କୁ ଶୁଣାଇଲେ । ଏହି ଦୁଇଜଣଙ୍କର ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ବାଣୀ ପ୍ରତି ଆଗ୍ରହ ଓ ଉତ୍ସୁକତା ଦେଖି ବୁଦ୍ଧ ଆଶ୍ଚସ୍ତ ହେଲେ ଏବଂ ଏହି ସତ୍ୟ ପ୍ରଚାର କରିବାକୁ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ଆମ

ରାଜ୍ୟର ତପସସ୍ତ୍ର ଓ ଭାଲିକ ହେଲେ ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଗୃହୀ ଶିଷ୍ୟ । ଏହି ବଣିକଦ୍ୱୟ ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ମୁଖ ନିଃସୃତ ବାଣୀ ଉତ୍କଳର ସବୁ ପ୍ରାନ୍ତରେ ପ୍ରଚାର କରିଥିଲେ ।

ବୁଦ୍ଧଦେବ ସ୍ୱୟ ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିଛନ୍ତି ଯେ ଇଶ୍ୱରଙ୍କ ବିନା କୃପାରେ, ବିନା ସାହାଯ୍ୟରେ, କେବଳ ନିଜର ଦୃଢ଼ ମନୋବଳ ଓ ସାଧନା ବଳରେ ମାନବ ସମାଜରେ ସମସ୍ତ ସମସ୍ୟା କିଭଳି ସମାଧାନ ହୋଇପାରିବ ସେ ସତ୍ୟ ଜାଣିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଉପଲବ୍ଧିକୁ ସେ ପୂର୍ବରୁ ଜାଣିଥିବା ପାଞ୍ଚଜଣ ଯୁବ ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କୁ ସାରନାଥଠାରେ ଥିବା ମୃଗ ଉପବନରେ ବୁଝାଇଛନ୍ତି । ସେହି ପଞ୍ଚସଙ୍ଗୀ ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ପ୍ରଶାନ୍ତ ମୁଖମଣ୍ଡଳ ଓ ଶରୀରରେ ଅପରୂପ ଜ୍ୟୋତି ଦେଖି ଖୁବ୍ ପ୍ରଭାବିତ ହେଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ହୃଦ୍‌ବୋଧ ହେଲା ଯେ ଗୌତମ ‘ଆଲୋକପ୍ରାପ୍ତ’ ବା ବୁଦ୍ଧ ହୋଇଛନ୍ତି । ସେହି ପାଞ୍ଚ ଜଣ ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଏହି ପ୍ରଥମ ଧର୍ମ ଉପଦେଶ ‘ଧର୍ମଚକ୍ର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ସୁତ୍ର’ ନାମରେ ଖ୍ୟାତ ।

ବୁଦ୍ଧଦେବ କଠିନ ତପସ୍ୟା ବଳରେ ବୋଧିଦ୍ୱମ୍ଭ ତଳେ ଚାରୋଟି ସତ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧି କରିଥିଲେ । ଜୀବନ ଦୁଃଖପୂର୍ଣ୍ଣ, ଦୁଃଖର କାରଣ ତୃଷ୍ଣା, ତୃଷ୍ଣାର ସମାପ୍ତିରେ ଦୁଃଖର ସମାପ୍ତି ହୁଏ, ଅଷ୍ଟମାର୍ଗ ଅନୁସରଣ କଲେ ତୃଷ୍ଣାର ବିଲୋପ ଘଟେ । ବୌଦ୍ଧଶାସ୍ତ୍ରରେ କାମନା ପରିବର୍ତ୍ତେ ତୃଷ୍ଣା ଶବ୍ଦଟି ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି । ବୌଦ୍ଧଦର୍ଶନରେ ଆତ୍ମାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଅପୂର୍ଣ୍ଣ କାମନା ମଣିଷକୁ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ଆଉଥରେ ଜନ୍ମ ନେବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରେ । କାମନାଶୂନ୍ୟ ହେବାପାଇଁ କଠୋର ସାଧନା ଆବଶ୍ୟକ । ସେଥିପାଇଁ ବୁଦ୍ଧ ଆଠୋଟି ମାର୍ଗ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି । ନିଜ ଅଭିଜ୍ଞତାରୁ ବୁଦ୍ଧ ଚରମପଦ୍ମା ତ୍ୟାଗକରି ଏକ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ପଦ୍ମା ଆବିଷ୍କାର କଲେ । ବୁଦ୍ଧ ସବୁବେଳେ କୌଣସି ଚରମ ମାର୍ଗରେ ପରିଚାଳିତ ନ ହୋଇ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ମାର୍ଗକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଉଥିଲେ । ଏହି ମଧ୍ୟମପଦ୍ମା ‘ଆର୍ଯ୍ୟ ଅଷ୍ଟାଙ୍ଗ ମାର୍ଗ’ ନାମରେ ଖ୍ୟାତ । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା- (୧) ସମ୍ୟକ୍ ବୁଝିବାଶକ୍ତି (Right Understanding), (୨) ସମ୍ୟକ୍ ସଂକଳ୍ପ (Right Resolve), (୩) ସମ୍ୟକ୍ କଥନ (Right Speech), (୪) ସମ୍ୟକ୍ କାର୍ଯ୍ୟପଦ୍ମା (Right Action), (୫) ସମ୍ୟକ୍ ଜୀବନଯାପନ (Right Livelihood), (୬) ସମ୍ୟକ୍ ଉଦ୍ୟମ (Right Effort), (୭) ସମ୍ୟକ୍ ସ୍ମରଣଶକ୍ତି (Right Recollection) ଓ (୮) ସମ୍ୟକ୍ ଧ୍ୟାନ (Right Meditation) । ବୁଦ୍ଧ କହିଛନ୍ତି ଯେ ମନୁଷ୍ୟ ଦୁଃଖ ପାଏ ତା’ର ନିଜର ଦୁଷ୍ଟମର୍ମର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଯୋଗୁଁ । ସେଥିପାଇଁ କୌଣସି ଦେବତା ଦାୟୀ ନୁହନ୍ତି । କର୍ମର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଏକ ପ୍ରାକୃତିକ ନିୟମ । ଅକୁଶଳ କର୍ମର ଫଳ ଯେପରି ଦୁଃଖ, କୁଶଳ କର୍ମର ଫଳ ସେହିଭଳି ସୁଖ ।

ଜନ୍ମରୁ ବୁଦ୍ଧତ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୌତମଙ୍କୁ ବୋଧିସତ୍ତ୍ୱ କୁହାଯାଏ । ବୋଧି ଅର୍ଥ ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଧାରର ଜ୍ଞାନ । ସେଥିପାଇଁ ତେଷା କରୁଥିବା ‘ସତ୍ତ୍ୱ’ ବା ପ୍ରାଣୀ ହେଉଛନ୍ତି ବୋଧିସତ୍ତ୍ୱ । ବୁଦ୍ଧ ଥିଲେ ଅଜ୍ଞାହାରୀ । ଭୋଗବିଳାସ ପରିତ୍ୟାଗ କରିବା ଓ ଆତ୍ମୋଦ୍ଧ ପ୍ରମୋଦରେ ଲାଳାୟିତ ହୋଇ ବୃଥା ଜୀବନ ବିତାଇବା ନୀତି ବର୍ଜନ କରିବାକୁ ସେ ଉପଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ଦେହକୁ ସମର୍ଥ ରଖିବାଭଳି ଖାଦ୍ୟ ଗ୍ରହଣର ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ ସେ ଜୋର ଦେଇଛନ୍ତି । ବୁଦ୍ଧ ଥିଲେ ଜାତିପ୍ରଥାର ବିରୋଧୀ । ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତାକୁ ସେ ନିନ୍ଦା କରୁଥିଲେ । ମଧ୍ୟଯୁଗରେ ଅନେକ ସନ୍ଥ, ଯଥା- ରାମାନନ୍ଦ, ଶ୍ରୀଚୈତନ୍ୟ, ଏକନାଥ, ତୁକାରାମ, ରୋହିଦାସ, ତସନା ପ୍ରଭୃତି ଭାରତବର୍ଷରୁ ଜାତିଭେଦ ଦୂର କରିବାକୁ ଯେଉଁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ ତାହା ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କର ପ୍ରଭାବ ।

ବୌଦ୍ଧଧର୍ମର ପ୍ରଧାନ ଗ୍ରନ୍ଥ ହେଉଛି ‘ତ୍ରିପିଟକ’ । ତ୍ରିପିଟକ ତିନି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ । ବିନୟପିଟକ, ସୁରପିଟକ ଓ ଅଭିଧର୍ମପିଟକ । ବିନୟପିଟକରେ ଖାଇବା, ପିଇବା, ରହିବା, ଚଳିବା, କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବା ପ୍ରଭୃତି ଆଚରଣ ବିଷୟରେ ୨୨୭ଟି ନିୟମ ଅଛି । ଯାହା କରିବ ନାହିଁ ବା ଅକରଣୀୟ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ୧୫୦ଟି ନିୟମ ଅଛି । ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଏହି ଉପଦେଶକୁ ପାଳନ କଲେ ଯେ ଜୀବନ ସୁଖପ୍ରଦ ହୁଏ, ଏହା ପ୍ରମାଣିତ ।

ବୁଦ୍ଧ ଥିଲେ ‘ବହୁଜନ ହିତାୟ, ବହୁଜନ ସୁଖାୟ ଓ ଲୋକାନୁକମ୍ପାୟ’ ନୀତିରେ ବିଶ୍ୱାସୀ । ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ହୃଦୟ ମଣିଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସଦାସର୍ବଦା କରୁଣାରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯେଭଳି ଆଲୋକିତ ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେବ ଏବଂ ତା’ର ଦୁଃଖ ଲାଘବ ହେବ ସେଥିପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନ୍ତରିକତା ସହିତ ସେ ଲୋକଙ୍କୁ ବୁଝିବାଭଳି ଭାଷାରେ ବୁଝାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଦୀପ୍ତ ମୁଖମଣ୍ଡଳ ଅବଲୋକନ କରି ମାନବ ଜାତି ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଦୟା ଓ କରୁଣା ଭାବକୁ ଯେକୌଣସି ଲୋକ ସହଜରେ ଜାଣିପାରୁଥିଲେ ।

ବୁଦ୍ଧ ‘ସମ୍ୟକ୍ କଥନ’ର ଅର୍ଥ ବୁଝାଇବାକୁ ଯାଇ କହିଛନ୍ତି ଯେ ସର୍ବଦା ଅନାବଶ୍ୟକ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବା, ମିଛ ନକହିବା, ରୁଗୁଲି ନକରିବା, ମଣିଷକୁ ସାମାଜିକ ବନ୍ଧନ ଦୃଢ଼ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ସ୍ୱଚ୍ଛଭାଷା ହେବା ବ୍ୟକ୍ତି ସମାଜର ଉନ୍ନତିରେ ସହାୟକ ହୁଏ । ସେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ପ୍ରିୟପାତ୍ର ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ ଜୀବନ ତା’ର ସୁଖମୟ ହୁଏ ।

‘ସମ୍ୟକ୍ କାର୍ଯ୍ୟପଦ୍ଧା’ ଅର୍ଥ ହେଲା ଦୁର୍ନୀତି, ଠକେଇ, ପର ପଦାର୍ଥ ଚୋରି କରିବାଠାରୁ ଦୂରରେ ରହି ନିଜର ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟ ଓ ମର୍ଯ୍ୟାଦାପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପାୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା । ଏହାଦ୍ୱାରା ମଣିଷର ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ବୃଦ୍ଧି ଘଟେ । ନିଜ ମର୍ଯ୍ୟାଦା

ସଂପର୍କରେ ଜଣେ ସଚେତନ ହୋଇପାରେ ଓ ମଣିଷ ସ୍ୱାଭିମାନୀ ହୁଏ । ସମାଜରେ ସେଭଳି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଆଦର ବଢେ, ଜୀବନ ତା'ର ସୁଖମୟ ହୋଇଥାଏ ।

‘ସମ୍ୟକ୍ ଜୀବନଯାପନ’ର ଅର୍ଥ - ସତ୍ତ୍ୱ ଓ ନ୍ୟାୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପାୟରେ ନିଜର ଜୀବିକା ଅର୍ଜନ କରିବା । ଯେକୌଣସି ବ୍ୟବସାୟରେ ସାଧୁତା ଅବଲମ୍ବନ କରି କିଛି ଉପାର୍ଜନ କରିବା ସବୁବେଳେ ସୃହଣୀୟ । ମାଦକ ଦ୍ରବ୍ୟ ସେବନ କରିବା, ବିକ୍ରି କରିବା, ଖାଦ୍ୟପଦାର୍ଥକୁ ଅପମିଶ୍ରଣ କରିବା, ପଶୁପକ୍ଷୀ ହତ୍ୟା କରିବା, ନ୍ୟାୟାଳୟମାନଙ୍କରେ ମିଥ୍ୟା ସାକ୍ଷ୍ୟ ଦେଇ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ କରିବା ଘୋର ନିନ୍ଦନୀୟ ଏବଂ ତାହା ଦ୍ୱାରା ଅପମଣ ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ । ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ଅର୍ଥ ଲୋଭରେ ନିଜେ ନ୍ୟାୟପଥରୁ ବିଚ୍ୟୁତ ହୋଇ କେବଳ ଉପାର୍ଜନରେ ଲିପ୍ତ ରହେ ସେ ପରିବାର, ଜାତିକୁଟୁମ୍ବ, ବନ୍ଧୁକ ଶ୍ରଦ୍ଧାଭାଜନ ହେବାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୁଏ । ସେହିଭଳି କର୍ମମାନଙ୍କରୁ ଦୂରରେ ରହିଲେ ଜୀବନ ସୁଖମୟ ହୋଇଥାଏ ।

‘ଶାନ୍ତି ବିନା ପ୍ରଗତି ଅସମ୍ଭବ’ - ଏହା ବୁଦ୍ଧ ସବୁବେଳେ ବୁଝାଉଥିଲେ । କଳହ, ପରଶ୍ରୀକାତରତା, ପରନିନ୍ଦା, ଆତ୍ମବଢିମା ଓ ଲୋଭକୁ ତ୍ୟାଗକରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆଦର କରିବାକୁ ବୁଦ୍ଧ ପରାମର୍ଶ ଦେଉଥିଲେ । ସାର୍ ଏତଦ୍ୱିନ ଆରନଲ୍ଡ ବୁଦ୍ଧଙ୍କୁ ‘ଏସିଆର ଆଲୋକ’ ବୋଲି ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ବିଶ୍ୱର ୧୪୦ଟି ଦେଶରେ ଲୋକେ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସ୍ୱର୍ଗରେ ଜୁର, ଦସ୍ୟୁ, ଗଣିକା, ପତିତା, ରାଜା, ସାମନ୍ତ ଓ ସାଧାରଣ ଗୃହସ୍ଥଙ୍କ ଜୀବନରେ ଯେଭଳି ବାଞ୍ଛନୀୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟୁଥିଲା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନ ସମୃଦ୍ଧିରେ ଓ ସୁଖରେ ଭରି ଉଠୁଥିଲା ଆଜି ମଧ୍ୟ ଯେଉଁମାନେ ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ମାର୍ଗରେ ପରିଚାଳିତ ହେଉଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନ ସୁରୁତ୍ତିତ ହେଉଛି । ଯେଉଁ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ପ୍ରଚଳିତ ସେଠାରେ ଲୋକ ଜୀବନ ଆନନ୍ଦିତ । ସେଠାରେ ପଶୁପକ୍ଷୀ ସୁରକ୍ଷିତ, ନାରୀ ସ୍ୱାଧୀନ ଓ ପ୍ରଗତିଶୀଳ । ସାକ୍ଷରତା ପରିବ୍ୟାପ୍ତ । ବୁଦ୍ଧ ସନ୍ନ୍ୟାସୀମାନେ ତାଙ୍କ ଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଜାହାକୁ ପ୍ରଲୋଭିତ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଉପଜୈକନ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ । ତଥାପି ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶରେ ପ୍ରତିଦିନ କିଛିନା କିଛି ଲୋକ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ କରୁଛନ୍ତି ।

ବୁଦ୍ଧ ଭାରତର ପ୍ରଥମ ସମାଜ ସଂସ୍କାରକ ଏବଂ ଦଳିତ, ଅବହେଳିତ ଓ ଦରିଦ୍ରଙ୍କ ତ୍ରାଣକର୍ତ୍ତା ଭାବେ ଆବିର୍ଭୂତ ହୋଇଥିଲେ ବୋଲି ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି । ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧି ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ଅହିଂସାବାଣୀକୁ ଏକ ବ୍ରତରୂପେ ସାରା ଜୀବନ ପାଳନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଅହିଂସା ମାର୍ଗରେ ପରିଚାଳିତ ହୋଇ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବାକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଉଥିଲେ । ୧୯୫୬ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ୧୪ ତାରିଖରେ

ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣେତା, ବିଶିଷ୍ଟ ଜନନାୟକ ବାବାସାହେବ ଡକ୍ଟର ଭାମରାଓ ଆୟେଦକର ତାଙ୍କର ହଜାର ହଜାର ଅନୁଗାମୀଙ୍କ ସହିତ ନାଗପୁର ସହରରେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ କଲାପରେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଆମ ଦେଶରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାନ୍ତରେ ଜୀବନ୍ୟାସ ପାଇଛି ଏବଂ ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ମାର୍ଗ ଅନୁସରଣ କଲେ ଜୀବନ ଯାପନ ଆନନ୍ଦଦାୟକ ହେବ ବୋଲି ଲୋକେ ଅନୁଭବ କରୁଛନ୍ତି ।

ବୌଦ୍ଧଦର୍ଶନ ଓ ନୀତିଶିକ୍ଷା ମାନବଜାତିକୁ ଯେ ବହୁପରିମାଣରେ ମାର୍ଜିତ କରିଛି ଓ ବୃକ୍ଷ, ଲତା, ଫଳ, ପୁଷ୍ପ, ପଶୁ, ପକ୍ଷୀ ସର୍ବୋପରି ମଣିଷମାନଙ୍କୁ ଭଲପାଇବା ଶିଖାଇଛି ଏହା ସର୍ବଜନ ସ୍ବାକୃତ ।



ଓଡ଼ିଶାର ଗୌରବାନ୍ୱିତ ଐତିହ୍ୟ ଓ ବର୍ତ୍ତମାନର ସ୍ଥିତି

ଏବେ ଓଡ଼ିଶାର ଜନସାଧାରଣ ନିଜକୁ ଅସହାୟ ଓ ଉପେକ୍ଷିତ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରୁଛନ୍ତି । ଧୀରେ ଧୀରେ ପ୍ରଶାସକ ଓ ନେତାମାନଙ୍କ ଉପରୁ ସେମାନେ ଆଶ୍ୱା ହରାଉଛନ୍ତି । ବିକାଶ ନାମରେ ଯେଉଁ ପ୍ରଚାର ହେଉଛି, ତା'ଦ୍ୱାରା କେବଳ ମୁଷିମେୟ ରାଜନେତା, ଠିକାଦାର, ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରର ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀମାନେ ଉପକୃତ ହେଉଛନ୍ତି । ଆମ ରାଜ୍ୟ ଓଡ଼ିଶା, ଭାରତରେ ଦରିଦ୍ରତମ ରାଜ୍ୟ ରୂପେ ପରିଗଣିତ ହେଉଛି । ପାଖାପାଖି ୪୭ ପ୍ରତିଶତ ଲୋକ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ତଳେ ବସବାସ କରୁଛନ୍ତି । ତାଷୀ, ମୁଲିଆ, ଶ୍ରମିକମାନେ ଶୋଷଣର ଶିକାର ହେଉଛନ୍ତି । ସମାଜକୁ ଏକ ହାନିମୟତା ଘେରି ରହିଛି । ସମସ୍ତେ ସରକାର ଓ ନେତାଙ୍କୁ ଏହି ଦୁଃସ୍ଥିତି ପାଇଁ ଦାୟୀ କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟ ଆସିଛି, ଲୋକେ ସଂଗଠିତ ହୋଇ ନିଜ ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ ପଦ୍ଧା ବାହାର କରି ସେ ଦିଗରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଉତ୍କଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସ ଯଥାର୍ଥରେ କହିଥିଲେ,

“ଉତ୍କଳେ ନେତାର ନାହିଁ ପ୍ରୟୋଜନ,
ଉତ୍କଳର ନେତା ସ୍ୱୟଂ ନାରାୟଣ ।”

ଯେଉଁଦିନ ଓଡ଼ିଶାର ସାଧାରଣ ଲୋକେ ସେମାନଙ୍କ ଗୌରବମୟ ଐତିହ୍ୟ ଓ ସଂସ୍କୃତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଚେତନ ହେବେ, ସେତେବେଳେ ସେମାନେ ନିଜ ଶରୀରରେ ନୂତନ ସ୍ୱୟନ ଅନୁଭବ କରିବେ ଓ ନିଜର ଗୌଣ ମନୋବୃତ୍ତିରୁ ନିଜକୁ ମୁକ୍ତ କରି ରାଜ୍ୟକୁ ପ୍ରଗତି ପଥରେ ଆଗେଇନେବାରେ କ୍ଷମ ହୋଇପାରିବେ ।

ଏକ ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶା ଏକ ସମୃଦ୍ଧ ରାଜ୍ୟ ଥିଲା ଏବଂ ଏହାର ଅଧିବାସୀମାନେ ଏକ ଗୌରବମୟ ପରମ୍ପରାର ଅଧିକାରୀ ଥିଲେ । କପିଳ ସଂହିତାରେ ନିମ୍ନ ମର୍ମରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି,

“ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଭାରତ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ରାଜ୍ୟରେ ଉତ୍କଳ,
ଉତ୍କଳ ସମାନ ରାଜ୍ୟ ଧରାରେ ବିରଳ ।”

କତିହାସରୁ ଜଣାଯାଏ - ଆଉରଙ୍ଗଜେବଙ୍କ ନଜରବନ୍ଦୀରୁ ପଳାୟମାନ ଶିବାଜୀ ନିଜ ରାଜ୍ୟକୁ ଯିବା ବାଟରେ କଟକରୁ ନୂତନ ଘୋଡ଼ା ସଂଗ୍ରହ କରି ଯେତେବେଳେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ପାଖାପାଖି ହେଲେ ଓ ଦିଗ୍‌ବଳୟ ଉପରେ ମନ୍ଦିରମାଲିନୀ ଏକାମ୍ରକ୍ଷେତ୍ରର

ଅପୂର୍ବ ରମ୍ୟ ସୁଷମା ଅବଲୋକନ କଲେ, ସେତେବେଳେ ସେ ସ୍ବତଃ କହିଥିବାର କଥା ଅଛି- “ଏ ଦେଶ ପ୍ରକୃତରେ ଦେବଭୂମି ହେବାର ଯୋଗ୍ୟ ।”

ପ୍ରାକ୍ ଐତିହାସିକ ଯୁଗରୁ ଓଡ଼ିଶା କଳିଙ୍ଗ, କଙ୍ଗୋଦ, ଓଡ୍ରଦେଶ, ଉତ୍କଳ, କୋଶଳ ଭାବେ କେବଳ ଭାରତରେ ନୁହେଁ, ସାରା ବିଶ୍ବରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ରାଜ୍ୟରୂପେ ପରିଚିତ ଥିଲା । ଏହି ଦ୍ରାବିଡ଼ ଅଧ୍ୟୁଷିତ ରାଜ୍ୟ ଆର୍ଯ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ବାରା ଅଧିକୃତ ହେବାପରେ ଦୁଇ ସତ୍ୟତାର ସମ୍ମେଳନରେ ଏକ ସର୍ବଭାରତୀୟ ଆକର୍ଷଣୀୟ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ସଂସ୍କୃତିର କ୍ଷେତ୍ରଭାବେ ଖ୍ୟାତିଲାଭ କଲା । ମହାଭାରତରେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ରକ୍ଷିମାନଙ୍କ ତପୋଭୂମି ଭାବେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଅଛି । ବ୍ରହ୍ମପୁରାଣରେ ଆମ ରାଜ୍ୟକୁ ବିଶ୍ବସନୀୟ, ସାଧୁ ଓ ସଜ୍ଜୋଟ ଲୋକମାନଙ୍କର ବାସସ୍ଥଳୀ ରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି । ଆଫଗାନିସ୍ଥାନରେ ଅବସ୍ଥିତ ଅଶୋକଙ୍କ ତ୍ରୟୋଦଶ ଶିଳାଲେଖରେ ଆମ ରାଜ୍ୟ କଳିଙ୍ଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି । ନେପାଳରେ ଅବସ୍ଥିତ ପଶୁପତିନାଥ ମନ୍ଦିରରେ ମଧ୍ୟ କଳିଙ୍ଗ ରାଜ୍ୟ କଥା ବିଶେଷଭାବେ ବର୍ଣ୍ଣିତ । ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶର ସହେଚ ମହେଚରେ ଥିବା ଶିଳାଲିପିରେ ଉତ୍କଳ ରାଜ୍ୟର ମହାପଣ୍ଡିତ ଶାକ୍ୟରକ୍ଷିତ ଓ ତାଙ୍କ ଶିଷ୍ୟ ଚୋଡ଼ଦେଶର ଭଗୀଶ୍ବରରକ୍ଷିତଙ୍କ କଥା ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି । ବହୁ ମୁସଲିମ ଲେଖକ ବିଶେଷକରି ମାଲଭ୍ବାରର ହୁସାଂ ଶାହାଙ୍କ ଶିଳାଲେଖରେ ଆମ ରାଜ୍ୟର ଭୂଖଣ୍ଡକୁ ‘ଉଡ଼ିଶା’ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଅଛି । ଏହି ନାମ ଏବେ ଓଡ଼ିଶା ଭାବରେ ପ୍ରଚଳିତ ।

ଚାଣକ୍ୟ, କଳିଙ୍ଗର ହାତୀମାନଙ୍କର ଭୂୟସୀ ପ୍ରଶଂସା କରିଛନ୍ତି । କଳିଙ୍ଗର ଜଙ୍ଗଲକୁ ହାତୀମାନଙ୍କର ବାସସ୍ଥଳୀ ବୋଲି ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । କୌଟିଲ୍ୟଙ୍କ ଅର୍ଥଶାସ୍ତ୍ରରେ କଳିଙ୍ଗ ରାଜ୍ୟକୁ ବୟନଶିଳ୍ପର ଏକ ପ୍ରଧାନ କେନ୍ଦ୍ର ରୂପେ ଚିହ୍ନିତ କରାଯାଇଛି । ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଚୀନର ଲେଖକ ଝାଙ୍ଗ ତା ଯୁଆନ (Wang Ta Yuan) ଲେଖିଛନ୍ତି ଯେ, ଓଡ଼ିଶାରେ ଗୋଟିଏ କଉଡ଼ିରେ ୪୭ ଗଉଣି ଧାନ ମିଳୁଥିଲା । କାଳିଦାସଙ୍କ ରଘୁବଂଶରେ ଓଡ଼ିଶାର ସୁନ୍ଦର ନାରିକେଳ ଗଛ ସମ୍ପର୍କରେ ବର୍ଣ୍ଣନାମାନ ରହିଛି । କ୍ଷୋଡ଼ଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଆକବରଙ୍କ ଦରବାରରେ ଥିବା ଐତିହାସିକ ଆବୁଲ ଫଜଲ ‘ଆଜନ୍-ଇ-ଆକବରୀ’ରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ବିଭିନ୍ନ କିସମର ପ୍ରଚୁର ଫଳ ଉତ୍ପନ୍ନ ଓ ପାନଚାଷ ହେଉଥିବା କଥା ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ରାଜା ଚୋଢ଼ କଳିଙ୍ଗର ଲୁହା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଲୁହାଠାରୁ ଉନ୍ନତ ଧରଣର ଥିଲା ବୋଲି ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି । ଖ୍ରୀ.ପୂ. ଦୃତୀୟ ଶତାବ୍ଦୀ ସମୟରେ କଳିଙ୍ଗର ଅଧିବାସୀମାନେ ସୁଶୃଙ୍ଖଳିତ ଓ ଉନ୍ନତ ଧରଣର ଜୀବନଯାପନ କରୁଥିବା ପ୍ରମାଣ ରହିଛି ।

ସର୍ବଧର୍ମ ସମନ୍ୱୟର ପବିତ୍ର ରାଜ୍ୟ ହେଉଛି ଓଡ଼ିଶା । ଉତ୍ତର ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତର ମିଳନସ୍ଥଳୀ ରୂପେ ବିବେଚିତ ଓଡ଼ିଶା, ବିଭିନ୍ନ ଧର୍ମାବଲମ୍ବୀମାନଙ୍କର ବାସସ୍ଥଳୀ । ୨୪ତମ ଜୈନତୀର୍ଥଙ୍କର ମହାବୀର ଜାନ ଜୈନଧର୍ମ ପ୍ରଚାର କରିବାକୁ ଓଡ଼ିଶା ଆସିଥିଲେ । ଜୈନଧର୍ମ ଓଡ଼ିଶାରେ ଖ୍ରୀ.ପୂ. ପଞ୍ଚମ ଶତାବ୍ଦୀଠାରୁ ଲୋକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଚାରିତ ହୋଇଥିଲା । ଶାକ୍ୟମୁନି ତଥାଗତଙ୍କର ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଓଡ଼ିଶାର ଲୋକମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ଆଦୃତ ହୋଇଥିଲା । ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଦୁଇ ଗୃହାଶିଷ୍ୟ ତପସୁ ଓ ଭଲ୍ଲିକ ଓଡ଼ିଶାର ବଣିକ ସଂପ୍ରଦାୟର ଥିଲେ । କଳିଙ୍ଗ ଯୁଦ୍ଧ ପରେ ସମ୍ରାଟ ଅଶୋକ ଓଡ଼ିଶାରେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ସେ ଭାରତ ସମେତ ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶରେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମକୁ ପ୍ରଚାର କରିବାରେ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଆଜି ମଧ୍ୟ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମାବଲମ୍ବୀମାନେ ଶହ ଶହ ବର୍ଷ ଧରି ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ନିଜ ଧର୍ମକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରିଛନ୍ତି । ବିଶେଷକରି କଟକ ଜିଲ୍ଲାର ଆଠଗଡ଼ ଅନ୍ତର୍ଗତ ମାଣିଆବନ୍ଧ ଓ ନୂଆପାଟଣା ଗ୍ରାମରେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମାବଲମ୍ବୀମାନେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ବାସ କରୁଛନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଶା, ଶାକ୍ତପୀଠ ଭାବରେ ଭାରତରେ ଖ୍ୟାତ । ମହାଭାରତର ବନପର୍ବରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ, ଆଧୁନିକ ଯାଜପୁର ପ୍ରାଚୀନକାଳରେ ଶକ୍ତି ଉପାସନାର ପ୍ରଧାନ କେନ୍ଦ୍ର ଥିଲା । ସେହିଭଳି ଭୁବନେଶ୍ୱର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୀରାପୁର ଓ ବଲାଙ୍ଗୀରର ରାଣୀପୁର ଝରିଆଲର ତନ୍ତ୍ରଷଠି ଯୋଗିନୀ ମନ୍ଦିର ମଧ୍ୟ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ଓଡ଼ିଶାର ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ବସବାସ କରିଆସୁଥିବା ଆଦିବାସୀ ସଂପ୍ରଦାୟର ପୂଜାପଦ୍ଧତିଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବ୍ରାହ୍ମଣ୍ୟ ଓ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମରେ ଶକ୍ତି ଉପାସନା ପ୍ରଚଳିତ ଥିବାର ପ୍ରମାଣ ମିଳିଥାଏ । ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟ ସପ୍ତମ-ଅଷ୍ଟମ ଶତାବ୍ଦୀଠାରୁ ଶାକ୍ତ ଉପାସନାରେ ତାନ୍ତ୍ରିକ ପୂଜା ଓ ସାଧନା ଗୁରୁତ୍ୱଲାଭ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଓଡ଼ିଶାର କଳା ଓ ସ୍ଥାପତ୍ୟରେ ଏହା ରୂପାୟିତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଶୈବଧର୍ମ ଭାରତରେ ପ୍ରଚଳିତ ଥିବା ଶୈବ ମତବାଦର ଏକ ଅଂଶବିଶେଷ । ଓଡ଼ିଶାର କୋଣେ ଅନୁକୋଣେ ଅସଂଖ୍ୟ ଶିବ ମନ୍ଦିର ଦେଖିଲେ ସହଜରେ ଅନୁମାନ କରିହେବ ଯେ ଶୈବପୂଜା ଏଠାରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଲୋକପ୍ରିୟ । ହିନ୍ଦୁଧର୍ମରେ ବିଷ୍ଣୁ ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଦେବତାରୂପେ ପୂଜା ପାଇଥାନ୍ତି । ଖ୍ରୀ.ପୂ. ପ୍ରଥମ ଶତାବ୍ଦୀରୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ବ୍ରାହ୍ମଣ୍ୟଧର୍ମର ପ୍ରଚଳନ ଥିବା ଜଣାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ ବୈଷ୍ଣବଧର୍ମର କୌଣସି ସୂଚନା ନାହିଁ । ଭଦ୍ରଖରୁ ମିଳିଥିବା ମହାରାଜାଗଣଙ୍କ ଏକ ଶିଳାଲେଖରେ ବ୍ରହ୍ମା, ବିଷ୍ଣୁ, ମହେଶ୍ୱର ମୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବାର ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ବୈଷ୍ଣବଧର୍ମର ଅଭ୍ୟୁଦୟ କେବେଠାରୁ ହେଲା ତାହା ଜାଣିବା କଷ୍ଟକର । ଗଙ୍ଗବଂଶର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ରାଜା ଚୋଡ଼ଗଙ୍ଗଦେବ ଉତ୍କଳରେ ସୋମବଂଶୀ ରାଜାଙ୍କ ଶାସନର ଅବସାନ ଘଟାଇ ନିଜକୁ ପରମ ବୈଷ୍ଣବ ରୂପେ ଅଭିହିତ କରିଥିଲେ । ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତର

ପ୍ରସିଦ୍ଧ ବୈଷ୍ଣବ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ରାମାନୁଜ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ୧୧୦୭ରୁ ୧୧୧୧ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରୀପୁରୁଷୋତ୍ତମକ୍ଷେତ୍ର ପରିଭ୍ରମଣ କରି ଚୋଡ଼ଗଙ୍ଗଦେବ ଓ ତାଙ୍କର ପାରିଷଦବର୍ଗଙ୍କୁ ବୈଷ୍ଣବଧର୍ମରେ ଦୀକ୍ଷିତ କରାଇଥିଲେ । ବୈଷ୍ଣବଧର୍ମ ରାଜଧର୍ମ ହୋଇଥିବାରୁ ବୈଷ୍ଣବଧର୍ମୀବଳୟାମାନେ ସମାଜରେ ଗୁରୁତ୍ୱଲାଭ କରିଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ହେଉଛନ୍ତି ବିଶ୍ୱକୁ ଓଡ଼ିଶାର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅବଦାନ । ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଜଗତର ନାଥ ଓ ହିନ୍ଦୁଧର୍ମର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦେବତା । ବିଭିନ୍ନ ଧର୍ମ ସଂପ୍ରଦାୟ ମଧ୍ୟରେ ସମନ୍ୱୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ହେଉଛନ୍ତି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରତୀକ । ସେ ବୁଦ୍ଧ, ଜାନ, ଶିବ, ବିଷ୍ଣୁ ଆଦି ବିଭିନ୍ନ ରୂପରେ ପୂଜିତ । ସବୁ ଧର୍ମର ଲୋକମାନେ ମହାପ୍ରଭୁ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କଠାରେ ପ୍ରଣାତ୍ତ ବିଶ୍ୱାସ ରଖିଥାନ୍ତି । ହିନ୍ଦୁ ହେଉ ବା ମୁସଲମାନ ହେଉ ସମସ୍ତେ ଏହି ଦେବତାଙ୍କୁ ସମ୍ମାନ କରନ୍ତି । ଅନିନ୍ଦ୍ୟ ଅହମ୍ମଦ ରାଜି ତାଙ୍କ ରଚିତ ପୁସ୍ତକ ‘ହାଫତ ଇକଲିନ୍’ରେ ଭାରତବର୍ଷରେ ସବୁଧର୍ମର ଲୋକମାନେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ରଖିଥିବା କଥା ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ‘ରିଆଦେଶ ସାଲାତିନ୍’ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଲେଖକ ଗୁଲାମ ହୁସେନ ସଲିମ ଲେଖିଛନ୍ତି ଯେ, ପୁରୁଷୋତ୍ତମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ହିନ୍ଦୁମାନେ, ମୁସଲମାନ ଓ ଅନ୍ୟ ଜାତିର ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ଭୋଜନ କରିପାରୁଥିଲେ । ସୁଫିସନ୍ଥ ଓ ମୁସଲମାନ ପରିବ୍ରାଜକମାନଙ୍କୁ ପୁରୀ ଆକୃଷ୍ଟ କରୁଥିଲା । ୧୬୨୭ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଆଫଗାନିସ୍ତାନରୁ ମାହମୁଦ ବି ଅମିଲ ଝାଲି କଟକ, ପୁରୀ, କୋଣାର୍କ ଭ୍ରମଣ କରି ତାଙ୍କର ଭ୍ରମଣ ବୃତ୍ତାନ୍ତମୂଳକ ଗ୍ରନ୍ଥ ‘ବାହାରୁଲ ଅସରାର’ରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିଛନ୍ତି । ସବୁ ଇସଲାମୀୟ ଲେଖକ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ, ହିନ୍ଦୁ-ମୁସଲମାନ ନିର୍ବିଶେଷରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭକ୍ତିର ଆରାଧ୍ୟ ଦେବତା ଥିଲେ ବୋଲି ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ୧୭୦୭ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଆଲେକଜାଣ୍ଡର ହାମିଲଟନ ପୁରୀ ଭ୍ରମଣ କରି ଲେଖିଛନ୍ତି, “ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ମହାପ୍ରସାଦ ହିନ୍ଦୁ-ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନ ସମସ୍ତେ ସେବନ କରୁଥିଲେ ଏବଂ କୌଣସି ଭେଦଭାବ ସେଠାରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଉନଥିଲା ।” ମହାରାଜା ରଣଜିତ ସିଂହ ଅମୂଲ୍ୟ ହାରା ‘କୋହିନୁର’କୁ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ କୋହିନୁର ହାରା ପୁରୀ ନ ଆସି ଲଣ୍ଡନ ଚାଲିଯାଇଥିଲା । ରଣଜିତ ସିଂହ ପଠାଇଥିବା ଅର୍ଥରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିରର ପଶ୍ଚିମ ଦ୍ୱାର ଗୁମୁଚର ଜୀର୍ଣ୍ଣ ସଂସ୍କାର କରାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଭାରତୀୟମାନଙ୍କ ଧାର୍ମିକ ଚେତନା ଓ ଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତିକୁ ଗଭୀର ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ କରି ସର୍ବଧର୍ମ ସମନ୍ୱୟର ପ୍ରତୀକ ଭାବରେ ଉଦ୍ଭାବ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଜନବିଶ୍ୱ ଶତାବ୍ଦୀରୁ ମହିମାଧର୍ମର ଅଭ୍ୟୁଦୟ ହୋଇଛି । କାଳକ୍ରମେ ଏହା ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ, ଛତିଶଗଡ଼, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ, ବିହାର ଓ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗର କେତେକ ଅଞ୍ଚଳକୁ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇପାରିଛି । ନେପାଳ ରାଜ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଧର୍ମର

ଆତ୍ମା ସ୍ଥାପନ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ଜଣାଯାଏ । ଏହି ଧର୍ମରେ ମାନବୀୟ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଏବଂ ଏକ ସୁସଂଗଠିତ ମୂଲ୍ୟଭିତ୍ତିକ ସରଳ ଜୀବନଯାପନ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଧର୍ମର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ହେଉଛନ୍ତି ମହିମା ସ୍ୱାମୀ ।

ଓଡ଼ିଶାର କବି, ଦାର୍ଶନିକ ଓ ନାଟ୍ୟକାରମାନଙ୍କ ସଂସ୍କୃତ ସାହିତ୍ୟକୁ ଦାନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଗୀତଗୋବିନ୍ଦ, ସାହିତ୍ୟ ଦର୍ପଣ, ଏକାବଳୀ, ସରସ୍ୱତୀ ବିଳାସ, କପିଳ ସଂହିତା, ହରିହର ଚତୁରାଙ୍ଗମ, ନୈଷଧ ଚରିତ, ବେଶାସଂହାର, ଅନର୍ଗଳ ରାଘବ, ପ୍ରବୋଧ ଚନ୍ଦ୍ରୋଦୟ ଗ୍ରନ୍ଥଗୁଡ଼ିକର ରଚୟିତା, ଗୀତାର ଟୀକାକାର ଶ୍ରୀଧର ସ୍ୱାମୀ ଓ ବୈଷ୍ଣବ ଦର୍ଶନର ବ୍ୟାଖ୍ୟାକାର ବଳଦେବ ବିଦ୍ୟାଭୂଷଣ ସମସ୍ତେ ଓଡ଼ିଶାର ।

ଓଡ଼ିଶାର ସାମରିକ ଓ ନୌଶକ୍ତି ପୃଥିବୀରେ ଖ୍ୟାତିଲାଭ କରିଥିଲା । ଗ୍ରୀକ୍ ପରିବ୍ରାଜକ ମେଗାସ୍ଥିନିସ୍ କଳିଙ୍ଗ ସେନା ସମ୍ପର୍କରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାକୁ ଯାଇ ଲେଖିଥିଲେ ଯେ, ଏହି ସୈନ୍ୟବାହିନୀରେ ୬୦,୦୦୦ ପଦାତିକ, ୧,୦୦୦ ଅଶ୍ୱାରୋହୀ ଓ ୭୦୦ ଗଜାରୋହୀ ସୈନ୍ୟ ସାମିଲ ଥିଲେ । ଅଶୋକଙ୍କ ସେନାବାହିନୀ କଳିଙ୍ଗ ଯୁଦ୍ଧରେ ସବୁଠାରୁ ଦୁର୍ବଳ ଓ ବୀର ସୈନିକମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଲଢ଼ି ବହୁ କଷ୍ଟରେ ବିଜୟ ଲାଭ କରିଥିଲେ । ସେ ଯୁଦ୍ଧରେ କଳିଙ୍ଗର ଏକ ଲକ୍ଷ ସୈନିକ ନିହତ ହୋଇଥିବାର ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ପ୍ରତିପକ୍ଷର ଲକ୍ଷାଧିକ ସୈନ୍ୟଙ୍କୁ ହତାହତ କରିଥିବା ଯୋଗୁଁ ସମ୍ରାଟ୍ ଅଶୋକ ମର୍ମାହତ ହୋଇ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଅସ୍ତ୍ର ତ୍ୟାଗକରି ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । କଳିଙ୍ଗର ନୌସେନା ଗୁପ୍ତ ରାଜତ୍ୱକାଳରୁ ଅଜେୟ ବୋଲି ଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ । କବି କାଳିଦାସ ରଘୁବଂଶ କାବ୍ୟରେ ରଘୁଙ୍କର ଦିଗ୍‌ବିଜୟ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି କଳିଙ୍ଗର ରାଜାଙ୍କୁ “ମହୋଦଧି ଅଧିପତି” ରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ୭୮ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ କଳିଙ୍ଗର ନାବିକମାନେ ଜାତୀୟ ଉପକୂଳରେ ଓହ୍ଲାଇଥିଲେ ଓ ସୁଦୂର ପ୍ରାଚ୍ୟକୁ ଭାରତୀୟ ସଭ୍ୟତା ଓ ସଂସ୍କୃତିର ପ୍ରଚାରକ ଭାବେ ପ୍ରଥମେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲେ ।

ସମଗ୍ର ଉତ୍ତର ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତ ମୁସଲମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କବଳିତ ହେବାର ତିନି ଶହ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଆମାନେ ନିଜର ସ୍ୱାଧୀନତା ରକ୍ଷା କରିପାରିଥିଲେ । ମୁସଲମାନ ରାଜାମାନେ ଓଡ଼ିଶା ଆକ୍ରମଣ କରି ବହୁବାର ପରାଜୟ ବରଣ କରିଥିଲେ । ଭାରତର ସବୁ ଅଞ୍ଚଳ ଅଧିକାର କରିସାରିବା ପରେ ଜଂରେଜମାନେ ୧୮୦୩ ସାଲରେ ଓଡ଼ିଶାର ମୋଗଲବନ୍ଦି ଅଞ୍ଚଳ ଦଖଲ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ୧୮୦୪ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଆ ପାଇକମାନଙ୍କ ବିଦ୍ରୋହର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ୧୮୧୭ ମସିହା ବକ୍ସି ଜଗବନ୍ଧୁଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ପୁନର୍ବାର ପାଇକମାନେ ବିଦ୍ରୋହ କରିଥିଲେ । ଏହା ହେଉଛି ଭାରତର ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ । ଏହି ସଂଗ୍ରାମକୁ ଜଂରେଜମାନେ

ଦମନ କରିପାରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାର ଆଦିବାସୀମାନେ କନ୍ଧରାଜା ଚକ୍ର ବିଶୋଭଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ୧୮୫୬ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗରିଲା ଯୁଦ୍ଧ କରି ବହୁ ଇଂରେଜ ସୈନ୍ୟଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ । ସମ୍ବଲପୁର ରାଜବଂଶର ବୀର ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏ ୧୮୬୪ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଇଂରେଜଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଲଢ଼ି ବୀରତ୍ୱର ନିଦର୍ଶନ ଦେଖାଇଥିଲେ ।

ଶିଶୁପାଳଗଡ଼ ଖନନରୁ ବହୁ ପ୍ରକାରର ସାମଗ୍ରୀ ଆବିଷ୍କୃତ ହୋଇଛି, ଯାହା ପ୍ରମାଣ କରୁଛି ଯେ ରୋମ୍ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ସହିତ କଳିଙ୍ଗର ନୌ-ବାଣିଜ୍ୟ ସଂପର୍କ ରହିଥିଲା । ଶ୍ରୀଲଙ୍କା ସହିତ କଳିଙ୍ଗର ରାଜନୈତିକ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ସମ୍ପର୍କ ଥିବାର ସର୍ବଜନଦିଦିତ । ସିଂହଳର ପ୍ରଥମ ରାଜା ବିଜୟ କଳିଙ୍ଗର ଅଧିବାସୀ ଥିଲେ । ଦାଠାଧାତୁବଂଶରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ, ବୁଦ୍ଧଙ୍କର ପବିତ୍ର ଦନ୍ତଧାତୁ କଳିଙ୍ଗର ଦନ୍ତପୁରରୁ ସିଂହଳ ଯାଇଥିଲା, ଯାହାକି ବର୍ତ୍ତମାନ କାଣ୍ଡିର ଦନ୍ତମନ୍ଦିରରେ ପୂଜା ପାଉଛି । କଳିଙ୍ଗର ରାଜା ଗୁହଶିବଙ୍କର କନ୍ୟା ସେହି ପବିତ୍ର ଦନ୍ତଧାତୁକୁ କଳିଙ୍ଗର ରାଜଧାନୀ ଦନ୍ତପୁରରୁ ଶ୍ରୀଲଙ୍କାକୁ ଆଣିଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଫିଲିପାଇନ୍ସରେ ‘କଳିଙ୍ଗ ଅପେୟାଓ’ ନାମକ ଏକ ପ୍ରଦେଶ ରହିଛି । ଇଣ୍ଡୋନେସିଆର ଐତିହାସିକମାନେ ତାଙ୍କ ଦେଶର ସଭ୍ୟତା କଳିଙ୍ଗ ଦେଶରୁ ଆସିଥିବା କଥା ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି । କଳିଙ୍ଗର ଶ୍ରୀଲଙ୍କା ସହିତ ନିବିଡ଼ ସମ୍ପର୍କର ବହୁ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ରହିଅଛି । କଳିଙ୍ଗର ନାବିକମାନେ ଦକ୍ଷିଣପୂର୍ବ ଏସିଆର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶରେ ନିଜର ଉପସ୍ଥିତି ଜାହିର କରିପାରିଥିଲେ । ଜାଭାରେ ୨୦,୦୦୦ ପରିବାର କଳିଙ୍ଗରୁ ଯାଇ ବସତି ସ୍ଥାପନ କରିଥିବାର କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଅଛି ।

କଳା, ସ୍ଥାପତ୍ୟ, ଚିତ୍ରବିଦ୍ୟା, ନୃତ୍ୟ, ସଂଗୀତ ଓ ସାହିତ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଓଡ଼ିଶା ଭାରତର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକଠାରୁ ଉନ୍ନତ । ଉଦୟଗିରିର ରାଣୀଗୁମ୍ଫା ଓ ଖଣ୍ଡଗିରିର ଅନନ୍ତଗୁମ୍ଫାରେ ଖୋଦନ କଳା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସମୁନ୍ନତ । ରତ୍ନଗିରିଠାରେ ଯେଉଁ ପ୍ରତିମା ସବୁ ନିର୍ମିତ ହୋଇଛି ତାହା ଭାରତରେ ଦେଖିବା ବିରଳ । ସାତାବିଞ୍ଚିଠାରେ ଥିବା ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ତାହା ଅଜନ୍ତାଠାରେ ଥିବା ଚିତ୍ରକଳାଠାରୁ କୌଣସି ଗୁଣରେ ନ୍ୟୁନ ନୁହେଁ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼େ । ସପ୍ତମ ଶତାବ୍ଦୀଠାରୁ ତ୍ରୟୋଦଶ ଶତାବ୍ଦୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦୀର୍ଘ ୬୦୦ ବର୍ଷ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜାମାନେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଅସଂଖ୍ୟ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କରାଇଥିଲେ । ବିଶେଷକରି ପୁରୀ ଓ ଭୁବନେଶ୍ୱରଠାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶତାବ୍ଦୀରେ ନିର୍ମିତ ମନ୍ଦିରମାନ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଭୁବନେଶ୍ୱରର ଲିଙ୍ଗରାଜ ମନ୍ଦିର, ପୁରୀର ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର ଓ କୋଣାର୍କର ସୂର୍ଯ୍ୟମନ୍ଦିର ବିଶ୍ୱବିଖ୍ୟାତ । ବିଶିଷ୍ଟ ଗବେଷକ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ମିତ୍ର ଭୁବନେଶ୍ୱରର ରାଜାରାଣୀ ମନ୍ଦିରର କାରୁକାର୍ଯ୍ୟରେ ବିମୋହିତ ହୋଇ ଏହି ମନ୍ଦିରକୁ ଓଡ଼ିଶା ମନ୍ଦିର କଳାର ଶ୍ରେଷ୍ଠତ୍ୱର ପ୍ରତୀକ ବୋଲି ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାର ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କଳାର ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ହେଉଛି ଏଥିରେ ସ୍ତମ୍ଭ ନଥାଏ । ଜେମସ

ପର୍ଶୁସନ ଓ ମନମୋହନ ଗାଙ୍ଗୁଲି ପ୍ରମୁଖ ପ୍ରତ୍ନତତ୍ତ୍ୱବିତମାନେ ଓଡ଼ିଶା ମନ୍ଦିର ଶିଳ୍ପକଳାର ଭୂୟସୀ ପ୍ରଣୟା କରିଛନ୍ତି । ପ୍ରାଚୀନ ଉତ୍କଳରେ ପର୍ବତ ଓ ମନ୍ଦିରମାନଙ୍କ ଭିତରେ ନାନାବିଧ ଚିତ୍ର ଅଙ୍କିତ ହୋଇଥିବାର ଦେଖାଯାଏ । ପଥର ଦେହରେ କେବଳ ଓଡ଼ିଶାର ଶିଳ୍ପୀ ଚିତ୍ର ଅଙ୍କନ କରୁନଥିଲେ, ସେମାନେ ତାଳପତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ରଙ୍ଗ ଦେଇ ଆୟୁର୍ବିତ୍ର ଅଙ୍କନ କରୁଥିଲେ । ରାଧାକୃଷ୍ଣ ଲାଲା, ଦଶାବତାର ଆଦି ବିଭିନ୍ନ ଚିତ୍ରର ଅଙ୍କନ ତାଳପତ୍ରରୁ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାଏ । ଯୁଗଯୁଗ ଧରି ଓଡ଼ିଶାର ଲୋକେ ନୃତ୍ୟ, ସଂଗୀତ ଚର୍ଚ୍ଚାରେ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରିଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା ସଂଗୀତ ଓ ନୃତ୍ୟ ବିଶ୍ୱରେ ଆଦୃତ ହୋଇଛି ।

ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ଇତିହାସ ଓ ସଂସ୍କୃତି ମର୍ଯ୍ୟାଦାପୂର୍ଣ୍ଣ । ସବୁବେଳେ ଏ ଜାତିର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମନୋଭାବ ଥିଲା ଏବଂ ଧର୍ମକୁ ଆଧାର କରି, ମୂଲ୍ୟବୋଧକୁ ପାଥେୟ କରି ନିଜର କଳା, ସାହିତ୍ୟ, ନୃତ୍ୟ ଓ ସଂଗୀତ ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉତ୍କର୍ଷ ଲାଭ କରିଥିଲା । କୃଷି ହେଉ କି ବାଣିଜ୍ୟ ହେଉ, ଅଦମ୍ୟ ପରିଶ୍ରମ ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ ହୋଇପାରିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏହାର ବ୍ୟତିକ୍ରମ ସ୍ୱାଧୀନତାର ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଅନୁଭୂତ ହେଉଛି । ବିଶେଷକରି ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତିର ୬୩ ବର୍ଷ ପରେ ମଧ୍ୟ ରାଜ୍ୟର ଅର୍ଦ୍ଧାଧିକ ଲୋକ ଜୀବନଯାପନର ସର୍ବନିମ୍ନ ସୁବିଧା ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଗମନାଗମନ, ଆହାର, ବାସଗୃହ ପାଇବାରେ ଅକ୍ଷମ । ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକ ବ୍ୟକ୍ତିକୈନ୍ଦ୍ରିକ ସ୍ୱାର୍ଥସର୍ବସ୍ୱ ହେବାର ଅଭିଯୋଗମାନ ସାଧାରଣରେ ମତ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି । ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ଏହି ଦୁର୍ଦ୍ଦିନରେ ଉଜ୍ଜଳଗୌରବ ମଧୁସୂଦନ ଦାସଙ୍କ ସେହି ପଦ୍ମଚିତ୍ର ଯଥେଷ୍ଟ ଉପାଦେୟତା ରହିଛି ।

“କାନ୍ତି ନନ୍ଦିଘୋଷ ଚଳିବ କି ଭାଇ
ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ସାରଥୀ କଲେ,
ଟାଣେ କି ରେ ଗାଡ଼ି ଦାନାର ତୋବଡ଼ା
ଘୋଡ଼ା ମୁହେଁ ବନ୍ଧା ଥିଲେ ।”

ଦେଶପ୍ରୀତି, ଜାତିପ୍ରୀତି ଓ ଭାଷାପ୍ରୀତିରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଓଡ଼ିଆ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ କର୍ମରତ ହେଲେ ଅତିରେ ଓଡ଼ିଶାର ସମୂହ ଉନ୍ନତି ସମ୍ଭବ ହେବ । ଓଡ଼ିଶାରେ ସବୁ ଥାଇ କାହିଁକି ଏ ରାଜ୍ୟ ଆଜି ଦରିଦ୍ର ? ଓଡ଼ିଶାର କୃତୀ ସନ୍ତାନମାନେ ଦେଶ ବିଦେଶରେ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୁଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କରିଥିଲାବେଳେ ନିଜ ରାଜ୍ୟରେ କାହିଁକି ସେମାନେ ନିଜର ପରାକାଷ୍ଠା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିପାରୁ ନାହାନ୍ତି, ତା’ର ଗଭୀର ଅନୁଶୀଳନର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

ଓଡ଼ିଶାର ଆଦିବାସୀ ସଂସ୍କୃତି

ଭାରତ ସମ୍ବିଧାନର ୩୪୨ ଧାରା ଅନୁସାରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ୧୯୫୦ ମସିହାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିବା ବିଜ୍ଞପ୍ତି ବଳରେ ଜନଜାତିମାନେ ଆଦିବାସୀ ରୂପେ ନିରୂପିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ପାହାଡ଼, ବଣ, ଜଙ୍ଗଲ ଅଞ୍ଚଳରେ ଯେଉଁ ଲୋକମାନେ ଆଦିମକାଳରୁ ପ୍ରକୃତି କୋଳରେ ବସବାସ କରିଆସୁଛନ୍ତି, ଐତିହାସିକମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ଆଦିମ ଅଧିବାସୀର ଆଖ୍ୟା ଦେଇଛନ୍ତି । ଭାରତବର୍ଷରେ ଜଂରେଜମାନେ ଆଦିବାସୀ ପରେ ଜଙ୍ଗଲର ଏହି ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କୁ ଆଦିବାସୀ ରୂପେ ପରିଚିତ କରାଇଲେ । ତାହା ପୂର୍ବରୁ ସେମାନେ ଜମିର ଅଧିକାରୀ ଥିଲେ । ରାଜା ଥିଲେ ଓ ଜମିଦାର ଥିଲେ ।

ଭାରତବର୍ଷରେ ୬୯୮ ଆଦିବାସୀ ସଂପ୍ରଦାୟର ଲୋକେ ବସବାସ କରୁଥିବା ସ୍ଥଳେ ଆମ ଓଡ଼ିଶାରେ ୬୨ଟି ସଂପ୍ରଦାୟର ଲୋକେ ବାସ କରନ୍ତି । ୨୦୦୧ ଜନଗଣନା ଅନୁସାରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଥିଲା ମୋଟ ଜନସଂଖ୍ୟାର ୨୨.୧୩ ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ସମୁଦାୟ ଜନସଂଖ୍ୟା ଥିଲା ୮୧,୪୫,୦୮୧ (ଏକାଅଶି ଲକ୍ଷ ପଞ୍ଚତାଳିଶ ହଜାର ଏକାଅଶି) । ଆଦିବାସୀ ସଂସ୍କୃତିର ଆଲୋଚନାବେଳେ ସେମାନଙ୍କର ଭାଷା, ସାହିତ୍ୟ, ଆଚାର-ବ୍ୟବହାର, ଧର୍ମବିଶ୍ଵାସ, ଅର୍ଥନୀତି, ନୃତ୍ୟ, ସଂଗୀତ, ପର୍ବପର୍ବାଣି, ରାଜନୈତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଓ ବିଚାରଧାରା, ବିବାହ ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ନିକ୍ଷେପ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଭାରତରେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ଭାଷାଗତ କାରଣରୁ ଚାରିଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଏ । (୧) ଇଣ୍ଡୋଆରିୟନ୍ ଭାଷାଗୋଷ୍ଠୀ, (୨) ଦ୍ରାବିଡ଼ୀୟ ଭାଷାଗୋଷ୍ଠୀ, (୩) ଡିବଡୋ-ବର୍ମିନ୍ ଭାଷାଗୋଷ୍ଠୀ ଏବଂ (୪) ଅଷ୍ଟ୍ରିକ୍ ଭାଷାଗୋଷ୍ଠୀ । ଏଥିମଧ୍ୟରୁ ଡିବଡୋ-ବର୍ମିନ୍ ଭାଷାଗୋଷ୍ଠୀକୁ ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟ ତିନି ଗୋଷ୍ଠୀର ଆଦିବାସୀ ଓଡ଼ିଶାରେ ବସବାସ କରିଥାନ୍ତି । ଭାରତରେ ୪୦୦ ପ୍ରକାର ଆଦିବାସୀ ଭାଷାର ପ୍ରଚଳନ ଦେଖାଯାଏ । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ଭାଷା କିନ୍ତୁ କଥିତ ଭାଷା ।

ଓଡ଼ିଶାର ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦକ୍ଷିଣ ଓଡ଼ିଆ କହୁଥିବା ଦେଶିଆ, ଭୂୟାଁ, ଭଡରା, ଝରିଆ ଓ ମାଟିଆ, ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶା ବା ସମ୍ବଲପୁରୀ କହୁଥିବା ମିର୍ଜା, ଅସରିଣା ଓ ଭୁଲିଆ, ଉତ୍ତର-ଓଡ଼ିଆ ବା ବଂଗଳା ମିଶ୍ରିତ ଓଡ଼ିଆ କହୁଥିବା କୁର୍ମୀ, ସାଉଁଟି, ଖଡ଼ିଆ ଓ ବାଥୁଡ଼ି, ହିନ୍ଦୀ ମିଶ୍ରିତ ଓଡ଼ିଆ କହୁଥିବା ସାଦ୍ରି, ଛତିଶଗଡ଼ି ହିନ୍ଦୀ କହୁଥିବା

ବିନ୍ଦିଆ, ହିନ୍ଦିଆ କହୁଥିବା ବନ୍ଦାରା, ଛତିଶଗଡ଼ି କହୁଥିବା ବଜରା, ମରାଠା କହୁଥିବା ଭୂଞ୍ଜିଆ, ଓଡ଼ିଆ, ମରାଠା ଓ ଛତିଶଗଡ଼ି ମିଶ୍ରିତ ଭାଷା କହୁଥିବା ହାଲଦି ଇତ୍ୟାଦି ଇଣ୍ଡୋ-ଆରିୟାନ୍ ଭାଷାଗୋଷ୍ଠୀର ଅନ୍ତର୍ଗତ । ପରଜି (ଧରୁଆ), କୋୟା, କୁର (କୁଟିଆ ଓ ତଙ୍ଗରିଆ), କନ୍ଦାକୁବି (କନ୍ଦାଡ଼ୋରା) ଓଲାରି (ଗଦବା), କୁରୁଷା/ଓରାଓଁ, ଗଣ୍ଡି (ଗଣ୍ଡ) ମଡ଼ିଆ କୁଡ଼ି (ଜାଟାପୁକନ୍ଧ), ପେଙ୍ଗୁ (ପେଙ୍ଗୋକନ୍ଧ) ଓ କିଷାନ ଇତ୍ୟାଦି ଭାଷାଗୋଷ୍ଠୀ ଦ୍ରାବିଡ଼ୀୟ ଭାଷାଗୋଷ୍ଠୀର ଅନ୍ତର୍ଗତ । ଶେଷରେ ଅଷ୍ଟିକ ଭାଷାଗୋଷ୍ଠୀରେ ଗାଡ଼ା (ଡିଡାୟ) ଗୁଡବ୍ (ଗଦବା) ଜୁଆଙ୍ଗ, କୋଡ଼ା, ବିରହର (ମାଙ୍କଡ଼ିଆ), ମୁଣ୍ଡାରି (ମୁଣ୍ଡା) ସାନ୍ତାଲି, ସୋରା (ସଉରା-ଲାଞ୍ଜିଆ, ଜୁରେ, ଆରସି ଇତ୍ୟାଦି) ଗୋରୁମ୍ (ପରେଙ୍ଗା) ରେମୋ (ବଣ୍ଡା), ଖରିଆ (ଖଡ଼ିଆ/ମିରଧା) କରଝୁ/ଭୁମିକ, ‘ହୋ’ (ହୋ ଏବଂ କୋହ୍ଲ) ଓ ମିହିଲି (ମାହାଲି) ଅନ୍ତର୍ଗତ ହୋଇଥିବାର ଦେଖାଯାଏ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଆଦିବାସୀମାନେ ଲୋକସଂସ୍କୃତି ଓ ପରମ୍ପରା ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ନିଜ ସମାଜରେ ମୌଖିକ ସାହିତ୍ୟିକ ସଂପଦକୁ ଯେଭଳି ସୁରକ୍ଷିତ କରି ରଖିଛନ୍ତି ତାହା ପ୍ରଶଂସନୀୟ । ଆଦିବାସୀମାନେ ଓଡ଼ିଆକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ନିଜର ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟିରେ ଲାଗିପଡ଼ିଲେଣି । କେତେକ ଆଦିବାସୀ ସଂପ୍ରଦାୟ ନିଜ ଭାଷାର ଲିପି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଉଚ୍ଚ ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସ କଲେଣି । ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ‘ସୋରୋସାର୍ମ’ ଲିପିକୁ ଉଦାହରଣ ରୂପେ ନିଆଯାଇପାରେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆଦିବାସୀ ସଂପ୍ରଦାୟ ମଧ୍ୟରେ ଚାଲିଚଳନ, ଆଚାରବିଚାର, ବ୍ୟବହାର ପ୍ରଭୃତିରେ ବିଭିନ୍ନତା ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେମାନଙ୍କର ସରଳ ଚାଲିଚଳନ, ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନଯାପନ, ନିଜ ସଂସ୍କୃତି ଓ ପରମ୍ପରା ପ୍ରତି ଗଭୀର ନିଷ୍ଠା ପ୍ରଦର୍ଶନ ସେମାନଙ୍କୁ ରକ୍ଷଣଶୀଳ ବୋଲି ପରିଚିତ କରାଇଛି । ପଣ୍ଡିତ ନୀଳକଣ୍ଠ ଦାସ ଓଡ଼ିଆ ସଂସ୍କୃତିର ଉତ୍ପତ୍ତି ବିଷୟରେ ଚର୍ଚ୍ଚା କଲାବେଳେ ମତ ଦେଇଥିଲେ, “ଆମେ ଭାଷାରେ ଆର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସଂସ୍କୃତିରେ ଦ୍ରାବିଡ଼ ଓ ଶବର ।” ତତ୍କୁର ଗୋପୀନାଥ ମହାନ୍ତି ଆଦିବାସୀ ସମାଜରେ ପ୍ରଚଳିତ ଥିବା ସମସ୍ତ ପ୍ରଥା, ଧର୍ମ ବିଷୟରେ ଗଭୀରଭାବେ ଅଧ୍ୟୟନ କରି ଆଦିବାସୀ ସଂସ୍କୃତି ବହୁ ଭାବରେ ଉନ୍ନତ ବୋଲି ମତ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ।

ଆଦିବାସୀମାନେ ବହୁ ପର୍ବପର୍ବାଣି ପାଳନ କରି ନିଜର ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନକୁ ଆମୋଦମୟ କରିଥାନ୍ତି । ଘୋର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ, ଅଭାବ, ଅନଚନ ସତ୍ତ୍ୱେ ଜନ୍ମରୁ ମୃତ୍ୟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅର୍ଥାତ୍ ଶୈଶବରେ, ଯୌବନରେ, ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟରେ ସେମାନେ ସବୁବେଳେ ପର୍ବପର୍ବାଣିରେ ସାମିଲ ହୋଇଥାନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆଦିବାସୀ କୃଷିଜୀବୀ । ସେମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଧର୍ମଭୀରୁ । ଦେବତାଙ୍କୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ସେମାନେ ପାଳନ କରନ୍ତି ଅନେକ ପର୍ବ । ଭଲ ଫସଲ ଉତ୍ପାଦନ ହେବାକୁ ଚାଷ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭରୁ ଫସଲ ଅମଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ

ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ସେମାନେ ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା କରନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପର୍ବରେ ସଂଗୀତ, ନୃତ୍ୟ ଓ ବାଦ୍ୟରେ ମସଗୁଲ ରହି ସେହି ଉତ୍ସବକୁ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ସେମାନେ ଉପଭୋଗ କରନ୍ତି । ଦେବତାଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ ନ କଲେ ଆଦିବାସୀମାନେ ଅମଳ କରିଥିବା ଶସ୍ୟ, ପନିପରିବା, ଫଳମୂଳ କେବେ ବି ଆହାର କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଆଦିବାସୀ ନୃତ୍ୟ ସଂଗୀତକୁ ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ । ପ୍ରଥମଟି ସାମାଜିକ ଓ ଦ୍ଵିତୀୟଟି ହେଉଛି ଧାର୍ମିକ । ଧାର୍ମିକ ପର୍ବପର୍ବାଣିରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଥିବା ନୃତ୍ୟ ସଂଗୀତରେ ଆବାଳବୃଦ୍ଧବନିତା ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସାମାଜିକ ନୃତ୍ୟ ସଂଗୀତରେ ଅବିବାହିତ ଯୁବକ ଯୁବତୀମାନେ ଗୀତ ଗାଇ ଗାଇ ନୃତ୍ୟରେ ମଜ୍ଜି ଯାଇଥାନ୍ତି । ଯୁବକମାନେ ନାନା ପ୍ରକାର ଦେଶୀ ବାଦ୍ୟ ବଜାନ୍ତି । ଗୀତ ନାଚ ନ ଜାଣିଲେ ଯୁବକଟିଏ ପତ୍ନୀ ଓ ଯୁବତୀଟିଏ ପତି ପାଇପାରେ ନାହିଁ । ସବୁ ଆଦିବାସୀ ସଂଗୀତ ଲୋକଗୀତର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ପାଇଛନ୍ତି । ଏହି ଆଦିବାସୀ ସଂଗୀତଗୁଡ଼ିକ ପିଢ଼ିରୁ ପିଢ଼ି, ମୁହଁରୁ ମୁହଁକୁ ଗଢ଼ିଚାଲେ । ଆଦିବାସୀ ସଂଗୀତ ଜନ୍ମ, ମୃତ୍ୟୁ, ପ୍ରେମ, ବିବାହ, ପର୍ବପର୍ବାଣି ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ । ଚଉତି ପର୍ବକୁ ଆଦିବାସୀମାନେ ଏକମାସକାଳ ଖୁବ୍ ଧୂମଧାମ୍ରେ ପାଳନ କରନ୍ତି । ଏହା ବସନ୍ତ ଋତୁର ମାସ । ଯୁବକ ଯୁବତୀମାନେ ବିବାହ ହେବାକୁ ନିଜର ସାଥୀ ଖୋଜିନିଅନ୍ତି । ଏ ମାସ ଶିକାରର ମାସ । ଗୀତ ନାଚର ମାସ । ଭୋଜିଭାତର ମାସ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆଦିବାସୀ ଯୁବକ ଯୁବତୀ କଳାକାର । ସେମାନେ କାମ କଲାବେଳେ, ବାଟରେ ଚାଲିଲା ବେଳେ, ଛେଳି, ମେଣ୍ଡା, ଗାଈଗୋରୁ ଚରାଇଲା ବେଳେ, ରୋଷାଇ କଲାବେଳେ ସବୁବେଳେ ଗୀତ ଗାଇଥାନ୍ତି ।

ମାଘ ପର୍ବ : ମାଘମାସ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ବର୍ଷର ଶେଷ ମାସ । ତେଣୁ ବର୍ଷର ଶେଷ ପର୍ବଟି ଖୁବ୍ ମଉଜ ମଜଲିସ୍ରେ ପାଳନ କରନ୍ତି । ଏହା ମାସର ବିଭିନ୍ନ ଦିନରେ ବିଭିନ୍ନ ଗାଁରେ ପାଳିତ ହୁଏ । ଗୋଟିଏ ଗାଁର ଲୋକେ ଅନ୍ୟ ଗାଁକୁ ଯାଇ ସେମାନଙ୍କ ପର୍ବରେ ସାମିଲ ହୁଅନ୍ତି । ଯୁବକମାନେ ଅନ୍ୟ ଗାଁର ଯୁବତୀମାନଙ୍କ ସହିତ ନିଃସଙ୍କୋଚରେ ମିଶନ୍ତି ଓ ନାଚନ୍ତି ।

ବାହାପରବ ଗୀତ : ବାହାପରବ ଫାଲଗୁନ ଓ ଚୈତ୍ର ମାସରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥାଏ । ସମସ୍ତେ ଶାଳ ଫୁଲରେ ଫୁଲମାଳ ତିଆରି କରି ଘର ସଜାନ୍ତି ଓ ନିଜେ ପିନ୍ଧନ୍ତି । ପିତୃପୁରୁଷ ଓ ଦେବୀଦେବତାଙ୍କୁ କୁକୁଡ଼ା ବଳି ଦିଅନ୍ତି ଓ ଗାଁଲୋକେ ଭୋଜିଭାତରେ ମାତନ୍ତି ।

ଡାଲଖାଇ ନାଚ : ଆଶ୍ଵିନ ମାସ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ଅଷ୍ଟମୀରୁ ଦଶମୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଣ୍ଡିମ ଓଡ଼ିଶାରେ ଆଦିବାସୀମାନେ ଡାଲଖାଇ ନାଚର ଆୟୋଜନ କରିଥାନ୍ତି । ମହାଅଷ୍ଟମୀ ଦିନ ପଣ୍ଡିମ ଓଡ଼ିଶାର ଝିଅମାନେ ଭାଇମାନଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ କାମନା କିର ‘ଭାଇ ଜାଉଁଟିଆ’

ଓଷା ପାଳନ କରନ୍ତି । ତାଲଖାଇ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶାର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜନପ୍ରିୟ ନାଚ । ତାଲଖାଇ ଓଷାଜତିମାନେ ‘ତାଲ୍ ଖାଇରେ ନାଚ’ ନାଚିଲାବେଳେ ଯେଉଁ ଗୀତ ଗାଆନ୍ତି ତାହାକୁ ‘ତାଲଖାଇ ଗୀତ’ କୁହାଯାଏ । ତାଲଖାଇ ନାଚରେ ‘ତାଲଖାଇରେ’ ବା ‘ତାଲ୍ ଖାଇବୋ’ ଏହି ପଦକୁ ଘୋଷାପଦ ଭାବରେ ବାରମ୍ବାର ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ତେଣୁ ଗୀତ ଓ ନାଚର ନାମ ‘ତାଲଖାଇ’ ।

ଆଦିବାସୀମାନେ ପ୍ରକୃତିର ସନ୍ତାନ ଓ ପ୍ରକୃତିର ଉପାସକ । ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲାବେଳେ ବର୍ଷନା କରାଯାଇଛି ‘ଜଳ ସ୍ଥଳ ବନ ଗିରି ଆକାଶ, ତୁମ୍ଭ ଲୀଳା ସବୁଠାରେ ପ୍ରକାଶ’ । ସୂର୍ଯ୍ୟଦେବତା ଓ ଧରିତ୍ରୀମାତା ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ଦେବଦେବୀ ଓ ପରମ ପୂଜ୍ୟା । ପାହାଡ଼, ନଦୀ, ବୃକ୍ଷ, ବାୟୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପୂଜା କରେ ଆଦିବାସୀ । ତଳେ ‘ଧରନୀ’ ଘରେ ‘ଘରନୀ’ ଉଭୟେ ପୂଜ୍ୟା । ମାଟି ମା’କୁ ବା ପୃଥିବୀକୁ ସବୁଜ କରି ଗଣିବାର ପ୍ରାର୍ଥନା ହେଉଛି-

ଏ ମା’ ଗୋ, ଧନରୀ ମାତା ଯେ, / ଧରମ୍ ରାଜା ଦୁଇ, / ଧରମେ
ଜଏ ହୋ, ପାପେ ଖଏ ଯେ, / ଆମେ ତୋର ଅର୍ଘ୍ୟଠା, / ଆମେ
ତୋର ଛାଡ଼ି ହେଲା ଭାତ, / ତୋର ପୁଅ ଆଉ ଝିଅ । / ହେ ଧରନୀ
ମାତା, ଆମକୁ ଦୟାକର । / ଜଙ୍ଗଲରେ ଥୁଣ୍ଡା ଗଛ କଅଁଳିଉଠୁ । /
ପୃଥିବୀରେ ପ୍ରବଳ ବର୍ଷା ହେଉ, / ଆମକୁ ବାଘ ଓ ସାପର ଭୟ
ନରହୁ, / ଫସଲ ଭଲ ହେଉ, / ଗୋଟିଏ ଚାଉଳ କୋଟିଏ ଚାଉଳ
ହେଉ, / ବାଂଝ ସ୍ତ୍ରୀର ପୁଅ ଜନମ ହେଉ, / ରାଜ୍ୟ ଉଜ୍ଜଳ ହେଉ /
ଦେଶ ଶାନ୍ତଳ ହେଉ । / ପୃଥିବୀ ସୁସ୍ଥ ହେଉ ।

ଆଦିବାସୀଙ୍କର ଅର୍ଥନୀତି ବିଭିନ୍ନ ପରିବେଶ ଓ ପରମ୍ପରାକୁ ନେଇ ପ୍ରଚଳିତ ହୋଇଅଛି । କେତେକ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଯଥା- ମହ୍ଲୁର, ମାଙ୍କଡ଼ିଆ ଓ ଖଡ଼ିଆ (ଶବର) ଗୋଷ୍ଠୀମାନଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଓ ଶିକାରଭିତ୍ତିକ ଅର୍ଥନୀତି; କୁଆଙ୍ଗ, ପାହାଡ଼ି, ଭୂୟାଁ, ଲାଞ୍ଜିଆ ସଉରା, କନ୍ଧ, ତଡ଼ାୟୀ, କୋୟା, ବଣ୍ଡା ଇତ୍ୟାଦି ଗୋଷ୍ଠୀମାନଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଓ ଶିକାର ସାଙ୍ଗକୁ ପୋଡ଼ଚାଷ ଭିତ୍ତିକ ଅର୍ଥନୀତି ଏବଂ ମୁଣ୍ଡା, ହୋ, ସାନ୍ତାଲ, ବାଥୁଡ଼ି ଇତ୍ୟାଦି ଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଓ ଶିକାର ସାଙ୍ଗକୁ କୃଷିଭିତ୍ତିକ ଅର୍ଥନୀତି ସାଧାରଣତଃ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଥାଏ । ଆଦିବାସୀମାନେ ନିଜ ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ଓ ଜାତିକୃତ୍ୟକୁ ଦରକାର ସମୟରେ ଶ୍ରମ ପ୍ରଦାନ କରି ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି । ଶ୍ରମର ଆଦାନପ୍ରଦାନ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥାଏ । ଏଥିପାଇଁ କେହି ପାରିଶ୍ରମିକ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଆଦିବାସୀବହୁଳ ଅଞ୍ଚଳମାନଙ୍କରେ ସାମ୍ବାହିକ ହାଟ ବଜାର ବସିଥାଏ,

ଯେଉଁଠାରେ ସେମାନେ ନିଜର ଉତ୍ପାଦିତ ଦ୍ରବ୍ୟ ବିକ୍ରୟ କରନ୍ତି ଏବଂ ତା' ବିନିମୟରେ ନିଜେ ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ଦ୍ରବ୍ୟ କିଣିଆଣନ୍ତି ।

ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ସମାଜରେ ନାରୀର ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । କେତେକ ଆଦିବାସୀ ସମାଜରେ ବହୁପତ୍ନୀ ପ୍ରଥା ଗୃହୀତ । ନାରୀ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପରିଶ୍ରମୀ । ସେ ଘର ଭିତର ବାହାରର କାମ କରିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ଚାଷକାର୍ଯ୍ୟ ଓ ହାଟବଜାର କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ତୁଲାଇଥାଏ । ଆଦିବାସୀ ଲୋକମାନଙ୍କର ହୃଦୟ ନିର୍ମଳ । ସେମାନେ ମିଛ, ଚୋରି ଓ ବ୍ୟଭିଚାରର ପାଖ ମାଡ଼ନ୍ତିନି । ସେମାନେ ଆଜନକାନୁନ, ନୀତିନିୟମ ବିଷୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଜ୍ଞ । ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ, ସାହୁକାରଙ୍କ ଫର୍ଦ୍ଦିକର ସେ ବୁଝିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କ ଚକ୍ରାନ୍ତରେ ପଡ଼ି ଆଦିବାସୀମାନେ ସର୍ବସ୍ୱ ହରାଇଥାନ୍ତି ।

ଆଦିବାସୀ ସମାଜରେ ବୟସ୍କ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଗ୍ରାମ ମୁଖିଆ ତୟନ କରିଥାନ୍ତି । ଆଗେ ସେମାନେ ଏକତ୍ର ହୋଇ ପାରମ୍ପରିକ ରୀତିରେ ପଞ୍ଚାୟତ ଗଠନ କରୁଥିଲେ । ତାହାର ନୀତିନିୟମ ଓ ବିଚାର ଆବହମାନକାଳରୁ ଚଳୁଥିବା ପରମ୍ପରା ଉପରେ ତିଷ୍ଠି ରହିଥିଲା । ଏହା ଆଦିବାସୀ ସମାଜରେ ଶୃଙ୍ଖଳା ରକ୍ଷା ଦିଗରେ ଦାୟିତ୍ୱ ସମ୍ପାଦନ କରିଆସୁଥିଲା । ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କର ବ୍ୟବହାର ଓ ଆଚରଣକୁ ସଂଯତ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ବିହିତ ପଦକ୍ଷେପ ନେଉଥିଲା । ସ୍ୱାଧୀନତା ପରଠାରୁ ପଞ୍ଚାୟତିରାଜ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଚଳନ ଫଳରେ ଆଦିବାସୀ ସଂପ୍ରଦାୟର ପାରମ୍ପରିକ ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ମର୍ଯ୍ୟାଦା କ୍ଷୁଣ୍ଣ ହୋଇଛି । ତଥାପି ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗ୍ରାମ ମୁଖ୍ୟ ଔର୍ତ୍ତମେୟର ବା ସରପଞ୍ଚ ଭାବେ ନିର୍ବାଚିତ ହେଉଛନ୍ତି । ଏହାଦ୍ୱାରା ପୁରାତନ ଓ ଆଧୁନିକ ବିଚାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ସମନ୍ୱୟ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ।

ସ୍ୱାଧୀନତା ପରଠାରୁ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ଭାରତ ସରକାର ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ହଜାର ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟ କରିଆସୁଛନ୍ତି । ଆଦିବାସୀଙ୍କର ଜୀବନର ମାନ ଉନ୍ନତ କରିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ତାଙ୍କର ସାମାଜିକ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକୁ ଯେଭଳି କୌଣସି ବ୍ୟାଘାତ ନ ପହଞ୍ଚିବ ସେଥିପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଉଛି । ୧୯୯୯ ମସିହାରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଆଦିବାସୀ ବ୍ୟାପାର ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ତରଫରୁ ଜାତୀୟ ଆଦିବାସୀ ନୀତି ପ୍ରଣୟନ ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ସବୁ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ଆଖିବୁଣିଆ ଉନ୍ନତି ହୋଇନାହିଁ । ଆଦିବାସୀମାନେ ନିଜର ଜମି, ଜଳ, ଜଙ୍ଗଲ, ସଂସ୍କୃତିକୁ ହରାଇବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ଅଳ୍ପ କେତେକ ସ୍ୱାର୍ଥନୈଷ୍ଠୀ ରାଜନୈତିକ ନେତା, ପ୍ରଶାସକ ଓ ଶିଳ୍ପପତିଙ୍କ ଚକ୍ରାନ୍ତ ଜାଲରେ ଛନ୍ଦିହୋଇ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ଥିତି ଆଜି ବିପନ୍ନ । ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଲୋଭିତ କରି ଧର୍ମାନ୍ତରିତ କରାଯାଉଛି । ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନ ପାତ୍ରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଓ ସରଳ

ବିଶ୍ୱାସର ସୁଯୋଗ ନେଇ ତାଙ୍କ ମନରେ ମିଥ୍ୟାଚାରଦ୍ୱାରା ବିଶ୍ୱାସ ସ୍ଥାପନ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ଧର୍ମାନ୍ତରଣ କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଆନ୍ତରିକତାର ସହିତ ତାଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି କରିନାହାନ୍ତି କି କରୁନାହାନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଶାର ସରକାର ମଧ୍ୟ ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆଦିବାସୀ ପିଲା ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତି କିଭଳି ଆକୃଷ୍ଟ ହେବେ ସେଥିପାଇଁ ଦୃଢ଼ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରୁନାହାନ୍ତି । ଏକ ଜାତୀୟ ସର୍ବେକ୍ଷଣରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଓଡ଼ିଶାରେ ୧୪ ଲକ୍ଷ ଆଦିବାସୀ ପିଲା ପ୍ରାଥମିକ ସ୍କୁଲରେ ପଢୁଛନ୍ତି, ଅଥଚ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପାଖାପାଖି ୬୦ ପ୍ରତିଶତ ପିଲା ଅଧାରୁ ପାଠ ଛାଡୁଛନ୍ତି । ଯେଉଁ ଆଦିବାସୀମାନେ ଶିକ୍ଷିତ ହେଉଛନ୍ତି, ଚାକିରି କରୁଛନ୍ତି, ରାଜନୀତି କରୁଛନ୍ତି, ପ୍ରଶାସନିକ ଅଫିସର ହେଉଛନ୍ତି ସେମାନେ ନିଜ ଜାତିର ଲୋକଙ୍କ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଉନଥିବାର ଦେଖାଯାଉଛି ।

ଯେତେବେଳେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ଜୀବନ, ଜୀବିକା ଓ ସଂସ୍କୃତି ଅନ୍ଧକାରାନ୍ଧନ, ସେତେବେଳେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହି ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ଏକ ନୂତନ ଦୀପଶିଖା ଜଳିଉଠିଛି । କଳିଙ୍ଗ ଜନସଂଖ୍ୟାର ଅର୍ଦ୍ଧ ସୋସିଆଲ୍ ସାଇନ୍ସସ୍ତର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଡକ୍ଟର ଅରୁଣ ସାମନ୍ତ ୧୫,୦୦୦ରୁ ଅଧିକ ଆଦିବାସୀ ପୁଅ-ଝିଅଙ୍କୁ ବିନା ଖର୍ଚ୍ଚରେ ରହିବା, ଖାଇବା ଓ ଶିଶୁ ଶ୍ରେଣୀଠାରୁ ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ଶ୍ରେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଢ଼ିବାର ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛନ୍ତି । ନୂତନ ଭାବରେ ଅଧାରୁ ପାଠ ଛାଡୁଥିବା ପୁଅ-ଝିଅମାନଙ୍କୁ ଆଣି ସେମାନଙ୍କୁ ତାଲିମ ଦେଇ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରି ଓ ସେମାନଙ୍କର ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ବଢ଼ାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ସଂସ୍ଥାରେ ଚାକିରି ଯୋଗାଇଦେବାର ପ୍ରୟାସ ମଧ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି । ଆଧୁନିକ ଶିକ୍ଷା ସହିତ ସେମାନଙ୍କ ସଂପ୍ରଦାୟର ଚାଳିଚଳନ, ପରମ୍ପରାକୁ ଯେଭଳି ସେମାନେ ଭୁଲି ନ ଯାନ୍ତି, ସେଥିପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଛି । ଏହିଭଳି ଉଦ୍ୟମ କେବଳ ଭାରତରେ ନୁହେଁ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ବିରଳ ।

ସାରା ପୃଷ୍ଠିର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ମନରେ ଓ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟାକୁଳତା ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ସେମାନଙ୍କ ମାନବୀୟ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଅସାଧାରଣ । ଆଦିବାସୀ ସଂସ୍କୃତି ଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତିର ମୂଳ ଭିତ୍ତି । ଏହାକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିବା ଓ ସମୃଦ୍ଧ କରିବା ସବୁ ଭାରତୀୟଙ୍କ ପବିତ୍ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।



ବିଶ୍ୱାସର ଭୂମିକା

ଆମ ଦେଶର ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସ ଅବସରରେ ତ୍ରିରଙ୍ଗା ପତାକା ଉତ୍ତୋଳନ କରି ଆମ ରାଜ୍ୟର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ ତାଙ୍କ ଅଭିଭାଷଣରେ ନକୂଳପନ୍ଥୀ ଓ ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କୁ ହିଂସାର ମାର୍ଗ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ଆନ୍ତୋଚନା ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନଙ୍କର ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ କରିବାକୁ ଆଗେଇ ଆସିବା ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ସରକାରଙ୍କ କଥା ଓ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯେ ଆକାଶପାତାଳ ଫରକ ତାହା ତାଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱ ଉପରେ ଗଭୀର ଆସ୍ଥା ରଖିଥିବା ଓଡ଼ିଶାର ଜନସାଧାରଣ ଧୀରେ ଧୀରେ ଉପଲବ୍ଧି କଲେଣି । ସେହି ଦିନ ସୂଚନା ଭବନରେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ସାହସିକତା ଓ ଦକ୍ଷତା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥିବାରୁ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରର ୨୬ ଜଣ ପୋଲିସ୍ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ପଦକ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଏକ ଉତ୍ସବ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ସେଥିରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ପଦକ ପାଇଥିବା ତେପୁଟି ସୁବେଦାର ଜରିଫ ଅହମ୍ମଦ ଖାଁ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ସେ ନକୂଳମାନଙ୍କ ସହିତ ସଂଘର୍ଷରେ ମୁକାବିଲା କରୁଥିବା ସମୟରେ ତାଙ୍କ ଦେହରେ ଗାଟି ଗୁଳି ବାଜିଥିଲା ଓ ସେ ଗୁରୁତର ଆହତ ହୋଇ ଅଳ୍ପକେ ମୃତ୍ୟୁମୁଖରୁ ବଞ୍ଚିଯାଇଥିଲେ । ପୂର୍ବରୁ ସେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଦେଖା କରିଥିଲେ ଏବଂ ନବୀନ ବାବୁ ସଦୟ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ବାସୋପଯୋଗୀ ଏକ ଜମି, ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇ ଦେବେ ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତେପୁଟି ସୁବେଦାର ଜରିଫ ଅହମ୍ମଦ ଖାଁ ଗଣମାଧ୍ୟମକୁ କହିଛନ୍ତି ଯେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଦେଇଥିବା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିଗୁଡ଼ିକ ପୂରଣ ହୋଇନାହିଁ ଓ ତାଙ୍କର ଅନୁନୟ ବିନୟ ସତ୍ତ୍ୱେ ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ସେଗୁଡ଼ିକ ନାଲିଫିତା ତଳେ ଚାପି ହୋଇ ରହିଛି । ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି, ପ୍ରତାରଣାରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ନବୀନ ବାବୁ କିଛି କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିକାରୀ ଯେ ସହଯୋଗ କରୁନାହାନ୍ତି ତେପୁଟି ସୁବେଦାରଙ୍କ ବକ୍ତବ୍ୟରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣାପଡ଼ୁଛି । ଏହିଭଳି ଅଭିଯୋଗ ମୃତ ସୈନିକମାନଙ୍କ ପରିବାରମାନଙ୍କଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳୁଛି । ପ୍ରଶାସକମାନଙ୍କର ଅବହେଳା ଯୋଗୁ ସରକାର ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଘୋଷଣା କରୁଥିବା ସାହାଯ୍ୟ ଠିକ୍ ସମୟରେ ପାଇବାକୁ ସେମାନେ ବଞ୍ଚିତ ହେଉଛନ୍ତି ।

୨୦୦୯ ମସିହାରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ପଦକ ପାଇବା ତାଲିକାରେ ଡି.ଆଇ.ଜି. ବିନୟତୋଷ ମିଶ୍ରଙ୍କର ନାମ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ପଦକ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ନାହିଁ । ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ସମସ୍ତ ପୋଲିସ୍ ଅଫିସର ଓ ନିମନ୍ତ୍ରିତ ଅତିଥିମାନେ ଏହି

ଘଟଣାରେ ହତବାକ୍ ହୋଇଯାଇଥିଲେ । ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିବା ପଦକକୁ ପ୍ରଦାନ ନ କରିବା ଯେ କେତେ ଗର୍ହିତ କାର୍ଯ୍ୟ ତାହା ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି । ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ସାମ୍ବାଦିକମାନଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଇ କାହିଁକି ବିନୟତୋଷ୍ଟ ମିଶ୍ରଙ୍କୁ ପଦକ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ନାହିଁ, ସେ ବିଷୟରେ ସେ କିଛି କହିପାରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ରାଜ୍ୟର ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଯଦି ଏଭଳି ଏକ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ପ୍ରଶ୍ନକୁ ଆଡ଼େଇ ଯାଆନ୍ତି ଏବଂ ନିଜର ଅଜ୍ଞତା ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି ତେବେ ରାଜ୍ୟ ଶାସନ ଉପରେ ସାଧାରଣ ଲୋକ କିଭଳି ଆସ୍ଥା ସ୍ଥାପନ କରିପାରିବେ ? ପୋଲିସ୍ ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମନମୋହନ ପ୍ରହରାଜ ଏକ ବୌଦ୍ଧିକ କର୍ମଶାଳାରେ ଏକ ନିଛକ ସତ୍ୟକୁ ଦାୟିକତାର ସହିତ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ସେ କହିଛନ୍ତି ଆଜନ ପ୍ରଶାସନ କରୁଥିବା ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ନେତାମାନେ ଆଜନ ଭଙ୍ଗକରି ଦେଶକୁ ଅରାଜକତା ଆଡ଼କୁ ଟାଣି ନେଉଛନ୍ତି । ପୋଲିସ୍‌ର ମନୋବଳ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ୁଛି । ମାଓବାଦୀଙ୍କୁ ଦମନ କରିବାରେ ସରକାର ବିଫଳ ହେଉଛନ୍ତି । ରାଜ୍ୟବାସୀ ସରକାରୀ କଳକୁ ସହଯୋଗ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଅସହଯୋଗ କରୁଛନ୍ତି । ଅମଳାତନ୍ତର ଅନ୍ୟାୟ, ଅନୀତି ଓ ଶୋଷଣରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ନିମ୍ନଶ୍ରେଣୀ ତଥା ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଶ୍ରେଣୀ ମାଓବାଦୀଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ଲୋଡ଼ୁଛନ୍ତି ।

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ହିଂସା ନୀତି ଛାଡ଼ି ସମାଜର ମୁଖ୍ୟ ସ୍ରୋତରେ ସାମିଲ ହେବାକୁ ବାରମ୍ବାର ଆହ୍ୱାନ କରୁଛନ୍ତି । ବୋଧହୁଏ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ଯେ ଏ ରାଜ୍ୟର ପୋଲିସ୍ ଓ ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିକାରୀମାନେ କେତେଦୂର ପ୍ରତିହିଂସା ପରାୟଣ । ଆଜନର ଶାସନ ଉପରେ ପ୍ରଗାଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ରଖିଥିବା ଆଦିବାସୀ ଲୋକମାନେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପରଠାରୁ ଓଡ଼ିଶାରେ କିଭଳି ନିର୍ଯ୍ୟାତିତ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ବିଶେଷକରି ଗତ ୨୦୦୦ ମସିହାଠାରୁ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ନିର୍ଯ୍ୟାତନା କିଭଳି ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଚାଲିଛି, ନିଜର ଜୀବନ ଜୀବିକା ପାଇଁ ସେମାନେ କିଭଳି ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସଂଘର୍ଷରତ, ନିଜର ଜମି-ଜଙ୍ଗଲ ହରାଇ ସେମାନେ ନ୍ୟାୟ ପାଇଁ ଓ ନିଜର ଅଧିକାର ପାଇଁ ପ୍ରଶାସନର ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ନିରାହତା, ନିରକ୍ଷରତା, ସାଧୁତା ଓ ସରଳତାର ସୁଯୋଗ ନେଇ କିଭଳି ସେମାନେ ଅତ୍ୟାଚାରିତ ହେଉଛନ୍ତି ସେକଥା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଗୋଟରକୁ ବୋଧହୁଏ ଆସୁନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଏଠାରେ ଦେଲେ ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ । କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାର ସିମିଳିଗୁଡ଼ା ବ୍ଲକ୍ ଓ ସୁନାବେଡ଼ା ବିଜ୍ଞାପିତ ଅଞ୍ଚଳର ପ୍ରାୟ ୪୦ ଖଣ୍ଡ ଗ୍ରାମର ଲୋକେ ସେମାନଙ୍କ ଅଞ୍ଚଳରେ କୋରା ବାଟାଲିୟନଙ୍କୁ ଜମି ଯୋଗାଇଦେବା ବିରୁଦ୍ଧରେ ତ୍ରିଲୋଚନ ମୁଦୁଲିକ ନେତୃତ୍ୱରେ ଆନ୍ଦୋଳନ କରିବାରୁ ପୋଲିସ୍ ସେମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ବିଭିନ୍ନ ଦଫ୍ତାରେ ମକଦ୍ଦମା ଦାଏର କରିଥିଲେ । ସେମାନେ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟରୁ ଆଗତୁରା ଜାମିନ ପରଖିନା ଆଣି ୨୦୦୯ ମସିହା

ଜୁଲାଇ ୧୭ ତାରିଖ ଦିନ କୋରାପୁଟ କୋର୍ଟରେ ମାନ୍ୟବର ବିଚାରପତିଙ୍କ ନିକଟରେ ଦାଖଲ କରିବାକୁ ଯାଉଥିବାବେଳେ କୋର୍ଟ ପରିସରରେ ସାଦା ପୋଷାକରେ ଥିବା ପୋଲିସ୍ ଡିଲୋଟନ ମୁଦୁଲିକୁ ମାଡ଼ମାରି ଆହତ କରିଥିଲେ ବୋଲି ସମ୍ବାଦ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । କେବଳ ଡିଲୋଟନକୁ ନୁହେଁ, ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଥିବା ବନ୍ଧୁ ମହିଳାକୁ ମଧ୍ୟ ପୋଲିସ୍‌ର ଲାଠି ଓ ବୁର୍ ମାଡ଼ ଖାଇବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲା ଓକିଲ ସଂଘର ସଭାପତିଙ୍କ ସହାୟତାରେ ସେମାନଙ୍କ ଜାମିନ୍ ସ୍ୱୀକୃତ ହେଲାପରେ ମଧ୍ୟ ପୋଲିସ୍ ଡିଲୋଟନଙ୍କ ନାମରେ ପୁଣି ନୂଆ ମାମଲାମାନ ରୁଜୁକରି ସେହି କୋର୍ଟ ପରିସରରୁ ଗିରଫ କରି ନେଇଥିଲେ । ସାଧାରଣ ଜୀବନରେ ମୁଖ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୋତରେ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଉପାୟରେ ଆଇନ ସମ୍ମତ ପଦ୍ଧତିରେ ନିଜ ନ୍ୟାୟ ଅଧିକାର ପାଇଁ ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନ କଲେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ସେ ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉନାହିଁ । ଏହିଭଳି ଶହଶହ ଘଟଣା ପ୍ରତିଦିନ ଘଟୁଛି । ଗତ ୨୦୦୦ ମସିହାରେ ତିନୋଟି ଜିଲ୍ଲା ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କର ଅକ୍ତିଆରରେ ଥିଲାବେଳେ ଆଜି ସରକାରୀ ସୂତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ୨୨ଟି ଜିଲ୍ଲା ମାଓବାଦୀ ପ୍ରବଣ ଅଞ୍ଚଳ ଭାବରେ ପରିଗଣିତ ହୋଇଛି । ୨୦୦୪ ମସିହାଠାରୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୪୪୮ଟି ମାଓବାଦୀଙ୍କ ହିଂସାତ୍ମକ ଆକ୍ରମଣ ଘଟିଛି ଏବଂ ସେଥିରେ ୧୮୧ ଜଣ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଛନ୍ତି । କେବଳ ୨୦୦୯ ମସିହାରେ ୧୬୨ଟି ହିଂସାତ୍ମକ ଘଟଣା ଘଟିଥିଲା ଏବଂ ସେଥିରେ ୪୦ ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରାଣ ହରାଇଥିଲେ । ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ସରକାର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ହରାଇଛନ୍ତି । ରାଜ୍ୟ ପ୍ରଶାସନ ନବୀନବାବୁଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଆଦୌ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରୁନାହିଁ ବୋଲି ଏଥିରୁ ଅନୁମିତ ହୁଏ । ତେଣୁ ଲୋକଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ପ୍ରଶାସନ ଉପରୁ କ୍ରମେ ହ୍ରାସ ପାଉଛି ।

୨୦୦୧ ଜନଗଣନା ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶାରେ ୮୧,୪୫,୦୮୧ ଜଣ ଆଦିବାସୀ ସଂପ୍ରଦାୟର ଲୋକ ବାସ କରନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଯୁବପାଞ୍ଜିର ବହୁଲୋକ ନକ୍ସଲମାନଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗଦେଇ ଅସ୍ତ୍ର ଉତ୍ତୋଳନ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି । ତୃଣମୂଳ ସ୍ତରରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମରେ ନକ୍ସଲମାନେ ସମର୍ଥନ ପାଇବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଉଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାର ରାୟଗଡ଼ା, କନ୍ଧମାଳ ଓ ଗଜପତି ଜିଲ୍ଲା ତିନୋଟି ଦରିଦ୍ରତମ ଅଟେ । ଏହି ୩ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନ୍ ଧର୍ମାନ୍ତରକର୍ତ୍ତାମାନେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ସୁଯୋଗ ନେଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଧର୍ମାନ୍ତରୀକରଣ କରୁଛନ୍ତି, ଯାହାକୁ କି ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଅଣଦେଖା କରୁଛନ୍ତି । ସାରା ରାଜ୍ୟରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଜମି ଜବରଦଖଲ ନେଇ ୧,୦୬,୫୪୫ଟି ମାମଲା ବିଚାରାଧୀନ ଅଛି ବୋଲି ଜଣାଯାଏ । ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଲୋକଅଦାଲତ ଅନୁଷ୍ଠିତ କରାଇ ଏହି ମକଦ୍ଦମାଗୁଡ଼ିକୁ ଫଇସଲା କରାଯିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ ।

୨୦୦୮ ଅକ୍ଟୋବରରେ ବିଶ୍ୱ ଖାଦ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅନୁକୂଲ୍ୟରେ ‘ସେଣ୍ଟର ଫର ହ୍ୟୁମନ୍ ଡେଭେଲପମେଣ୍ଟ’ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିବା ‘ଭୋକର ଭୂଗୋଳ’ରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶାର କନ୍ଧମାଳ, ମାଲକାନଗିରି ଓ ରାୟଗଡ଼ାରେ କ୍ଷୁଧା ଜନିତ ସମସ୍ୟା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉଚ୍ଚ । ଓଡ଼ିଶାର ଏହି ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ଓଡ଼ିଶାର ୩୦ଟି ଜିଲ୍ଲାରୁ ୨୭ଟି ଜିଲ୍ଲା କ୍ଷୁଧାପ୍ରବଣ । ଆମ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି- “ବୃତ୍ତସ୍ତୁ କିଂ ନ କରୋତି ପାପଂ” । କ୍ଷୁଧା ଦାଉରୁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ଅସମର୍ଥତା ଯୋଗୁଁ ସାଧାରଣ ଲୋକେ ନକୃଲ ହେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି । ରାଜଧାନୀରୁ ସାତଶହ କିଲୋମିଟର ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ ମାଲକାନଗିରିରେ ବିକାଶର ଚିହ୍ନବର୍ଣ୍ଣ ନାହିଁ । ଏଠାରେ ସମାନ୍ତରାଳ ଶାସନ ଜାରି ରହିଛି ନକୂଳମାନଙ୍କର ।

ଇକୋନୋମିକ୍ ସର୍ଭେ ୨୦୮-୦୯ ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ତଳେ ଥିବା ଲୋକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ସର୍ବାଧିକ ୪୬.୪ ଶତାଂଶ । ଆଜି ଏ ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରାୟ ୧୪ ଲକ୍ଷ ଶିକ୍ଷିତ ବେକାର ନିଯୁକ୍ତି ଅପେକ୍ଷାରେ ଚାତକ ଭଳି ଚାହିଁ ରହିଛନ୍ତି ।

ଦୁର୍ନୀତିକୁ କୌଣସି ସ୍ତରରେ ବରଦାସ୍ତ କରାଯିବ ନାହିଁ ବୋଲି ମାନ୍ୟବର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ଘୋଷଣା କରୁଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ରାଜ୍ୟରେ ଦୁର୍ନୀତି ଯେ ସବୁ ସ୍ତରରେ ବ୍ୟାପିଛି ଏକଥା ଲୋକେ ଅନୁଭବ କଲେଣି । ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଦୃତୀୟ ଜନିଂସର ଶାସନ ଭିତରେ ଗୁରୁତର ଅଭିଯୋଗମାନ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆସିଛି । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ଖଣି ଦୁର୍ନୀତି । ବିଶେଷକରି ରାମ ବାହାଦୁର ଠାକୁରଙ୍କୁ ଯେଉଁଲି ସମସ୍ତ ପ୍ରଚଳିତ ଆଇନ୍‌ର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରାଯାଇ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଚୋରାଚାଲାଣ କରିବାରେ ଖଣି ବିଭାଗ, ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗ, ଅର୍ଥ ବିଭାଗ, ପୋଲିସ୍ ବିଭାଗ, ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗ ଖୁଲମଖୁଲା ସହଯୋଗ କରୁଛନ୍ତି, ତାହା ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ତହଲ ପକାଇଦେଇଛି ଓ ସରକାରଙ୍କର କଥା ଓ କାର୍ଯ୍ୟର କେତେ ତଥାତ୍ ତାହା ପ୍ରମାଣିତ କରୁଛି । ନକଲି ପରମିଟ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରାୟ ୫୦,୦୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କାର ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ୧୫ ହଜାର ଟ୍ରକ୍‌ଦ୍ୱାରା ଦିନ ଦ୍ୱିପ୍ରହରରେ ଲୁଚ୍ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସରକାର କ’ଣ ତାହା ଜାଣିପାରି ନଥିଲେ ? ଯଦି ଜାଣିପାରି ନଥିଲେ ତେବେ ବିରୋଧୀ ଦଳ ସି.ବି.ଆଇ. ଦ୍ୱାରା ଏହି ଖଣି ଦୁର୍ନୀତି ତଦନ୍ତ କରିବାର ଦାବିକୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କାହିଁକି ଗ୍ରହଣ କରୁନାହାନ୍ତି ? ଏହା ପଛରେ କି ରହସ୍ୟ ନିହିତ ଅଛି ? ଅନ୍ୟ ଏକ ସୂତ୍ରରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ, ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଚୋରମାଳଦାରେ ୪୧୬.୮୩୫ ହେକ୍ଟର ପରିସରରୁ ଉତ୍ତମମାନର ମାଙ୍ଗାନିଜ୍‌ର ବେଧଡ଼କ ଉତ୍ତୋଳନ ଓ ଚୋରାଚାଲାଣ ହେଉଛି ବୋଲି କେନ୍ଦୁଝର ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଏହାକୁ ରୋକିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ନୀରବ ରହିଲେ । ସି.ବି.ଆଇ. ତଦନ୍ତ ହେଲେ କେଁଉ ଜିଲ୍ଲାପାଳମାନେ ନିଜ କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ଅବହେଳା କଲେ ତାହା ଜଣାପଡ଼ିଯାଆନ୍ତା । ଗତ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ୮୪୪ ଛୋଟ ଛୋଟ ବେଆଇନ ଖଣି କାରବାର ଧରାଯାଇ ୫.୫୭ କୋଟି ଟଙ୍କା ଜୋରିମାନା ଆଦାୟ ହୋଇଛି । ତାହା କେବଳ ଧର୍ମକୁ ଆଖିଠାର ମାରିବା ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ ।

୨୦୦୯ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୧୮ ତାରିଖରେ ବିଧାନସଭାରେ ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଓ ମହା ସମାକ୍ଷକ (ସି.ଏ.ଜି.) ୨୦୦୮ ମସିହା ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରିଥିବା ରିପୋର୍ଟ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା । ଏଥିରେ ରାଜ୍ୟରେ ଥିବା ୬୩ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ମଧ୍ୟରୁ ୩୧ଟିରେ ତାଲା ପଡ଼ିଛି ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିଛି । ଚାରୋଟି ଉଦ୍ୟୋଗରେ ସାମ୍ବାଦିକ ଦୁର୍ନୀତି, ପ୍ରିୟାପ୍ରୀତି ତୋଷଣ ଓ ପରିଚାଳନାଗତ ଅପାରଗତା ଯୋଗୁଁ ପନ୍ଦର ଶହ କୋଟି ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ ହାନୀ ଘଟିଛି ବୋଲି ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ପୂର୍ବବର୍ଷମାନଙ୍କରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ସି.ଏ.ଜି. ରିପୋର୍ଟ ଉପରେ ମଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ହୋଇନାହିଁ ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳୁଛି ।

ବିଧାନସଭାରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ଏକ ରିପୋର୍ଟ ଅନୁଯାୟୀ କ୍ରାଇମରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ୨୦୦୦ ରୁ ୨୦୦୮ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ୪୮୬ଟି ଗୁରୁତର ଅପରାଧ ମାମଲାର ତଦନ୍ତ ଦାୟିତ୍ୱ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ୨୧୬ଟି ମାମଲାର ତଦନ୍ତ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ତାଲୁ ରହିଛି । କିନ୍ତୁ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଷୟ ଯେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ୱର୍ଗକାତର ନକଲି ଔଷଧ କାରବାର, ଭୁଣ୍ଡାହତ୍ୟା, ପୁରୀର ଜମି ଦୁର୍ନୀତି ପ୍ରଭୃତି ଗୁରୁତର ଅପରାଧ ଯେଉଁଥିରେ କି ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ସଂପୃକ୍ତ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି କୁହାଯାଏ, ସେଗୁଡ଼ିକର ତଦନ୍ତ ସରୁନାହିଁ ।

ପ୍ରଶାସନର ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦୁର୍ବଳତା, ଅପାରଗତା, ଦୁର୍ନୀତି, ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରିତା, ପକ୍ଷପାତିତା, ଅମାନବୀୟତା ଓ ଅବିଚାରିତାକୁ ଓଡ଼ିଶାର ଜନସାଧାରଣ ଗତ ବିଧାନସଭା ନିର୍ବାଚନ ପରେ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ନବୀନ ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ରଖିଥିବା ଗଭୀର ବିଶ୍ୱାସରେ ଭୂମିକମ୍ପ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ।



ଓଡ଼ିଶାରେ ମାଓବାଦୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ

ଛତିଶଗଡ଼ର ଦାନ୍ତେଝାଡ଼ାଠାରେ ୨୦୧୦ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ମାସ ୬ ତାରିଖ ଦିନ ନକୂଲମାନେ ୭୬ ଜଣ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ରିଜର୍ଭ ପୋଲିସ୍ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିବା ଘଟଣା ସାରାଦେଶରେ, ବିଶେଷକରି ନକୂଲପ୍ରବଣ ୮ଟି ରାଜ୍ୟରେ ଆତଙ୍କର ବାତାବରଣ ଖେଳାଇ ଦେଇଛି । ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟତମ ୨୪ଟି ଜିଲ୍ଲା ନକୂଲ ପ୍ରଭାବିତ ଜିଲ୍ଲା ଭାବରେ ପରିଗଣିତ ହେଉଥିବାରୁ ଆମ ରାଜ୍ୟର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନକୂଲ ପ୍ରଭାବିତ ଜିଲ୍ଲା ଭାବରେ ପରିଗଣିତ ହେଉଥିବାରୁ ଆମ ରାଜ୍ୟର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନକୂଲ ଆକ୍ରମଣ ଯେ ଅବଶ୍ୟମାବନୀ, ସେହି ଧାରଣା ଦୃଢ଼ୀଭୂତ ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ଛତିଶଗଡ଼ ରାଜ୍ୟର ପୋଲିସ୍ ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ବିଶ୍ଵ ରଞ୍ଜନ ସିଂ ପୂତନା ଦେଇ କହିଛନ୍ତି ଯେ ସଶସ୍ତ୍ର ନକୂଲ ବାହିନୀ ଏବେ ଓଡ଼ିଶାର ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲା ଅଭିମୁଖେ ମୁହାଁଇଥିବା ଖବର ଗୁଜରା ସୂତ୍ରରୁ ମିଳିଛି । ନକୂଲ ନେତାମାନେ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଶା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ସରକାରଙ୍କୁ ଚେତାବନୀ ଦେଇ କହିଛନ୍ତି- ଯଦି ‘ଗ୍ରୀନ୍‌ହେଲ୍ଡ’ ଅପରେସନ୍ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଏ, ତେବେ ପରିସ୍ଥିତି ଦାନ୍ତେଝାଡ଼ାଠାରୁ ଅଧିକ ଭୟାବହ ହେବ । ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଅବଗତ ଅଛନ୍ତି ଯେ ମାଓବାଦୀମାନେ ସେମାନଙ୍କର ‘ଟ୍ୟାକ୍ଟିକାଲ କାଉଣ୍ଟର ଅପେନସିଭ୍ କ୍ୟାମ୍ପେନ୍’ (ଟିକଜ୍) ଜରିଆରେ ହିଂସାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ଅଭିଯାନରେ ସେମାନେ ସୁରକ୍ଷା ବାହିନୀର ଯବାନମାନଙ୍କୁ ଲହୁଲୁହାଣ କରିବା ପାଇଁ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ହମଲା କରିବେ ବୋଲି ମଧ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ବୈପାରୀଗୁଡ଼ା-ଗୋବିନ୍ଦପାଲି ରାସ୍ତାରେ ସେମାନେ ଲ୍ୟାଣ୍ଡମାଇନ୍ ବିସ୍ଫୋରଣ କରି ୧୧ ଜଣ ପୋଲିସ୍ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିଥିଲେ । ମାଓବାଦୀଙ୍କର ହିଂସାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସର୍ବଦା ନିୟମାୟ ଓ ତାକୁ କେହି ବି ସମର୍ଥନ କରିବେ ନାହିଁ ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ସବୁବେଳେ ନକୂଲମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ମନୋଭାବ ପ୍ରକାଶ କରିଆସିଛନ୍ତି । ସରକାର ଅକ୍ଟୋବର ୨୦୦୪ ମସିହାରୁ ଆଦିବାସୀମାନେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିବା ଜମି, ଜଙ୍ଗଲ, ବାସ ଓ ଗ୍ରାସ ଜନିତ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରିବାକୁ ବହୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲେ । ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଯଦି ନିଷ୍ଠାର ସହ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥାଆନ୍ତା ତା’ହେଲେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଭୟାବହ ପରିସ୍ଥିତିର ଆଶଙ୍କାକୁ ଏଡ଼ାଇ ଯାଇପାରିଥାଆନ୍ତା । ୨୦୦୪ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୪ ତାରିଖ ଦିନ ଭୁବନେଶ୍ଵରଠାରେ

ନକ୍ଲ ସମାବେଶ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବାପରେ ସରକାର ୧୫୬ ଜଣ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଥିବା ଫୌଜଦାରୀ ମୋକଦ୍ଦମା ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିନେଇ ନିଜର ସସିଦ୍ଧା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ସେହି ବର୍ଷ ଅକ୍ଟୋବର ୨ ତାରିଖ ଗାନ୍ଧୀ ଜୟନ୍ତୀ ଅବସରରେ ଆଦିବାସୀ ସଶକ୍ତିକରଣ ଓ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ପ୍ରକଳ୍ପର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ ଶ୍ରଦ୍ଧାରମ୍ଭ କରି ୪୩୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ଏ ବାବଦରେ ବ୍ୟୟ ହେବ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ସାମାଜିକ ଏବଂ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅବସ୍ଥାର ଉନ୍ନତି ଆଣିବାକୁ ଜଙ୍ଗଲ ଓ ଜମି ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ କରିବେ ବୋଲି ମଧ୍ୟ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏହି ଘୋଷଣାଗୁଡ଼ିକ ସଠିକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲା ନାହିଁ ବୋଲି ସାଧାରଣରେ ଅଭିଯୋଗ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ନକ୍ଲମାନେ ସେମାନଙ୍କ ହିଂସାତୁଳ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଜାରି ରଖିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲେ । ତେଣୁ ୨୦୦୬ ମସିହା ଜୁନ୍ ମାସରେ ଭାରତୀୟ ଅପରାଧ ସଂଶୋଧନ ଆଇନ୍ ୧୯୦୮ର ଧାରା ୧୬ ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାର କଠୋର ମନୋଭାବ ଘୋଷଣା କରୁଥିବା ମାଓବାଦୀ ସଂଗଠନଗୁଡ଼ିକୁ ବେଆଇନ୍ ଘୋଷଣା କଲେ । କିନ୍ତୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନକ୍ଲମାନଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସି.ପି.ଆଇ. (ଏମ୍.ଏଲ୍.) ପିପୁଲସ୍ ଓ୍ବାର ଗ୍ରୁପ୍, ଆନ୍ତ୍ର-ଓଡ଼ିଶା ସ୍ବେଚ୍ଛାଳ ଜୋନାଲ କମିଟି ମୁଖ୍ୟପାତ୍ର ଦିବାକର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ପତ୍ର ଲେଖି ଚାରୋଟି ସର୍ତ୍ତ ଆରୋପ କଲେ ଏବଂ ତାହା ପୂରଣ ନ କଲେ ଆଲୋଚନା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ରୋକଠୋକ୍ ଜଣାଇଦେଲେ । ଛତିଶଗଡ଼ର ସି.ଆର.ପି.ଏଫ୍. ଯବାନମାନଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ ଘଟଣାରେ ପାପୁସା ରାଓ ଓ ରମନା ନାମକ ଦୁଇଜଣ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶ ମାଓବାଦୀ ନେତୃତ୍ବ ନେଇଥିଲେ । ଏଥିରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଅନୁମେୟ ଯେ ଆନ୍ତ୍ରର ନକ୍ଲମାନେ ଛତିଶଗଡ଼ ଓ ଓଡ଼ିଶାର ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ହିଂସାତୁଳ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ଲିପ୍ତ ରହିବାକୁ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଆଲୋଚନାରେ ଭାଗ ନ ନେବାକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଉଛନ୍ତି ।

ଆମର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ୨୦୦୪ ମସିହାଠାରୁ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ହୋଇ ସେହି ନକ୍ଲ ପ୍ରଭାବିତ ଜିଲ୍ଲାର ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ଏସ୍.ପି., ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗର ଅଧିକାରୀ ପ୍ରତି ମାସରେ ଅନ୍ୟତମ ୨ଟି ରାତି ଆଦିବାସୀ ଗ୍ରାମମାନଙ୍କରେ ରହି ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ସମସ୍ୟାକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ତାହାର ସମାଧାନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ମାତ୍ର ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ନିଷ୍ଠାର ସହ ପାଳନ କରାଗଲା ନାହିଁ ଏବଂ ତତ୍କାଳୀନ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଓ ଅତିରିକ୍ତ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଆଦି ଯେଉଁ ପଦାଧିକାରୀମାନେ ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଳନର ଖୁଲାସ କଲେ ସେମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କଲେ ନାହିଁ । ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କେବଳ କାଗଜ କଲମରେ ହିଁ ସୀମିତ ହୋଇ ରହିଗଲା ।

୨୦୦୧ ଜନଗଣନା ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶାରେ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୮୧ ଲକ୍ଷ ୪୫ ହଜାର ୮୧ ଥିଲା । ଗୃହମନ୍ତ୍ରୀ ପି. ଚିଦାମ୍ବରମ୍ବଲ୍ ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ସାରା ଭାରତ ବର୍ଷରେ ୮ ଗୋଟି ମାଓବାଦୀ ପ୍ରଭାବିତ ରାଜ୍ୟରେ ଆନୁମାନିକ ୧୦ ହଜାର ସଶସ୍ତ୍ର ମାଓବାଦୀ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ୪ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ମୂଳ କରିଦେବା ନିମନ୍ତେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଯୋଜନା କରିଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାରେ ଅତି ବେଶିରେ ଏକ ହଜାର ସଶସ୍ତ୍ର ମାଓବାଦୀ ଥାଇପାରନ୍ତି ବୋଲି ଅନୁମାନ କରାଯାଇପାରେ । ସେମାନଙ୍କ ସବୁ ଉଦ୍ୟମ ସତ୍ତ୍ୱେ ସମଗ୍ର ଆଦିବାସୀ ଜନସଂଖ୍ୟାର ୦.୧ ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଅସ୍ତ୍ର ଉତ୍ତୋଳନ କରି ନାହାନ୍ତି । ତେବେ ଯେଉଁମାନେ ବାସ୍ତବରେ ଅସ୍ତ୍ର ଉତ୍ତୋଳନ କରିଛନ୍ତି, ସରକାର ସେମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରି ଆଜନ୍ ଅନୁଯାୟୀ କଠୋର ଦଣ୍ଡ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ତେବେ କେନ୍ଦ୍ରରେ ଶାସନାଧୀନ ୟୁ.ପି.ଏ. ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଆମେ ପରିଚାଳିତ ହୋଇ କାହିଁକି ସବୁଜ ଶିକାର (ଗ୍ରାନ୍‌ହଣ୍ଡ) ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ଚାଲୁନାହିଁ କରାଇ ବି.ଏସ୍.ଏଫ୍., ସି.ଆର୍.ପି.ଏଫ୍. ଭଳି ଅର୍ଦ୍ଧ ସାମରିକ ବାହିନୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ନିଃସ୍ୱ, ନିରାହ ଓ ନିରପରାଧ ମଣିଷମାନଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିବା ଏବଂ ଅମାନବିକ ଭାବରେ ସେମାନଙ୍କୁ ପୋକମାଛି ପରି ଦଳିଦେବା, ସେହି ବିଷୟରେ ଗଭୀର ସହୃଦୟତାର ସହିତ ବିଚାର କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ମୂଷା ମାରିବା ପାଇଁ ଘର ପୋଡ଼ିଦେବା ଉଚିତ୍ ହେବ ନାହିଁ ।

କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଅତୀତରେ ବିଚ୍ଛିନ୍ନତାବାଦୀ ବୋଲାଉଥିବା ନାଗା ବିଦ୍ରୋହୀ, ମିଜୋ ବିଦ୍ରୋହୀମାନଙ୍କର ସବୁ ଦୋଷ, ତୁଟି ତଥା ଅପରାଧନକୁ କ୍ଷମା କରିଦେଇ ଆଲୋଚନା ମାଧ୍ୟମରେ ସେମାନଙ୍କର ସବୁ ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ କରିପାରିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ରାଷ୍ଟ୍ରର ମୁଖ୍ୟ ସ୍ରୋତରେ ସାମିଲ କରାଇପାରିଲେ । ଆମ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଯିଏ କି କେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୱାରା ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉପେକ୍ଷିତ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ହେଉଛନ୍ତି, ସେ ନବୁଲ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିବା ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ସର୍ବକ୍ଷମା ଦେଇ ସେମାନଙ୍କୁ କାହିଁକି ସମାଜର ମୁଖ୍ୟ ସ୍ରୋତକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବାର ପ୍ରୟାସ କରୁ ନାହାନ୍ତି ତାହା ଅନେକ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀମାନଙ୍କୁ ବିସ୍ମିତ କରୁଛି ? ଆମ ରାଜ୍ୟ ସାମାଜିକ ଲାଗିଥିବା ଆହୁ, ଛତିଶଗଡ଼, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ଓ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ ଆଦିର ସାମାଜିକ ସିଲ୍ କରି ସେହି ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକରୁ ଆମ ରାଜ୍ୟକୁ ଆସୁଥିବା ମାଓବାଦୀମାନେ ଯେଭଳି ଅନୁପ୍ରବେଶ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ସେଥିପାଇଁ ବୃଦ୍ଧ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ନିତାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ।



ମାଓବାଦୀ ଆନ୍ଦୋଳନ ଓ ତା'ର ନିରାକରଣ

ଗତ ୨୦୧୦ ମସିହା ମେ' ପହିଲାରେ ଦେଶରେ ସର୍ବାଧିକ ମାଓବାଦୀ ପ୍ରଭାବିତ ମାମୁଁ ଜିଲ୍ଲାରେ ମାଓବାଦୀ ଦମନ ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଗୃହଣ କରାଯାଇଥିବା ରଣନୀତି ଓ ସେହି ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକରେ ଚାଲିଥିବା ବିକାଶ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ବାବଦରେ ସଂପୃକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଥିବା ୨୦ ଜଣ ସାଂସଦଙ୍କ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବୈଠକ ଡକାଇ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା । କେନ୍ଦ୍ର ଗୃହମନ୍ତ୍ରୀ ପି. ଚିଦାମ୍ବରମ ଏହି ବୈଠକରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା କରି ମାଓବାଦୀ ସମସ୍ୟା ଉଦ୍‌ବେଗଜନକ ଭାବରେ ବୁଝି ପାଉଥିବାରୁ ଚିନ୍ତା ପ୍ରକଟ କରିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶାରୁ ୫ ଜଣ ସାଂସଦ ସେ ଆଲୋଚନାରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଯେଉଁ ୨୦ ଜଣ ସାଂସଦ ଏହି ବୈଠକରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ଦଳମତ ନିର୍ବିଶେଷରେ ମାଓବାଦୀ ସମସ୍ୟା ଭଳି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଏକ ସ୍ୱଚ୍ଛକାଳୀନ ବୈଠକରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ସମ୍ଭବପର ନୁହେଁ ବୋଲି ସେମାନେ ଗୃହମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ରୋକଠୋକ ଭାବରେ ଜଣାଇଥିଲେ । ଅଧିକାଂଶ ସାଂସଦ ନିଜ ନିଜ ଆଦିବାସୀ ଅଧ୍ୟୁଷିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ବିକାଶ ଦିଗରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସଙ୍ଗମାନ ଉଠାଇ ତାହା ତୁରନ୍ତ ସମାଧାନ କରିବାକୁ ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ଯୋଜନା କମିଶନର ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ।

. କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ମାମୁଁ ଜିଲ୍ଲାର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଥିବା ସାଂସଦମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ମାଓବାଦୀ ଅଧ୍ୟୁଷିତ ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କର ବିକାଶ ଯୋଜନା ବିଷୟରେ ଯେଉଁ ଆଲୋଚନା କଲେ, ତାହା ଏକ ଶୁଭ ଲକ୍ଷଣ ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତରେ ପୁଣି ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା ଜାରି ରଖିବେ, ଏହା ମଧ୍ୟ ଏକ ସ୍ୱାଗତଯୋଗ୍ୟ ପଦକ୍ଷେପ । ଆମ ଦେଶରେ ୨୩୬ ଜିଲ୍ଲା ମଧ୍ୟରୁ ୨୨୩ଟି ଜିଲ୍ଲା ମାଓବାଦୀ ଉପଦ୍ରୁତ ଜିଲ୍ଲା ଭାବରେ ଚିହ୍ନିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ମାମୁଁ ଜିଲ୍ଲା ଅତି ବିପଦଜନକ ଭାବରେ ମାଓବାଦୀ ପ୍ରଭାବିତ ବୋଲି ଘୋଷିତ ହୋଇଛି । ଆମ ରାଜ୍ୟର ୫ଟି ଜିଲ୍ଲା ଏହି ମାମୁଁ ଜିଲ୍ଲା ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

‘ପ୍ରଣ୍ଟ ଲାଇନ୍’ ପତ୍ରିକାରେ ଭାରତବର୍ଷର ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ସାମ୍ବାଦିକ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ବିଦ୍ୟାଭାଟ୍ଟ ତାଙ୍କ ଲିଖିତ ‘ସ୍ୱାର ଅନ୍ ମାଓଇଷ୍ଟ’ ପ୍ରବନ୍ଧରେ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଛନ୍ତି ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଓ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ନିଜ ନାଗରିକମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ‘ଗ୍ରାନ୍ ହଣ୍ଟ’ ଅପରେସନକୁ ବନ୍ଦକରି ବିନା ସର୍ତ୍ତରେ ଶାନ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଆଲୋଚନା କରିବା

ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ହେବ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଭଳି ବହୁଳ ସଂଖ୍ୟାରେ ଅର୍ଦ୍ଧସାମରିକ ବାହିନୀକୁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳର ଆଦିବାସୀ ଜଳାକାରେ ମୁତୟନ କରାଯାଇଛି, ଏହା ପୂର୍ବେ କେବଳ ଜାନ୍ତୁ କାଶ୍ମୀର ଓ ଉତ୍ତର ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କରେ କରାଯାଇଥିଲା । ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କୁ ଦମନ କରିବାକୁ ଯୁଦ୍ଧ ଭଳି ପରିସ୍ଥିତି ସରକାର ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ନିରାହ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀନବ ଯାପନ ଯେ ଅସହ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ ହେଉଛି ତାହା କେହି ଅସ୍ୱୀକାର କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

୨୦୧୦ ମସିହା ଅପ୍ରେଲ ୭ ତାରିଖ ଦିନ ଦାତ୍ତେଝାଡ଼ାରେ ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରମଣରେ ୭୬ ଜଣ ସୁରକ୍ଷା ବାହିନୀର ଜବାନଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସାରାଦେଶର ଗଣମାଧ୍ୟମଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ପରିବେଷଣ ହେବାପରେ ଏଭଳି ବର୍ବରୋଚିତ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଦେଶବାସୀ ନିନ୍ଦା କରିଥିଲେ । ଏଭଳି ହିଂସାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟ ସର୍ବଦା ନିନ୍ଦନୀୟ । କିନ୍ତୁ ମାଓବାଦୀ ଦମନ ନାମରେ ଅର୍ଦ୍ଧସାମରିକ ବାହିନୀ କେତେକ ସ୍ଥାନରେ ଯେଭଳି ରକ୍ତପାତ ଘଟାଉଛନ୍ତି ତାହା ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆସିପାରୁନାହିଁ । ଦେଶବାସୀ ଯଦି ୭୬ ଜଣ ଜବାନଙ୍କ ପରିବାରର କରୁଣ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିଲାବେଳେ ଦାତ୍ତେଝାଡ଼ାର କିଛି ମାସ ଭିତରେ ଜବାନମାନଙ୍କ ହାତରେ ମରିଥିବା ୧୦୦ରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ନିରାହ ଆଦିବାସୀ ପରିବାରର କରୁଣ କାହାଣୀ ଏକାଠି ଦେଖିପାରନ୍ତେ, ତେବେ ହିଂସାର ଅସଲ ଚେହେରାଟିକୁ ବୁଝିପାରନ୍ତେ । କେବଳ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ବା ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷର ନୁହେଁ, ସବୁପକ୍ଷର ଏବଂ ସବୁପ୍ରକାରର ହିଂସା ନିନ୍ଦନୀୟ ।

ଆମ ରାଜ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାରେ ମଧ୍ୟ ନିରାହ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀ ଦମନ ନାଁରେ ପୋଲିସ୍ ଓ ଅର୍ଦ୍ଧସାମରିକ ବାହିନୀର ଜବାନମାନେ ହତ୍ୟା କରିବାକୁ ପଣ୍ଡାତ୍ପଦ ହେଉନାହାନ୍ତି । ଏଠାରେ ଗୋଟିଏ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦିଆଯାଇପାରେ । ୨୦୦୯ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ୧୮ ତାରିଖ ରାତି ପ୍ରାୟ ୯ଟା ବେଳେ ଗଜପତି ଜିଲ୍ଲା ଆର.ଉଦୟଗିରି ସହରର ଆଡରସିଂ ଜକ ନିକଟରେ ସି.ଆର.ପି.ଏଫ୍. ଜବାନମାନେ ଦାଶରଥ ନାମକ ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ଗାଈ ଉପରକୁ ଅତର୍କିତ ଭାବରେ ଗୁଳି ଚଳାଇ ତାକୁ ହତ୍ୟା କରି ମାଓବାଦୀ ଆଖ୍ୟା ଦେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତା' ବିରୋଧରେ ସ୍ଥାନୀୟ ପୋଲିସ୍ ପାଖରେ କେବେ ବି କିଛି ଅଭିଯୋଗ ନଥିଲା । ଏହା ପୂର୍ବରୁ ୨୦୦୮ ମସିହାରେ ସେହି ଜିଲ୍ଲାର ଅଡ଼ବା ପୋଲିସ୍ ଜଣେ ଆଦିବାସୀକୁ ହତ୍ୟା କରିବା ସହ ଅନ୍ୟ ଜଣକୁ ପକ୍ଷୁ କରିଦେଇଥିଲେ । ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କ ପ୍ରତିବାଦ ଫଳରେ ପ୍ରଶାସନ ୫୦,୦୦୦ ଟଙ୍କା ତାଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେଇଥିବା କଥା ଜଣାପଡ଼ିଥିଲା । (ସମଦୃଷ୍ଟି, ୧-୧୫, ଜାନୁଆରୀ ସଂଖ୍ୟା) ଅର୍ଦ୍ଧସାମରିକ ବାହିନୀ ଦ୍ୱାରା ସାଧାରଣ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଅତ୍ୟାଚାର ଘଟଣା ଏଭଳି କି ଆଦିବାସୀ ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ସେମାନେ ନିର୍ଭୟରେ ବଳାକ୍କାର କରୁଥିବା ସମ୍ପର୍କୀୟ

ସମ୍ଭାବନା ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କୁ ଉତ୍ତ୍ରେପ୍ତ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହାକୁ ସରକାରୀ ସ୍ତରରେ ଚପାଇ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ସାମିତ ଭାବରେ ‘ଗ୍ରୀନ ହଷ୍ଟ’ ଯୋଜନା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଛି । ନିକଟ ଅତୀତରେ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗର ଲାଲଗଡ଼ ଅଞ୍ଚଳ ପରିଦର୍ଶନ କରିବାବେଳେ କେନ୍ଦ୍ର ଗୃହମନ୍ତ୍ରୀ ପି. ଚିଦାମ୍ବରମ ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କୁ ୨୦୧୩ ମସିହା ସୁଦ୍ଧା ନିଶ୍ଚିହ୍ନ କରିବେ ବୋଲି ଦୃଢ଼ୋକ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ମନମୋହନ ସିଂହ ଗତ ୨୦୧୦ ମସିହା ଅପ୍ରେଲ ୨୧ ତାରିଖରେ ପ୍ରଶାସନିକ ସେବା ଦିବସ ଉଦ୍‌ଘାଟନ ଅବସରରେ କହିଥିଲେ ଯେ “ଦେଶର ଯେଉଁ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକୁ ମାଓବାଦୀମାନେ ବ୍ୟବହାର କରିଥାନ୍ତି, ସେଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ଅନୁନ୍ନତ ଅଞ୍ଚଳ ହୋଇଥିବାବେଳେ ସେଗୁଡ଼ିକରେ ବିଶେଷକରି ଆଦିବାସୀମାନେ ରହିଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ଉକ୍ତ ଅଞ୍ଚଳମାନଙ୍କର ବିକାଶ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରଧାନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।”

ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ବାକାର କରିବ ଯେ, ସ୍ବାଧୀନତା ପରଠାରୁ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ଜଙ୍ଗଲଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଉପରେ ଅଧିକାର, ସେମାନଙ୍କ ଘରଡ଼ିହ ପାଇଁ ଜମି ଓ ସେମାନଙ୍କର ଜୀବିକା ଅର୍ଜନ ପାଇଁ ନ୍ୟୁନତମ ସୁବିଧା ସରକାର ଯୋଗାଇଦେବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି । ସାଧାରଣ ବଞ୍ଚନ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅନିୟମିତତା, ଏନ୍.ଆର.ଇ.ଜି.ଏ. ଅର୍ଥର ବାଟମାରଣ, ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରକଳ୍ପ ଗୁଡ଼ିକରେ ହେଉଥିବା ଦୁର୍ନୀତି, ଜାମିରା ଆବାସ ଆବଣ୍ଟନ ଓ ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ ଭରା ପ୍ରଦାନରେ ପକ୍ଷପାତୀତା, ସରକାରୀ ଅଫିସରମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାତସାତରେ ହେଉଥିବା ଜଙ୍ଗଲ ଲୁଟ୍ ଜତ୍ୟାଦି ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ହତବାକ୍ କରିଦେଇଛି । ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ହୋଇଥିବା ଯୋଜନାର ସିଂହଭାଗ ଅର୍ଥ ହରିଲୁଟ୍ ହେଉଛି । ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ଯଦି ସଫଳ ହୋଇଥାନ୍ତା, ତା’ହେଲେ ଆଜିର ଏହି ମାଓବାଦୀ ଆନ୍ଦୋଳନ ଘଟିନଥାନ୍ତା ।

ଆମ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିଜ ପୋଲିସ୍ ବାହିନୀକୁ ସୁଦୃଢ଼ ଓ ସଂଗଠିତ କରି ବକ୍ଷ, ଅଭିଜ୍ଞ, ଦୁର୍ନୀତିମୁକ୍ତ ତଥା ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ପ୍ରତି ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ଅଫିସରମାନଙ୍କୁ ନକୂଳ ଉପହୃତ ଅଞ୍ଚଳରେ ମୁତୟନ କଲେ ମାଓବାଦୀ ଆନ୍ଦୋଳନର ଠିକ୍ରାବେ ମୁକାବିଲା ହୋଇପାରନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ନକୂଳ ମୁକାବିଲା ପାଇଁ ଗଠନ କରାଯାଇଥିବା ସ୍ବେଚ୍ଛାଶୀଳ ଅପରେସନ୍ ଗ୍ରୁପ୍, ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ପ୍ରାୟ ୧୫୦୦ ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବ, ସେମାନେ ନକୂଳଙ୍କ ବିରୋଧରେ କୌଣସି ଆଖିବୁଣିଆ ସଫଳତା ହାସଲ କରିପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ୨୦୦୫ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶା ପୋଲିସ୍‌ର ବଛା ବଛା ସିପାହୀମାନଙ୍କୁ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶରେ ଗ୍ରେ ହାଉଷ୍ଟ ତାଲିମ୍ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ବିଶେଷ ତାଲିମ ପାଇଁ ପଠାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ୩୦ ଜଣ ଜବାନ ଏହି ତାଲିମ ପାଇଥିଲେ

ଏବଂ ସେମାନେ ନକୂଳମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କନ୍ଦିଂ ଅପରେସନ୍‌ରେ ସଫଳତା ହାସଲ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ବିଗ୍ରେଡିଅର ଆର. ଏସ୍. ନେହେରାଙ୍କୁ ଏସ୍.ଓ.ଜି.ମାନଙ୍କ ଏହି ତାଲିମର ମୁଖ୍ୟ ଭାବରେ ଅବସ୍ଥାପିତ କଲେ । ବ୍ରିଗେଡିଅର ନେହେରା ଏହି ତାଲିମ ପ୍ରଦାନରେ ଖାମଖିଆଲି ନୀତି ଅବଲମ୍ବନ କରିଥିବାର ଅଭିଯୋଗ ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ ଏସ୍.ଓ.ଜି. ଜବାନମାନେ ଠିକ୍‌ରୂପେ ତାଲିମ ପାଇପାରିଲେ ନାହିଁ । ଯଦି କେହି ଜଣେ ଆନ୍ତ୍ରପ୍ରଦେଶ ଗ୍ରେ ହାଉଷର ତାଲିମଦାତା ଓ ଏସ୍.ଓ.ଜି.ଙ୍କର ତାଲିମଦାତାଙ୍କର ବୃତ୍ତିଗତ ଜୀବନକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବ, ତେବେ ନେହେରାଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି ଯେ ଠିକ୍ ହୋଇ ନ ଥିଲା, ତାହା ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିପାରିବ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପୋଲିସ୍ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ମନୋବଳ ଭାଙ୍ଗିପଡ଼ୁଛି ବୋଲି କୁହାଯାଉଛି । ଆମ ରାଜ୍ୟ ପୋଲିସ୍ ପ୍ରଥମରୁ ପ୍ରାଣମୂର୍ତ୍ତୀ ଉଦ୍ୟମ କରି ନକୂଳମାନଙ୍କର ଗଡ଼ କୁହାଯାଉଥିବା ମାଲକାନଗିରି, ରାୟଗଡ଼ା, କୋରାପୁଟ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଓ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କରେ ସେମାନଙ୍କର କାୟା ବିସ୍ତାରକୁ ପ୍ରତିହତ କରିପାରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସରକାର ସେମାନେ ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ସର୍ବନିମ୍ନ ସାହାଯ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କଲେ ନାହିଁ । ପୋଲିସ୍ ବାହିନୀରେ ଖାଲିଥିବା ହଜାର ହଜାର ସଂଖ୍ୟକ ପଦବୀକୁ ପୂରଣ କରିବାରେ ଅବହେଳା କଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ନେଡ଼ିଗୁଡ଼ କହୁଣୀକୁ ବୋହିଗଲା ପରେ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବା ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ୨୦୦୧ ମସିହାରୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ରାଜ୍ୟକୁ ମଞ୍ଜୁର କରିଥିବା ୬ଟି ଇଣ୍ଡିଆ ରିଜର୍ଭ ବାଟାଲିୟନ ଗଠନ କରିବାରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସମାଧୋପାଯୋଗୀ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇନଥିବାର ଅଭିଯୋଗ ହୋଇଛି । ଆମ ସରକାର ନିଜ ପୋଲିସ୍ ବାହିନୀ ଉପରେ ଆସ୍ଥା ସ୍ଥାପନ କରି, ସେମାନଙ୍କୁ ନ୍ୟୁନ ଚକ୍ଷୁରେ ନଦେଖି, ସେମାନଙ୍କର ପରାମର୍ଶ ଗ୍ରହଣ କରି କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଆମ ରାଜ୍ୟରୁ ନକୂଳ ଆନ୍ଦୋଳନ ପ୍ରତିହତ ହୋଇପାରିବ । ଏହାଛଡ଼ା ଯେଉଁ ଆଦିବାସୀ ଯୁବକମାନେ ବିପଥଗାମୀ ହୋଇ ସରକାରଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅସ୍ତ୍ର ଉଦ୍ଭୋଳନ କରୁଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରିବାକୁ ଆହ୍ୱାନ ଦେବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ । ଯେଉଁମାନେ ଅସ୍ତ୍ର ତ୍ୟାଗକରି ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରୁଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଥଇଥାନ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଆକର୍ଷଣୀୟ କରିବା ଉଚିତ ହେବ । ଆମ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନକୂଳ ନେତାମାନଙ୍କୁ ବିନା ସର୍ତ୍ତରେ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ଆଗେଇ ଆସିବାକୁ ଆହ୍ୱାନ ଦେବା ଉଚିତ ଏବଂ ଯେଉଁମାନେ ସମାଜର ମୁଖ୍ୟ ସ୍ରୋତକୁ ଫେରିବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହୀ ସେମାନଙ୍କୁ ନିସର୍ତ୍ତ କ୍ଷମାଦେବା ପୃଥ୍ବୀୟ ହେବ ।

ଆମ ରାଜ୍ୟର ପୂର୍ବତନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ବିଜୁ ପଟ୍ଟନାୟକ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ଦାରିଦ୍ର୍ୟକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରି କହିଥିଲେ ଯେ ସେ ମଧ୍ୟ ଜଣେ ନକୂଳ ହେବାକୁ ପଛାଇବେ

ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ରାଜ୍ୟସବାର ସାଂସଦ ଥିବା ପ୍ୟାରୀମୋହନ ମହାପାତ୍ର ନିଜ ଚାକିରି ଜୀବନର ଛ'ବର୍ଷ କାଳ କୋରାପୁଟ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅତିବାହିତ କରିଥିଲେ । ସେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ସରଳ ବ୍ୟବହାର, ସତ୍ୟବାଦିତା ଓ ସତ୍‌ଚରିତ୍ରରେ ଏଭଳି ଅଭିଭୂତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ପୁର୍ନଜନ୍ମ ନେଲେ ଏକ ଆଦିବାସୀ ହୋଇ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଈଶ୍ବରଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ସର୍ବସାଧାରଣ ସଭାରେ ବକ୍ତବ୍ୟ ରଖିଥିଲେ ।

ଗଣତନ୍ତ୍ରରେ ସରକାର ସବୁବେଳେ ମୁକାବିଲା ମନୋବୃତ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରି ବୁଝାମଣା ଦ୍ବାରା ଯେକୌଣସି ସମସ୍ୟାର ଜିଭାଳି ସମାଧାନ କରିହେବ, ତା'ର ପଛା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ଉଚିତ । ନିଜ ଦେଶରେ ବହୁକାଳ ଧରି ଅବହେଳାର ଶିକାର ହୋଇଥିବା ଏବଂ ମୁଖ୍ୟ ସ୍ରୋତରୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇଥିବା ନାଗରିକମାନଙ୍କୁ ଶତ୍ରୁ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରିବା ଏକ ତୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ପଦକ୍ଷେପ ହେବ ଏବଂ ଏହା ଯେକୌଣସି ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ପ୍ରତିହତ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବ ।



ମାଓବାଦୀ ଦମନ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରଣନୀତି

ଆମ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ମାଓବାଦୀଙ୍କ ମୁକାବିଲା ପାଇଁ କାହିଁକି ସାହସିକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇପାରୁ ନାହାନ୍ତି ତା'ର ଅନୁଶୀଳନ କରି ନିଜର ଦୋଷଦୁର୍ବଳତା ପ୍ରତି ସଚେତନ ରହିବା ଉଚିତ୍ । ସାଧାରଣରେ ମତ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି ଯେ ସରକାର ପୁଲିସବାହିନୀକୁ ଅଧିକ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ରରେ ସଜ୍ଜିତ କରିବା ଉପରେ ଯେତେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଉଛନ୍ତି, ତାହା ତୁଳନାରେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ମୂଳ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରିବା ଦିଗରେ ସେତେଟା ନିଷ୍ଠା ବା ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁନାହାନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଛତିଶଗଡ଼ର ଦାନ୍ତେଝାଡ଼ା, ପର୍ଯ୍ୟବସ୍ତାର ଲାଲଗଡ଼ ଓ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର ନାଲାମାଲା ଜଙ୍ଗଲରେ ନକୂଲ ମୁକାବିଲା କରିବାପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଅକୃଷ୍ଣ ସହାୟତା ଯୋଗାଇଦେଉଛନ୍ତି ଏବଂ ଆମ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଅର୍ଦ୍ଧ ସାମରିକ ବଳ, ହେଲିକପ୍ଟର ଆଦି ଯେଉଁସବୁ ସହାୟତା ମାଗିଥିଲେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ସେସବୁ ଯୋଗାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ।

କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ନକୂଲ ଦମନ ପାଇଁ ଗତ ବର୍ଷ କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ଅର୍ଥନୈତିକ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ନହେବା ଯାଏ ନକୂଲ ସମସ୍ୟା ବଞ୍ଚି ରହିଥିବ ଏବଂ ଏଥିଲାଗି ଯେତେ ପ୍ରୟାସ କଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ବୃଥା ହେବ । ସ୍ୱାଧୀନତାର ୬୪ ବର୍ଷ ପରେ ମଧ୍ୟ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ଜୀବନରେ କୌଣସି ଗୁଣାତ୍ମକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିନାହିଁ । ଆମ ରାଜ୍ୟର ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ବାସଗୃହ, ନିଯୁକ୍ତି, ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଆଦି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୟନୀୟ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଛି । ଉତ୍କଟ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ, ଅନାହାର, ମୃତ୍ୟୁ, ଅର୍ଦ୍ଧାହାରରେ ଜୀବନ ଯାପନ, ଶିକ୍ଷାୟନ ଯୋଗୁ ବାରମ୍ବାର ବିସ୍ଥାପନ, ଜମି-ଜଳ-ଜଙ୍ଗଲ ଭଳି ଜୀବିକା ଅର୍ଜନର ପ୍ରକୃତି ପ୍ରଦତ୍ତ ସମ୍ବଳରୁ ବିକାଶର ଦୃଢ଼ଦେଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଚ୍ଛେଦ କରିବାଯୋଗୁଁ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତି ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ତୀବ୍ର ବିଦ୍ରୋହ ଭାବ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଅପରପକ୍ଷରେ ଆଦିବାସୀ କଲ୍ୟାଣ ନିମନ୍ତେ ସରକାର ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା କୌଣସି ଯୋଜନା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଲାଭଦାୟକ ହେଉନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶାରେ ବିସ୍ଥାପନର ଇତିହାସ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମର୍ମାନ୍ତୁତ । ସବୁଠୁ ଉଦ୍‌ବେଗ ତଥା ପରିତାପର ବିଷୟ ଯେ, ନିରାହ ଆଦିବାସୀମାନେ ହିଁ ଏହି ବିସ୍ଥାପନ ନୀତି ଦ୍ୱାରା ସର୍ବାଧିକ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି । ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ଖଣି, କଳକାରଖାନା ଆଦିବାସୀବହୁଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏଥିରେ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି ଅତି ନଗଣ୍ୟ । ଏହିସବୁ ଘଟଣା ଆଦିବାସୀଙ୍କ ମନରେ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତି କ୍ରୋଧଭାବ

ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି । ସେମାନେ ନିଜର ନ୍ୟାୟ ଦାବି ହାସଲ ପାଇଁ ହିଂସାତ୍ମକ ପଥ ଆପଣେଇବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି ।

ଆମ ରାଜ୍ୟର ପୂର୍ବତନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରିଶ୍ରୀ, ବିଶେଷକରି ତତ୍କାଳୀନ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ, ସଦାଶିବ ତ୍ରିପାଠୀ, ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ, ନନ୍ଦିନୀ ଶତପଥୀ, ଜାନକାବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ ବିଜୁ ପଟ୍ଟନାୟକ ପ୍ରମୁଖ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ସମସ୍ୟା ପ୍ରତି ଅତ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ କୁଞ୍ଜି ରାଜନେତା, ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗର ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଅବହେଳା, ଅପାରଗତା, ଦୁର୍ନୀତି ଯୋଗୁଁ ଜନଜାତିକ ଆଖିଦୃଷ୍ଟିଆ ଉନ୍ନତି ସାଧିତ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ । ଏଭଳି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ, ସେମାନଙ୍କୁ ନକୂଳ ଆଖ୍ୟା ଦେଇ କୌଣସି ବି ପରିସ୍ଥିତିରେ ମାରିବା ପାଇଁ (ନିଷିଦ୍ଧ କରିବାପାଇଁ) ଉଦ୍ୟମ କରିବା କେବେ ବି ସମାଜୀୟ ପଦକ୍ଷେପ ନୁହେଁ । ଆମ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଆଦୁସମାଜୀ କଲେ ଅତି ସହଜରେ ଅବଗତ ହୋଇପାରିବେ ଯେ କେ.ବି.କେ. ଅଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ତଥା ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଯେତେ ଯୋଜନା ହେଉଛି ସେସବୁ ସଫଳ ହୋଇପାରୁ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଆମ ପୁଲିସ ବାହିନୀ ନକୂଳ ଉପହୃତ କେନ୍ଦୁଝର, ଗଜପତି, କନ୍ଧମାଳ, ମାଲକାନଗିରି, ରାୟଗଡ଼ା, କୋରାପୁଟ ଓ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଆଦି ଜିଲ୍ଲାର ଘନଜଙ୍ଗଲରେ ଲୁଚି ରହିଥିବା ନକୂଳମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ସଂଘର୍ଷ କରିବାକୁ ମାନସିକ ସ୍ତରରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହନ୍ତି । ଅନୁରୂପ ଭାବରେ, ରାଜ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱା ବିଭାଗ ମଧ୍ୟ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ନୁହେଁ । ଏହି ସଂସ୍ଥା ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ସଠିକ୍ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବାରେ ପାରଦର୍ଶିତା ଦେଖାଇ ପାରୁନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶାର ନକୂଳମାନେ ରାଜ୍ୟ ପୁଲିସ ବାହିନୀ ସହିତ ମୁହାଁମୁହିଁ ହେବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ ନୁହନ୍ତି । ସେମାନେ ଧୀରେଧୀରେ ପୁଲିସ ପାଖରେ ଆଦୁସମ୍ପର୍କ କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ‘ଗ୍ରୀନହଣ୍ଡ’ ଅପରେସନ ଆରମ୍ଭ କରି ଏହି ସୁଯୋଗକୁ ହାତଛଡ଼ା କରିବା କେବେ ବି ଉଚିତ ନୁହେଁ । ନକୂଳ ମୁକାବିଲା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରଖି ୨୦୦୫ ମସିହାରେ ଗଠନ କରାଗଲା ରାଜ୍ୟ ପୁଲିସର ସ୍ୱେଚ୍ଛାଳ ଅପରେସନ୍ ଗ୍ରୁପ (ଏସ.ଓ.ଜି.), କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଠିକ୍ ଭାବରେ ନକୂଳମାନଙ୍କର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇପାରୁ ନାହାନ୍ତି ବୋଲି କୁହାଯାଇ ୨୦୦୯ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶା ସ୍ୱେଚ୍ଛାଳ ସ୍ତ୍ରୀକର୍ମୀ ଫୋର୍ସ (ଓ.ଏସ.ଏସ.ଏଫ୍.) ଗଠନ କରାଗଲା । ଏହି ଓ.ଏସ.ଏସ.ଏଫ୍.ରେ କେବଳ ସୈନ୍ୟବାହିନୀର ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ଯବାନମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇଛି । ହେଲେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରଶିକ୍ଷଣରେ ଅନେକ ତ୍ରୁଟି ରହୁଛି ବୋଲି ଅଭିଜ୍ଞ ପୁଲିସ ଅଧିକାରୀମାନେ ମତ ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି । ୨୦୦୯ ମସିହା ଜୁନ୍ ୧୭ ତାରିଖରେ ଏମାନେ ନାରାୟଣପାଟଣା ଯାଉଥିବାବେଳେ ବାଟରେ ଯୋଗାପାଲୁରଠାରେ ନକୂଳମାନେ ରିମୋଟ୍ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଜରିଆରେ ବିସ୍ଫୋରଣ ଘଟାଇଥିଲେ ଏବଂ ସେଥିରେ ୯ ଜଣ

ଯବାନଙ୍କର ପ୍ରାଣହାନି ଘଟିଲା । ଏହି ଗୋଟିଏ ଘଟଣା ପରେ ୪୦ ଜଣ ଯବାନ ପ୍ରାଣ ଭୟରେ ପଳାୟନପତ୍ରୀ (ଭାଗୋତା) ସାଜିଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟମାନେ ଏତେ ଭୟଭୀତ ଯେ ସେମାନେ ନକୂଳମାନଙ୍କୁ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହଁନ୍ତି ।

ଅନ୍ୟ ଏକ ଯୋଜନାରେ ସରକାର ଆଦିବାସୀ ଯୁବକ ଯୁବତୀମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱେଶିଆଲ ପୁଲିସ୍ ଅଫିସର (ଏସ.ପି.ଓ.) ଓ ଗ୍ରାମରକ୍ଷୀ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଇଥିଲେ । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ନକୂଳମାନଙ୍କ ଉପରେ ସାଜିଛନ୍ତି ଭାଗୋତା । ସେମାନେ ଜିଲ୍ଲା ସଦର ମହକୁମା କିମ୍ବା ଥାନାରେ ରହୁଛନ୍ତି । ନକୂଳଙ୍କ ଭୟରେ କେତେକ ପୁଲିସ୍ କର୍ମଚାରୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଥିବାର ନଜିର ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ନକୂଳ ଭୟରେ ଅବିଭକ୍ତ କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାର ପ୍ରାୟ ୧୫୦ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ପୁଲିସ୍ କର୍ମଚାରୀ ଅନ୍ୟତ୍ର ବଦଳି ହୋଇ ପଳାଇ ଆସିଛନ୍ତି କିମ୍ବା ଭୟରେ ସେହି ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ବଦଳି ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେଠାକୁ ଯାଉ ନ ଥିବା ଜଣାପଡ଼ିଛି ।

ସ୍ୱେଶାଲ ଅପରେସନ୍ ଗ୍ରୁପ୍ ବା ଏସ.ଓ.ଜି.ର ନେତୃତ୍ୱ ନେବାପାଇଁ ଦକ୍ଷ ପୁଲିସ୍ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ । ଏମାନେ କମିଂ ଅପରେସନ୍ ଚଳାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତା'ର ଫଳାଫଳ ଆଦୌ ଆଖିଦୃଶିଆ ହୋଇନାହିଁ । ୨୦୦୮ ଫେବୃୟାରୀ ୧୬ ତାରିଖରେ ନକୂଳମାନଙ୍କ ନୟାଗଡ଼ ଅପରେସନ୍ ବେଳେ ଏସ.ଓ.ଜି. କମାଣ୍ଡାଣ୍ଟ ପ୍ରମୋଦ ଶତପଥୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ମାତ୍ର ୧୨ ଜଣ ଏସ.ଓ.ଜି. ଯବାନ ଶତାଧିକ ନକୂଳଙ୍କ ମୁକାବିଲା କରି ଏକ ଆଦର୍ଶ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିସ୍ଥିତି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବଦଳିଯାଇଛି । ବରିଷ୍ଠ ପୁଲିସ୍ ଅଧିକାରୀମାନେ ଭୁବନେଶ୍ୱର, କଟକରେ ଥାଇ ଜିଲ୍ଲା ସଦରମହକୁମାରେ ନିଜକୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରି ତଳିଆ ପୁଲିସ୍ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଆଦେଶ ଦେଇ ଲାଡ଼ିବାକୁ ପଠାଉଛନ୍ତି । ଏହା ପୁଲିସ୍ ବାହିନୀରେ ମନୋବଳକୁ ଦୁର୍ବଳ କରୁଛି । ଆମ ରାଜ୍ୟର ପୁଲିସ୍ ବିଭାଗର ସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟ ଦୟନୀୟ । ଆମ ରାଜ୍ୟର ପୁଲିସ୍ ବିଭାଗରେ ବିଭିନ୍ନ ପଦବୀରେ ବହୁ ସ୍ଥାନ ଖାଲିପଡ଼ିଛି । କେନ୍ଦ୍ର ଗୃହ ବିଭାଗର ସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ, ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ୧ ହଜାର ପୁଲିସ୍ ଥାନାର ଆବଶ୍ୟକ ଥିବାବେଳେ ରହିଛି ମାତ୍ର ୪୮୨ଟି ଥାନା । କେନ୍ଦ୍ର ପରିସଂଖ୍ୟାନ ସଂସ୍ଥାର ବିବରଣୀ ଅନୁଯାୟୀ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ପ୍ରତି ଏକ ଲକ୍ଷ ଜନସଂଖ୍ୟାରେ ପୁଲିସ୍ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୧୨୬ ଥିବାବେଳେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏହି ସଂଖ୍ୟା କେବଳ ୯୯ରେ ସୀମିତ । ପୁଲିସ୍ ବିଭାଗରେ କର୍ମଚାରୀ ସଂଖ୍ୟା ଓ ହେଉଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ତୁଳନାରେ ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ୍ ।

ଭତି ମଧ୍ୟରେ ଗୃହମନ୍ତ୍ରୀ ଚିଦାମ୍ବରମ୍ ସଞ୍ଜ କରିଦେଇଛନ୍ତି ଯେ, ଗ୍ରାନ୍ତହଣ୍ଡ ଅପରେସନ୍ କେବେଠାକୁ, କିଭଳି ଭାବରେ ଏବଂ କେଉଁକେଉଁ ସ୍ଥାନରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଯେ କଥା ସଂପୃକ୍ତ ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ ସ୍ଥିର କରିବେ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷ୍ୟରେ

ଆମ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଓଡ଼ିଶାରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଥିବା ଅର୍ଦ୍ଧସାମରିକ ବାହିନୀର ଯବାନମାନଙ୍କୁ ନିଜ ରାଜ୍ୟର ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ, ଗୃହ ସଚିବ, ପୁଲିସ ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ଉପତୁତ ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଅବସ୍ଥାପିତ କରାଇ ନକ୍ସଲମାନେ କିଭଳି ହିଂସା ଭିଆଇ ନ ପାରିବେ ସେଥିଲାଗି ଯତ୍ନବାନ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଅର୍ଦ୍ଧସାମରିକ ବାହିନୀକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷମତା ହସ୍ତାନ୍ତର କଲେ ବହୁ ନିରାହ ଜନସାଧାରଣ ଯେ ବଳି ପଡ଼ିଯିବେ ଏହା କହିବା ଭୁଲ୍ ହେବନାହିଁ । ଆମ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନକ୍ସଲମାନଙ୍କ ସହ ପୁନର୍ବାର ନିଃସର୍ବ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ଆହ୍ୱାନ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ । ରାଜନୈତିକ ସ୍ତରରେ ଅଭିଜ୍ଞ ସ୍ଥାନୀୟ ନେତାଙ୍କୁ ନେଇ ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ କମିଟିମାନ ଗଠନ କରିବା ସମୟୋପଯୋଗୀ ପଦକ୍ଷେପ ହେବ । ଅପରନ୍ତୁ ଯେଉଁମାନେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରିବାକୁ ଆଗଭର ହେଉଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ଥାୟୀ ଚାକିରି, ଘରଡିହ, ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ଆଦି ଘୋଷଣା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହାକି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସେହି ପ୍ରୋତ୍ସାହରେ ସାମିଲ ହେବାପାଇଁ ପ୍ରରୋଚିତ କରିବ । ଏକ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ହିଂସା ଯେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନର ବିକଳ ମାର୍ଗ ନୁହେଁ, ଆଉ ତାହା ସର୍ବାଦୌ ବର୍ଜନ କରିବା ଉଚିତ୍ ବୋଲି ଅନ୍ତଃକରଣରେ ଜାଣି ରଖିଲେ ଏହା ବୁଦ୍ଧିମାନର କାର୍ଯ୍ୟ ହେବ ।



ଲାଲ ଓ ଖାକି ଆତଙ୍କ ଏବଂ ବିବ୍ରତ ଜନସାଧାରଣ

ପୂର୍ବତନ ସୂଚନା କମିଶନର ପ୍ରଫେସର ରାଧାମୋହନ, ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ସାମନ୍ତରାୟ, ବିଶ୍ୱପ୍ରିୟ କାନୁନଗୋ ପ୍ରମୁଖ କେତେ ଜଣ ବିଶିଷ୍ଟ ସମାଜସେବୀ ୧୦୧୧ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ମାସ ୨୦ ତାରିଖରେ ଆମ ରାଜ୍ୟର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଏକ ଚିଠି ଲେଖି ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ଜେଲଖାନାମାନଙ୍କରେ ମାଓବାଦୀ, ନକ୍ସଲବାଦୀ, ମାଓ ସମର୍ଥକ ପ୍ରଭୃତି ଆଖ୍ୟାରେ ଘୋଳିସ ଦ୍ୱାରା ଗିରଫ ହୋଇ ବନ୍ଦୀ ଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ତୁରନ୍ତ ଖଲାସ କରିବାକୁ ଦାବୀ ଜଣାଇଥିଲେ ।

“ଘରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପୁସ୍ତକ ସାଜତି ରଖିଲେ ଜଣେ ଗାନ୍ଧିବାଦୀ ହୋଇଯାଏନା... ସେହିପରି ମାଓ ପୁସ୍ତକ ପାଖରେ ରଖିଲେ ଜଣେ ମାଓବାଦୀ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ମାଓବାଦୀ ପ୍ରତି ନରମ ମନୋଭାବ ଘୋଷଣା କଲେ ଯେ ଜଣେ ମାଓବାଦୀ ହୋଇଯିବ ତାହା କହିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ” ବୋଲି ଦେଶର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମାନବାଧିକାର କର୍ମୀ ତତ୍କୁର ବିନାୟକ ସେନଙ୍କୁ ଜାମିନ ପ୍ରଦାନ କରିବା ବେଳେ ରାୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ତତ୍କୁର ବିନାୟକ ସେନ ଓ ଆସାମର ଅରୂପ ଭୂୟାଁଙ୍କ ମାମଲାରେ ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟ ଦେଇଥିବା ରାୟ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ପ୍ରଫେସର ରାଧାମୋହନ ଓ ଅନ୍ୟ ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଦୁଇଟି ପ୍ରସ୍ତାବ ରଖିଥିଲେ । ପ୍ରଥମତଃ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଉପାୟରେ ଦାବୀ ଉପସ୍ଥାପିତ କରି ଗିରଫ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଜେଲରୁ ମୁକ୍ତ କରିବା ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟ ଗାଇଡଲାଇନକୁ ପାଳନ କରିବାକୁ ଓଡ଼ିଶା ଘୋଳିସକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା । ଏହି ପଦ୍ଧତିରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ କେନ୍ଦ୍ର ଆଇନ ମନ୍ତ୍ରୀ ବିରାଟ୍ଟା ମୋଜଲି “ଦେଶର ପ୍ରଚଳିତ ରାଜଦ୍ରୋହ ଆଇନ ତାହାର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା ହରାଇଥିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତାହାର ପୁନର୍ବିଚାର ହେବା ଉଚିତ୍” ବୋଲି ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ‘ରାଜଦ୍ରୋହ ଆଇନ’ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ନିକ୍ଷାତୁ ପତ୍ର ଲେଖିବୁ ବୋଲି ସେମାନେ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ।

ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଆର୍. ଭିନିଲ କ୍ରିଷ୍ଣାଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କ କବଳରୁ ମୁକ୍ତି ଦେବାପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ଶ୍ରମିକନେତା ଦଶପାଣି ମହାନ୍ତି ଅନ୍ୟ ଦୁଇଜଣ ପ୍ରଫେସର ହରଗୋପାଳ ଓ ସୋମେଶ୍ୱର ରାଓଙ୍କ ସହିତ ସାମିଲ ହୋଇଥିଲେ । ଏହି ତିନିଜଣ ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କ ଆଲୋଚନା ଫଳରେ

ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କର ୧୪ଟି ଦାବି ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ମାନିନେଇଥିଲେ । ପୋଲିସ ଦ୍ଵାରା ଗିରଫ ହୋଇ ବିଭିନ୍ନ ଜେଲରେ ବନ୍ଦୀଥିବା ୬୨୭ ଜଣଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରିବା ସେମାନଙ୍କର ଅନ୍ୟତମ ଦାବି ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ପରେ ସେ ଦାବିଗୁଡ଼ିକ ପୂରଣ କଲେ ନାହିଁ । ଏକ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ କେବଳ କୋରାପୁଟ ଜେଲରେ ୧୭୧ ଜଣ ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀ ଆଖ୍ୟା ଦେଇ ପୋଲିସ ବନ୍ଦୀ କରି ରଖିଛି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ ଅନ୍ଧ ଯୁବକ ମଧ୍ୟ ଅଛନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ପୋଲିସ ଯାହାକୁ ପାରୁଛି ତାକୁ ମାଓବାଦୀ କହି ଗିରଫ କରି ନେଉଛି । କେବଳ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ନୁହେଁ, ପୋଲିସ ଭୁବନେଶ୍ଵର ନିକଟରୁ ଶୁଭାଶ୍ରୀ ପଣ୍ଡାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ଠୋସ ପ୍ରମାଣ ବିନା ଗିରଫ କରି ନେଇଥିଲେ ଯାହାଙ୍କର କି ମାଓବାଦୀଙ୍କ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ଥିବାର କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ମିଳି ନଥିଲା । କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ନେତା ଗଣନାଥ ପାତ୍ର ଓ ଯୁବନେତା ତପନ ମିଶ୍ରଙ୍କୁ ଦୁର୍ଭାନ୍ତ ମାଓବାଦୀ ରୂପେ ମିଥ୍ୟା ଅଭିଯୋଗରେ ଜେଲରେ ରଖାଯାଇଛି ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ମାଓ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଦମନ କରିବା ଓ ଶାନ୍ତି ଶୁଖିଲା ପରିସ୍ଥିତି ବଜାୟ ରଖିବା ଆଳରେ ନକ୍ସାଳ ଅଧ୍ୟୁଷିତ ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅର୍ଥ ସାମରିକ ବାହିନୀ ସହଯୋଗରେ ବୋକ୍ସା, ନିର୍ବୋକ୍ଷ ବାଛବିଚାର ନକରି ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅକଥନୀୟ ଅତ୍ୟାଚାର ଚାଲିଛି । ଦଣ୍ଡପାଣି ମହାନ୍ତି ଅଭିଯୋଗ କରିଛନ୍ତି ଯେ କୁମ୍ଭିଂ ଅପରେସନ ନାମରେ ପୋଲିସ ଆଦିବାସୀ ଯୁବତୀ ଓ ଗର୍ଭବତୀ ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ବଳାକାର କରିବାର ଖବରମାନ ହସ୍ତଗତ ହେଉଛି । ରାଜ୍ୟର ୨୧ଟି ଜିଲ୍ଲାର ଲାଲବାହିନୀଙ୍କ ଆତଙ୍କଠାରୁ ଖାକି ବାହିନୀର ଅତ୍ୟାଚାରରେ ନିରାହ ଆଦିବାସୀମାନେ ତ୍ରାହି ତ୍ରାହି ଡାକୁଛନ୍ତି ସେ ଅଭିଯୋଗ କରିଛନ୍ତି ।

୨୦୧୧ ମସିହା ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସରେ ଭୁବନେଶ୍ଵରସ୍ଥିତ ଲୋହିଆ ଏକାଡେମୀରେ “ଓଡ଼ିଶାରେ ଅଦାଲତ ବିନା ଅନୁମୋଦନରେ ହତ୍ୟା ଓ ଜନ ଆନ୍ଦୋଳନ ଉପରେ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଦମନଲାଳୀ” ସଂପର୍କରେ ଏକ ଜନଶୁଣାଣି ‘ଲୋକଶକ୍ତି ଅଭିଯାନ’ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପକ୍ଷରୁ ଆୟୋଜନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟର ଆଇନଜୀବୀ ପ୍ରଶାନ୍ତ ଭୂଷଣ, ଦିଲ୍ଲୀ ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରଫେସର ମନୋରଂଜନ ମହାନ୍ତି, ଜେ.ଏନ୍.ୟୁ.ର ପ୍ରଫେସର ଅମିତ ଭାଦୁରୀ, ପ୍ରଫେସର କମଳ ମିତ୍ର, ସମଦୃଷ୍ଟିର ସଂପାଦକ ସୁଧୀର ପଟ୍ଟନାୟକ ପ୍ରମୁଖ ଉପସ୍ଥିତ ରହି ନିକଟ ଅତୀତରେ ରାଜ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ, ବିଶେଷତଃ ଆଦିବାସୀ ଅଧ୍ୟୁଷିତ ଉପାନ୍ତ ଅଞ୍ଚଳରେ ପୋଲିସର ଏନକାଇଣ୍ଡରରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ପରିବାରର ସଦସ୍ୟ ଏବଂ ମାଓବାଦୀ ନାମରେ ଗିରଫ ହୋଇ ବିନା ବିଚାରରେ ବିଭିନ୍ନ ଜେଲରେ ବନ୍ଦୀ ଥିବା

ଲୋକମାନଙ୍କ ସଂପର୍କରେ ମାନବିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା କର୍ମୀ ଓ ସାମ୍ବାଦିକମାନଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘଟଣାର ବିବରଣୀ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲେ । ସବୁ ଘଟଣାରେ ପୋଲିସ ଆଇନ ବହିର୍ଭୂତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛି ବୋଲି ସମସ୍ତଙ୍କର ହୃଦବୋଧ ହୋଇଥିଲା ।

୨୦୧୦ ଡିସେମ୍ବର ୨୭ ତାରିଖରେ ପାଇକମାଳରେ ପୋଲିସ ଗୁଳିରେ ପ୍ରାଣ ହରାଇଥିବା ମାଧୋ ସିଂ ଠାକୁର ଓ ରମେଶ ସାହୁଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର କରୁଣ କାହାଣୀ ଶୁଣି ପ୍ରଶାନ୍ତ ଭୂଷଣ ସ୍ବମୀଭୂତ ହୋଇଯାଇଥିଲେ । ବରଗଡ଼ର ଏସ୍.ପି.କଦ୍ଦାରା ସଂଗଠିତ ହୋଇଥିବା ଏହି ମିଥ୍ୟା ଏନକାଉଣ୍ଟର ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କୁ ଭବିଷ୍ୟତରେ ବହୁ ମୂଲ୍ୟ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ବୋଲି ସେ କହିଥିଲେ । ୨୦୦୯ ନଭେମ୍ବର ୨୦ ତାରିଖରେ ନାରାୟଣପାଟଣାଠାରେ ପୋଲିସ ଗୁଳିରେ ପ୍ରାଣ ହରାଇଥିବା ସିଂହାନା ଓ ନାଟିକା ଆଶ୍ରୁକ ବିଧବା ପତ୍ନୀ ଏବଂ କୁଟୁମ୍ବୀଗଣରେ ପୋଲିସ ଗୁଳିରେ ମରିଥିବା ଲୋକଙ୍କ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଅଙ୍ଗେ ନିଭାଇଥିବା ପୋଲିସ ଅତ୍ୟାଚାରର ଭୟାବହ କାହାଣୀମାନ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥିଲେ । ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ଚନ୍ଦିପୋସ ପଞ୍ଚାୟତର ସିଲିପୁଞ୍ଜି ଗ୍ରାମରେ ୩୦ ଜଣ ନିରାହ ଆଦିବାସୀ ଶ୍ରମିକଙ୍କୁ ପୋଲିସ କିଭଳି ମାଡ଼ବାଦୀ ଆଖ୍ୟା ଦେଇ ଜେଲରେ ବନ୍ଦୀକରି ରଖିଛି ସେକଥା ମଧ୍ୟ ମାନବାଧିକାର କର୍ମୀମାନେ କ୍ଷୋଭର ସହିତ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥିଲେ । ଗଞ୍ଜପତି ଜିଲ୍ଲାର ପୋଲିସ ହାଜତରେ ମୃତ ପ୍ରଦୀପ ମାଝି ଓ ପୋଲିସଦ୍ବାରା ଧର୍ଷଣର ଶିକାର ହୋଇ ଜେଲର ଅନ୍ଧାର କୋଠରୀରେ ବନ୍ଦୀ ଥିବା ଆରତୀ ମାଝି ସଂପର୍କରେ ସେଠାରୁ ଆସିଥିବା ଲୋକମାନେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲାର ବଡ଼ଗଡ଼ ଥାନା ପାଟଣାଲା ଗ୍ରାମର ପ୍ରମିଳା ପ୍ରଧାନ ୨୦୧୧ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୮ ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟରେ ଏକ ହେବିୟସ୍ କର୍ପସ୍ ପିଟିସନ୍ ଦାୟର କରିଥିଲେ । ସେଥିରେ ସେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ସ୍ବାମୀ ଗଡ଼ ଜାନୁଆରୀ ମାସରୁ ନିଖୋଜ ଅଛନ୍ତି । ଫେବୃଆରୀ ୨୧ ତାରିଖ ଦିନ ସେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ କେନ୍ଦୁଝର ଏସ୍.ପି.କଦ୍ଦାରା ସେ ଅଟକ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ହାତ ଭାଙ୍ଗିଯାଇଛି । କିଛିଦିନ ପରେ କେନ୍ଦୁଝର ପୋଲିସ ନିକଟରେ ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ ମାଡ଼ବାଦୀ ସଂଗୀତ ପ୍ରଧାନ ଓ ଆଉ କେତେଜଣ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ଖବର ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସଂଗୀତ ପ୍ରଧାନଙ୍କର ଖୋଜଖବର ପୋଲିସ ତରଫରୁ ତାଙ୍କ ପରିବାରକୁ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଇ ନଥିଲା । ତେଣୁ ସ୍ବାମୀଙ୍କୁ ଫେରିପାଇବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବାଟ ନ ପାଇ ପ୍ରମିଳା ହାଇକୋର୍ଟର ଦ୍ବାରସ୍ଥ ହୋଇଥିଲେ ।

ପ୍ରତିମା ଦାସ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟର ଜଣେ ଓକିଲ । ତାଙ୍କୁ ପୋଲିସ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୦୦୮ ମସିହାରୁ ବିଭିନ୍ନ ମିଥ୍ୟା କେସରେ ଜଡ଼ିତ କରାଇ ରାଷ୍ଟ୍ର ବିରୋଧରେ ଯୁଦ୍ଧ

ଘୋଷଣା ଭଳି ମାରାତ୍ମକ ଅଭିଯୋଗମାନ ଆଣି ଜେଲରେ ରଖିଲେ ଏବଂ ମେ ନଭେମ୍ବର ୨୦୧୦ ମସିହାରେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଖଲାସ ହେଲେ ।

ନିକଟ ଅତୀତରେ ରାଜ୍ୟ ମାନବାଧିକାର କମିଶନ ପୋଲିସର ଅମାନବାୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସଂପର୍କରେ କେତେକ ଘଟଣାର ପର୍ଯ୍ୟାୟ କରିଛନ୍ତି । ରାୟଗଡ଼ା ଜିଲ୍ଲାର ରାମନାଗଡ଼ାର ଜଣେ ଓଡ଼ିଆମେସର ମାଣ୍ଡିଙ୍ଗ ସୁବାରାଓଙ୍କୁ ପୋଲିସ ଗିରଫ କରି ହାଜତରେ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଦେବା ସମୟରେ ୨୦୧୦ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୧୦ ତାରିଖରେ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଆଦିବାସୀ ନେତାଙ୍କର ହାଜତ ମୃତ୍ୟୁ ମାମଲା ଓଡ଼ିଶା ମାନବାଧିକାର କମିଶନଙ୍କ ବିଚାରାଧୀନ ଅଛି । ଗଜପତି ଜିଲ୍ଲା ବିରୁବାଇ ଗ୍ରାମରେ ପୋଲିସଦ୍ୱାରା ସଂଗଠିତ ତଥାକଥିତ ଏନକାଉଣ୍ଟରେ ଶିରିମାଝି ପାଲେକାଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରାଯାଇଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ବିଧବା ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯିବାକୁ ଆଦେଶ ହୋଇଛି । ଓଡ଼ିଶାର ଜନସାଧାରଣ ଅପରେସନ ଗ୍ରାନ୍ହସ୍ଥ ଆରମ୍ଭ ହେଲାବିନ୍ଦୁ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଏନକାଉଣ୍ଟରେ ମାଓବାଦୀମାନେ ମରୁଥିବା ସମ୍ଭାବ ପୋଲିସ ସୂତ୍ରରୁ ମିଳୁଥିବା ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଆଧାରିତ ବୋଲି ଜାଣିବାକୁ ପାଉଛନ୍ତି । ଘଟଣାସ୍ଥଳରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ କେବଳ ପୋଲିସ । ସବୁ ଏନକାଉଣ୍ଟରଗଡ଼ିକର ଜାତୀୟ ମାନବାଧିକାର କମିଶନ ଦ୍ୱାରା ତଦନ୍ତ କରାଗଲେ ପ୍ରକୃତ ସତ୍ୟ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ହୁଅନ୍ତା ବୋଲି ମତପ୍ରକାଶ ପାଉଛି ।

୨୦୧୧ ମସିହା ଫେବୃଆରୀ ୯ ତାରିଖ ଦିନ ଗଂଜାମ ଜିଲ୍ଲାର ପାଟପୁରରେ ପୋଲିସ ପେଟ୍ରୋଲିଂ ଟିମ୍ ଆଦିବାସୀ ଯୁବକ ରାଜୁ ଓ ତାଙ୍କ ସହ ମଟର ସାଇକେଲରେ ବସି ଯାଉଥିବା ଦୁଇଜଣ ଆଦିବାସୀ ଯୁବତୀ ଚମ୍ପା ଓ ଦାପାଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀ ସନ୍ଦେହରେ ଧରି ନେଇଥିଲେ । ରାଜୁଙ୍କୁ ମାର୍ଚ୍ଚ ୧ ତାରିଖ ଦିନ ପୋଲିସ ପିଟିପିଟି ମାରିଦେଇଛି ବୋଲି ଛତ୍ରପୁରର ସାମ୍ବାଦିକମାନେ ଚମ୍ପାଖଣ୍ଡି ଥାନାରେ ପହଞ୍ଚି ଜାଣିବାକୁ ପାଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ଦୁଇଜଣ ଯୁବତୀଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ପୋଲିସ ନୀରବତା ଅବଲମ୍ବନ କରିଛି । ରାଜୁ ନାୟକର ମା' ରିତିକା ଦେହୁରୀ ତାଙ୍କ ରୋଜଗାରିଆ ପୁଅକୁ ପୋଲିସ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଦେଇ ହତ୍ୟା କରିଛନ୍ତି, ତେଣୁ ତାଙ୍କ ପୁଅକୁ ମାରିଥିବା ସମ୍ପୃକ୍ତ ପୋଲିସମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟରେ ଏକ ରିଟ୍ ପିଟିସନ୍ ଜରିଆରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଛନ୍ତି । ରାଜୁ ନାୟକଙ୍କୁ ୨୦୧୧ ମସିହା ଫେବୃଆରୀ ୯ ତାରିଖରୁ ଗିରଫ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ପରିବାରକୁ ପୋଲିସ କୌଣସି ସୂଚନା ଦେଇ ନ ଥିବାରୁ ସେମାନେ ଅପରାଧ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ରିତିକା ଦେହୁରୀ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି । ସେ ମଧ୍ୟ ପୁଅର ମୃତ୍ୟୁର କ୍ଷତିପୂରଣ ବାବଦକୁ ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ୧୦ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଦାବି କରିଛନ୍ତି ।

ରାୟଗଡ଼ା ଜିଲ୍ଲା କାଶୀପୁର ବାସଙ୍ଗମାଳୀ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ଅବସ୍ଥିତ ଏକ ଗ୍ରାମରେ ୨୦୧୧ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ୯ ତାରିଖ ଦିନ ପୋଲିସ୍ ୯ ଜଣଙ୍କୁ ଏନକାଉଣ୍ଟରେ ହତ୍ୟା କରିଛି ବୋଲି ଦାବି କରିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ୭ ଜଣ ଥିଲେ ଆଦିବାସୀ । ସେମାନେ ହେଲେ ରବି ଓରଫ ଶ୍ରୀନିବାସ, ଉମାଶଙ୍କର ଓରଫ ଲେଖୁ, ରିସିକା ଓରଫ ଦିଶିକା, ନିକର୍ମଳା ମିଶ୍ରୀଏକା, ରିଜି, ରମେଶ ବୁସିକା, ମମତା ସିକାକା, କରୁଣା ଓରଫ ସୁନିତା ଓ କମଳା । କିନ୍ତୁ କାଶୀପୁର ଅଧିବାସୀମାନେ, ମୃତ ଲୋକମାନେ ନିରସ୍ତ୍ର ଓ ସେମାନେ ଶୋଇଥିବା ବେଳେ ପୋଲିସ୍ ପାହାଡ଼ି ପ୍ରହରେ ସେମାନଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରି ମିଥ୍ୟା ଏନକାଉଣ୍ଟର ଆଖ୍ୟା ଦେଇଛି ଲୋଲି ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ।

୨୦୧୧ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ୧୨ ତାରିଖ ଦିନ କେନ୍ଦୁଝର ପଳାସଙ୍ଗାରେ ନିରାହ ରାଜୁ ମୁଣ୍ଡା ଓ ସୁଧାର ମୁଣ୍ଡାଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରାଯାଇ ଏନକାଉଣ୍ଟର ରୂପ ଦିଆଯାଇଛି ବୋଲି ସେ ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକମାନେ ଅଭିଯୋଗ କରୁଛନ୍ତି । ୨୦୧୦ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ୨୪ ତାରିଖ ରାତିରେ ଗଜପତି ଜିଲ୍ଲା ଅତବା ଥାନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଲମ୍ବତାଙ୍ଗ ଗ୍ରାମରେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାନ୍ ସଂପ୍ରଦାୟର କେତେଜଣ ଆଦିବାସୀ ଯୁବକ ବଡ଼ଦିନ ଉତ୍ସବ ପାଳନ ପାଇଁ ତୋରଣ ନିର୍ମାଣ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାଜସଜ୍ଜା କରୁଥିବା ବେଳେ ହଠାତ୍ ଝଡ଼ ଭଳି ପହଞ୍ଚିଗଲେ ପୋଲିସ୍ ବାବୁମାନେ । ଖପାଖପ୍ ଗାଡ଼ିରୁ ତେଜସ୍ବିତ ପିଟିଦେଇଗଲେ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ । ସେମାନେ କିଛି ବୁଝିବା ପୂର୍ବରୁ ବଡ଼ଦିନର ତୋରଣ ଓ ସାଜସଜ୍ଜା ଧୁଳିସାତ୍ ହୋଇସାରିଥିଲା । ପୋଲିସ୍ ୪ ଜଣ ଆଦିବାସୀ ଯୁବକଙ୍କୁ ଧରିନେଇ ତ୍ୟାନ୍ ଭିତରକୁ ଫିଙ୍ଗି ଦେଲେ । ଗାଡ଼ି ଛୁଟି ଚାଲିଲା ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି । ସେଠାରେ ବି ଦିଆଗଲା ଅକଥନାୟ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା । ପୋଲିସ୍ ହାଜତରେ ଥାଇ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କଲେ ପ୍ରଦୀପ ମାଝୀ । ଗୁରୁତର ଆହତ ହେଲେ ସୋମନା ମାଝୀ । ପରଦିନ ପୋଲିସ୍ ଶୁଣାଇଥିଲେ ପ୍ରଦୀପ ମାଝୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ଘଟଣାରେ ଲୋକେ ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ ରାସ୍ତା ରୋକ କରିବାରୁ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ପ୍ରଦୀପ ପରିବାରକୁ ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଅନୁକମ୍ପା ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

ସଦ୍ୟ ପ୍ରକାଶିତ ଏକ ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ଅଦ୍ୟାବଧି ମୋଟ ୧୩୦ ଜଣ ଲୋକ ଏନକାଉଣ୍ଟରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଜଣେ ମାନବାଧିକାର କର୍ମୀ କହିଛନ୍ତି ଯେ ୨୦୦୪ ମସିହାରେ ନୟାଗଡ଼ ଥାନା ଆକ୍ରମଣ ପରେ ଗସମାରେ ୨ ଜଣ, କୋରାପୁଟ ଅସ୍ତ୍ର ଲୁଟ ବେଳେ ୨ ଜଣ, ୨୦୦୬ ମସିହାରେ ଆର.ଉଦୟଗିରିରେ ୩ ଜଣ ଏବଂ ୨୦୦୯ ମସିହାରେ ନାଲକୋ ଦାମନଯୋଡ଼ିରେ ୨ ଜଣ ନିଃସନ୍ଦେହରେ ମାଡ଼ିବାଦୀ ଥିଲେ ଏବଂ ଏନକାଉଣ୍ଟରେ ପ୍ରାଣ ହରାଇଥିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ଏକକାଉଁଶରଗୁଡ଼ିକ ସମେହର ଘେର ଭିତରେ ରହିଯାଇଛି ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ମାନବିକ ଅଧିକାର କମିଶନ ଏହିଭଳି କେତେକ ଫେକ୍ ଏକକାଉଁଶରର ପର୍ଦ୍ଦାଫାସ କରିଛନ୍ତି ।

ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ରକାଶିତ ଖବରରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ଗତ ଦୁଇ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ୮୪ ଜଣ କଏଦୀ ଜେଲ ହାଜତରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିବାବେଳେ ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ୪୫ ଜଣ ବିଚାର ବିଭାଗ ହାଜତରେ ବିଚାରାଧୀନ କଏଦୀ ଭାବରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଛନ୍ତି ।

ବିଳମ୍ବରେ ହେଉ ପଛେ ଓଡ଼ିଶାର ନାଗରିକ ସମାଜ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ହେଉଥିବା ଅତ୍ୟାଚାର ବିରୋଧରେ ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନ କରିଛନ୍ତି । ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ବହୁ ସମସ୍ୟାକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସମାଧାନ କରିବାରେ ଅହେତୁକ ବିଳମ୍ବ କରୁଛନ୍ତି । ଆଦିବାସୀମାନେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ଦାବା ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ଆନ୍ଦୋଳନାତ୍ମକ ପଦ୍ଧା ଗ୍ରହଣ କଲେଣି । ପରିସ୍ଥିତି ଅଣାୟତ୍ତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକୁ ଆଲୋଚନା ମାଧ୍ୟମରେ ସମାଧାନ କରିଦେବା ବିଜ୍ଞତାର କାର୍ଯ୍ୟ ହେବ ।



ଆଦିବାସୀ ଶୋଷଣର ଜୀବନ୍ତ ଚିତ୍ର : 'ଫୁଲ' ଓ 'ମାଓ' ନାଟକ

ନ୍ୟାଶନାଲ୍ ଥିଏଟର ତାଙ୍କାରେ ଓଡ଼ିଶାର 'ନାଟ୍ୟଚେତନା' ଅନୁଷ୍ଠାନ ତରଫରୁ ୨୦୧୧ ମସିହା ଜୁନ୍ ୧୭ ତାରିଖରେ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଜୀବନ ଉପରେ ଆଧାରିତ ନାଟକ 'ଫୁଲ' ମଞ୍ଚସ୍ଥ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ନାଟକରେ ୧୯ ଜଣ କଳାକାର ଭାଗ ନେଇଥିଲେ । ଏକ ଛୋଟିଆ ଆଦିବାସୀ ଗ୍ରାମର ଯୁବକ 'ସମାରୁ' ଓ ଯୁବତୀ 'ଫୁଲ'ର ଭଲପାଇବା ଉପରେ ଆଧାରିତ ଏହି ନାଟକ । ପ୍ରେମିକ ସମାରୁ ନିଜ ମରଦପଣିଆ ପ୍ରମାଣ ଦେବାକୁ ନିଜ ବାହାଘରର ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ କନ୍ୟାପିତାର ଦାବି ପୂରଣ କରି ଫୁଲକୁ ପାଇବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ଝଡ଼ଝଞା ଭିତର ଦେଇ ଯାଇଛି ତାହାହିଁ ନାଟକର ବିଷୟବସ୍ତୁ ।

ଲେଖକ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ସୁବୋଧ ପଟ୍ଟନାୟକ ଏହି ନାଟକରେ ଓଡ଼ିଶାର ଆଦିବାସୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ଜଙ୍ଗଲ ଲୁଟ, ମଦ ବେପାର, ଘୋର ଖାଦ୍ୟଭାବ, ସରକାରୀ ସାହାଯ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ ରାଜନୈତିକ ପାଇବା ହାସଲ ଇତ୍ୟାଦିକୁ ନିଖୁଣ ଭାବରେ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଇଛନ୍ତି । ସରଳ, କପଟହୀନ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗକୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଉଛନ୍ତି ଅଣ-ଆଦିବାସୀ ବ୍ୟବସାୟୀ । ସାମୟିକ ଭାବରେ ତାଙ୍କର ହୁତିଆର ସାଜୁଛନ୍ତି ଅଭାବରୁ ସ୍ୱଭାବ ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ହାତଗଣତି ଆଦିବାସୀ ସଂପ୍ରଦାୟର ଲୋକ । ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଯୋଗୁଁ ଆଦିବାସୀମାନେ ଏବେ ବି ନିଷ୍ପେସିତ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ସେମାନଙ୍କ ନ୍ୟାୟ ଅଧିକାର ସଂପର୍କରେ । ଅଜ୍ଞତା ଯୋଗୁଁ ଲାଭ ଉଠାଇ ପାରୁନାହାନ୍ତି କୌଣସି କଲ୍ୟାଣକାରୀ ଯୋଜନାରୁ । ଆଦିବାସୀ ଅଞ୍ଚଳର ସାହୁକାରମାନେ ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ଚାଟିମତ ପାଉଣା ଯୋଗାଇ ଅର୍ଥନୀତିକୁ କିଭଳି ନିଜ ଅଭିଆରରେ ରଖିଛନ୍ତି ତାହା ଜୀବନ୍ତ ଭାବେ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଇଛି ନାଟକ 'ଫୁଲ'ରେ । ଆଦିବାସୀ ଯୁବତୀମାନେ ଥିଲାବାଲା ଲୋକଙ୍କଦ୍ୱାରା ଯୌନ ଶୋଷଣର ଶିକାର ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କର ନିଷ୍ପତ୍ତିତା ଯୋଗୁଁ ସେମାନେ ଆତ୍ମସମ୍ମାନର ସହ ବଞ୍ଚିପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ନାଟକଟିର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଚମତ୍କାର । ଜିତୁ ତା' ଝିଅ ଫୁଲର ବିବାହ ପାଇଁ ରଖିଥିବା ସର୍ତ୍ତରୁଡ଼ିକୁ ପୂରଣ କରିବାକୁ ଅଭାବ ଅନଟନରେ ଜୀବନ ବିତାଉଥିବା ପିତୃମାତୃହୀନ ଯୁବକ ସମାରୁ କିଭଳି ଉଦ୍ୟମ କରିଛି ତାହା 'ନ୍ୟାସନାଲ୍ ଥିଏଟର' ତାଙ୍କା ଓ 'ଗିରାଣ ମଞ୍ଚ' କଳିକତାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ଦର୍ଶକମାନଙ୍କୁ ବିମୋହିତ କରିଥିଲା । ପାରମ୍ପରିକ ଆଦିବାସୀ ସଂଗୀତ ଓ ନୃତ୍ୟ ପରିବେଷିତ ହୋଇ ନାଟକଟିକୁ ଅଧିକ ମନୋମୁଗ୍ଧକର

କରିଥିଲା । ଫୁଲ ଭୂମିକାରେ ସୁଜାତା, ସମାର ଭୂମିକାରେ ମନୋଜ, ଫୁଲର ମା' ଭୂମିକାରେ କନକଲତା, ଫୁଲର ସାଙ୍ଗ ଭୂମିକାରେ ଜୟଶ୍ରୀଙ୍କ ଅଭିନୟ ଏବଂ ସନ୍ତୋଷଙ୍କ ସ୍ୱର ସଂଯୋଜନା ଓ ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କ ବାଦ୍ୟ ପରିବେଷଣ ଉକ୍ତ ପ୍ରଶଂସିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଉତ୍କଳ ସଙ୍ଗୀତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରୁ 'ଡ୍ରାମା'ରେ ସ୍ନାତକ ଡିଗ୍ରୀ ହାସଲ କରିଥିବା ୪୬ ବର୍ଷୀୟ ସୁବୋଧ ପଟ୍ଟନାୟକ 'ନାଟ୍ୟଚେତନା' ସଂଗଠନଟିକୁ ୧୯୮୬ ମସିହାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ସେ ୬୦ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଛୋଟବଡ଼ ନାଟକ ରଚନା କରିଛନ୍ତି । ୧୯୯୩ ମସିହା ପରଠାରୁ ସୃଜନଶୀଳ ପ୍ରତିଭା ଯୋଗୁଁ ତାଙ୍କର ସୁଖ୍ୟାତି ଦେଶବିଦେଶରେ ବ୍ୟାପିବାରେ ଲାଗିଛି ଏବଂ ସେ ବିଦେଶକୁ ବହୁବାର ନିମନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ସେ ଖୋର୍ଦ୍ଧା-ବାଜପୁର ରାସ୍ତାରେ ଏକ 'ନାଟ୍ୟଗ୍ରାମ' ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ସବୁ ଉଦ୍ୟମରେ ଅକୁଣ୍ଠିତ ଚିତ୍ତରେ ସହଯୋଗ କରିଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ମାଆ ବିଶିଷ୍ଟ ଶିକ୍ଷାବିତ୍ ଶଶୀପ୍ରଭା ଓ ସହଧର୍ମିଣୀ ଡକ୍ଟର ମମତା । କେବଳ ନିଜ ରାଜ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାରେ ନୁହେଁ, ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟ, ଯୁରୋପର ବହୁ ଦେଶରୁ ନିମନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇ ସେ ନାଟକମାନ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରାଇଛନ୍ତି । ସବୁଠାରେ ତାଙ୍କ ନାଟକ ଦର୍ଶକମାନଙ୍କ ହୃଦୟକୁ ଛୁଇଁଛି । ଆଧୁନିକ ସମାଜରେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକୁ ନିଖୁଣ ଭାବରେ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ସେ ପ୍ରଶଂସିତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଆଧୁନିକତା ଓ ବିକାଶର ଧ୍ୱନିରେ ପାରମ୍ପରିକ ଆଦିବାସୀ ଜୀବନ ହଜିଯାଉଛି । ତେବେ ବିକାଶର ଦୁହିଁ ଦେଇ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ସଂସ୍କୃତି ଓ ପରମ୍ପରାକୁ ଅଣଦେଖା କରିବା ଆଦୌ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ । ଏହି ମତାମତ ପୋଷଣ କରିଥିଲେ ଦେଶ ବିଦେଶର ସବୁବର୍ଗର ଦର୍ଶକମାନେ ।

(୨)

ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ସହରର ସାଂସ୍କୃତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ 'ନବଜୀବନ' ପକ୍ଷରୁ ମଞ୍ଚସ୍ଥ ହୋଇଥିବା ନାଟକ 'ମାଓ' 'ଲିମ୍ବିକା ବୁକ୍ସ ଅଫ୍ ଡ୍ୱାର୍ଲିଜ୍ ରେକର୍ଡ୍'ରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଥିବାର ଗୌରବ ଅର୍ଜନ କରିଛି । ଏହି ନାଟକଟିର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଓ ପ୍ରଯୋଜକ ପ୍ରଦୀପ ଭୋଲ ହେଉଛନ୍ତି 'ନବଜୀବନ' ସଂସ୍ଥାର ସଭାପତି । ୭୩ ଜଣ ପୁରୁଷ, ୨୦ ଜଣ ମହିଳା ଓ ୭ ଜଣ ଶିଶୁ କଳାକାର ପ୍ରାୟ ୧୧ ହଜାର ବର୍ଗଫୁଟ ବିଶିଷ୍ଟ ମଞ୍ଚରେ ଯେତେବେଳେ ଅଭିନୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ଦର୍ଶକ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀ ଆଖ୍ୟା ଦେଇ ପ୍ରଶାସନ କରୁଥିବା ଅତ୍ୟାଚାରର ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇଯାଇଥିଲେ । ନିଜର ନ୍ୟାୟ ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇ ଆଦିବାସୀମାନେ ସଂଗ୍ରାମ କରୁଛନ୍ତି ପ୍ରଚଳିତ ସାମନ୍ତବାଦ ବିରୋଧରେ । ଯେଉଁମାନେ ମାଓ ସଂଗଠନରେ ଯୋଗ ଦେଉଛନ୍ତି, ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତାରଣାର ଶିକାର ହେଉଛନ୍ତି । ସେଠାରେ ମାଓବାଦର ଆଦର୍ଶ ଏକ ଶସ୍ତ୍ରା ଘୋରାନ । ଏହି 'ମାଓ' ନାଟକରେ ଗୋଟିଏ ନିରାହ ଆଦିବାସୀ ଝିଅ 'ଜୁଏ' କାହିଁକି ମାଓବାଦୀ ସାଜେ ତାହାକୁ ଅତି ନିଖୁଣ ଭାବରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ

ପ୍ରଦାପ ଭୋଲ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରାଇଛନ୍ତି । ‘କୁଏ’ର ଭାଇ ‘ସୁଖା’ ଜଣେ ବିକଳାଙ୍ଗ ଯୁବକ । ନୂଆଁଖାଇର ଉତ୍ସବ ପାଳନ ସମୟରେ ସେ ଯାଇଥିଲା ଜଙ୍ଗଲକୁ ସରଗି ପଡ଼ି ସାଉଁଟିବାକୁ । କିନ୍ତୁ ଦୈବାତ୍ ପୋଲିସର କମିଂ ଅପରେସନ ସ୍ବରୁ ହେଲା ସେହି ସମୟରେ । ବିକଳାଙ୍ଗ ଯୁବକ ‘ସୁଖା’ ଦୋଡ଼ି ଖସି ପଳାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ପୋଲିସ ଗୁଳିରେ ସେ ପ୍ରାଣ ହରାଇଲା । ପୋଲିସ ‘ସୁଖା’କୁ ଜଣେ ମାଓବାଦୀର ଆଖ୍ୟା ଦେଇ ସତ ଘଟଣାଟିକୁ ଲୁଚାଇଦେଲା । କିନ୍ତୁ ଜଣେ ସ୍କୁଲ ଶିକ୍ଷକ ପୋଲିସର ଦୁଷ୍ଟର୍ମ ଓ ଏହି ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡର ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ମାନବାଧିକାର କମିଶନ ନିକଟରେ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ଆନ୍ଦୋଳନ ସଦସ୍ୟ ସରଜମିନ ତଦନ୍ତ ପାଇଁ ପହଞ୍ଚିଲେ ‘ସୁଖା’ର ଗାଁରେ । ଘଟଣାର ସତ୍ୟାସତ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ପୋଲିସ ନିରାହ ‘ସୁଖା’କୁ ହତ୍ୟା କରୁଥିବା କଥା ହୃଦୟଙ୍ଗମ କଲେ । କିନ୍ତୁ ତଦନ୍ତ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ଯୁବତୀ ‘କୁଏ’ ସହିତ ଶାରୀରିକ ସଂପର୍କ ରଖିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲେ । ଏହି ସାହସୀ ଆଦିବାସୀ ଯୁବତୀ ‘କୁଏ’ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇ ତାଙ୍କୁ ସେଠାରେ ହତ୍ୟା କରି ମାଓବାଦୀ ସଂଗଠନରେ ଯୋଗଦେଲା ।

ଏହି ନାଟକଟି ଏଭଳି ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ପରିବେଷଣ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ସେଠାରେ ‘ଲିମ୍ବା ବୁକ ଅଫ୍ ଖୁଲିତ ରେକର୍ଡ୍’ର ପ୍ରତିନିଧି ମାରୁଫ୍ ରାଜା ନାଟକଟି ‘ଲିମ୍ବା ବୁକ ଅଫ୍ ଖୁଲିତ ରେକର୍ଡ୍’ରେ ସ୍ଥାନିତ ହେଲା ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ । ନାଟକଟିର ସଂଗୀତ ଆକାଶବାଣୀର ଗୀତିକାର ଲାଲ ରତ୍ନାକର ସିଂହ ଓ ଦୁର୍ଗାମାଧବ ପଣ୍ଡା ରଚନା କରିଥିଲେ ଓ ଶଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ସଂଗୀତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ଦେଇଥିଲେ । ‘କୁଏ’ ଭୂମିକାରେ ଜାଗୃତି ମହାନ୍ତି, ‘ଧନିଆ’ ଚରିତ୍ରରେ ଲଳିତ ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ ‘ଜିରା’ ଭୂମିକାରେ ବିଜୁ ମହାରଣାଙ୍କ ଅଭିନୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମନଛୁଆଁ ହୋଇଥିଲା ।

ମାଓ ବିଦ୍ରୋହ ସଂଗଠିତ ହୋଇଛି ଯେତେବେଳେ ଆଦିବାସୀମାନେ ଉତ୍ପାତନର ଶିକାର ଓ ସାହାଉରସାଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ସଂଗଠିତ ହୋଇଛନ୍ତି ନିଜର ହକ୍ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବାକୁ । ନିରାହ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ମାଓ ଆଖ୍ୟା ଦେଇ ଦମନ କରାଗଲେ ତାହା ଦେଶପାଇଁ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ତାକିଆଣିବ । ବିକାଶ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପାଇଁ ହେଉଛି ପୋଲିସ ଲଗାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ବିନାଶ କରିବା ରାଷ୍ଟ୍ରପାଇଁ ଘୋର କ୍ଷତିକାରକ । ଭାରତର ବର୍ତ୍ତମାନ ୬୧୪ ଜିଲ୍ଲାରୁ ୧୬୦ଟି ନକୂଳପ୍ରବଣ ହୋଇସାରିଛି । ଆମ ରାଜ୍ୟର ୨୧ଟି ଜିଲ୍ଲା ନକୂଳ ଅଧ୍ୟୁଷିତ ବୋଲି ସରକାର ମାନୁଛନ୍ତି । ଆଦିବାସୀମାନେ କିଭଳି ନିର୍ଯ୍ୟାତିତ ହେଉଛନ୍ତି ଏହି ନାଟକ ଦୁଇଟି ତାହା ପ୍ରମାଣିତ କରୁଛି । ସେମାନଙ୍କ ସମସ୍ୟା ପ୍ରତି ସହୃଦୟତାର ସହିତ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ ତାହା ସମାଧାନ କରିବା ଓ ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କୁ ସମାଜର ମୁଖ୍ୟ ସ୍ରୋତକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବା ସରକାର ଓ ଦେଶବାସୀଙ୍କର ଧ୍ୟେୟ ହେଉ ।



ଆଦର୍ଶ ଆଦିବାସୀ ବିଦ୍ୟାଳୟ - କିସ

ଓଡ଼ିଶା ଭାରତର ଦରିଦ୍ରତମ ରାଜ୍ୟ ହିସାବରେ ପରିଗଣିତ । ଭୁଲ ଶିକ୍ଷାୟନ ନୀତି ଯୋଗୁଁ ଓଡ଼ିଶାର ଆଦିବାସୀମାନେ ବାରମ୍ବାର ନିଜ ଭିତ୍ତିମୂଳିକ ହରାଉଛନ୍ତି, ଏହା ସମସ୍ତଙ୍କ ନଜରକୁ ଆସୁଛି । ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ଜୀବନଜୀବିକା ବିପନ୍ନ ହେଉଛି । ଏହି ଗରିବ, ସରଳ, ନିରାହ ମଣିଷମାନଙ୍କ ସହିତ ମିଶିଲେ ଏହା ସହଜରେ ଜାଣି ହେବ । ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ମୌଳିକ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ ପାଇଁ ସରକାର ଯୋଜନା କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ସଫଳ ହୋଇପାରୁ ନାହିଁ । ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବା ଆବାସିକ ବିଦ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କରେ ବ୍ୟାପକ ଦୁର୍ନୀତି ଓ ଆବଶ୍ୟକ ସଂଖ୍ୟକ ଶିକ୍ଷକ ନ ଥିବାରୁ ଏଠାରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପ୍ରହସନରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ତାହା ସାଂଗକୁ କେତେକ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଛାତ୍ରାମାନଙ୍କୁ ଯୌନ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଦିଆଯାଉଥିବା ଘଟଣାମାନ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆସିଛି । ଆଦିବାସୀ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭୁଷୁଡ଼ି ପଡ଼ିଥିବା ଘଟଣା ରାଜ୍ୟବାସୀଙ୍କୁ ମର୍ମାହତ କରିଛି ।

ଓଡ଼ିଶାର ୩୧୪ଟି ବ୍ଲକ୍ ମଧ୍ୟରୁ ୧୧୮ଟି ବ୍ଲକ୍ ଆଦିବାସୀ ‘ସବ୍-ପ୍ଲାନ ବ୍ଲକ୍’ ଭାବରେ ପରିଗଣିତ ଏବଂ ଏହି ବ୍ଲକ୍‌ଗୁଡ଼ିକରେ ୧୪,୦୧୯ଟି ପ୍ରାଥମିକ ଓ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ରହିଛି । ଅତ୍ୟନ୍ତ ପରିତାପର ବିଷୟ ଯେ ଏହି ବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକର ଶିକ୍ଷାଦାନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିମ୍ନମାନର । ୨୦୦୬-୦୭ ମସିହାଠାରୁ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କୁ ନିଜ ଭାଷାରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ ପାଇଁ ଯୋଜନା କରାଯାଇଅଛି । ଏହାସତ୍ତ୍ୱେ ଏହି ବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ପାଠ ପଢ଼ିବାକୁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରୁନାହାନ୍ତି ଏବଂ ଅଧାରୁ ପାଠ ଛାଡ଼ୁଛନ୍ତି ।

ଏହିସବୁ ଦୁଃଖଦ ଘଟଣା ଭିତରେ କିସ (କଳିଙ୍ଗ ଜନଶ୍ଚିରୂପ ଅର୍ଥ ସୋସିଆଲ୍ ସାଇନ୍‌ସେସ୍)କୁ ଗତ ୨୦୧୦ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ୭ ତାରିଖ ଦିନ ପରିଦର୍ଶନ କରି ଆମେରିକାର ରାଷ୍ଟ୍ରଦୂତ ଟିମୋଥୀ ଜେ. ରୋମର ଯେଉଁ ବକ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ତାହା ରାଜ୍ୟବାସୀଙ୍କୁ ଗର୍ବିତ କରିଛି । ସେ କିସଠାରେ ଦଶ ହଜାର ଆଦିବାସୀ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇ କହିଥିଲେ ଯେ, “କିସର ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଆମେରିକା ସରକାର ଦେଖୁଥିବା ସ୍ୱପ୍ନକୁ ସାକାର କରିଛି । ଏତେ ସଂଖ୍ୟକ ଆଦିବାସୀ ପିଲାଙ୍କ ରହିବା, ଖାଇବା ଓ ପଢ଼ିବାର ଖର୍ଚ୍ଚ ସବୁ ବହନ କରି କିସ ଯେଉଁ ଉଦାହରଣ ପୃଷ୍ଠି କରିଛି, ତାହା ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଏକ ବିରଳ ସମ୍ମାନର ଅଧିକାରୀ

କରିଛି । ଏହି ଅବସରରେ ଆମେରିକା ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ପରିଚାଳିତ ହେଉଥିବା ଜଂରାଜୀ ଶିକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ସେ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିଥିଲେ ।

୧୯୯୩ ମସିହାରେ ଏକ ଭଡ଼ାଘରେ ମାତ୍ର ୧୨୪ ଜଣ ଆଦିବାସୀ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କୁ ନେଇ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା କିସ୍ । ଆଜି ୬୦ ଏକର ପରିମିତ ଜମିରେ ଏକ ପ୍ରାକୃତିକ ମନୋରମ ପରିବେଶରେ ଓଡ଼ିଶା ଏବଂ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜ୍ୟ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ଓ ଛତିଶଗଡ଼ରୁ ପାଖାପାଖି ଛ'ହଜାର ପୁଅ ଓ ଚାରି ହଜାର ଝିଅଙ୍କୁ ଏଠାରେ ରହିବା, ଖାଇବା, ଶିକ୍ଷାଦାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା, ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟର ଯତ୍ନନେବା ଏବଂ ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତିପରେ ସେମାନେ ଯେଉଁ ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳ ହୋଇପାରିବେ ସେଥିପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଧର୍ମାତ୍ମକ ଶିକ୍ଷା ଦେବାର ସବୁ ପ୍ରକାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି ।

୨୦୧୦ ମସିହା ଫେବୃୟାରୀ ୧୦ ତାରିଖ ଦିନ କେନ୍ଦ୍ର ଆଦିବାସୀ ମନ୍ତ୍ରୀ କାନ୍ତିଲାଲ ଭୁରିଆ କିସ୍‌ରେ ଆୟୋଜିତ ହୋଇଥିବା 'ଆମେ ଓ ଆମ ଆଦିବାସୀ' ଶୀର୍ଷକ ଏକ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଆଲୋଚନାଚକ୍ରକୁ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରି କିସ୍ ଢାଞ୍ଚାରେ ଦେଶର ସବୁ ରାଜ୍ୟରେ ଆଦିବାସୀ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ । କିସ୍‌ରେ ପ୍ରାଥମିକ ଶ୍ରେଣୀଠାରୁ ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ଶ୍ରେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଃଶୁଳ୍କ ଶିକ୍ଷା, ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ଖାଦ୍ୟ ଦିଆଯାଉଥିବା ଦେଖି ସେ ଗଭୀର ସନ୍ତୋଷ ପ୍ରକାଶ କରିବା ସହିତ ଏହା ଯୁଗୋପଯୋଗୀ ପଦକ୍ଷେପ ବୋଲି କହିଥିଲେ ।

କୌଣସି ଜାତୀୟ କିମ୍ବା ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସହାୟତା ନଥାଇ ଓଡ଼ିଶା ଭଳି ଏକ ଗରିବ ରାଜ୍ୟରେ କିସ୍ ଭଳି ଏକ ସଂସ୍ଥା ଯେ ୧୭ ବର୍ଷ ଧରି ସୁଚାରୁରୂପେ ପରିଚାଳିତ ହେଉଛି ଏହା ଏକ ବିରଳ ଉଦାହରଣ ବୋଲି ଶ୍ରୀ ଭୁରିଆ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଭାରତର ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟରେ ଆଦିବାସୀ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକଲବ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଉଛି ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁଯାୟୀ କେନ୍ଦ୍ରରୁ ଅର୍ଥ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ ବୋଲି ସେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଶ୍ରୀ ଭୁରିଆ ଓ ତାଙ୍କ ଭଳି ଉଚ୍ଚପଦାସୀନ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିବା ଉଚିତ୍ ଯେ କେବଳ ଯୋଜନା କରି ଅର୍ଥ ଯୋଗାଇଦେଲେ ଆଦିବାସୀ ପିଲାଙ୍କୁ ଠିକ୍‌ତାବରେ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଇପାରିବ ଏହା ଏକ ଦିବା ସ୍ବପ୍ନ । କିସ୍‌ରେ ଏହା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରୁଛି, କାରଣ ତକ୍କର ଅତ୍ୟୁତ ସାମଗ୍ର, ଶ୍ରୀମତୀ ଶାଶ୍ବତୀ ବଳ, ସମସ୍ତ ଶିକ୍ଷକ-ଶିକ୍ଷୟତ୍ରୀ ଓ କର୍ମଚାରୀମାନେ ଏକ ସମର୍ପିତ ମନୋଭାବ ନେଇ ଏଠାରେ ପଢୁଥିବା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ମଣିଷ ପରି ମଣିଷ କରି ଗଢ଼ି ତୋଳିବାକୁ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଅଛନ୍ତି । କେବଳ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା, ଜମି ଯୋଗାଇ ବିଦ୍ୟାଳୟମାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କଲେ ଯେ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ କିସ୍ ଭଳି ହୋଇପାରିବ ଏହା ଭାବିବା ଭ୍ରମାତ୍ମକ ହେବ ।

କିସର ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ପାଠ ପଢ଼ିବା ପ୍ରତି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି ହେବା ସହିତ ଶୃଙ୍ଖଳା ଜ୍ଞାନ, ଖେଳକୁସଳ, କଳା ଓ ସଂସ୍କୃତିରେ ଆଗ୍ରହ ଦେଖି ସବୁ ପରିଦର୍ଶକ ବିମୋହିତ ହୋଇଥାନ୍ତି । କିସର ୧୪ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ରଗବୀ ଖେଳାଳୀମାନେ ୨୦୦୭ ମସିହାରେ ଲକ୍ଷ୍ମନରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତାରେ ବିଶ୍ୱ ଚମ୍ପିୟନ୍ ଆଖ୍ୟା ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ । ନୌସେନାର ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ମୁଖ୍ୟ ଆଡ଼ମିରାଲ ରାମହରି ତହିଁଲିଆନି କିସ ପରିଦର୍ଶନ ସମୟରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକୁ ଦୁଇ ଘଣ୍ଟା ଧରି ଦେଖିଲା । ପରେ ସେମାନଙ୍କ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ମନୋଭାବ ଓ ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତିତା ସୈନିକମାନଙ୍କଠାରୁ କୌଣସି ଗୁଣରେ ନ୍ୟୁନ ନୁହେଁ ବୋଲି ମତପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ଭାରତର ବର୍ତ୍ତମାନର ମାନବ ସମ୍ବଳ ବିକାଶ ମନ୍ତ୍ରୀ କପିଳ ଶିବଲ ଏବଂ ପୂର୍ବତନ ମାନବ ସମ୍ବଳ ବିକାଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଅର୍ଜୁନ ସିଂହ ମଧ୍ୟ କିସ ପରିଦର୍ଶନ କରି ଏଭଳି ଅନୁଷ୍ଠାନ ବିଶ୍ୱରେ ବିରଳ ବୋଲି କହିଥିଲେ । ଭାରତର ପୂର୍ବତନ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଏ.ପି.ଜେ. ଅବଦୁଲ କଲାମ, ଇଲେକସନ କମିଶନର ନବୀନ ଚାଞ୍ଚଲା, ଡକ୍ଟର କିରଣ ବେଦୀ, ଡକ୍ଟର ପ୍ରକାଶ ଆମତେ, ଡକ୍ଟର ମହାକିନୀ ଆମତେ, ପଦ୍ମଭୂଷଣ ମାହେଶ୍ୱରୀ ଦେବୀ ପ୍ରଭୃତି ଦେଶ ବିଦେଶର ବହୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବ୍ୟକ୍ତି କିସ ପରିଦର୍ଶନ ସମୟରେ ଅଭିଭୂତ ହୋଇ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନର ଭୂୟସୀ ପ୍ରଶଂସା କରି ଏହାକୁ ଏକ ଆଦର୍ଶ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ଭାବେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ କ୍ଷମତାସାଧନ କେନ୍ଦ୍ରମନ୍ତ୍ରୀମାନେ କିସକୁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ମାନ୍ୟତା ଦେଲେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଶ୍ରୀ ଅର୍ଜୁନ ସିଂହ କେନ୍ଦ୍ରର ମାନବ ସମ୍ବଳ ବିକାଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଥିବାବେଳେ ସମସ୍ତ ବିରୋଧ ସତ୍ତ୍ୱେ ଦିଲ୍ଲୀର ଜାମିଆ ମିଲିଆ ଇସଲାମିଆ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଯେଉଁଲି ପାଖାପାଖି ଦୁଇଶହ କୋଟି ଟଙ୍କାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁଦାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ ସେଭଳି କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏହି ଦରିଦ୍ର ରାଜ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ କିସ ପାଇଁ କଲେ ନାହିଁ । କିସ ଯଦି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ଦୁଇଶହ କୋଟି ଟଙ୍କାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁଦାନ ପାଇପାରନ୍ତା, ତେବେ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନର କେତେକ ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇପାରନ୍ତା ।

କିସର ପରିଦର୍ଶନ ଅବସରରେ ଆମେରିକାର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଟିମୋଥୀ ଜେ. ରୋମର ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ବିଷୟରେ ଅବଗତ ହେଲାପରେ ଏହା ଆମେରିକାର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ବାରାକ୍ ଓବାମାଙ୍କୁ ନିଷ୍ପନ୍ନ ପ୍ରଭାବିତ କରିବ ବୋଲି ଆଶା ପୋଷଣ କରିଥିଲେ । ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ଶିକ୍ଷାର ଏକ ତୀର୍ଥକ୍ଷେତ୍ର ଭାବେ ବିବେଚନା କରି ବିଶ୍ୱର ବହୁ ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତି ଏଠାକୁ ପରିଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଆସିବେ ବୋଲି ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ରୋମର ଆଶାବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ ।



ପଶୁ ଓ ମହାସମ୍ପଦ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ

ଗତ ୨୦୧୦ ମସିହା ଜୁନ୍ ମାସ ୮ ଓ ୯ ତାରିଖରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରର ପଶୁ ଚିକିତ୍ସା ଓ ପଶୁପାଳନ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜୟନ୍ତୀ ଉତ୍ସବ ମହାସମାରୋହରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଯାଇଛି । ଏହି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟଟି ୧୯୫୫ ମସିହାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏଠାରେ ଅଧ୍ୟୟନରତ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ପ୍ରଥମେ ୧୯୫୯ ମସିହାରେ ସ୍ନାତକ ଡାକ୍ତରୀ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲେ । ଏହି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟଟି ପ୍ରଥମେ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସହିତ ସହବନ୍ଧିତ ଥିଲା । ୧୯୬୨ ମସିହାରେ କୃଷି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ପଶୁଚିକିତ୍ସା ଓ ପଶୁପାଳନ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ନେଇ ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଓ ବୈଷୟିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ (ଓ.ୟୁ.ଏ.ଟି.) ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଲା । ଗତ ୫୦ ବର୍ଷ ଧରି ଏହି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ହଜାର ହଜାର ସ୍ନାତକ ଓ ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ଡିଗ୍ରୀପ୍ରାପ୍ତ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ କେବଳ ଓଡ଼ିଶାରେ ନୁହେଁ, ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟରେ ତଥା ଆମେରିକା, ଜାପାନ ଓ ପ୍ରଭୃତି ବିଶ୍ୱର ବହୁ ସ୍ଥାନରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ରହି ରାଜ୍ୟବାସୀଙ୍କ ପାଇଁ ସୁନାମ ଅର୍ଜନ କରିବାରେ ସଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି । ଏହି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ଛାତ୍ରମାନେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ବିଭାଗରେ ମଧ୍ୟ ଯୋଗ ଦେଇଛନ୍ତି । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ନାରାୟଣ ମହାନ୍ତି ଆର୍ମି ଭେଟେରିନାରୀ କୋର୍ସର ଲେଫ୍ଟନାଣ୍ଟ ଜେନେରାଲ ଭଳି ସର୍ବୋଚ୍ଚ ପଦବୀରେ ଅବସ୍ଥାପିତ ହୋଇ ଦକ୍ଷତାର ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି ଓ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କଠାରୁ ଅତି ବିଶିଷ୍ଟ ସେବାପଦକରେ ଭୂଷିତ ହୋଇ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ।

ଭାରତ ଏକ କୃଷିପ୍ରଧାନ ଦେଶ । କୃଷକର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉନ୍ନତିକୁ ଆଖିରେ ରଖି ପଶୁ ସମ୍ପଦର ସଠିକ୍ ବିନିଯୋଗ କରାଗଲେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ଲୋକମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ଉନ୍ନତିକୁ ଦ୍ରୁତାନ୍ୱିତ କରାଯାଇପାରିବ । ଏହାକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରି ଭାରତର ତାମିଲନାଡୁ, ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ, ଗୁଜୁରାଟ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ, ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ, ହରିଆନା, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ, ପଞ୍ଜାବ, ରାଜସ୍ଥାନ ପ୍ରଭୃତି ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପଶୁ ଚିକିତ୍ସା, ପଶୁପାଳନ ଓ ମହାସ ବିଜ୍ଞାନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇସାରିଲାଣି । ୧୯୮୯ ମସିହାରେ ପ୍ରଥମେ ତାମିଲନାଡୁରେ ଏହିପରି ଏକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା । ଫଳରେ ସେ ରାଜ୍ୟର ପଶୁପାଳନ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ତାମିଲନାଡୁର ଅଭୂତପୂର୍ବ ଅର୍ଥନୈତିକ ଉନ୍ନତି ସାଧିତ ହୋଇଛି । ସେହିପରି ଏହି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ

ସ୍ଥାପିତ ହେବା ପକରେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ବାସକରୁଥିବା ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶ ସାଧୁତ ହୋଇଥିବା ପରିସଂଖ୍ୟାନରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ।

କୃଷି ଅର୍ଥନୀତିରେ ପଶୁସମ୍ପଦର ବିକାଶ ଅତ୍ୟନ୍ତ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ମହତ୍ତ୍ୱ ରଖେ । ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ପଛକୁ ପଶୁପାଳନ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ପ୍ରମୁଖ ରୋଜଗାରର ମାଧ୍ୟମ ବୋଲି ଅର୍ଥନୀତି ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଛି । ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ୮୦ ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ଲୋକ କୌଣସି ନା କୌଣସି ଗୃହପାଳିତ ପଶୁ ପାଳନ କରିଥାନ୍ତି । ଏହାକୁ ଆଖି ଆଗରେ ରଖି ୧୯୯୬ ମସିହାରେ ପ୍ରଣୀତ ରାଜ୍ୟ କୃଷିନୀତିରେ ଦୁଗ୍ଧ ଉତ୍ପାଦନ, କୁକୁଡ଼ା ପାଳନ ସାଙ୍ଗକୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ରୋଜଗାରପଦ୍ଧି ସୃଷ୍ଟିକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଦୂରାନ୍ୱିତ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । ଏକାଦଶ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକୀ ଯୋଜନାରେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ନିମନ୍ତେ ପଶୁପାଳନ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି । ଏଥିନିମନ୍ତେ ୧୨ ଗୋଟି ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଘୋଷଣା କରାଯାଇଛି ଏବଂ ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା ଏହି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ଥାପିତ ହେଲେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ଶିକ୍ଷିତ ଯୁବକଙ୍କ ପାଇଁ ଆଦୁନିଯୁକ୍ତିର ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟିହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେମାନଙ୍କ ଦକ୍ଷତାବୃଦ୍ଧିରେ ଏହା ସହାୟକ ହୋଇପାରିବ ବୋଲି ଯୋଜନାରେ କୁହାଯାଇଛି ।

ଅପରପକ୍ଷରେ, ଦେଶର ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଓ ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ବୈପ୍ଳବିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିବାକୁ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ତତ୍କାଳ ମନମୋହନ ସିଂହ ଉଦ୍ୟମ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସରକାରରେ ମାନବ ସମ୍ବଳ ବିକାଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଥିବା କପିଲ୍ ଶିବଲ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ, ଦେଶରେ ଆହୁରି ୧ ହଜାର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ଥାପନର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ସେହିଭଳି ଜ୍ଞାନ ଆୟୋଗର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଥିବା ସାମ୍ ପିଟ୍ରୋବା ଶିକ୍ଷାକୁ ଗଣଭିତ୍ତିକ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ବିଷୟ ଚିନ୍ତା କରିଛନ୍ତି । ଯଦି ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପଶୁଚିକିତ୍ସା, ପଶୁପାଳନ ଓ ମତ୍ସ୍ୟବିଜ୍ଞାନ ସମନ୍ୱୟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟମାନ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଏ, ତା’ହେଲେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ଲୋକଙ୍କ ଉନ୍ନତି କଳ୍ପେ ଚିନ୍ତାଧାରା ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଉଭୟ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଏବଂ ସାମ୍ ପିଟ୍ରୋବାଙ୍କ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ସଫଳ ହୋଇପାରିବ ଏଥିରେ ତିଳେମାତ୍ର ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ତେବେ ଏସବୁ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଗୋଟିଏ କଥା ମନେ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେ, କୃଷି ବିଜ୍ଞାନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କ ସହିତ ପଶୁ ଚିକିତ୍ସା, ପଶୁପାଳନ ଓ ମତ୍ସ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକୁ ଏକ ସଙ୍ଗେ ଅର୍ଥାତ୍ ଏକ ପ୍ରଶାସନାଧୀନ ରଖିଲେ ପଶୁପାଳନ କିମ୍ବା ମତ୍ସ୍ୟ ସମ୍ପଦ କାହାରି ପ୍ରତି ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହା ପୂର୍ବ ଅଭିଜ୍ଞତାରୁ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି ।

ଓଡ଼ିଶାରେ କୃଷି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଚଳୁଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଦେଶରେ ସର୍ବାଧିକ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ଏଠାରେ ପାଖାପାଖି ୮୦ ପ୍ରତିଶତ ଲୋକ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ବସବାସ କରନ୍ତି ଓ ସମସ୍ତେ କେବଳ କୃଷି ଓ ପଶୁପାଳନ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ । ଏହି ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ନାମମାତ୍ର ଚାଷୀ ଓ କୃଷି ଶ୍ରମିକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ପ୍ରାୟ ଅର୍ଦ୍ଧାଧିକ କହିଲେ ଭୁଲ ହେବନାହିଁ । ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ବିଷୟ ଯେ, ଏହି ନାମମାତ୍ର ଚାଷୀ ଓ କୃଷି ଶ୍ରମିକମାନେ ନିଜର ଜୀବନଧାରଣ ପାଇଁ ପ୍ରାୟତଃ ଗୋରୁ, ଛେଳି, ମେଝା, ମଇଁଷି, ଘୁଷୁରି, କୁକୁଡ଼ା, ବତକ ପାଳନ ଆଦି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥାନ୍ତି । ରାଜ୍ୟର ୮୦ ପ୍ରତିଶତ ପ୍ରାଣୀ ସମାଜର ସବୁଠାରୁ ଗରିବ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ରହିଛନ୍ତି । ତଥାପି ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ତଳେ ଥିବା ଏହି ଲୋକମାନେ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ‘ତୋକେ ପି-ଦଣ୍ଡେ ଜି’ ନ୍ୟାୟରେ ଜୀବନଯାପନ କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ଗୋପାଳନ, ଛେଳି, ମେଝା, ଘୁଷୁରି, ମଇଁଷି, କୁକୁଡ଼ା, ବତକ ଆଦି ପାଳନରେ ତାଲିମ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲେ ସେମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଘଟିପାରିବ । ଅବଶ୍ୟ ଏକଥା ସ୍ୱାକାର୍ଯ୍ୟ ଯେ, ୧୯୬୨ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଓ ବୈଷୟିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପରେ ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ଭାରତୀୟ କୃଷି ଗବେଷଣା ପରିଷଦ (ଆଇ.ସି.ଏ.ଆର.)ରୁ ବିଭିନ୍ନ ଶସ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଗବେଷଣା ପ୍ରକଳ୍ପର ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା ଓ ସହାୟତା ମିଳିବା ଫଳରେ ଓଡ଼ିଶାର କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉନ୍ନତି ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ପଶୁ ଚିକିତ୍ସା, ପଶୁପାଳନ ଓ ମତ୍ସ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ଘଟିନାହିଁ ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଆଗାମୀ ୧୦ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାଣୀ ସମ୍ପଦ ବିକାଶ ବାବଦରେ ୨୨ ଶହ କୋଟି ଟଙ୍କା ବିନିଯୋଗ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛନ୍ତି । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ ଜୁନ୍ ୮ ତାରିଖରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ପଶୁ ଚିକିତ୍ସା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜୟନ୍ତୀ ସମାରୋହରେ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ଭାବରେ ଯୋଗଦେଇ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ, ରାଜ୍ୟରେ ପଶୁ ସମ୍ପଦର ବିକାଶ ପାଇଁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଯୋଜନା (ପ୍ରସପେକ୍ଟିଭ ପ୍ଲାନ) ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଯୋଜନାର ସଫଳ ରୂପାୟନ ଦ୍ୱାରା ପଶୁସମ୍ପଦ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବା ସହିତ ଚଳିତ ଦଶନ୍ଧିରେ ୫ ଲକ୍ଷ ଲୋକଙ୍କୁ ଜୀବିକାର୍ଜନର ସୁଯୋଗ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇପାରିବ । ରାଜ୍ୟରେ ପଶୁଚିକିତ୍ସା, ପଶୁପାଳନ ଓ ମତ୍ସ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ଥାପନ ହେଲେ ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦ୍ୱରାନ୍ୱିତ ହୋଇପାରିବ । ତାହାହେଲେ ଏଥି ସମ୍ପର୍କିତ ଗୁଣାତ୍ମକ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ରାଜ୍ୟର କୋଣ ଅନୁକୋଣରେ ଥିବା ଶିକ୍ଷିତ ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ସହିତ ଗବେଷଣା ଓ ସମ୍ପ୍ରସାରଣ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଆଗେଇ ନିଆଯାଇପାରିବ । ଏହାଦ୍ୱାରା ପଶୁସମ୍ପଦର ବିକାଶ ତ ଦ୍ୱରାନ୍ୱିତ ହେବ, ତାହା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ସଜୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଜୀବନଧାରଣର

ମାନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ବଦଳିଯିବ ଏବଂ ଉନ୍ନତତର ହେବ । କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ, ଏହି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ମହାବିଜ୍ଞାନ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ଗୃହବିଜ୍ଞାନ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ସହ ମଧ୍ୟ ସହବନ୍ଧିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ସେହିଭଳି ରାଜ୍ୟ ସରକାର ମହା ଉତ୍ସାହନ ବୃଦ୍ଧି ଲାଗି ମଧ୍ୟ ସମାନୁରୂପ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଦରକାର । କାରଣ ଓଡ଼ିଶାରେ ୪୮୦ କିଲୋମିଟର ଅଞ୍ଚଳ ସମୁଦ୍ର ଉପକୂଳ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ମଧୁର ଜଳ ଭଣ୍ଡାରର ପରିମାଣ ୬.୭୧ ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର । ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ୨୦୦୭-୦୮ରେ ମଧୁର ଜଳ ମାଛ ଉତ୍ପାଦନର ପରିମାଣ ୧୯୫.୭ ହଜାର ମିଲିଅନ୍ ଟନ୍ ଥିଲା । ମହା ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ଦିଗରେ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯିବାଦ୍ୱାରା ମହା ସମ୍ପଦ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ପ୍ଲାଟକମାନେ ଏହାର ସମ୍ପ୍ରସାରଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଏହି ନୂତନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଧୀନରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ବିଶେଷ ସୁଯୋଗ ପାଇବେ । ପ୍ରକାରାନ୍ତରେ ଏହାଦ୍ୱାରା ମହାଜୀବାମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ମାନବଶ୍ରେଣୀରେ ମଧ୍ୟ ଉନ୍ନତି ଘଟିପାରିବ । ଗୃହବିଜ୍ଞାନ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେଉଥିବା ଛାତ୍ରମାନେ ରାଜ୍ୟର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ବାସ କରୁଥିବା ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ରୋଜଗାରକ୍ଷମ ଧନ୍ଦାମୂଳକ ତାଲିମ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ କ୍ଷମ ହୋଇପାରିବେ ।

ଅପରପକ୍ଷରେ, ଏହି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବା ଅତିରିକ୍ତ ଆର୍ଥିକ ବୋଧ ବହନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । କାରଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯେଉଁ ତିନିଗୋଟି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ନେଇ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ଥାପିତ ହେବ ତାହାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭିତ୍ତିଭୂମିର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ସବୁ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କୋଠାବାଡ଼ି, ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ରହିବା ପାଇଁ ଛାତ୍ରାବାସ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଆସବାବପତ୍ର ରହିଛି । ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଇଁ ପଶୁ ଚିକିତ୍ସା ଓ ପଶୁପାଳନ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରିବ । ଜାତୀୟ, ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ହାସଲ କରିବା ପରେ ଏହାର କୁଳପତି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ସଂଗଠନଠାରୁ ଗବେଷଣା, ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ଓ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ଅନୁଦାନ ଆଣିପାରିବେ ।

ସଂପ୍ରତି କୃଷି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପରିଚାଳନା ବୋର୍ଡ଼ରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଛି ଯେ, ଚିପିଲିମାଠାରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ପଶୁଚିକିତ୍ସା ଓ ପଶୁପାଳନ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ଥାପନ କରାଯିବ ଏବଂ ବାରିପଦାଠାରେ ପ୍ରଥମ ତାଏରୀ ସାଇନ୍ସ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ଥାପିତ ହେବ । ଏଥିସହିତ ଭୁବନେଶ୍ୱରଠାରେ ଘରୋଇ ଉଦ୍ୟମରେ ଏକ ପଶୁ ଚିକିତ୍ସା ଓ ପଶୁପାଳନ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ଥାପିତ ହେବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଅଛି । ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ରାଜ୍ୟବାସୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ସୁଖବର । କାରଣ ଓଡ଼ିଶାରେ କୃଷି ଓ ପଶୁସମ୍ପଦର ବିକାଶ

ବିନା ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ଲୋକମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ବିକାଶ କେବେ ବି ସମ୍ଭବପର ନୁହେଁ । ଓଡ଼ିଶାର ପଶୁସମ୍ପଦ ରାଜ୍ୟର ବିକାଶ ଦିଗରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବ । ଏହିସବୁ କଥା ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରି ଦୂରଦୃଷ୍ଟିସମ୍ପନ୍ନ ଜନନାୟକ ତଥା ଓଡ଼ିଶାର ଭୂତପୂର୍ବ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ବିଜୁ ପଟ୍ଟନାୟକ ୧୯୬୨ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଓ ବୈଷୟିକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଦାୟାଦ ଆଜିର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ ପିତାଙ୍କ ପଦାଙ୍କ ଅନୁସରଣ କରି ଓଡ଼ିଶାରେ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପଶୁଚିକିତ୍ସା, ପଶୁପାଳନ ଓ ମତ୍ସ୍ୟବିଜ୍ଞାନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ଥାପନ କରିବେ ବୋଲି ରାଜ୍ୟବାସୀ ଆଶାପୋଷଣ କରନ୍ତି । ଯଦି ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ ରାଜ୍ୟର ଶିଳ୍ପାୟନ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରାଜ୍ୟରୁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂର କରିବାକୁ ସଂଜ୍ଞବଦ୍ଧ, ତେବେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସର୍ବନିମ୍ନ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇବାକୁ ପଶୁଚିକିତ୍ସା, ପଶୁପାଳନ ଓ ମତ୍ସ୍ୟବିଜ୍ଞାନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ଦୃଢ଼ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।



ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଭବିଷ୍ୟତ

ଗତ ୨୦୧୦ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୧୫ ଦିନ ସାଂସ୍କୃତିକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ‘ଭାରତୀ’ ତରଫରୁ ‘ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଭବିଷ୍ୟତ’ ସମ୍ପର୍କରେ ଏକ ଆଲୋଚନାଚକ୍ର ଭୁବନେଶ୍ୱରର ପାଳୁନିବାସରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସ ଅବସରରେ ଜାତୀୟ ଜୀବନକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା ବିଷୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭାଷା ଯେ ମୁଖ୍ୟ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଛି ଏହା ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି କହିବ । ଆମ ଦେଶର ସମ୍ବିଧାନ ୨୩ଟି ଭାଷାକୁ ସରକାରୀ ସ୍ତରରେ ମାନ୍ୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଛି । ଭାଷା ପାଇଁ ଦେଶରେ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ହିଂସାତ୍ମକ ଆନ୍ଦୋଳନ ଘଟିଛି ଏବଂ ସେଥିରେ ବହୁ ଧନଜୀବନ ହାନି ହୋଇଛି । କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ତ୍ରିଭାଷୀ ସୂତ୍ରକୁ ପ୍ରଚଳିତ କରାଇ ହିନ୍ଦୀ, ଇଂରାଜୀ ଓ ସଂସ୍କୃତ ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରଚଳିତ ଥିବା ମାତୃଭାଷାକୁ ସ୍ଥାନ ଦେଇ ଦେଶରେ ଭାଷା-ବିବାଦର ସମାଧାନ କରିପାରିନାହିଁ । ହିନ୍ଦୀକୁ ରାଷ୍ଟ୍ରଭାଷା ରୂପେ ସ୍ୱୀକୃତି ମିଳିଛି । ଭାରତର ପ୍ରାୟ ୪୫ କୋଟି ଲୋକଙ୍କର ମାତୃଭାଷା ହେଉଛି ହିନ୍ଦୀ । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କ ରାଷ୍ଟ୍ରଭାଷା ଓ ମାତୃଭାଷା ହିନ୍ଦୀ ହୋଇଥିବାରୁ ସେମାନେ କୌଣସି ତୃତୀୟ ଭାଷାକୁ ଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ବା ସେମାନଙ୍କ ଅଂଚଳରେ ପ୍ରଚଳିତ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ ନାହାନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ସମୟରେ ଏହି ହିନ୍ଦୀ ଭାଷାଭାଷୀ ଲୋକମାନେ ନିଜର ଭାଷାକୁ ସେ ରାଜ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରୁନାହାନ୍ତି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟର ଭାଷାକୁ ଗୌଣରୂପେ ବିବେଚନା କରୁଛନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଶା, ଭାଷାଭିତ୍ତିରେ ଗଠିତ ଭାରତର ପ୍ରଥମ ରାଜ୍ୟ । ଓଡ଼ିଆ ଗୋଟିଏ ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ଭାଷା । ଭାରତର ସମସ୍ତ ଭାଷା ସଂସ୍କୃତଦ୍ୱାରା ପରିପୁଷ୍ଟ ହୋଇଛି । ଖ୍ରୀ.ପୂ. ଚତୁର୍ଥ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଭରତ ମୁନି ତାଙ୍କ ନାଟ୍ୟଶାସ୍ତ୍ରରେ ଓଡ୍ର ମାଗଧୀ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଓ ଉଡ୍ର ବିଭାଷାର ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ଖ୍ରୀ.ପୂ. ତୃତୀୟ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଲେଖାଯାଇଥିବା ଅଶୋକ ଅନୁଶାସନଗୁଡ଼ିକର ଆଂଚଳିକ ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟ ଦେଖିଲେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଆଂଚଳିକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ବିଷୟରେ ଧାରଣା କରିହେବ । ଭାରତୀୟ ଭାଷାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଆ ଏକ ପ୍ରାଚୀନତମ ଭାଷାର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ରଖେ । କଳିଙ୍ଗ, ଉତ୍କଳ, ଓଡ୍ର, ଓଡ଼ିସା, ଓଡ଼ିଶା ଆଦି ବିଭିନ୍ନ ନାମରେ ନାମିତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆମର ଭାଷା ଗଂଗାରୁ ଗୋଦାବରୀ ଯାଏ ବ୍ୟାପ୍ତ ଅଂଚଳରେ ପ୍ରଚଳିତ ଥିବା ଐତିହାସିକ ଓ ଭାଷାବିତମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଛି । ଆମ ଭାଷାର ପ୍ରାଚୀନତା, ଶାସ୍ତ୍ରୀୟତା, ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା

ରାଜ୍ୟ ପ୍ରଥମେ ଭାଷା ଭିତ୍ତିରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀମାନେ ଆମ ଭାଷାର ଭବିଷ୍ୟତ ସମ୍ପର୍କରେ ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ସନ୍ଦିହାନ ହୋଇପଡ଼ିଛନ୍ତି । ଏବେ ଭାରବର୍ଷରେ ଆଂଚଳିକ ଭାଷାରେ ପଢ଼ିବା, କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବା ଲୋକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ କମିବାକୁ ଲାଗିଛି । ହିନ୍ଦୀ ଭାଷାଭାଷୀ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ବାଦ୍ ଦେଲେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଜ୍ୟରେ ଇଂରାଜୀ ଭାଷାର ବ୍ୟବହାର ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି । ଆମ ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଏଥିରୁ ବାଦ୍ ଯାଇ ନାହିଁ । ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଖ୍ୟାତିସମ୍ପନ୍ନ ଭାଷାବିତ୍ ତତ୍ତ୍ୱର ଦେବାପ୍ରସନ୍ନ ପଟ୍ଟନାୟକ ତାଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରବନ୍ଧରେ ଓ ବକ୍ତୃତାରେ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉଦ୍‌ବେଗ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟତମ ଭାଷାବିତ୍ ତତ୍ତ୍ୱର ବିଜୟ ପ୍ରସାଦ ମହାପାତ୍ର ମଧ୍ୟ କିଛି ବର୍ଷ ତଳେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ ପୃଥିବୀରେ ରହିଥିବା ପାଖାପାଖି ୬୫୦୦ ଭାଷା ମଧ୍ୟରୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଭାଷାର ଅପମୃତ୍ୟୁ ଘଟୁଛି ।

ପ୍ରାକ୍ ସ୍ୱାଧୀନତା ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ୧୯୫୪ ମସିହାରେ ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ ତାଙ୍କ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀତ୍ୱ ସମୟରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ ସରକାରୀ ସ୍ତରରେ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଆଇନ୍ ପ୍ରଣୟନ କରି ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରିଥିଲେ । ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ପାଖାପାଖି ପନ୍ଦର ବର୍ଷ କାଳ ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଥିଲେ । ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା, ସାହିତ୍ୟ ଓ ସଂସ୍କୃତିର ବିକାଶ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଆ ସରକାରୀ ଭାଷା ହେବା ଯେ ପ୍ରଥମ ଆବଶ୍ୟକତା, ଏକଥା ସେ ଭଲଭାବରେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିଥିଲେ । ସେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ ସରକାରଙ୍କ ସମସ୍ତ ବିଭାଗରେ ପ୍ରଚଳନ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରିଥିଲେ । ବିଜୁ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀତ୍ୱ ସମୟରେ ଅଣଓଡ଼ିଆ ଅଫିସରମାନେ ପ୍ରଚଳିତ ଥିବା ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ପ୍ରଚଳନକୁ ଅଣଦେଖା କରିବା ଆରମ୍ଭ କଲେ ଏବଂ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ ୨୦୦୦ ମସିହାରୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ହେବାପରଠାରୁ ସରକାରୀ ସ୍ତରରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ବ୍ୟବହାର ଦେଖିବାକୁ ଆଉ ମିଳିଲା ନାହିଁ । ନିଜେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଓଡ଼ିଆରେ ପଢ଼ିଲେଖି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ବେଳେବେଳେ ସେ ଏପରି ବିକୃତ ଓଡ଼ିଆ କହନ୍ତି ତାହା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ବ୍ୟଥିତ କରେ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଇଂରାଜୀ ମାଧ୍ୟମରେ ଶିକ୍ଷା ଦେଉଥିବା ସ୍କୁଲଗୁଡ଼ିକ ଛଡ଼ୁ ପୁଟିଲାଭଳି ସହରାଂଚଳ ଓ ଗ୍ରାମାଂଚଳରେ ବ୍ୟାପିବାରେ ଲାଗିଛି । ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତରରୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସରକାରୀ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କରେ ହଜାର ହଜାର ସଂଖ୍ୟାରେ ଶିକ୍ଷକ ପଦବୀ ଖାଲି ପଡ଼ିଛି; ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷାୟତନରେ କେତେବେଳେ ଶିକ୍ଷାକର୍ମୀ ଓ କେତେବେଳେ ଶିକ୍ଷା ସହାୟକ ରୂପେ କୁଲି ମଜୁରିଆଙ୍କଠାରୁ କମ୍ ପାରିଶ୍ରମିକରେ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଉଛି । ସେମାନେ ଯେ ପିଲାମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ ସହିତ ଚରିତ୍ରଗଠନର

ମୂଳଦୁଆ ପକାଇବେ ସେ କଥା ସରକାର ଭୁଲି ଯାଉଛନ୍ତି । ଶିକ୍ଷକ ହେବାର ସମସ୍ତ ଯୋଗ୍ୟତା ଥାଇ ଅବହେଳିତ ହୋଇ ରହୁଥିବା ଏହି ଶିକ୍ଷକମାନେ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନରେ ସେମାନଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ ପ୍ରତି ବିମୁଖ ହେଉଛନ୍ତି ବୋଲି ସବୁ ସ୍ତରରେ ଆଲୋଚନା ହେଉଛି । ତାହା ସାଙ୍ଗକୁ ଚଳିତ ବର୍ଷ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତରରେ ପ୍ରାୟ ୧୦,୦୦୦ ଓ ହାଇସ୍କୁଲ ସ୍ତରରେ ପ୍ରାୟ ୨୫,୦୦୦ରୁ ଅଧିକ ଶିକ୍ଷକ ପଦବୀ ଖାଲି ପଡ଼ିଛି ବୋଲି ପରିସଂଖ୍ୟାନରୁ ଜଣାଯାଏ । ସରକାରଙ୍କ ପରିଚାଳିତ ସ୍କୁଲମାନଙ୍କରେ ଏହିଭଳି ଚରମ ଅବହେଳା ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହେଉଥିବାରୁ ଓଡ଼ିଆ ମାଧ୍ୟମରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ କରିବାକୁ ଅଭିଭାବକମାନେ କୁଣ୍ଠିତ ହେଉଛନ୍ତି ଏବଂ ନିଜ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଇଂରାଜୀ ମାଧ୍ୟମରେ ପଢ଼ାଯାଉଥିବା ସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ାଇବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି ।

ରାଜ୍ୟ ଭିତରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ପ୍ରଚଳନର ଗୁରୁତ୍ବ କମିବାରେ ଲାଗିଛି । ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ବ୍ୟବହାର ସରକାରୀ ସ୍ତରରେ ଆଦୌ ନାହିଁ । ସରକାର ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହି ପ୍ରତିଷ୍ଠାନକୁ ସୁଚାରୁରୂପେ ପରିଚାଳନା କରିବାରେ ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି ବୋଲି ସର୍ବତ୍ର ଆଲୋଚନା ହେଉଛି । ବିଜୁ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀତ୍ବ ସମୟରେ ବିଶ୍ୱ ଓଡ଼ିଆ ସମ୍ମିଳନୀର ଆୟୋଜନ କରାଯାଉଥିଲା ଏବଂ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ସଂପର୍କରେ ବିଚ୍ଛିନ୍ନାଞ୍ଚଳରେ ଓ ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟରେ ରହୁଥିବା ଓଡ଼ିଆମାନେ ଏକତ୍ର ହୋଇ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ କିଭଳି ସମୃଦ୍ଧ କରାଯିବ ସେ ବିଷୟରେ ପରାମର୍ଶ ନିରୂପଣ କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ସମୟରେ ଏହିଭଳି ସମ୍ମିଳନୀର ଆୟୋଜନ ହେଉ ନାହିଁ । ଯଦିଓ ସରକାରୀ ଅର୍ଥରେ ବହୁ ଉତ୍ସବ ଓ ମହୋତ୍ସବମାନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଛି । ସ୍କୁଲମାନଙ୍କରେ ଓଡ଼ିଆ ପୁସ୍ତକର ଅଭାବ ଓ ପାଠାଗାରମାନଙ୍କର ଦୂରବସ୍ଥା ଦେଖିଲେ ଯେକୌଣସି ଲୋକ ମର୍ମାହତ ହେବ । ପାଠ୍ୟ ପୁସ୍ତକ ଯୋଗାଣରେ ଘୋର ଅବ୍ୟବସ୍ଥା, ପ୍ରାଥମିକ ଓ ମାଧ୍ୟମିକ ସ୍ତରରେ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତି ସରକାର ଆଦୌ ଗୁରୁତ୍ବ ଦେଉ ନାହାନ୍ତି ବୋଲି ସୂଚନା ମିଳୁଛି ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ ଅବହେଳା କରିବାରେ ସାଧାରଣ ଓଡ଼ିଆମାନେ କେତେକାଂଶରେ ଦାୟୀ । ଓଡ଼ିଶାର ଖବରକାଗଜମାନେ ଯେଉଁ ବିଜ୍ଞାପନ ଛାପନ୍ତି, ସେଥିରୁ ଅଧିକାଂଶ ଇଂରାଜୀରେ ଲେଖାହୋଇଥାଏ । ଘର ଦୁଆର ମୁହଁ ଫାଟକର ନାମଫଳକ ସବୁ ପ୍ରାୟ ଇଂରାଜୀରେ ଲେଖାହୋଇଥିବା ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ସଭାମାନଙ୍କରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପତ୍ର ଓ ବାହାଘର, ବ୍ରତଘରର ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପତ୍ର ଇଂରାଜୀରେ ଛପାଇ ଲୋକେ ବାଣ୍ଟୁଛନ୍ତି । ସାଧାରଣ ସଭାମାନଙ୍କରେ ବକ୍ତୃତା ଇଂରାଜୀରେ ଦିଆଯାଉଛି । ଦୂରଦର୍ଶନ ଓ ରେଡ଼ିଓରେ ଓଡ଼ିଆ ବାକ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଇଂରାଜୀ ଶବ୍ଦମାନ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଛି । ଓଡ଼ିଶାର ଶିକ୍ଷିତ ସମାଜ ଓଡ଼ିଆ ପୁସ୍ତକ ଉପହାର

ଦେବାକୁ ସଂକୋଚ ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି । ବିଧାନସଭାରେ ଅଧିକାଂଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ବିଧାୟକମାନେ ଜଂରାଜୀରେ ନିଜର ବକ୍ତବ୍ୟ ରଖିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରୁଛନ୍ତି, କାରଣ ତାହା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଆମୋଦିତ କରିବ । ଯଦି ଲୋକପ୍ରିତିନିଧିମାନଙ୍କର ଏହିଭଳି ମାନସିକତା ରହେ, ତେବେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଅଗ୍ରଗତି ଯେ ବ୍ୟାହତ ହେବ ଏହା ନିଶ୍ଚୟେହ ।

ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ହେଉ କି ସାହିତ୍ୟ ହେଉ ବିନା ସରକାରୀ ସାହାଯ୍ୟରେ ସମୃଦ୍ଧ ହେବା କଷ୍ଟକର । ଭାଷାର ପ୍ରସାର ପାଇଁ ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ଉଦ୍ୟମ ଓ ମନୋଭାବର ଜରୁରୀ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି। କିନ୍ତୁ ଆମ ଓଡ଼ିଶାର ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକମାନେ ଏ ବିଷୟକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଉ ନଥିବାରୁ ରାଜ୍ୟର ଦକ୍ଷିଣ ସୀମାନ୍ତ ଅଂଚଳରେ ତେଲୁଗୁ, ପଶ୍ଚିମ ସୀମାନ୍ତ ଅଂଚଳରେ ହିନ୍ଦୀ ଓ ଉତ୍ତର ସୀମାନ୍ତ ଅଂଚଳରେ ବଂଗଳା ଭାଷାର ପ୍ରସାର ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଛି । ୧୯୮୦ ମସିହା ପରଠାରୁ ଓଡ଼ିଶା ଲେଖକ ସାମୁଖ୍ୟର ସଭାପତି ସାତକଡ଼ି ହୋତା ଓ ସମ୍ପାଦକ ବରେନ୍ଦ୍ରକୃଷ୍ଣ ଧଳଙ୍କର ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଉଦ୍ୟମରେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରାନ୍ତୀୟ ଅଂଚଳରେ ସାହିତ୍ୟସଭାମାନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ପ୍ରସାର ଓ ପ୍ରଚାର ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରାଯାଉଛି । ପିଲାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାକୁ ଆଦୃତ କରାଇବାର ଜରୁରୀ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଅନୁଭବ କରି ‘ସମ୍ପାଦ’ ସଂପାଦକ ସୌମ୍ୟରଂଜନ ପଟ୍ଟନାୟକ ୧୯୯୬ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୧୭ ତାରିଖରୁ ‘ଆମ ଓଡ଼ିଶା’ ନାମରେ ଏକ ବେସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା ଗଠନ କରି ବୁକ୍ସ ପ୍ରଭୃତି ରାଜ୍ୟ ସ୍ତର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍କୁଲର ପିଲାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସୁନ୍ଦର ଓଡ଼ିଆ ହସ୍ତାକ୍ଷର, ଶୁଦ୍ଧ ଓଡ଼ିଆ ଲିଖନ ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରତ୍ୟୋଗିତା କରାଇ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଆଦର ବଢ଼ାଇବାରେ ବ୍ରତୀ ଅଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ବିଚ୍ଛିନ୍ନାଞ୍ଚଳରେ କିଭଳି ସୁରକ୍ଷିତ ହେବ ସେଥିପାଇଁ ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀ ମଧ୍ୟ ଉଦ୍ୟମ ଜାରି ରଖିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଜ ଭାଷାର ସୁରକ୍ଷା ଓ ସମୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ସଚେତନ ଓ ଚେଷ୍ଟିତ ନ ହୋଇଛି ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଭବିଷ୍ୟତ ସମ୍ପର୍କରେ ସନ୍ଦେହ ନିଶ୍ଚୟ ଉପୁଜିବ ।



ରାଜ୍ୟରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାର ଗତି କୁଆଡ଼େ ?

ସ୍ବାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ କହିଥିଲେ, “ଯେଉଁ ଶିକ୍ଷାଦ୍ବାରା ଚରିତ୍ର ଗଠିତ ହୁଏ, ମାନସିକ ଶକ୍ତିର ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ, ମୋଧା ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ, ଆମର ସେହି ଶିକ୍ଷା ଦରକାର ।” ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧି ଶିକ୍ଷାଦ୍ବାରା ଏକ ଶୃଙ୍ଖଳିତ, ସୁସ୍ଥ ସମାଜ ଦେଶରେ ପୃଷ୍ଠ କରିବାକୁ ମାର୍ଗ ଦର୍ଶନ ଦେଇଥିଲେ । ଆମ ସମ୍ବିଧାନ ଶିକ୍ଷାକୁ ଏକ ମୌଳିକ ଅଧିକାରର ମାନ୍ୟତା ଦେଇଛି । କିନ୍ତୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପରିତାପର ବିଷୟ ଯେ ଦେଶରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଛି । ୨୦୧୧ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨ ଓ ୩ ତାରିଖରେ କିଟ୍ ବିଶ୍ବବିଦ୍ୟାଳୟ ପରିସରରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବା ପୂର୍ବାଞ୍ଚଳ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କର କୁଳପତିମାନଙ୍କ ସମ୍ମିଳନୀରେ କୁଳପତିମାନେ ଦେଶରେ ବିଶ୍ବବିଦ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କରେ ଶିକ୍ଷାଦାନର ମାନ ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ହ୍ରାସ ପାଉଥିବାରୁ ଉଦ୍ବେଗ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । କୁଳପତିମାନେ ଭାରତ ନିଜ ଦେଶରେ ବିଦେଶୀ ବିଶ୍ବବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରବେଶ ଉପରେ ତୁରନ୍ତ ଅଂକୁଶ ଲଗାଇ ବୋଲି ମତ ଦେଇଥିଲେ । ସମ୍ବଲପୁର ବିଶ୍ବବିଦ୍ୟାଳୟର କୁଳପତି ପ୍ରଫେସର ଅରୁଣ କୁମାର ପୂଜାରୀ ଓଡ଼ିଶା ବିଶ୍ବବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକରେ ନିଯୁକ୍ତି ଓ ଗୁଣାତ୍ମକ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନରେ ବହୁବିଧ ସମସ୍ୟା ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଆଜି ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀମାନେ ଓଡ଼ିଶାର ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା କିଭଳି ଧ୍ବଂସାଭିମୁଖୀ ହୋଇଛି ଏବଂ ଏହା ଆମ ରାଜ୍ୟକୁ ଅନ୍ଧକାର ଭିତରକୁ ଠେଲି ଦେଉଛି ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗଭୀର ଉଦ୍ବେଗ ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି ।

ସ୍ବାଧୀନତା ପରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନମାନ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ଗଢ଼ି ଉଠିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ରାଜ୍ୟରେ ୧୮ଟି ବିଶ୍ବବିଦ୍ୟାଳୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି ଏବଂ ଆହୁରି ବିଶ୍ବବିଦ୍ୟାଳୟମାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି । ସେହିପରି ୨୫ଟି ସ୍ବୟଂଶାସିତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ୨୦୦୯ଟି ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ (୨୦୧୦-୨୦୧୧ ଓଡ଼ିଶା ଇକୋନୋମିକ ସର୍ଭେ) ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ରହିଛି । କିନ୍ତୁ ଶିକ୍ଷାର ଗୁଣାତ୍ମକ ବିକାଶ, ଶିକ୍ଷାୟତନମାନଙ୍କର ଭିତ୍ତିଭୂମି ଓ ଆବଶ୍ୟକ ଶିକ୍ଷକ ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରଭୃତି ବିଷୟକୁ ଗୁରୁତ୍ବ ନ ଦେବା ଫଳରେ ଓଡ଼ିଶାର ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶୋଚନୀୟ ହୋଇପଡ଼ିଛି । ରାଜ୍ୟରେ ୨୧ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ ୯୬ଟି ସରକାରୀ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ରହିଥିବାବେଳେ ୯ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ବି ସରକାରୀ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ନାହିଁ । ସେହି ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକ ହେଲା

ଜଗତସିଂହପୁର, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା, ଝାରସୁଗୁଡ଼ା, ଦେବଗଡ଼, ବୌଦ୍ଧ, ନୟାଗଡ଼, ନବରଙ୍ଗପୁର, ରାୟଗଡ଼ ଓ ସୋନପୁର ।

ଏକ ପ୍ରକାଶିତ ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନ ରାଜ୍ୟରେ ସରକାରୀ ଡିଗ୍ରୀ କଲେଜ ଓ ଜୁନିୟର କଲେଜମାନଙ୍କରେ ମୋଟ ମଞ୍ଜୁରୀପ୍ରାପ୍ତ ଅଧ୍ୟାପକ ପଦବୀ ସଂଖ୍ୟା ୨୮୪୧ । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ୧୦୬୭ଟି ଅଧ୍ୟାପକ ପଦବୀ ଖାଲି ପଡ଼ିଛି । ସେହିପରି ବେସରକାରୀ କଲେଜମାନଙ୍କରେ ମୋଟ ମଞ୍ଜୁରୀପ୍ରାପ୍ତ ଅଧ୍ୟାପକ ପଦବୀ ସଂଖ୍ୟା ୬୩୬୫ ରୁ ୧୩୦୪ଟି ପଦବୀ ଖାଲି ପଡ଼ିଛି । ଏହି କଲେଜଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ କଲେଜରେ ଆବଶ୍ୟକ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଯଥା - ଶ୍ରେଣୀଗୃହ, ଛାତ୍ରାବାସ, ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ କମନରୁମ୍, ଗ୍ରନ୍ଥାଗାର, ବିଜ୍ଞାନାଗାର, ଶୌଚାଳୟ, ପିଇବା ପାଣିର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଭୃତି ନାହିଁ । ଯେଉଁଠାରେ ବି ଅଛି ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣରେ ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ତାହା ବ୍ୟବହାର ଉପଯୋଗୀ ନୁହେଁ । ଘରୋଇ କଲେଜରେ ନାମ ଲେଖାଉଥିବା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ବହୁବିଧ ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼ୁଛି ।

ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷାକୁ କିଭଳି ଗୌଣ କରାଯାଉଛି ତାହାର ନଗ୍ନ ଉଦାହରଣଟି ହେଲା ଓଡ଼ିଶା ମନ୍ତ୍ରିମଣ୍ଡଳରେ ହୋଇଥିବା ଅଦଳ-ବଦଳ ବେଳେ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗର ଦାୟିତ୍ୱ କୌଣସି ଜ୍ୟାବିନେଟ୍ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ନ ଦେଇ ଜଣେ ରାଷ୍ଟ୍ରମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଏହି ବିଭାଗର ଦାୟିତ୍ୱ ଅର୍ପଣ କରାଯିବା ଘଟଣା । ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପ୍ରତି ଏକ ହେୟ ମନୋଭାବ ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ବି.ଜେ.ଡି. ସରକାର ରାଜ୍ୟର ଅଶେଷ କ୍ଷତି ଘଟାଉଛନ୍ତି ତାହା ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ବିବ୍ରତ କରିଛି ।

ମେଧାବୀ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଅଧ୍ୟାପକ ବୃତ୍ତିକୁ ଆକର୍ଷିତ କରିବାକୁ ଯୁ.ଜି.ସି. ଆକର୍ଷଣୀୟ ବେତନହାର ସ୍ଥିରାକୃତ କରିଥିଲେ । ଭଲ ଛାତ୍ର, ଶିକ୍ଷକ ହେଲେ ଉଚ୍ଚମାନର ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବେ ଓ ଯୁବ ସମାଜକୁ ସୁନାଗରିକ ରୂପେ ଗଢ଼ି ତୋଳିବେ ଏହା ଆଶା କରାଯାଏ; କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ନୀତି ଯୋଗୁଁ ଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗରେ ଯୋଗଦେବାକୁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରୁନାହାନ୍ତି । କାରଣ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ କିମ୍ବା ଭାରତ ସରକାରଙ୍କର ଯେକୌଣସି ବିଭାଗରେ କିରାଣୀ ଭାବେ ଯୋଗଦେଲେ ସେମାନଙ୍କର ପଦୋନ୍ନତିର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି, କିନ୍ତୁ ଜୁନିୟର ଅଧ୍ୟାପକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ପଦୋନ୍ନତିର ଆଶା କ୍ଷୀଣ ବୋଲି ସେମାନେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରୁଛନ୍ତି । ରାଜ୍ୟରେ ନିୟମିତ ବ୍ୟବଧାନରେ ଓ.ଏ.ଏସ୍. ପରୀକ୍ଷା ହେଉଥିଲାବେଳେ ଓଡ଼ିଶା ଏଡୁକେଶନ ସର୍ଭିସ୍ ପାଇଁ ପରୀକ୍ଷା ୧୧ ବର୍ଷ ଧରି ହୋଇନାହିଁ । ଦୃଶ୍ୟର କଥା, ଆମ ରାଜ୍ୟର ସଚେତନ ନାଗରିକ, ବିଧାୟକ, ସାଂସଦମାନେ ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗର ଦୃଷ୍ଟି ସଂପର୍କରେ ଅବଗତ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାହାକୁ ଦୂର କରିବାକୁ ପଦକ୍ଷେପ ନେଉନାହାନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଶା ଭାରତରେ ଏକମାତ୍ର ରାଜ୍ୟ ଯେଉଁଠି ୧୯୯୦ ମସିହାଠାରୁ ଯୁ.ଜି.ସି. ବେତନହାରରେ ଅଧ୍ୟାପକ ନିଯୁକ୍ତି ସରକାର ବନ୍ଦ କରିଦେଇଛନ୍ତି । ଏହା ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ତତ୍କାଳ ବୋଲି ସାଧାରଣରେ ଆଲୋଚନା ହେଉଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କରେ ପରିସ୍ଥିତି ଏଭଳି ହୋଇଛି ଯେ ଜଣେ-ଦୁଇଜଣ ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କୁ ନେଇ ସ୍ନାତକ ଓ ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ଶ୍ରେଣୀରେ ଅଧ୍ୟାପନା କାର୍ଯ୍ୟ ନାମକୁ ମାତ୍ର ଚାଲୁଛି । ୧୯୯୨ ମସିହାଠାରୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଜୁନିୟର ଅଧ୍ୟାପକ ପଦବୀ ସୃଷ୍ଟି କରି ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ବେତନହାର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିଛନ୍ତି । ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ଷୋଭର ବିଷୟ ଯେ ଏହିଭଳି ଜୁନିୟର ଅଧ୍ୟାପକ ନିଯୁକ୍ତି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ରାଜ୍ୟରେ ହୋଇନାହିଁ । ଏହି ଜୁନିୟର ଅଧ୍ୟାପକମାନେ + ୨ ଶ୍ରେଣୀରେ ପାଠ ପଢ଼ାଇବାକୁ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ସଂଖ୍ୟକ ଅଧ୍ୟାପକ ଅଭାବ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେମାନେ ଉଚ୍ଚତର ଶ୍ରେଣୀରେ ମଧ୍ୟ ପଢ଼ାଉଛନ୍ତି । ଅଧ୍ୟାପକ ହେବାର ସମସ୍ତ ଯୋଗ୍ୟତା ଥାଇ ଜୁନିୟର ଅଧ୍ୟାପକ ଭାବେ ଚାକିରି କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି । ଜୁନିୟର ଅଧ୍ୟାପକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏକ ଅନ୍ୟାୟ ଓ ନୀତିହୀନ ବ୍ୟବସ୍ଥା । ଅର୍ଥ ଅଭାବର ଦୃଢ଼ ଦେଇ ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପ୍ରଚଳନ ଆଦୌ ଯୁକ୍ତିସଙ୍ଗତ ନୁହେଁ । ଅଧ୍ୟାପନା କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଏତେ ହୀନ ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖିବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ରାଜ୍ୟରେ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ ।

ଯାହା ଅନୁଭବ କରାଯାଉଛି, ଶିକ୍ଷାୟତନ, ଛାତ୍ରସମାଜ ଓ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ବର୍ତ୍ତମାନର ସରକାର ଏକ ବେଖାତିର, ହତାବର ଓ ଅସମ୍ମାନ ମନୋଭାବ ପୋଷଣ କରୁଛନ୍ତି । ସବୁକାଳେ ରାଜନୈତିକ ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିକାରୀମାନେ ନିଜର କାର୍ଯ୍ୟପଦ୍ଧା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଆମ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିକାରୀମାନେ ଗତ ୧୨ ବର୍ଷ ହେଲା ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହୋଇ ନିଜ ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରୁଥିବାରୁ ଜନପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କର ଭୂମିକା କ୍ରମେ ନ୍ୟୁନ ହୋଇଯାଉଛି । ଅଧ୍ୟାପକ ଅଭାବକୁ କିଛି ମାତ୍ରାରେ ସୁଧାରିବାକୁ ସରକାରୀ କଲେଜ ଶିକ୍ଷକ ସଂଘ ଅଧ୍ୟାପକମାନଙ୍କ ଅବସର ବୟସ ସୀମା ୫୮ରୁ ୬୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଢ଼ାଇବାକୁ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନିକଟରେ କରିଥିବା ଦାବିକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଗଲା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଭାଗରେ ତାଲୁକାମାନଙ୍କ ଅଭାବ ଥିବାର ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇ ସେମାନଙ୍କ ବୟସସୀମାକୁ ୬୦ ବର୍ଷକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ସରକାର ତିଳେମାତ୍ର ସଂକୋଚ କଲେ ନାହିଁ । ଏପରି ପକ୍ଷପାତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପଛରେ କଅଣ କାରଣ ଥିଲା ତାକୁ ଲୋକେ ବୁଝିପାରୁ ନାହାନ୍ତି ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ୨୦୧୧ ମସିହା ଶିକ୍ଷାବର୍ଷର ଆରମ୍ଭରେ ଅଧ୍ୟାପକ ଅଭାବକୁ ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ସାମୟିକ ଭାବେ ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କୁ ରୁକ୍ତିଭିତ୍ତିରେ କେ.ବି.କେ.

ଅଞ୍ଚଳରେ ମାସିକ ୧୮ ହଜାର ଟଙ୍କା ଓ ଉପକୂଳ ଜିଲ୍ଲାରେ ୧୫ ହଜାର ଟଙ୍କା ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଅଧ୍ୟାପକମାନେ ଚୁକ୍ତିଭିତ୍ତିରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରୁନାହାନ୍ତି । କେତେକ କଲେଜରେ ସରକାର ‘ଗେଷ୍ଟ ଅଧ୍ୟାପକ’ ରଖିବାକୁ ଯୋଜନା କରିଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ନୂତନ ଭାବେ ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତ କରିଥିବା ଯୁବକମାନେ ଏହିଭଳି ନିଯୁକ୍ତିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ କୁଣ୍ଠାବୋଧ କରୁଛନ୍ତି ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ମଧ୍ୟ ସମୟ ଅଛି ନେତୃଗୁଡ଼ କହୁଣ୍ଡିକୁ ବୋହିଯିବା ଆଗରୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷାର ଗୁରୁତ୍ବ ଉପଲବ୍ଧ କରନ୍ତୁ । କଲେଜ ଅଧ୍ୟାପକମାନଙ୍କୁ ଯୁ.ଜି.ସି. ହାରରେ ବେତନ ପ୍ରଦାନ କରି ନୂତନ ନିଯୁକ୍ତିମାନ ରାଜ୍ୟ ପବ୍ଲିକ୍ ସର୍ଭିସ୍ କମିଶନଙ୍କ ଦ୍ବାରା ଯୁକ୍ତିକାଳୀନ ଭିତ୍ତିରେ କରାନ୍ତୁ । ଜୁନିୟର ଅଧ୍ୟାପକ ପଦବୀରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଥିବା ଅଧ୍ୟାପକମାନଙ୍କୁ ତୁରନ୍ତ ଯୁ.ଜି.ସି. ହାରରେ ବେତନ ପ୍ରଦାନ କରି ସେମାନଙ୍କର ଆତ୍ମମର୍ଯ୍ୟାଦାକୁ ସମ୍ମାନ ଦିଅନ୍ତୁ । ସବୁ ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ବରିଷ୍ଠତା ଭିତ୍ତିରେ ସ୍ଥାୟୀ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ନିଯୁକ୍ତି କରନ୍ତୁ । ବିଶ୍ବବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଖାଲି ପଡ଼ିଥିବା ଅଧ୍ୟାପକ ଓ ବିଭିନ୍ନ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କର ପଦବୀମାନ ପୂରଣ କରନ୍ତୁ । ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତି ସରକାର କରୁଥିବା ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ସାଧାରଣ ଜନତା ବିଶେଷ କରି ଛାତ୍ର ସମାଜ ମଧ୍ୟରେ ଅସନ୍ତୋଷର ବହ୍ନି କୁହୁଳିବାରେ ଲାଗିଛି । ତାହା ଯେକୌଣସି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ବିସ୍ଫୋରକ ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ । ତେଣୁ ସରକାର କାଳବିଳମ୍ବ ନ କରି ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାରେ ହୋଇଥିବା ଅବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସୁଧାରି ନିଅନ୍ତୁ ।

ଏକାଦଶ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ଅବଧୂରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଶିକ୍ଷାର ବିକାଶ ପାଇଁ ପାଞ୍ଚ ଲକ୍ଷ କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟ କରିବାକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରଖିଛନ୍ତି । ଶିକ୍ଷା ବିକାଶ ପାଇଁ ୨୦୧୨ ମସିହା ସୁଦ୍ଧା ଆମ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏହି ଯୋଜନାରେ ମିଳୁଥିବା ଅର୍ଥର ସଦୁପଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ତତ୍ପର ହୁଅନ୍ତୁ ।



ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷାବ୍ୟବସ୍ଥା

ଜାତିର ଜନକ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧି ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିଥିଲେ ଯେ, ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେଶର ଶିଶୁମାନେ ଶିକ୍ଷାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇ ରହିଥିବେ, ଦେଶର ନୈତିକ ଓ ଭୌତିକ ବିକାଶ ଘଟିବା ସମ୍ଭବପର ନୁହେଁ । ନୋବେଲ ପୁରସ୍କାର ବିଜେତା ଅମର୍ତ୍ତ୍ୟ ସେନ ମଧ୍ୟ ସେହି କଥା ବାରମ୍ବାର କହୁଛନ୍ତି । ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧି ୧୯୩୭ ମସିହାରେ ଖାର୍ଦ୍ଦୀଠାରେ ସେ ସମୟରେ ଦେଶର ୯ଟି ରାଜ୍ୟରେ ଶାସନ ଭାର ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା କଂଗ୍ରେସ ସରକାରର ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ସାତ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପିଲାଙ୍କୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ମାଗଣାରେ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ବୁଝାଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଶିକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ସେଥିପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଅର୍ଥ ନାହିଁ ବୋଲି କହି ସେ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଆଡେଇ ଦେଇଥିଲେ । କଂଗ୍ରେସ ଅଧିବେଶନମାନଙ୍କରେ ଶିକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇଥିଲା ଯେ ଭାରତ ଭଳି ବିଶାଳ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତରରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କେବଳ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷାଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିବ । ଆମର ସମ୍ବିଧାନର ପ୍ରଣେତାମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପିଲାଙ୍କୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଶିକ୍ଷା ଆମ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଲକ୍ଷ୍ୟ ବୋଲି ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା ୫୫ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ । ଏହି ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣିତ ହେବାର ୧୦ ବର୍ଷ ଭିତରେ ୧୪ ବର୍ଷ ବୟସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତ ଶିଶୁଙ୍କୁ ମାଗଣା ଓ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଶିକ୍ଷା ଦେବାପାଇଁ ରାଷ୍ଟ୍ର ଉଦ୍ୟମ କରିବ ବୋଲି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ପରିତାପର ବିଷୟ ଯେ ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନର ୬୦ ବର୍ଷ ପରେ ମଧ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ଠିକ୍ ଭାବରେ ପରିଚାଳିତ ନ ହେବାରୁ ଆଜି ମଧ୍ୟ ଆମ ଦେଶରେ ନିମ୍ନ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟଠାରୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ସମସ୍ୟା ଘେରରେ ପରିପୁର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ରହିଛି ।

୧୯୪୯ ମସିହାରେ ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ ସଭାରେ ଡକ୍ଟର ଭୀମରାଓ ଆମେଦକର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ ଯେ, ଦେଶରେ ୧୪ ବର୍ଷ ବୟସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତ ପିଲାଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନକୁ ମୌଳିକ ଅଧିକାର ରୂପେ ଘୋଷଣା କରାଯାଉ, କିନ୍ତୁ ସମ୍ବିଧାନ ସଭାର ବହୁ ସଦସ୍ୟ ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ଦେଶ ପାଖରେ ଅର୍ଥ ନାହିଁ ବୋଲି ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇ ତାହାକୁ ବିରୋଧ କରିଥିଲେ । ଆଜି ମଧ୍ୟ ସେହି ଅର୍ଥ ଅଭାବ ଆଳରେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ଚଳାଯାଇ ପାରୁ ନ ଥିବାର ଯୁକ୍ତିମାନ ଦର୍ଶାଯାଉଅଛି ।

ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ୨୦୧୦ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ପହିଲାରେ ଶିକ୍ଷା ଅଧିକାର ଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ଏକ ବୈପ୍ଳବିକ ପଦକ୍ଷେପ ବୋଲି ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଡକ୍ଟର ମନମୋହନ ସିଂହ ଦେଶବାସୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଶିକ୍ଷା ଅଧିକାର ଆଇନକୁ ସଠିକ୍ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ, ଶିକ୍ଷକ ସଂଗଠନ ସମସ୍ତେ ବ୍ୟଗ୍ରତା ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ଶିକ୍ଷା ଅଧିକାର ଆଇନରେ ଆଦିବାସୀ, ହରିଜନ, ଦଳିତଗୋଷ୍ଠୀର ପିଲାମାନେ ଯେଭଳି ଉପକୃତ ହେବେ ସେଥିପାଇଁ ସମସ୍ତେ ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି । ଶିକ୍ଷାକୁ ସାର୍ବଜନୀନ ଓ ଗୁଣାତ୍ମକ କରିବାକୁ ସବୁ ପ୍ରକାର ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯିବ ବୋଲି ପ୍ରଚାର ହେଉଛି ।

ପୃଥିବୀରେ ୧୪୭ଟି ଦେଶରେ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଏବଂ ବିନା ଦରମାରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ପ୍ରାୟ ୧୦୦ଟି ଦେଶରେ ମାଧ୍ୟମିକ ସ୍ତର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଓ ଶୁଳ୍କମୁକ୍ତ । ଏହି ପ୍ରଚ୍ଛଦପଟ୍ଟରେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ସମ୍ୟକ୍ ଆଲୋଚନା କରିବା ଉଚିତ୍ ହେବ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ସବୁଠାରୁ ଅବହେଳିତ କହିଲେ ଭୁଲ୍ ହେବ ନାହିଁ । ୨୦୦୦ ମସିହା ପରଠାରୁ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ଦକ୍ଷେତ୍ରେ ଅର୍ଥ ବରାଦ ଧୀରେ ଧୀରେ କମିବାରେ ଲାଗିଛି । ଏ ସଂପର୍କରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ସର୍ବଶିକ୍ଷା ଅଭିଯାନରେ ହେଉଥିବା ବ୍ୟୟ ଅର୍ଥ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷାରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଉଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ହିସାବକୁ ନେବାକୁ ଉତ୍ତର ମିଳୁଛି । ଶିକ୍ଷା ଅଧିକାର ଆଇନକୁ ସମସ୍ତେ ସ୍ୱାଗତ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାରେ ଆବଶ୍ୟକ ପଡୁଥିବା ଅର୍ଥ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଯୋଗାଇ ଦେବାରେ କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ନାହାନ୍ତି । ସାରା ଦେଶରେ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନଙ୍କୁ ଆଗାମୀ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଏହି ଆଇନକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ୨ ଲକ୍ଷ ୪ ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ହେବ ବୋଲି ଆକଳନ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଅର୍ଥର ୬୫ ପ୍ରତିଶତ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଓ ୩୫ ପ୍ରତିଶତ ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନଙ୍କୁ ବହନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ଆସନ୍ତା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ୧୬ ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ । ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ବର୍ଷକୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବାକୁ ଯେଉଁ ୩ ହଜାର ୨ ଶହ କୋଟି ଟଙ୍କା ଆବଶ୍ୟକ, ସେଥିରୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ମାତ୍ର ୧୦୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ଦେବେ । ରାଜ୍ୟସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ବାର୍ଷିକ ୨ ହଜାର ୨ ଶହ କୋଟି ଟଙ୍କା ଯୋଗାଇଦେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ଏହି ଆଇନକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରେ ରାଜ୍ୟ ଗୁରୁତର ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବ ବୋଲି ସରକାରୀ ଭାବେ କୁହାଯାଉଛି ।

ଇତି ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ମାୟାବତୀ, ବିହାରର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନୀତିଶ କୁମାର ଏବଂ ସମସ୍ତ ବି.ଜେ.ପି. ଶାସିତ ରାଜ୍ୟର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀମାନେ କହିଛନ୍ତି ଯେ, କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅର୍ଥ ଯୋଗାଇ ନ ଦେଲେ ସେମାନେ ନିଜ ନିଜ ରାଜ୍ୟରେ ଶିକ୍ଷା ଅଧିକାର ଆଇନକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷାପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ପଡୁଥିବା ସମସ୍ତ ବ୍ୟୟଭାର ନିଜେ ବହନ କରିଥିଲେ ଦେଶରେ ୧୪ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶିଶୁମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ଉପୁଜି ନଥାନ୍ତା ଏବଂ ଦେଶରେ ସାକ୍ଷରତା ହାର ଆଶାତୀତ ଭାବରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥାନ୍ତା । ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ ଅର୍ଥ ଅଭାବ ଆଳ ଦେଖାଇ ଶିକ୍ଷା ଅଧିକାର ଆଇନକୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

୨୦୦୯ ମସିହାରେ “ନ୍ୟାଶନାଲ୍ ଯୁନିଭରସିଟି ଅଫ୍ ଏଡୁକେଶନାଲ୍ ପ୍ଲାନିଂ ଏଣ୍ଡ ଆଡମିନିଷ୍ଟ୍ରେସନ’ ଭାରତର ୩୫ଟି ରାଜ୍ୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳର ଶିକ୍ଷାର ଅବସ୍ଥା ସଂପର୍କରେ ଏକ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ‘ଏଡୁକେଶନାଲ୍ ଡେଭେଲପମେଣ୍ଟ ଇଣ୍ଡେକ୍ସ’ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ସେହି ରିପୋର୍ଟରେ ଓଡ଼ିଶା ୨୯ ତମ ସ୍ଥାନରେ ରହିଛି । ଓଡ଼ିଶାର ପାଖାପାଖି ୧୨ ହଜାର ୮ ଶହ ଗ୍ରାମରେ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ନାହିଁ । କୋରାପୁଟ, ରାୟଗଡ଼ା ଓ ସୋନପୁର ଜିଲ୍ଲାରେ ଅନେକ ଗ୍ରାମ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସୁବିଧାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଶୁ ଶ୍ରମିକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ହେଉଛି ପ୍ରାୟ ୧୨ ଲକ୍ଷ, ଯେଉଁମାନେ ଶିକ୍ଷାରୁ ବଞ୍ଚିତ । ଆଦିବାସୀ ଅଞ୍ଚଳର ପିଲାମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ନିଜ ଭାଷାରେ ଶିକ୍ଷା ନ ଦେଇ ଓଡ଼ିଆ ମାଧ୍ୟମରେ ଶିକ୍ଷା ଦେଉଥିବାରୁ ସେମାନେ ସେହି ଶିକ୍ଷାକୁ ଆଦରି ନେଇପାରୁ ନାହାନ୍ତି ଏବଂ ଅଧାରୁ ପାଠ ଛାଡ଼ି ଗୋରୁଗାଈ ଚରାଉଛନ୍ତି ।

ଶିକ୍ଷା ଅଧିକାର ଆଇନ ୨୦୦୯ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି ଯେ ୩୦ ଜଣ ଛାତ୍ରରେ ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇବେ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ବିଦ୍ୟାଳୟର ପାଠପଢ଼ା ଉପକରଣ, ପାଠାଗାର, ଖେଳପଡ଼ିଆ, ପିଇବା ପାଣି, ପାଇଖାନା ଓ ପାଚେରୀ ପ୍ରଭୃତି ରହିବ । ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱାଗତଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯେ ସବୁ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ (ସରକାରୀ ବା ଘରୋଇ)ରେ ଗରିବ ପିଲାଙ୍କ ପାଇଁ ୨୫ ପ୍ରତିଶତ ସ୍ଥାନ ସଂରକ୍ଷଣ ରହିବ ଏବଂ ସରକାର ସେହି ପିଲାମାନଙ୍କ ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିବେ । ଯଦି କୌଣସି ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ଶିକ୍ଷା ଅଧିକାର ଆଇନରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନ କରିବେ ସେମାନେ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡିତ ହେବେ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରଚାରର ଅଭାବ ନାହିଁ । ୨୦୧୦ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ଶିକ୍ଷା ଅଧିକାର ଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିଯିବା ସଂପର୍କରେ ଏକ ସଭା ରବୀନ୍ଦ୍ର ମଣ୍ଡପରେ ଆୟୋଜିତ ହୋଇଥିଲା । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରତାପ ଜେନା,

ତତ୍କାଳୀନ ଶିକ୍ଷା ସଚିବ ଅପରାଜିତା ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ ଓ ବିଭାଗର ବହୁ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଶିକ୍ଷା ଅଧିକାର ଆଇନର ନିୟମାବଳୀ ସଂପର୍କରେ ସବୁ ସ୍ତରରେ ସଚେତନତାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ବୋଲି ସେଠାରେ ମତ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ଏହି ସଭାରେ ଆସବା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ୧୩,୫୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ ବୋଲି କୁହାଯାଇଥିଲା । ବିଦ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କରେ ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼ୁଥିବା ୩୭,୮୩୯ ଶ୍ରେଣୀଗୃହ ଯୁକ୍ତକାଳୀନ ଭିତରେ ନିର୍ମାଣ କରାଯିବ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରାଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଅଦ୍ୟାବଧି ଏ ଦିଗରେ ଆଖିଦୃଶିଆ ଅଗ୍ରଗତି ହୋଇ ନାହିଁ । ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍କୁଲମାନଙ୍କରେ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କର ଅଭାବ ସବୁଠାରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଉଛି । ଶିକ୍ଷାକର୍ମୀ, ଶିକ୍ଷା ସହାୟକମାନଙ୍କୁ ଦିନ ମଜୁରିଆଙ୍କଠାରୁ କମ୍ ଦରମାରେ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍କୁଲମାନଙ୍କରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ କରିବାକୁ କୁହାଯାଉଛି ।

ବିଧାନସଭାରେ ବିଧାୟକ ଅମର ପ୍ରସାଦ ଶତପଥିଙ୍କ ଏକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଇ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ଗଣଶିକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରୀ କହିଥିଲେ ଯେ ସରକାରୀ ପ୍ରାଥମିକ ଓ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କରେ ୨୯,୪୭୫ଟି ସହକାରୀ ଶିକ୍ଷକ (୫ମ ବର୍ଗର) ପଦବୀ ଖାଲି ପଡ଼ିଛି । କିନ୍ତୁ ବିଭିନ୍ନ ଶିକ୍ଷକ ସଂଗଠନମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ୪୪,୦୦୦ ଶିକ୍ଷକ ପଦବୀ ଖାଲି ପଡ଼ିଛି ବୋଲି ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି । ଏଭଳିକି ୩,୧୩୨ଟି ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକ ନାହାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତି ୩୦ ଜଣ ଛାତ୍ରଙ୍କ ପାଇଁ ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ ନିଯୁକ୍ତି କଲେ ରାଜ୍ୟରେ ୮୦ ହଜାର ଶିକ୍ଷକଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ରାଜ୍ୟରେ ପଞ୍ଚମ ଶ୍ରେଣୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିଥିବା ସ୍କୁଲ ସଂଖ୍ୟା ୪୪ ହଜାର । କିନ୍ତୁ ଷଷ୍ଠ ଓ ସପ୍ତମ ଶ୍ରେଣୀ ଥିବା ସ୍କୁଲଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା ମାତ୍ର ୧୪ ହଜାର । ତେଣୁ ରାଜ୍ୟରେ ନୂଆ କରି ୧୫ ହଜାର ଉଚ୍ଚ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଖୋଲିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ଏହା ନିର୍ବିବାଦରେ ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇପାରେ ।

ସ୍କୁଲଗୁଡ଼ିକର ଭିତ୍ତିଭୂମି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁର୍ବଳ ବୋଲି ଓଡ଼ିଶାରେ ହୋଇଥିବା ଶିକ୍ଷା ସର୍ବେକ୍ଷେପ ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି । ୮୦ ପ୍ରତିଶତ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଶୌଚାଗାର ନାହିଁ । ବହୁ ସ୍କୁଲରେ ଶିକ୍ଷାଦାନ ଖୋଲା ପଡ଼ିଆରେ, ଗଛମୂଳେ ହେଉଛି । ଷଷ୍ଠ ଅଳ ଇଣ୍ଡିଆ ଏଡୁକେଶନ ସର୍ବେ ରିପୋର୍ଟରୁ ମିଳିଥିବା ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ଶତକଡ଼ା ୪୦ ଭାଗ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପକ୍ୱଘର ନାହିଁ । ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ପରିଷଦ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗଠନ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଏହିଭଳି ଶିକ୍ଷା ପରିଷଦମାନ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଜ୍ୟରେ ଗଠିତ ହୋଇ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷାକୁ ସୁପରିଚାଳିତ କରିବାରେ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବଶ୍ୟକତା ହେଉଛି ଶିକ୍ଷାବିତ୍, ଶିକ୍ଷକ ସଂଗଠନର କର୍ମକର୍ତ୍ତା, ପ୍ରଶାସକମାନେ ଏକତ୍ର ଆଲୋଚନା କରି ବିଭିନ୍ନ ସରକାରୀ ବିଭାଗ, ଯଥା—ଅର୍ଥ,

ପଞ୍ଚାୟତିରାଜ, ଆଦିବାସୀ କଲ୍ୟାଣ, ବିଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା, କ୍ରୀଡ଼ା, ମହିଳା ଓ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ, ଶ୍ରମ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକ ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ କିଭଳି ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷିତ କରାଯିବ ଓ ଶିକ୍ଷାକୁ କିଭଳି ସେମାନେ ଆଦରର ସହିତ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ସେ ବିଷୟରେ ଖସଡ଼ା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା । ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଉପରେ ଶିକ୍ଷାକୁ ଆକର୍ଷିତ କରିବା ବିଶେଷ ଭାବରେ ନିର୍ଭର କରେ । ସେମାନଙ୍କର ଚରିତ୍ରବତ୍ତା, ସାଧୁତା ଓ ପାରଦର୍ଶିତା ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ । ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କର ଶୃଙ୍ଖଳାଜ୍ଞାନ, ନିଜ ପେଶା ପ୍ରତି ଆଦର ଓ ଅଙ୍ଗୀକାରବଦ୍ଧତା ରହିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ । ଏଣୁ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ ତାଲିମ ପ୍ରଦାନ କାଳରେ ଏହିସବୁ ଗୁଣ ଯେଭଳି ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ପରିଷ୍କୃତ ହେବ ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସଂଗୋଧନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।



ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଶାସନରେ ଦୁର୍ନୀତି ମହାମାରୀ ପରି ବ୍ୟାପୁଛି

ଓଡ଼ିଶାର ଜନସାଧାରଣ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଉପରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆସ୍ଥା ସ୍ଥାପନ କରି ୨୦୦୯ ମସିହାରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ନିର୍ବାଚନରେ ତାଙ୍କ ଦଳର ୧୦୩ ଜଣ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କୁ ବିଧାନସଭାକୁ ପଠାଇ ତାଙ୍କ ହାତରେ ନିରଙ୍କୁଶ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । ୨୦୦୦ ମସିହାରୁ ୨୦୦୯ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନଅ ବର୍ଷ କାଳ ଶାସନରେ ଥିଲାବେଳେ ବି.ଜେ.ଡି.-ବି.ଜେ.ପି. ମେଣ୍ଟ ସରକାରର ସେ ମୁଖ୍ୟ ଥିଲେ । ତେଣୁ ବି.ଜେ.ପି.ର ସହମତି ବିନା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ କୌଣସି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ସହଜ ହେଉନଥିଲା । ମାତ୍ର ୨୦୦୯ ନିର୍ବାଚନରେ ସେ ବିଧାନସଭାରେ ଦୁଇ ଦୃତୀୟାଂଶ ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଠତା ହାସଲ କରି ଇତିହାସ ସୃଷ୍ଟି କଲେ । ତାଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ଓ ନେତୃତ୍ବ ତାଙ୍କ ଦଳକୁ ଏହି ସଫଳତା ଆଣି ଦେଲା ବୋଲି ସାରା ଦେଶରେ ଚର୍ଚ୍ଚା ହେଲା । ‘ଇଣ୍ଡିଆ ଟୁଡେ’ର ଏକ ସମୀକ୍ଷା ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ଦେଶର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀର ଆଖ୍ୟା ଦେଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ବିତ୍ତମନ୍ଦର କଥା ଯେ, ଭାରତ ସରକାରଙ୍କର ଇକୋନୋମିକ ସର୍ଭେ ୨୦୦୮-୦୯ର ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶାରେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ତଳେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ସର୍ବାଧିକ । ଓଡ଼ିଶାରେ ୪୬.୪ ପ୍ରତିଶତ ବ୍ୟକ୍ତି ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ତଳେ ଅଛନ୍ତି । ଏଣୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ଦାୟିତ୍ବ ହେଉଛି ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଓ ଅନଗ୍ରସରତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଂଗ୍ରାମ କରି ରାଜ୍ୟର ଦୁର୍ବଳ ବର୍ଗର ଅଭ୍ୟୁତ୍ଥାନ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା । ନବୀନବାବୁ ଭଲଭାବରେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ରାଜ୍ୟରୁ ଦୁର୍ନୀତିର ବିଲୋପ ନ ହେଲେ ପ୍ରଗତି ଅସମ୍ଭବ । ତେଣୁ ଦୃତୀୟଥର ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଭାବେ ଶପଥ ନେବାପରେ “ପ୍ରଶାସନରେ ଦୁର୍ନୀତିକୁ ପ୍ରଗ୍ରସ୍ତ ବିଆଦିବ ନାହିଁ” ବୋଲି ସେ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ନୀତି ଯେ ମହାମାରୀ ଭଳି ଓଡ଼ିଶାରେ ଭୟଙ୍କର ଭାବରେ ସବୁ ସ୍ତରରେ ବ୍ୟାପୁଛି ତାହା ରାଜ୍ୟବାସୀ ଅଙ୍ଗେ ନିଭାଉଛନ୍ତି । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀମାନେ ଯେ ଖାତିର କରୁନାହାନ୍ତି, ସେକଥା ଖବରକାରୀଙ୍କ ପଢ଼ିଲେ ଭଲଭାବରେ ଜାଣିହେବ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ର ସହିତ ଦୁର୍ନୀତିର ନଗ୍ନରୂପ ଆମେ ଦେଖିବାକୁ ପାଉ ଟ୍ରାଫିକ୍ ଛକମାନଙ୍କରେ ପୋଲିସ କର୍ମଚାରୀ ଓ ଆର୍.ଟି.ଓ. ସଂସ୍ଥାର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କଦ୍ବାରା ଗାଡ଼ିବାଲାଙ୍କଠାରୁ ଅର୍ଥ ଆଦାୟ କ୍ଷେତ୍ରରୁ । ବିଶେଷକରି ମୋବାଇଲ ଚୋରି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆନାମାନଙ୍କରେ କ୍ଷେସନ ଡାଏରୀ କରିବା ପାଇଁ

ଅଭିଯୋଗକାରୀମାନଙ୍କଠାରୁ ଅର୍ଥ ଆଦାୟ କରାଯାଉଛି ବୋଲି ଚାରିଆଡ଼େ ଆଲୋଚନା ହେଉଛି ।

କିଛିବର୍ଷ ତଳେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ଯେ, ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଜଙ୍ଗଲ ଆଇନକୁ ଅମାନ୍ୟ କରିଥିବା ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ଛୋଟ ଛୋଟ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକ ସରକାର ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିନେବେ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ ତଥ୍ୟ ହେଲା ଏବେବି ରାଜ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରାୟ ଚବିଶ ହଜାରରୁ ଅଧିକ ମାମଲା ବିଚାରାଧୀନ ଅଛି । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ୮ ହଜାରରୁ ଅଧିକ ମାମଲା ଶହେ ଟଙ୍କାରୁ କମ୍ ମୂଲ୍ୟର ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଚୋରୀ ଅଭିଯୋଗରେ ସେମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କେଶ୍ ଚାଲିଛି । ଶୁଣିଲେ ମନ ବିଦ୍ରୋହ କରିଉଠେ ଯେ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲା ଟିକରପୋଷି ଗାଁର କେତେକ କିଷାନ ସଂପ୍ରଦାୟର ଲୋକଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଦୁଇ ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଚୋରୀ ଅଭିଯୋଗରେ ଗତ କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷ ହେଲା ମାମଲା ପଡ଼ିରହିଛି । ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଥିବା ମକଦ୍ଦମାଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର ନ କରିବାର ଏକମାତ୍ର କାରଣ ମକଦ୍ଦମା ଥିବା ଆଳରେ ସେମାନଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ଉପାୟରେ ଶୋଷଣ କରିବା ।

ଭିଜିଲାନସ ବିଭାଗ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଚଢ଼ାଉ ଜାରି ରଖିଛି ଏବଂ ଏହା ସବୁ ବିଭାଗ, ପଦପଦବୀ ଓ ସ୍ଥାନ ବିଶେଷରେ ହୋଇଛି । ଏଠାରେ କେତୋଟି ଉଦାହରଣ ଦିଆଯାଇପାରେ । (୧) ଇ.ପି.ଏମ୍.ର ଉପ-ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ନାରାୟଣ ପୃଷ୍ଟିଙ୍କର କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କାର ଆୟ ବହିର୍ଭୂତ ସମ୍ପତ୍ତି ଠୁଳ କରିଥିବା ଅଭିଯୋଗରେ ଚଢ଼ାଉ, (୨) ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜଳଯୋଗାଣ ପ୍ରକଳ୍ପର କନିଷ୍ଠ ଯନ୍ତ୍ରୀ ବୌଦ୍ଧ ଜିଲ୍ଲାର କଣ୍ଟାମାଳଠାରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ସହଦେବ ତ୍ରିପାଠୀଙ୍କର କୋଟିଏ ଟଙ୍କା ପାଖାପାଖି ଆୟ ବହିର୍ଭୂତ ସମ୍ପତ୍ତି ରହିଥିବା ଅଭିଯୋଗରେ ତାଙ୍କ ଘର ଉପରେ ଭିଜିଲାନସ ଚଢ଼ାଉ, (୩) ବହୁମୁଖୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର୍ମୀ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ୪୦ ହଜାର ଟଙ୍କାର ଲାଞ୍ଜ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ବେଳେ ନୂଆପଡ଼ା ଜିଲ୍ଲାର ସି.ଡି.ଏମ୍.ଓ. ପେଦିନା ଖୁଇ. ଭି. ରାଓ ଭିଜିଲାନସ ପୋଲିସ ଦ୍ୱାରା ଗିରଫ, (୪) ଜମିର କିସମ ବଦଳାଇ ଘରବାରି କରିବା ପାଇଁ ନରସିଂହପୁରର ତହସିଲଦାର ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ମଲ୍ଲିକ ୯୦ ହଜାର ଟଙ୍କା ଲାଞ୍ଜ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିଲାବେଳେ ଭିଜିଲାନସ ପୋଲିସ ହାତରେ ଧରାପଡ଼ିବା, (୫) ସହକାରୀ ଭୁଗର୍ବ କଣ୍ଟୋଲର ମହୋଧର ପ୍ରଧାନଙ୍କ ଘରେ ଚଢ଼ାଉ କରାଯାଇ ତାଙ୍କଠାରୁ କୋଟିଏ ଟଙ୍କାରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ମୂଲ୍ୟର ଆୟ ବହିର୍ଭୂତ ସମ୍ପତ୍ତି ଜବତ, (୬) ବ୍ରହ୍ମପୁରଠାରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜଳଯୋଗାଣ ଓ ପରିମଳ ବିଭାଗର ଯନ୍ତ୍ରୀ କେ. ବଦ୍ରିନାରାୟଣ ପାତ୍ରଙ୍କ ଘରେ ଭିଜିଲାନସ ଚଢ଼ାଉ ସମୟରେ କୋଟିଏ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଟଙ୍କାର

ସମ୍ପର୍କି ଠାବ କରିବା, (୭) ଜଗତସିଂହପୁର ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜଳଯୋଗାଣ ଓ ପରିମଳ ବିବାରଣ ନିର୍ବାହୀ ଯନ୍ତ୍ରୀ ଅରୁଣ କୁମାର ନାୟକ କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କାର ଆୟ ବହିର୍ଭୂତ ସଂପତ୍ତି ଠୁଳ କରିଥିବା ଯୋଗୁଁ ତାଙ୍କ ଘର ଓ ଅଫିସ ଉପରେ ଭିଜିଲାନସ୍ ଚଢ଼ାଉ, (୮) ଚମ୍ପୁଆ ବ୍ଲକର ଅତିରିକ୍ତ ଗୋଷ୍ଠୀ ଉନ୍ନୟନ ଅଧିକାରୀ (ଏ.ବି.ଡି.ଓ.) ରବି ନାରାୟଣ ସେଠୀ ଆଠ ହଜାର ଟଙ୍କା ଲାଞ୍ଚ ନେଉଥିଲାବେଳେ କେନ୍ଦୁଝର ଜିଲ୍ଲାର ଭିଜିଲାନସ୍ ଡି.ଏସ୍.ପି.ଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଗିରଫ ହେବା, (୯) ଉମରକୋଟ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ ବିଭାଗର ନିର୍ବାହୀ ଯନ୍ତ୍ରୀ ସିମାଦ୍ରା ନାୟକଙ୍କ ଘର ଉପରେ ଭିଜିଲାନସ୍ ବିଭାଗ ଅତର୍କିତ ଚଢ଼ାଉ କରି ୭୦ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵ ସମ୍ପତ୍ତି ଜବତ କରିବା, (୧୦) ଅନଗୁଳ ଜିଲ୍ଲାର ନାଲକୋରେ ଅବସ୍ଥାପିତ ବ୍ୟବସାୟ ବିଭାଗର ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡାଇରେକ୍ଟର ଦେବ୍ କୋଟିରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵ ଆୟ ବହିର୍ଭୂତ ସଂପତ୍ତିର ଅଧିକାରୀ ହୋଇଥିବା ଜଣାପଡ଼ିବାରୁ ଅନଗୁଳ ଭିଜିଲାନସ୍ ବିଭାଗ ପକ୍ଷରୁ ତାଙ୍କ ଉପରେ ଚଢ଼ାଉ, (୧୧) ରେଙ୍ଗାଳି ଡାହାଣ କେନାଲ ନିର୍ବାହୀ ଯନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଘର ଉପରେ ଭିଜିଲାନସ୍ ବିଭାଗ ଚଢ଼ାଉ କରି ଏକ କେ.ଜି.ରୁ ଅଧିକ ସୁନା ଅଳଙ୍କାର ଓ ଦେବ୍ କୋଟି ଟଙ୍କା ଜବତ, (୧୨) ନାଲକୋ ସିସିପି ନିକଟରେ ଥିବା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିଭାଗର ଜନୈକ ନିରୀକ୍ଷକ ଜଣେ ଠିକାଦାରଙ୍କଠାରୁ ଏକ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଲାଗି ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଲାଞ୍ଚ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବାବେଳେ ଭିଜିଲାନସ୍ ବିଭାଗ କର୍ମଚାରୀଙ୍କଦ୍ଵାରା ଭୁବନେଶ୍ଵରର ଉର୍ମି ହୋଟେଲରୁ ଗିରଫ, (୧୩) ଡେକାନାଲ ପ୍ରିଡ଼ ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ ସି.ଆଇ.ଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ଜନୈକ କିରାଣୀ ଭିଜିଲାନସ୍ ହାତରେ ଧରାପଡ଼ିବା, (୧୪) ବକେୟା ବାବଦରେ ଥିବା ପ୍ରାପ୍ୟ ମଞ୍ଜୁର କରିବାକୁ ଜଣେ ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ଶିକ୍ଷକଙ୍କଠାରୁ ୧୦ ହଜାର ଟଙ୍କା ଦାବୀ କରି ୪ ହଜାର ଟଙ୍କା ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବାବେଳେ ଯୋଡ଼ାମଣ୍ଡଳ ସ୍କୁଲ ଏସ.ଆଇ. ରାଜକିଶୋର ଗିରି ଭିଜିଲାନସ୍ ହାତରେ ଗିରଫ ହେବା, (୧୫) ଓଡ଼ିଶା-ଛତିଶଗଡ଼ ସୀମାବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ସୁର୍ଜି ତନଖି ଫାଟକରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଥିବା କୋଟିପତି ଜୁନିଅର ଏମ୍.ଡି.ଆଇ. ନରେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ପଟେଲଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରାୟ ଦେବ୍ କୋଟି ଟଙ୍କାର ଆୟ ବହିର୍ଭୂତ ସମ୍ପତ୍ତି ଭିଜିଲାନସ୍ କର୍ମଚାରୀଙ୍କଦ୍ଵାରା ଠାବ ଜତ୍ୟାଦି ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ । ଏଥିରୁ ପ୍ରମାଣିତ ହେଉଛି ଯେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ନିର୍ଭୟରେ ଯେକୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଉତ୍କୋଚ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ସଂକୋଚ କରୁନାହାନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାରେ ଥାନା, ତହସିଲ ଅଫିସ, ବ୍ଲକ ଅଫିସ ଓ ସବୁ ଜଞ୍ଜିନିୟରିଂ ଅଫିସଗୁଡ଼ିକରେ ଲାଞ୍ଚ ଦେବା ନେବା ଏକ ନିତିଦିନିଆ ଘଟଣା ହୋଇଯାଇଛି ।

ହ୍ରାନ୍ଦପାରେନ୍ଦ୍ର ଜଣ୍ଡରନ୍ୟାସନାଲ ଜଣ୍ଡିଆ ୨୦୦୫ ମସିହାରେ ୨୦ଟି ରାଜ୍ୟରେ ସେଣ୍ଟର ଅଫ୍ ମିଡିଆ ଷ୍ଟଡିଜ୍, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର ସହଯୋଗରେ କରିଥିବା ଏକ

ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଅନୁଯାୟୀ ସର୍ବାଧିକ ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ରାଜ୍ୟପାଞ୍ଚାରେ ଓଡ଼ିଶାର ସ୍ଥାନ ନବମ ଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାର ବିଚାର ବିଭାଗ (ତଳକୋର୍ଟ), ପୋଲିସ୍, ରାଜସ୍ୱ, ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ଓ ସରକାରୀ ଡାକ୍ତରଖାନାଗୁଡ଼ିକରେ ଅଧିକ ଦୁର୍ନୀତି ହୁଏ ବୋଲି ଏହି ରିପୋର୍ଟରେ ବର୍ଣ୍ଣାଯାଇଥିଲା । ୨୦୦୭ ମସିହାରେ ଉକ୍ତ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ପୁନର୍ବାର ଓଡ଼ିଶାର ଚାରୋଟି ଜିଲ୍ଲା : ଖୋର୍ଦ୍ଧା, ଗଜପତି, କୋରାପୁଟ, ରାୟଗଡ଼ାରେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ତଳେ ରହିଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ହୋଇଥିବା ସର୍ବେକ୍ଷଣରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ, ସେମାନଙ୍କର ସର୍ବନିମ୍ନ ନ୍ୟାୟ ସୁବିଧା ଯଥା- ସ୍କୁଲଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ବିଜୁଳି, ସାଧାରଣ ବଣ୍ଟନ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ପାନୀୟ ଜଳ, ଗୃହ ଇତ୍ୟାଦି ହାସଲ କରିବାକୁ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ହାତଗୁଞ୍ଜା ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ।

ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ଦୁର୍ନୀତିରେ ଯେ କେବଳ ତଳସ୍ତରର କର୍ମଚାରୀମାନେ ଲିପ୍ତ ଅଛନ୍ତି ତାହା ନୁହେଁ । ଏଥିରେ ସର୍ବଭାରତୀୟ ସେବାର ଅଫିସରଙ୍କ ସମେତ ରାଜ୍ୟ ସେବାର ଅଧିକାରୀ ଅଫିସର ସଂପୃକ୍ତ ଅଛନ୍ତି । ୧୯୭୦ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଇ.ଏ.ଏସ୍. ଅଫିସରମାନେ ପ୍ରାୟ ଦୁର୍ନୀତିମୁକ୍ତ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଅଣୀ ଦଶକରୁ ଏହି ସର୍ବଭାରତୀୟ ଅଫିସରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦୁର୍ନୀତି ପ୍ରବେଶ କଲା । ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଏହି ଅଫିସରମାନଙ୍କୁ ନିଯୋଜିତ କରି ଯେତେବେଳେ ବିପୁଳ ସମ୍ପତ୍ତି ଠୁଳ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ, ସେତେବେଳେ ଅଫିସରମାନେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟାୟ ଭାବରେ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ କରିବାକୁ କୁଣ୍ଡାବୋଧ କଲେ ନାହିଁ । ଭାରତର ଜଣେ ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ଆଇ.ଏ.ଏସ୍. ଅଫିସର ଶ୍ରୀ ସି. ପି. ଶ୍ରୀବାସବ (ପଦ୍ମଭୂଷଣ ଉପାଧିରେ ଭୂଷିତ) ତାଙ୍କର ଲିଖିତ କରପ୍ସନ-ଇଣ୍ଡିଆଜ୍ ଏନିମି ଉଇଦିନ୍ (CORRUPTION-India's enemy within) ପୁସ୍ତକରେ ଏହି ଉଚ୍ଚପଦାଧିକାରୀଙ୍କ ଦୁର୍ନୀତିର କାରଣ ଓ ଏହାକୁ କିଭଳି ରୋକାଯାଇପାରିବ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ସେ ଆଇ.ଏ.ଏସ୍. ଅଫିସରମାନଙ୍କୁ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଭାରତବର୍ଷର ଯେଉଁ ଅମଳାତନ୍ତ୍ର ଦିନେ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ଦକ୍ଷତା, ନିରପେକ୍ଷତା ଓ ସାଧୁତା ପାଇଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ରୂପେ ବିବୋଧିତ ହେଉଥିଲା ଆଜି ତାହା ନିକୃଷ୍ଟ ଅମଳାତନ୍ତ୍ର ରୂପେ ପରିଗଣିତ ହେଉଛନ୍ତି । ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ୨୩ ଜଣ ସର୍ବଭାରତୀୟ ଅଫିସର, ୧୧ ଜଣ ଆଇ.ପି.ଏସ୍., ୧୨ ଜଣ ଆଇ.ଏସ୍.ଏସ୍. ଓ ଶତାଧିକ ରାଜ୍ୟ ଅଫିସରଙ୍କ ନାଁରେ ଦୁର୍ନୀତି ଅଭିଯୋଗର ମାମଲାମାନ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ବିଚାରାଧୀନ ଥିବା କଥା ଜଣାପଡ଼ିଛି ।

୧୯୮୮ ମସିହାରେ ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ ଆଇନ ନୂତନ ରୂପରେଖ ନେଇ ସଂସଦରେ ଗୃହୀତ ହେଲା ଏବଂ ତା'ପରଠାରୁ ଆୟ ବହିର୍ଭୂତ ସଂପତ୍ତି ଠୁଳ କରିଥିବା

କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ସହଜସାଧ୍ୟ ହେଲା । ଗତ ସାତବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ୫୩୮ଟି ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀ ଅଫିସରଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆୟ ବହିର୍ଭୂତ ସମ୍ପତ୍ତି ଠୁଳର ମାମଲା ଭିଜିଲାନସ ବିଭାଗ ଦ୍ଵାରା ଗୁଜୁ ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ଏହି ମାମଲାଗୁଡ଼ିକ ବର୍ଷବର୍ଷ ଧରି କଚେରୀରେ ଫଇସଲା ନ ହୋଇ ପଡ଼ିରହିଛି । ବିଚାରର ବିଳମ୍ବ ଯୋଗୁଁ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ସାକ୍ଷୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଆସିପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ଦୁର୍ନୀତି ଅଭିଯୋଗରେ ଧରାପଡ଼ିଲେ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାରେ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନେ କିଛିଦିନ ପରେ ପୁନର୍ବାର ଭଲ ଭଲ ବିଭାଗରେ ସ୍ଥାନିତ ହୋଇ ନିଜ କ୍ଷମତାର ଅପବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି । ଆମ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ବାରମ୍ବାର ‘ଦୁର୍ନୀତିକୁ ପ୍ରଶ୍ନସ୍ଥ ବିଆଯିବ ନାହିଁ’ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ଅଫିସରଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଦୃଢ଼ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ପଶ୍ଚାତ୍ତପ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି । ଜଣେ ସଚିବ ପାହ୍ୟାର ସିନିଅର ଆଇ.ଏ.ଏସ୍. ଅଫିସରଙ୍କୁ ଦୁର୍ନୀତି ଅଭିଯୋଗରେ ଗିରଫ କରି ପୋଲିସ୍ ଜିପ୍ସ ପକ୍ଷରେ ବସାଇ ଜେଲରେ ପୁରାଇଲେ, କିନ୍ତୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ପୁନର୍ବାର ତାଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥାପିତ କରାଗଲା । ଭିଜିଲାନସ ବିଭାଗ ପାଞ୍ଚ ଜଣ ଆଇ.ଏ.ଏସ୍. ଅଫିସରଙ୍କ ନାଁରେ ଚାର୍ଜସିଟ୍ ଦାଖଲ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମତି ଲୋଡ଼ିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ରାଜ୍ୟସରକାର ଦେଇନଥିବା ଜଣାପଡ଼ିଛି ।

ପୂର୍ବତନ କେନ୍ଦ୍ର ମୁଖ୍ୟ ଭିଜିଲାନସ କମିଶନର ଏନ୍. ଭିତଲଙ୍କ ମତରେ ୧୯୮୮ ମସିହାରେ ସଂସଦରେ ଯେଉଁ ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ ଆଇନ ପାରିତ ହୋଇଛି, ସେଥିରେ ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସମ୍ପତ୍ତି ବାଜ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇପାରିବ ବୋଲି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି ।

ବିଜୁ ପଟ୍ଟନାୟକ ତାଙ୍କ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀତ୍ଵ କାଳରେ ଆୟ ବହିର୍ଭୂତ ସମ୍ପତ୍ତି ବ୍ୟାଜ୍ୟାପ୍ତ କରିବାକୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏକ ଆଇନ୍ ଆଣିବାକୁ ମନସ୍ଥ କରିଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ ଯଦି ପ୍ରକୃତରେ ଦୁର୍ନୀତିକୁ ରୋକିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ତେବେ (୧) ତୁରନ୍ତ ସବୁ ମନ୍ତ୍ରୀ, ବିଧାୟକ, ଅମଳାତନ୍ତ୍ର ଓ ଅଫିସରଙ୍କର ସଂପତ୍ତି ତାଲିକା ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରନ୍ତୁ, (୨) ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଫାଷ୍ଟ ଟ୍ରାକ୍ ଭିଜିଲାନସ କୋର୍ଟମାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ବିଚାରାଧୀନ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ତୁରନ୍ତ ଫଇସଲା କରିବାକୁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଅନ୍ତୁ, (୩) ଭିଜିଲାନସ ବିଭାଗ ଯେଉଁ ତଦନ୍ତମାନ କରି ଚାର୍ଜସିଟ୍ ଦାଖଲ କରିବାକୁ ସୁପାରିଶ କରିଛି ସେସବୁକୁ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ, (୪) ଓଡ଼ିଶାର ଭିଜିଲାନସ ବିଭାଗକୁ ସି.ବି.ଆଇ. ଡାଆରେ ପୁନର୍ଗଠନ କରିବାକୁ ତୁରନ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନିଅନ୍ତୁ, (୫) ଭାରତ ସରକାର ୨୦୦୭ ମସିହାରୁ ସର୍ବଭାରତୀୟ ଅଫିସରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବିବେଚିତ ଦୁଇଜଣ

ଅଫିସରଙ୍କୁ ଯେଉଁ ପୁରସ୍କୃତ କରୁଛନ୍ତି, ଓଡ଼ିଶାରେ ମଧ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତମୂଳକ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଏବଂ ଦୁର୍ନୀତିରେ କେବେବି ଲିପ୍ତ ନ ଥିବା ଅଫିସରମାନଙ୍କୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବାପାଇଁ ଉତ୍କଳ ଦିବସ ଦିନ ସର୍ବସାଧାରଣରେ ପୁରସ୍କୃତ କରନ୍ତୁ, (୭) ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ସାହସ ସଞ୍ଚୟ କରି ଲାଞ୍ଚ ମାଗୁଥିବା ଅଫିସରଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଭିଜିଲାନସ୍କୁ ଖବର ଦେଉଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ପୁରସ୍କୃତ କରାଯାଉ ଏବଂ (୮) ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ ବିଜୁ ଜନତା ଦଳର ସଭାପତି ହୋଇଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ଦଳର ନେତା, କର୍ମୀ ନିର୍ବିଶେଷରେ ସମସ୍ତେ ଦୁର୍ନୀତିମୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତୁ ଏବଂ ଦୁର୍ନୀତିରେ ଲିପ୍ତ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଧରାଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ଏହାଫଳରେ ଅଫିସରମାନେ ଅଧିକ ଉତ୍ସାହିତ ହୋଇ ଦୁର୍ନୀତି ରୋକିବା ଦିଗରେ ଅଧିକ ପଦକ୍ଷେପ ନେବେ । ୨୦୦୬ ମସିହାରେ ସେ ଗୋଟିଏ ସର୍ବସାଧାରଣ ସଭାରେ କହିଥିଲେ, “ଆପଣମାନେ ଗ୍ରାମକୁ ଜଗନ୍ତୁ ମୁଁ ସଚିବାଳୟ ଜଗିଛି । କିନ୍ତୁ ‘ବାପପୁଅ ଦୁହେଁ ରାତି ଅନିଦ୍ରା, ମୁଗୁରା ମୁହଁ ମେଲା’ ।” ସମସ୍ତେ ଜଗିଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ନୀତି ମହାମାରୀ ପରି ବ୍ୟାପୁଛି ।



ଆନ୍ନା ହଜାରେ, ବାବା ରାମଦେବ ଓ ଦୁର୍ନୀତିର ମୂଲୋପାଟନ

ଭାରତୀୟମାନଙ୍କର ଦୈନନ୍ଦିନ ଜନଜୀବନକୁ ଦୁର୍ନୀତି ଅବ୍ୟବସ୍ଥିତ ଓ ଅସହ୍ୟ କରିପକାଇଛି । ଦୁର୍ନୀତି ପ୍ରସଂଗକୁ ଦେଶରୁ ଦୂର କରିବାକୁ କହି ଗରିବ ଜନତାକୁ ବିକାଶର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖାଇ, ରାମରାଜ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ସଂକଳ୍ପ କରି ବିଭିନ୍ନ ରାଜନୈତିକ ଦଳମାନେ ନିର୍ବାଚନ ବୈତରଣୀ ପାରହୋଇ କ୍ଷମତାସୀନ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଦୁର୍ନୀତିକୁ ଦୂର କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ କ୍ଷମତାର ଅପବ୍ୟବହାର କରି ସାଧାରଣ ସମ୍ପତ୍ତି ଲୁଟ୍ କରିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହୁଛନ୍ତି । ଦୁଃଖର ବିଷୟ ହେଲା ଦେଶର ଗରିବ ଜନସାଧାରଣ ଦୁର୍ନୀତିର ବ୍ୟାପକତା ହେତୁ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ସରକାର କରୁଥିବା ସୁବିଧା ସୁଯୋଗରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେଉଛନ୍ତି ।

ବ୍ରାହ୍ମପାରେନ୍ଦ୍ର ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ କଲେଜ ଆ ୨୦୦୮ ମସିହାରେ ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଂଚଳର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ତଳେ ଥିବା ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଉପରେ ବ୍ୟାପକ ଅନୁଶୀଳନ କରି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ ୧୧ଟି ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକୀୟ ସେବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ଅନୁ୍ୟନ ୮୮୩ କୋଟି ଟଙ୍କା ଲାଗି ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ଏବଂ ୩୦ ପ୍ରତିଶତ ଦରିଦ୍ର ଲୋକ ଲାଗି ଦେବାପାଇଁ ଅକ୍ଷମ ଥିବାରୁ ବି.ପି.ଏଲ୍. କାର୍ଡ, ପୋଲିସ ସହାୟତା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା, ପାଣି ପାଇବା, କୁଟୀର ଜ୍ୟୋତି ଆଦି ସୁବିଧାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ବ୍ରାହ୍ମପାରେନ୍ଦ୍ର ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ କଲେଜ ଆ ୪ ଜଣିଆ ଉପଦେଷ୍ଟା ପରିଷଦର ସଭ୍ୟ ଆନ୍ନା ହଜାରେଙ୍କୁ ଏହି ତଥ୍ୟ ବ୍ୟଥିତ କରିଥିଲା ।

ଆନ୍ନା ହଜାରେ ଟ୍ରକ୍ ଚାଳକ ଭାବେ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ବିଭାଗରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଅବସର ନେଇ ନିଜ ଗାଁ ରାଲେଗାଁସିଦ୍ଧିରେ ଜାତିପ୍ରଥା ବିଲୋପ, ନିଶା ନିବାରଣ, କୃଷି ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି, ବନୀକରଣ, ମୃତ୍ତିକା ସଂରକ୍ଷଣ ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟ କରି ଲୋକପ୍ରିୟ ହୋଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଆନ୍ଦୋଳନ ଯୋଗୁଁ ୨୦୦୦ ମସିହାରେ ମହାରାଷ୍ଟ୍ରରେ ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ୍ ପ୍ରଣୟନ ହୋଇପାରିଥିଲା । ଏହି ଆଇନ୍‌କୁ ୨୦୦୫ ମସିହାରେ ଭାରତ ସରକାର ପ୍ରଣୟନ କରିଥିଲେ । ୨୦୦୩ ମସିହାରେ ମହାରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଦୁର୍ନୀତିରେ ଲିପ୍ତ ଥିବା ୪ ଜଣ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଠୋସ ପ୍ରମାଣ ଦେଇ ଆନ୍ନା ସେମାନଙ୍କର ବହିଷ୍କାର ଦାବି କରି ଆମରଣ ଅନଶନ କରିଥିଲେ ଏବଂ

ମହାରାଷ୍ଟ୍ରର ତତ୍କାଳୀନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ସୁଶୀଲ କୁମାର ସିଂହେ ଏହି ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ତଦନ୍ତ କରାଇବା ପରେ ୩ ଜଣ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଜସ୍ତସା ଦେବାକୁ ପଡିଥିଲା ।

ପ୍ରାନ୍ତପାରେନ୍ଦ୍ର ଇନ୍ଦ୍ରନାଥନାଥ ବର୍ମାନ୍ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ୨୦୧୦ ମସିହାରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ବିଶ୍ୱର ୧୭୮ଟି ଦେଶ ମଧ୍ୟରୁ ଭାରତ ହେଉଛି ୮୭ତମ ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ଦେଶ । ପ୍ରକାଶିତ ଏକ ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପରଠାରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାଏ ଭାରତୀୟମାନଙ୍କର ପ୍ରାୟ ୨୮୦ ଲକ୍ଷ କୋଟିରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଟଙ୍କା ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଗଚ୍ଛିତ ଅଛି । କେବଳ ସୁରକ୍ଷାବ୍ୟାଙ୍କରେ ନୁହେଁ, ବିଶ୍ୱର ୬୯ଟି କରମୁକ୍ତ ଦେଶର ବ୍ୟାଙ୍କମାନଙ୍କରେ ମଧ୍ୟ ଭାରତୀୟମାନେ ବିପୁଳ ପରିମାଣରେ ଟଙ୍କା ରଖିଥିବା ଗ୍ଲୋବାଲ ଗୁରୁତ୍ୱା ସଂସ୍ଥା ଅନୁସନ୍ଧାନ କରୁଛି । ଏହି କଳା ଟଙ୍କା କେବଳ ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ନୁହେଁ; ଏହା ଶିଳ୍ପପତି, ବ୍ୟବସାୟୀ, ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କର । ୨୦୧୧ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୮ ତାରିଖ ଦିନ ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟ ଦେଶର କଳାଟଙ୍କା ଦେଶକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବା ପାଇଁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀ ଦଳ ଗଠନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ଦୁର୍ନୀତିକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ୧୯୬୯ ମସିହାରେ ଲୋକପାଳ ବିଲ୍ ଲୋକସଭାରେ ଗୃହୀତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହାକୁ ଆଇନରେ ପରିଣତ କରିବାକୁ କେନ୍ଦ୍ରରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ କୌଣସି ସରକାର ଆନ୍ତରିକତା ପ୍ରକାଶ କରି ନାହାନ୍ତି । ଆଜୀବନ ଅବିବାହିତ ରହିଥିବା ଆନ୍ନା ହଜାରେ ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦଙ୍କର ରଚିତ ପୁସ୍ତକ ‘ବିବେକାନନ୍ଦ ହିଜ କଲ୍ ଟୁ ଦ ନେଶନ’ ବହୁବର୍ଷ ତଳେ ପଡିଥିଲେ ଏବଂ ସାରାଜୀବନ ଦେଶସେବା ପାଇଁ ନିଜକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିବେ ବୋଲି ଶପଥ କରିଥିଲେ ।

ଯୋଗ ଗୁରୁଭାବେ ଦେଶବିଦେଶରେ ଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କରିଥିବା ବାବା ରାମଦେବଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଦୁର୍ନୀତି ବ୍ୟଥିତ କରିଛି । ସବୁ ସମୟରେ ଯୋଗ ଶିକ୍ଷା ଦେବାବେଳେ ସେ ଶିବାଜୀ, ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ, ସୁଭାଷଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ, ଭଗତ ସିଂହ, ସୁଖଦେବ, ରାଜଗୁରୁ, ତନ୍ତ୍ରଶେଖର ଆଜାଦ, ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ, ବୁଦ୍ଧଦେବ ପ୍ରଭୃତିଙ୍କ ଜୀବନୀ ସଂପର୍କରେ କହି ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦେଶପ୍ରୀତି ଜାଗ୍ରତ କରୁଛନ୍ତି । ସେ ମଧ୍ୟ ଦେଶରେ ଲଗାମହତା ଦୁର୍ନୀତି ଓ ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାରରେ ବ୍ୟଥିତ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ନିଜେ ଏକ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ଗଢି ୨୦୧୪ ମସିହାରେ ହେବାକୁ ଥିବା ନିର୍ବାଚନରେ ସାରା ଦେଶରେ ନିଜ ଦଳ ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରାର୍ଥୀ ଦେବେ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି । ସ୍ୱାମୀ ରାମଦେବ ପାତଞ୍ଜଳି ଯୋଗ ସମିତିର ୧୯ ହଜାର ସଭ୍ୟ ଓ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଲିମ ପାଇଥିବା ୧୩ ହଜାର ଯୋଗ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଉପରେ ଭରସା ରଖି ସାରା ଦେଶରେ ବୁଲି ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ରାଜନେତା, ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ, ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କୁ

ଧୂଳିକାର କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ସେ ପ୍ରାୟ ଏକ ହଜାରରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ବ ସଭାରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ ବିଦେଶୀ ବ୍ୟାଙ୍କମାନଙ୍କରେ ଗଢ଼ିତ ଥିବା ଭାରତୀୟମାନଙ୍କ ଟଙ୍କାକୁ ଦେଶକୁ ଫେରାଇ ଆଣି ପାରିଲେ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଶିକ୍ଷାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇପାରିବ, ସମସ୍ତଙ୍କର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ଯନ୍ତ୍ର ନିଆଯାଇପାରିବ ଓ ଭାରତରେ କେହି ଜଣେ ହେଲେ ଲୋକ ଦରିଦ୍ର ହୋଇ ରହିବ ନାହିଁ । ସମସ୍ତଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ, ବସ୍ତ୍ର ଓ ବାସଗୃହର ସମସ୍ୟା ସହଜରେ ସମାଧାନ ହୋଇପାରିବ । ସେ ଦେଶରେ ଶାସନ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଦେଶଦ୍ରୋହୀ ବୋଲି ଆଖ୍ୟା ଦେବାକୁ ମଧ୍ୟ ପଟ୍ଟାତ୍ପଦ ହେଉନଥିଲେ । ସେ ଭାରତ ସ୍ୱାଧିନୀନ ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କରି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସଚେତନ କରାଇବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଦେଶବାସୀଙ୍କ ଚରିତ୍ର ଗଠନ ଓ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଭିତ୍ତିକ ଜୀବନଯାପନ ଉପରେ ସେ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରୁଛନ୍ତି । ନିର୍ବାଚନ ପୂର୍ବରୁ ଦଳଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କ ନିର୍ବାଚନ ଜସ୍ତାହାରରେ ଦେଉଥିବା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପାଳନ କରିବାରେ ଆନ୍ତରିକତା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁନାହାନ୍ତି ବୋଲି ରାମଦେବ କ୍ଷମତାରେ ଥିବା ଦଳଗୁଡ଼ିକୁ ଦୋଷାରୋପ କରୁଛନ୍ତି ।

ଗତ କିଛିଦିନ ହେଲା ଭାରତରେ ଘଟିଥିବା ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ କୋଟି ଟଙ୍କାର ଦୁର୍ନୀତି ଯଥା- ୨ କି ସ୍ୱେକ୍ସମ୍, ଆଦର୍ଶ ହାଉସିଂ ସ୍କିମ୍, ରାଜ୍ୟ ଗୋଷ୍ଠୀ କ୍ରୀଡ଼ା ଦୁର୍ନୀତି, ସୁଖମା ଜମି ଦୁର୍ନୀତି ଓ ସି.ଭି.ସି. ନିଯୁକ୍ତି ଦୁର୍ନୀତି ପ୍ରଭୃତିରେ ରାଜନେତା, ଉଚ୍ଚପଦସ୍ଥ ସାମରିକ ବାହିନୀର ଅଫିସର, ଆଇ.ଏ.ଏସ୍. ଅଫିସରମାନଙ୍କ ସଂପୃକ୍ତି ପ୍ରମାଣିତ କରିଛି ଯେ ଦୁର୍ନୀତି ଓ ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାରର ମୂଲୋପାତନ କରିବା ପାଇଁ ଲୋକପାଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ ।

ଆନ୍ଧ୍ରା ହଜାରେ ତୁରନ୍ତ ଜନ ଲୋକପାଳ ବିଲ୍ ସଂସଦରେ ଆଣିବାକୁ ୨୦୧୧ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ୫ ତାରିଖଠାରୁ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର ଜନ୍ତରମନ୍ତରଠାରେ ଆମରଣ ଅନଶନ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଦୁର୍ନୀତିର ମୂଲୋପାତନ ଓ ଜନ ଲୋକପାଳ ବିଲ୍‌କୁ ସଂସଦରେ ପାରିତ କରାଇବା ପାଇଁ ଦେଶର କୋଣ ଅନୁକୋଣରୁ ତାଙ୍କୁ ଯେଉଁ ସମର୍ଥନ ମିଳିଥିଲା ତାହା ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନ ପରଠାରୁ କେବଳ ଜୟପ୍ରକାଶ ନାରାୟଣ କରିଥିବା ଆନ୍ଦୋଳନ ସହିତ ତୁଳନା କରାଯାଇପାରେ । ସମାଜସେବୀ ଅରୁଣା ରାୟ, ସହିଦ ପାଣ୍ଡେ, କିରଣ ବେଦୀ, ସିନେମା ଅଭିନେତା ଅମିର ଖାଁ, ଅନୁପମ ଖେର, ଯୋଗ ଗୁରୁ ରାମଦେବ, ଗୁଜୁରାଟର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀ, ବିହାରର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନିତିଶ କୁମାର ଏପରିକି କଂଗ୍ରେସ ଅଧକ୍ଷା ସୋନିଆ ଗାନ୍ଧି ଆନ୍ଧ୍ରାଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ ଜଣାଇଥିଲେ । ଦେଶର ଅନେକ ସହରରେ, ଗାଁଗହଳିରେ ରିଲେ ଅନଶନ, ମହମବତୀ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ଓ ପଥପ୍ରାନ୍ତ ସଭାମାନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଆନ୍ଧ୍ରା ହଜାରେ ୨୦୧୧ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ୧୩ ତାରିଖଠାରୁ ଜେଲଭରୋ ଆନ୍ଦୋଳନ କରିବେ ବୋଲି ଡାକରା

ଦେଇଥିଲେ । ପରିସ୍ଥିତି ଅଣାୟତ୍ତ ହେବ ବୋଲି ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଆନ୍ନା ହଜାରେଙ୍କ ଦାବିକୁ ମାନିନେଲେ । ପ୍ରଥମେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳ “ଆନ୍ନା ଅନ୍ୟ ଜଥାରେ ତେଉଁଛନ୍ତି” ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ ଆଣିଥିଲେ ।

ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ମନମୋହନ ସିଂହ ଆନ୍ନା ହଜାରେଙ୍କୁ ଅନଶନରୁ କ୍ଷାନ୍ତ ହେବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ସୋନିଆ ଗାନ୍ଧି ମଧ୍ୟ ଆନ୍ନାଙ୍କୁ ଅନଶନ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିନେବାକୁ ଅନୁରୋଧ ଜଣାଇଥିଲେ । ଦୁର୍ନୀତି ବିଲୋପ ଲାଗି କଠୋର ଆଇନ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ଏବଂ ଏହି ମାରାତ୍ମକ ରୋଗର ବିଲୋପ ଲାଗି ସରକାର ଦୃଢ଼ ପଦକ୍ଷେପ ନେବେ ବୋଲି ସେମାନେ ଆନ୍ନା ହଜାରେଙ୍କୁ ଜଣାଇଥିଲେ । ଆନ୍ନା ହଜାରେ ଏପ୍ରିଲ ୯ ତାରିଖ ପୂର୍ବାହ୍ନରେ ଗୋଟିଏ ଶିଶୁ ହାତରୁ ଲେମ୍ବୁରସ ପାନ କରି ତାଙ୍କର ୯୮ ଘଣ୍ଟିଆ ଅନଶନ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିଥିଲେ । ଆନ୍ନା ହଜାରେଙ୍କ ଜନ ଲୋକପାଳ ବିଲ୍ ଅତିରେ ଆଇନରେ ପରିଣତ ହେବ ଏବଂ ଏହା ଦେଶରୁ ଦୁର୍ନୀତିର ମୂଲୋପାତନ ହେବାର ବାଟ ଫିଟାଇବ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।



!

ଓଡ଼ିଶାରେ ରୁଗ୍‌ଶ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଓ ଏହାର ଜରୁରୀ ପ୍ରତିକାର

ଓଡ଼ିଶାରେ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ଅବ୍ୟବସ୍ଥା ବହୁଦିନ ଧରି ଚର୍ଚ୍ଚାରେ ରହିଆସିଛି । ବିଶ୍ୱ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ସଂଗଠନ (WHO)ର ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଭାରତର ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶାର ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୟନୀୟ । ଏହି ରାଜ୍ୟରେ କ୍ଷୁଧା, ନିରକ୍ଷରତା ଓ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ଉନ୍ନତିରେ ବହୁ ଅନ୍ତରାୟ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଏହି ବିଭାଗର ଦୁର୍ନୀତି, ଅପାରଗତା ପୂର୍ବରୁ ବହୁବାର ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆସିଛି । କିନ୍ତୁ ଏହି ନିରାଶା ଭିତରେ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ତୃତୀୟଥର ପାଇଁ କ୍ଷମତାକୁ ଆସିବା ପରେ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପ୍ରସନ୍ନ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଏହି ବିଭାଗର ଉନ୍ନତି ସାଧନ କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି ।

୨୦୦୯ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ଶେଷ ସପ୍ତାହରେ ସାଂସଦ ଭକ୍ତଚରଣ ଦାସ ଝାଡ଼ାବାଡ଼ି ରୋଗରେ ଭବାନୀପାଟଣା, ଲାଞ୍ଜିଗଡ଼, ଜୟପାଟଣା, ଥୁଆମୁଲ ରାମପୁର ପ୍ରଭୃତି ଅଞ୍ଚଳରେ ୪୦ ଜଣଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥିବା ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ତା'ର ପ୍ରତିକାରର କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁନାହାନ୍ତି ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ କରିବା ପରେ ଝାଡ଼ାବାଡ଼ି ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ ଜନିତ ପରିସ୍ଥିତିର ଅନୁଧ୍ୟାନ ପାଇଁ ଏକ ଡିନିଜଣିଆ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଦଳ ଭବାନୀପାଟଣା ହସପିଟାଲରେ ପହଞ୍ଚି ଚିକିତ୍ସାଧୀନ ରୋଗୀମାନଙ୍କୁ ଦେଖିଥିଲେ ଓ ଡାକ୍ତରମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ ।

୨୦୦୮ ମସିହା ଠିକ୍ ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ସମଗ୍ର କଳାହାଣ୍ଡି ଜିଲ୍ଲାରେ ଝାଡ଼ାବାଡ଼ିର ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ ଦେଖାଦେଇଥିଲା । ପାଞ୍ଚ ଶହରୁ ଅଧିକ ଲୋକ ପ୍ରାଣ ହରାଇଥିଲେ । ଗଣମାଧ୍ୟମ ଏଥିନେଇ ତୁମ୍ଭିତୋଫାନ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପରେ ସରକାର ଜରୁରୀ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲେ । ସାଂସଦ ଶ୍ରୀ ଦାସଙ୍କର ଅଭିଯୋଗକୁ ନିଜେ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଗମ୍ଭୀରତାର ସହିତ ଗ୍ରହଣ କରି ସେଠାକୁ କେବଳ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପରିମାଣର ସାଲାଇନ, ବ୍ଲିଟିଂ ଓ ହାଲୋଜିନ୍ ବଟିକା କିମ୍ବା ଡାକ୍ତରୀ ଦଳ ପଠାଇବା ସହିତ ନିଜେ ଗାଁ ଗାଁ ବୁଲି ଯେଉଁ ୩୧ଟି ଗ୍ରାମରେ ଝାଡ଼ାବାଡ଼ିର ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ ଦେଖାଦେଇଥିଲା ସେଠାକାର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଭେଟି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଫଳରେ ରୋଗ ଅଧିକ ଅଞ୍ଚଳକୁ ବ୍ୟାପିପାରିଲା ନାହିଁ ଏବଂ ବହୁ ଅମୂଲ୍ୟ ଜୀବନ ରକ୍ଷା

ହୋଇପାରିଲା । ଏକ ବଡ଼ ବିପର୍ଯ୍ୟୟକୁ ରୋକିହେଲା । ଅବଶ୍ୟ ଏହାକୁ ଏକ ସାମୟିକ ପଦକ୍ଷେପ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ ।

କିନ୍ତୁ ଏକଥା ମନେରଖିବା ଉଚିତ ଯେ, ରୋଗପ୍ରସାରକୁ ରୋକିଦେବା ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ନୁହେଁ । ଏକଥା ଆଗରୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି । ଉଦାହରଣ ସ୍ବରୂପ, ପୂର୍ବରୁ ଦୁରାରୋଗ୍ୟ ବୋଲି କୁହାଯାଉଥିବା କୁଷ୍ଠରୋଗକୁ ରାଜ୍ୟରୁ ଲୋପ କରିବା ପାଇଁ ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନେ ବହୁ ଉଦ୍ୟମ କରିଥିଲେ । ୨୦୦୬ ରେ ସରକାରୀ ଭାବେ ଘୋଷଣା କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ରାଜ୍ୟରୁ କୁଷ୍ଠରୋଗ ମୂଲୋତ୍ପାତନ ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ପରବର୍ତ୍ତୀକାଳରେ ଏହା ଭୁଲ୍ ପ୍ରମାଣିତ ହେଲା । ୨୦୦୮ ପରଠାରୁ ଅଦ୍ୟାବଧି ବିଭିନ୍ନ ସରକାରୀ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ରରେ ୮୮୧୪ ଜଣ କୁଷ୍ଠରୋଗୀଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ତଥ୍ୟ ରହିଥିବା ଜଣାପଡ଼ିଛି । ସେହିଭଳି ୧୯୮୫ ମସିହାରେ ଚାନ୍ଦିପୁରଠାରେ ୧୧୭ ଏକର ପରିମିତ ଜମି ଉପରେ ୨୨୦ ଶଯ୍ୟା ବିଶିଷ୍ଟ ଯକ୍ଷ୍ମା ହସପିଟାଲ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ରାଜ୍ୟ ଓ ରାଜ୍ୟ ବାହାରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ଶତାଧିକ ଯକ୍ଷ୍ମା ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସିତ ହେବାକୁ ଆସୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟର ବିଷୟ ଯେ, ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନର ମୁଖ୍ୟ ସୁପରିଣ୍ଡେଣ୍ଡେଣ୍ଟ ପଦବୀ ଗତ କିଛି ବର୍ଷ ହେବ ଖାଲି ପଡ଼ିଛି । ଏଠାରେ କେହି ଯକ୍ଷ୍ମା ବିଶେଷଜ୍ଞ ଡାକ୍ତର ନାହାନ୍ତି । ଏହି ଡାକ୍ତରଖାନା ପାଇଁ ୧୪୫ଟି ପଦବୀ ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇଥିବାବେଳେ ୫୫ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବ ପଦବୀ ଖାଲି ପଡ଼ିଛି । ଡାକ୍ତରଖାନାର କୋଠାବାଡ଼ି ମଧ୍ୟ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଅଭାବରୁ ଜରାଜୀର୍ଣ୍ଣ ହେବାକୁ ବସିଲାଣି । ଅନୁରୂପ ଭାବରେ, କଟକରେ ଥିବା କର୍କଟରୋଗ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ବର୍ତ୍ତମାନ କର୍କଟ ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ । ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ଦିନକୁ ଶହଶହ ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଆସୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେଠାରେ ବହୁ ଚିକିତ୍ସକ ପଦବୀ ଖାଲି ପଡ଼ିଛି । କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କାର ଯନ୍ତ୍ରପାତି କିଣା ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେସବୁ ଅଚଳ ହୋଇପଡ଼ିଛି ।

ଅନ୍ୟ ଏକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ସମ୍ବୃତ୍ତିତ ହେବ । ୨୦୦୯ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ୧୩ ତାରିଖରେ ଖୋର୍ଦ୍ଧା ସରକାରଙ୍କର ସବୁଠାରୁ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଯୋଗାଉଥିବା କଟକର ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ ମେଡିକାଲ କଲେଜରେ ଚାରିଶହ ଆଲାସେମିଆ ରୋଗୀ ସଂଗୀନ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଥିବା କଥା ପ୍ରକାଶିତ ହେବାପରେ ଏହା ସବୁ ମହଲରେ ଘୋର ଚାଞ୍ଚଲ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ଏହି ରୋଗୀଙ୍କର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଚିକିତ୍ସା କରାଯିବାର ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ ନୁହେଁ । ଏମାନେ କେବଳ କଟକ ବଡ଼ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଆସି ଚିକିତ୍ସିତ ହୁଅନ୍ତି ଓ ରକ୍ତ ନିଅନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଦୁଃଖର କଥା ଯେ କଟକ ବଡ଼ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଅକ୍ଟୋବର ମାସରୁ ଆସିବା ରକ୍ତ ନ ଥିବାରୁ ରୋଗୀମାନଙ୍କୁ ରକ୍ତ ଦିଆଯାଇ ପାରିନଥିଲା । ପ୍ରକାରାନ୍ତରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଆସନ୍ନ

ମୃତ୍ୟୁମୁଖକୁ ଠେଲି ଦିଆଯାଇଥିଲା । କାରଣ ଥାଲାସେମିଆ ରୋଗୀଙ୍କ ଶରୀରରେ ସ୍ୱତଃ ରକ୍ତ ତିଆରି ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ସେମାନେ ରକ୍ତ ନେଇ ହିଁ ବଞ୍ଚିଥାନ୍ତି । କଟକରେ ଥିବା ରେଡ଼କ୍ରସର ବ୍ଲଡ଼ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଚଳ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଥିବାର ଅଭିଯୋଗମାନ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳୁଛି ।

ଗତ କିଛିଦିନ ତଳେ କଟକ ବଡ଼ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ରୋଗୀସେବାର ଗୁରୁତର ଅବହେଳା ହେଉଥିବା ସମ୍ପର୍କିତ ଏକ ସମ୍ବାଦ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା । ଜଣେ ଚିକିତ୍ସାଧୀନ ମହିଳାଙ୍କୁ ଡାକ୍ତରଖାନା ପକ୍ଷରୁ ଯେଉଁ ସାଲାଜନ୍ ବୋତଲ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା ସେଥିଲେ ଶିଉଳି ଭାସିବାର ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା । ଏ ବିଷୟରେ ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ଅବଗତ କରାଇବାରୁ ‘ସାଲାଜନ୍ ବୋତଲଟି ଭୁଲବଶତଃ ପୁରୁଣା ଷ୍ଟକରୁ ଆଣି ଦିଆଯାଇଛି’ ବୋଲି ଡାକ୍ତର ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଏହାଛଡ଼ା ଡାକ୍ତରଖାନାରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରର କର୍ମଚାରୀମାନେ ରୋଗୀ ଓ ସେମାନଙ୍କ ସହାୟକମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସେଠାରେ ଦୂର୍ବ୍ୟବହାର କରିବା ଏକ ନିତିଦିନିଆ ଘଟଣା ।

ଏହି ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ରାଜ୍ୟର କୋଣ ଅନୁକୋଣରୁ ସଂକଟାପନ୍ନ ରୋଗୀମାନେ ଆସିଥାନ୍ତି । ତେବେ ଶଯ୍ୟା ଆଭାବରୁ ସେମାନେ ଚଟାଣରେ ବା ବାରଣ୍ଡାରେ ଅତି ଦୟନୀୟ ଭାବେ ଚିକିତ୍ସିତ ହେଉଥିବାର ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିଲେ ଯେକୌଣସି ଲୋକ ମର୍ମାହତ ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ସରକାରୀ ଡାକ୍ତରଖାନାର ଶୋଚନୀୟ ଅବସ୍ଥା ବିଭିନ୍ନ ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମର୍ମାହତ କରୁଛି । କେବଳ କଟକ ବଡ଼ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ନୁହେଁ, ଏଭଳି ଘଟଣା ଉଣାଅଧିକେ ରାଜ୍ୟର ସବୁ ସରକାରୀ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଘଟୁଛି ବୋଲି ସମ୍ବାଦମାନ ପ୍ରକାଶ ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି ।

ପରିତାପର ବିଷୟ ଯେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ ଏକ ଜାତୀୟ କର୍ମଶାଳାକୁ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ରାଜ୍ୟରେ ୪୦ ହଜାର ରୋଗୀ କଲ୍ୟାଣ ସମିତି ଗଠିତ ହୋଇଛି, ୩୬ ହଜାର ଆଶାକର୍ମୀ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କୁ ଉନ୍ନତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ସରକାର ବ୍ୟାପକ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବ୍ୟାପକ ପଦକ୍ଷେପ କେବଳ ବ୍ୟାପକ ପ୍ରଚାର ଏବଂ ବ୍ୟାପକ ବିବୃତ୍ତିରେ ସୀମିତ ରହୁଥିବା କଥା ଲୋକେ ଉପଲବ୍ଧି କରୁଛନ୍ତି ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ସରକାର କେତେକ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ମଧ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି—ପ୍ରତି ପାଞ୍ଚ ହଜାର ପରିବାର ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ର, କ୍ୟାନସର ଓ ଏଡସ୍ ଭଳି ରୋଗର ମୁକାବିଲା ପାଇଁ ଅନୁଦାନ,

ନର୍ସିଂ ଟ୍ରେନିଂ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ ବୃଦ୍ଧି, ଔଷଧୀୟ ବୃକ୍ଷ ଓ ଗୁଳ୍ମର ଚାଷ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ବାବଦ ଖର୍ଚ୍ଚ ।

ଏଥିରେ ସରକାରଙ୍କ ସବୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ମୂଲ୍ୟାୟନ କରାଯାଇଥିଲା । ଦୁଃଖର ବିଷୟ ଏହା ଯେ, ସବୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିକୁ ଛାଡ଼ି ସରକାର ଯଦି କେବଳ ୫୦୦୦ ପରିବାରଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ତାଲୁରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିକୁ ରକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତେ, ତେବେ ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ଆହୁରି ୧୫ଶହଟି ନୂଆ ତାଲୁରଖାନା ଖୋଲାଯାଇପାରିଥାଆନ୍ତା । ମାତ୍ର ତାହା ସମ୍ଭବ ହେଲା ନାହିଁ । ବରଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ଖର୍ଚ୍ଚକାଟ କରାଗଲା । ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ସାରଣୀକୁ ଦେଖିଲେ ୨୦୦୯-୧୦ ପାଇଁ ସରକାର କାମଚଳା ବଜେଟଠାରୁ ନୂଆ ବଜେଟରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ବ୍ୟୟ ବରାଦରେ ହ୍ରାସ କରିଥିବା କଥା ଜଣାପଡ଼େ । ସରକାରଙ୍କ କଥା ଓ କାମରେ କେତେ ଦୂରତା ତାହା ଏହି ସାରଣୀରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଯାଉଛି ।

କାମଚଳା ଏବଂ ନୂଆ ବଜେଟରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ବରାଦର ହ୍ରାସ (କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

	ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା	ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ	ମୋଟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ
କାମଚଳା ବଜେଟ	୧୩୧୧	୪୩୪	୧୭୪୫
ନୂଆ ବଜେଟ	୧୧୮୬	୪୩୧	୧୬୧୭
ହ୍ରାସର ପରିମାଣ	୧୨୫	୩	୧୨୮
ଶତକଡ଼ା ହ୍ରାସ	୯.୫%	୦.୮%	୭.୩%

ଦେଶରେ ମ୍ୟାଲେରିଆ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେଉଥିବା ରୋଗୀଙ୍କର ଏକ ଚତୁର୍ଥାଂଶ ରୋଗୀ ଓଡ଼ିଶାର ବୋଲି ଜାତୀୟ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ମିଶନର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ସୁଚନା ଦେଇଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାରେ ମ୍ୟାଲେରିଆ ମୃତ୍ୟୁ ଉଦ୍‌ବେଗଜନକ ସ୍ଥିତିରେ ଅଛି । ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ, ଓଡ଼ିଶାରେ ୧୬ଟି ଜିଲ୍ଲା ଉତ୍କଳ ମ୍ୟାଲେରିଆ ପ୍ରବଣ । ଦେଶରେ ଯେତିକି ଲୋକ ମ୍ୟାଲେରିଆ ରୋଗରେ ମୃତ୍ୟୁମୁଖରେ ପଡ଼ୁଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଶତକଡ଼ା ୨୫ ପ୍ରତିଶତ ହେଉଛନ୍ତି ଆମ ରାଜ୍ୟର ଆଦିବାସୀ ଓ ଗରିବ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକେ । ସେରିବ୍ରାଲ ବା ମସ୍ତିଷ୍କ ମ୍ୟାଲେରିଆରେ ସମଗ୍ର ଦେଶରେ ଯେତେଜଣ ମୃତ୍ୟୁମୁଖରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ତା'ର ୪୦ ପ୍ରତିଶତ ହେଉଛନ୍ତି ଓଡ଼ିଶାର । ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ୨୦୦୧ ସାଲରୁ ଇତିମଧ୍ୟରେ ମୋଟ ୨୪ ଶହ ଲୋକ ମ୍ୟାଲେରିଆରେ ପ୍ରାଣ ହରାଇଛନ୍ତି । କେବଳ ୨୦୦୪ରେ ଏହି ସଂଖ୍ୟା ୨୮୩ ଥିଲା । ସେରିବ୍ରାଲ ମ୍ୟାଲେରିଆ ମୃତ୍ୟୁହାରରେ ଓଡ଼ିଶା ଏକ ନମ୍ବରରେ ରହିଛି ଏବଂ ବାର୍ଷିକ ପ୍ରାୟ ସାତ ଲକ୍ଷ ଲୋକ

ମସ୍ତିଷ୍କ ମ୍ୟାଲେରିଆରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେଉଥିବା ସମ୍ପର୍କିତ ଏକ ଉଦ୍‌ବେଗଜନକ ତଥ୍ୟ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆସିଛି । ଅନ୍ୟ ଏକ ସୂତ୍ରରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ, ୨୦୦୯ ମସିହାରେ ଦେଶର ଦରିଦ୍ରତା ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଥିବା ବଲାଙ୍ଗିରର ଖପ୍ରାଖୋଲ ବ୍ଲକ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବାବରପାଲି ଗ୍ରାମରେ ୧୨୧ ଜଣ ମ୍ୟାଲେରିଆ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ୭୨ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ପରିବାରର ତିନିଜଣ ମୃତ୍ୟୁମୁଖରେ ପଡ଼ିଥିଲେ । ତିନିମାସ ମଧ୍ୟରେ ଜିଲ୍ଲାର ମ୍ୟାଲେରିଆ ମୃତ୍ୟୁସଂଖ୍ୟା ୩୮ ହୋଇଥିଲା ବୋଲି ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା ।

ସେତିକି ନୁହେଁ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ବିପର୍ଯ୍ୟୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ସମସ୍ୟା ହେଉଛି ନକଲି ଡାକ୍ତର ଓ ଭେଜାଲ ଔଷଧ । ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ଯୋଗ୍ୟତାସମ୍ପନ୍ନ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଅଭାବ ତଥା ଅନୁପସ୍ଥିତିର ସୁଯୋଗ ନେଇ ଡାକ୍ତରୀ ଡିଗ୍ରୀ ନ ଥିବା ତଥା ଭାରତୀୟ ମେଡିକାଲ କାଉନ୍‌ସିଲ୍ ସ୍ୱୀକୃତି ନ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷ(କ୍ୱାକ୍ ଡାକ୍ତର)ମାନେ ଦରିଦ୍ର ଜନସାଧାରଣ, ବିଶେଷକରି ଆଦିବାସୀ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଭୁଆଁ ବୁଲେଇ ଆର୍ଥିକ ଶୋଷଣ କରୁଛନ୍ତି । ଏହିଭଳି ଡାକ୍ତରମାନେ ଧରାପଡ଼ିଲେ ୧ ବର୍ଷ ଜେଲ ଓ ୧୦୦୦ ଟଙ୍କା ଜୋରିମାନା ଦେବାର ଆଇନ୍ ଆମ ଦେଶରେ ଅଛି । କିନ୍ତୁ ଜିଲ୍ଲା ଚିକିତ୍ସାଧିକାରୀ ଓ ତ୍ରଗ ଜନିତ୍ସେକ୍ଟରମାନେ ସେମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନ ନେଉଥିବାରୁ ରୋଗୀମାନେ ହତସତ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି । ଏହି ଚିକିତ୍ସକମାନେ ଅର୍ଚ୍ଚା ପ୍ରଭୃତି ରୋଗର ଶଲ୍ୟ ଚିକିତ୍ସା ମଧ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି । ପାନାଜିରେ ସର୍ବଭାରତୀୟ ବୃହଦନ୍ତ ଓ ମଳଦ୍ୱାର ଶଲ୍ୟ ବିଶେଷଜ୍ଞ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଏଥିନେଇ ଘୋର ଉଦ୍‌ବେଗ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ତାମିଲନାଡୁ ସରକାର ନିକଟ ଅତୀତରେ ଏକ ସର୍ବେକ୍ଷଣ କରି ନିଜ ରାଜ୍ୟରେ ଏଭଳି ୩୦ ହଜାର ନକଲି ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରିଛନ୍ତି । ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ସେଭଳି ପଦକ୍ଷେପ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ ହୋଇପଡ଼ିଛି । ସେହିଭଳି ବ୍ୟାପକ ଭେଜାଲ ଔଷଧ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଓ ବିତରଣ ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ଗୁରୁତର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । କେତେକ ଅବିବେକୀ, ଲୋଭୀ ଓ ଅସାମାଜିକ ବ୍ୟକ୍ତି ରାଜ୍ୟରେ ଭେଜାଲ ଔଷଧ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ନାନାଦାମୀ କମ୍ପାନୀର ଲେବଲ୍ ଲଗାଇ ଔଷଧ ବଜାରକୁ ଛାଡ଼ୁଛନ୍ତି । ବିଶ୍ୱ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଂଗଠନର ଏକ ରିପୋର୍ଟ ଅନୁଯାୟୀ ବିଶ୍ୱ ବଜାରରେ ଥିବା ଭେଜାଲ ଔଷଧରୁ ୩୫ ପ୍ରତିଶତ ଭାରତରେ ମିଳେ । ଭେଜାଲ ଔଷଧ ବ୍ୟବହାର କରି ହଜାର ହଜାର ଲୋକ ରାଜ୍ୟରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରୁଛନ୍ତି । ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ତ୍ରଗ କଣ୍ଡୋଲର, ତ୍ରଗ ଜନିତ୍ସେକ୍ଟରମାନେ ଏହି ଭେଜାଲ ଔଷଧ ପ୍ରସ୍ତୁତକାରୀ ଓ ବିକ୍ରେତାଙ୍କ ସହିତ ଅର୍ଥଲୋଭରେ ହାତ ମିଳାଇଛନ୍ତି ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳେ । ଏହି ଭେଜାଲ ଔଷଧ ବିକ୍ରେତା ଓ ପ୍ରସ୍ତୁତକର୍ତ୍ତାଙ୍କ

ନିମନ୍ତେ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତମୂଳକ ଦକ୍ଷ ଦିଆଯାଉ ନ ଥିବାରୁ ସେମାନେ ନିର୍ଭୟରେ ନିଜର ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରିଚାଲିଛନ୍ତି ।

ଏମିତି ରାଜ୍ୟରେ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ତାଲିକା ଲମ୍ବି ଚାଲିବ ସିନା ଶେଷ ହେବନାହିଁ । ଏଥିପାଇଁ ଯେ କାରଣ ନାହିଁ, ସେକଥା ମଧ୍ୟ ଆମେ କହିପାରିବା ନାହିଁ । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ ବିଭାଗ ୨୦୦୮ ମସିହା ମେ’ ୧୫ (ନଂ-୧୧୮୬୩/ଏଚ) ଏବଂ ୨୦୦୯ ମସିହା ଫେବୃଆରୀ ୨୮ (ନଂ-୫୧୯୯/ଏଚ)ରେ ଦୁଇଟି ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରି ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ ତାକ୍ତର ପଦବୀଗୁଡ଼ିକୁ ଉଚ୍ଛେଦ କରି ସମୁଦାୟ ୨୨୩୪ଟି ଜୁନିଅର କ୍ଲ୍ୟୁ-୧ ପଦବୀ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ । ଏହା ତାକ୍ତରମାନଙ୍କୁ ନିଷ୍ପନ୍ନ ଉତ୍ସାହିତ କଲା । କିନ୍ତୁ କ୍ଷୋଭର ବିଷୟ ଯେ, ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ସରକାରୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ର ବା ପବ୍ଲିକ୍ ହେଲଥ ସେଣ୍ଟରଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ୧୧୯୨ ପଦବୀରୁ ବହୁ ପଦବୀ ଅଦ୍ୟାବଧି ଖାଲି ପଡ଼ିଛି । କାରଣ ସରକାରଙ୍କର ଉପରୋକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ସେମାନଙ୍କୁ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳକୁ ଯିବାଲାଗି ଆକୃଷ୍ଟ କରିପାରୁ ନାହିଁ । ବାସ୍ତବରେ ସେମାନଙ୍କ ଦରମା ଦ୍ୱିତୀୟ ବା ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀ ଭିତ୍ତିରେ ସ୍ଥିର ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ସେମାନେ ଏମ.ବି.ବି.ଏସ. ଡିଗ୍ରୀ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ସମୟ (ସାଢ଼େ ଛ’ବର୍ଷ) ଅତିବାହିତ କରୁଛନ୍ତି ତାହା ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ପାଶ କରିଥିବା ଯୁବକ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ପ୍ରଶାସନରେ ପଶୁଥିବା ଯୁବ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ତୁଳନାରେ ବହୁ ଅଧିକ ଓ ବ୍ୟୟ ସାପେକ୍ଷ । ସେମାନେ ଘରୋଇ ଉଦ୍ୟୋଗମାନଙ୍କରେ ଏହାଠାରୁ ବହୁଗୁଣ ଅଧିକ ମାସିକ ଦରମାରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇବାର ସୁଯୋଗ ପାଉଛନ୍ତି । କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଗୁଲାମ ନବୀ ଆଜାଦ ନିଜେ ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଦେଶରେ ପ୍ରାୟ ୮ ଲକ୍ଷ ତାକ୍ତରଙ୍କ ଅଭାବ ରହିଛି ଏବଂ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସାଧାରଣତଃ ତାକ୍ତରମାନେ ଅନିଚ୍ଛୁକ । କେନ୍ଦ୍ରରେ ଜନତା ସରକାର ୧୯୭୭-୭୯ ମସିହାଯାଏ କ୍ଷମତାସୀନ ଥିବାବେଳେ ତତ୍କାଳୀନ କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ରବି ରାୟ ଚାନର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ନିଯୁକ୍ତ ଥିବା ‘ବେୟାର ପୁର’ ତାକ୍ତରଙ୍କ ଭଳି ଆମ ଦେଶରେ ମଧ୍ୟ ସେହିଭଳି ତାକ୍ତରଙ୍କୁ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବେ ବୋଲି ଚିନ୍ତା କରୁଥିଲେ; କିନ୍ତୁ ତାହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରି ନଥିଲା ।

୧୯୭୭ ମସିହାରେ ଅଖିଳ ଭାରତ ଆୟୁର୍ବିଜ୍ଞାନ ବା ଅଲ ଇଣ୍ଡିଆ ଜନଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟ ଅଫ ମେଡିକାଲ ସାଇନ୍ସେନ୍ସର ପୂର୍ବତନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ତାକ୍ତର ରାମଲିଙ୍ଗ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଅଧକ୍ଷତାରେ ଏକ କମିଟି ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା ଓ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ ତାକ୍ତରଙ୍କ ପାଇଁ ଏହି କମିଟିଦ୍ୱାରା ଏକ ବିକଳ ତାକ୍ତରୀ ଶିକ୍ଷାର ଖସଡ଼ା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା । ସେହି କମିଟି ଏକ ଡିନିବର୍ଷିଆ ତାକ୍ତରୀ ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ପ୍ରଚଳନ କରାଯାଇପାରେ ବୋଲି ମତ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ସେହି ତାକ୍ତରମାନେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର

ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସର୍ବନିମ୍ନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଯୋଗାଇ ଦେଇପାରିବେ ବୋଲି ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ । କର୍ଷାଟକରେ ଜନଜାତିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ପାଇଁ ତତ୍କାଳୀନ ସୁଦର୍ଶନ ‘କରୁଣାଚକ୍ର’ ନାମରେ ଏକ ସଂସ୍ଥା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଛନ୍ତି । ଏଥିରେ ଯୁକ୍ତ ଦୁଇ ବିଜ୍ଞାନ ପାସ କରିଥିବା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଦୁଇବର୍ଷିଆ ଡାକ୍ତରୀ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଛି । ସେହିଭଳି ହାଇସ୍କୁଲ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ପାସ କରିଥିବା ଝିଅମାନଙ୍କୁ ନର୍ସିଂ ଚାଲିମ୍ ଦିଆଯାଉଛି । ଏହି ଦୁଇଟି ପାଠ୍ୟକ୍ରମକୁ କର୍ଷାଟକ ସରକାର ସ୍ୱୀକୃତି ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଏଥିରୁ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ‘ଗ୍ରାଜୁଏଲ ଡାକ୍ତର’ ଓ ‘ଗ୍ରାଜୁଏଲ ନର୍ସିଂ’ ହିସାବରେ ପରିଚିତ ହୋଇ ସୁଚାରୁରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି । ସେହିଭଳି ମହାରାଷ୍ଟ୍ରର ଗଡ଼ଚୋଲିଠାରେ ଡାକ୍ତର ଅଭୟ ବାଜା ଓ ତାଙ୍କ ସହଧର୍ମିଣୀ ଡାକ୍ତର ରାଣୀ ବାଜା ‘ଅକୁରଣ’ ନାମରେ ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ଦୁଇବର୍ଷିଆ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଡାକ୍ତରୀ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରଚଳନ କରାଇଛନ୍ତି, ଯାହାକି ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ସରକାରଙ୍କ ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇଛି । ଇଣ୍ଡିଆନ୍ କାଉନସିଲ୍ ଅଫ୍ ମେଡିକାଲ ରିସର୍ଚ୍ଚ ମଧ୍ୟ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଅନୁମୋଦନ କରି ତାହାର ଭୂୟସୀ ପ୍ରଶଂସା କରିଛନ୍ତି ।

ଆମ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏପରି କିଛି ବିକଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଚଳନ କରିବାକୁ ପଦକ୍ଷେପ ନେଲେ କେବିକେ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏବଂ ଆମ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ଯେଉଁ ଡାକ୍ତର ଓ ନର୍ସିଂ ଅଭାବ ଅନୁଭୂତ ହେଉଛି ତାହା ପୂରଣ ହୋଇପାରନ୍ତା । ଓଡ଼ିଶାର ଆଦିବାସୀ ଅଧିକାଂଶତ ତଥା ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ଦେଖାଯାଉଥିବା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିରାକରଣ ପାଇଁ ଏଭଳି ବିକଳ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଗୁରୁତ୍ୱ ରହିଛି । ସରକାର ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଏଥିନିମନ୍ତେ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବାକୁ ପ୍ରକୃତ ଲୋକାଭିମୁଖୀ କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରିବା ଉଚିତ ।



ଚାଷ ବିପନ୍ନ, ଚାଷୀ ସଂକଟାପନ୍ନ, ସରକାର ଉଦାସୀନ

ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ବୃଷ୍ଟିପାତ ଅଭାବରୁ ଅଧିକାଂଶ ବର୍ଷ ଭୟଙ୍କର ମରୁଡ଼ି ପରିସ୍ଥିତି ଦେଖାଦେଇଥାଏ । ଆମ ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ମରୁଡ଼ି, ବକ୍ସି, ପ୍ରାକୃତିକ ଦୁର୍ବିପାକ କିଛି ନୁଆଳିଆ ନୁହେଁ । ଆମ ଚାଷୀମାନେ କିଛି ପରିମାଣରେ ମରୁଡ଼ି ପରିସ୍ଥିତିର ମୁକାବିଲା କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସରକାରଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଚାଷୀମାନଙ୍କ ସମସ୍ୟା ପ୍ରତି ଅବହେଳା ସେମାନଙ୍କୁ ମର୍ମାହତ କରୁଛି ଏବଂ ଗତ ଦୁଇବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟର ୩୦ ଜଣ ଚାଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଛନ୍ତି । ଗତ ୨୦୦୯ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୧୧ ତାରିଖରେ ସମ୍ବଲପୁର ଜିଲ୍ଲା ରେଙ୍ଗାଲି ବ୍ଲକ୍ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଗୁଲାମାଲ ଗ୍ରାମରେ ପାଣ୍ଡବ ଭୋଇ ନିଜର ଅଧ୍ୟ ଏକର ପୈତୃକ ଜମିରେ ଓ ଭାଗଚାଷ କରୁଥିବା ୪ ଏକର ଜମିରେ ଅନାବୃଷ୍ଟି, ଲୋଡ଼ାପୋକଦ୍ୱାରା ଫସଲ ନଷ୍ଟ ହେବାରୁ ନିଜେ କରିଥିବା ୩୫ ହଜାର ଟଙ୍କାର ରଣ ସୁଝିବାର କୌଣସି ଉପାୟ ନ ଦେଖି ଆତ୍ମହତ୍ୟା କଲେ । ସେହିବର୍ଷ ଅକ୍ଟୋବର ୪ ତାରିଖ ଦିନ ପ୍ରଥମେ ଝାରସୁଗୁଡ଼ା ଜିଲ୍ଲାର ସାଗରପଲ୍ଲୀ ଗ୍ରାମର ଚାଷୀ ଗୌରହରି ପାତ୍ର ଓ ସମ୍ବଲପୁର ଜିଲ୍ଲା ଖପସାଡେରା ଗ୍ରାମର ଚାଷୀ ବିଦ୍ୟାଧର ବାଗ ଯେତେବେଳେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କଲେ, ସେତେବେଳେ ସରକାର ଏହି ଅଭାବୀ ଚାଷୀମାନେ ରଣ କରିଥିଲେ ଓ ତାଙ୍କ ଜମିରେ ଫସଲ ଉଚ୍ଛୁଡ଼ି ଯାଇଥିବା ଦେଖି ମାନସିକ ଭାରସାମ୍ୟ ହରାଇ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କଲେ ସେକଥା ହୃଦୟଙ୍ଗମ ନକରି ଏହି ଆତ୍ମହତ୍ୟାକୁ ହାଲୁକା ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରି ଚାଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ରଣ କିମ୍ବା ଫସଲହାନୀ ଜନିତ ନୁହେଁ ବୋଲି ବକ୍ତବ୍ୟ ଦେଇଚାଲିଲେ । କିନ୍ତୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କଦ୍ୱାରା ନିୟୁକ୍ତ ଫ୍ୟାକ୍ଟ ଫାଇଣ୍ଡିଙ୍ଗ କମିଟିର ଚେୟାରମ୍ୟାନ ତଥା ରାଜ୍ୟସଭା ସାଂସଦ କିଶୋର ମହାନ୍ତି ଦେଇଥିବା ତଥ୍ୟରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିଲା ଯେ, ଚାଷର ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଓ ରଣଭାରର ଚାପରେ ଏହି ଚାଷୀମାନେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଛନ୍ତି । ମାଗାସେସ ବିଜେଡା ପି.ସାଜନାଥଙ୍କ ହିସାବ ଅନୁସାରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଗତ ଦଶ ବର୍ଷ ଭିତରେ ୨,୭୦୦ରୁ ଅଧିକା ଚାଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଛନ୍ତି । ରଣବୋଝରେ ଅଣନିଃଶ୍ୱାସୀ ହୋଇପଡ଼ୁଥିବା ଚାଷୀମାନେ ଫସଲ ଆମଦାନୀରୁ ଯେ ରଣ ଶୁଝିପାରିବ ଏହା ଅସମ୍ଭବ ମନେକରି ଆତ୍ମହତ୍ୟାକୁ ଶେଷ ପଦ୍ଧାରୁପେ ବାଛିନେଇଛନ୍ତି ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପୂର୍ବରୁ ୧୯୯୬ ମସିହାରେ କୃଷିକୁ ଶିକ୍ଷର ମାନ୍ୟତା ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏକ କୃଷିନୀତି ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ । ଏଥିରେ କୃଷକଙ୍କ ଦୁର୍ବଳ ସାମାଜିକ

ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅବସ୍ଥାର ସୁଧାର ହେବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଜମିର କ୍ଷୁଦ୍ର ଆକାର, ସୀମିତ ଜଳସେଚନ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ପାରମ୍ପରିକ କୃଷିପଦ୍ଧତି ଯୋଗୁଁ ଫସଲ ଉତ୍ପାଦନରେ କୌଣସି ଉନ୍ନତି ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଲାନାହିଁ । ୨୦୦ ମସିହାରୁ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କର ସରକାର କୃଷିର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ କୌଣସି ଆଖିବୁଜିଆ ବା ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କଲେନାହିଁ । ବହୁ ଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ମାଣ ଧ୍ବଂସଗତିରେ ଚାଲି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ । ଝାରସୁଗୁଡ଼ା ଜିଲ୍ଲା ସାଗରପଲ୍ଲୀ ଚାଷୀଙ୍କ ଜମିରେ ପାଣି ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ୨୨ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଦୁଇଟି ଉଠାଇଲସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ଚାଷୀଙ୍କ ଜମିକୁ ପାଣି ମାଡୁନାହିଁ । ସରକାର ଯେଉଁ କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କା ଉଠାଇଲସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପ ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଛନ୍ତି, ସେଥିରୁ ଅଧିକାଂଶ ପ୍ରକଳ୍ପ ଜଞ୍ଜିନିୟର, ଠିକାଦାର ଓ କୁଞ୍ଜି ରାଜନେତାଙ୍କୁ ଲାଭବାନ କରିଥାଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଚାଷୀ ଯେଉଁ ଡିମିରେକୁ ସେଇ ଡିମିରେ । ଓଡ଼ିଶାର ୭୦ ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ଲୋକଙ୍କ ଜୀବିକା କୃଷି ଏବଂ ସେମାନେ ସରକାରଙ୍କଦ୍ୱାରା ଅବହେଳା ଓ ପ୍ରତାରଣାର ଶିକାର ହେଉଛନ୍ତି ।

୨୦୦୮ ମସିହାରେ ସରକାର ଏକ ନୂଆ କୃଷିନୀତି ଘୋଷଣା କଲେ । ସେଥିରେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ କୃଷକମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତିର ଉନ୍ନତି କରିବା ପାଇଁ ସବୁ ପ୍ରକାର ଉଦ୍ୟମ କରାଯିବ । କିନ୍ତୁ ଘୋର ପ୍ରଶାସନିକ ଅବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ଉଦାସୀନତା ଏବଂ କର୍ମଚାରୀମାନେ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ହୋଇନଥିବାରୁ କୃଷକମାନେ ସବୁଦିଗରୁ ହତୋତ୍ସାହ ହୋଇ ଓ ଉତ୍କଟ ଅଭାବ ଓ ଅନଟନକୁ ସହ୍ୟ କରିନପାରି ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି ।

୨୦୦୯ ବିଧାନସଭାର ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନ ପୂର୍ବରୁ ଶତକଡ଼ା ୩ ହାରରେ କୃଷିର ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ବୋଲି ସରକାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ନିର୍ବାଚନରେ ଜିତି ପୁଣି କ୍ଷମତାସାଧନ ହେବାପରେ ଏହି ସୁଧ ରିହାତି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାଲାଗି ଅର୍ଥ ଅଭାବ କାରଣ ବୋଲି ଦର୍ଶାଯାଉଛି । କୃଷକମାନେ ଅନୁଭବ କରୁଛନ୍ତି ଯେ ଶିଳ୍ପପତିମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥରକ୍ଷା ପାଇଁ ରାଜନେତାମାନେ ଓ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସରକାରୀ କଳ ତତ୍ପର । କାରଣ ସେମାନେ ଯେଉଁ ଉତ୍କୋଚ ଓ ଉପତ୍ରୋକନମାନ ବିନା ଦ୍ୱିଧାରେ ଦେଇପାରୁଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ତାହା ଦେବା ସମ୍ଭବପର ନୁହେଁ । ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶାର ଚାଷୀମାନେ ନିଜକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଅବହେଳିତ ବୋଲି ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରୁଛନ୍ତି । ରଣଗ୍ରସ୍ତ ଓ ଫସଲହାନୀ ହେଉଥିବାରୁ କୃଷକମାନେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରୁଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ କେତେକ କୃଷି ଅଧିକାରୀ ରାଜନୈତିକ ଚାପର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଆତ୍ମହତ୍ୟାର କାରଣ ଭିନ୍ନ ବୋଲି ରିପୋର୍ଟ ଦେଉଥିବାରୁ ସମ୍ବଲପୁରରେ ଏକ ଅଭାବନୀୟ ପରିସ୍ଥିତି ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା । ସମ୍ବଲପୁର ସହରର ନାରୀସେବାସଦନ ପଡ଼ିଆରେ ଏକ ଦୁଇଦିନିଆ

କୃଷକ ମେଳା ଓ ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଥିଲାବେଳେ କେତେକ ଉଦ୍ଦେଶିତ ଲୋକ ଜିଲ୍ଲାର କୃଷି ଉପ-ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ମୁହଁରେ କଳା ବୋଲିଥିଲେ । ଯଦିଓ ଏହା ଏକ ନିୟମାୟ କାର୍ଯ୍ୟ ତଥାପି ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀମାନେ ମତ ଦିଅନ୍ତି ଯେ ଏହି କଳାବୋଲା କୃଷି ଉପ-ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ମୁହଁରେ ନୁହେଁ, ଏହା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ମୁହଁରେ ବୋଲାଗଲା ବୋଲି କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବନାହିଁ ।

ନ୍ୟାଶନାଲ କ୍ରାଇମ ରେକର୍ଡ ବ୍ୟୁରୋର ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ଭାରତରେ ୧୯୯୭ରୁ ୨୦୦୫ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ୧ ଲକ୍ଷ ୫୦ ହଜାର ଚାଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଥିଲେ । ଇତି ମଧ୍ୟରେ ତାହା ଦୁଇ ଲକ୍ଷକୁ ଚଢ଼ିଯାଇଛି । ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଥିବା ଚାଷୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଦୁଇ ତୃତୀୟାଂଶ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, କର୍ଣ୍ଣାଟକ, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ଓ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟର । ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଥିବା ବଡ଼ଭାଗଚାଷୀ ହେଉଛନ୍ତି କପାଚାଷୀ, ଯେଉଁ ଚାଷରେ ସାର ଓ କୀଟନାଶକ ଖର୍ଚ୍ଚ ବହୁତ ବେଶୀ । କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଯେଉଁ ଚାଷୀମାନେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନେ ପ୍ରାୟତଃ ଧାନଚାଷୀ ଏବଂ ସମସ୍ତେ କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ନାମମାତ୍ର ଚାଷୀ । ସେମାନଙ୍କୁ ବିହନ, ସାର ଓ କୀଟନାଶକ ଔଷଧର ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିବାକୁ ରଣ ନେବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ଅର୍ଜୁନ ସେନଗୁପ୍ତ କମିଟି ରିପୋର୍ଟ ଅନୁସାରେ ଚାଷୀ ପରିବାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୮୪ ପ୍ରତିଶତ ହେଉଛନ୍ତି ଭାଗଚାଷୀ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଚାଷୀ । ସେମାନଙ୍କର ଦୈନିକ ଖର୍ଚ୍ଚ କ୍ଷମତା ୯ ଟଙ୍କାରୁ ୧୬ ଟଙ୍କା ଭିତରେ । ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଥିବା ସମସ୍ତ ଚାଷୀ ଏହି ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ।

ଆମ ରାଜ୍ୟର କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ନାମମାତ୍ର ଚାଷୀମାନେ ସମବାୟ ସଂସ୍ଥା ଓ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ବ୍ୟବସ୍ଥାରୁ ରଣ ପାଇପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ରଣ ପାଇବାପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥସବୁ ଧାଁଦଉଡ଼ କରିବାରେ ଓ ପ୍ରୋସେସିଂ ଚାର୍ଜରେ ଅନ୍ୟତମ ଦୁଇ ହଜାର ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ରଣ ପ୍ରଦାନରେ ପ୍ରଚଳିତ ଜଟିଳ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯୋଗୁଁ ଚାଷୀମାନେ ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରଣ ନେବାପାଇଁ ସମର୍ଥ ହୋଇପାରୁ ନାହାନ୍ତି, ତେଣୁ ବେସରକାରୀ ସୂତ୍ରରୁ ରଣ ଆଣୁଛନ୍ତି । ବେଳେବେଳେ ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ କିମ୍ବା ମାଇକ୍ରୋ ଫାଇନାନ୍ସ କମ୍ପାନୀଙ୍କଠାରୁ ରଣ ଆଣିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି ଏବଂ ସେ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଚାଷୀମାନଙ୍କଠାରୁ ୨୫ରୁ ୪୦ ଶତକଡ଼ା ସୁଧ ଅସୁଲ କରୁଥିବା ଅଭିଯୋଗ ହେଉଛି । ସମବାୟ ସମିତିଗୁଡ଼ିକରେ ଚାଷୀଙ୍କ ପାଇଁ ରଣ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଗଲେ ମଧ୍ୟ କେତେକ ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ଅସାଧୁ କର୍ମଚାରୀ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରାପ୍ୟ ନ ପାଇ ଏହି ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ବାରମ୍ବାର ଅର୍ଥସବୁ ଦଉଡ଼ାଇ ହଇରାଣ କରୁଥିବାରୁ ଚାଷୀମାନେ ରଣ ପାଇବାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେଉଛନ୍ତି । ଏହିଭଳି ଏକ ଉଦାହରଣ ସମ୍ବଲପୁର ସ୍ଥିତ ସମବାୟ ସମିତିସମୂହର ସହକାରୀ ନିବନ୍ଧକଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ସୂତ୍ରରୁ ମିଳିଥିଲା । ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ୮୮୩ ଜଣଙ୍କୁ ରଣ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ସମବାୟ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଅସହଯୋଗ

ହେତୁ ୧ କୋଟି ୧୩ ଲକ୍ଷ ୮୨ ହଜାର ଟଙ୍କା ଚାଷୀମାନେ ପାଇପାରିଲେ ନାହିଁ । କେବଳ ସମ୍ବଲପୁର ଜିଲ୍ଲାର ୫ଟି ବ୍ଲକ୍‌ରେ ରଣ ମଞ୍ଜୁରୀ ପରେ ବି ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଅସହଯୋଗ ଓ ଦୁର୍ନୀତି ପରାୟଣତା ଯୋଗୁଁ ୨୬୨୫ ଜଣ ଚାଷୀ ରଣ ପାଇବାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଏହି ପାଞ୍ଚଟି ବ୍ଲକ୍‌ରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୨୭୬୨ ଜଣଙ୍କୁ ରଣ ମିଳିନାହିଁ । (ସମ୍ବଦ୍ଧି, ୧-୧୫ ନଭେମ୍ବର)

ଭାରତୀୟ ଚାଷୀ ରଣଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ଜନ୍ମ ହୋଇଥାଏ । ସାରାଜୀବନ ରଣରେ ଭାରାକୁଡ଼ ହୋଇ ଚଳିଥାଏ ଏବଂ ମୃତ୍ୟୁବେଳେ ମଧ୍ୟ ରଣ ପରିଶୋଧ କରିପାରିନଥାଏ । କୃଷି ଏକ କ୍ଷତିଜନକ ପେଶାରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । କୃଷିଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ବିଶେଷକରି ଧାନର ଉପଯୁକ୍ତ ବିକ୍ରୟ ଦର ଧାର୍ଯ୍ୟ ହେଉନାହିଁ । ଯେଉଁ ଦର ଧାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି, ସେ ଦରରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଥିବା ପୁଡ଼ କର୍ପୋରେଶନ ମଧ୍ୟ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଏ ଦିଗରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାରେ ଅକ୍ଷମତା ପ୍ରକାଶ କରୁଛି । ଚାଷୀମାନେ ଅନେମାନପାୟ ହୋଇ ମିଲ୍ ମାଲିକମାନଙ୍କୁ କମ୍ ଦାମ୍‌ରେ ଧାନ ବିକ୍ରି କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ଶୋଷଣର ଶିକାର ହେଉଛନ୍ତି ।

ରାଧାକୃଷ୍ଣନ କମିଟିଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ରିପୋର୍ଟରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି ଯେ ଯଦି ବିକଳ ନିଯୁକ୍ତି ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ, ତେବେ ଶତକଡ଼ା ୪୩ ଭାଗ ଚାଷୀ କୃଷିକାମ ଛାଡ଼ିଦେବାକୁ ଆଗଭର ହେବେ । ଭାରତ ସରକାର ମଧ୍ୟ ଚାଷୀମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଅଣଦେଖା କରିଚାଲିଛନ୍ତି । ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକ ରଣ ବନ୍ଧନରେ ଅନୁ୍ୟନ ୧୮ ପ୍ରତିଶତ କୃଷିକ୍ଷେତ୍ରକୁ ଦେବାକୁ ଥିବା ସରକାରୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଉପେକ୍ଷା କରୁଛନ୍ତି । ନାବାର୍ତ୍ତ ଓ ସମବାୟ ସମିତିଗୁଡ଼ିକ ଉଦାରାକରଣ ପରଠାରୁ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ରଣ ପ୍ରଦାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉପେକ୍ଷା କରୁଛନ୍ତି । ନାବାର୍ତ୍ତର ଆୟ ଉପରେ ଭାରତ ସରକାର ଆୟକର ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଦିନଠାରୁ ସେହି ସଂପ୍ଳାକୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୂର୍ବଭଳି ଅର୍ଥ ଖଟାଇ ପାରୁନାହିଁ । ୧୯୮୦ ଦଶକରେ ପ୍ରାୟ ୪୯ ପ୍ରତିଶତ କୃଷିରଣ ସମବାୟ ସମିତି ମାଧ୍ୟମରେ ଦିଆଯାଉଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ସମବାୟ ସମିତି ଦ୍ୱାରା ମାତ୍ର ୩୦ ପ୍ରତିଶତ କୃଷିରଣ ଆବଶ୍ୟକ କରାଯାଉଛି ।

ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ଜଳସେଚନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଚାଷୀଙ୍କୁ ହତୋତ୍ସାହିତ କରିଛି । ସରକାର ରାଜ୍ୟରେ ୩୫ ପ୍ରତିଶତ ଜମିରେ ଜଳସେଚନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପଲବ୍ଧ ବୋଲି କହୁଥିଲାବେଳେ ଏହା କେବଳ ସ୍ଲୋଗାନ ବୋଲି ବେସରକାରୀ ସଂସ୍ଥାମାନେ କର୍ମଶୀଳାମାନ ଆନ୍ଦୋଳନ କରି ତଥ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି । ଅଣଜଳସେଚିତ ଜମି ସମସ୍ତ ଚାଷଜମିର ପାଖାପାଖି ୭୫ ପ୍ରତିଶତ ବୋଲି ସେମାନେ ଦାବି କରୁଛନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ରାଜ୍ୟର ୧୬୯ଟି ବ୍ଲକ୍‌ରେ ଜଳସେଚନର କୌଣସି ସୁବିଧା ନାହିଁ । ଏହି ବ୍ଲକ୍‌ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୫୫ଟି ରହିଛି କେବଳ କେ.ବି.କେ. ଅଞ୍ଚଳରେ । ରାଜ୍ୟରେ ଅଣଜଳସେଚିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅନ୍ତତଃ ଗୋଟିଏ ଫସଲ ଉତ୍ପାଦନ କରିବାର ବିଫଳତା

ଚାଷୀଙ୍କ ହତାଶା ଓ ଆତ୍ମହତ୍ୟାର ଅନ୍ୟ ଏକ କାରଣ । ଉଠାଜଳସେଚନ ବିଭାଗ ମୃତପ୍ରାୟ ଅବସ୍ଥାରେ ଡିସି ରହିଛି । ପାଣିପଞ୍ଚାୟତ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଜଳସେଚନର ବ୍ୟବହାର ଉପଯୋଗିତା ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିରାଶଙ୍କନକ । ସରକାର କେବଳ ଶିଳ୍ପପତିମାନଙ୍କୁ ଅବିଚାରିତ ଭାବରେ ଜଳ ଯୋଗାଣ କରିଚାଲିଛନ୍ତି । ହାରାକୁଦ ନଦୀବନ୍ଧରୁ ବିଭିନ୍ନ ଶିଳ୍ପକୁ ପାଣି ଦେବା ଇତିମଧ୍ୟରେ ଦୁଇଗୁଣ ବଢ଼ିଯାଇଛି । ଝାରସୁଗୁଡ଼ା ଜିଲ୍ଲାରେ ଜଳସେଚିତ ଜମି ସମୁଦାୟ ଜମିର ମାତ୍ର ୪ ପ୍ରତିଶତ । ଚାଷୀଙ୍କୁ ଜଳସେଚନରୁ ବଞ୍ଚିତ କରାଇ ନଦୀ, ଝରଣା, ନଦୀବନ୍ଧରୁ ଶିଳ୍ପକୁ ଜଳ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଚାଲିଛି ।

୨୦୦୯-୧୦ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ କୃଷି ବିଭାଗ ପାଇଁ ୩୯ କୋଟି ଟଙ୍କା ଦିଆଯିବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ରହିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଅର୍ଥ ବରାଦ କରିଦେଇ ସରକାର ତାଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ଶେଷ କରିଦେଲେ । ଏହି ଅର୍ଥର ସଠିକ ବିନିଯୋଗ କିଭଳି ଭାବରେ ହୋଇପାରିବ ସେଥିପାଇଁ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ କଲେ ନାହିଁ ।

କୃଷକମାନଙ୍କର ଆତ୍ମହତ୍ୟାକୁ ରୋକିବା ଦିଗରେ ବେସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା ‘ସିଭିଲ ସୋସାଇଟି’ର ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି । ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ସଭାସମିତିମାନ ଆୟୋଜନ କରି ପସଲହାନା, ରଣ ଦାଉରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା, ସରକାରୀ ଉଦାସୀନତାକୁ ସମୁଦ୍ଧଭାବେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟିତ ହେବା ପ୍ରଥମ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଦଳମତ ନିର୍ବିଶେଷରେ ସମସ୍ତେ ଏକତ୍ର ହୋଇ ପଞ୍ଚାୟତ, ବ୍ଲକ୍, ଜିଲ୍ଲା ଓ ପ୍ରାଦେଶିକ ସ୍ତରରେ କୃଷକ ସହାୟତା ସମିତିମାନ ତୁରନ୍ତ ଗଠନ କରିବାକୁ ନିଃସ୍ୱାର୍ଥପର ଜନସେବକମାନେ ଆଗେଇଆସିବା ଉଚିତ୍ । ସରକାର ତୁରନ୍ତ ନିମ୍ନୋକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକ ଗ୍ରହଣ କଲେ କୃଷକ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ରୋକାଯାଇପାରିବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି । (୧) ତୁରନ୍ତ ଉଭୟ ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ କୃଷିରଣ ଆଦାୟ ମରୁଡ଼ିପ୍ରବଣ ଜିଲ୍ଲାରେ ସୁଗିତ ରଖିବା, (୨) ଅତଳ ହୋଇଥିବା ଉଠାଜଳସେଚନ ପଏଣ୍ଟଗୁଡ଼ିକର ମରାମତି ଓ ନୂତନ ଜଳସେଚନ ପଏଣ୍ଟ ସ୍ଥାପନ କରିବା, (୩) କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ବିନା ପ୍ରିମିୟମରେ ଏକକାଳୀନ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିବା, (୪) କୃଷି ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ କ୍ଷୁଦ୍ରଚାଷୀ, ନାମମାତ୍ର ଚାଷୀ, ଭାଗଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ବିନା ସୁଧରେ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ପାଇଁ ଅବିଳମ୍ବେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଓ ସମବାୟ ସମିତିମାନଙ୍କ ଛବିଆରେ ରଣ ଯୋଗାଇଦେବା ।

ଚାଷୀମାନେ ରାଜନୈତିକ ଦଳମାନଙ୍କ ଉପରେ ଭରସା ନକରି ନିଜେ ନିଜର ସହାୟକ ହେବାପାଇଁ ସଂଗଠିତ ହେବା ଜରୁରୀ ହୋଇପଡ଼ିଛି । ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଭଳି କାପୁରୁଷ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅପରିଣାମଦର୍ଶୀ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ନିବୃତ୍ତ ରହିବାକୁ ଶପଥ ନେବା ସେମାନଙ୍କର ସର୍ବାଦୌ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।



ବନମହୋତ୍ସବ କାହା ପାଇଁ ?

ଆମ ରାଜ୍ୟର ସବୁ ଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ବନମହୋତ୍ସବ ସମ୍ରାହ ପାଳିତ ହେଉଅଛି । ବ୍ୟାପକ ବୃକ୍ଷ ରୋପଣ ପାଇଁ ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗ ଦାୟିତ୍ବରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ ସଚିବାଳୟଠାରେ ରାଜ୍ୟରେ ବନୀକରଣର ସଫଳ ରୂପାୟନ ପାଇଁ କି ପଦକ୍ଷେପମାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବାରମ୍ବାର ସମୀକ୍ଷା କରୁଛନ୍ତି ।

ଗତ ୬୩ ବର୍ଷ ଧରି ବର୍ଷା ଋତୁର ଅବ୍ୟବହିତ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ଆମ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଚଳଚଞ୍ଚଳ ହୋଇ ପଡିତ ଜମି ଓ ଲକ୍ଷା ପାହାଡ଼ ଉପରେ ବୃକ୍ଷ ରୋପଣର ଯୋଜନାମାନ କରିଚାଲିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏହାର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କିଭଳି ହେଉଛି ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିଶେଷ ଧ୍ୟାନ ଦେଉନାହାନ୍ତି । ୨୦୦୯ ମସିହାରେ ୧୬୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ୧ ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ବୃକ୍ଷରୋପଣ କରିବାର ଯୋଜନା ଥିଲା । ୨୦୦୮ ମସିହାରେ ୨,୮୫୧ଟି ସ୍ଥାନରେ ୯୮,୭୩୮ ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ବନୀକରଣ ହୋଇଥିବାର ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଯାଆରଣ ଜନତା ଜାଣିବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ଯେ ୨୦୦୮ ମସିହାରେ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନଗୁଡିକରେ ବନୀକରଣ ହୋଇଥିଲା ସେଥିରୁ କେତୋଟି ସ୍ଥାନରେ ବନୀକରଣ ସଫଳ ହୋଇଛି ? ଯେତେ ତାରା ରୋପଣ ହୋଇଥିଲା ସେଥିରୁ କେତେ ବଞ୍ଚିଲା ଓ କେତେ ମଲା ? ଅଭିଯୋଗ ହୁଏ ଯେ ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ କିଛି ବର୍ଷ ବ୍ୟବଧାନରେ ଜଙ୍ଗଲ ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ତାରା ରୋପଣ ହୁଏ, କିନ୍ତୁ ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କର ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ସେଠାରେ ଗଛ ଉପେଇ ପାରେ ନାହିଁ ଏବଂ ସେଠାରେ ପୁନଃ ବନୀକରଣ କରାଯାଇଥାଏ । ନୂତନ ଜଙ୍ଗଲ ସୃଷ୍ଟି ଧର୍ମକୁ ଆଖିଠାର ମାରିଲା ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଛି । ଆମ ରାଜ୍ୟର ୫୮,୧୩୬.୮୭ ବର୍ଗ କିଲୋମିଟର ଜଳାକାରେ ଜଙ୍ଗଲ ରହିଛି । ଏହି ବନାଞ୍ଚଳକୁ ନେଇ ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗର ୫୨ଟି ଡିଭିଜନ ଗଠିତ ହୋଇଛି । ସେମାନଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଦାୟିତ୍ବ ହେଲା ହଜାର ହଜାର ବର୍ଷ ଧରି ରହିଥିବା ଏହି ଜଙ୍ଗଲକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା, ପରିଚାଳନା କରିବା, କାଠ ଚୋରମାନଙ୍କ ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବରୁ ଜଙ୍ଗଲକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ।

ଓଡ଼ିଶାର ଜଙ୍ଗଲମାନଙ୍କରେ ଶାଳ, ପିଆଶାଳ, ଚନ୍ଦନ, ଶାଗୁଆନ, ଶିଶୁ, କରଂଜ, ଶିମିଳି, କେନ୍ଦୁ, ମହୁଳା, ଆମ୍ବ, ପଣସ ଭଳି ମୂଲ୍ୟବାନ ଗଛ ଭରପୁର

ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଗତ ୧୨ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଜଙ୍ଗଲରେ କାଠ ମାଫିଆମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସକ୍ରିୟ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କ ରାଜ୍ ଚଳାଇଛନ୍ତି । ରାଜ୍ୟର ୨୧ଟି ଜିଲ୍ଲାର ଜଙ୍ଗଲରେ ଏବେ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । କାଠ ମାଫିଆମାନେ କେତେକ ସ୍ଥଳରେ ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗର କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଜାଣତରେ ଓ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ସେମାନଙ୍କର ସହାୟତାରେ ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦ ଲୁଟ୍ କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗର କର୍ମଚାରୀମାନେ ମଧ୍ୟ ନିଜକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ମନେକରୁ ନାହାନ୍ତି । ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗରେ ଖାଲିପଡ଼ିଥିବା ପଦବୀଗୁଡ଼ିକ ପୂରଣ କରିବାରେ ସରକାର ଅହେତୁକ ବିଳମ୍ବ କରୁଛନ୍ତି । ବିଭିନ୍ନ ସୂତ୍ରରୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ଲାଭକରି ନୂତନ ଜଙ୍ଗଲ ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ସରକାର ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରୁଥିଲାବେଳେ, ଆବହମାନକାଳରୁ ତିଷ୍ଠି ରହିଥିବା ଜଙ୍ଗଲର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଅବହେଳା କରୁଥିବା ସର୍ବସାଧାରଣରେ ଆଲୋଚିତ ହେଉଛି । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଜଙ୍ଗଲ ଲୁଟ୍‌କୁ ପ୍ରତିହତ କରିବା ପାଇଁ ‘ଫରେଷ୍ଟ ପ୍ରୋଟେକ୍ଟ୍ ଫୋର୍ସ’ ଗଠନ କରିବେ ବୋଲି ଯୋଜନା ରଖିଛନ୍ତି । ଏହା ଯେତେଶୀଘ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ତାହା ଜଙ୍ଗଲ ସଂପଦର ଚୋରାଚାଲାଣକୁ ରୋକିପାରିବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ ।

୧୯୯୪ ମସିହାରେ ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଜିଲ୍ଲାର ବରବରା ଓ ଜାମିଆରେ ଥିବା ଜଙ୍ଗଲ ଯେତେବେଳେ ଲୁଟ୍ ହେବାରେ ଲାଗିଥିଲା, ସେତେବେଳେ ସେଠାରେ ସି.ଆର୍.ପି.ଏଫ୍. ଜ୍ଵାନମାନଙ୍କୁ ମୁତୟନ କରାଯାଇ ଏହି ଜଙ୍ଗଲକୁ ଧ୍ବଂସମୁଖରୁ ରକ୍ଷା କରାଯାଇପାରିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ତା’ ପରଠାରୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସିଠାରେ ଏଭଳି ପଦକ୍ଷେପ ସରକାର ନେଇ ନାହାନ୍ତି । ଜଙ୍ଗଲ ସଂରକ୍ଷଣ ଓ ସୁରକ୍ଷାକୁ ଆମ ରାଜ୍ୟ ସରକାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଗୁରୁତ୍ବ ଦେଉ ନାହାନ୍ତି । ଜଙ୍ଗଲ ଜମିକୁ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ନିମନ୍ତେ ବହୁରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ କଳେବଳେ କୌଣସି ହସ୍ତାନ୍ତର କରୁଛନ୍ତି । ବନମହୋତ୍ସବ ସମ୍ବ୍ରାହ୍ମ ପାଳନ ଅବସରରେ ସରକାରଙ୍କର ଘୋଷଣା ଯେ ବର୍ଷବର୍ଷ ଧରି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉନାହିଁ ତାହା ସାଧାରଣ ଲୋକେ ଉପଲକ୍ଷି କରୁଛନ୍ତି । ଯେଉଁଠି ହଜାର ହଜାର ଗଛ ପ୍ରତିଦିନ ଜଙ୍ଗଲରୁ କଟାଯାଉଛି, ସେଠାରେ ନୂତନ ଜଙ୍ଗଲ ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ସମସ୍ୟାବଳ ବୃକ୍ଷ ରୋପଣର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସରକାରୀ ସ୍ତରରେ ହେଉନାହିଁ । ସରକାର ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ଲୁଣା ଜଙ୍ଗଲକୁ ରକ୍ଷା କରିବାରେ ଘୋର ଅବହେଳା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି କେବଳ ଓଡ଼ିଶାର ଲୋକେ କହୁନାହାନ୍ତି, ଏହା ଜାତୀୟ ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ମଧ୍ୟ ଆଲୋଚିତ ହେଉଛି । ଉଦାହରଣ ସ୍ବରୂପ ଜଗତସିଂହପୁର ଜିଲ୍ଲାର ପାରାଦୀପ ବନ୍ଦରଠାରୁ ଦେବୀ ନଦୀ ମୁହାଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମୁଦ୍ରକୂଳ ନିକଟରୁ ପ୍ରାୟ ୧୫ କିଲୋମିଟର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲୁଣା ଜଙ୍ଗଲ ବ୍ୟାପି ରହିଥିଲା । ୧୯୯୯ ମହାବାତ୍ୟାରେ ଏହି ଅଞ୍ଚଳର ବହୁ କ୍ଷୟକ୍ଷତି ଘଟିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଲୁଣା ଜଙ୍ଗଲ ଥିବାରୁ ଗୁରୁତ୍ବ, ସମୁଦ୍ର କୁଆର ଓ ବାତ୍ୟା ପ୍ରକୋପ

ବହୁଳ ଭାବରେ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା । ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପରିମାଣରେ ହେତାଳ, ବହି, ଗୋଆଁ, ରାଜଚରଚରା, ସିନ୍ଦୂକା, ବାଲିଆଛୁଆ, ପିତାକୋରୁଅ, ଶିଶୁମାର, ଓରୁଅ ଏବଂ ଏହାକୁ ସଂଲଗ୍ନ କରି ଚାକୁଣ୍ଡା, ନିମ୍ବ, ବର, ଆମ୍ବ, ପଣସ, ଗମ୍ଭୀରୀ, ଶାଳ, ପିଆଶାଳ ପ୍ରଭୃତି ଗଛ ପ୍ରାଚୀର ଭଳି ଉଭାହୋଇ ପରିବେଶର ସଜ୍ଜନ କରୁଥାଏ । ଉପକୂଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏହିସବୁ ଗଛ ଥିବାରୁ ସାମୁଦ୍ରିକ ଜୀବ ତ ସୁରକ୍ଷିତ ଥିଲେ, ସେହି ଅଞ୍ଚଳର ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କର ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନରେ ଜୀବିକା ଉପାର୍ଜନ ନିମନ୍ତେ ମଧ୍ୟ ଏହା ସହାୟକ ହେଉଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଗତ ୧୨ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ଜଂଗଲକୁ କାଟି ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି ଘେରି ଏବଂ କଳକାରଖାନା ବସିବା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ପରିବେଶ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲାଣି । ବନ ବିଭାଗ, ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗ, ପୁଲିସ ବିଭାଗ ନାରବଦ୍ରଷ୍ଟା ହୋଇ ଏହି ଜଙ୍ଗଲ ଧ୍ୱଂସର ସହାୟତା କରୁଛନ୍ତି । ଏହି ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟରେ ବିପୁଳ ପରିମାଣରେ ଔଷଧୀୟ ଗୁଳ୍ମଲତା ରହିଥିଲା, ଯାହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ଲୋକମାନେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ରୋଗରୁ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରୁଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେସବୁ ସ୍ୱପ୍ନପରି ଲାଗୁଛି । ଅପରପକ୍ଷରେ ସରକାରଙ୍କର ବନାକରଣ ଯୋଜନା ପ୍ରଚାର କରିବାରେ ସାମାନ୍ୟତମ କାର୍ପଣ୍ୟ ନାହିଁ ।

୨୦୦୯ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଶିଳ୍ପାୟନ ପାଇଁ ୫,୧୫୧ ହେକ୍ଟର ଜଙ୍ଗଲ ଜମି, ଖଣି ପାଇଁ ସେହିଭଳି ପାଖାପାଖି ୨,୫୦୦ ହେକ୍ଟର ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଓ ଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ୪,୨୧୬ ହେକ୍ଟର ଜଙ୍ଗଲ ଜମିକୁ ସରକାର ଆବଣ୍ଟନ କରିଥିଲେ । ୨୦୦୯ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ୭ ତାରିଖଠାରୁ କୋପେନ୍‌ହେଗେନ୍‌ଠାରେ ବିଶ୍ୱର ୧୯୩ଟି ଦେଶର ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ଟିକିନିଖି ଆଲୋଚନା କରି ମାନବ ସମାଜ ପରିବେଶର ଦ୍ରୁତ ଅବକ୍ଷୟ ଯୋଗୁଁ କିଭଳି ଧ୍ୱଂସାଭିମୁଖୀ ହେଉଛି, ସେ ବିଷୟରେ ସଚେତନ ହୋଇ ଏହି ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଧ୍ୱଂସକୁ କିପରି ପ୍ରତିରୋଧ କରାଯାଇପାରିବ ସେଥିପାଇଁ ସମସ୍ତେ ଦୃଢ଼ ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି ନେଇ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ୍ ବୋଲି ମତ ପୋଷଣ କରିଥିଲେ । ଏହି ଧ୍ୱଂସ କବଳରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାର ସୂତ୍ରଟି ହେଉଛି ବୃକ୍ଷ ଲଗାଇବା, ତା'ର ଯତ୍ନ ନେବା, ତାକୁ ବଢ଼ କରିବା, ନୂଆ ନୂଆ ଜଙ୍ଗଲ ସୃଷ୍ଟି କରିବା, ସବୁ ଅଞ୍ଚଳର ପଡିତ ଜମିରେ, ମୁଣ୍ଡିଆରେ, ପାହାଡ଼ରେ ଗଛ ଲଗାଇବା । କୌଣସି ଅଞ୍ଚଳକୁ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକୁମାରୁ ବାଦ ଦେବା ନାହିଁ । ନିଜେ ଚେତିବା, ସରକାରଙ୍କୁ ଚେତେଇବା । ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ଓ ସହରାଞ୍ଚଳରେ ବନ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା କମିଟି ଗଠନ କରି ସେଥିରେ ନିଜେ ସକ୍ରିୟ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବା । ମିଳିତ ଜାତିସଂଘର ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଶର ଭୌଗୋଳିକ ପରିସୀମା ମଧ୍ୟରୁ ୩୩ ପ୍ରତିଶତ ବନ୍ୟାଞ୍ଚଳ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲାବେଳକୁ ଆମ ରାଜ୍ୟର ସ୍ଥଳଭାଗର ପ୍ରାୟ ୪୨ ଶତାଂଶ ଜଙ୍ଗଲ

ରହିଥିଲା । ଆମ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଇକୋନୋମିକ୍ ସର୍ଭେ ୨୦୦୮-୦୯ର ପ୍ରକାଶିତ ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଏବେ ରାଜ୍ୟରେ ୩୧.୦୭ ପ୍ରତିଶତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଜଙ୍ଗଲ ଅଛି । କିନ୍ତୁ ଉପଗ୍ରହ ଚିତ୍ରରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ମାତ୍ର ୧୨ ଭାଗ ଅଞ୍ଚଳରେ ଘନ ଜଙ୍ଗଲ ଅଛି ଓ ଅନ୍ୟ ୧୯ ପ୍ରତିଶତ ଅଞ୍ଚଳରେ କେବଳ ଉଚ୍ଛୁଡ଼ା ଓ ବୁଦୁବୁଦିକିଆ ଜଙ୍ଗଲ ଅଛି । ଏକ ପରିସଂଖ୍ୟାନରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ, ପ୍ରତିଦିନ ଆମ ରାଜ୍ୟରୁ ପ୍ରାୟ ୫ କୋଟି ଟଙ୍କାର ଜଙ୍ଗଲ ସଂପଦ ଚୋରି ହୁଏ । ରାଜନୈତିକ ନେତା ଓ ପ୍ରଶାସନିକ କଲର ସାହାଯ୍ୟ ବିନା ଏହି ଚୋରି ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ବୋଲି ସାଧାରଣ ଲୋକେ ଜାଣନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ରକ୍ଷକ ଯେତେବେଳେ ଭକ୍ଷକ ହେଉଛି, ସେତେବେଳେ ସାଧାରଣ ଲୋକଟି ନିରୁପାୟ । ବନ୍ୟ ବିଭାଗ ପକ୍ଷରୁ ଭିଜନ୍ ୨୦୨୦ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି । ଏହା ଯଦି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରିବ, ତେବେ ଓଡ଼ିଶାରେ ନୂତନ ଜଙ୍ଗଲ ସୃଷ୍ଟି ହେବ, କିନ୍ତୁ ସାଧାରଣ ଲୋକେ ଏହି ଯୋଜନାକୁ ‘ଆକାଶ କଇଁଆ ଚିଲିକା ମାଛ’ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି ।

୨୦୦୯ ମସିହାରେ ବିଶ୍ୱ ପରିବେଶ ଦିବସରେ ଯୁନାଇଟେଡ୍ ନେଶନ୍ସ ଏନଭାଇରନମେଣ୍ଟାଲ ପ୍ରୋଗ୍ରାମରେ ବିଲିୟନ୍ ଟ୍ରି କ୍ୟାମ୍ପେନରେ ଅନ୍ୟତମ ୭ ଶହ କୋଟି ବୃକ୍ଷ ରୋପଣ କରାଯିବାର ଯୋଜନା ରହିଛି । ସେଥିରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଅନ୍ୟତମ ଗୋଟିଏ ବୃକ୍ଷ ରୋପଣ କରିବାର ଆଶା କରାଯାଏ । ଆମ ରାଜ୍ୟବାସୀ ସମସ୍ତେ ଏକଜୁଟ ହୋଇ ଏହି ବିଶ୍ୱ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ସଫଳ କରିବାରେ ଯତ୍ନବାନ ହେବା ଉଚିତ ।

ପୃଥିବୀର ତାପମାତ୍ରା ଦିନକୁ ଦିନ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି । ଏହାର ମୁଖ୍ୟ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ହେଲା, ବନ ଧ୍ୱଂସ ହେବା, ଓଜୋନ କ୍ଷୟ ହେବା ଓ ବିବିଧ ସବୁଜଗୃହ ବାଷ୍ପର ନିର୍ଗମନ ହେବା । ଆମେ ସାଧାରଣ ଲୋକେ ଇଚ୍ଛା କଲେ ବହୁତ କିଛି କରିପାରିବା । ଆରମ୍ଭ କରିବା ବୃକ୍ଷ ରୋପଣରୁ, ଜଙ୍ଗଲ ସୃଷ୍ଟିରୁ । ଆମ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତେ ସ୍ୱାକାର କରୁଛନ୍ତି ଯେ ବିକାଶ ନାମରେ ଆମେ ଯାହା କରିଚାଲିଛୁ ତାହା ପରିବେଶ ସୁରକ୍ଷାର ପରିପନ୍ଥା । କିନ୍ତୁ ଅନେକ ସ୍ଥଳରେ ଅନାବଶ୍ୟକୀୟ ବିକାଶକୁ ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଓ ବହୁରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କମ୍ପାନୀମାନେ ଅନିଚ୍ଛୁକ ।

ଭାରତବର୍ଷର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କ ପରିସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟ ଉଣାଅଧିକେ ଆମ ରାଜ୍ୟ ସହିତ ତୁଳନୀୟ । ପରିବେଶର ସୁରକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ କଳକାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ଅସହଯୋଗ କଲେ କର୍ମସଂସ୍ଥାନ ସୃଷ୍ଟି ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବ ଓ ବେକାରୀ ବଢ଼ିବ ବୋଲି ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଯାଉଛି । କିନ୍ତୁ ଚୀନ, କଳକାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସହିତ ପରିବେଶର ସନ୍ତୁଳନ ପାଇଁ ବନାବରଣ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ ସଫଳତାର ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟକରି ବିଶ୍ୱରେ ଆଦର୍ଶ ସୃଷ୍ଟି

୧୪୪ // ବ୍ୟକ୍ତି, ସଂସ୍କୃତି ଓ ସାଂପ୍ରତିକା

କରିଛି । ଆମେ ମଧ୍ୟ ଇଚ୍ଛା କଲେ ବନୀକରଣ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ ସଫଳ କରାଇ ପାରିବା । ଓଡ଼ିଶାର କେତେକ ଏନ୍.ଜି.ଓ. ନିଷ୍ଠାର ସହିତ ରାଜ୍ୟରେ ସବୁଜିମା ବଳୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ବ୍ରତୀ ଅଛନ୍ତି ।

ଯଦି ବର୍ତ୍ତମାନଠାରୁ ବନ୍ୟ ସଂପଦର ସୁରକ୍ଷା ଓ ନୂତନ ଜଙ୍ଗଲ ସୃଷ୍ଟି କରାନଯାଏ, ତେବେ ଆମ ରାଜ୍ୟ ଓ ଆମ ଦେଶର ଭବିଷ୍ୟତ ବଂଶଧରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଯେ ଘୋର ବିପତ୍ତି ଦେଖାଦେବ ଏହା ନିଃସନ୍ଦେହ । ମାଲିକାରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି,

“ଦକ୍ଷିଣେ ସାଜିବ ଉତ୍ତରେ ଗାଜିବ

ପୂର୍ବେ ନ ରହିବେ କେହି,

ଝାଡ଼ବାଡ଼ ଧରି ରହିଥିବେ ଯିଏ

କୁଳକୁ ବିହନ ସେହି ।”

ଏହା ଯେ ସତ ନ ହେବ କିଏ କହିବ ।



ଯୁଧିଏ ସରକାରକୁ ବିଜେଡିର ନିରର୍ଥକ ଆକ୍ରମଣ

୨୦୧୦ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୨ ତାରିଖ ଦିନ ବିଜେଡି ପକ୍ଷରୁ ‘ପୋଲାଭରମ ହଟାଅ, ମାଲକାନଗିରି ବଞ୍ଚାଅ’ ବିଷୟରେ ଏକ ସଭା ମାଲକାନଗିରି ସଦର ମହକୁମାର ଡିଏନକେ ଖେଳପଡ଼ିଆରେ ଜୟପୁରର ବିଧାୟକ ରବିନାରାୟଣ ନନ୍ଦଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ବରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଏହି ସଭାରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ୭ ଜଣ ମନ୍ତ୍ରୀ, ୮ ଜଣ ବିଧାୟକ ଓ ୨ ଜଣ ସାଂସଦ ଯୋଗଦେଇ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ପୋଲାଭରମ ପ୍ରକଳ୍ପକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ସରକାରଙ୍କୁ ମଞ୍ଜୁରୀ ଦେଇଥିବାରୁ ଯୁଧିଏ ସରକାରକୁ ତାହା ସମାଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ସଭାରେ ଯେତିକି ଲୋକ ଉପସ୍ଥିତ ରହିବେ ବୋଲି ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା, ତାହା ସମ୍ଭବ ହୋଇନଥିଲା । ପ୍ରଥମରୁ ସଭାଟି ମୋଟୁଠାରେ କରାନଯାଇ ଜିଲ୍ଲା ସଦର ମହକୁମାରେ କରାଯାଇଥିବାରୁ ଆମ ନେତାମାନେ ରାଜ୍ୟର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯିବାକୁ କିଭଳି ଅନିଚ୍ଛୁକ ତାହା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବ୍ୟଥିତ କରିଥିଲା । ମୋଟୁର ମୁଗି ପଏଣ୍ଟରେ ସାବେରୀ ଓ ସିଲେରୁ ଦୁଇଟି ନଦୀ ମିଳିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ସେଠାରୁ ଚିନ୍ନାଗୋଦାବରୀ ନଦୀ ଭାବରେ ପ୍ରବାହିତ ହୋଇ ଗୋଦାବରୀ ନଦୀରେ ମିଶିଛି । ଏହି ଚିନ୍ତା ଗୋଦାବରୀ ନଦୀ ଉପରେ ପୋଲାଭରମ (ଇନ୍ଦିରା ସାଗର) ପ୍ରକଳ୍ପଟି ନିର୍ମାଣାଧୀନ ଅଛି । ଯଦି ମୋଟୁଠାରେ ସଭାଟି ଆୟୋଜିତ ହୋଇଥାନ୍ତା, ତେବେ ମୋଟୁ, ପଡ଼ିଆ ବ୍ଲକ, କୋଇକୋଣ୍ଡା, ଅନନ୍ତପାଲି ଅଞ୍ଚଳର ଯେଉଁ ୨୯ଟି ଗ୍ରାମ ବୁଡ଼ିଯିବ ସେ ଗ୍ରାମର ଲୋକମାନେ ଓ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ପାଖାପାଖି ୩ ହଜାର ହେକ୍ଟର ଜମି ଜଳମଗ୍ନ ହେବ ଏବଂ ଯେଉଁ ୬,୩୧୬ ଜଣ ଭିତ୍ତିମାଟି ହରାଇବେ ସେମାନେ ଯୋଗଦେଇ ଆମ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ନେତାମାନଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ କାର୍ଯ୍ୟପଦ୍ଧତି କ’ଣ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଜାଣିପାରି ଥାଆନ୍ତେ । ମାଲକାନଗିରି, ନବରଙ୍ଗପୁର, କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାବାସୀ ଅନୁଭବ କରିପାରିଥାନ୍ତେ ଯେ ଆମ ନେତାମାନେ ନକୂଳ ଅଧ୍ୟୁଷିତ କୌଣସି ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯିବାକୁ ଭୟଭୀତ ନୁହନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ମନୋବଳ ଦୃଢ଼ ହୋଇଥାନ୍ତା ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲାରେ ପାଖାପାଖି ୫୦୦୦ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସଶସ୍ତ୍ରବାହିନୀ ଯବାନ ନକୂଳମାନଙ୍କୁ ବଫନ କରିବାକୁ ନିୟୋଜିତ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ଜଣାଯାଏ । କଡ଼ାକଡ଼ି ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଆମ ନେତାଗଣ ସତ୍ତ୍ୱେକପଥରେ ନ ଯାଇ ସେମାନେ ନିଜ ଜୀବନ ପ୍ରତି କେତେ ଭୟଭୀତ ତାହା ଲୋକମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ପ୍ରମାଣିତ କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବିଜେଡି ପକ୍ଷରୁ କାଲିମେଳା, ପଡ଼ିଆ, ବାଲିମେଳା, ଖଇରିପୁଟ,

କୋରୁକୋଣ୍ଡା ଅଞ୍ଚଳରୁ ଯାନବାହନ ଯୋଗେ ସଡ଼କପଥରେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସଭାସ୍ଥଳକୁ ଅଣାଯାଇଥିଲା । ଦିନ ୧୨ଟାଠାରୁ ୨ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲିଥିବା ଏହି ସଭାରେ ସମସ୍ତ ବକ୍ତା ଯୋଗଦେଇ କହିଥିଲେ ଯେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଯୁଦ୍ଧିଏ ସରକାର ଉପେକ୍ଷା କରୁଛି । ବେଦାନ୍ତକୁ ଜଂଗଲ ସୁରକ୍ଷା ଆଇନ ଭଙ୍ଗ କରିଥିବା ଆଳରେ ଦଣ୍ଡିତ କରୁଥିବାବେଳେ ପୋଲାଭରମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାହା ଲାଗୁ କରାଯାଇନାହିଁ । ଆନ୍ଧ୍ରରେ କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଥିବାରୁ କେନ୍ଦ୍ରର କଂଗ୍ରେସ ସରକାର ଆନ୍ଧ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ନିୟମ ଉଲଙ୍ଘନ କରି ସହାୟତା କରୁଛି । କୌଣସି ବକ୍ତା ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ଜମି, ଘରଦ୍ୱାର ବୁଢ଼ିଯିବ, ସେମାନେ ଜୀବିକା ହରାଇବେ ସେ ସଂପର୍କରେ ବିଶେଷ ଆଲୋଚନା କରିନଥିଲେ ।

ଆମ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲାର ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କୁ ଗମନାଗମନ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଶିକ୍ଷା, କୃଷି ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟରେ ସହାୟତା ଯୋଗାଇ ଦେବାରେ ଚରମ ଅବହେଳା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଆସୁଛନ୍ତି । ଏହି ଜିଲ୍ଲାରେ ପ୍ରବାହିତ ନଦୀମାନଙ୍କରେ ବ୍ୟାରେଜମାନ ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲେ ଗରିବ ଆଦିବାସୀମାନେ ସେ ଜଳକୁ ଚାଷ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରିପାରିଥାନ୍ତେ ଓ ସେମାନଙ୍କର ପାନୀୟ ଜଳ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରିଥାନ୍ତା । ଖରିପ୍ ରତ୍ନରେ ଅସହାୟ ଆଦିବାସୀମାନେ ନିଜ ଅଞ୍ଚଳରେ ଜଳ ଅଭାବରୁ ଚାଷବାସ କରିବାର ସୁବିଧାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ଅନନ୍ୟୋପାୟ ହୋଇ ଦାଦନ ଖଟିବାକୁ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ, ତାମିଲନାଡୁ, କେରଳ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଆଦି ରାଜ୍ୟକୁ ଚାଲିଯାଇଥାନ୍ତି । ସେହି ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କରେ ବହୁ ସମୟରେ ଆମାନୁଷ୍ଠିକ ଅତ୍ୟାଚାରର ଶିକାର ହୋଇ ରୋଗଗ୍ରସ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ଫେରନ୍ତି ଏବଂ କେତେକ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଣ ହରାଇଥାନ୍ତି ତା'ର ହିସାବ ନାହିଁ ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର କୁମାରଗଡ଼ ଭାବରେ ନିଜର ଉପାନ୍ତ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଅଣଦେଖା କରୁଥିବାର ସୁଯୋଗ ନେଇ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ସରକାର ବଂଶଧାରୀ ନଦୀ ହେଉ କି ମହେନ୍ଦ୍ରତନୟା ହେଉ କିମ୍ବା ଚିନ୍ନା ଗୋଦାବରୀ ହେଉ ସେସବୁ ନଦୀ ଜଳକୁ ନିଜ ଅଞ୍ଚଳର ଚାଷବାସ ଉନ୍ନତିରେ ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି ଓ ଜଳବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ ଚଳାଇଛନ୍ତି । ପୂର୍ବରୁ ଚିତ୍ରକୋଣ୍ଡା ଜଳଭଣ୍ଡାରରୁ ଜଳ ନେଇ ସିଲେରୁ ଓ ଜଂକରାଇଠାରେ ଦୁଇଟି ଜଳବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଇଛନ୍ତି । ୨୦୦୮ ଏପ୍ରିଲ ୪ ତାରିଖ ଦିନ ଆନ୍ଧ୍ରର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱର୍ଗତ ଝାଈ. ଏସ୍. ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ରେଡ୍ଡି ମହେନ୍ଦ୍ରତନୟାର ଜଳ ଉପଯୋଗ କରି ରେଗୁଲୁପାଡୁଠାରେ ଏକ ଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପର ଶୁଭ ଦେଇଥିଲେ । ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ମାଣକୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ବିରୋଧ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଆନ୍ଧ୍ର ସରକାର ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର କୌଣସି ପ୍ରତିବାଦକୁ କର୍ଣ୍ଣପାତ କରିନଥିଲେ । ଆମ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ ଆନ୍ଧ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ଉଚିତ୍ ଶିକ୍ଷା ଦେବାକୁ ମହେନ୍ଦ୍ରତନୟା ନଦୀର ଉପରମୁଣ୍ଡରେ ଚମ୍ପାପୁର ଓ ତମ୍ପାପୁରଠାରେ ୨୦୦୮ ମଇ ମାସ ପ୍ରଥମ ସପ୍ତାହରେ ଦୁଇଟି ବ୍ୟାରେଜ ନିର୍ମାଣ କରିବେ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରି ତା'ର ଶୁଭ ଦେଲେ ଏବଂ

ଏହି ବ୍ୟାପାର କାମ ଆଠମାସ ଭିତରେ ଶେଷହେବ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଦ୍ୟାବଧି ଆରମ୍ଭ ହୋଇପାରିନାହିଁ । ଏହି ଦୁଇଟି ବ୍ୟାପାର ନିର୍ମାଣ ହୋଇଥିଲେ ଗଜପତି ଜିଲ୍ଲାର ୨୦ ହଜାର ଲୋକ ଉପକୃତ ହୋଇଥାନ୍ତେ ଓ ଆନ୍ଧ୍ରର ରେଗୁଲୁପାଡ଼ ଜଳଭଣ୍ଡାରକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ପାଣି ମିଳିନଥାନ୍ତା ଏବଂ ଆନ୍ଧ୍ର ସରକାର କୌଣସି ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ମାଣ ପୂର୍ବରୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥାନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ମନୋବୃତ୍ତିର ଘୋର ଅଭାବ ଓ ବର୍ତ୍ତମାନର ସରକାର ବିବୃତି ସର୍ବସ୍ୱ ସରକାର ତାହା ବୋଧହୁଏ ଉପଲବ୍ଧି କରି ଆନ୍ଧ୍ର ସରକାର ପୋଲାଭରମ ପ୍ରକଳ୍ପ ଯାହାକି ୩୦ ବର୍ଷ ଧରି ବିବାଦରେ ଛନ୍ଦି ହୋଇ ରହିଥିଲା, ତାହାକୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ମଞ୍ଜୁରୀ ଆଣିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପରିତାପର ବିଷୟ ହେଲା ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର ପୂର୍ବତନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କେ. ରୋଷେୟା ୨୦୧୦ ମସିହା ଫେବୃଆରୀ ୨୮ ତାରିଖରେ ଆମ ରାଜ୍ୟର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ଚିଠି ଲେଖି ପୋଲାଭରମ ସମେତ ଅନ୍ୟ ନଦୀଗୁଡ଼ିକର ଜଳବିବାଦ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ହାଇଦ୍ରାବାଦକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଆନ୍ଧ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ସେ ଚିଠିର କୌଣସି ଉତ୍ତର ମିଳିଲା ନାହିଁ । ଜୁଲାଇ ୨୦୧୦ରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ପରିବେଶ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ପୋଲାଭରମ ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ସର୍ତ୍ତମୂଳକ ଚୁଡ଼ାନ୍ତ ମଞ୍ଜୁରୀ ଦେଇଦେଲାପରେ ମଧ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ସରକାର କୌଣସି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରକାଶ କଲେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ବେଦାନ୍ତ କମ୍ପାନୀକୁ ନିୟମଗିରି ପାହାଡ଼ର ବ୍ୟବହାର ଉପରେ ବେଆଇନ ଭାବରେ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାକୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ପରିବେଶ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ଅଂକୁଶ ଲଗାଇବାରୁ ଏବେ ବିଜେଡି ଦଳ ଆରମ୍ଭ କରିଛି ‘ପୋଲାଭରମ ହଟାଅ, ମାଲକାନଗିରି ବଞ୍ଚାଅ’ ଆନ୍ଦୋଳନ । ଆନ୍ଧ୍ର ସରକାର ଯୁଦ୍ଧକାଳୀନ ଭିତ୍ତିରେ ୧୦ ହଜାର ୫ ଶହ କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ନିର୍ମିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟ ଜାରି ରଖିଛନ୍ତି । ପୋଲାଭରମ ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ମାଣ ହେଲେ ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶର ୭ ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର ଜମି ଜଳସେଚିତ ହେବ । ୮୦ ଟିଏମ୍ପି ପୁଷ୍ଟ ଜଳ କୃଷାନଦୀକୁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇପାରିବ ଓ ୯୬୦ ମେଗାଓୟାର ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦିତ ହେବ । ଏହି ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସୁଯୋଗ ନିଜ ରାଜ୍ୟବାସୀଙ୍କ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଆନ୍ଧ୍ର ସରକାର ହାତଛଡ଼ା କରିବେ ନାହିଁ ।

ଯଦି ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର କରିଥିବା ମକଦ୍ଦମାରେ ଜରୁରୀ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରି ପ୍ରକଳ୍ପ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ଆଦେଶ ନ ଦିଅନ୍ତି, ତାହାହେଲେ ନବୀନ ସରକାରଙ୍କର ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲାର ପ୍ରଭୂତ କ୍ଷତି ଘଟିବ । ଶାସକ ଦଳର ମାଲକାନଗିରି ସଭା କେବଳ ଅରଣ୍ୟରୋଦନରେ ପରିଣତ ହେବ ।



ଇ.ଭି.ଏମ. ତଥ୍ୟ : କେତେ ମିଥ୍ୟା ଓ କେତେ ସତ୍ୟ ?

ଗତ ୨୦୦୯ ମସିହାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନସଭା ନିର୍ବାଚନ ଫଳାଫଳ ଜଣାପଡ଼ିବା ପରେ ବି.ଜେ.ଡି. ଦଳର ଆଶାତୀତ ସଫଳତାକୁ ନେଇ ବିଭିନ୍ନ ମହଲରେ ଭୁକୁଞ୍ଚନ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା । ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀତ୍ବର ୯ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶାର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥାରେ କୌଣସି ଉନ୍ନତି ଘଟିନାହିଁ । ଭାରତ ସରକାରଙ୍କର ଅର୍ଥନୈତିକ ସର୍ବେ ରିପୋର୍ଟରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ, ଭାରତର ଯେଉଁ ୪ଟି ରାଜ୍ୟ ନିଜ ରାଜ୍ୟର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣ ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟିତ ନୁହଁନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶା ଅନ୍ୟତମ । ଓଡ଼ିଶାର ଏଭଳି ଦୟନୀୟ ପରିସ୍ଥିତି ସତ୍ତ୍ୱେ ଉଭୟ ଯୋଜନା ଓ ଅଣଯୋଜନା ବାବଦରେ ବରାଦ କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥ ବ୍ୟୟ କରିବାରେ ରାଜ୍ୟ ପ୍ରଶାସନ ଅସମର୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି । ଭାରତ ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣ ପାଇଁ ଆୟୁଥିବା ଅର୍ଥ ଖର୍ଚ୍ଚ ନ ହୋଇ ଫେରିଯାଉଥିବାର ବହୁ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଛି । ଶିଳ୍ପ ପ୍ରସାରକୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦେଇ ସରକାର ଯେଉଁ ୭୯ଟି ବୁଝାମଣା ପତ୍ର ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଛନ୍ତି, ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇନାହିଁ । ରାଜ୍ୟରେ ଶିକ୍ଷିତ ବେକାରଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୧୩ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିଛି । ୨୦୦୧ ମସିହାରେ ମାତ୍ର ୬ଟି ଜିଲ୍ଲାକୁ ନକୂଳ ଅଧ୍ୟୁଷିତ ଜିଲ୍ଲା ଭାବେ ଗଣାଯାଉଥିବା ବେଳେ ଏବେ ୨୪ଟି ଜିଲ୍ଲାକୁ ସରକାର ନକୂଳ ଉପଦ୍ରୁତ ଅଞ୍ଚଳ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି । ନକୂଳକୁ ମୁକାବିଲା କରିବାରେ ସରକାର ଶୋଚନୀୟ ଭାବେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି । ଭେଜାଲ ଔଷଧ ବିକ୍ରି, କନ୍ୟା ଭ୍ରୂଣହତ୍ୟା, ପେଟ ବିକଳରେ ପିଲାବିକ୍ରି ଭଳି ଅମାନବୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ ରାଜ୍ୟକୁ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ଅପମଣ ଆଣିଦେଇଛି । ରାଜ୍ୟରେ ଦୁର୍ନୀତିମୁକ୍ତ ଶାସନର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାପାଇଁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ ବାରମ୍ବାର ଘୋଷଣା କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଦୁର୍ନୀତି ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ବ୍ୟାପିବାରେ ଲାଗିଛି । ଟ୍ରାନ୍ସପାରେନସୀ ଇଣ୍ଡର ନ୍ୟାସନାଲ ଇଣ୍ଡିଆ ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରକାଶିତ ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶାରେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ତଳେ ରହୁଥିବା ପରିବାରର ୨୦ ପ୍ରତିଶତ ପରିବାରକୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା, ପୋଲିସ ସହାୟତା, ସାଧାରଣ ବଣ୍ଟନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭଳି ୧୧ଟି ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ସୁବିଧା ପାଇବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ (୨୦୦୬-୦୭ ମସିହା)ରେ ଏକକୋଟି ଟଙ୍କା ଲାଞ୍ଜ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଏହିଭଳି ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଚରମ ବିଫଳତା ସତ୍ତ୍ୱେ ସରକାରଙ୍କର ଦୁଇ ଟଙ୍କିଆ

ଚାଉଳ ଯୋଗାଣ ଓ ଗ୍ରାମ୍ୟ ସଡ଼କ ଯୋଜନା ବି.ଜେ.ଡି. ପାଇଁ ନିର୍ବାଚନରେ ସଫଳତା ଆଣିଦେବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉଥିଲା ।

କିନ୍ତୁ ଆଶାତାତ ଭାବେ ୧୪୭ଟି ବିଧାନସଭା ଆସନରୁ ୧୦୩ଟି ଆସନରେ ବିଜେଡି ବିଜୟଲାଭ କଲାପରେ ହାରିଯାଇଥିବା ଦଳଗୁଡ଼ିକ ଓ ସଚେତନ ଜନସାଧାରଣ ଏହି ବିପୁଳ ବିଜୟ ପଛରେ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ ଭୋଟିଂ ମେସିନ (ଇ.ଭି.ଏମ.) ମାଧ୍ୟମରେ ଜାଲିଆତି କରାଯାଇଥାଇପାରେ ବୋଲି ସନ୍ଦେହ କରିଥିଲେ । କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ନିଜ ପ୍ରାର୍ଥୀମାନଙ୍କର ବିଫଳତାକୁ ସମୀକ୍ଷା କଲାବେଳେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ, ଶତାଧିକ ଭାଇବନ୍ଧୁ ଥିବା ପ୍ରାର୍ଥୀମାନେ ନିଜ ଗାଁର ବୁଝମାନଙ୍କରେ ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଦୁଇଟି ଭୋଟ ପାଇଥିଲେ ଓ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆଦୌ କିଛି ଭୋଟ ପାଇନଥିଲେ । ଯେଉଁ ବିଜେଡି ପ୍ରାର୍ଥୀମାନେ ହାରିଯିବେ ବୋଲି ଆଶଙ୍କା କରୁଥିଲେ, ସେମାନେ ୨୦ରୁ ୩୦ ହଜାର ଭୋଟ ବ୍ୟବଧାନରେ ବିଜୟୀ ହେଲେ । ଏହା ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ଭାବେ ଶାସନ କ୍ଷମତାରେ ଥିବା ବି.ଜେ.ଡି. ଦଳ, ବି.ଜେ.ପି.କୁ ସରକାରରୁ ବିଦାକଲା ପରେ କେତେକ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସହାୟତାରେ ଇଉଏମ ଜାଲିଆତି କରି ନିର୍ବାଚନ ଫଳାଫଳକୁ ନିଜ ଦଳ ସପକ୍ଷରେ ଆଣିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇଥିବା କଥା କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ଅଭିଯୋଗ କରିଛି । ସେହିଭଳି ସମାଜବାଦୀ ପାର୍ଟି ଅଭିଯୋଗ ଆଣିଛନ୍ତି ଯେ, ବ୍ୟାପକ ଜାଲିଆତି କରି ବି.ଜେ.ଡି. ଦଳ କ୍ଷମତାକୁ ଆସିଛି ଏବଂ ଏହି ଜାଲିଆତି ପୃଥ୍ବୀର ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଇତିହାସରେ ଏକ କଳଙ୍କିତ ଅଧ୍ୟାୟ । ଗୋଟିଏ ନିର୍ବାଚନମଣ୍ଡଳୀର କେତେକ ବୁଥ କଥା ପ୍ରମାଣ ରୂପେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇ ଦଳ ପକ୍ଷରୁ କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ୯୭ ନଂ କାମାକ୍ଷାନଗର ନିର୍ବାଚନମଣ୍ଡଳୀରେ ୩ଟି ବୁଥରେ ଯେଉଁ ଇ.ଭି.ଏମ.ରେ ଭୋଟ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା ଗଣତି ସମୟରେ ସେସବୁ ନଥିଲା ଓ ତା' ବଦଳରେ ଅନ୍ୟ ଯେଉଁ ଇ.ଭି.ଏମ. ରଖାଯାଇଥିଲା ସେଥିରେ କୌଣସି ସିଲ୍ ନଥିଲା । ଖାଲି ସେତିକି ନୁହେଁ, ତିନୋଟି ବୁଥରେ ଭୋଟ ଗ୍ରହଣ ସମୟରେ ରେକର୍ଡ଼ କରାଯାଇଥିବା ସଂଖ୍ୟାଠାରୁ ଗଣତି ବେଳେ ଅଧିକ ଭୋଟ ବାହାରିଥିଲା । ଏହିଭଳି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କେତେକ ବୁଥର ନଜିର ମଧ୍ୟ ଦଳ ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶରେ ଇ.ଭି.ଏମ. ଜାଲିଆତି ସମ୍ପର୍କରେ ସେଠାକାର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଜଣେ ବରିଷ୍ଠ ଆଡ଼ଭୋକେଟ ଆଦର୍ଶ ମୁନି ତ୍ରିବେଦୀ ଜନସଚେତନତା ପାଇଁ ଏକ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ଏକ ୧୦ ପୃଷ୍ଠା ସମ୍ବଳିତ ପ୍ରଚାରପତ୍ରରେ ସେ ଇ.ଭି.ଏମ.କୁ କିପରି ଜଣେ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ପ୍ରୋଗ୍ରାମିଂ କରାଯାଇପାରିବ ତାହା ବିଶଦ ଭାବେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । ୨୦୦୮ ମସିହାରେ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ବିଧାନସଭାକୁ ହୋଇଥିବା ନିର୍ବାଚନରେ ଜଣାପଡ଼ିଥିଲା ଯେ, କେତେକ ପ୍ରାର୍ଥୀ ନିଜର ନିର୍ବାଚନ

କେନ୍ଦ୍ରରୁ କୌଣସି ଭୋଟ ପାଇନଥିଲେ । ଏଥିରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱିତ ହୋଇ ସେ ନିର୍ବାଚନ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା କର୍ମକର୍ତ୍ତା ଓ ଇ.ଭି.ଏମ୍. ପ୍ରସ୍ତୁତକାରୀ ସଂସ୍ଥାକୁ ପତ୍ର ଲେଖିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେଠାରୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର ପାଇଲେ ନାହିଁ । ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସାମନ୍ତ ଦଳର ପ୍ରାର୍ଥୀ ପାନାଲାଲ, ଯେ କି କଟକ-ମୁଦୁଆରା ବିଧାନସଭା କ୍ଷେତ୍ରରୁ ପ୍ରାର୍ଥୀ ହୋଇଥିଲେ ତାଙ୍କ ପରିବାରରେ ୧୩ ଜଣ ଭୋଟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ମେସିନରେ କୌଣସି ଭୋଟ ଆସିନଥିଲା । ବହୁଜନ ସମାଜବାଦୀ ପାର୍ଟିର ପ୍ରାର୍ଥୀ ବି. ଏନ. ତିୱାରୀ ଓ ପୂର୍ବତନ ବିଧାୟକ ମନମୋହନ ଶାହା ଭଳି ଇ.ଭି.ଏମ୍.ର ଜାଲିଆତି ନେଇ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ପିଟିସନ ଦାଏର କରିଛନ୍ତି । ଇଚ୍ଛାଝାରର କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ପ୍ରାର୍ଥୀ ବଲବିଲ ତୋମା ଅଭିଯୋଗ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ପୁଲିଂ ବୁଥରେ ଥିବା ଇ.ଭି.ଏମ୍.ର ନମ୍ବରଗୁଡ଼ିକ ଗଣତି ସ୍ଥାନକୁ ଆସିଥିବା ଇ.ଭି.ଏମ୍.ର ନମ୍ବରଠାରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିନ୍ନ । ଆଦର୍ଶ ମୁନି ତ୍ରିବେଦୀ ତାଙ୍କ ପ୍ରଚାରପତ୍ରରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି ଯେ, ୧୦୦ଟି ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀରେ ଇ.ଭି.ଏମ୍. ଏଭଳି ପ୍ରୋଗ୍ରାମ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଛୋଟିଆ ଛୋଟିଆ ଦଳ ପାଇଥିବା ଭୋଟ ବି.ଜେ.ପି. ସପକ୍ଷରେ ଯିବ । ବି.ଜେ.ପି. ଦଳ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶରେ ସରକାର ଗଠନ କରିଛି । ଚଳିତ ଲୋକସଭାର ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଇ.ଭି.ଏମ୍.କୁ ଟାମ୍ପର କରିଥିବା ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ କଂଗ୍ରେସ ସଭାପତି ସୁରେଶ ପଟ୍ଟୋରୀ ଅଭିଯୋଗ କଲାପରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ୍ରମେ ୫୮୮ଟି ଇ.ଭି.ଏମ୍.କୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବେ ରଖାଯାଇଛି । ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର ପୂର୍ବତନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଉମାଭାରତୀ, ରାଜ୍ୟପାଳ ବଳରାମ ଝାକରଙ୍କୁ ଏକ ଦାବିପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଯେଉଁ ଅଫିସରମାନେ ଇ.ଭି.ଏମ୍. ଜାଲିଆତି ସହିତ ଜଡ଼ିତ ସେମାନଙ୍କୁ ସେ ଜାଣନ୍ତି ।

ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶରେ ବି.ଜେ.ପି. ଦଳ ଶାସନ କ୍ଷମତାରେ ଅଛି, ସେମାନେ ଇ.ଭି.ଏମ୍. ଜାଲିଆତି କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ସେଠାକାର ବିରୋଧୀଦଳ ଅଭିଯୋଗ କରିଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାରେ ବି.ଜେ.ଡି. ଶାସନ କରୁଛି ଏବଂ ସେହି ଦଳ ଇ.ଭି.ଏମ୍. ଜାଲିଆତିରେ ସଂପୃକ୍ତ ବୋଲି କଂଗ୍ରେସ, ସମାଜବାଦୀ ଦଳ ଗୁରୁତର ଅଭିଯୋଗ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି । ଆଡ଼ଭୋକେଟ ଆଦର୍ଶ ମୁନି ତ୍ରିବେଦୀ ଯୋଜନା କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଲୋକପ୍ରତିନିଧି ଆଇନର ୬୦ ‘କ’ ଧାରା ଯାହାଦ୍ୱାରା ଇ.ଭି.ଏମ୍. ବ୍ୟବହାରକୁ ସାମ୍ବିଧାନିକ ସ୍ୱୀକୃତି ଦିଆଯାଇଛି, ତାହା ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ସେ ଆନ୍ଦୋଳନ କରିବେ । ପୂର୍ବରୁ ୧୯୯୩ ମସିହାରେ ସେ ସମ୍ବିଧାନ ସମାକ୍ଷା ପାଇଁ ଯେଉଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ରଖିଥିଲେ ତାହା ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଏମ୍.ଏନ. ଭେଙ୍କଟେଲେୟାଙ୍କ ଅଧକ୍ଷତାରେ ଗଠିତ ସମ୍ବିଧାନ ସମାକ୍ଷା କମିଟିରେ ଆଦୃତ ହୋଇଥିଲା । ଆମେରିକା, ବ୍ରିଟେନ ଭଳି ବହୁ ଉନ୍ନତ ଦେଶରେ ପ୍ରାର୍ଥୀମାନଙ୍କର ନିର୍ବାଚନ ଚିହ୍ନରେ ମୋହର ମାରି ଭୋଟରମାନେ

ମତଦାନ କରୁଛନ୍ତି । ଭୋଟ ଜାଲିଆତିର ସମ୍ଭାବନା ଏହି ପ୍ରଥାରେ ବହୁତ କମ୍ । ଓଡ଼ିଶା ନିର୍ବାଚନରେ ଇ.ଭି.ଏମ୍. ଜାଲିଆତି ବିଷୟରେ ଯେଉଁସବୁ ଅଭିଯୋଗ ଆସିଛି, ତାହାର ପୁଞ୍ଜୀନୁପୁଞ୍ଜ ତଦନ୍ତ କରାଯାଇ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସମ୍ମୁଖକୁ ତଥ୍ୟ ଆସିବା ଗଣତନ୍ତ୍ରର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ସେଥିପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ରାଜନୈତିକ ଦଳ, ପରାଜିତ ପ୍ରାର୍ଥୀ, ଆଇନଜୀବୀ ଓ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ନ୍ୟାୟ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବା ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ସବୁଠାରୁ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ବିଷୟ ଯେ ନିର୍ବାଚନର ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ବି.ଜେ.ଡି. ଦଳ ନିଷିଦ୍ଧ ଭାବେ ୧୦୦ ଆସନରେ ଜୟଯୁକ୍ତ ହେବ ବୋଲି ବିଭିନ୍ନ ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରଚାର କରି ଆସୁଥିଲେ । ଜଣେ ପରୀକ୍ଷାର୍ଥୀ ପରୀକ୍ଷା ପୂର୍ବରୁ ପରୀକ୍ଷାର ପ୍ରଶ୍ନ ଜାଣିପାରି ନିଜେ କେତେ ନମ୍ବର ପାଇବ ତାହା ଯେଉଁଳି ସାଧାରଣରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥାଏ, ଠିକ୍ ସେହିଭଳି ବି.ଜେ.ଡି.ର ଜଣେ ତୁଙ୍ଗ ନେତା ତାଙ୍କ ଦଳ କେତେ ଆସନ ପାଇବ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ଦୃଢ଼ୋକ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ସାଧାରଣ ଭୋଟଦାତାଙ୍କ ଉପରେ ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଚାପ ସୃଷ୍ଟି କରିବାପାଇଁ ଯେ ଏହା ଏକ ଅପକୌଶଳ ଥିଲା, ତାହା ଏବେ ଚର୍ଚ୍ଚାର ପରିସରକୁ ଆସୁଛି । ଆଉ ଏକ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଘଟଣା ହେଉଛି ଭୁବନେଶ୍ୱର ଓ ତା'ର ଆଖପାଖ ଅନୁ୍ୟନ ଝଟି ନିର୍ବାଚନମଣ୍ଡଳାରୁ ବି.ଜେ.ପି. ପ୍ରାର୍ଥୀମାନେ ୧୧୩୦୦ ରୁ ୫୦୦ ମଧ୍ୟରେ ଭୋଟ ପାଇଥିବା କଥା ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ଇ.ଭି.ଏମ୍. ଜାଲିଆତି ବିନା ଏହା ଆଦୌ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ବୋଲି ବହୁ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ବିଚାର କରୁଛନ୍ତି । ଏହା କେତେ ସତ କେତେ ମିଛ ସେକଥା କେବଳ ଭବିଷ୍ୟତ ହିଁ କହିପାରିବ ।



ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣ ଏକ ପ୍ରହସନ

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ ଲଗାତର ଦୃତାୟ ଥର ପାଇଁ କ୍ଷମତାକୁ ଅକ୍ତିଆର କରି ଗତ ୨୦୧୧ ମସିହା ମେ' ୨୧ ତାରିଖରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ବର୍ଷ ପୂର୍ବ ଅବସରରେ ସାମ୍ବାଦିକମାନେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁବାରୁ ସେ କହିଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ସରକାର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ ଜାରି ରଖିଛନ୍ତି । ବହୁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣ ଯୋଜନା ହାତକୁ ନିଆଯାଇଛି । ତପସିଲଭୁକ୍ତ ଜାତି ଓ ଜନଜାତିର ଲୋକଙ୍କ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ସରକାର ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଯୋଜନା ପ୍ରଣୟନ କରିଛନ୍ତି । ପ୍ରଶାସନିକ ଶୃଙ୍ଖଳା ରକ୍ଷା ଯୋଗୁଁ ଏହା ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି । ଦୁର୍ନୀତି ରୋକିବାରେ ସରକାର ସଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଏହି ଆଶ୍ଵାସନ ଯେ ତଥ୍ୟଭିତ୍ତିକ ନୁହେଁ ଏହା ଓଡ଼ିଶାର ଜନସାଧାରଣ ଭଲଭାବରେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିଛନ୍ତି । ଏଗାର ବର୍ଷ କାଳ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବରେ ଅଖଣ୍ଡ କ୍ଷମତାର ଅଧିକାରୀ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାର ସବୁ ଜିଲ୍ଲାରେ ବିଶେଷକରି କେ.ବି.କେ. ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କର ଅବହେଳା ଓ ଦୁର୍ନୀତି ଯୋଗୁଁ ଯେ ଅସଫଳ ହୋଇଛି ଏହା ଅନ୍ୟ କେହି ନୁହେଁ ରାଜ୍ୟର ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ବିଜୟ କୁମାର ପଟ୍ଟନାୟକ ନିଜେ ଅନୁଭବ କରି କୋରାପୁଟ, ମାଲକାନଗିରି, ନବରଙ୍ଗପୁର ଏବଂ ରାୟଗଡ଼ା ଜିଲ୍ଲା ଗସ୍ତ କରି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିବା ଯୋଜନାର ସମୀକ୍ଷା କରିବା ପରେ ଏହା ଜାଣିପାରିଛନ୍ତି ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତି ସୁଧାରିବା ଦିଗରେ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ଜିଲ୍ଲାପାଳମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ।

କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କେ.ବି.କେ. ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଯୋଜନା କରିଥିଲେ ତାହା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ନିଷ୍ଫଳ ହୋଇଛି । ୧୯୯୮-୯୯ ମସିହାରୁ ୨୦୦୬-୦୭ ମଧ୍ୟରେ ଏହି ଯୋଜନା ପାଇଁ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅନୁଦାନ ୧୨୭୭ କୋଟି ଟଙ୍କା ମିଳିଥିଲା । ସେଥିରୁ ୧୧୫୯ କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲେ ହେଁ ସେହି ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ପରିସ୍ଥିତିରେ କିଛି ମାତ୍ର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟି ନାହିଁ । କେ.ବି.କେ. ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଦଶମ ଯୋଜନା କାଳରେ (୨୦୦୨-୦୬) ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସାହାଯ୍ୟ ଆକାରରେ ୧୨୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ମିଳିଥିଲା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ସଂଶୋଧିତ ଦୀର୍ଘମିଆଦି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଯୋଜନା (ଆର.ଏଲ.ଟି.ଏ.ପି.)ରେ ୧୯୯୮-୯୯ରୁ ୨୦୦୬-୦୭ ପାଇଁ ୧୪୪୩ କୋଟି

ଟଙ୍କା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଯୋଗାଇଥିଲେ । ଏହି ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରୁ ୧୪ ୧୮ କୋଟି ୪୮ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନାରେ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିବା ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରକାଶିତ ଜନୋନୋମିକ ସର୍ଭେ (୨୦୦୮-୦୯)ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା । ଅସୁମାରି ଟଙ୍କା କେ.ବି.କେ. ଜିଲ୍ଲାରେ ବ୍ୟୟ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ସରକାରୀ ଅଫିସରମାନେ କେତେକ ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ସ୍ଥାନୀୟ ନେତାଙ୍କ ସହଯୋଗରେ କିପରି ସେ ଅର୍ଥକୁ ହରିଲୁଟ କରୁଛନ୍ତି ଏହା ନିଜେ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଅନୁଭବ କରିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶାରେ କେ.ବି.କେ.କୁ ସମସ୍ତେ କହୁଛନ୍ତି ଲୁଟ୍ରେ ‘କାହାର ଭାଗ କେତେ’ । ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଭିଜିଲାନ୍ସଦ୍ଵାରା ତଦନ୍ତ କରାଇ ଯେଉଁ ଅଫିସଗୁଡ଼ିକରେ ଅନିୟମିତତା ହୋଇଛି ସେସବୁ ଅଫିସର ସଂପୃକ୍ତ ବୋକ୍ଷା ଅଫିସରଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ବୋଲି ଜନସାଧାରଣ ଆଶା କରନ୍ତି ।

ସେକ୍ଟର ଫର ଏନଭାଇରନମେଣ୍ଟ ଏଣ୍ଡ ଫୁଡ୍ ସିକ୍ୟୁରିଟି (ସି.ଇ.ଏଫ.ଏସ.), ନୁଆଦିଲ୍ଲାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ପର୍ଶୁରାମ ରାୟ କେ.ବି.କେ. ଅଞ୍ଚଳର ୬ଟି ଜିଲ୍ଲା କୋରାପୁଟ, ନବରଙ୍ଗପୁର, ରାୟଗଡ଼ା, କଳାହାଣ୍ଡି, ନୁଆପଡ଼ା ଓ ବଲାଙ୍ଗୀର ଅନ୍ତର୍ଗତ ୧୦୦ଟି ନମୁନା ଗ୍ରାମର ୨୦୦୬-୦୭ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ଏନ.ଆର.ଇ.ଜି.ଏ.ର ପ୍ରକୃତ ସ୍ଥିତିର ମୂଲ୍ୟାୟନ କରି ୧୭ ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୭ରେ ‘ଓଡ଼ିଶାରେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ମହାଦୁର୍ନୀତି’ ଶୀର୍ଷକ ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ରିପୋର୍ଟ ନୁଆଦିଲ୍ଲାଠାରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଏହି ରିପୋର୍ଟରେ ୨୦୦୬-୦୭ରେ ୭୩୩ କୋଟି ଟଙ୍କାର ଖର୍ଚ୍ଚ ମଧ୍ୟରୁ ୫୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ‘ବାବୁ ଗୋଷ୍ଠୀ’ ଦ୍ଵାରା ହତପ ହୋଇଛି ବୋଲି ପ୍ରମାଣ ରହିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସେତେବେଳେ ହତପ କରିଥିବା ଅଫିସରମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ ପରିବର୍ତ୍ତେ ସେମାନଙ୍କୁ ଘଣ୍ଟ ଘୋଡ଼ାଇଲେ ।

ଓଡ଼ିଶା ଭାରତରେ ଦରିଦ୍ରତମ ରାଜ୍ୟ ଭାବରେ ପରିଚିତ । ଏଠାରେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶୋଚନୀୟ ଓ ସେମାନେ ନିଜର ଜମି, ଜଂଗଲ ହରାଇ ଅତି ଦୟନୀୟ ଅବସ୍ଥାରେ ଜୀବନ ଯାପନ କରୁଛନ୍ତି ଏହା ସର୍ବଜନ ବିଦିତ । ପୂର୍ବତନ ପୋଲିସ ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶରତଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର ତାଙ୍କ ରଚିତ ଜଂଗଲ ଉପନ୍ୟାସ ‘କଳାହାଣ୍ଡି ଏଣ୍ଡ ଦି ରେନ୍ ଗଡ୍’ ପୁସ୍ତକଟିରେ କଳାହାଣ୍ଡି ଜିଲ୍ଲାରେ ଅମଳାତନ୍ତ୍ର କିରାଲି ଏକ ଶୋଷକର ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଛି ତାକୁ ନିଜର ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । ଭାରତର ବିଶିଷ୍ଟ ସାମ୍ବାଦିକ ତଥା ରାଜନୈତିକ ସମୀକ୍ଷକ କୁଳଦୀପ ନାୟାର ୨୦୧୧ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ୨୧ ତାରିଖରେ ଭୁବନେଶ୍ଵରର ଲୋହିଆ ଏକାଡେମୀରେ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧିତ ହେଉଥିବା ଅବସରରେ ତାଙ୍କ ଭାଷଣରେ ଭାରତର ଆର୍ଥିକ

ପ୍ରଗତି ୯ ପ୍ରତିଶତ ଥିବାସ୍ଥଳେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଗରିବଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ସୁଧୁରି ନାହିଁ ବୋଲି କ୍ଷୋଭ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

‘ଟାଇମ୍ସ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ’ ଗତ ୨୦୦୯ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ୨୧ ତାରିଖ ସଂସ୍କରଣରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ ଆମ ରାଜ୍ୟର ଆଦିବାସୀ ଅଧ୍ୟୁଷିତ ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକ ବିକାଶଠାରୁ ଅନେକ ଦୂରରେ । ବିଶେଷକରି ସାକ୍ଷରତା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଯୋଗାଯୋଗ, ଜଳସେଚନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭିତ୍ତିଭୂମି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହି ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକର ବିକାଶ ହୋଇପାରି ନାହିଁ । ୨୦୦୯ ମସିହାରେ ଏନ୍. ସି. ସାକ୍ଷେନାଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ୧୭ ଜଣିଆ ବିଶେଷଜ୍ଞ କମିଟି ଓଡ଼ିଶାର ଅବିଭକ୍ତ କୋରାପୁଟ, ବଲାଙ୍ଗୀର, କଳାହାଣ୍ଡି ଓ ଗଂଜାମର କେତେକ ଅଞ୍ଚଳ ବୁଲି ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ସମୀକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ସେମାନେ ଓଡ଼ିଶାର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ଦେଶର ସର୍ବାଧିକ ଦରିଦ୍ର ଲୋକ ବାସ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ତାଙ୍କ ରିପୋର୍ଟରେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି । ଯୋଜନା କମିଶନ ଡକ୍ଟର ସୁରେଶ ଚେନ୍ଦୁଲକରଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଗଠନ କରିଥିବା ଅନ୍ୟ ଏକ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଦଳ ମଧ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ସର୍ବାଧିକ ଦରିଦ୍ର ଲୋକ ଥିବା କଥା ଜଣାଇ ଦେଇଥିଲେ ।

୨୦୧୦ ମସିହାରେ ଜାତିସଂଘ ସଂସ୍ଥା ୟୁ.ଏନ.ଡି.ପି. ଏବଂ ଅକ୍ସଫୋର୍ଡ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ନୂତନ ବହୁସୂତ୍ରୀ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୂଚକଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶାର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ଆଫ୍ରିକାୟ ଦେଶ ଚାନ୍ଦ ସହ ସମାନ ବୋଲି ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ।

ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରକାଶିତ ‘ଥର୍ଲଡ଼ ଡେଭେଲପମେଣ୍ଟ ରିପୋର୍ଟ’ରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣ ଦିଗରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅବହେଳା କରିଥିବା ଦୋଷାରୋପ କରାଯାଇଛି । ସରକାରଙ୍କ ଅପାରଗତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏତେସବୁ ତଥ୍ୟ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆସିଥିଲାବେଳେ, ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ ବାସ୍ତବ ପରିସ୍ଥିତି ବିଷୟରେ ଯେ ଅଗୋଚର ଅଛନ୍ତି ଏହା ସାମ୍ବାଦିକମାନଙ୍କୁ ୨୦୧୧ ମସିହା ମେ’ ୨୧ରେ ଦେଇଥିବା ତାଙ୍କ ଉତ୍ତରରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣାପଡ଼ିଥିଲା ।

ଅନଗ୍ରସର ଜିଲ୍ଲା ଓ ବ୍ଲକ୍ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟର ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ବିଚାରପତି ଜଷ୍ଟିସ୍ ଏସ୍. କେ. ମହାନ୍ତିଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଗଠିତ ଆଞ୍ଚଳିକ ବିଶେଷମ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଆୟୋଗ ୨୦୦୮ ମସିହାରୁ ତାଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରି ସେଥିରେ ରାଜ୍ୟର ମୋଟ ୩୧୪ଟି ବ୍ଲକ୍ ମଧ୍ୟରୁ ୮୨ଟି ବ୍ଲକ୍ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅନଗ୍ରସର, ୮୭ଟି ବ୍ଲକ୍ ଅନଗ୍ରସର, ୩୦ଟି ଜିଲ୍ଲା ମଧ୍ୟରୁ ମାଲକାନଗିରି, ରାୟଗଡ଼ା, ନୂଆପଡ଼ା, ନବରଂଗପୁର, କୋରାପୁଟ, କନ୍ଧମାଳ, ଗଜପତି, କଳାହାଣ୍ଡି, ମୟୂରଭଞ୍ଜ, ବଲାଙ୍ଗୀର ଜିଲ୍ଲାମାନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅନଗ୍ରସର ବୋଲି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ । ସେଥିରେ ସେ ଅଧିକାଂଶ ସରକାରୀ

କର୍ମଚାରୀ ରାଜ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥ ଅପେକ୍ଷା ନିଜର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେଉଥିବା କଥା ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଭିନ୍ନ ଜିଲ୍ଲାରେ ଯୋଜନା ଓ ଅଣଯୋଜନା ବ୍ୟୟ କେତେ ତାହାର ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ଜିଲ୍ଲା ସ୍ତରରେ କିମ୍ବା ସରକାରଙ୍କ ପାଖରେ ନଥିବା କଥା ସେ ଉପଲବ୍ଧ କରିଥିଲେ । ଏହି କମିଶନ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ଶୈଳୀକୁ ତୀବ୍ର ସମାଲୋଚନା କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟର କଥା ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏହି ରିପୋର୍ଟକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କଲେ ନାହିଁ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ଦୁର୍ନୀତି, ଅପାରଗତା ଓ ଅନିୟମିତତା ଇତ୍ୟାଦି ଘଟଣାକ୍ରମେ ପଦାକୁ ଆସି ସରକାରଙ୍କ ଭାବମୂର୍ତ୍ତିକୁ କଳଙ୍କିତ କରିଛି । ଲକ୍ଷାଧିକ କୋଟି ଟଙ୍କାର ଖଣିଜ ସମ୍ପଦ ଲୁଟ ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ ଓ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ଭିଜିଲାନ୍ଦ୍ ତଦନ୍ତ, ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ ଜାତୀୟ ନିଷିଦ୍ଧ କର୍ମନିୟୁକ୍ତି ଯୋଜନାରେ ଦୁର୍ନୀତି ଓ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ସି.ବି.ଆଇ. ତଦନ୍ତ, ଦୁଇଜଣ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଶହ ଶହ କୋଟି ଟଙ୍କାର କୋଇଲା ଦୁର୍ନୀତି ମାମଲା, ସାରା ରାଜ୍ୟରେ ମହିଳା ଓ ଶିଶୁ କଲ୍ୟାଣ ବିଭାଗରେ ହୋଇଥିବା ଡାଲି ଯୋଗାଣ ଦୁର୍ନୀତି ଇତ୍ୟାଦି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାବମୂର୍ତ୍ତିରେ କଳଙ୍କର ଦାଗ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ଅଫିସରମାନଙ୍କୁ ଦୃଢ଼ ହସ୍ତରେ ଦଣ୍ଡିତ ନକଲେ ଓ ଶାସନରେ ଦେଖାଦେଇଥିବା ବିଶୁଦ୍ଧତାକୁ ନ ସଜାଡ଼ିଲେ ରାଜ୍ୟର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମା ରେଖା ତଳେ ଥିବା ସବୁ ଲୋକ ବିଶେଷ କରି କେ.ବି.କେ. ଜିଲ୍ଲାର ଲୋକମାନେ ଯେ ଆଦୌ ଉପକୃତ ହେବେ ନାହିଁ ଏହା ଜଳ ଜଳ ହୋଇ ଦିଶୁଛି ।



ଓଡ଼ିଶାରେ ଅସଂଗଠିତ ଶ୍ରମିକଙ୍କ ସମସ୍ୟା

୨୦୧୧ ମସିହା ମେ' ମାସ ୧୦ ତାରିଖରେ ହାଇଦ୍ରାବାଦର ରାମାନୁଜାଚାରୀ ସଭାଗୃହରେ ଏକ ସମାବେଶରେ ସ୍ୱାମୀ ଅଗ୍ନିବେଶ ଯୋଗଦେଇ ଓଡ଼ିଶାର ଦାଦନ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କର ଦୟନୀୟ ସ୍ଥିତି ସଂପର୍କରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ଶ୍ରମ ବିଭାଗ ଦାଦନ ଶ୍ରମିକଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ସାମାନ୍ୟତମ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରୁନାହାନ୍ତି ବୋଲି ସେ ଆକ୍ଷେପ କରିଥିଲେ । ବିତ୍ତମନ୍ଦାର କଥା ଯେ ଓଡ଼ିଶା ଦେଶରେ ଏକମାତ୍ର ରାଜ୍ୟ ଯେଉଁଠି ସପ୍ତମ ଦଶନ୍ଧିରେ ନନ୍ଦିନୀ ଶତପଥୀଙ୍କ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ସମୟରେ ସର୍ବପ୍ରଥମେ 'ଓଡ଼ିଶା ଦାଦନ ଶ୍ରମିକ ଆଇନ ୧୯୭୫' ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିଲା । ସେ ଆଇନରେ ଯେଉଁଠି ଠିକାଦାରମାନେ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟ ବାହାରକୁ ପଠାଇବେ ସେମାନଙ୍କୁ ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରଦାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଥିଲା । ଭାରତ ସରକାର ମଧ୍ୟ ୧୯୭୯ ମସିହାରେ ଆନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ଶ୍ରମିକ ଚାଲାଣ ଆଇନ ଲାଗୁ କରିଥିଲେ । ଏହି ଆଇନର ମୁଖବନ୍ଧରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି ଯେ ଓଡ଼ିଶାର ପଶ୍ଚିମ କ୍ଷେତ୍ରରୁ ଠିକାଦାର, ଖାତାଦାର ଓ ସର୍ଦାରମାନେ ଶ୍ରମିକ ଚାଲାଣ କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ପଞ୍ଜୀକରଣ କରି ଦାଦନ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କର ସୁବିଧା ପାଇଁ ୯ଟି ସର୍ତ୍ତ ରଖାଯାଇଛି । ଏହି ଆଇନର ଗୋଟିଏ ଉପଧାରାରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି ଯେ ଶ୍ରମିକ ଚାଲାଣ ପାଇଁ ଲାଇସେନ୍ସ ପାଇଥିବା ଠିକାଦାର ଯଦି ଚୁକ୍ତି କରିଥିବା ୯ଟି ସର୍ତ୍ତରୁ କୌଣସିଟି ଖିଲାପ କରନ୍ତି, ତା'ହେଲେ ପୋଲିସ୍ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିପାରିବ । କିନ୍ତୁ ଏହି ସର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକ କୌଣସି ପଞ୍ଜୀକୃତ ଠିକାଦାର ବା ସର୍ଦାର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନେ ସଂପୃକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ଶ୍ରମ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରି ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ଶୋଷଣ କରିବାରେ ଲିପ୍ତ ରହନ୍ତି । ଏହି ଆଇନର ଆଲୋଚନା ବେଳେ ଓଡ଼ିଶାର ଦାଦନ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ଶୋଷଣ ହେଉଥିବା ସଂପର୍କରେ ସାଂସଦମାନେ ଘୋର ଚିନ୍ତା ପ୍ରକଟ କରିଥିଲେ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଶ୍ରମଜୀବାମାନଙ୍କର ସୁବିଧା ପାଇଁ ଅନ୍ୟ କେତେକ ଆଇନ, ଯଥା—ସର୍ବନିମ୍ନ ମଜୁରୀ ଆଇନ, ଠିକା ଶ୍ରମିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଆଇନ, ଆନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ପ୍ରବାସୀ ଶ୍ରମିକ ନିୟୁକ୍ତି ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଆଇନ, ଶ୍ରମିକ ଉଦ୍‌ବିଷ୍ଣନିଧି ପାଣ୍ଠି ଆଇନ, କର୍ମଚାରୀ ନିରାପତ୍ତା ଏବଂ ବାମା ଆଇନ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ଏହି ଆଇନଗୁଡ଼ିକ ଅସଂଗଠିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ଓ କଲ୍ୟାଣ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇପାରି ନାହିଁ । ଏହି ଆଇନରେ ନିୟମିତ ମଜୁରୀ ପ୍ରଦାନ, କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରରେ ଥିଲାବେଳେ ବାସସ୍ଥାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା,

ଅସୁସ୍ଥ ହେଲେ ମାଗଣା ଚିକିତ୍ସାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା, ଯାତାୟାତ ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିବା, ସ୍ତ୍ରୀ-ପୁରୁଷ ନିର୍ବିଶେଷରେ ସମାନ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ସମାନ ମଜୁରୀ ଦେବା ଇତ୍ୟାଦି ଉଲ୍ଲେଖ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଠିକାଦାରମାନେ, ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ନିୟୁକ୍ତି କରିଥିବା ମାଲିକମାନେ ଏହି ଆଇନରେ ଥିବା ସର୍ତ୍ତକୁ ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ଭୂଷେପ କରିନଥାନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରଚଳିତ ନିୟମାବଳୀରେ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ଚାଲାଣ କରିବା ପାଇଁ ଲାଭସେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଦାନ ବେଳେ ସେମାନଙ୍କୁ ବାମାଭୁକ୍ତ କରିବାକୁ ଆଇନରେ ବାଧ୍ୟ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଶ୍ରମିକମାନେ କାମ କରିବାକୁ ନିଜ ଗୃହ ଛାଡ଼ିଲା ପରେ କେବଳ ଶୋଷଣ, ଠକାମି, ନିର୍ଯାତନା ଓ ଉପାଡ଼ନର ଶିକାର ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ଅଖିଳ ଭାରତ ଶ୍ରମିକ ସଂଗଠନର ପ୍ରାଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଲାଲା ଲଜପତ ରାୟ, ଦେଶର ମୁଷିମେୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଅମାପ ପୂର୍ଜିତ ଅଧିକାରୀ ହେଲେ ଶ୍ରମିକମାନେ ଶୋଷଣର ଶିକାର ହେବେ ବୋଲି ଆଜିକୁ ପ୍ରାୟ ୯୦ ବର୍ଷ ତଳେ ଯେଉଁ ଉଦ୍‌ବେଗ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ତାହା ଆଜି ସତ୍ୟରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ଏକ ଆକଳନରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଅନୁ୍ୟନ ୨୦ ଲକ୍ଷ ଲୋକ ଆମ ରାଜ୍ୟ ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କରେ ଦାବନ ଶ୍ରମିକ ଭାବରେ ଖଟିବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ଅଂଚଳରୁ ଶ୍ରମିକମାନେ ବାହାରକୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଯିବା କିଛି ନୁଆ କଥା ନୁହେଁ । ୧୮୬୬ ସାଲର ନ'ଅଙ୍କ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ସମୟରେ ହଜାର ହଜାର ଲୋକ କର୍ମ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ରାଜ୍ୟ ତଥା ଦେଶ ବାହାରକୁ ଯିବାକୁ ଯିଲେ । ଗଂଜାମ ଅଂଚଳର ଲୋକମାନେ ବର୍ମାକୁ ଯିବା ଯିବାର ପଳାଉଥିଲେ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସହରରେ କୁଳି ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଗଂଜାମ ଅଂଚଳର ଶ୍ରମିକମାନେ ଗୁଜୁରାଟର ସୁରଟରେ ଥିବା ସୁତାକଳମାନଙ୍କରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି । ୟୁ.ଏନ.ଡି.ପି. ପକ୍ଷରୁ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ସର୍ବେକ୍ଷରୁ ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ସୁରଟ ସହରରେ ପ୍ରାୟ ୨୫ ହଜାର ସୁତାକଳରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ୯ ଲକ୍ଷ ଓଡ଼ିଆ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୬ ଲକ୍ଷ କେବଳ ଗଂଜାମ ଜିଲ୍ଲାର । ଗଂଜାମ ଜିଲ୍ଲାର ଶ୍ରମ ଅଧିକାରୀଙ୍କ କହିବା ଅନୁଯାୟୀ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ଶ୍ରମିକ ନିଜ ପରିଚିତ ଲୋକ କିମ୍ବା ଏଜେଣ୍ଟମାନଙ୍କ ଜରିଆରେ ସୁରଟରେ କାମ କରିବାକୁ ଯାଇଥାନ୍ତି । ଶ୍ରମଅଧିକାରୀଙ୍କ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କହିଥିଲେ ଯେ ଶ୍ରମିକମାନେ କେଉଁ ଅଞ୍ଚଳରୁ କେତେ ସଂଖ୍ୟାରେ ଯାଇଥାନ୍ତି ତାହା ସଠିକ ଭାବେ କହିହେବ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟ ଏକ ଆକଳନରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ଏହି ଶ୍ରମିକମାନେ ବର୍ଷକୁ ହାରାହାରି ତିନି ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କା ନିଜ ପ୍ରଦେଶକୁ ଆଣି ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଗତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ନିର୍ବାହ କରିପାରୁଛନ୍ତି । ଦୁଃଖର ବିଷୟ ଯେ ସୁରଟରେ ଶିଳ୍ପ ଅଭିବୃଦ୍ଧିରେ

ଓଡ଼ିଆ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କର ଅତି ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ନିର୍ବାହ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ମିଲ୍ ମାଲିକମାନେ ଶୋଷଣ କରୁଛନ୍ତି । ଦିନକୁ ଆଠ ଘଣ୍ଟା କାର୍ଯ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଅଧିକ ମଜୁରି ନଦେଇ ୧୦ରୁ ୧୨ ଘଣ୍ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ କୌଣସି ଶ୍ରମିକ ସଂଗଠନ ଗଢିବାର ସୁଯୋଗ ଦେଉନାହାନ୍ତି । ସୁରଟକୁ ‘ମିନି ଓଡ଼ିଶା’ କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆମ ରାଜ୍ୟର ଶ୍ରମ ବିଭାଗ ସେହି ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥରକ୍ଷା ପାଇଁ କିଛି ଆଖିଦୃଶିଆ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁ ନାହାନ୍ତି ।

୨୦୧୧ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ମଧ୍ୟଭାଗରୁ ସୁରଟରେ ଶ୍ରମିକ ଅଶାନ୍ତି ଦେଖାଦେବାରୁ ସୁତାକଳଗୁଡ଼ିକ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାର ଶ୍ରମିକମାନେ ଅନନ୍ୟାପାୟ ହୋଇ ଗୃହକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କରିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶାର ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏହି ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ଦୁରାବସ୍ଥା ସଂପର୍କରେ ଭଲଭାବରେ ଜାଣିଥିଲେ ମଧ୍ୟ କିଭଳି ଗୁଜୁରାଟ ସରକାର ଜରୁରୀ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ମିଲ୍ମାନଙ୍କୁ ଚାଲୁ କରିବେ ଓ ଓଡ଼ିଶାରେ ଶ୍ରମିକମାନେ ପୁନର୍ବାର ସୁରଟକୁ ଫେରିଯାଇ ସେଠାରେ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ସେ ବିଷୟରେ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ନଥିଲେ ।

ଗତ କିଛି ବର୍ଷ ହେଲା କେ.ବି.କେ. ଜିଲ୍ଲୁଗୁଡ଼ିକରେ ଦାଦନ ଶ୍ରମିକ ସମସ୍ୟା ଉତ୍କଟ ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ରାଜ୍ୟ ବାହାରକୁ ଶ୍ରମିକ ଚାଲାଣ ଏକ ଲାଭଜନକ ବ୍ୟବସାୟ ରୂପେ ପରିଗଣିତ ହେଉଥିବାରୁ ଏହି ବ୍ୟବସାୟରେ ସ୍ଥାନୀୟ ରାଜନେତା, ଶ୍ରମ ବିଭାଗର କର୍ମଚାରୀ, ପୋଲିସ ପ୍ରଶାସନ ଓ ଦଲାଲମାନେ ହାତ ମିଳାଇଲେଣି । ୨୦୧୧ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରୁ ମେ’ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଆନ୍ତ୍ରପ୍ରଦେଶ ରଂଗାରେଡ଼ି ଜିଲ୍ଲାର ଶମସାହାବାଦ ଜଟାଭାଟିରୁ ସେଠାକାର ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ବଲାଙ୍ଗୀର ଓ ନୂଆପଡ଼ା ଜିଲ୍ଲାର ୬୪ ଜଣ ଶ୍ରମିକଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିଥିଲେ । ଆନ୍ତ୍ରପ୍ରଦେଶ ମେଡ଼କ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ସେହି ବର୍ଷ ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ବଲାଙ୍ଗୀର ଓ ବରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ୫୩ ଜଣ ଦାଦନ ଶ୍ରମିକଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିଥିଲେ । ଜଟାଭାଟିରେ ବନ୍ଦୀ ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଆନ୍ତ୍ରପ୍ରଦେଶର ନାଲଗୋଣ୍ଡା ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ମଧ୍ୟ ବଲାଙ୍ଗୀର ଜିଲ୍ଲାର ୩୭ ଜଣ ଦାଦନ ଶ୍ରମିକଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିଥିଲେ । ସେହିଭଳି ତାମିଲନାଡୁ ପ୍ରଶାସନଦ୍ୱାରା ଚେନାଇର ୩୯ କି.ମି. ଦୂରରେ ପାନୋର ଜଟାଭାଟିରୁ ୫୨୨ ଜଣ ଦାଦନ ଶ୍ରମିକଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରି ଟିଟିଲାଗଡ଼ ରେଳ ଷ୍ଟେସନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଣି ସୁରକ୍ଷିତ ଅବସ୍ଥାରେ ଛାଡ଼ିଥିଲେ । ଏହି ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ନବରଂଗପୁର, ବରଗଡ଼, ବଲାଙ୍ଗୀର ଓ ନୂଆପଡ଼ା ଜିଲ୍ଲାର ଅଧିବାସୀ । ଏହି ଶ୍ରମିକମାନେ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟସ୍ଥଳରେ କ୍ରାନ୍ତଦାସ ଭଳି ବ୍ୟବହାର ପାଇଥାନ୍ତି । କେ.ବି.କେ. ଜିଲ୍ଲୁଗୁଡ଼ିକରୁ ଲକ୍ଷାଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ପୁରୁଷ, ମହିଳା, ଶିଶୁ ଦାଦନ ଶ୍ରମିକ ହେବାର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ହେଉଛି ଏବେ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ସେହି

ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକରେ ରୋଜଗାରର ପଦ୍ମାମାନ ବିଭିନ୍ନ କାରଣରୁ ସଂକ୍ରୁତିତ ହୋଇ କାମ କରିବାର ସୁଯୋଗ ନାହିଁ । ଗ୍ରାମୀଣ କୁଟୀରଶିଳ୍ପ, ଲୁଗାବୁଣା, ତେଲଘଣା, କମାରକାମ, ଦଉଡ଼ିବୁଣା, ବାଉଁଶକାମ, କୁମ୍ଭାର କାମ, ବଜେଇ କାମ ଇତ୍ୟାଦିର ଚାହିଦା ହ୍ରାସ ଘଟିବାରୁ କେବଳ ଚାଷ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ କରିବା ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବପର ହେଉ ନାହିଁ ।

୧୯୬୫ ମସିହା ପରଠାରୁ କେ.ବି.କେ. ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକର ଲୋକମାନେ ମରୁଡ଼ିରେ ହତସତ ହୋଇ ଘରର ବାସନକୁସନ, ଗହଣାଗାଣ୍ଡି ଓ ଆସବାବପତ୍ରସବୁ ନାମମାତ୍ର ମୂଲ୍ୟରେ ମହାଜନମାନଙ୍କୁ ବିକ୍ରି କରିଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲେ । ୧୯୬୬ ମସିହାରେ ହୋଇଥିବା ମହାମରୁଡ଼ିରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାପାଇଁ ହଜାର ହଜାର ସଂଖ୍ୟାରେ ଲୋକେ ରେଳ ଯୋଗେ ରାୟପୁର, ନାଗପୁର ପ୍ରଭୃତି ସହରକୁ ପଳାଇ ସେଠାରେ ଶ୍ରମିକ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ନିଜ ଗୁରୁତ୍ବାଣ ମେଣ୍ଟାଇ ପାରିଲେ । ପରବର୍ଷମାନଙ୍କରେ ସେମାନେ ଆନ୍ତ୍ରପ୍ରଦେଶର ଇଟାଭାଟି, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର ପଥରଖଣି, ବିଭିନ୍ନ ସହରର କଳକାରଖାନାରେ ଶ୍ରମିକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ନିଜ ପରିବାର ବଂଚାଇବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇପାରିଲେ । ଏହି ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେ ଯେ ଅପହରଣ ହୁଅନ୍ତି, ଶାରୀରିକ ନିର୍ଯାତନା ଭୋଗନ୍ତି, କେତେ ଲୋକଙ୍କର ଅପମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ, କେତେ ଯେ ନିଖୋଜ ହୋଇଯାଆନ୍ତି, କେତେଯେ ମହିଳା ଯୌନ ନିର୍ଯାତନାର ଶିକାର ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ପୋଲିସ୍, ଦଳାଲ, ଗୁଣ୍ଡା ଓ ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିକାରୀମାନେ ସାମାନ୍ୟ ଅର୍ଥ ପାଇଁ ଏସବୁ ଅମାନବୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରତି ଆଖି ବୁଜିଦିଅନ୍ତି ତାହାର ପରିସଂଖ୍ୟାନ କେହି ରଖନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହି ଅଂଚଳମାନଙ୍କରୁ କାମ ପାଇଁ ଯାଉଥିବା ବହୁ ଯୁବତୀ ନିଖୋଜ ହୋଇଥିବା ସେମାନଙ୍କ ପରିବାର ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନକୁ ଜଣାଇଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉଦାସୀନତା ଦେଖାଯାଏ ।

କେ.ବି.କେ. ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କରେ ପରିସ୍ଥିତି ଏତେ ଦୟନୀୟ ଯେ ଅତୀତରେ ଦେଶର ଚାରି ଚାରି ଜଣ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ସ୍ବତନ୍ତ୍ରରେ ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବାକୁ ଏହି ଅଂଚଳକୁ ଗସ୍ତରେ ଆସିଛନ୍ତି । ୧୯୬୬ ମସିହା ମେ' ମାସରେ ସ୍ବର୍ଗାୟା ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଜୟିରା ଗାନ୍ଧି କଳାହାଣ୍ଡିର ନୂଆପଡ଼ା ଓ ବଲାଙ୍ଗୀରର ବଙ୍ଗମୁଣ୍ଡା ଅଂଚଳକୁ ଆସିଥିଲେ ଏବଂ ଆଦିବାସୀଙ୍କ ଦୁଃଖ ଦେଖି ସେମାନଙ୍କୁ ଜଙ୍ଗଲଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ୧୯୮୪ ମସିହାରେ ତତ୍କାଳୀନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ରାଜୀବ ଗାନ୍ଧି ବନିତା ବିକ୍ରି ମାମଲାର ଅନୁସନ୍ଧାନ ପାଇଁ ବଲାଙ୍ଗୀର ଓ କଳାହାଣ୍ଡି ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ । ୧୯୯୨ ମସିହାରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ପି. ଭି. ନରସିଂହ ରାଓ ବଲାଙ୍ଗୀର ଜିଲ୍ଲା ଗସ୍ତ କରି ଲୋକମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ତତ୍ତ୍ଵଶାତ୍ କେ.ବି.କେ.

ଯୋଜନା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ୧୯୯୬ ମସିହାରେ ବାଲମତା ଶବରର ଅନାହାର ମୃତ୍ୟୁର ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଏଚ. ଡି. ଦେବେଗୌଡ଼ା ଆସିଥିଲେ । ସମସ୍ତ ଯୋଜନା ସତ୍ତ୍ୱେ ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ପ୍ରଶାସନ, ସ୍ୱାର୍ଥନୈଷ୍ଠ ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଅସାଧୁ ମେଣ୍ଟ ଗରିବ ଲୋକଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ସୁଧାରିବାରେ ବାଧକ ସାଜିଛି । ମହାମାରୀକାନ୍ତି ନିର୍ମିତ କର୍ମନିଯୁକ୍ତି ଯୋଜନା, ଦୁଇ ଟଙ୍କିଆ ଚାଉଳ ଯୋଗାଣ, ବାର୍ଷିକ୍ୟ ଭତ୍ତା, ବିଧବା ଭତ୍ତା, ଭିନ୍ନକ୍ଷମତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଭତ୍ତା, ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ, ଅଜ୍ଞାନବାଡ଼ି, ଛାନ୍ଦିରା ଆବାସ ଯୋଜନା ପ୍ରଭୃତି ସବୁ କଲ୍ୟାଣାଭିମୁଖୀ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ଏହି ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କରେ ବହୁଭାବରେ ବିଫଳ ହୋଇଛି । ସେଥିପାଇଁ ଭୂମିହୀନ ମଜଦୁର, ନାମମାତ୍ର ଚାଷୀମାନଙ୍କର ଦାଦନ ଶ୍ରମିକ ହେବାଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପାୟ ନାହିଁ ।

କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କର ଶ୍ରମ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗୋଟି ଶ୍ରମିକଙ୍କୁ ଥଇଥାନ ପାଇଁ ୨୦ ହଜାର ଟଙ୍କା ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସମ ପରିମାଣର ଅର୍ଥ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ଅଟନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ହଜାର ହଜାର ସଂଖ୍ୟାରେ ଦାଦନ (ଗୋଟି) ଶ୍ରମିକ ଉଦ୍ଧାର ହୋଇ ଆସୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରମ ବିଭାଗର ଉଦାସୀନତା ଯୋଗୁଁ ଏହି ଅର୍ଥ ପାଇବାରୁ ସେମାନେ ବଞ୍ଚିତ ହେଉଛନ୍ତି ।

ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସରକାର ଶ୍ରମଜୀବୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସହାନୁଭୂତିଶୀଳ ନ ହେବେ, ପ୍ରଶାସନିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ମୋଚନ ପାଇଁ ରହିଥିବା ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିକାରୀମାନେ ଠିକ୍ ଭାବରେ ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପହଂଚାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟିତ ନ ହେବେ, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ଶ୍ରମିକମାନେ ଅମାନବୀୟ ଶୋଷଣର ଶିକାର ହେଉଥିବେ । ସତ୍ୟ ସମାଜ, ବେସରକାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ, ଗଣମାଧ୍ୟମର ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ନିଷ୍ଠାର ସହିତ ଉଦ୍ୟମ କଲେ ସରକାର ସଚେତନ ହୋଇ ନିଜ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସଂପାଦନ କରିବେ ବୋଲି ରାଜ୍ୟବାସୀ ଆଶା କରନ୍ତି ।



ଏ ଲୁଣ୍ଠନ ଆଉ କେତେ ଦିନ ?

୨୦୧୧ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୨୪ ତାରିଖ ଦିନ ଓଡ଼ିଶାର ବିଶିଷ୍ଟ ଶ୍ରମିକନେତା ଦ୍ଵାରିକା ମୋହନ ମିଶ୍ର ଏକ ସାମ୍ବାଦିକ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସମସ୍ତ ଆଇନ କାନୁନକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରି ବେଦାନ୍ତ ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ କିଭଳି ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର କରିଛନ୍ତି ତାହା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଥିଲେ । ଏହି ସମ୍ମିଳନୀରେ ବରିଷ୍ଠ ସାମ୍ବାଦିକ ବରେନ୍ଦ୍ର କୃଷ୍ଣ ଧଳ, ବସନ୍ତ ଦାସ ଓ ଆଡ଼ଭୋକେଟ ଚିନ୍ମୟ ମିଶ୍ର ଯୋଗଦେଇ ସରକାରଙ୍କ ବେଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସଂପର୍କରେ ବହୁ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ବରେନ୍ଦ୍ରକୃଷ୍ଣ ଧଳ ଦୈନିକ ‘ଧରିତ୍ରୀ’ରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଙ୍ଗଳବାରରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଥିବା ‘ଖୋଲା ବିଚାର’ ସ୍ତମ୍ଭରେ ବହୁପୂର୍ବରୁ ବେଦାନ୍ତ ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତଥ୍ୟମାନ ଅନେକଥର (ଅନୁ୍ୟନ ସାତ ଥର) ପ୍ରକାଶ କରି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ଅଫିସରମାନେ ପ୍ରଚଳିତ ସମସ୍ତ ଆଇନ କାନୁନକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରି ଅନୀଳ ଅଗ୍ରୱାଲ ଫାଉଣ୍ଡେସନକୁ ବେଦାନ୍ତ ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ କିଭଳି ସରକାରୀ ଜମି ଓ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଜମି ଶାଗମାଛ ମୂଲ୍ୟରେ ଯୋଗାଇ ଦେଇଥିଲେ ସେ ସଂପର୍କରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ୨୦୦୯ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୪ ତାରିଖରେ ସେହି ଖୋଲା ବିଚାର ସ୍ତମ୍ଭରେ ଭୁବନେଶ୍ଵର ସବଡିଭିଜନାଲ ଜୁଡିସିଆଲ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ୍ରମେ କ୍ୟାପିଟାଲ ଥାନାର ଅଫିସର ଜନଚାର୍ଜ ଅଫିସର ଅନୀଳ ଅଗ୍ରୱାଲ ଓ ତାଙ୍କ ତଥାକଥିତ ପବ୍ଲିକ ଲିମିଟେଡ୍ କମ୍ପାନୀର ଅଂଶଦାରମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଇଣ୍ଡିଆନ ପେନାଲ କୋଡ୍‌ର ଧାରା ୪୬୮ (ଜାଲିଆତି ବା ଫର୍ଜରି), ଧାରା ୪୭୧ (ଦଲିଲଗୁଡିକ ଜାଲିଆତି କରିବା), ଧାରା ୪୨୦ (ଠକାମି), ଧାରା ୧୨୦ ବି (ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର) ଏବଂ ଧାରା ୩୪ (ମନ୍ଦ ଅଭିପ୍ରାୟ) ଅନୁସାରେ ମୋକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରିଥିବା କଥା ତାଙ୍କ ଲେଖାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ଏସବୁ ସତ୍ତ୍ୱେ ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନସଭାରେ ୨୦୦୯ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୩୦ ତାରିଖରେ ବେଦାନ୍ତ ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟ ବିଲ୍‌ଟି ଗୃହୀତ ହୋଇଗଲା । ଦ୍ଵାରିକା ମୋହନ ମିଶ୍ରଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ଅନୁଯାୟୀ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ ମନ୍ଦ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରଖି ଏକ ଘରୋଇ କମ୍ପାନୀକୁ ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା ଦେଖାଇ ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ସମ୍ପର୍କି ଓ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ସମ୍ପର୍କି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ରାଜ୍ୟ ସ୍ଵାର୍ଥ ବିରୋଧୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ଏହା ଏକ ଅପରାଧମୂଳକ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର । ତେଣୁ ଲୋକପ୍ରତିନିଧି ହିସାବରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ ଆଇନ ୧୯୮୮ ଧାରା ୧୩(୧)(ସି) ଏବଂ

୧୩(୧)(ଡି) ଏବଂ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡବିଧି ଆଇନର ୧୨୦(ବି), ୪୦୯, ୪୨୦, ୪୬୮ ଓ ୪୭୧ ଦେବାରେ ମାମଲା ରୁଜୁ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେବାକୁ ଶ୍ରୀ ମିଶ୍ର ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ସାମ୍ବାଦିକ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ ଦାସ ବେଦାନ୍ତ ଘଟଣାରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଯେଉଁଭଳି ବେଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି ସେଭଳି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ଦେଖାଯାଇ ନାହିଁ ବୋଲି କହିଥିଲେ । ତେଣୁ ମାନ୍ୟବର ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟ ବେଦାନ୍ତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଯେଉଁ ବେଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଜମିକୁ ଶାଗମୁଗ ଦରରେ ବେଦାନ୍ତକୁ ବିକ୍ରି କରିଥିଲେ ସେସବୁକୁ ରଦ୍ଦ କରିଛନ୍ତି । ସୁଖର କଥା, ପୁରୀରେ ଜନ ଆନ୍ଦୋଳନ ଯୋଗୁଁ ବେଦାନ୍ତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଆଗେଇପାରି ନାହିଁ ।

ଲାଞ୍ଜିଗଡ଼ ସ୍ଥିତ ଆଲୁମିନା କାରଖାନା ସଂପ୍ରସାରଣ ମାମଲାରେ ମାନ୍ୟବର ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟ ୨୦୧୧ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୧୯ ତାରିଖରେ ବେଦାନ୍ତର ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଛନ୍ତି । ସଂପ୍ରସାରଣକୁ ପରିବେଶ ମଂଜୁରୀ ନ ଦେବା ତଥା ନିର୍ମାଣ କାମ ବନ୍ଦ ରଖିବା ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଦେଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ତ୍ୟାଲେଖ କରି ବେଦାନ୍ତ ପକ୍ଷରୁ ହାଇକୋର୍ଟରେ ମାମଲା ରୁଜୁ କରାଯାଇଥିଲା । ମାନ୍ୟବର ହାଇକୋର୍ଟ ‘କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଯଥାର୍ଥ’ ବୋଲି ତାଙ୍କ ରାୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ଗତ ଫେବୃୟାରୀ ମାସ ୨୭ ତାରିଖରେ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଜଷ୍ଟିସ ଭି. ଗୋପାଳଗୌଡ଼ ଓ ଜଷ୍ଟିସ ବି. ଏନ୍. ମହାପାତ୍ରଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଲାଞ୍ଜିଗଡ଼ରେ ବେଦାନ୍ତ ସଂପ୍ରସାରଣକୁ ନେଇ ରୁଜୁ ହୋଇଥିବା ଏକାଧିକ ମାମଲାର ଶୁଣାଣି କରି ତାଙ୍କ ରାୟରେ ବେଦାନ୍ତକୁ ନିରାଶ କରିଛନ୍ତି ।

ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟଙ୍କଦ୍ୱାରା ନିୟୁକ୍ତ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କ୍ଷମତାସମ୍ପନ୍ନ କମିଟି ନିୟମଗିରିରେ ବେଦାନ୍ତ କମ୍ପାନୀଦ୍ୱାରା ନିୟମ ଉଲଙ୍ଘନ କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଥିବା ଅଭିଯୋଗ ସଂପର୍କରେ ତଦନ୍ତ କରି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ ପ୍ରଚଳିତ ଆଇନର ପରିପନ୍ଥା ବୋଲି ଦର୍ଶାଇ ଏକ ତଥ୍ୟ ସମ୍ବଳିତ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏହି ରିପୋର୍ଟ ଉପରେ ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିନାହାନ୍ତି । କେତେକ ବେସରକାରୀ ସଂଗଠନ ନିୟମଗିରିରେ ବେଦାନ୍ତ ଆଲୁମିନିୟମ କମ୍ପାନୀ ଜଙ୍ଗଲ ଆଇନର ଉଲଙ୍ଘନ କରି ବେଆଇନ ଭାବେ ବକ୍ସାଇଟ ଉତ୍ତୋଳନ କରୁଛି ବୋଲି କେନ୍ଦ୍ର ପରିବେଶ ବିଭାଗ ପାଖରେ ଯେଉଁ ଅଭିଯୋଗ କରିଥିଲେ, ତଦନ୍ତପରେ ତାହା ସତ୍ୟ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି । ତା’ଛଡ଼ା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କର ଏକ୍ସପର୍ଟ ଆପ୍ରାଇଜାଲ କମିଟି ବେଦାନ୍ତ କମ୍ପାନୀ ଜନଶୁଣାଣି କରୁନଥିବା, ଆବେଦନ ପୂର୍ବରୁ କମ୍ପାନୀ ସଂପ୍ରସାରଣ କାମ ଆରମ୍ଭ କରିବା, ମନଇଚ୍ଛା ଆଇନକୁ ବେଖାତିର କରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ବିରୋଧରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ।

ଏଥି ସହିତ ଆମ୍ଭେ ଇଷ୍ଟନେଶନାଲ ଲାଞ୍ଜିଗଡ଼ଠାରେ ବେଦାନ୍ତ କମ୍ପାନୀର ମାନବ ଅଧିକାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ସମ୍ପର୍କରେ ବହୁ ତଥ୍ୟ ପରିବେଷଣ କରିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ନିୟମଗିରି ପାହାଡ଼ ଉପରେ ଓ ତଳେ ଥିବା ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ବୁଲି ବେଦାନ୍ତ କମ୍ପାନୀ କିଭଳି ଜନଜାତି ଲୋକଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥପ୍ରତି ଅଣଦେଖା କରୁଛି, ତାହା ତାଙ୍କ ରିପୋର୍ଟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି । ସେଠାରେ ୧୧୨ଟି ଗ୍ରାମରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ୧୦ ହଜାରରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଆଦିମ ଅଧିବାସୀ ତଜାରିଆ କନ୍ଧଙ୍କୁ କଲେବଳେ କୌଣସି ବିତାଡ଼ିତ କରିବାକୁ ବେଦାନ୍ତ କମ୍ପାନୀ ସମସ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନେଉଛି ବୋଲି ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି । ଲାଞ୍ଜିଗଡ଼ରେ ଜନଜାତିମାନଙ୍କର ବଂଚିବାର ଆଧାର ଜମି, ଜଳ, ଜଙ୍ଗଲ ପ୍ରଭୃତିକୁ ନିଜ ସ୍ୱାର୍ଥରେ ବ୍ୟବହାର କରି ବେଦାନ୍ତ ମାନବାଧିକାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରୁଥିବାର ଅଭିଯୋଗ ଆଣିଲା ପରେ ଯୁରୋପରେ ବେଦାନ୍ତର ପ୍ରମୁଖ ଅଂଶାଦାର ଯୋଗେଷ ଚୋଷ୍ଟି ଚାରିଟେବୁଲ ଟ୍ରଷ୍ଟ, ମାର୍କବୋରୋ ଏଥିକାଲ ଫଣ୍ଡ, ମିଲ୍ ଫିଲ୍ଡ ହାଉସ ଫାଉଣ୍ଡେସନ, ହଲାଣ୍ଡର ପି.ଜି.ଜି.ଏମ୍., ନରଝେ ସରକାର, ଚର୍ଚ୍ଚ ଅଫ ଇଲଷ୍ଟ ପ୍ରଭୃତି ସେମାନଙ୍କର ଅଂଶଧନ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିନେଇଛନ୍ତି । ୨୦୧୧ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୨୭ ତାରିଖରେ ଲଣ୍ଡନ ସହରର ହଜାର ହଜାର ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଏକତ୍ର ନିୟମଗିରି ପାହାଡ଼କୁ ବେଦାନ୍ତ କବଳରୁ ମୁକ୍ତ କରିବାକୁ ଦାବୀ କରି ବିକ୍ଷୋଭ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଥିଲାବେଳେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର କିନ୍ତୁ ନିଜ ରାଜ୍ୟର ଏହି ଦରିଦ୍ର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ପ୍ରତି ସାମାନ୍ୟତମ ସହାନୁଭୂତି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିନାହାନ୍ତି ।

ନିୟମଗିରି ପାହାଡ଼ରେ ଗଚ୍ଛିତ ଥିବା ୮୦ ମିଲିୟନ ଟନରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବକ୍ସାଇଟକୁ ବେଦାନ୍ତ କମ୍ପାନୀ ଉତ୍କୋଳନ କରି ପାଖାପାଖି ୪ ଲକ୍ଷ କୋଟି ଟଙ୍କା ଲାଭ ପାଇବ ବୋଲି ଏକ ଆକଳନରୁ ଜଣାପଡ଼ିଥିଲା । ନିୟମଗିରିର ବକ୍ସାଇଟକୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ମାତ୍ର ୬ ପଇସା କେ.ଜି. ଦରରେ ବେଦାନ୍ତକୁ ବିକ୍ରି କରୁଥିବା କଥା ଜଣାପଡ଼ିଛି । ବେଦାନ୍ତ ପ୍ରଚୁର ଲାଭ କରି ମନ୍ତ୍ରାଳୟରୁ ଯନ୍ତ୍ରାଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅସୁମାରି ଅର୍ଥ ଦେଇ ନିଜ ମନମୁତାବକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଉଛି ବୋଲି ଦେଶ ବିଦେଶର ଲୋକମାନେ ଚର୍ଚ୍ଚା କରୁଛନ୍ତି । ଏହି କମ୍ପାନୀ ବେନିୟମ ଭାବରେ ଇଜିପ୍ଟରୋପାଠାରୁ ଘାଟି ଶିଖର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଇଂଗଲ ବିଭାଗର ବିନା ଅନୁମତିରେ ୩ ହଜାରରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ମୂଲ୍ୟବାନ ଗଛ କାଟି ପକାଇବା, ଜନଭେୟର ବେଲୁ ଡିଆରି କରିବା ପାଇଁ ବେନିୟମ ରାଷ୍ଟ୍ରା ନିର୍ମାଣ କରିବା, ବଳଭଦ୍ରପୁର ଅଂଚଳରେ ବିନା ଅନୁମତିରେ ପଂଚାୟତ ଆୟ ବଗିଚାରୁ ଗଛ କାଟି ନିଜର ଅଫିସ ଘର ତୋଳିବା ଆଦି ବହୁ ବେଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସରକାର ସେଥିପ୍ରତି ଆଖି ବୁଜି ଦେଇଛନ୍ତି ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ ହେଉଛି । ଝାରସୁଗୁଡ଼ାଠାରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବେଦାନ୍ତ କାରଖାନାଦ୍ୱାରା ଜଳ, ବାୟୁ ଓ ପରିବେଶକୁ ଯେଭଳି ଭାବରେ ଦୂଷିତ କରାଯାଉଛି ଓ ସେ ଅଞ୍ଚଳର ଅଧିବାସୀମାନେ ଯେଭଳି

ଅସହ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଛଟପଟ ହେଉଛନ୍ତି, ସେଥିପ୍ରତି ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନୀରବଦ୍ରଷ୍ଟା ସାଜିବା ବାସ୍ତବିକ ଦୂର୍ଭାଗ୍ୟଜନକ ଘଟଣା ।

ଖଣିଖାଦାନକୁ ଲିଙ୍ଗ ଦେଇ ରାଜ୍ୟକୁ ଧ୍ବଂସାଭିମୁଖୀ କରିବାରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ସମକକ୍ଷ ଆଉ କୌଣସି ସରକାର ହୋଇପାରିବେ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ବିଭିନ୍ନ କମ୍ପାନୀକୁ ୧ ଲକ୍ଷ ୬୦ ହଜାର ଏକର ଜମି ଖଣିପଟା ଦିଆଯାଇଥିବା ଜଣାପଡ଼ିଛି । କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କର ଏକ ରିପୋର୍ଟ ଅନୁସାରେ ୨୦୦୮-୦୯ ବର୍ଷରେ ସମଗ୍ର ଦେଶରେ ଯେତିକି ଖଣିଜ ସଂପଦ ଉତ୍ତୋଳିତ ହୋଇଛି ତାହା ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବାଧିକ ପରିମାଣର ଖଣିଜ ସଂପଦ ଓଡ଼ିଶାରୁ ହିଁ ଉତ୍ତୋଳିତ ହୋଇଛି ।

ବିଶିଷ୍ଟ ସମାଜସେବୀ ଓ ଲେଖିକା ଅରୁନ୍ଧତୀ ରାୟ ନିୟମଗିରି ପାହାଡ଼ରେ ତଙ୍ଗରିଆ କନ୍ଧମାନେ କେଉଁ ଅନାଦି କାଳରୁ ବାସ କରୁଛନ୍ତି, ଏହି ପାହାଡ଼କୁ ସେମାନେ କିପରି ଦେବତା ଭଳି ପୂଜା କରନ୍ତି ଓ ତାହାକୁ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ସରକାର ଖଣି ଦଲାଲଙ୍କ ହାତରେ ବିକ୍ରି କରିଦେବା ଉଚିତ ହେବ ନାହିଁ ବୋଲି ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି । କେନ୍ଦ୍ର ପରିବେଶ ମନ୍ତ୍ରାଳୟର ଅନୁଧ୍ୟାନକାରୀ ଦଲର ସଦସ୍ୟା ଥିବା ଉଷା ରାମନାଥନ ନିୟମଗିରି ପାହାଡ଼ ବୁଲିସାରିବା ପରେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିଥିଲେ ଯେ ଏହି ପାହାଡ଼ରେ ଯେଉଁ ଜୈବ ବିବିଧତା, ୧୧୨ ପ୍ରକାର ଇଡ଼ିବୁଟିର ଗୁଳ୍ମଲତା, ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ୍ୟ ଫଳମୂଳ, ୬୯ ପ୍ରକାର ଅଣକାଷ୍ଠ ଜଂଗଲ ଜାତ ବ୍ରହ୍ମ ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରାୟ ହେଉଛି ତାହା ବିଶ୍ୱରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । ଏହି ଅଞ୍ଚଳର ପ୍ରବାହିତ ଦୁଇଟି ପ୍ରମୁଖ ନଦୀ ନାଗାବଳୀ ଓ ବଂଶଧାରା ଏବଂ ୪୦ରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଝରଣା ପରିବେଶକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆକର୍ଷଣୀୟ କରିଛି । ତେଣୁ ଏହି ପାହାଡ଼କୁ ଖୋଦେଇ କରି ବକ୍ସାଇଟ ଉତ୍ତୋଳନ କରିବା ଆଦୌ ଉଚିତ୍ ହେବ ନାହିଁ ବୋଲି ସେ ମତ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ରାଜ୍ୟର ମୁଖ୍ୟ ବିରୋଧୀଦଳ କଂଗ୍ରେସର ବହୁ ନେତା ବେଦାନ୍ତ ବିରୋଧୀ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଦଲର ଆଭିମୁଖ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇପାରି ନାହିଁ । ରାହୁଲ ଗାନ୍ଧି ସେ ଅଞ୍ଚଳ ଗସ୍ତ କରି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇଥିଲେ ଯେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଅନ୍ୟାୟ କରାଯିବ ନାହିଁ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ବାସସ୍ଥାନରୁ କେହି ବି ହଟାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶା ପୋଲିସ ଓ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ନିରାପରା ବାହିନୀ ନିୟମଗିରି ଅଞ୍ଚଳରେ ନିରାହ ତଂଗରିଆ କନ୍ଧମାନଙ୍କୁ ଗିରଫ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀ ସମର୍ଥକ କହି ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଦେଉଥିବାର ଅଭିଯୋଗମାନ ବହୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳୁଛି ।



ବିଶ୍ୱ ପର୍ଯ୍ୟଟନରେ ପୁରୀର ସ୍ଥାନ

ଆମେରିକାର ଜଣେ ପୂର୍ବତନ ରାଷ୍ଟ୍ରଦୂତ ପ୍ରଫେସର ଗଲ୍‌ବ୍ରେଥ ଯେତେଥର ପୁରୀ ଆସୁଥିଲେ ରେଲୱେ ହୋଟେଲରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥିଲେ । ସେ ହୋଟେଲ ପରିଦର୍ଶକଙ୍କ ପାଇଁ ଥିବା ପୁସ୍ତକରେ ନିଜର ଅଭିମତରେ ଲେଖିଛନ୍ତି ଯେ ଭାରତରେ ଅବସର ବିନୋଦନ ପାଇଁ ଯେତେ ସ୍ଥାନ ରହିଛି, ସେସବୁ ସ୍ଥାନ ମଧ୍ୟରେ ଦୁଇଟି ଅତ୍ୟନ୍ତ ରମଣୀୟ ସ୍ଥାନ ହେଉଛି କାଶ୍ମୀରର ଶ୍ରୀନଗର ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାର ପୁରୀ । ତାଙ୍କର ଏହି ମତାମତ ଜାଣିଲେ ଯେକୌଣସି ଓଡ଼ିଆ ଗର୍ବିତ ହେବ । କିନ୍ତୁ ଶ୍ରୀନଗର ଦେଶ ବିଦେଶର ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟଟକମାନଙ୍କୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରୁଥିବା ବେଳେ ପୁରୀ ପ୍ରତି ପର୍ଯ୍ୟଟକମାନଙ୍କର ସେତେଟା ଆକର୍ଷଣ ନାହିଁ । ଭାରତରେ ସର୍ବତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ‘ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଧାମ’ ନାମରେ ପରିଚିତ । ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ସବୁ କାଳରେ ସବୁ ଧର୍ମର ଲୋକଙ୍କର ଆରାଧ୍ୟ ଦେବତା ଭାବରେ ପୂଜିତ ହୋଇଆସୁଛନ୍ତି । ଉତ୍କଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସଙ୍କ ଭାଷାରେ “ଭାରତ ସରସେ ଉତ୍କଳ କମଳ, ତା’ ମଧ୍ୟେ କେଶର ପୁଣ୍ୟ ନୀଳାଚଳ ।” ଆମେ ଓଡ଼ିଶାବାସୀ ଧନ୍ୟ ହୋଇଛୁ ଯେ ଭାରତର ଚାରି ଧାମ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଧାମ ପୁରୀ ଅନ୍ୟତମ । ଅନ୍ୟ ତିନୋଟି ଧାମ ହେଉଛି ଦ୍ୱାରକା, ବାସୁକୀ ଓ ରାମେଶ୍ୱର ।

ଓଡ଼ିଶାର ସ୍ୱନାମଧନ୍ୟ ଶିକ୍ଷାବିତ୍ ପଦ୍ମଶ୍ରୀ ଡକ୍ଟର ସଦାଶିବ ମିଶ୍ର ତାଙ୍କ ପୁସ୍ତକ ‘ମାତୃପୂଜା ମଣ୍ଡପ’ରେ ‘ପୁରୀପୂର୍ଣ୍ଣ’ ନାମକ ଏକ ପ୍ରବନ୍ଧରେ ପୁରୀ ସହରର ମହାନତା ଉପରେ ବହୁ ତଥ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ପୁରୀ ସହରରେ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ସମ୍ଭାବନା ଓ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରରେ ଅଣହିନ୍ଦୁଙ୍କ ପ୍ରବେଶକୁ ନେଇ ୨୦୧୧ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୧୭ ତାରିଖ ଦିନ ସାଂସଦ ପ୍ୟାରୀମୋହନ ମହାପାତ୍ର ଭୁବନେଶ୍ୱରର ସୂକ୍ତି ପ୍ରିମିୟମ୍ ହୋଟେଲରେ ଓଡ଼ିଶା ହୋଟେଲ ଓ ରେସ୍ତୋରାଣ୍ଟ ସଂଘର ଆନୁକୁଲ୍ୟରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ‘ରାଜ୍ୟ ଆର୍ଥନୀତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧିରେ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ପ୍ରମୁଖ ଉତ୍ସ’ ଶୀର୍ଷକ କର୍ମଶାଳାରେ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ଭାବେ ଯୋଗଦେଇ “ପୁରୀ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରରେ ସବୁ ଧର୍ମର ଲୋକ ତଥା ବିଦେଶୀମାନଙ୍କ ପ୍ରବେଶ ଉପରେ ଯେଉଁ କଟକଣା ରହିଛି ତାହା ଉଠିଯିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଏହାଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶାରେ ପର୍ଯ୍ୟଟନର ପ୍ରଭୂତ ବିକାଶ ହୋଇପାରିବ” ବୋଲି ମତ ଦେବାଦ୍ୱାରା ନାହିଁ ନଥିବା ସମାଲୋଚନାର ଶରବ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ ।

ଓଡ଼ିଶାବାସୀ ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି ଯେ ପ୍ୟାରୀମୋହନ ମହାପାତ୍ର ଦଶକାରଣ୍ୟରେ ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରଶାସକ ଥିଲାବେଳେ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ଦାନରେ କୋରାପୁଟରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ

ମନ୍ଦିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଛନ୍ତି । ସେହି ମନ୍ଦିରର ସୁପରିଚାଳନା ଦାୟିତ୍ୱ ସ୍ଥାନୀୟ କମିଟି ହାତରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଛି । ସେହି ମନ୍ଦିରରେ ଜାତି ଧର୍ମ ବର୍ଷ ନିର୍ବିଶେଷରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପ୍ରବେଶ ଅଧିକାର ଦିଆଯାଇଛି । ପ୍ୟାରୀବାବୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ସେଠାରେ ହେଉଥିବା ରଥଯାତ୍ରାରେ ଛେରାପହଁରା କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପନ୍ନ କରିଥାନ୍ତି । ପ୍ୟାରୀବାବୁଙ୍କର ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ସଂସ୍କୃତି ଓ ହିନ୍ଦୁଧର୍ମ ଆଚାର ବିଚାର ପ୍ରତି ଗଭୀର ଶ୍ରଦ୍ଧା ରହିଛି ଏହା ନିଃସନ୍ଦେହ ।

ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ପାଖାପାଖି ବାର ଶହ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର ରହିଛି । କିନ୍ତୁ ପୁରୀର ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ସର୍ବ ପୁରାତନ । ମହାପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ସବୁ ଧର୍ମ ସମନ୍ୱୟର ପ୍ରତୀକ । ତାଙ୍କୁ କେବଳ ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମର ଠାକୁର କହିବା ଠିକ୍ ହେବ ନାହିଁ ।

୨୦୧୧ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୨ ତାରିଖ ଦିନ ଓଡ଼ିଶାର ପୂର୍ବତନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଅଧିକାରୀ ଆସାମର ରାଜ୍ୟପାଳ ଭାବରେ ଅବସ୍ଥାପିତ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ପୁରୀଠାରେ ହଲିଡେ ରିସର୍ଚ୍ଚ ହୋଟେଲରେ ‘ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ସଂସ୍କୃତି ସୁରକ୍ଷା ବାହିନୀ’ର ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବରେ ଯୋଗଦେଇ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଚେତନାକୁ ବ୍ୟାପକ କରିବାକୁ ହେଲେ ବିଦେଶୀମାନଙ୍କୁ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବେଶ ଲାଗି ଅନୁମତି ମିଳିବା ଉଚିତ ବୋଲି କହି ଏହା ସପକ୍ଷରେ ଜନମତ ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଭଳି ଜଣେ ବିଦ୍ୱାନ, ଅସାଧାରଣ ପଣ୍ଡିତ ଓ ଜଗନ୍ନାଥ ସଂସ୍କୃତିର ପୃଷ୍ଠପୋଷକ ଦେଖିବା ବିରଳ । ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ ଆଇନଜ୍ଞ ଗଜପତି ମହାରାଜା ଦିବ୍ୟସିଂହ ଦେବ ବିଦେଶୀ ଓ ଅଣହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କୁ ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ଦିଆଯାଉ ବୋଲି ପୂର୍ବରୁ ବହୁବାର ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ରାଜ୍ୟର ଅନ୍ୟଜଣେ ବରେଣ୍ୟ ନେତା ତଥା ପୂର୍ବତନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ତତ୍କୁର ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ରହୁ ବୋଲି ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ । ତତ୍କୁର ସଦାଶିବ ମିଶ୍ରଙ୍କ ଭାଷାରେ “ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ପ୍ରସାରିତ ଭୁଜ ମଧ୍ୟରେ ସମାବିଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲେ ଶବର, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ବୌଦ୍ଧ, ଜୈନ, ଶୈବ, ବୈଷ୍ଣବ, ନରେଶ ଓ ଚାଣ୍ଡାଳ । ଏଥିରେ ହୋଇଥିଲା ସକଳ ଧର୍ମ, ବାକ୍ସା ଆଉ ସଂପ୍ରଦାୟର ଏକାକରଣ ।” ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ହେଉଛନ୍ତି ସାରା ଜଗତର ନାଥ । ତେଣୁ ଜଗତର ବିଭିନ୍ନ ଅଂତର ଲୋକମାନେ ଧର୍ମ ନିର୍ବିଶେଷରେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଭକ୍ତ ଓ ଦର୍ଶନପିପାସୁ । ତେଣୁ ଶ୍ରୀଜୀଉଙ୍କ ଦର୍ଶନ ଅଭିଳାଷୀମାନଙ୍କୁ ମନ୍ଦିର ପ୍ରବେଶକୁ ବାଧାଦେବା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଧର୍ମ ଭାବନାକୁ ଆଘାତ ପ୍ରଦାନ କରିବା ବିଜ୍ଞତାର କାର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ଅତି ପରିତାପର ବିଷୟ ଯେ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରରେ ବିଦେଶୀ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମାବଲମ୍ବୀମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ବାରଣ କରାଯାଉଅଛି । ୨୦୧୦ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ୧ ତାରିଖରେ

ଭୁଟାନର ୩୮ ଜଣ ଲାମା ମହାବୋଧି ସୋସାଇଟି ଓଡ଼ିଶା ଶାଖାର ନିମନ୍ତ୍ରଣରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରକୁ ଆସି ତିନି ଦିନ କାଳ ରାଜ୍ୟବାସୀଙ୍କ ସୁଖ, ଶାନ୍ତି ଓ ସମୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଦିବାରାତ୍ରି ସମୂହ ତ୍ରିପିଟକ ପାଠ କରିଥିଲେ । ଭୁବନେଶ୍ୱର ଛାଡ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ପୁରୀ, କୋଣାର୍କ ବୁଲାଇ ଦେଖାଇବାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ସ୍ଥାନୀୟ ଆୟୋଜକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିଲା । ପୁରୀରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରବଳ ଇଚ୍ଛା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରର ଅଗୁଣସ୍ୱସ୍ଥତାରୁ ସେମାନେ ଆଗକୁ ଯାଇପାରି ନଥିଲେ । ସମସ୍ତେ ଜାଣିଛନ୍ତି ଯେ ବୁଦ୍ଧ ହେଉଛନ୍ତି ବିଷ୍ଣୁଙ୍କର ନବମ ଅବତାର । ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଦାନ୍ତ ଅଦ୍ୟାବଧି ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ପେଟ ଭିତରେ ରହିଥିବା ପୁରାଣରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଛି । ଆମ ରାଜ୍ୟର ଗୁରୁ ପଦ୍ମସମ୍ଭବ ତିବ୍ବତ, ଭୁଟାନ, ନେପାଳ, ସିକିମ, ଲେହ, ଲଦାଖ ପ୍ରଭୃତି ହିମାଳୟ ପାଦଦେଶରେ ଅବସ୍ଥିତ ଅଂଚଳଗୁଡ଼ିକୁ ଯାଇ ସେଠିକାର ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କୁ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମରେ ଦୀକ୍ଷିତ କରାଇଥିଲେ । ଆମ ରାଜ୍ୟରୁ ବୌଦ୍ଧଭିକ୍ଷୁମାନେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟପୂର୍ବ ତୃତୀୟ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଶ୍ରୀଲଂକାକୁ ଯାଇ ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ ପ୍ରଚାର କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଆଜି ସେହି ବୌଦ୍ଧଧର୍ମାବଲମ୍ବୀମାନଙ୍କୁ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବେଶ କରାଇବାକୁ ବାରଣ କରିବା ଆଦୌ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ ।

୧୯୨୧ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୬ ତାରିଖରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । ୧୯୩୪ ମସିହାରେ ସେ ବିନୋଭାଭାବେ, କେତେକ ଦଳିତ ବର୍ଗର ଲୋକ, ମୁସଲିମ ଓ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନ ସଂପ୍ରଦାୟର ଲୋକଙ୍କୁ ନେଇ ମନ୍ଦିର ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ଚାହିଁଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ତାହା ସମ୍ଭବ ହୋଇନଥିଲା । ଏଥିପାଇଁ ସେ ଏକ ସଭାର ଆୟୋଜନ କରି ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରରେ ଜାତିଭିତ୍ତିକ କଟକଣାର ଦୃଢ଼ ପ୍ରତିବାଦ କରିଥିଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ସାତ ଥର ଓଡ଼ିଶା ଆସି ତିନି ଥର ପୁରୀ ଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆଉ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରବେଶ କରିନଥିଲେ ।

ଆମ ମହୋଦଧିର ବେଳାଭୂମି ଅତ୍ୟନ୍ତ ରମଣୀୟ । ପୁରୀ ବେଳାଭୂମି ସହିତ ଦୀପ୍ତା, ବିଶାଖାପାଟନା, କାକୀନାଡ଼ା, ଚେନ୍ନାଇ, ମୁମ୍ବାଇ, ଗୋଆ ପ୍ରଭୃତି ବେଳାଭୂମି ସମକକ୍ଷ ନୁହନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେଠାକାର ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ନଗରପାଳିକା, ହୋଟେଲ ଆସୋସିଏସନ, ସାଧାରଣ ଲୋକେ ନିଜ ବେଳାଭୂମିକୁ ସୁନ୍ଦର କରିବାକୁ ସବୁମତେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି; ଅଥଚ ଆମ ବେଳାଭୂମିରେ ବିଛେଇ ହୋଇ ପଡ଼ିରହିଛି ଛିଣ୍ଡା ଜାଲ, ମଜଲା କନା, ଠୁଙ୍ଗା, ପତର, ପଲିଥିନ ଏବଂ ବୋତଲ ଇତ୍ୟାଦି । ଭାରତର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ବେଳାଭୂମିର ଏହି ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା । ସମୁଦ୍ର କୂଳରେ ଦିନ ହେଉ ବା ରାତି ହେଉ ମନଶୁସିରେ ବୁଲିବା ଆଦୌ ନିରାପଦ ନୁହେଁ । ଏଠାରେ ଚୋରି, ଛିନ୍ନତାକ, ଛୁରାମାଡ଼ ଓ ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷର ପ୍ରଦର୍ଶନ ଆଦି ଘଟଣା ପର୍ଯ୍ୟଟକମାନଙ୍କୁ ଭୟଭୀତ

କରୁଛି । ସମୁଦ୍ରସ୍ନାନ ବେଳେ ସୁରକ୍ଷା ଅଭାବରୁ ବହୁ ପର୍ଯ୍ୟଟକ ଅକାଳରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରୁଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା ପର୍ଯ୍ୟଟନ ବିକାଶ ନିଗମଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ପାଲୁନିବାସଗୁଡ଼ିକର ଅବସ୍ଥା ଶୋଚନୀୟ । ଗତ କିଛି ବର୍ଷ ହେଲା ବିଦେଶୀ ପର୍ଯ୍ୟଟକମାନେ ପୁରୀକୁ ଏକ ନିରାପଦ ସ୍ଥାନ ବୋଲି ମନେ କରୁନାହାନ୍ତି । ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ମଧ୍ୟ ବିପର୍ଯ୍ୟୟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଛି । ସାରା ଭାରତରୁ ବିଶେଷ କରି ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ଓ ଛତିଶଗଡ଼ରୁ ଆସୁଥିବା ପର୍ଯ୍ୟଟକମାନେ ବହୁ ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଛନ୍ତି । ପର୍ଯ୍ୟଟନର ବିକାଶ ପାଇଁ ଉଭୟ ରାଜ୍ୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ବହୁ ପରିମାଣର ଅର୍ଥ ବ୍ୟୟ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହାର ସିଂହଭାଗ ବାଟମାରଣ ହେଉଛି ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ ହୁଏ ।

ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ପ୍ରସାର ଲାଗି ଆଲୋଚନା ହେଲାବେଳେ ପର୍ଯ୍ୟଟକମାନଙ୍କୁ କିଭଳି ଉପଯୁକ୍ତ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ସେ ବିଷୟରେ କମ୍ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇ କେବଳ ନୂତନ ପଦବୀ ସୃଷ୍ଟି, ଯାନବାହନ କିଣା, ଆଲୋଚନାଚକ୍ରରେ ଯୋଗଦେବାକୁ ବିଦେଶୀ ଯାତ୍ରା ଆଦିକୁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦିଆଯାଇ ସେଥିରେ ବିପୁଳ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ ହୋଇଥାଏ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ପର୍ଯ୍ୟଟନକୁ ଏକ ବିରାଟ ଉଦ୍ୟୋଗ ଭାବରେ ପରିଣତ କରିହେବ ଏବଂ ଏଥିରେ ରାଜ୍ୟରେ ବେକାରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତିର ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇପାରିବ, ନୂଆ ନୂଆ ହୋଟେଲମାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇପାରିବ ସେ ସମ୍ପର୍କୀୟ ଆଲୋଚନାକୁ କେହି ଗୁରୁତ୍ୱ ନଦେଇ, ବିଦେଶୀ ଅଣହିନ୍ଦୁଙ୍କର ମନ୍ଦିର ପ୍ରବେଶ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା ଚାଲିଲା । କେବଳ ପୁରୀ ନୁହେଁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟଟନସ୍ଥଳୀଗୁଡ଼ିକୁ ଯଦି ଆକର୍ଷଣୀୟ କରାଯାଇପାରିବ, ପର୍ଯ୍ୟଟକମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯାଇ ସେମାନଙ୍କର ରହିବାର ସୁବିଧାବସ୍ଥା କରିହେବ, ଲୁଣ୍ଠନ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଉଚିତ୍ ପ୍ରାପ୍ୟ ଅସୁଲ କରାଯିବ, ବନ୍ଧୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟବହାର ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯିବ ତେବେ ଓଡ଼ିଶା ବିଶେଷକରି ପୁରୀ ପ୍ରତି ପର୍ଯ୍ୟଟକମାନେ ଆକୃଷ୍ଟ ହେବେ । ଗୋପାଳପୁର, ଚାନ୍ଦିପୁର, ଚିଲିକା, ଶିମିଳିପାଳ, ଭିତରକନିକା ଆଦି ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଆକର୍ଷଣର କେନ୍ଦ୍ର ହୋଇପାରିବ ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଶିଳ୍ପ ଓଡ଼ିଶାର ଆର୍ଥିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧିରେ ସହାୟକ ହେବ ।



ଶିକ୍ଷପତିଙ୍କ ପୁଷ୍ପମାସ, କୃଷକର ସର୍ବନାଶ

ଓଡ଼ିଶାକୁ ଶିକ୍ଷ ପ୍ରଧାନ ରାଜ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବାକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଗତ କିଛିବର୍ଷ ଭିତରେ ବାଛବିଚାର ନ କରି ପୁଂଜିପତିମାନଙ୍କୁ ଯେଭଳି ସାହାଯ୍ୟ ସହଯୋଗ ଯୋଗାଇ ଦେଉଛନ୍ତି ତାହା ଅବର୍ଷନୀୟ । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଇତି ମଧ୍ୟରେ ୮୭ଟି ବୁଝାମଣା ପତ୍ର (ଏମ୍.ଓ.ୟୁ.) ଦସ୍ତଖତ କରି ଦେଶରେ ଏକ ଚମକ୍ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି । ଘରୋଇ ଶିକ୍ଷ କମ୍ପାନୀକୁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପୋଲିସ ବାହିନୀକୁ ନିୟୋଜିତ କରି ନିରସ୍ତ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଉପରେ ଲାଠି ଓ ଗୁଳି ଚଳାଇବାକୁ ପକ୍ଷାତ୍ପଦ ହୋଇନାହାନ୍ତି । ଟାଟା କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ କଲିଙ୍ଗ ନଗରରେ ପୋଲିସ୍ ଗୁଳି ଚଳାଇ ୧୩ ଜଣ ଆଦିବାସୀଙ୍କୁ ଯେଭଳି ହତ୍ୟା କଲା, ତାହା ରାଜ୍ୟବାସୀଙ୍କୁ ସ୍ତମ୍ଭାତ୍ମିତ କରିଛି । ସେହିଭଳି ଡିଜିଆ-ନୁଆଗାଁଠାରେ ପୋଷ୍ଟୋ କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସମୟରେ ପୋଲିସ୍ ଯେଭଳି ନିରାସ୍ତ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଉପରେ ଅନ୍ଧାଧୁନିଆ ଲାଠି ଚାଳନା କଲା ତାହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରୁଛି ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଶିକ୍ଷପତିଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଯେକୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ପକ୍ଷାତ୍ପଦ ହେବେ ନାହିଁ । ପୋଷ୍ଟୋ, ବେବାନ୍ତ, ଜିନ୍ଦଲ, ଟାଟା, ଏସାର ପ୍ରଭୃତି କମ୍ପାନୀକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ଦ୍ଵାରା ରାଜ୍ୟର ହାତ ଗଣତି ଲୋକ ଉପକୃତ ହେଉଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କର ସାମାନ୍ୟତମ ଉନ୍ନତି ହେଉନାହିଁ । କୃଷିକୁ ଅବହେଳା କରିବାଦ୍ଵାରା ରାଜ୍ୟର ନାମମାତ୍ର ଚାଷୀ ଏବଂ ଭୂମିହୀନ ପରିବାରଙ୍କ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନ ଘୋର ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଗତି କରୁଛି ।

ଆମ ରାଜ୍ୟର ୭୦ ଭାଗ ଲୋକ ଚାଷ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ନିଜର ଗୁଜୁରାଣ ମେଣ୍ଟାନ୍ତି । ଆଜି ସେହି ଚାଷୀଙ୍କୁ ସରକାରଙ୍କଦ୍ଵାରା ଅବହେଳାର ଶିକାର ହୋଇଛନ୍ତି । ଏକ ଆକଳନରୁ ଜଣାପଡେ ଯେ ୨୦୦୦ ମସିହାଠାରୁ ୨୦୧୦ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜ୍ୟରେ ୩,୦୧୩ ଜଣ ଚାଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ଚାଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ପଛରେ ତିନୋଟି ପ୍ରମୁଖ କାରଣ ହେଲା ଜଳସେଚନର ଅଭାବ, କୃଷିଭିତ୍ତିକ ଯୋଜନାରୁ ନାମମାତ୍ର ଛାଷୀ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଚାଷୀ ବାଦ୍ ପଡ଼ିବା ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା କରିବାରେ ବିଫଳତା । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ୨୦୧୦ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ମାସରେ ପୂର୍ବତନ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ସୁଧାଂଶୁ ମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଅଧିକ୍ଷତାରେ କୃଷକ କମିଶନ

ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଛ'ମାସ ମଧ୍ୟରେ କମିଶନ କୃଷକମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା କିଭଳି ସୁଧୁରିବ ଓ ସେମାନେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଭଳି ଚରମ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ ନ କରିବେ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ସରକାରଙ୍କୁ ନିଜର ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ବିତିଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ କମିଶନ ରିପୋର୍ଟ ଦାଖଲ କରିଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ଏବଂ ସେ ରିପୋର୍ଟ ଉପରେ କିଛି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି କି ନାହିଁ ତାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇନାହିଁ ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ୨୦୦୮-୦୯ ଇକୋନୋମିକ୍ ସର୍ଭେ ପୁସ୍ତକରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶା ପୋଖରୀ, କୂପ, ନଳକୂପ, ରୁଆ, ଜଳଅମଳ ପ୍ରକଳ୍ପ, ଆଦିବନ୍ଧ ଦ୍ଵାରା ୫ ଲକ୍ଷ ୯୬ ହଜାର ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ଜଳସେଚନ ହେବାର ଲକ୍ଷ ଥିବାସ୍ଥଳେ ପ୍ରକୃତରେ ମାତ୍ର ୧ ଲକ୍ଷ ୫୬ ହଜାର ହେକ୍ଟର ଜମି ଜଳସେଚିତ ହେଉଛି । ଏଥିରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ସରକାର ଜଳସେଚନ ପାଇଁ ବିଧିବଦ୍ଧ ଯୋଜନା କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି । ୨୦୦୭ ମସିହାରେ ସରକାର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିବା ଜଳନୀତି କାଗଜ କଳମରେ ସୀମାବଦ୍ଧ ରହିଛି । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ବିଧାନସଭାରେ ୨୦୦୪ ମସିହାରେ କହିଥିଲେ ଯେ, ଓଡ଼ିଶାର ୨୪ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ ଭୂତଳ ଜଳସ୍ତର କ୍ରମେ ହ୍ରାସ ପାଉଛି । ବର୍ଷାଜଳ ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ 'ଚେକ୍‌ଡ୍ୟାମ୍' ଭଳି ବିକଳ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ବିକଳ ସୂତ୍ରଦ୍ଵାରା ରାଜ୍ୟର କୃଷକମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରନ୍ତା । ଗୁଜୁରାଟର ସୌରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଚେକ୍‌ଡ୍ୟାମ୍ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଜଳ ଯୋଗେଇଦେବା ଦ୍ଵାରା ସୌରାଷ୍ଟ୍ର ଏହି ବିକଳ ସୂତ୍ର ରାଜ୍ୟର କୃଷି ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧିରେ ପ୍ରମୁଖ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଛି ଏବଂ ରାଜ୍ୟର କୃଷି ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହାର ବର୍ଦ୍ଧମାନ ୧୦.୯ ପ୍ରତିଶତରେ ପହଞ୍ଚିଛି ।

ଓଡ଼ିଶାର କୃଷି ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଶୋଚନୀୟ ଅବସ୍ଥା ସୁଧାରିବାକୁ କେହି ଚେଷ୍ଟା କରୁ ନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ ରଣ ଶୁଦ୍ଧି ନପାରି ଚାଷୀମାନେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରୁଛନ୍ତି । କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ମହାରାଷ୍ଟ୍ରର ବିଦର୍ଭ ଅଞ୍ଚଳରେ ଚାଷୀମାନଙ୍କ ସମସ୍ତ ରଣ ଛାଡ଼ି କରୁଥିଲା ବେଳେ ଆମ ରାଜ୍ୟ ପ୍ରତି ସେଭଳି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଲାଗୁ କରି ନାହାନ୍ତି । ସରକାରୀ ସୂତ୍ରରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଏକ ରିପୋର୍ଟ ଅନୁଯାୟୀ ଭାରତରେ ବ୍ୟବସାୟିକ ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକର ୮୧, ୮୧୩ କୋଟି ଟଙ୍କା ରଣ ତମାଦି ହେବାକୁ ଯାଉଥିଲାବେଳେ ସୁପ୍ରିମ୍ କୋର୍ଟ ଏହି ରଣଗ୍ରସ୍ତାତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ଏହି ଅର୍ଥ ରଣ ନେଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ହେଉଛନ୍ତି ଶିଳ୍ପପତି ଓ ବ୍ୟବସାୟୀ । କିନ୍ତୁ ଦଶ କୋଟିଏ

ହଜାର ଟଙ୍କାର ରଣ ନେଇ ତାହା ପରିଶୋଧ କରି ନପାରି ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରୁଛି ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖଦ ବିଷୟ ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାର କୃଷି ଓ କୃଷି ସମ୍ପର୍କିତ ଯୋଜନା ଅର୍ଥ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଉଥିବା ଦାବି କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଯେତିକି ଯୋଜନା ଅଟକଳ ହେଉଛି ତା' ତୁଳନାରେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯାଉ ନାହିଁ । ଅର୍ଥବିଭାଗର ସୂଚନାନୁସାରେ, ୨୦୧୦-୧୧ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ କୃଷି ପାଇଁ ସମୁଦାୟ ଯୋଜନା ଅଟକଳ ଥିଲା ୬୦୨୬୮.୪୩ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା । ସେଥି ମଧ୍ୟରୁ ୨୦୧୦ ପ୍ରଥମ ଛଅ ମାସ ମଧ୍ୟରେ କେବଳ ୩୯.୯୩ ପ୍ରତିଶତ ଅର୍ଥ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟ ଶାସନସଚିବ ଚାଷୀମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ରକ୍ଷା ଲାଗି ଉଭୟ କୃଷି ଓ ଜଳସେଚନ ବିଭାଗ ମଧ୍ୟରେ ଅଧିକ ସମନ୍ୱୟ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ସଚିବାଳୟଠାରେ ଉଭୟ ବିଭାଗର ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କର ଏକ ବୈଠକ ଡକାଇ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ରାଜ୍ୟର ଅଧିକାଂଶ ଜିଲ୍ଲାରେ ସ୍ୱାଭାବିକ ପରିମାଣଠାରୁ କମ୍ ବର୍ଷା ହୋଇଥିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଯେଉଁ ଭୟଙ୍କର ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ସରକାର ସବୁ ପ୍ରକାର ସାହାଯ୍ୟ ଦେବା ସହିତ ସେମାନେ କିଭଳି ବହୁମୁଖୀ ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କରିବାପାଇଁ ସମର୍ଥ ହେବେ ସେଥିପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଖରିଫ୍ ଚାଷ ସହିତ ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନକୁ କିପରି ବହୁମୁଖୀ କରାଯାଇପାରିବ, ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ପୁଞ୍ଜାନୁପୁଞ୍ଜ ଆଲୋଚନା ମଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲା । ଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପ ଓ କେନାଲକୁ ଠିକ୍ ସମୟରେ ପାଣି ଯୋଗାଇ ଦେବା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ମାତ୍ର ପରିତାପର ବିଷୟ ଯେ ଏସବୁ ସତ୍ତ୍ୱେ ଅଧିକାଂଶ ପାଣି ପ୍ରକ୍ଷାୟତ ନିଷ୍ପ୍ରୟ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଏହିସବୁ ପାଣି ପ୍ରକ୍ଷାୟତଗୁଡ଼ିକ ଯେ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକ ସହାୟତା କରିପାରିବ ତାହା ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ । ବର୍ଷା ପୂର୍ବରୁ କେନାଲ ମରାମତି ନ କରିବା ଓ ଅଟକ ଲିଫ୍ଟ ପଏଣ୍ଟଗୁଡ଼ିକୁ ନ ସଜାଡ଼ିବା ସରକାରଙ୍କ ଚାଷ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ରହିଥିବା ବିମୁଖତାକୁ ପ୍ରତିପାଦିତ କରିଛି । ଗଜା ମରୁତି ପରିସ୍ଥିତି ହେଲାବେଳକୁ ଯୁଦ୍ଧକାଳୀନ ଭିତ୍ତିରେ ଲିଫ୍ଟ ପଏଣ୍ଟଗୁଡ଼ିକ ସଜାଡ଼ିବା ଓ କେନାଲ ମରାମତି କରିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କେବଳ ଠିକାଦାର ଓ ଇଞ୍ଜିନିୟରମାନଙ୍କୁ ସରକାରୀ ଅର୍ଥ ଲୁଚ୍ କରିବା ପାଇଁ ସହାୟକ ହେବ ସିନା ଚାଷୀର କିଛି ଉପକାର ହେବ ନାହିଁ । ବାର୍ଷିକ କେନାଲ ମରାମତି ନାଁରେ ଜଳସେଚନ ବିଭାଗରେ କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କା କାମ ନ ହୋଇ ଡୋସାରପାତ ହେଉଛି ବୋଲି ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ସର୍ବସାଧାରଣରେ ଚର୍ଚ୍ଚା ହେଉଛି । ରାଜସ୍ୱ ମନ୍ତ୍ରୀ 'ଆଗକୁ ବର୍ଷା ହେବାର ସମ୍ଭାବନା

ଅଛି' ବୋଲି ବିବୃତି ଦେଇ ରାଜ୍ୟବାସୀଙ୍କୁ ସାନ୍ତ୍ବନା ଦେଉଥିଲାବେଳେ ପାଣିପାଗ ବିଭାଗ କୌଣସି ପୂର୍ବାନୁମାନ କରିବା ପରିସ୍ଥିତିରେ ନାହାନ୍ତି । ଜାହାଜ ସହାୟତା ପାଇଁ ଚାତକ ଭଳି ଚାହିଁ ରହୁଛନ୍ତି ଚାଷୀକୁଳ । ସାଧାରଣ ଜନତା ବୁଝିବାକୁ ଅକ୍ଷମ ଯେ ବନ୍ୟା ପରିସ୍ଥିତି ଯଦି ମୁକାବିଲା ହୋଇପାରୁଛି ତେବେ ମରୁଡ଼ି ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ସରକାର କାହିଁକି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁନାହାନ୍ତି ? ଯାଜପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଜେନାପୁର ଅଞ୍ଚଳରେ ଚାଷୀ ହତାଶ ହୋଇ ଚାଷ କାର୍ଯ୍ୟ ଛାଡ଼ି ଦାଦନ ଖଟିବାକୁ ବାହାରିଥିବାବେଳେ ସେହି ଜେନାପୁର ଦେଇ ଯାଇଥିବା ଜେନାଲରେ ପାଣି ନଥାଇ ଚାଷୀମାନଙ୍କଠାରୁ ଜୋର ଜବରଦସ୍ତ ଜଳକର ଆଦାୟ କରିବାଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କୁ ଶୋଷଣ କରାଯାଉଥିବା ସମ୍ଭାବ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କରିଛି ।

ଜଳବାୟୁର ଅସ୍ୱାଭାବିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଯେଉଁକି ଭାବେ ଘଟୁଛି ତାହାର ବିଷମୟ ପରିଣାମ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ହିଁ ଭୋଗ କରିବାକୁ ପଡୁଛି । ୨୦୧୦ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ମାସ ୫ ରୁ ୧୦ ତାରିଖ ମଧ୍ୟରେ ଚାଷୀ ଧାନ କାଟି ବିଲରେ ପକାଇଥିଲାବେଳେ କିମ୍ବା ପାଟିଲାଧାନକୁ କାଟିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଥିଲାବେଳେ ଅଦିନିଆ ବର୍ଷା ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଦାଢ଼ ସାଧୁଥିଲା । ସେମାନେ ଧାନ ଅମଳ କରିପାରି ନଥିଲେ । ତା'ପରେ ମରୁଡ଼ି ପରିସ୍ଥିତି ଚାଷୀମାନଙ୍କ ମେରୁଦଣ୍ଡକୁ ଦୋହଲାଇ ଦେଲା । ଅଭାବ, ଅନଟନ, ଅସହାୟତା ଭିତର ଦେଇ ଗତି କରୁଥିବା ଆମ ରାଜ୍ୟର ଚାଷୀକୁଳ ବିହନ, ସାର ଓ ଔଷଧ ପାଇଁ ରଣ କରି ଚାଷ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲାବେଳେ ଦୈବୀ ଦୁର୍ବିପାକ ସେମାନଙ୍କୁ ଯେତେ ହତୋତ୍ସାହ କରୁନାହିଁ, ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ପରିସ୍ଥିତି ସମ୍ବଳିବାରେ ବିଫଳତା ଏବଂ ସବୁବେଳେ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଦୋଷ ଦେବାର ମନୋବୃତ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ତତୋଽଧିକ ବ୍ୟଥିତ କରୁଛି ।

ଏକ ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ୨୦୧୧ ମସିହା ଖରିଫ୍ ଋତୁରେ କେନ୍ଦୁଝର, ସମ୍ବଲପୁର, ବରଗଡ଼, ପୁରୀ, ଯାଜପୁର, ଜଗତସିଂହପୁର ପ୍ରଭୃତି ଜିଲ୍ଲାରେ ଅତି କମ୍ରେ ୧୨ ଜଣ ଚାଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଥିଲେ । ଚାଷରେ କ୍ରମାଗତ କ୍ଷତି, ରଣବୋଧ, ପରିବାର ପ୍ରତିପୋଷଣ ଚିନ୍ତାରେ ମାନସିକ ଭାରସାମ୍ୟ ହରାଇ ଚାଷୀମାନେ ଅକାଳରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରୁଛନ୍ତି । ପୂର୍ବେ ଚାଷୀମାନେ ଅମଳ ସମୟରେ ହତାଶ ହୋଇ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରୁଥିଲେ; କିନ୍ତୁ ଏବେ ଚାଷ କାର୍ଯ୍ୟର ଆରମ୍ଭରୁ ହିଁ ହତାଶର ଶିକାର ହୋଇ ସେମାନେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରୁଛନ୍ତି । ଶିଳ୍ପାୟନର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥିବା ସରକାର ଚାଷୀମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥରକ୍ଷା ପାଇଁ କୌଣସି ଆନ୍ତରିକତା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁ ନ ଥିବା ଘଟଣା ରାଜ୍ୟବାସୀଙ୍କୁ ବ୍ୟଥିତ କରୁଛି ।

ଇତିମଧ୍ୟରେ କିଷାନ କଂଗ୍ରେସ ତରଫରୁ କୃଷକ କମିଶନକୁ ପଚାଶ ଦିନ ଦାବୀ ସମ୍ବଳିତ ଏକ ସ୍ଥାବକ ପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ସେଥିରେ ଥିବା ପ୍ରମୁଖ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି କୃଷି ଅଧିକାର ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ, କୃଷକ କଲ୍ୟାଣ ପରିଷଦ ଗଠନ, ସଂଶୋଧିତ କୃଷିନୀତି ଘୋଷଣା, ପ୍ରାକୃତିକ ଦୁର୍ବିପାକରେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଯୁକ୍ତକାଳୀନ ଭିତ୍ତିରେ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ, ଚାଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକର ମାନବିକ ଅଧିକାର କମିସନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ତଦନ୍ତ, ଧାନ କିଣାବେଳେ କୃଷିକ ପିଛା ପାଞ୍ଚ ଶହ ବୋନସ ପ୍ରଦାନ, ଦୁଇ ପ୍ରତିଶତ ସୁଧରେ କୃଷି ରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଇତ୍ୟାଦି । ସେହିଭଳି ସମୃଦ୍ଧ ଓଡ଼ିଶା ତରଫରୁ ମଧ୍ୟ ଏହାର ରାଜ୍ୟ ସଭାପତି ଡକ୍ଟର ଯତୀଶ ଚନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି କୃଷକମାନଙ୍କର ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ କରିବାକୁ ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରି ଏକ ସ୍ଥାବକ ପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ।



ପୋହାଙ୍ଗ ଷିଲ୍ କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାର ସ୍ୱାର୍ଥ

୨୦୧୧ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ୩୧ ତାରିଖ ଦିନ କେନ୍ଦ୍ର ପରିବେଶ ବିଭାଗର ମନ୍ତ୍ରୀ ଜୟରାମ ରମେଶ ବହୁ ପରୀକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷା ପରେ ଜଗତସିଂହପୁର ଜିଲ୍ଲାରେ ଏକ ଷିଲ୍ ପ୍ଲାଣ୍ଟ ନିର୍ମାଣ କରିବା ପାଇଁ ପୋହୋ କମ୍ପାନୀକୁ ସର୍ତ୍ତ ମୂଳକ ମଂଜୁରୀ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । କେନ୍ଦ୍ର ଯୋଜନା ଆୟୋଗର ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷ ମଣ୍ଡେକସିଂହ ଆଲୁଡୁଲିଆ ଭାରତରେ ବିଦେଶୀ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ଥିବା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ ସବୁ ପ୍ରକାର ସହଯୋଗ ଯୋଗାଇ ଦେବାକୁ ବାରମ୍ବାର ପରାମର୍ଶ ଦେଉଥିବାରୁ ୧୨ ବିଲିୟନ ଯୁ.ଏସ୍. ଡଲାର (୫୨ ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କା) ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ କରିବାକୁ ଅଟକଳ କରିଥିବା ପୋହୋକୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ସବୁଜ ସଂକେତ ଦେଖାଇବାରେ କିଛି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାର ନାହିଁ । ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରୁ ପୋହୋକୁ ବିଳମ୍ବରେ ହେଉ ପଛେ ଜଣାତ କାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ମଂଜୁରୀ ମିଳିଥିବାରୁ ସନ୍ତୋଷ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ପୋହୋ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲେ ଆମ ରାଜ୍ୟର ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦୃଢ଼ୀକୃତ ହେବ ।

ପୋହୋ ପାଇଁ ଯେଉଁ ୬୦ଟି ସର୍ତ୍ତ ପୂରଣ କରିବାକୁ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି ପୋହୋ ସେସବୁ ପୂରଣ କରିଦେବାରେ ସମର୍ଥ ହେବ । କିନ୍ତୁ ଜଣାତ କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ୧୬୨୦ ହେକ୍ଟର ଜମି ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଯୋଗାଇବାରେ ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ଏହି ଜମିରୁ ପୋହୋ ପାଇଁ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥିବା ୧୨୫୩ ହେକ୍ଟର ଜଙ୍ଗଲ ଜମିକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବା ପୂର୍ବରୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ କିଛି ସର୍ତ୍ତ ପୂରଣ କରିବାକୁ ହେବ । ମୁଖ୍ୟ ସର୍ତ୍ତ ହେଲା ପୋହୋ ପାଇଁ ଚିହ୍ନଟ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଅଧିକାର ଆଇନ, ୨୦୦୬ ରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପାଳନ । ପୂର୍ବରୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଜଣାଇଛନ୍ତି ଯେ ୧୨୫୩ ହେକ୍ଟର ଜମିରେ କୌଣସି ବନବାସୀ ରହୁ ନାହାନ୍ତି କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ଅଧିକାର କ୍ଷୁଣ୍ଣ ହେଉନାହିଁ । ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଏହି ରିପୋର୍ଟକୁ କେନ୍ଦ୍ରଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ଏସ୍. ସି. ସାକ୍ସେନା କମିଟି ଓ ମାମା ଗୁପ୍ତା କମିଟି ମଧ୍ୟ ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ପୁନର୍ବାର କେନ୍ଦ୍ର ସେହି ସର୍ତ୍ତକୁ ଦୋହରାଇବାଦ୍ୱାରା ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଅତୁଆରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ଓ “ପୋହୋ ପ୍ରତିରୋଧ ସଂଗ୍ରାମ ସମିତି”ର କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନେ ଏହାଦ୍ୱାରା ଉତ୍ସାହିତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ସମସ୍ତେ ଜାଣି ରଖିବା ଉଚିତ ଯେ, ଭତିମଧ୍ୟରେ ପୋହୋ କର୍ଷାଟକର ହାଲିଗୁଡ଼ିଠାରେ ୩୨,୦୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଜଣାତ ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ମାଣ

କରିବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇସାରିଛି । ଓଡ଼ିଶାର ସ୍ୱାର୍ଥ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ତୁରନ୍ତ ପୋଷ୍ଟୋଫିସ୍ ଇଷ୍ଟାତ କାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଜମି ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବା ପ୍ରୟୋଜନ । ନବେତ ପୋଷ୍ଟୋଫିସ୍ ଓଡ଼ିଶାରେ ଇଷ୍ଟାତ କାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାର ଯୋଜନାରୁ ଓହରି ଯାଇପାରେ । ଆମ ରାଜ୍ୟର ମୁଖ୍ୟ ଶାସନସଚିବ ବିଜୟ କୁମାର ପଟ୍ଟନାୟକ ଏ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ କେନ୍ଦ୍ର ଜଂଗଲ ଓ ପରିବେଶ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁସବୁ ସର୍ତ୍ତ ରଖାଯାଇଛି ତାହାର ସନ୍ତୋଷଜନକ ଉତ୍ତର ଦିଆଯିବା ପରେ କେନ୍ଦ୍ରର ଅନୁମତି ମିଳିଯିବ ବୋଲି ସରକାର ଆଶାବାଦୀ ଅଛନ୍ତି ।

୨୦୦୫ ମସିହା ଜୁନ୍ ୨୨ ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଓ ପୋଷ୍ଟୋଫିସ୍ ମଧ୍ୟରେ ବୁଝାମଣାପତ୍ର ଦସ୍ତଖତ ହେବାପରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ପୋଷ୍ଟୋଫିସ୍ ବିରୋଧ କରି ବହୁ ଆନ୍ଦୋଳନ ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଛି । ପୋଷ୍ଟୋଫିସ୍ ନେଇ ଯେଉଁ ଆନ୍ଦୋଳନ ହେଉଛି ତାହା ମୁଖ୍ୟତଃ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଓ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ଲୋକଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଥଇଥାନ ସଂପର୍କିତ । ଇତିମଧ୍ୟରେ ବୁଝାମଣାପତ୍ରର ୫ ବର୍ଷିଆ ମିଆଦ ଶେଷ ହୋଇଗଲାଣି ଏବଂ ଚୁକ୍ତିର ନବୀକରଣ ହୋଇନାହିଁ । ୨୦୦୫ ବୁଝାମଣାପତ୍ରରେ ତରବରିଆ ହୋଇ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ନିଜ ରାଜ୍ୟର ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ନଜରଅଯାଜ କରି ଯେଉଁ ଚୁକ୍ତି ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିଲେ ସେହି ଚୁକ୍ତିର ନବୀକରଣ ବେଳେ ଓଡ଼ିଶାବାସୀଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦେବା ଉଚିତ ହେବ । ପୋଷ୍ଟୋଫିସ୍ ବାର୍ଷିକ ଦୁଇ କୋଟି ଟନ୍ ଉତ୍ତମାନର ଲୁହାପଥର (୬୨ ଶତାଂଶ ଗୁଣ ଥିବା) ରାଜ୍ୟ ଲୁହାଖଣିରୁ ଉତ୍ତୋଳନ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆଦୌ ଲାଭବାନ ହେବ ନାହିଁ । ଟନ୍ ପିଛା ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପାଇବେ ମାତ୍ର ୧୦୦ ଟଙ୍କା । (ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବଜାରରେ ୬୨ ଭାଗ ଲୌହାଂଶ ଥିବା ଲୁହାପଥର ଟନ୍ ପିଛା ମୂଲ୍ୟ ସାତେ ୬ ହଜାର ଟଙ୍କା ।)

ପୋଷ୍ଟୋଫିସ୍ ସହିତ ଚୁକ୍ତି ନବୀକରଣ ବେଳେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପୋଷ୍ଟୋଫିସ୍ ଲୁହାଖଣି ଲିଜ୍ ନ ଦେଇ ସେମାନେ ଓଡ଼ିଶା ମାଜିନି କର୍ପୋରେସନରୁ ବଜାର ଦରରେ ଲୁହାପଥର କିଣିବାକୁ ସର୍ତ୍ତ ରଖିଲେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜକୋଷକୁ ବର୍ଷକୁ ପାଖାପାଖି ୧୨ ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କା ଆସିବ । ପୋଷ୍ଟୋଫିସ୍ ବର୍ଷକୁ ୧୨ ନିୟୁତ ଟନ୍ ଇଷ୍ଟାତ ଉତ୍ପାଦନ କରିବ ଏବଂ ତାହାର ବଜାର ଦର ହେଲା ୪୨ ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କା । ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏହି ଟଙ୍କାରୁ ନିଜର ବିଭିନ୍ନ ଟିକସ ଯଥା-ବିକ୍ରି ଟିକସ, ଡ୍ରାକ୍ କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟ ଟିକସ, ବିଦ୍ୟୁତ ଶୁଳ୍କ, ରୟାଲଟି, ଓଡ଼ିଶା ଜନ୍-ପ୍ରାୟୋଗିକର ଟିକସ ଓ ଭାଟ୍ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଟିକସରୁ ଓଡ଼ିଶାର ଭାଗ ହିସାବରେ ପାଇବେ ବର୍ଷକୁ ମାତ୍ର ୭୫୦ କୋଟି ଟଙ୍କା । କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ପାଇବେ ୨ ହଜାର ୯ ଶହ କୋଟି ଟଙ୍କା । ତେଣୁ ରାଜ୍ୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଆର୍ଥିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଲାଭବାନ ହେବେ ନାହିଁ । ଆମେରିକାରେ ରହୁଥିବା

ଅର୍ଥନୀତିଜ୍ଞ ପ୍ରଫେସର ଶଂକର୍ଷଣ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଆକଳନ କରିଛନ୍ତି ଯେ ପୋଷ୍ଟୋକୁ ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମର ଖଣିକୁ ଲିଙ୍ଗରେ ଦେବାପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶା ୩୦ ବର୍ଷରେ ୯୦ ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କା ହରାଇବ । ଏହି ତଥ୍ୟକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ପୋଷ୍ଟୋକୁ ଲୁହାଖଣି ଲିଙ୍ଗ ସୂତ୍ରରେ ଦେବାରୁ ବିରତ ରହିବା ଉଚିତ ହେବ ।

୨୦୦୫ ମସିହା ଜୁନ ୨୨ ତାରିଖରେ ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇଥିବା ଚୁକ୍ତିରେ ଇସ୍ତାତ କାରଖାନା ପାଇଁ ମହାନଦୀର ଜୋରୁ ଆନିକଟରୁ ଜଳ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ ବୋଲି ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ଏହି ସର୍ତ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲେ କଟକ ଓ ଜଗତସିଂହପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଅଧିବାସୀମାନେ ନାହିଁ ନଥିବା ଜଳସଂକଟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବେ । ସେମାନଙ୍କ ଚାଷ ଜମିକୁ ଜଳ ଯୋଗାଣ ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବ । ଏପରିକି ପାନୀୟ ଜଳର ମଧ୍ୟ ସମସ୍ୟା ଦେଖାଯିବ । ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ନୂତନ ଚୁକ୍ତି ସମୟରେ ପୋଷ୍ଟୋ ଜୋରୁ ଆନିକଟରୁ ପାଣିନେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଆଧୁନିକ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ରଣାଳୀରେ ସମୁଦ୍ର ଜଳକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ ସର୍ତ୍ତ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ । ବର୍ଷାଜଳ ସଂଚୟ କରି ଓ ମହାନଦୀ ଉପରେ ଏକ ନୂତନ ଆନିକଟ ତିଆରି କରି ସେଠାରୁ ଜଳ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ପୋଷ୍ଟୋକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ବାର୍ଷିକ ୧୨ ନିୟୁତ ଟନ କ୍ଷମତାବିଶିଷ୍ଟ ଷିଲ ପ୍ଲାଷ୍ଟ ପାଇଁ ପୋଷ୍ଟୋ ଇଟାଧାରୀ ମୁହାଣଠାରେ ଏକ ନିଜସ୍ୱ ବନ୍ଦର ନିର୍ମାଣ କରିବ ବୋଲି ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଚୁକ୍ତିବଦ୍ଧ ହୋଇଛନ୍ତି । ଇଟାଧାରୀ ମୁହାଣରେ ମୃତ୍ତିକା ଅବକ୍ଷୟ ଘଟୁଛି ଏବଂ ମୁହାଣ ଖାଜ ଚାଲିଛି । ସେଠାରେ ବନ୍ଦର ନିର୍ମାଣ କରାଗଲେ ପରିବେଶ ଉପରେ ଏହାର ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିବ । ଏହି ବନ୍ଦର ନିର୍ମାଣ ହେଲେ ଅନୁ୍ୟ ୪ ହଜାର ମତ୍ସ୍ୟଜୀବୀ ପରିବାର ଜୀବିକା ହରାଇବେ ବୋଲି ଆକଳନ କରାଯାଇଅଛି । ଜଳ ନିଷ୍କାସନରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସୃଷ୍ଟି ହେବ ଏବଂ ଚାଷୀମାନେ ନାହିଁ ନ ଥିବା ଅସୁବିଧା ଭୋଗ କରିବେ । ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବନ୍ଦର ନିର୍ମାଣ ପରିବର୍ତ୍ତେ ପାରାଦୀପ ବନ୍ଦରକୁ ଅକ୍ଲେଶରେ ପୋଷ୍ଟୋ ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବ । ପାରାଦୀପ ବନ୍ଦରର ପୂର୍ବତନ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କେ. ରଘୁରାମେୟା ପୋଷ୍ଟୋର ଆମଦାନୀ ଓ ରପ୍ତାନୀ ହେବାର ସାମଗ୍ରୀକୁ ଅକ୍ଲେଶରେ ପାରାଦୀପ ବନ୍ଦରଦ୍ୱାରା କରାଯାଇପାରିବ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ପୋଷ୍ଟୋଦ୍ୱାରା ଏହି ଘରୋଇ ବନ୍ଦର ନିର୍ମାଣ କଲେ ଦେଶର ପ୍ରତିରକ୍ଷା ପାଇଁ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରେ ବୋଲି ଖବର ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ତେଣୁ ନୂତନ ଚୁକ୍ତି ବେଳେ ପୋଷ୍ଟୋ କାରଖାନା ନିର୍ମାଣ କରୁ, କିନ୍ତୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବନ୍ଦର ନିର୍ମାଣ ନକରି ପାରାଦୀପ ବନ୍ଦରକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ସର୍ତ୍ତ ରଖାଯିବା ଉଚିତ ହେବ ।

ପୋଷ୍ଟୋ କାରଖାନାକୁ ୨୦୦୫ ମସିହାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଂଚଳ (ଏସ.ଇ.ଜେଡ଼.) ଆଇନରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ ବୋଲି ଚୁକ୍ତିରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି । ଏହି ଅଂଚଳକୁ ଅର୍ଥନୀତିଜ୍ଞମାନେ କରମୁକ୍ତ ସ୍ୱର୍ଗ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି । ଏଠାରେ ଆୟକର ଛାଡ଼ ମିଳେ, ଲାଭାଂଶ ବନ୍ଧନ ଆଇନ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୁଏ ନାହିଁ । ବିକ୍ରିକର, ସେବାକର, ଅବକାରୀ ଟିକସ, ଆମଦାନୀ ଓ ରପ୍ତାନୀ ଶୁଳ୍କ ଲାଗୁ ହୁଏ ନାହିଁ । ଆମେରିକା, ଯୁରୋପ, ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ, ଜାପାନ, କୋରିଆ ପ୍ରଭୃତି ଦେଶରେ ଏସ.ଇ.ଜେଡ଼. ବ୍ୟବସ୍ଥା ନଥିଲାବେଳେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଂଚଳ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ବିଦେଶୀ ଓ ଘରୋଇ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କୁ ଯେଉଁ ଭାବରେ ଅନୁମୋଦନ ଦେଇ ଚାଲିଛନ୍ତି ତାହା ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ ହୋଇପଡ଼ିଛି । ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଂଚଳରେ ଉତ୍ତମ ଭାରତ ଓ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର କୌଣସି କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ରହିବ ନାହିଁ । ନିଜ ମାଲିକାନାରେ ଖଣି, କାରଖାନା, ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଂଚଳ ପୋଷ୍ଟୋକୁ ଦିଆଗଲେ ତାହା ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ରାଜ୍ୟ ଭଳି ଜଣାପଡ଼ିବ ।

ପୋଷ୍ଟୋ କମ୍ପାନୀ ସହିତ ହୋଇଥିବା ବୁଝାମଣାପତ୍ରର ନବୀକରଣ ପାଇଁ କମ୍ପାନୀକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଦିଆଯାଇଥିବା କେତୋଟି ସର୍ତ୍ତ ପୂରଣ କରିବାକୁ କୁହାଯାଇଅଛି ଏବଂ ସେ ସମସ୍ତ ସର୍ତ୍ତ ପୂରଣ କଲେ ବୁଝାମଣାପତ୍ର ନବୀକରଣ ହେବ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ବିପ୍ଳାବନ କ୍ଷେତ୍ରରେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେଉଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରି ସେମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବା ସହିତ ନିୟୁତ୍ତି ଦେବା ଉପରେ ସରକାର ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବା ଉଚିତ ହେବ ।

ରାଜ୍ୟର ଜନସାଧାରଣ ଆଶା କରନ୍ତି ଯେ ପୋହାଙ୍ଗ ଷ୍ଟିଲ୍ କମ୍ପାନୀ ପାରାଦୀପଠାରେ ଏକ ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରୁ ଏବଂ ତାହା ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶାର ସ୍ୱାର୍ଥ ସାଧନ ହେଉ । ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସଂପର୍କରେ ଉଠୁଥିବା ବିବାଦର ଆଲୋଚନା ମାଧ୍ୟମରେ ସମାଧାନ ବାହାର କରାଯାଉ ।



ବିପନ୍ନ ଭାରତ

କେନ୍ଦ୍ରରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଯୁ.ପି.ଏ. ସରକାର ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କର ସୁରକ୍ଷା ଦେବାକୁ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ବୋଲି ଦେଶବାସୀଙ୍କର ହୃଦ୍‌ବୋଧ ହେଉଛି । ଆମ ଦେଶର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଡକ୍ଟର ମନମୋହନ ସିଂହ, ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ସହିତ ସୁସଂପର୍କ ରକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି । ୨୦୦୧ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୧ ତାରିଖ ଦିନ ଆମେରିକାର ବାଣିଜ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ଉପରେ ଆଲକାସଦାର ଆତଙ୍କବାଦୀମାନେ ଆକ୍ରମଣ କରି ନାହିଁ ନ ଥିବା କ୍ଷୟକ୍ଷତି ଘଟାଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତାହା ପରଠାରୁ ଆମେରିକାର ସୁରକ୍ଷାବାହିନୀ ନିଜ ତୁଟିକୁ ସୁଧାରି ନେଇ ଆତଙ୍କବାଦ ଆକ୍ରମଣର ପୁନରାବୃତ୍ତି ଘଟିବାକୁ ଦେଇନାହାନ୍ତି । ଆମେରିକା, ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ, ଜର୍ମାନୀ ପ୍ରଭୃତି ଦେଶ ୨୦୦୧ ମସିହା ପରଠାରୁ ନୂତନ ଆଇନମାନ ପ୍ରଣୟନ କରି ଆତଙ୍କବାଦୀଙ୍କ ମନରେ ଏଭଳି ଭୟ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଆତଙ୍କବାଦୀମାନେ ସେ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ପୁନଃ ଆକ୍ରମଣ କରିବା ପାଇଁ ସାହସ ଜୁଟାଇ ପାରୁନାହାନ୍ତି । ଆମର ପଡ଼ୋଶୀ ବଙ୍ଗଳାଦେଶ ମଧ୍ୟ ଏକ ନୂତନ ଆତଙ୍କବାଦ ବିରୋଧୀ ଆଇନ୍ ଦ୍ଵାରା ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ତ୍ରିବ୍ୟୁନାଲ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ଆତଙ୍କବାଦ ଜନିତ ମକଦ୍ଦମା ଗୁଡ଼ିକର ନିଷ୍ପତ୍ତି ୬ ମାସ ମଧ୍ୟରେ କରି ଦୋଷୀମାନଙ୍କୁ ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛି । କିନ୍ତୁ ଆମ ଦେଶରେ ଆତଙ୍କବାଦୀମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ମକଦ୍ଦମା ବହୁବର୍ଷ ଧରି ବିଚାର ନ ହୋଇ କଚେରୀରେ ପଡ଼ିରହିଛି । ଏପରିକି ଭାରତ ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିବା ଦୋଷରେ ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡିତ ହୋଇଥିବା ଆଫଗାନ ଗୁରୁକୁ ସରକାର ଫାଶାଖୁଣ୍ଟରେ ଝୁଲାଇବାକୁ ଦିଆ ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି । ଆମ ଦେଶରେ ଆତଙ୍କବାଦକୁ ପ୍ରତିହତ କରିବାକୁ କୌଣସି ରାଜନୈତିକ ଦଳର ଅଙ୍ଗୀକାରବଦ୍ଧତା ଦେଖାଯାଉନାହିଁ । ଭାରତର ରାଜନୀତି ଏକ ଅଭୂତ ମାନସିକତା ଦେଇ ଗତି କରୁଛି । ରାଜନୈତିକ ଦଳଗୁଡ଼ିକ ପରସ୍ପର ବିରୋଧରେ ନାନା ପ୍ରକାର ଅଭିଯୋଗ, ପ୍ରତି-ଅଭିଯୋଗ ଆଣୁଛନ୍ତି । ଏପରିକି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ତଦନ୍ତ ବ୍ୟୁରୋ (ସି.ବି.ଆଇ.)କୁ ସରକାରଙ୍କର ଏକ ହାତବାରୀସା ଅନୁଷ୍ଠାନ ବୋଲି କହିବାକୁ ପଛାଇ ନାହାନ୍ତି । ଦେଶରେ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ଡୋମ୍‌ସ୍‌ମାନ ପାଇଁ ଏକ ଅସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟକର ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଚାଲିଛି । ନେତାମାନେ ପରସ୍ପର ପ୍ରତି କାଦୁଅ ଫିଙ୍ଗିବାରେ ମଧ୍ୟ ପଣ୍ଡାତ୍‌ପଦ ହେଉନାହାନ୍ତି । ୨୦୦୭ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୨୫ ତାରିଖରେ ବେଙ୍ଗାଲୁରର ବିସ୍ଫୋରଣ ଓ ୨୬ ତାରିଖରେ ଅହମ୍ମଦାବାଦ ବିସ୍ଫୋରଣ ପରେ ଏହି ଦୁଇଟି ବି.ଜେ.ପି. ଶାସିତ ରାଜ୍ୟରେ ବିସ୍ଫୋରଣ ପଛରେ

କଂଗ୍ରେସ ସରକାରର ହାତ ଅଛି ବୋଲି ବି.ଜେ.ପି. ନେତା ସୁଷମା ସ୍ୱରାଜ କହିବାକୁ ପଛାଇ ନ ଥିଲେ । ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦେଶରେ ଏଭଳି ଲଜ୍ଜାଜନକ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଜନସାଧାରଣ କ୍ଷମା କରିନଥାନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ଆମ ଦେଶର ପରିସ୍ଥିତି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିନ୍ନ । ଆଜି ଏ ଦେଶରେ ଯେତେ ବିଶ୍ୱେରଣ ଘଟୁଛି କେତୋଟି ରାଜନୀତିକ ଦଳ ତା'ର ନିନ୍ଦା କରୁଛନ୍ତି ? କେତୋଟି ଦଳ ଏହାର ମୂଳ କାରଣ ଖୋଜୁଛନ୍ତି ? ଏ ଦେଶର ଜନସାଧାରଣ ମୂଳ, ତେଣୁ ଯେତେ ଯାହା ଘଟିଲେ ମଧ୍ୟ ତାହାର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ନାହିଁ । ତେବେ କ'ଣ ଆମେ ଏହି ବିଶ୍ୱେରଣ ସହିତ ସାଲିସ୍ କରିବା ନା ତାହା କିଭଳି ରୋକାଯାଇ ପାରିବ ସେ ବିଷୟରେ ଉପାୟ ସ୍ଥିର କରିବା । ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନଙ୍କ କ୍ଷମତା ସୁରକ୍ଷିତ ଅଛି, ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ଜୀବନ ଯାଉ କି ରହୁ ସେଥିପ୍ରତି ଆମ ନେତାମାନେ ଚିନ୍ତିତ ହେବେ ନାହିଁ । ଆମ ଦେଶରେ ଆବଶ୍ୟକ ତୁଳନାରେ ପୋଲିସଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବହୁତ କମ୍ । ପ୍ରତି ଏକ ଲକ୍ଷ ନାଗରିକଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସ୍ତରରେ ୨୫୦ ଜଣ ପୋଲିସ୍ କର୍ମଚାରୀ ନିଯୁକ୍ତି ପାଉଥିବା ସ୍ଥଳେ ଆମର ଏକ ଲକ୍ଷ ନାଗରିକଙ୍କ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ୧୦୦ରୁ କମ୍ ପୋଲିସ୍ ନିଯୁକ୍ତ ଅଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଆତଙ୍କବାଦୀମାନେ ନିର୍ଭୟରେ ଯେଉଁଠାରେ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ବିଶ୍ୱେରଣ ଘଟାଇ ପାରୁଛନ୍ତି । ବିକଶିତ ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ପୋଲିସ୍ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କର ନିଜ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରତି ଯେଉଁ ନିଷ୍ଠାପର ଭାବ ରହିଛି ଆମ ଦେଶରେ ତାହା କୃତ୍ରିମ ଦେଖାଯାଏ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ସାରା ଦେଶରେ ଆତଙ୍କବାଦର କଳାବାଦଳ ଛାଇହୋଇ ରହିଛି । ଏଥିରୁ ନିସ୍ତାର ପାଇବାକୁ ଓ ଆମ ଦେଶର ଗଣତନ୍ତ୍ରକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିବାକୁ ସର୍ବନିମ୍ନ କେତୋଟି ପଦକ୍ଷେପ ସରକାର ଗ୍ରହଣ କରିବା ସର୍ବାଦୌ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ପ୍ରଥମଟି ହେଲା, ଆମ ଦେଶରେ ସୁରକ୍ଷାକର୍ମୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ରୁଚିତ ବଢ଼ାଯାଉ । ସେମାନଙ୍କୁ ଆଧୁନିକ ଜ୍ଞାନକୌଶଳ ଓ ହାତହୁତିଆର ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉ । ଅର୍ଥର ଅଭାବ ଯେଭଳି ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ବାଧାପ୍ରାପ୍ତ ନ କରେ ସେଥିପାଇଁ ସରକାର ସମସ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନିଅନ୍ତୁ । କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଭିତରେ ଉପଯୁକ୍ତ ବୁଝାମଣା ରହିଲେ ଆତଙ୍କବାଦ ବିରୋଧରେ କଡ଼ା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିବ । ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଆତଙ୍କବାଦୀ ତାଲିମ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ଧ୍ୱଂସ କରିବାକୁ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ । ୨୦୦୨ ମସିହାରେ ପ୍ରଣୀତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରିଭେନ୍ସନ୍ ଅଫ୍ ଟେରୋରିଷ୍ଟ ଆକ୍ଟ (ପୋଟା)କୁ ଦୂରୂପଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା ବୋଲି ୨୦୦୪ ମସିହାରେ ୟୁ.ପି.ଏ. ସରକାର ଏହାକୁ ବାତିଲ କରିଦେଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତାହା ବଦଳରେ କୌଣସି ଆଜନ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇନାହିଁ । ତେଣୁ ଚାଡ଼ା, ପୋଟା ଭଳି ଆଜନ ଦେଶରେ ନ ଥିବାରୁ ଆତଙ୍କବାଦୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ

କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ନିର୍ବିଘ୍ନରେ ବଢ଼ାଇ ଚାଲିଛନ୍ତି । ଆତଙ୍କବାଦ ବିରୋଧରେ ଏକ ଆଇନ୍ ପ୍ରଣୟନ କରିବା ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ ହୋଇପଡ଼ିଛି । ଆମେରିକାର ସହାୟତା ନେଇ ସଂଘୀୟ ଯାନ୍ତ୍ର ଏଜେନ୍ସି ଓ ଆତଙ୍କବାଦୀ ବିରୋଧୀ ଆଇନ୍ ସହଜରେ ଗଠନ କରାଯାଇପାରନ୍ତା । ଦେଶବାସୀଙ୍କର ଧନଜୀବନ ସୁରକ୍ଷା ସରକାରଙ୍କର ଦାୟିତ୍ବ । ତେଣୁ ସମସ୍ତେ ଦଳଗତ ରାଜନୀତିକୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବକୁ ଉଠି ଜାତୀୟ ସୁରକ୍ଷା ସଂପର୍କରେ ସର୍ବଦଳୀୟ ଆଲୋଚନା କରି ଠୋସ୍ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଜରୁରୀ ହୋଇପଡ଼ିଛି । ସରକାର ରାଜନୈତିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ କ୍ଷତି ସହିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରାଷ୍ଟ୍ର ହିତରେ ଯେ କୌଣସି ଉପାୟରେ ଆତଙ୍କବାଦୀମାନଙ୍କୁ ଦମନ କରିବାକୁ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଉଚିତ୍ ।

ଆମ ଦେଶ ଏକ ଧର୍ମ ନିରପେକ୍ଷ ରାଷ୍ଟ୍ର । ଏଠାରେ ହିନ୍ଦୁ, ମୁସଲମାନ, ଶିଖ୍, ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନ, ବୌଦ୍ଧ, ଜୈନ ପ୍ରଭୃତି ଧର୍ମାବଲମ୍ବୀମାନେ ଶହ ଶହ ବର୍ଷ ଧରି ଏକ ପରିବାର ଭଳି ଜୀବନଯାପନ କରୁଛନ୍ତି । ୯୦ ଭାଗରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବ ଇସଲାମ୍ ସଂପ୍ରଦାୟର ଲୋକ ଭାରତକୁ ନିଜର ମାତୃଭୂମି ଓ ହିନ୍ଦୁ-ମୁସଲିମ ଭାଇ ଭାଇ ଆଦର୍ଶରେ ନିଜକୁ ପରିଚାଳିତ କରନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ମୁଷ୍ଟିମେୟ ପଥଭ୍ରଷ୍ଟ ଯୁବକ ଅର୍ଥ ଲାଳସାରେ ଧର୍ମକୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ନ ବୁଝି ବିଚ୍ଛିନ୍ନବାଦୀ ଶକ୍ତିଦ୍ବାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ ଦେଶରେ ଅରାଜକତା ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ଆଗଭର ହେଉଛନ୍ତି । ସେମାନେ ନିଜ ପରିବାରର ଶତ୍ରୁ, ନିଜ ଧର୍ମର ଶତ୍ରୁ ଓ ଦେଶର ମଧ୍ୟ ଶତ୍ରୁ । ଦେଶର ଜନସାଧାରଣ ଏକତ୍ର ହୋଇ ସେମାନଙ୍କର ମନ୍ଦ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ପଶ୍ଚ କରିବାକୁ ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ହାତ ମିଶାଇଲେ ଆତଙ୍କବାଦ ଦେଶରୁ ଯେ ସମୂଳେ ମୂଳପୋଛ ହେବ ଏହା ନିଃସନ୍ଦେହ ।



କାଶ୍ମୀର ସମସ୍ୟା ଏବେ ବି ଅସମାହିତ

କାଶ୍ମୀରରେ ପୁନଃ ଶାନ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଭାରତ ସରକାର କାଶ୍ମୀର ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଏକ ଆଠସୂତୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି । ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଏହି ପଦକ୍ଷେପ କାଶ୍ମୀରର ବିଚ୍ଛିନ୍ନତାବାଦୀ ନେତାମାନଙ୍କୁ ସନ୍ତୋଷଜନକ ହୋଇଥିବା ପରି ମନେ ହେଉନାହିଁ । କାରଣ ହୁରିଆତ କନଫରେନ୍ସ ନେତା ସୟଦ ଅଲ୍ଲି ଶାହା ଗିଲାନି କହିଛନ୍ତି ଯେ ସର୍ବଦଳାୟ ବୈଠକ କୌଣସି ସମାଧାନର ସୂତ୍ର ବାହାର କରିପାରିବ ନାହିଁ । କାଶ୍ମୀର ପ୍ରସଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ ପାକିସ୍ତାନ ଜାତିସଂଘରେ ପୁନର୍ବାର ଉତ୍ଥାପନ କଲାଣି ।

ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ବିରୋଧରେ କାଶ୍ମୀରର କେତେକ ବିପଥଗାମୀ ରାଜନେତାଙ୍କୁ ହାତ ବାରିଣୀ କରି ପାକିସ୍ତାନୀ ମୌଳବାଦୀ ସଂଗଠନଗୁଡ଼ିକ ସମଗ୍ର ଉପତ୍ୟକାରେ ହିଂସାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଜାରି ରଖିବା, ଗତ କିଛି ଦିନ ହେଲା ଓମାର ଅବଦୁଲ୍ଲାଙ୍କ ସରକାରଙ୍କୁ ବିଫଳ କରାଇବା ପାଇଁ ଓ ପୁଣି କାଶ୍ମୀରକୁ ଭାଗ ଭାଗ କରି ମୁସଲିମ୍ ବହୁଳ ଅଞ୍ଚଳକୁ ପାକିସ୍ତାନରେ ମିଶେଇ ଦେବା ପାଇଁ ପାକିସ୍ତାନର ଗୁଜରା ସଂସ୍ଥା ଆଇ.ଏସ୍.ଆଇ. ସହାୟତାରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ଏକ ବିଧିବଦ୍ଧ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥମୁ ନାହିଁ ।

ଏହା ମନେ ରଖିବା କଥା ଯେ ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯେଉଁ ଯୁବକମାନେ ଭାଗ ନେଉଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ପୋଲିସ୍ ଓ ସେନାବାହିନୀ ଉପରକୁ ଡେଲା ପଥରମାଡ଼ କରିବାକୁ ନିୟୋଜିତ କରାଯାଉଛି ଏବଂ ଭାଗ ନେଉଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଅନୁ୍ୟନ ତିନିଶହ ଟଙ୍କା କରି ଦୈନିକ ମଜୁରି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଛି । ଏହି ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପାଇଁ ବିପଥଗାମୀ, ଉଦ୍‌ବ୍ରାନ୍ତ କାଶ୍ମୀରର ବିରୋଧୀ ଦଳର କିଛି ସଦସ୍ୟ ପୋଲିସ୍ ଓ ସେନାବାହିନୀର ଯବାନମାନଙ୍କୁ ଫିଟିବା, ପଥର ଫିଙ୍ଗି ରକ୍ତାକ୍ତ କରିବା, ହତ୍ୟା କରିବା, ଥାନା, ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକୁ ପୋଡ଼ିଦେବା ଆଦି ଜଗନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ମାସମାସ ଧରି ଲିପ୍ତ ରହିଛନ୍ତି । ସରକାରୀ ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ, ଏସବୁ ଘଟଣାରେ ଦୁଇ ହଜାରରୁ ଅଧିକ ପୋଲିସ୍ ଓ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ରିଜର୍ଭ ପୋଲିସ୍ ବାହିନୀର ଯବାନ ଆହତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଅନେକ ଥାନା, ଫାଣ୍ଡି ଓ ଏସ୍.ଓ.ଜି. କ୍ୟାମ୍ପ ସହିତ ସରକାରୀ ଗାଡ଼ି, ଗୋଟିଏ ରେଳଡବା, ଗୋଟିଏ ରେଳଷ୍ଟେସନ, ଏକାଧିକ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଧ୍ବଂସ ହୋଇଯାଇଛି । ପୋଲିସ୍ ଓ ଅର୍ଦ୍ଧ ସାମରିକ ବାହିନୀର ଯବାନମାନେ ଅତି

ସଂଯମ ଆଚରଣ କରି କର୍ଯ୍ୟ ଅମାନ୍ୟ କରୁଥିବା ବିଶେଷକାରୀମାନଙ୍କୁ ଘଉଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ଲୁହବୁହା ଗ୍ୟାସ ପ୍ରୟୋଗ ଓ ଲାଠିଚାଳନା କରୁଛନ୍ତି । ସବୁ ଉଦ୍ୟମ ବ୍ୟର୍ଥ ହେବାପରେ ବିଶେଷକାରୀଙ୍କ ଆକ୍ରମଣରୁ ନିଜକୁ ରକ୍ଷା କରିବାପାଇଁ ଗୁଳିଚାଳନା କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି । ପରିସ୍ଥିତି ଆରମ୍ଭରୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନତାବାଦୀମାନଙ୍କୁ ଦୃଢ଼ ହସ୍ତରେ ଦମନ କରା ନ ଯିବାରୁ ତାହା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବାହାରକୁ ଚାଲିଗଲା ଏବଂ ଏହାର ସୁଯୋଗରେ ପାକିସ୍ତାନ ଯେଭଳି ବିଶ୍ଵୋତ୍ତରକ ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲା ସେଥିରେ ଶତ ପ୍ରତିଶତ ସଫଳ ହୋଇପାରିଲା ବୋଲି ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ମତପୋଷଣ କରୁଛନ୍ତି ।

୧୯୪୭ ଅକ୍ଟୋବର ୨୦ ତାରିଖରେ ପାକିସ୍ତାନ ସମର୍ଥନରେ ଜନଜାତି ବ୍ୟକ୍ତି କାଶ୍ମୀର ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତା’ ପରଠାରୁ ପାକିସ୍ତାନ ବାରମ୍ବାର କାଶ୍ମୀର ଉପତ୍ୟକାରେ ହିଂସାକାଣ୍ଡ ଭିଆଇ ଅସ୍ଥିରତା ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି । ତେବେ କାଶ୍ମୀରରେ ଏଭଳି ହିଂସାକାଣ୍ଡ କୌଣସି ନୂଆକଥା ନୁହେଁ । ୧୯୬୩ ମସିହାରେ ମହମ୍ମଦଜ ପବିତ୍ର କେଶ ଚୋରି ଘଟଣାକୁ ନେଇ ମଧ୍ୟ ଏଭଳି ଏକ ପରିସ୍ଥିତି ପାକିସ୍ତାନ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ହେଲେ ଗତ ୨୦୧୦ ମସିହା ଜୁନ୍-ଜୁଲାଇ-ଅଗଷ୍ଟରେ ସଂଗଠିତ ହିଂସା ଯେଭଳି ବର୍ବରତାର ସୀମାକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିଗଲା ତାହା ଦୀର୍ଘ ୩ ଦଶନ୍ଧି ମଧ୍ୟରେ କେବେ ବି ଦେଖିବାକୁ ମିଳି ନ ଥିଲା । ସେହି ବିଶେଷତା ଜନିତ ହିଂସାରେ ଅନ୍ୟତମ ୧୦୫ ଜଣ ନାଗରିକଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଥିଲା ।

କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ପ୍ରଥମ ସ୍ତରରୁ କାଶ୍ମୀରରେ ଶାନ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ପରିସ୍ଥିତି ଆୟତ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଓମାର ଅବଦୁଲ୍ଲାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଦେବାରୁ ପରିସ୍ଥିତି ବିଗିଡି ଗଲା ସିନା, ହେଲେ କୌଣସି ସୁଧାର ଆସିଲା ନାହିଁ । କାଶ୍ମୀରରେ ଜନମତ ଧୀରେ ଧୀରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଓ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଦୃଢ଼ ଗତିରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି । ଗତ ୨୦୧୦ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୧୫ ତାରିଖ ଦିନ ଜାତୀୟ ପତାକା ଉତ୍ତୋଳନ ସମୟରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା ଯେ କାଶ୍ମୀରର ଜଣେ ପୋଲିସ ଅଫିସର ଅବଦୁଲ ଜାନ୍ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଓମାର ଅବଦୁଲ୍ଲାଙ୍କ ଉପରକୁ ଜୋଡ଼ା ଫିଙ୍ଗି ‘ଆମେ ସ୍ଵାଧୀନତା ଚାହୁଁ’ ସ୍ଲୋଗାନ ଦେବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଇଦେଲା ।

କାଶ୍ମୀର ପରିସ୍ଥିତିର ଗମ୍ଭୀରତାକୁ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରି ଓମାର ଅବଦୁଲ୍ଲା, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ମନମୋହନ ସିଂହଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ବାରମ୍ବାର ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ ଆସି କାଶ୍ମୀର ସରକାରଙ୍କୁ ଅଧିକ ସ୍ଵୟଂ ଶାସନ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଯେ, ସେନାକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର କ୍ଷମତାର ପ୍ରତ୍ୟାହାର ପାଇଁ ସେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଦାବି କରିଛନ୍ତି । ପ୍ରତିରକ୍ଷା ରାଷ୍ଟ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ଏମ୍. ଏମ୍. ପାଲମ୍ ରାଜ, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଖରେ ସ୍ପଷ୍ଟ କହିଛନ୍ତି ଯେ

କାଶ୍ମୀରରେ ହିଂସା ପାଇଁ ସେନା ଦାୟୀ ନୁହେଁ । ସେନାମୁଖ୍ୟ ଜେନେରାଲ ବି. କେ. ଓଂହ ଓ ବାୟୁସେନା ମୁଖ୍ୟ ଏୟାର ଚିଫ୍ ମାର୍ଶାଲ ପି. ଭି. ନାଏକ ସଞ୍ଜ ଭାବରେ ଜଣାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ୧୯୯୦ ମସିହାଠାରୁ କାଶ୍ମୀର ଉପତ୍ୟକାରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥିବା ଆର୍ମିଡ୍ ଫୋର୍ସ ସେସିଆଲ ପାୱାର୍ସ ଆକ୍ଟକୁ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରା ନଯାଉ ।

ପାକିସ୍ତାନ ଚାହେଁ ଯେ, ଭାରତୀୟ ସେନାବାହିନୀର କ୍ଷମତାକୁ ସଂକୁଚିତ କରାଇ ସେମାନଙ୍କ ମନୋବଳକୁ ଦୁର୍ବଳ କରିଦିଆଯାଉ, ଯାହାଦ୍ୱାରା କି ଯେଉଁ ସାହସ ଓ ଦେଶପ୍ରୀତିରେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ ସେମାନେ ଆତଙ୍କବାଦର ମୁକାବିଲା କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ନିଜ ଜୀବନକୁ ପଣା ଲଗେଇ ଦେଉଛନ୍ତି, ସେଥିରୁ ସେମାନେ ନିବୃତ୍ତ ହେବେ । ଅରେ ସେନାବାହିନୀର ମନବଳ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇଗଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଲଢ଼େଇ କରିବାର ଇଚ୍ଛା ଶକ୍ତି ହ୍ରାସ ପାଇଗଲେ ଶତ୍ରୁପକ୍ଷ (ପାକିସ୍ତାନ) ପୁନର୍ବାର ୧୯୯୯ ମସିହା ମେ’-ଜୁଲାଇ ମାସରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା କାର୍ଗିଲ ଭଳି ଭୟାନକ ଯୁଦ୍ଧ ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେବ ବୋଲି ଚିନ୍ତା କରୁଛି ।

ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ତତ୍କୁର ମନମୋହନ ସିଂହ ଅଶୀତ୍ର କାଶ୍ମୀରରେ କିଭଳି ଶାନ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କରିବ ସେଥିଲାଗି ଏକ ମନ୍ତ୍ରୀସ୍ତରୀୟ କମିଟି ଗଠନ କରିଛନ୍ତି ଯେଉଁଥିରେ ଅର୍ଥମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରଣବ ମୁଖାର୍ଜୀ, ଗୃହମନ୍ତ୍ରୀ ପି. ଚିଦାମ୍ବରମ୍, ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରୀ ଏ. କେ. ଆଣ୍ଟୋନୀ, ବୈଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀ ଏସ୍. ଏମ୍. କ୍ରିଷ୍ଣା ପ୍ରମୁଖ ସଦସ୍ୟ ରହିଛନ୍ତି । ୨୦୧୦ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ମାସ ୨ ତାରିଖରେ ଲୋକସଭାରେ ବିଜେପିର ବରିଷ୍ଠ ନେତା ଲାଲକୃଷ୍ଣ ଆଡଭାନୀଙ୍କ ଏକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଇ କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ୱରାଷ୍ଟ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ କାଶ୍ମୀର ଉପତ୍ୟକାରେ ପରିସ୍ଥିତି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତର ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ । ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତି ପରଠାରୁ ଏଯାବତ୍ ଅତିକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଯାଇଥିବା ଦୀର୍ଘ ୬ ଦଶନ୍ଧି ମଧ୍ୟରେ ଆତଙ୍କବାଦୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହିନ୍ଦୁ, ମୁସଲମାନ ନିର୍ବିଶେଷରେ ପାଖାପାଖି ୬୦ ହଜାର ଲୋକ ପ୍ରାଣ ହରାଇଛନ୍ତି ଓ ଅନେକ ଗୃହଶୂନ୍ୟ ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି । ସେହିଭଳି କାଶ୍ମୀର ଉପତ୍ୟକାରେ ପାକିସ୍ତାନୀ କ୍ଷତ୍ରଯନ୍ତ୍ରର ଶିକାର ହୋଇ ଏବଂ ମୌଳିକତା ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅତ୍ୟାଚାରିତ ହୋଇ ୪ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ କାଶ୍ମିରୀ ପଣ୍ଡିତ ପରିବାରକୁ ଘରଦ୍ୱାର ଛାଡି ଦିଲ୍ଲୀ, ହରିଆଣା, ପଞ୍ଜାବ ପ୍ରଭୃତି ସ୍ଥାନରେ ଦାଣ୍ଡର ଭିକାରୀ ଭଳି ଜୀବନଯାପନ କରିବାକୁ ପଡୁଛି । କାଶ୍ମୀରରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା, ବିଶେଷ କରି ରେଲବାଇ, ବ୍ୟାଙ୍କ, ବାମା ପ୍ରଭୃତି ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କର କର୍ମଚାରୀମାନେ ନିଜ ଧନ ଜୀବନକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବା ପାଇଁ ପ୍ରାଣ ଭୟରେ ପଳାୟନ କରୁଥିବାର ଖବର ମିଳୁଛି ।

କାଶ୍ମୀରର ଏହି ବିଶ୍ୱେରକ ପରିସ୍ଥିତିର ସୁଯୋଗ ନେଇ ପାକିସ୍ତାନର ସେନାଧ୍ୟକ୍ଷ ଜେନେରାଲ ଆସଫାଜ ପରଭିଜ୍ କନ୍ୟା ନୀ ଆଫଗାନିସ୍ତାନରେ ଥିବା ଭାରତୀୟ ଦୂତାବାସକୁ ତୁରନ୍ତ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଛନ୍ତି । ଜେନେରାଲ କନ୍ୟା ନୀ ଆଫଗାନିସ୍ତାନର ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଉପରେ କୁଟନୀତି ପ୍ରୟୋଗ କରି କହିଛନ୍ତି ଯେ, ଭାରତୀୟ ଦୂତାବାସ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲେ ତାଲିବାନମାନଙ୍କ ସହିତ ଶାନ୍ତି କଥାବାର୍ତ୍ତା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରନ୍ତା । ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ସମାଚାନ ହେବ ଯେ, ଜେନେରାଲ କନ୍ୟା ନୀ ହେଉଛନ୍ତି ଆଫଗାନିସ୍ତାନରେ ଥିବା ଭାରତୀୟ ଦୂତାବାସ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ଥିବା ଭାରତୀୟମାନଙ୍କ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ କରିବା ପାଇଁ ହୋଇଥିବା ଜୟନ୍ତୀ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରର ମୁଖ୍ୟ ନାୟକ ।

୧୯୪୭ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ମାସ ୧୪ ତାରିଖ ଦିନ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପାକିସ୍ତାନ ଗଠନ ହେବା ପରଠାରୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେବଳ ଇସଲାମ୍ ଧର୍ମକୁ ଦୃଢ଼ ଦେଇ କାଶ୍ମୀର ଉପତ୍ୟକାକୁ ଅଧିକାର କରିବା ନିମନ୍ତେ ପାକିସ୍ତାନ ଚକ୍ରାନ୍ତ ପରେ ଚକ୍ରାନ୍ତ କରିଆସୁଛି । ଗତ ୨୦୧୦ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ୧୭ ତାରିଖ ଦିନ ପାକିସ୍ତାନରୁ ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିବା ‘ଦି ନେସନ୍’ ଖବରକାଗଜର ମୁଖ୍ୟ ସମ୍ପାଦକ ମଜିଦ୍ ନିଜାମୀ ଲେଖିଥିଲେ ଯେ, ପାକିସ୍ତାନ ଭାରତକୁ ପରାସ୍ତ କରିବା ସୁନିଶ୍ଚିତ । କାରଣ ପାକିସ୍ତାନର ଅଶୁଅସ୍ତ୍ର ଓ କ୍ଷେପଣାସ୍ତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ଭାରତୀୟ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ।

କାଶ୍ମୀର ପଶ୍ଚିତମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଦେଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଘାଟିରୁ ବିତାଡ଼ିତ କରିବା, ଲଦାଖରେ ଥିବା ବୌଦ୍ଧଧର୍ମାବଲମ୍ବୀମାନଙ୍କୁ ସେଠାରେ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ କରିବାର ଯୋଜନାରେ ସଫଳ ହେବା ଓ ଜେହାଦ ନାମରେ କାଶ୍ମୀରରେ ଆତଙ୍କରାଜ ଚଳାଇ ରଖି ମୁଷ୍ଟିମେୟ କଠୋରପନ୍ଥୀ ମୁଲ୍ଲୁ ମୌଲବୀ ସେଥିରୁ ଭରପୁର ଫାଇଦା ଉଠାଇ ଚାଲିଛନ୍ତି । ଏହି ମୁଲ୍ଲୁ ମୌଲବୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଦ୍ରାସୀ ଓ ମସଜିଦ୍‌ଗୁଡ଼ିକରେ ଭାରତ ବିରୋଧୀ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ଜାରି ରହିଛି ଓ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କୁ ଇସଲାମୀ ଜିହାଦ ସମ୍ପର୍କରେ ତାଲିମ ଦିଆଯାଉଛି ।

ଅଲ୍ ପାର୍ଟି ହୁରିୟାତ କନଫରେନ୍ସ (ଏ.ପି.ଏଚ୍.ସି.) ନେତା ମିରଘାଜ ଉମର ଫାରୁକ୍ ଗତ ୨୦୧୦ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୦ ତାରିଖ ଇଦ୍-ଉଲ୍-ଫିତର ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ହଜାର ହଜାର ଲୋକଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ଯେ ସମସ୍ତେ ଭାରତ ଶାସନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରନ୍ତୁ ।

ଭାରତ ସରକାର କାଶ୍ମୀରବାସୀଙ୍କୁ ଯେଭଳି ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି, ତାହା ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ସଂପ୍ରଦାୟକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିପାରି ନାହିଁ । ଜାମ୍ମୁ-କାଶ୍ମୀରବାସୀଙ୍କୁ

ସମ୍ବିଧାନର ୩୭୦ ଧାରା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ସମୟରୁ ସମ୍ବିଧାନର ପ୍ରଣେତା ତତ୍କୃର ଭାମରାଓ ଆମ୍ବେଦକର ସତର୍କ କରାଇଥିଲେ ଯେ ଏହି ଧାରା ରାଜ୍ୟରେ ବିଚ୍ଛିନ୍ନତାବାଦୀଙ୍କୁ ସୁହାଇବ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ କଥାକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇ ନଥିଲା । ତତ୍କୃର ଆମ୍ବେଦକରଙ୍କର ଆଶଙ୍କା ସତ୍ୟରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ଭାରତ ସରକାର ପୁନର୍ବାର ଜାମ୍ମୁ-କାଶ୍ମୀରବାସୀଙ୍କୁ ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଶାସନ ଦେବା କିମ୍ବା ସେନାବାହିନୀର କ୍ଷମତାକୁ ସଂକୁଚିତ କରିବା ଆଦି ପଦକ୍ଷେପରୁ ନିବୃତ୍ତ ରହିବା ବୁଦ୍ଧିମାନର କାର୍ଯ୍ୟ ହେବ ବୋଲି ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀମାନେ ମନେ କରୁଛନ୍ତି । ଭାରତ ସରକାର ଦୃଢ଼ ହସ୍ତରେ ବିଚ୍ଛିନ୍ନତାବାଦୀମାନଙ୍କୁ ଦମନ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ସେଠାରେ ଆଜନ ଶୃଙ୍ଖଳା ବଜାୟ ରଖିବାକୁ ସମସ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନିଅନ୍ତୁ, କାରଣ ଏବେ ବି କାଶ୍ମୀରର ସଂଖ୍ୟାଧିକ ମୁସଲିମ ଭାରତ ସହିତ ରହିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । ସେମାନେ ଜାଣନ୍ତି ଯେ ଏଠାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଯେଉଁ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ମିଳୁଛି ତାହା ପାକିସ୍ତାନ ଅଧିକୃତ ଆଜାଦ୍ କାଶ୍ମୀରରେ ଚିନ୍ତା କରିବା ମଧ୍ୟ ସ୍ୱପ୍ନ ।



ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ (ଅ)ଧର୍ମ ଅବତାର

୨୦୦୯ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୫ ତାରିଖ ଦିନ ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟର ବରିଷ୍ଠ ଆଇନଜୀବୀ ପ୍ରଶାନ୍ତ ଭୂଷଣ ‘ଡେହେଲିକା’ ପତ୍ରିକାରେ ଏକ ନିବନ୍ଧରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ, ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟର “୧୬ ବା ୧୭ ଜଣ ପୂର୍ବତନ ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧା ହେଉଛନ୍ତି ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ।” ସେ ଯୋଗ ଦେଇ କହିଥିଲେ ଯେ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଏମ୍. ଏସ୍. ପୁଞ୍ଜି, ଏ. ଏସ୍. ଆନନ୍ଦ ଓ ଡାକ୍ତର କେ. ସବରୱାଲାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦୁର୍ନୀତି କରିଥିବାର ଠୋସ୍ ପ୍ରମାଣ ରହିଛି, ଯାହାକୁ ଆଧାର କରି ସେମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମହାଭିଯୋଗ ପ୍ରସ୍ତାବ ଅଣାଯାଇପାରିବ । ପ୍ରଶାନ୍ତ ଭୂଷଣ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ କେତେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଚାରପତିମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦୁର୍ନୀତି ଓ ଅସଂଗତି କରିଥିବାର ଅଭିଯୋଗମାନ ଆଣିଥିଲେ । ଏହିଭଳି ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇଥିବା ଯୋଗୁଁ ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟର ଆତତୋକେଟ୍ ହରିଶ ସାଲଡେ ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ କୋର୍ଟ ଅବମାନନା ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରିଥିଲେ ଯାହାକି ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଚାରାଧୀନ ଅଛି ।

୨୦୧୦ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ ପ୍ରଶାନ୍ତ ଭୂଷଣଙ୍କର ପିତା ୮୫ ବର୍ଷରେ ଉପନୀତ ହୋଇଥିବା ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟର ବରିଷ୍ଠ ଆଇନଜୀବୀ ଓ ଭାରତର ପୂର୍ବତନ ଆଇନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶାନ୍ତିଭୂଷଣ ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟରେ ଏକ ସତ୍ୟପାଠ କରିଆରେ ଅଭିଯୋଗ ଆଣିଥିଲେ ଯେ ୧୬ ଜଣ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଆସନରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବା ବିଚାରପତିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୮ ଜଣ ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ, ଯେଉଁମାନଙ୍କର ନାମ ସେ ଗୋଟିଏ ବନ୍ଦ ଲଫ୍ଟାପାରେ ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟରେ ଦାଖଲ କରିଛନ୍ତି । ସେ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ଯେ, ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ ଅଦାଲତ ଅବମାନନା ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରାଯାଉ । ଭାରତର ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଏକ ସାଧୁ ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛ ନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦେବାର ଚେଷ୍ଟା କରି ଯଦି ତାଙ୍କୁ ଜେଲ୍ ଦଣ୍ଡ ଭୋଗିବାକୁ ପଡେ, ତା’ହେଲେ ସେ ନିଜକୁ ଗୌରବାନ୍ୱିତ ମନେକରିବେ । ତାଙ୍କର ଏହି ଦୃଢ଼ ଉକ୍ତି ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଚକିତ କରି ଦେଇଥିଲା । ଏହିଭଳି ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶମାନେ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ଦୁର୍ନୀତିରେ ଲିପ୍ତ ଅଛନ୍ତି ଜାଣି ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କର ନ୍ୟାୟପାଳିକା ଉପରେ ଥିବା ବିଶ୍ୱାସ ଦୋହଲି ଯାଇଛି । ଏହିସବୁ ଆଲୋଚନା

ହେଉଥିଲାବେଳେ ଆଉ କେତୋଟି ଘଟଣା ମଧ୍ୟ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ନଜରକୁ ଆସି ସାରା ଦେଶରେ ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ।

୨୦୧୦ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ୨୬ ତାରିଖରେ ଆହ୍ଲାବାଦ ହାଇକୋର୍ଟଙ୍କ ଏକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ବିରୋଧରେ ରାଜା ଖାଁଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ପିଟିସନ୍‌ର ବିଚାର କରୁଥିବାବେଳେ ସୁପ୍ରିମ୍ କୋର୍ଟର ବିଚାରପତି ମାନ୍ୟବର ମାର୍କଣ୍ଡେୟ କାର୍ଜୁ ଓ ବିଚାରପତି ଜ୍ଞାନସୁଧା ମିଶ୍ରଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ହୋଇଥିବା ଏକ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଆହ୍ଲାବାଦ ହାଇକୋର୍ଟର କେତେକ ବିଚାରପତିଙ୍କ ବିରୋଧରେ କଟୁ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇଥିଲେ ।

‘ଡେହେଲକା’ ପତ୍ରିକା ଏହି ରାୟର ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ୨୦୧୦ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ୧୮ ତାରିଖ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲା ଯେ, ଭାରତର ସର୍ବପୁରାତନ ଓ ସର୍ବବୃହତ ଆହ୍ଲାବାଦ ହାଇକୋର୍ଟରେ ୧୬୦ ଜଣ ମଂଜୁରାପ୍ରାପ୍ତ ଜଜ୍‌ଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ୭୦ ଜଣ କାର୍ଯ୍ୟରତ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୩୫ ଜଣ ଜଜ୍‌ଙ୍କର ନିକଟ ସଂପର୍କୀୟମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠରେ ମାମଲାମାନ ଲଢି ଅଟ୍ଟବିନ ମଧ୍ୟରେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ରୋଜଗାର କରି ବହୁ ସଂପତ୍ତିର ମାଲିକ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଏହି ଖବର ଉପରେ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇ ଶାନ୍ତି ଭୂଷଣ କହିଥିଲେ ଯେ ଆହ୍ଲାବାଦ ହାଇକୋର୍ଟର ଜଜ୍‌ମାନେ ପରସ୍ପରର ସଂପର୍କୀୟମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରି ଆଜନ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଲୋକତନ୍ତ୍ରରେ ନିହିତ କରାଇଛନ୍ତି । ସେ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଯଦି ଆୟକର ବିଭାଗ ଜଜ୍‌ମାନଙ୍କର ପୁଅ ଓ ସଂପର୍କୀୟମାନଙ୍କର ବାର୍ଷିକ ରିଟର୍ଣ୍ଣକୁ ପରୀକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷା କରିବେ, ତା’ହେଲେ ସେମାନେ କିଭଳି ଅସୁମାରି ଟଙ୍କା ରୋଜଗାର କରିଥିବା କଥା ସେଥିରେ ଦେଖାଇଛନ୍ତି ତାହା ଜଣାପଡିବ । ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ରାକେଶ ଶର୍ମା, ଯାହାଙ୍କ ରାୟକୁ ଜଷ୍ଟିସ୍ ମାର୍କଣ୍ଡେୟ କାର୍ଜୁ ଖାରଜ କରି ଆହ୍ଲାବାଦ ହାଇକୋର୍ଟ ଉପରେ କଟୁ ମନ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ, ତାଙ୍କ ପୁଅ ଗତ ତିନି ବର୍ଷରେ ଅଣା ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ରୋଜଗାର କରିଥିବା କଥା ଆୟକର ରିଟର୍ଣ୍ଣରୁ ଜଣାପଡିଛି । ଭାରତର ପୂର୍ବତନ ଆଟର୍ଣ୍ଣ ଜେନେରାଲ ସୋଲି ସୋରାବଜି ଆହ୍ଲାବାଦ ହାଇକୋର୍ଟରେ ଗତ କିଛିବର୍ଷ ଧରି ଘରୁଥିବା ଘଟଣାଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତାପ୍ରକଟ କରି କହିଛନ୍ତି ଯେ, “ଜଜ୍‌ମାନଙ୍କର ପ୍ରିୟାପ୍ରୀତି ତୋଷଣ ଆଗରୁ ମଧ୍ୟ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହା ବହୁ ଗୁଣରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି ।” ସେ ଭାରତର ବାର୍ କାଉନ୍‌ସିଲକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ସେମାନେ ଏହିଭଳି ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟଜନକ ଘଟଣାରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରନ୍ତୁ । ସୁପ୍ରିମ୍ କୋର୍ଟର ବରିଷ୍ଠ ଆଡ୍‌ଭୋକେଟ୍ ରାମ ଜେଠମାଲାଜି ଜଷ୍ଟିସ୍ ମାର୍କଣ୍ଡେୟ କାର୍ଜୁଙ୍କ ଆହ୍ଲାବାଦ ହାଇକୋର୍ଟଙ୍କ ଜଜ୍‌ମାନଙ୍କ ସଂପର୍କରେ ଦେଇଥିବା ମନ୍ତବ୍ୟକୁ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ସମର୍ଥନ କରିଛନ୍ତି ।

କର୍ଷାଟକ ହାଇକୋର୍ଟର ପୂର୍ବତନ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ପି. ବି. ଦିନାକରନ୍ ନିଜ ପଦବୀର ଅପବ୍ୟବହାର କରି ୪୪୦ ଏକର ଜମିର ମାଲିକାନା ହାସଲ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଭିଯୋଗ ହୋଇଛି । ସେହି ଜମି ଭିତରୁ ୧୯୭ ଏକର ହେଉଛି ସରକାରୀ ଜମି । ଥୁରୁତାଲୁଭାର ଜିଲ୍ଲାର ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ତାଙ୍କ ରିପୋର୍ଟରେ ଜଷ୍ଟିସ୍ ଦିନାକରନ୍ଙ୍କ ଜବରଦସ୍ତୀ ହୋଇଥିବା ସରକାରୀ ଜମିର ପୂର୍ବ ନମ୍ବରଗୁଡ଼ିକର ତାଲିକା ତାମିଲନାଡୁ ସରକାର, କର୍ଷାଟକ ସରକାର ଓ ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ ଜଣାଇଥିଲେ । ଏହିସବୁ ଜମିର ମୂଲ୍ୟ ପାଖାପାଖି ୫୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ହେବ । ଦିନାକରନ୍ ଜଣେ ଦଳିତ ଶ୍ରେଣୀର ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇଥିବାରୁ ଉଭୟ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ଅଭିଯୋଗକୁ ଅଣଦେଖା କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ କର୍ଷାଟକର ଆଇନଜୀବୀମାନେ ଏହି ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିଦ୍ରୋହ ଘୋଷଣା କରି ଦିନାକରନ୍ଙ୍କୁ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ପୁରାଇ ଦେଲେ ନାହିଁ କି କାମ କରିବାକୁ ଦେଲେ ନାହିଁ । ଆଇନଜୀବୀମାନଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ଥିଲା ୪୪୦ ଏକର ଜମି କିଛି କମ୍ କଥା ନୁହେଁ । କର୍ଷାଟକର ଆଇନଜୀବୀମାନେ ଅଭିଯୋଗ କରୁଥିଲେ ଯେ ଗରିବ ଦଳିତଙ୍କୁ ସରକାର ବଂଚିବାର ନିମ୍ନତମ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇବାର ବ୍ୟର୍ଥ ହେଉଥିବା ବେଳେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସ୍ତରରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କୁ ଅହେତୁକ ସାହାଯ୍ୟ ସହଯୋଗ ଯୋଗାଇଦେବା ଓ ସେମାନଙ୍କ ଦୁର୍ନୀତିକୁ ଅଣଦେଖା କରିବା ଆଦୌ ଗ୍ରହଣ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ । ଏହି ଆଇନଜୀବୀମାନଙ୍କର ସମୁଦ୍ଧ ଆନ୍ଦୋଳନ ଯୋଗୁଁ ଦିନାକରନ୍ଙ୍କର ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟରେ ଜଜ୍ ହୋଇଥିବା ନିୟୁକ୍ତି ବାତିଲ ହୋଇଥିଲା ଓ ସେ କର୍ଷାଟକର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ପଦରୁ ମଧ୍ୟ ଅପସାରିତ ହୋଇଥିଲେ ।

୨୦୧୦ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ମାସ ଆରମ୍ଭରୁ ସୁପ୍ରିମ୍ କୋର୍ଟର ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତି ଜଷ୍ଟିସ୍ କେ. ଜି. ବାଲକୃଷ୍ଣନ୍ଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ଦୁଇଜଣ ଜାମାତା ପି. ଭି. ଶ୍ରୀନିଜନ ଓ ଏମ୍. ଜେ. ବେନି ଏବଂ ଭାଇ କେ. ଜି. ଭାସ୍କରନ୍ (୨୦୦୭ ମସିହା ପରଠାରୁ) ବହୁ ସଂପତ୍ତିର ଅଧିକାରୀ ହୋଇଛନ୍ତି ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ପି. ଭି. ଶ୍ରୀନିଜନ୍ ୨୦୦୬ ମସିହାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବା କେରଳର ବିଧାନସଭା ନିର୍ବାଚନରେ କଂଗ୍ରେସ ତରଫରୁ ପ୍ରତିଦ୍ଵନ୍ଦ୍ବିତା କରିବା ସମୟରେ ତାଙ୍କ ସଂପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟ ୨୫ ହଜାର ଟଙ୍କା ଏବଂ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ କେ. ବି. ସୋନି ମାତ୍ର ୨୯ ସେଣ୍ଟ ଜମିର ଅଧିକାରିଣୀ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ । ସେ ଦୁଇଜଣ କେରଳ ହାଇକୋର୍ଟରେ ଓକିଲାତି କରନ୍ତି । ୨୦୦୯ ମସିହାରେ ସେମାନେ ତାଙ୍କର ସଂପତ୍ତି ୩୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ବୋଲି ଆୟକର ବିଭାଗକୁ

ଜଣାଇଥିଲେ । କୌଣସି ମକଦ୍ଦମା ଲଢ଼ୁ ନଥିବା ଏହି ସ୍ବାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଏତେ ଅର୍ଥ କିଭଳି ପାଇଲେ ତାହା ବାଲକୃଷ୍ଣନ୍ଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ବିନା ଯେ ଅସମ୍ଭବ ଏହା ଚର୍ଚ୍ଚାର ବିଷୟ ହୋଇଛି । ସେମାନେ ‘ଓପିନିଅନ’ ନାମରେ ଗୋଟିଏ କନୁଲଟାନ୍ସି ଫାର୍ମ ଗଠନ କରି ଆଜନ ପରାମର୍ଶ ଦେବା ଆଳରେ ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟରେ ହେଉଥିବା ମକଦ୍ଦମାର ପରାମର୍ଶଦାତା ସାଜି ଅନ୍ୟାୟ ଉପାୟରେ ଅର୍ଥର ଅଧିକାରୀ ହୋଇଛନ୍ତି ବୋଲି ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଚର୍ଚ୍ଚା ହେଉଛି । କେରଳର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଭି. ଏସ୍. ଅରୁଣଦାନନ୍ଦନ, ଶ୍ରୀନିଜନଙ୍କ ନାମରେ ଆୟରୁ ଅଧିକ ସଂପତ୍ତି ଠୁଳ କରିଥିବା ଅଭିଯୋଗରେ ଭିଜିଲାନ୍ସ ତଦନ୍ତର ଆଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଜଷ୍ଟିସ୍ ବାଲକୃଷ୍ଣନ୍ ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଥିଲାବେଳେ ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟତମ ଜାମାତା ଆଡଭୋକେଟ ଏମ୍. ଜେ. ବେନି (ଦ୍ଵିତୀୟ ଝିଅ କେ. ବି. ରାଣୀଙ୍କ ସ୍ବାମୀ)ଙ୍କ ଆୟ ନାଟକୀୟ ଭାବରେ ୬ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ ୮୦ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା । ସେ କୋଟି ନିକଟରେ ଜମିଜମା (ରିୟଲ ଇଷ୍ଟେଟ) ବ୍ୟବସାୟରୁ ଏଭଳି ବିପୁଳ ଅର୍ଥ ରୋଜଗାର କରିଥିବା କଥା ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆସିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ଜମିର ମୂଲ୍ୟ ବହୁକୋଟି ଟଙ୍କା ହେବ ବୋଲି ଆକଳନ କରାଯାଇଛି । ଜଷ୍ଟିସ୍ କେ. ଜି. ବାଲକୃଷ୍ଣନ୍ଙ୍କ ଭାଇ କେ. ଜି. ଭାସ୍କରନ୍ ଏବଂ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ରଥନାମ୍ମା ଡିଡିଜାଲ ଜିଲ୍ଲାରେ ବହୁ ଭୂସଂପତ୍ତିର ଅଧିକାରୀ ହୋଇଛନ୍ତି ବୋଲି ଅଭିଯୋଗ ହୋଇଛି । କେ. ଜି. ଭାସ୍କରନ୍ ଜଣେ ସରକାରୀ ଓକିଲ । ତେଣୁ କେରଳର ଆଡଭୋକେଟ ଜେନେରାଲ ସି. ପି. ସୁଧାକର ପ୍ରସାଦ ଭାସ୍କରନ୍ଙ୍କୁ ସରକାରୀ ଓକିଲ ପଦରୁ ଇସ୍ତଫା ଦେବାକୁ କିମ୍ବା ଛୁଟିରେ ଯିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେବା ପରେ ସେ ମେଡିକାଲ ଲିଭ୍ରେ ଯାଇଥିଲେ । ଏହିସବୁ ଦୁର୍ନୀତି, ପ୍ରିୟାପ୍ରୀତି ତୋଷଣରେ ଛଦି ହୋଇପଡ଼ିଥିବା କେ. ଜି. ବାଲକୃଷ୍ଣନ୍, ଯେ କି ମାନବିକ ଅଧିକାର ଆନ୍ଦୋଳନର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଅଛନ୍ତି ତୁରନ୍ତ ନିଜ ପଦବାରୁ ଇସ୍ତଫା ଦିଅନ୍ତୁ ବୋଲି ଚାରିଆଡ଼େ ଦାବି ହେଉଛି । ୨୦୧୧ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ମାସ ୪ ତାରିଖରେ ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟର ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଭି. ଆର. କ୍ରିଷ୍ଣା ଆୟାର ଗଣମାଧ୍ୟମରେ କେ. ଜି. ବାଲକୃଷ୍ଣନ୍ଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଆସିଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକର ଏକ ବିଚାର ବିଭାଗୀୟ ତଦନ୍ତ ହେଉ ବୋଲି ଦାବୀ କରିଥିଲେ ।

ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଥିଲାବେଳେ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି କେ. ଜି. ବାଲକୃଷ୍ଣନ୍ ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଜନ ବଳରେ ଜଜ୍ମାନଙ୍କଠାରୁ ସେମାନଙ୍କର ସଂପତ୍ତି ତାଲିକା ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ବିରୋଧ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏ ସଂପର୍କରେ ଥିବା ଆଜନର ସଂଶୋଧନ କରିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବିଭିନ୍ନ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିମାନଙ୍କର ସାଧୁତା ଓ ସଜ୍ଜୋତା ଉପରେ ଯେଭଳି ଅଭିଯୋଗମାନ ଆସୁଛି ସେ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ସମସ୍ତେ ନିଜର ସଂପତ୍ତି ତାଲିକା ସର୍ବସାଧାରଣରେ ପ୍ରକାଶ କରିଦେବା ବୋଧହୁଏ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ହେବ ବୋଲି ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀମାନେ ମତ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । କର୍ଷାତକ ରାଜ୍ୟର ବାର୍ କାଉନସିଲ୍ ସଭ୍ୟମାନେ ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ସମୂହ ଭାବରେ ଯେଭଳି ପ୍ରତିବାଦ ଢେଙ୍କାଇଲେ ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟର ଓ ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟର ବାର କାଉନସିଲର ସଦସ୍ୟମାନେ ସେହିଭଳି ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ବିଚାରପତିମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନ କଲେ ନ୍ୟାୟପାଳିକାର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ରକ୍ଷା କରାଯାଇପାରିବ ।

ଦେଶର ଅଧିକାଂଶ ବିଚାରପତି ଦୁର୍ନୀତିମୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ହେଁ ଅଳ୍ପ କେତେକଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଦମାରୁ ନ୍ୟାୟପାଳିକା ନିନ୍ଦିତ ହେଉଛି । ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦୁର୍ନୀତି କରିଥିବାର ଅଭିଯୋଗ ଆସିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟର ବିଷୟ । ନ୍ୟାୟପାଳିକାର ନିରପେକ୍ଷତା ଓ ବିଶ୍ୱସନୀୟତା ଉପରେ ଗଣତନ୍ତ୍ର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ଭରଶୀଳ । କୌଣସି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ନ୍ୟାୟପାଳିକାର ସମ୍ମାନ ହାନି ହେବା ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ନୁହେଁ ।



ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ୍ : ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଅସ୍ତ୍ର

ଆଲେନ୍ ଅକ୍ଟୋବିଆନ ହ୍ୟୁମ ଭାରତରେ ଇଂରେଜ ଶାସନର ଆଭିମୁଖ୍ୟକୁ ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ କହିଥିଲେ, “ବ୍ରିଟିଶ ପ୍ରଶାସନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କୁ ଅବିଶ୍ୱାସ କରିବା ଭିତ୍ତି ଉପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ।” ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନ ସମୟରେ ସରକାରୀ ଦସ୍ତରମାନଙ୍କରେ କ’ଣ ଘଟୁଛି ତାହା ଯେଉଁଳି ସାଧାରଣ ଲୋକ ଜାଣି ନ ପାରିବେ ସେଥିପାଇଁ ୧୯୨୩ ମସିହାରେ ‘ଅଫିସିଆଲ ସିକ୍ରେଟ ଆକ୍ଟ’ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା । ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀମାନେ ନିଜକୁ ସାଧାରଣ ଜନତାର ସେବକ ନ ଭାବି ଶାସକ ଭାବିବାରୁ ଗରିବ ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ଅବସ୍ଥାରେ କୌଣସି ଆଖିଦୃଶିଆ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲାନାହିଁ ଏବଂ ଅପର ପକ୍ଷରେ ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କ ହିତ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅର୍ଥ ନେତା ଓ ‘ବାବୁ’ମାନେ ହରିଲୁଟ କରିବାରେ ଲାଗିଲେ । ସବୁ ମୁଳରେ ରହିଲା ‘ଗୋପନୀୟତା’ର ଦ୍ୱାହି । ଏହି ଗୋପନୀୟତାକୁ ଅସ୍ତ୍ର କରି ଦୁର୍ନୀତି ବ୍ୟାପ୍ତ ଏଭଳି ଭାବରେ ବ୍ୟାପିଲା ଯେ ବିଦେଶୀ ବ୍ୟାଙ୍କମାନଙ୍କରେ ଗଚ୍ଛିତ ଥିବା ଭାରତର ଚାରି ଶହ ଲକ୍ଷ କୋଟି ଟଙ୍କାର କଳାଧନକୁ ଦେଶକୁ ଫେରାଇ ଆଣିବାକୁ ଆନ୍ନା ହଜାରେ, ସ୍ୱାମୀ ରାମଦେବ ଓ ସ୍ୱାମୀ ଅଗ୍ନିବେଶ, ଅରବିନ୍ଦ କେଜରିୱା ପ୍ରଭୃତିଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଛି ।

ସାରା ଦେଶଟା ଏବେ ଦୁର୍ନୀତିରେ ବୁଡ଼ିଯାଇଛି ଏବଂ ନେତା ଓ ଅଫିସରମାନେ ହାତକୁ ହାତ ଛଦି ଦୁର୍ନୀତିରେ ଉବୁତୁକୁ ହେଉଛନ୍ତି । ଦେଶରେ ଦୁର୍ନୀତି ବିଲୋପ ପାଇଁ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ୍‌ର ପ୍ରଣୟନ ଦିନଠାରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ପ୍ରଥମେ ୧୯୭୫ ମସିହାରେ ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟ ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ବନାମ ରାଜନୀରାୟଣଙ୍କ ମୋକଦ୍ଦମାର ବିଚାର କରି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଦେଇଥିଲେ ଯେ ସରକାର ଲୋକଙ୍କଠାରୁ କୌଣସି ତଥ୍ୟ ଗୋପନ ରଖିପାରିବେ ନାହିଁ । ୧୯୮୧ ମସିହାରେ ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟ ଏସ. ପି. ଗୁପ୍ତା ବନାମ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ମୋକଦ୍ଦମାର ରାୟ ଦେଇ କହିଥିଲେ ଯେ ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା ୧୯ (୧-ଏ)ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ‘ରାଜତ ଟୁ ସିଡ, ଏଣ୍ଡ ଏକ୍ସପ୍ରେସନ’ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କୁ ତଥ୍ୟ ଜାଣିବାର ଅଧିକାର ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଇଛି ।

୧୯୮୨ ମସିହାରେ ଗଠିତ ହୋଇଥିବା ମାଧ୍ୟମ କମିଶନ ୧୯୮୯ ମସିହାରେ ସୁପାରିଶ କରିଥିଲେ ଯେ ‘ଅଫିସିଆଲ ସିକ୍ରେଟ ଆକ୍ଟ-୧୯୨୩’କୁ ବାତିଲ କରାଯାଉ । ପୂର୍ବତନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଭି. ପି. ସିଂହ ମଧ୍ୟ ସୂଚନା ଅଧିକାରକୁ ଏକ ମୌଳିକ ଅଧିକାର

ରୂପେ ଘୋଷଣା କରିବାକୁ ମନସ୍ଥ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତାହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରି ନଥିଲା । ୧୯୮୦ ମସିହାଠାରୁ ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ ପ୍ରଣାତ କରିବାକୁ ରାଜସ୍ଥାନର ମଜବୁତ କିଶାନ ଶକ୍ତି ସଂଗଠନ ଅରୁଣା ରାୟଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ସାରା ଦେଶରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଅନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କ ସହଯୋଗରେ କୋରଦାର ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ୧୯୯୫ ମସିହାରେ ‘ପ୍ରେସ କାଉନସିଲ୍ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ’ ପ୍ରିତମ ଅଫ୍ ଜନଫରମେଶନ ବିଲର ଏକ ଖସଡା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଯେଉଁ ସୂଚନାଗୁଡ଼ିକୁ ବିଧାନସଭା କିମ୍ବା ସଂସଦରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇପାରିବ ତାହା ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କୁ ଉପଲବ୍ଧ ହେଉ ବୋଲି ଦାବୀ କରିଥିଲେ । ଏନ.ଡି.ଏ. ସରକାରଙ୍କ ସମୟରେ ୨୦୦୦ ମସିହାରେ ‘ପ୍ରିତମ ଅଫ୍ ଜନଫରମେଶନ୍ ବିଲ୍’ ସଂସଦରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେହି ବିଲରେ ବହୁ ସଂଶୋଧନର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତାହା ପାରିତ ହୋଇପାରି ନଥିଲା । ଯୁ.ପି.ଏ. ସରକାର ୨୦୦୫ ମସିହା ମେ’ ମାସରେ ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟରେ ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ (ଆର.ଟି.ଆଇ.) ପାରିତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାହା ସେହି ବର୍ଷ ଜୁନ ୧୫ ତାରିଖରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କର ସ୍ୱାକୃତି ଲାଭ କଲାପରେ ଆଇନରେ ପରିଣତ ହେଲା । ସେହିଦିନଠାରୁ ଆଇନର କେତେକ ଧାରା ଲାଗୁ ହେଲା ଏବଂ ତା’ର ୧୨୦ ଦିନ ପରେ ଅର୍ଥାତ୍ ୨୦୦୫ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ୧୨ ତାରିଖଠାରୁ ଜାମ୍ମୁ ଓ କାଶ୍ମୀର ରାଜ୍ୟକୁ ଛାଡି ଭାରତର ସବୁ ରାଜ୍ୟରେ ଏହି ଆଇନର ସମସ୍ତ ଧାରା ଲାଗୁ ହେଲା ।

ପ୍ରଶାସନକୁ ଅଧିକ ସ୍ୱଚ୍ଛ, ଉତ୍ତରଦାୟୀ ଓ ଦୁର୍ନୀତିମୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଅସ୍ତ୍ର ଏବଂ ଏହି ଅସ୍ତ୍ର ବଳରେ ଗୋପନୀୟତା ନାମରେ ଲୋକଙ୍କୁ ଆଉ ଠକିବା ସମ୍ଭବ ହେବ ନାହିଁ । ଲୋକଙ୍କ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା ଖବର ଓ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ କେହି ଲୁଚାଇ ରଖିପାରିବେ ନାହିଁ । ବ୍ଲକ୍, ତହସିଲ, ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ନିର୍ମାଣ ବିଭାଗ ପ୍ରଭୃତି ଅଫିସରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସଚିବାଳୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ହେବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରିଛି । କେବଳ ଦେଶର ନିରାପତ୍ତା ଓ ବୈଦେଶିକ ନୀତି ସହ ସଂପର୍କିତ ଏଗାରଟି ବିଷୟକୁ ବାଦ୍ ଦେଲେ ସରକାର କ’ଣ କରୁଛନ୍ତି ସେ ବିଷୟରେ ତଥ୍ୟ ହାସଲ କରିବା ଅଧିକାର ସବୁ ନାଗରିକଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଛି ।

ଫଂଚାୟତଠାରୁ ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟ ଯାଏ, ମୁନସିଫ କୋର୍ଟଠାରୁ ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟ ଯାଏ, ଆର.ଆଇ. ଅଫିସଠାରୁ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଯାଏ, ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟଠାରୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଯାଏ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ହେଉ କିମ୍ବା ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ହେଉ କୌଣସି ସରକାରୀ ଅନୁଦାନ ପାଉଥିବା ବେସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା ବା ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ ସମସ୍ତେ ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ସୂଚନା

ଅଧିକାର ଆଇନ୍‌ର ସୁଚାରୁରୂପେ ପରିଚାଳନା କରିବାକୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସୂଚନା ଆୟୋଗ ଗଠନ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ଆୟୋଗରେ ମୁଖ୍ୟ ସୂଚନା ଆୟୁକ୍ତ ଓ ଦଶ ଜଣ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସୂଚନା ଆୟୁକ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି । ସେହିଭଳି ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ ମୁଖ୍ୟ ସୂଚନା ଆୟୁକ୍ତ ଓ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ବିବେଚନା କରି ସର୍ବାଧିକ ଦଶ ଜଣ ସୂଚନା ଆୟୁକ୍ତ ନିଯୁକ୍ତ କରିପାରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି ।

ଗତ ଛ' ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଭାରତରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥିବା ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ୍‌କୁ ଏକ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଆଇନ୍ ଭାବରେ ଜନସାଧାରଣମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଚାରିତ କରାଯାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅମଳାତନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ପେଶ୍ତ ଯୋଗୁଁ ଏଭଳି ପଛଟିମାନ ଖଞ୍ଜି ଦିଆଯାଇଛି ଯେ ତାକୁ ଅନୁସରଣ କରି ଠିକ୍ ଉତ୍ତର ପାଇବା କାଠିକର ପାଠ । ସାଧାରଣ ଲୋକଟିଏ ଦୁର୍ନୀତି ଓ ଅନ୍ୟାୟର ଶିକାର ହେଉଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ସୂଚନା ଆଇନ୍‌ର ଉପଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଆଗଭର ହେଉନାହିଁ । ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ୍‌ର ନିୟମାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲାବେଳେ ଅମଳାତନ୍ତ୍ରୀମାନେ କୌଶଳରେ ଏଭଳି ମାରପେଶ୍ତ କରିଛନ୍ତି ଯେ ତାହା ଦେଉଳଠାରୁ ମୁଖଶାଳୀ ବଳିଗଲାଭଳି ମନେହେଉଛି । ଉଦାହରଣ ସ୍ଵରୂପ ଫାଇଲରେ ଦିଆଯାଉଥିବା ନୋଟିଂକୁ ଗୋପନୀୟ ରଖାଯିବାକୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଚାର ପକ୍ଷରୁ ଡ୍ଵେବସାଇଟ୍‌ରେ ପ୍ରସାର କରିବା ସହିତ ତାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିନେବା ପାଇଁ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଉପରେ ଚାପ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଛି । ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ସୂଚନା ପାଇବା ଅଧିକାର ଆଇନ୍ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତାଲିମ ଦେଇଥିବା “କମନ୍ ଡ୍ଵେଲ୍‌ଥି ହ୍ୟୁମନ୍ ରାଇଟ୍‌ସ୍ ଇନିସିଏଟିଭ” ସଂସ୍ଥା ଏହାର ତାବ୍ତ ବିରୋଧ କରିଛି । ବିଶ୍ଵରେ ୬୬ଟି ଦେଶରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ୍ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଛି । ଭାରତରେ ଏହାର ସଠିକ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ନ ହେବାର ପ୍ରଧାନ କାରଣ କେନ୍ଦ୍ରରେ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟରେ ସୂଚନା ଆୟୁକ୍ତ ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଉଥିବା ଅଧିକାରୀ ବ୍ୟକ୍ତି ପୂର୍ବତନ ପ୍ରଶାସକ । ଏହି ଆଇନ୍‌ରେ ରହିଥିବା ଚୁଚିବିଚୁପତିକୁ ସୁଧାରିବାକୁ ଆନ୍ଧ୍ର ହଜାରେଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଶୈଳେଶ ଗାନ୍ଧୀ, ଲେଫ୍ଟନାଣ୍ଟ ଜେନେରାଲ ଏସ୍. ପତିବର୍ମନ, ଆନନ୍ଦ ସ୍ଵରୂପ, ଏମ୍. ଶ୍ରୀଧର ଏବଂ ଏସ୍. ଏସ୍. ଖୁଣ୍ଟିଆଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ କମିଟି ୧୭ ଦଫା ସମ୍ମିଳିତ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ସରକାରଙ୍କୁ ଦେଇଥିଲେ । ସେଥିରେ ସିଭିଲ ସୋସାଇଟି (ଉଦ୍‌ବିପାକ)କୁ ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ୍‌କୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରେ ନିଯୋଜିତ କରିବା, ସ୍କୁଲ-କଲେଜମାନଙ୍କରେ ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ୍‌କୁ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ସାମିଲ କରିବା ଆଦି ପ୍ରସ୍ତାବମାନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା । ଏହାକୁ ସରକାର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରେ ଉତ୍ସାହ ଦେଖାଇ ନାହାନ୍ତି । ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ ବିହାର ଭଳି ରାଜ୍ୟରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନୀତିଶ କୁମାରଙ୍କର ପ୍ରୋସାହନରେ କେତେକ ବେସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା ବିଶେଷକରି ‘ପରିବର୍ତ୍ତନ’

ନାମରେ ଏକ ଏନ.ଜି.ଓ., ଆର.ଟି.ଆଇ ଦରଖାସ୍ତକାରୀଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ପରାମର୍ଶ ଦେବାକୁ ଏକ ହେଲପ ଲାଇନ୍ ସର୍ଭିସ୍ ପ୍ରାପନ କରି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ଏକ ଆଦର୍ଶ ଅନୁଷ୍ଠାନ ରୂପେ ପରିଗଣିତ ହୋଇଛି ।

ସଂସଦରେ ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ ୨୦୦୫ ମସିହା ମେ' ମାସରେ ପାରିତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଦେଶର ୯ଟି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ୍ ପ୍ରଚଳନ କରିସାରିଥିଲେ । ସେହି ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ହେଲା - ତାମିଲନାଡୁ, ଗୋଆ, ରାଜସ୍ଥାନ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ, ଦିଲ୍ଲୀ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ର, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ, ଆସାମ ଏବଂ ଜାମ୍ମୁ ଓ କାଶ୍ମୀର । ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନର ଏହି ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କରେ ସଫଳ ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା କେତେକାଂଶରେ ଲୋକମାନେ ଉପକୃତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଦେଶର କେତେକ ବଡ଼ ବଡ଼ ଦୁର୍ନୀତି ଯଥା - ବ୍ୟାଙ୍କ ରଣ ଦୁର୍ନୀତି, ଆଦର୍ଶ ହାଉସିଂ ସୋସାଇଟି ଦୁର୍ନୀତି, ରାଜ୍ୟଗୋଷ୍ଠୀ କ୍ରୀଡ଼ା ଦୁର୍ନୀତି, ଟୁ ଜି ସ୍ୱେକ୍ସମ ଦୁର୍ନୀତି ପ୍ରଭୃତି ଦୁର୍ନୀତିକୁ ପର୍ଦ୍ଦାଫାସ କରିବାରେ ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନର ପ୍ରୟୋଗ ବିଶେଷ ସହାୟକ ହୋଇଛି । ୧୧୫ କୋଟି ଜନସଂଖ୍ୟା ବିଶିଷ୍ଟ ଆମ ଦେଶରେ ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଠ ଲୋକ ଆଜି ମଧ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ, ବସ୍ତ୍ର, ବାସଗୃହ, ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ପରି ସର୍ବନିମ୍ନ ସୁବିଧାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଦେଶର ନେତା, ପୂଜିପତି, ଅମଳାତନ୍ତ୍ର ମିଳିମିଶି ଦେଶର ସମ୍ପଦକୁ ଲୁଚ୍ କରିବା ଫଳରେ ଏପରି ସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ଏହି ଲୁଚ୍ କୁ ଧରାଇଦେବାରେ ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ୍ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ସହାୟକ ହୋଇଛି ଏହା ନିଃସନ୍ଦେହ ।

ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ୍ ନ ଥିଲେ ହାସାନ୍ ଅଲ୍ଲୁଙ୍କ ଭଳି ୫୦ ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ପରିମାଣର ଆୟକର ଟିକସ ବକେୟା ରଖିଥିବା ଓ ୪୦ ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କା ବିଦେଶୀ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଜମା ରଖିବା ତଥ୍ୟ ପଦାକୁ ଆସିପାରି ନଥାନ୍ତା ।

ଆମ ଦେଶକୁ ଦୁର୍ନୀତିମୁକ୍ତ କରିବାକୁ ରାଜନୈତିକ ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତିର ଅଭାବ ରହିଛି । କାରଣ ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟକ୍ତି, ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଗର ପ୍ରଶାସକ ଓ ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ହିଁ ଦୁର୍ନୀତି ଉପାୟରେ କଳାଧନ ଠୁଳ କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଗଣତନ୍ତ୍ରର ବିଧି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଧୈର୍ଯ୍ୟର ସହିତ ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ୍‌କୁ ପ୍ରୟୋଗ କଲେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଯେ ଜନସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦେବ, ଏହା ବିଶିଷ୍ଟ ଆଇନଜୀବୀ ରାମକେଠମାଳୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାୟର ହୋଇଥିବା କଳାଧନ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ମାମଲା ଶୁଣାଣି ବେଳେ ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟର ମାନ୍ୟବର ବିଚାରପତି ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଟି. ସୁଦର୍ଶନ ରେଡ୍ଡି ଓ ଏସ୍. ଏସ୍. ନିର୍ଜର ଦେଇଥିବା ତାଙ୍କର ରାୟରୁ ଜଣାପଡିଥିଲା ।

ଦୁର୍ନୀତି ବିଲୋପ ପାଇଁ ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ୍ ଆମ ଦେଶରେ ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଅସ୍ତ୍ର ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ ହେବ ଏହା ଆଶା କରାଯାଇପାରେ ।



ଭାରତରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ଅଗଷ୍ଟ ବିପ୍ଳବର ପଦଧ୍ଵନି

୧୯୪୭ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୮ ତାରିଖରେ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧି ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କୁ ‘ଭାରତଛାଡ଼’ ଡାକରା ଦେଇ ଭାରତବାସୀଙ୍କୁ ଦେଶର ସ୍ଵାଧୀନତା ହାସଲ ପାଇଁ ‘କର ବା ମର’ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଭାଗ ନେବାକୁ ଆହ୍ଵାନ କରିଥିଲେ । ଏହି ‘ଅଗଷ୍ଟ ବିପ୍ଳବ’ ଯୋଗୁଁ ଭାରତ ସ୍ଵାଧୀନତା ଲାଭ କରିଥିଲା । ଦେଶ ରାଜନୈତିକ ସ୍ଵାଧୀନତା ହାସଲ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଦେଶରେ ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ସାମାଜିକ ବୈଷମ୍ୟ ଦୂର ହୋଇନଥିଲା । ସ୍ଵାଧୀନତାର ୬୩ ବର୍ଷ ପରେ ଦେଶକୁ ଦୁର୍ନୀତିମୁକ୍ତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଗାନ୍ଧିବାଦୀ ଆନ୍ନା ହଜାରେ ଏକ କଠୋର ଜନ ଲୋକପାଳ ବିଲ୍ ସଂସଦରେ ପାରିତ କରାଇବାକୁ ଦାବି କରି ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଡକ୍ଟର ମନମୋହନ ସିଂହଙ୍କୁ ଏକ ପତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ୨୦୧୧ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୧୮ ତାରିଖରେ ଜଣାଇଦେଇଥିଲେ । ଆନ୍ନାଙ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଦ୍ଵିତୀୟ ଅଗଷ୍ଟ ବିପ୍ଳବ ଫଳରେ ଭାରତବର୍ଷରେ ଏକ ଦୁର୍ନୀତିମୁକ୍ତ ଓ ଶୋଷଣବିହୀନ ସମାଜ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହେବେ ବୋଲି ଦେଶବାସୀ ଆଶା ରଖିଛନ୍ତି ।

ଜନ ଲୋକପାଳ ଟିଠା ବିଲ୍ ସମ୍ପର୍କରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କର ସଂସଦୀୟ ବିଭାଗ ସୂତ୍ରରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ଆନ୍ନା ହଜାରେଙ୍କ ସାମାଜିକ ଗୋଷ୍ଠୀର ମୁଖ୍ୟ ଦାବି ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ, ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତି ଓ ଉଚ୍ଚ ବିଚାର ବିଭାଗୀୟ ବିଚାରପତିମାନଙ୍କୁ ଲୋକପାଳ ପରିସରଭୁକ୍ତ କରିବାକୁ ଗ୍ରହଣ ନ କରି ସରକାର ନିଜସ୍ଵ ଲୋକପାଳ ବିଲ୍ ଟିଠା ପ୍ରସ୍ତୁତିକୁ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ କରିଛନ୍ତି । ଲୋକପାଳ ବିଲ୍ ଟିଠା କମିଟିରେ ସଭ୍ୟ ଥିବା ପାଞ୍ଚ ଜଣାତମ ମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ, ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତି ଓ ଅନ୍ୟ ଉଚ୍ଚ ବିଚାର ବିଭାଗୀୟ ବିଚାରପତିମାନଙ୍କୁ ଲୋକପାଳ ପରିସରଭୁକ୍ତ କରିବା ପ୍ରସ୍ତାବର ଘୋର ବିରୋଧ କରିଥିଲେ । ୨୦୦୧ ମସିହାରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଅର୍ଥମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରଣବ ମୁଖାର୍ଜୀ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଲୋକପାଳଙ୍କ ପରିସରଭୁକ୍ତ କରିବାକୁ ଦୃଢ଼ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏବେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଲୋକପାଳ ପରିସରଭୁକ୍ତ ନ ହୁଅନ୍ତୁ ବୋଲି ମତ ଦେଉଛନ୍ତି । ଟିଠା ପ୍ରସ୍ତୁତି ବେଳେ ଆନ୍ନା ହଜାରେଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ମଧ୍ୟ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତିବାଦକୁ ସରକାରୀ ସଦସ୍ୟମାନେ ଗ୍ରହଣ କଲେନାହିଁ । ସରକାରଙ୍କ ମତିଗତି ଓ କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ପ୍ରତୀତ ହେଉଛି ଯେ ଜନଲୋକପାଳ ବିଲ୍ରେ ଥିବା ସର୍ବଗୁଡ଼ିକୁ

ଗ୍ରହଣ କଲେ ଏହା ସରକାରରେ ଥିବା ଅଧିକାଂଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଅମଳାତନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର କଳା କାରନାମାକୁ ପଦାରେ ପକାଇଦେବ ଏବଂ ସେମାନେ ନିହିତ ହେବେ ।

ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ନାଗରିକ ସମାଜ (ସିଭିଲ ସୋସାଇଟି)ର ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି । ଭାରତରେ ଦୁର୍ନୀତି ସାମାଜିକ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିଥିବାରୁ ଦେଶବାସୀ ଆନ୍ଧ୍ର ହଜାରେ ଓ ବାବା ରାମଦେବଙ୍କ ନେତୃତ୍ବରେ ଦୁର୍ନୀତି ବିରୋଧରେ ହେଉଥିବା ନୂତନ ଜାଗରଣ ଓ ଗଣଆନ୍ଦୋଳନରେ ଲମ୍ପ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି । ଦେଶରେ ଦୁର୍ନୀତି କରି ବିଦେଶର ବ୍ୟାଙ୍କମାନଙ୍କରେ ଜମା ରଖିଥିବା ୪ ଶହ ଲକ୍ଷ କୋଟି ଟଙ୍କା ଫେରାଇ ଆଣିବାକୁ ବାବା ରାମଦେବ ଦାବି କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ଦେଶବାସୀଙ୍କର ଅକୁଣ୍ଠ ସମର୍ଥନ ରହିଛି । ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଡକ୍ଟର ମନମୋହନ ସିଂହଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକାଳରେ ହୋଇଥିବା ୨ କି ସ୍ବେଚ୍ଛୁମ ଷ୍ଟାମ୍ପ, ରାଜ୍ୟଗୋଷ୍ଠୀ କ୍ରୀଡ଼ା ମହାଦୁର୍ନୀତି ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆସିଛି । କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ୨୦୦୬ ମସିହାରୁ ୨୦୦୯ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିନା ଟେକ୍ସଟରେ ଘରୋଇ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କୁ ୭୬ଟି କୋଇଲା ଖଣି ଲିଜ୍ ଆକାରରେ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଛନ୍ତି । ଏଥିରେ ସରକାରଙ୍କର ୩୫ ଲକ୍ଷ କୋଟି ଟଙ୍କା ରାଜସ୍ବ କ୍ଷତି ଘଟିଛି । ଅତୀତରେ ‘ଭୋରା କମିଟି’ ଦେଇଥିବା ମତ - ଦେଶରେ କଳାଟଙ୍କା ଓ ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାରକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଏକ ସମାନ୍ତରାଳ ସରକାର ଚାଲିଛି, ଯେଉଁଥିରେ ରାଜନେତା, ପ୍ରଶାସକ, ପୋଲିସ, ମାଫିଆ ଓ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଅସାଧୁ ମେଣ୍ଟ ହାତକୁ ହାତ ମିଳାଇ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି, ତାହାର ସତ୍ୟତା ପୁନର୍ବାର ପ୍ରତିପାଦିତ ହୋଇଛି । ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଡକ୍ଟର ମନମୋହନ ସିଂହ ନିଜେ ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ସମୟରେ ହୋଇଥିବା ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାରକୁ ରୋକିବାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସମର୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି । ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟ ପୂର୍ବତନ କେନ୍ଦ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ଏ. ରାଜାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ ଉପରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାରେ କାହିଁକି ତେରି କଲେ ତାହା ଏକ ସତ୍ୟପାଠ ଜରିଆରେ କୋର୍ଟକୁ ଜଣାନ୍ତୁ ବୋଲି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ବିଚାର ବିଭାଗ ଇତିହାସରେ ଏକ ବଳିଷ୍ଠ ପରମ୍ପରା ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି । ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟ ସରକାରଙ୍କୁ ଦୁର୍ନୀତି ବିରୋଧୀ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅବହେଳା କରିଥିବାରୁ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ କଠୋର ସମାଲୋଚନା କରି ଆକ୍ରମଣାତ୍ମକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥିବାରୁ ସରକାର ନିହିତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଦୁର୍ନୀତିର ମୂଲ୍ୟୋତ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ଚୀନର ପ୍ରଚଳିତ ଆଇନ ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତମାନଙ୍କୁ କିଭଳି ଦଣ୍ଡ ଦେଇଥାଏ, ତାହାର ଏକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତରୁ ସୂଚନା ମିଳେ । ୨୦୧୧ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୧୯ ତାରିଖ ଦିନ ସୁ ମାୟଙ୍କ୍ ଏବଂ ଜିଆଙ୍ଗ୍ ରେନଜି ନାମକ ଦୁଇଜଣ ପୂର୍ବତନ ଉପମେୟରଙ୍କୁ ଫାଣ୍ଟାଖୁଣ୍ଟରେ ଝୁଲାଇ ଦିଆଗଲା । ସେମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରମାଣିତ ହେଲା ଯେ କ୍ଷମତାର ଅପବ୍ୟବହାର କରି ସେମାନେ ବେନିମନ

କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲିପ୍ତ ଥିଲେ ଓ ପ୍ରଭୃତ ଉତ୍କୋଚ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଚାନ୍ଦର ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟ ସେମାନଙ୍କୁ ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡିତ କରିବା ସହ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ମଧ୍ୟ ବାଜ୍ୟାସ୍ତ କରିବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଦୁର୍ନୀତି ଓ ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାରର ମୁକାବିଲା କରିବାକୁ ଚାନ୍ଦରେ ଯେଉଁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି, ଭାରତରେ ମଧ୍ୟ ସେଭଳି ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ଜରୁରୀ ହୋଇପଡ଼ିଲାଣି ବୋଲି ନାଗରିକମାନେ ଅନୁଭବ କରୁଛନ୍ତି ।

ଡ୍ରାନ୍ଦପାରେନ୍ଦ୍ରି ଇଣ୍ଡରନେସନାଲ ଦ୍ୱାରା ୨୦୧୦ରେ ପ୍ରକାଶିତ ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ବିଶ୍ୱର ୧୭୮ଟି ଦେଶ ମଧ୍ୟରୁ ଭାରତ ହେଉଛି ୮୭ତମ ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ଦେଶ । ଡ୍ରାନ୍ଦପାରେନ୍ଦ୍ରି ଇଣ୍ଡରନେସନାଲ ଇଣ୍ଡିଆ ୨୦୦୮ ମସିହାରେ ଆମ ଦେଶର ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଂଚଳର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ତଳେ ଥିବା ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଉପରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ ୧୧ଟି ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକୀୟ ସେବା ପାଇବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ୨୦୦୭-୦୮ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ଅନ୍ୟତମ ୮୮୩ କୋଟି ଟଙ୍କା ଲାଭ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ଏବଂ ୩୦ ପ୍ରତିଶତ ବି.ପି.ଏଲ. ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ଲୋକ ଲାଭ ଦେବାପାଇଁ ଅକ୍ଷମ ଥିବାରୁ ସେମାନେ ବି.ପି.ଏଲ. କାର୍ଡ, ପୋଲିସ ସହାୟତା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା, ପିଇବା ପାଣି, କୁଟୀର ଜ୍ୟୋତି ଇତ୍ୟାଦି ସର୍ବନିମ୍ନ ସୁବିଧାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ଡ୍ରାନ୍ଦପାରେନ୍ଦ୍ରି ଇଣ୍ଡରନେସନାଲ ଇଣ୍ଡିଆର ୫ ଜଣିଆ ଉପଦେଷ୍ଟା ପରିଷଦର ଅନ୍ୟତମ ସଦସ୍ୟ ଆନ୍ନା ହଜାରେଙ୍କୁ ଏହି ତଥ୍ୟ ବ୍ୟଥିତ କରିଥିଲା ।

୨୦୧୧ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ପହିଲାରେ ଗାନ୍ଧିବାଦୀ ସେବା ଓ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ବାହିନୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କେତେକ ବେସରକାରୀ ସଂଗଠନ ଦୁର୍ନୀତି ବିଲୋପ ପାଇଁ ଦିଲ୍ଲୀଠାରେ ରିଲେ ଅନଶନ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ୩ଟି ଦାବି ଥିଲା । ପ୍ରଥମଟି ହେଲା ଏକ ପ୍ରଭାବା ଲୋକପାଳ ନିଯୁକ୍ତି, ଦ୍ୱିତୀୟଟି ଥିଲା ଅପରାଧ ଅଭିଯୋଗ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ବିଧାନସଭା ଓ ସଂସଦର ପ୍ରାର୍ଥୀତ୍ୱରୁ ଅଯୋଗ୍ୟ କରିବା ଏବଂ ତୃତୀୟଟି ଥିଲା ସଂସଦ, ବିଧାନସଭା, ମନ୍ତ୍ରୀ, ରାଜନେତା, ସରକାରୀ ଅଫିସର, ଅସାଧୁ ବ୍ୟବସାୟୀ ପ୍ରଭୃତି ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଅନ୍ୟାୟ ଉପାର୍ଜିତ ସଂପତ୍ତିକୁ ବାଜ୍ୟାସ୍ତ କରିବା । ଏହି ଅନଶନକୁ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କରିବାକୁ ୯୩ ବର୍ଷ ବୟସ୍କ ଶମ୍ଭୁ ଦତ୍ତ ଓ ଅନ୍ୟ ୫ ଜଣ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ଜାନୁଆରୀ ୩୦ ତାରିଖରେ ଏହି ଅନଶନରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଆନ୍ନା ହଜାରେ, ସ୍ୱାମୀ ଅଗ୍ନିବେଶ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ରବିଶଙ୍କର, କିରଣ ବେଦୀ, ଅରବିନ୍ଦ କେଜ୍ଜିରିଓଲା, ଦେବୀନ୍ଦର ଶର୍ମା, ମଲ୍ଲିକା ସରାଭାଇ ପ୍ରଭୃତି ବିଶିଷ୍ଟ ସମାଜସେବୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନୂଆକରି ଗଠିତ ହୋଇଥିବା ‘ଦୁର୍ନୀତି ବିରୋଧରେ ଭାରତ’ (ଇଣ୍ଡିଆ ଏଗେନ୍ସ କରପସନ) ସଂଗଠନ ତରଫରୁ ସ୍ୱାମୀ ଅଗ୍ନିବେଶ, ଅରବିନ୍ଦ କେଜ୍ଜିରିଓଲା ଓ କିରଣ ବେଦୀ, ଶମ୍ଭୁ ଦତ୍ତଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚି ତାଙ୍କୁ ଅନଶନରୁ

ଓହରି ଯିବାକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇଥିଲେ ଏବଂ ଦୁର୍ନୀତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଶମ୍ଭୁ ଦତ୍ତଙ୍କର ଗାନ୍ଧିବାଦୀ ସେବା ଓ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ବାହିନୀ ସହଯୋଗରେ ଏକ ମିଳିତ ଆନ୍ଦୋଳନ ତିନି ମାସ ପରେ ସେମାନେ ଆରମ୍ଭ କରିବେ ବୋଲି କହିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ ଶମ୍ଭୁ ଦତ୍ତ ଅନଶନରୁ ଓହରି ଯାଇଥିଲେ ।

ଆନ୍ନା ହଜାରେ କଠୋର ଜନଲୋକପାଳ ବିଲ୍ ସଂସଦରେ ଆଣିବାକୁ ଏପ୍ରିଲ ୫ ତାରିଖରୁ ନୂଆଦିଲ୍ଲୀର ଜନ୍ତରମନ୍ତରଠାରେ ଆମରଣ ଅନଶନ କଲେ ଏବଂ ଦେଶରୁ ୪ ଶହରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସହରରେ ଆନ୍ନାଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ ଜଣାଇ ଲୋକମାନେ ରାଜରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଥିଲେ । ଏହି ଜନଲୋକପାଳ ବିଲ୍‌ଟିକୁ ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟର ପୂର୍ବତନ ବିଚାରପତି ସନ୍ତୋଷ ହେରେଡେ, ଆଡଭୋକେଟ ପ୍ରଶାନ୍ତ ଭୂଷଣ, ସୁଚନା ଅଧିକାର କର୍ମୀ ଅରବିନ୍ଦ କେଜ୍‌ରିୱାଲ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛନ୍ତି । ସମାଜସେବୀ ଅରୁଣା ରାୟ, ସଂଦୀପ ପାଣ୍ଡେ, କିରଣ ବେଦୀ, ଯୋଗଗୁରୁ ବାବା ରାମଦେବ, ଗୁଜୁରାଟର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀ, ବିହାରର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନୀତିଶ କୁମାର, ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଜଗତର ପ୍ରଖ୍ୟାତ ଅଭିନେତା ଅମୀର ଖାଁ, ଅନୁପମ ଖେର ପ୍ରଭୃତି ଦେଶର ଶହ ଶହ ମାନ୍ୟଗଣ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଆନ୍ନା ହଜାରେଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ ଜଣାଇଥିଲେ । ବିଭିନ୍ନ ସହର ଓ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ଲୋକମାନେ ପଥପ୍ରାନ୍ତ ସଭା ଓ ମଶାଲ ଶୋଭାଯାତ୍ରା କରି ଆନ୍ନାଙ୍କ ଜନ ଲୋକପାଳ ବିଲ୍‌କୁ ଅକୁଣ୍ଠ ସମର୍ଥନ ଜଣାଇଥିଲେ । ଆନ୍ନା ହଜାରେଙ୍କ ପ୍ରତି ଅତୁଟପୂର୍ବ ସମର୍ଥନ ଦେଖି କାଲେ ପରିସ୍ଥିତି ଅଶାୟର ହେବ ଏହା ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ବିଶେଷ କରି ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଡକ୍ଟର ମନମୋହନ ସିଂହ ଓ ସୋନିଆ ଗାନ୍ଧି ତାଙ୍କୁ ଅନଶନ ଭଂଗ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ଦୁର୍ନୀତି ବିଲୋପ ଲାଗି କଠୋର ଆଜ୍ଞର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ଏବଂ ସରକାର ସେଥିପାଇଁ ଦୃଢ଼ ପଦକ୍ଷେପ ନେବେ ବୋଲି ଆନ୍ନା ହଜାରେଙ୍କୁ ସେମାନେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲେ ।

ଯୋଗଗୁରୁ ଭାବେ ଦେଶବିଦେଶରେ ଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କରିଥିବା ବାବା ରାମଦେବଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଦୁର୍ନୀତି ବ୍ୟଥିତ କରିଛି । ଯୋଗ ଶିକ୍ଷା ଦେବା ଅବସରରେ ସେ ସବୁ ସମୟରେ ରାଣୀ ପ୍ରତାପ, ଛତ୍ରପତି ଶିବାଜୀ, ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ, ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ, ସୁଖଦେବ, ରାଜଗୁରୁ, ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ଆଜାଦଙ୍କ ଭଳି ଭାରତର ସୁଯୋଗ୍ୟ ସତ୍ୟମାନଙ୍କର ଦେଶପ୍ରେମର ଉଦାହରଣମାନ ଦେଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଭଳି ଦେଶକୁ ଭଲ ପାଇବାକୁ ଆବାଳବୃଦ୍ଧବନିତାଙ୍କୁ ଉପଦେଶ ଦେଇଥାନ୍ତି । ଦେଶର ଲାଗାମଛଡା ଦୁର୍ନୀତି ଓ ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାରରେ ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ ବାବା ରାମଦେବ ଦିଲ୍ଲୀର ରାମଲାଲା ମୈଦାନଠାରେ ୨୦୧୧ ମସିହା ଜୁନ୍ ୪ ତାରିଖରେ ଅନଶନ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକ ଥିଲା ବିଦେଶରେ ଥିବା ୪ ଶହ ଲକ୍ଷ କୋଟି

ଟଙ୍କା ଦେଶକୁ ଫେରାଇ ଆଣାଯାଉ । ଯେଉଁମାନେ ଏହାକୁ ରଖିଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ରାଷ୍ଟ୍ରଦ୍ରୋହୀ ଭାବେ ଘୋଷଣା କରାଯାଉ । ବିଦେଶକୁ କଳାଧନ ପଠାଉଥିବା ଲୋକଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉ । ଦୁର୍ନୀତି ବିଲୋପ ପାଇଁ ସରକାର ଏକ ମଜଭୁତ ଓ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଲୋକପାଳ ବିଧେୟକ ଆଗତ କରନ୍ତୁ । ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାରୀଙ୍କ ସଂପର୍କ ବାଜ୍ୟାପ୍ତ କରାଯାଉ । ସେମାନଙ୍କୁ ଆଜୀବନ କାରାଦଣ୍ଡ ଅଥବା ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡ ଦିଆଯାଉ ଏବଂ ଭୋଟଦେବା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରାଯାଉ ଇତ୍ୟାଦି ।

ଗାନ୍ଧିବାଦୀ ନେତା ଆନ୍ନା ହଜାରେ, ବାବା ରାମଦେବ ଦେଶରୁ ଦୁର୍ନୀତି ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଏକ କଠୋର ଲୋକପାଳ ବିଧେୟକ ସଂସଦର ତୁରନ୍ତ ପାରିତ କରିବାକୁ ଦାବି କରିଛନ୍ତି । ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାରରେ ଲିପ୍ତ ଥିବା ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ କରିବାକୁ ୧୯୬୯ ମସିହାରେ ପ୍ରଥମେ ଲୋକପାଳ ବିଧେୟକ ଲୋକସଭାରେ ଆଗତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ବିଧେୟକକୁ ୧୯୭୧, ୧୯୭୭, ୧୯୮୫, ୧୯୮୯, ୧୯୯୬, ୧୯୯୮, ୨୦୦୧, ୨୦୦୫ ଓ ୨୦୦୮ ମସିହାରେ ମଧ୍ୟ ଆଗତ କରାଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଅଦ୍ୟାବଧି ଏହି ବିଧେୟକ ଆଜନରେ ପରିଶତ ହୋଇପାରି ନଥିବାରୁ ଦେଶର ଜନମାନସରେ ଘୋର ଅସନ୍ତୋଷ ଦେଖାଦେଇଛି । ଦୁର୍ନୀତି ବିରୋଧରେ ଅଭିଯାନ ପାଇଁ ମାତ ଖାଇବାକୁ, ଗିରଫ ହେବାକୁ ଏପରିକି ଜୀବନ ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ଆନ୍ନା ହଜାରେ ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି ।



ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବନାମ କାଶ୍ମୀରବାସୀଙ୍କ ଆସ୍ଥା

ଗତ କିଛି ବର୍ଷ ହେଲା ଜାମ୍ମୁ-କାଶ୍ମୀର ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅସନ୍ତୋଷ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି । ଘୋର ଅସ୍ଥିରତା ମଧ୍ୟରେ ଗତି କରୁଥିବା ଜାମ୍ମୁ-କାଶ୍ମୀରରେ ଶାନ୍ତି ଫେରାଇ ଆଣିବା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟପଦ୍ଧତୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାକୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିଯୁକ୍ତ ତିନିଜଣିଆ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ଦଳ ମଧ୍ୟରେ ଗୁରୁତର ମତଭେଦ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ଏକ ସମ୍ଭାବ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ହତବାକ୍ କରିଦେଇଛି । ଏହି ଦଳ ସାମ୍ବାଦିକ ଦିଲ୍ଲୀପ ପାଟ୍ଟଗାଓଁଙ୍କର, ଶିକ୍ଷାବିତ୍ ରାଧା କୁମାର ଓ ଏମ୍.ଏମ୍. ଆନସାରୀଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ସେମାନେ ୨୦୧୧ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା କାଶ୍ମୀରରେ ଶାନ୍ତି ସ୍ଥାପନ ସଂପର୍କିତ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରିବା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଥିଲା । ଏହି ରିପୋର୍ଟକୁ କାଶ୍ମୀରବାସୀ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ସହିତ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଦଳର ସଦସ୍ୟ ରାଧା କୁମାର ତାଙ୍କ ପଦରୁ ଇସ୍ତଫା ଦେଇଛନ୍ତି ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିବା ପରେ ଏହି ରିପୋର୍ଟର ପ୍ରକାଶନ ଉପରେ ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । କ୍ରାନ୍ତ ସେଣ୍ଟର ପକ୍ଷରୁ କାଶ୍ମୀର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯୁରୋପରେ ଆୟୋଜିତ ଏକ ସେମିନାରରେ ରାଧା କୁମାର ଯୋଗଦେଇଥିବାରୁ ଏମ୍.ଏମ୍. ଆନସାରୀ ତାଙ୍କୁ ତୀବ୍ର ସମାଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଏହି ସେମିନାରର ଆୟୋଜକ ଅବଦୁଲ ମଜିଦ୍‌ଙ୍କର ପାକ୍ ଗୁଜରା ସଂସ୍ଥା ଆଇ.ଏସ୍.ଆଇ. ଓ ତା'ର ଏଜେଣ୍ଟ ଗୁଳାମ ନବୀ ଫାଇଙ୍କ ସହିତ ଘନିଷ୍ଠ ସଂପର୍କ ରହିଛି ବୋଲି ଏମ୍. ଏମ୍. ଆନସାରୀ ଅଭିଯୋଗ କରିଥିଲେ । ରାଧା କୁମାର ପୂର୍ବରୁ ଆଇ.ଏସ୍.ଆଇ. ଦ୍ଵାରା ବେଲଜିୟମର ରାଜଧାନୀ ବ୍ରୁସେଲସ୍‌ରେ ସ୍ଥାପିତ ଓ ମଜିଦ୍‌ ଟ୍ରାମ୍‌ଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପରିଚାଳିତ ‘କାଶ୍ମୀର ସେଣ୍ଟର’ର ଅନ୍ୟ ଏକ ଆଲୋଚନାତନ୍ତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିଛି । ଅନ୍ୟତମ ସଦସ୍ୟ ସାମ୍ବାଦିକ ଦିଲ୍ଲୀପ ପାଟ୍ଟଗାଓଁଙ୍କର ପାକ୍ ଆଇ.ଏସ୍.ଆଇ.ର ଏଜେଣ୍ଟ ଗୁଳାମ ନବୀ ଫାଇଙ୍କ ସଂସ୍ଥା ‘କାଶ୍ମିରୀ ଆମେରିକାନ୍ କାଉନ୍‌ସିଲ୍‌’ଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିମନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇ ୨୦୦୫ ମସିହାରେ ଆମେରିକାରେ ତାଙ୍କ ଆତିଥ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା କଥା ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆସିବା ପରେ ଏହା ସତ୍ୟ ବୋଲି ପାଟ୍ଟଗାଓଁଙ୍କର ସ୍ଵୀକାର କରିଛନ୍ତି । ଏହି ତଥ୍ୟ ସବୁ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆସିବା ପରେ ଏହି ତିନିଜଣିଆ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ଦଳଙ୍କ ନିରପେକ୍ଷତା ଉପରେ କାଶ୍ମୀରବାସୀଙ୍କ ମନରେ ସନ୍ଦେହ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ।

୨୦୧୦ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସ ୨୦ ଓ ୨୧ ତାରିଖରେ କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ବରାଷ୍ଟ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ପି. ଚିଦାମ୍ବରମଙ୍କ ନେତୃତ୍ବରେ ଯାଇଥିବା ୩୯ ଜଣିଆ ସର୍ବଦଳୀୟ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କଦ୍ବାରା କାଶ୍ମୀର ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଆଠସୂତ୍ରୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଘୋଷଣା କରାଯାଇଥିଲା ତାହା କାଶ୍ମୀରବାସୀଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିପାରି ନଥିଲା । ତେଣୁ ସେମାନେ ଏହି ତିନିଜଣିଆ ଦଳର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥିଲେ ।

୨୦୦୮ ମସିହାରେ ଓମାର ଅବଦୁଲ୍ଲା କାଶ୍ମୀରର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଦାୟିତ୍ବ ଗ୍ରହଣ କଲାପରେ କାଶ୍ମୀରବାସୀ ଆଶା କରିଥିଲେ ଅଶାନ୍ତ କାଶ୍ମୀରରେ ଶାନ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କରିବ । କିନ୍ତୁ ତାହା ହୋଇପାରିନାହିଁ । ୨୦୦୮ ରୁ ୨୦୧୧ ମଧ୍ୟରେ ଓମାର ଅବଦୁଲ୍ଲାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ତାଙ୍କୁ ଏକ ବିଫଳ ରାଜନେତା ଭାବରେ ପ୍ରମାଣିତ କରିଛି । କାଶ୍ମୀରର ଭାଗ୍ୟ ବଦଳାଇବା ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସମ୍ଭାବନା ନେଇ ଏହି ଯୁବନେତା କାଶ୍ମୀର ପ୍ରଶାସନରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିବା ଦୁର୍ନୀତିକୁ ଦମନ କରି କାଶ୍ମୀର ଲୋକମାନଙ୍କର ଅର୍ଥନୈତିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଘଟାଇବାରେ ସମର୍ଥ ହେବେ ଏବଂ କାଶ୍ମୀରରେ ଦ୍ରୁତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସିବ ବୋଲି ଦେଶରେ ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଶ୍ବାସ ଜନ୍ମିଥିଲା । କାଶ୍ମୀରବାସୀ ଓମାରଙ୍କୁ ଖୋଲା ହୃଦୟରେ ସମର୍ଥନ ଜ୍ଞାପନ କରିଥିଲେ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ମଧ୍ୟ ଓମାରଙ୍କ ଚାହିଦା ମୁତାବକ ଅର୍ଥ କାଶ୍ମୀର ସରକାରଙ୍କୁ ଯୋଗାଇ ଦେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଭଳି ସେ ମଧ୍ୟ ଅପାରଗ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି । କାଶ୍ମୀର ସରକାରଙ୍କ ଦୁର୍ବଳତା, କାଶ୍ମୀରବାସୀଙ୍କର ଅସନ୍ତୋଷକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ପାକିସ୍ଥାନ, କାଶ୍ମୀରକୁ ଭାରତରୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ କରିବାକୁ ନିଜର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଦୃଢ଼ୀକୃତ କରିଦେଇଛି । ୨୦୦୯ ଜୁଲାଇ ମାସର ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧରୁ କାଶ୍ମୀରକୁ ଭାଗ ଭାଗ କରି ମୁସଲିମବହୁଳ ଅଞ୍ଚଳକୁ ପାକିସ୍ଥାନରେ ମିଶାଇବାକୁ ଆଇ.ଏସ୍.ଆଇ. ସହାୟତାରେ କାଶ୍ମୀରର ବିଚ୍ଛିନ୍ନତାବାଦୀମାନେ ଏକ ସୁଚିଚିତ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ଓମାର ଅବଦୁଲ୍ଲାଙ୍କର ଖାମଖିଆଳ ନୀତି ଯୋଗୁଁ କାଶ୍ମୀର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଅସନ୍ତୋଷ ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି ।

ଜୁନ୍ ୨୦୧୦ ଯାଏ ରାଜ୍ୟର ପରିସ୍ଥିତି ଶାନ୍ତ ଥିଲା; କିନ୍ତୁ ଜୁନ୍ ୨୦୧୦ରେ ଶ୍ରୀନଗରରେ ସରକାରଙ୍କ ବିରୋଧରେ ହେଉଥିବା ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଭାଗ ନେଇଥିବା ତୁଫେଲ ମଲ୍ଲ ନାମକ ଜଣେ ୧୭ ବର୍ଷର ତରୁଣ ପୋଲିସର ଲୁହବୁହା ଗ୍ୟାସ ମାଡ଼ରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିବା ପରେ କାଶ୍ମୀର ପରିସ୍ଥିତିରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅବନତି ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଲା । କାଶ୍ମୀର ଉପତ୍ୟକାର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକମାନେ ରାସ୍ତାକୁ ବାହାରି ଆସି ହିଂସାକାଣ୍ଡରେ ଲିପ୍ତ ହେବାରୁ ପୋଲିସ ଓ ସେନାବାହିନୀର ଗୁଳିର ଶିକାର ହେଲେ ।

ପ୍ରଥମରୁ ଓମାର ଅବଦୁଲ୍ଲା ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଅତି ହାଲୁକା ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିବାରୁ ଏହା ଅଶାୟର ହୋଇପଡିଲା । ପରେ ପରିସ୍ଥିତିର ଗମ୍ଭୀରତାକୁ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରି ଓମାର ଅବଦୁଲ୍ଲା ରାଜ୍ୟବାସୀଙ୍କୁ ସବୁଷ୍ଟ କରିବାକୁ ବାରମ୍ବାର ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ ବୌଦ୍ଧି କାଶ୍ମୀର ସରକାରକୁ ଅଧିକ ସ୍ୱୟଂଶାସନ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ ଓ ସେନାବାହିନୀକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କ୍ଷମତା ପ୍ରତ୍ୟାହାର ଏବଂ କାଶ୍ମୀରରେ ସେନାବାହିନୀର ସଂଖ୍ୟା ହ୍ରାସ କରିବାକୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ଦାବୀ ଜଣାଇ ଆସୁଛନ୍ତି । କାଶ୍ମୀରର ଏହି ଘଡ଼ିସନ୍ଧି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସରକାର ବିରୋଧୀ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଯୋଗାଇଛନ୍ତି ଅଲ ପାର୍ଟି ହୁରିଏତ କନ୍ଫରେନ୍ସର କଠୋରବାଦୀ ଗୋଷ୍ଠୀର ନେତା ସୟଦ୍ ଅଲ୍ଲୀ ଶାହା ଗିଲାନୀ । ଏହି ୮୧ ବର୍ଷ ବୟସ୍କ ଗିଲାନୀଙ୍କର ଅତୀତରେ କାଶ୍ମୀରରେ ଆତଙ୍କବାଦ ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଥିଲା । ଅସ୍ଥିରତା ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ପ୍ରମୁଖ ନେତ୍ରୀ ହେଲେ ଆସିଆ ଆନ୍ଦାବି । ଦୁଖତ-ଇ-ମିଲାତ ନାମକ ସଂଗଠନର ନେତ୍ରୀ ଆନ୍ଦାବି ଭାରତ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତାକୁ ବିରୋଧ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ସେ ଏକ ଇସଲାମିକ୍ ରାଷ୍ଟ୍ର ଗଠନ ନିମନ୍ତେ ସଂଗ୍ରାମ ଜାରି ରଖିଛନ୍ତି । ପାକିସ୍ତାନ ସପକ୍ଷବାଦୀ ମୁସଲିମ ଲିଗର ଅନ୍ୟ ଜଣେ ନେତା ମସରାତ୍ ଆଲାମ୍ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ କାଶ୍ମୀର ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ନିଜ ଦଳରେ ମିଶାଇ ଭାରତ ବିରୋଧରେ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି ।

୨୦୧୧ ମସିହା ଫେବୃୟାରୀ ୫ ତାରିଖରେ ଲସ୍କର-ଇ-ତୋଇବାର ମୁଖ୍ୟ ହାଫିଜ୍ ସଇଦ୍ ଆମ ଦେଶକୁ ଧମକ ଦେଇଛି ଯେ ଯଦି ଭାରତ କାଶ୍ମୀରକୁ ତୁରନ୍ତ ସ୍ୱାଧୀନତା ନ ଦିଏ, ତେବେ ପାକିସ୍ତାନ ଭାରତ ବିପକ୍ଷରେ ଧର୍ମଯୁଦ୍ଧ କରି କାଶ୍ମୀରକୁ ମୁକ୍ତ କରିବ । ହାଫିଜ୍ ସଇଦ୍‌ର ପାକିସ୍ତାନ ସେନାବାହିନୀ ଓ ଆଇ.ଏସ୍.ଆଇ. ସହ ସଂପର୍କ ଅତି ନିବିଡ଼ ଏବଂ ତା'ର ସଂଗଠନ ପାକିସ୍ତାନ ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରତୁର ଆର୍ଥିକ ଅନୁଦାନ ପାଇଥାଏ । କାଶ୍ମୀରର ବିଚ୍ଛିନ୍ନତାବାଦୀ ନେତାମାନେ ହାଫିଜ୍ ସଇଦ୍ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ବୋଲି ଭାରତ ସରକାର ଅବଗତ ଅଛନ୍ତି ।

ଭାରତୀୟ ସାମରିକ ବାହିନୀ ସୁତରାୁ ପ୍ରକାଶିତ ଏକ ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ କାଶ୍ମୀର ସାମାନ୍ତରେ ୨୦୧୦ ମସିହାରେ ପାକିସ୍ତାନ ପକ୍ଷରୁ ଅନୁପ୍ରବେଶ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି ଏବଂ ପାକିସ୍ତାନର ସାମାୟୁକ୍ତ ବାହିନୀ ସାମାନ୍ତରେ ବାରମ୍ବାର ଅଶାନ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କରୁଛନ୍ତି । କାଶ୍ମୀରରେ ପାକିସ୍ତାନ ତା'ର ସ୍ଥିତି ମଜବୁତ କରିବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖି ସେନାବାହିନୀ ଓ ସନ୍ତାସବାଦୀ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରୁଛି ।

କାଶ୍ମୀରରେ ପ୍ରି-ପେଡ଼ ସେଲ ଫୋନ୍ ବ୍ୟବହାର ଉପରେ ସରକାର କଟକଣା ଜାରି କରିଥିବାରୁ ଏହା କାଶ୍ମୀର ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଅସୁବିଧାରେ ପକାଇଛି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅସନ୍ତୋଷ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଅନ୍ୟ ଏକ ଅସନ୍ତୋଷର କାରଣ ହେଉଛି କାଶ୍ମୀରରେ ପ୍ରଚଳିତ ବାଳ ନ୍ୟାୟ ଆଇନ୍ । ଜାମ୍ମୁ କାଶ୍ମୀରର ବାଳ ନ୍ୟାୟ ଆଇନ୍ ୧୯୯୭ ଅନୁଯାୟୀ ୧୬ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସର ପିଲାମାନଙ୍କୁ ହିଁ ନାବାଳକ ଭାବେ ବିବେଚନା କରାଯିବ । ୧୬ ବର୍ଷରୁ ୧୮ ବର୍ଷ ବୟସର ପିଲାଙ୍କୁ ବାଳ ଅପରାଧୀ ଭାବେ ବିବେଚନା କରାଯିବ ନାହିଁ । ଏହି ଆଇନ୍ ଭାରତରେ ପ୍ରଚଳିତ ଥିବା ଜାତୀୟ ବାଳ ନ୍ୟାୟ ଆଇନ୍‌ଠାରୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିନ୍ନ ।

ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରକାଶିତ ରିପୋର୍ଟ ଅନୁଯାୟୀ ୨୦୧୦ ମସିହାରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ଜନ ଆନ୍ଦୋଳନ ସମୟରେ ସୁରକ୍ଷାକର୍ମୀମାନଙ୍କ ଉପରକୁ ପଥର ଫିଙ୍ଗିବା ଅଭିଯୋଗରେ ବହୁ ନାବାଳକଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯାଇ ହାଜତ ଭିତରେ ଭର୍ତ୍ତି କରାଯାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଶାରୀରିକ ନିର୍ଯାତନା ଦିଆଯାଇଥିଲା । କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ପାଣବିକ ଅତ୍ୟାଚାର ମଧ୍ୟ କରାଯାଇଥିବାର ପ୍ରମାଣ ରହିଛି । ‘ଆମନେଷ୍ଟା ଇଣ୍ଟରନେସନାଲ’ର ସଦ୍ୟ ପ୍ରକାଶିତ ଏକ ରିପୋର୍ଟରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ, କାଶ୍ମୀରରେ ନାବାଳକମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଅତ୍ୟାଚାର ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି ଏବଂ ଏହା କାଶ୍ମୀର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମନରେ ସରକାରୀ ବିରୋଧୀ ମନୋଭାବ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ।

‘ଇନ୍‌ଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟ ଅଫ୍ ଜାମ୍ମୁ କାଶ୍ମୀର ଆପାୟାର୍ସ’ ଦ୍ଵାରା ନାବାଳକମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରାଯାଇ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ସେ ରାଜ୍ୟରେ ୫୭.୩ ପ୍ରତିଶତ ପିଲା ଭୟଭୀତ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଛନ୍ତି, ୫୫.୩ ପ୍ରତିଶତଙ୍କର ମାନସିକ ତାପ ରହିଛି ଏବଂ ୫୪.୨୫ ପ୍ରତିଶତ ପିଲା ଠିକ୍ ଭାବେ ଶୋଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ସ୍ଵାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତି ପରଠାରୁ ବିଗତ ୬୫ ବର୍ଷ ଭିତରେ କାଶ୍ମୀର ଉପତ୍ୟକାରେ ଆତଙ୍କବାଦୀଙ୍କ ଆକ୍ରମଣରେ ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ନିର୍ବିଶେଷରେ ପ୍ରାୟ ୬୦ ହଜାର ଲୋକ ପ୍ରାଣ ହରାଇଛନ୍ତି । ମୌଳିକବାଦୀ ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନାହିଁ ନଥିବା ଅତ୍ୟାଚାରର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ୪ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ଵ କାଶ୍ମୀର ପଶ୍ଚିତ ସପରିବାର ଘରଦ୍ଵାର ଛାଡ଼ି ଦିଲ୍ଲୀ, ହରିଆନା, ପଞ୍ଜାବ, ହିମାଚଳ ପ୍ରଦେଶ ପ୍ରଭୃତି ଅଞ୍ଚଳରେ ଅତି ଦୟନୀୟ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଛନ୍ତି । ସୁରକ୍ଷାକର୍ମୀମାନେ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିରାହ କାଶ୍ମୀର ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ଅନୁପ୍ରବେଶକାରୀ ଭାବି ହତ୍ୟା କରୁଥିବାର ଅଭିଯୋଗମାନ ପ୍ରମାଣିତ ହେଉଛି । କାଶ୍ମୀର ଯୁବତୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଧର୍ଷିତା ହେବାର

ବହୁ ନଜର ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆସିଛି । ଏହିସବୁ ଘଟଣା ଅଳ୍ପ ସଂଖ୍ୟାରେ ଘଟିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହା କାଶ୍ମୀରବାସୀଙ୍କୁ କ୍ରୋଧାନ୍ବିତ କରିଛି ।

ବେକାରୀ, ବେରୋଜଗାରୀ, ରାଜନୈତିକ ଅସ୍ଥିରତା, ରାଜ୍ୟର ଅନଗ୍ରସରତା ଏବଂ ସର୍ବୋପରି ଦକ୍ଷ ନେତୃତ୍ବର ଅଭାବ କାଶ୍ମୀରର ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ହତାଶ ଓ ପଥକ୍ଷ କରିଛି । ବହୁ ଆଭିଜ୍ଞାତ୍ୟ ପରିବାରର ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ ଯୁବକମାନେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ରାଜନୈତିକ ଦଳର କର୍ମୀ ନଥାଇ ସରକାରୀ ବିରୋଧୀ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଭାଗ ନେଉଛନ୍ତି । ଗଣମାଧ୍ୟମକୁ ସେମାନେ ଖୋଲାଖୋଲି ଭାବରେ ବକ୍ରବ୍ୟ ଦେଉଛନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ସ୍ବାଧୀନ କାଶ୍ମୀରରେ ରହିବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି । କେତେକ କହୁଛନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ଅର୍ଥ ଲୋଭରେ ପଥର ଫୋପାଡ଼ୁ ନାହାନ୍ତି ବରଂ କାଶ୍ମୀରର ସ୍ବାଧୀନତା ପାଇଁ ପଥରକୁ ଅସ୍ତ୍ର ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି । ସୁରାଷ୍ଟ୍ରମଣି ପି. ଚିଦାମ୍ବରମ୍ ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀମାନଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ମର-ଇ-ତୋଇବା ସଂଗଠନଦ୍ବାରା ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ ବିପଥଗାମୀ ଯୁବ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବାସ୍ତବ ପରିସ୍ଥିତି ହେଉଛି କାଶ୍ମୀରରେ ଅଶାନ୍ତିର ବହୁ ଜଳୁଛି ଏବଂ ସେଠାର ଲୋକମାନଙ୍କର ପ୍ରଚଳିତ ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରତି ଆସ୍ଥା ତୁଟୁଛି ।



ଓଡ଼ିଶାର ଶହୀଦମାନଙ୍କ ସ୍ମୃତିଚାରଣ

ଆମ ରାଜ୍ୟର ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ପ୍ରାଣବଳି ଦେଇ ଦେଶକୁ ବିଦେଶୀ ଶାସନରୁ ମୁକ୍ତ କଲେ, ଆମେ ଧୀରେ ଧୀରେ ସେମାନଙ୍କ ଅବଦାନକୁ ଭୁଲି ଯାଉଛୁ । ଏହି ଧାରା ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ରହିଲେ ହୁଏତ ଆମ ଭବିଷ୍ୟତ ବଂଶଧରମାନେ ଆଉ ଏହି ଶହୀଦମାନଙ୍କର ସ୍ମୃତିଚାରଣ କରିବେ ନାହିଁ । ମୋହନ ଦାସ କରମଚାନ୍ଦ ଗାନ୍ଧି ୧୯୪୨ ଅଗଷ୍ଟ ୮ ତାରିଖ ମଧ୍ୟରାତ୍ରିରେ ବମ୍ବେଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଅଖିଳ ଭାରତ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ବୈଠକରେ ‘ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କୁ ଭାରତ ଛାଡ଼’ ଆନ୍ଦାନ ଦେବା ସହିତ ଭାରତବାସୀଙ୍କୁ ‘କର ବା ମର’ର ମନ୍ତ୍ରରେ ଦାକ୍ଷିତ କରାଇ ଭାରତମାତାକୁ ପରାଧୀନତା ଶୃଙ୍ଖଳରୁ ମୁକୁଳାଇବାକୁ ଅହିଂସାତ୍ମକ ଆନ୍ଦୋଳନ କରିବାକୁ ତାକରା ଦେଇଥିଲେ । ସେହିଦିନ ରାତିରେ ଐତିହାସିକ ‘ଭାରତ ଛାଡ଼’ ପ୍ରସ୍ତାବଟିକୁ ମୌଳାନା ଆବୁଲ କାଲାମ ଆଜାଦ ଆଗତ କରି କହିଥିଲେ “ଯଦି ଭାରତରେ ଇଂରେଜ ଶାସନର ଶାନ୍ତ ପରିସମାପ୍ତି ନ ଘଟେ, ତେବେ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧିଙ୍କର ନେତୃତ୍ୱରେ ଏକ ସର୍ବଭାରତୀୟ ଅହିଂସା ଜନ ଆନ୍ଦୋଳନ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯିବ ।” ସେହିଦିନ ମଧ୍ୟରାତ୍ରିରେ କଂଗ୍ରେସର ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ସମ୍ବୋଧନ କରି ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧି କହିଥିଲେ ଯେ “ମୁଁ ଆପଣମାନଙ୍କୁ ଛୋଟ ମନ୍ତ୍ରଟିଏ ଦେଉଛି । ଆପଣମାନେ ଏହାକୁ ହୃଦୟରେ ଛପାଇ ପାରନ୍ତି - ଆପଣମାନଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶ୍ୱାସପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଏହା ପରିପ୍ରକାଶ ହେଉ । ଏହି ମନ୍ତ୍ରଟି ହେଉଛି ‘କର ବା ମର’ । ଆମେ ଭାରତବର୍ଷକୁ ସ୍ୱାଧୀନ କରିବା କିମ୍ବା ସେହି ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିବା । କିନ୍ତୁ ଆମେ ଯେପରି ଚିରନ୍ତନ ଦାସତ୍ୱକୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ନ ବଞ୍ଚୁ ।”

ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ତାକରା ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କ ମନରେ ତୀବ୍ର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଜାତ କଲା ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ସମ୍ଭାଳିବାକୁ ୧୯୪୨ ଅଗଷ୍ଟ ୯ ତାରିଖ ପାହାଡ଼ା ପ୍ରହରରୁ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧି, ଜବାହରଲାଲ ନେହେରୁ, ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କୃପାଳିନୀ, ମୌଳାନା ଆବୁଲ କାଲାମ ଆଜାଦ, ସର୍ଦ୍ଦାର ବଲ୍ଲଭ ଭାଇ ପଟେଲ ଓ କଂଗ୍ରେସର ବହୁ ତୁଙ୍ଗ ନେତାଙ୍କୁ ସରକାର ଗିରଫ କଲେ ଓ କଂଗ୍ରେସ ସଂଗଠନକୁ ବେଆଇନ ଘୋଷଣା କଲେ । ସେହିଦିନ ବମ୍ବେଠାରେ ତତ୍କାଳୀନ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଗିରଫ କରାଯାଇ ଅହମ୍ମଦନଗର ଜେଲକୁ ପଠାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ପୋଲିସ ଭାରତର ସବୁ ଅଞ୍ଚଳରେ କଂଗ୍ରେସର ଅଧିସମାନ ଦଖଲ କରିନେଲେ । ଅଗଷ୍ଟ ୯ ତାରିଖଠାରୁ ଭାରତରେ

ପୁରପଲ୍ଲୀକୁ ଆନ୍ଦୋଳନ ବିଚ୍ଛୁଳି ବେଗରେ ବ୍ୟାପିଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ‘ଅଗଷ୍ଟ ବିପ୍ଳବ’ ବା ‘ଭାରତ ଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନ’ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ଇଂରେଜ ସରକାର ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ମମ ଅତ୍ୟାଚାର ଓ ଅକଥନୀୟ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଦେଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଦମନ କରିପାରିନଥିଲେ । ଭାରତ ଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନର ତାଳରାରେ ଓଡ଼ିଶାର ସମସ୍ତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏକ ଅଭୂତପୂର୍ବ ଜାଗରଣ ଦେଖାଯାଇଥିଲା । ସେତେବେଳେ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜ୍ୟପାଳ ଉଇଲିୟମ୍ ହର୍ଥର୍ଡ୍ ଜୁଇସ କଂଗ୍ରେସ ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ବେଆଇନ ଘୋଷଣା କରି କଂଗ୍ରେସ ଅଫିସଗୁଡ଼ିକୁ ତାଲା ପକାଇଦେଇ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପୋଲିସ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ଛାଡ଼ିଦେଇଥିଲେ ।

ଓଡ଼ିଶାର ପୁରପଲ୍ଲୀରେ ଲୋକେ ସ୍ୱତଃପ୍ରବୃତ୍ତ ହୋଇ ଟେଲିଗ୍ରାଫ ଲାଇନ କାଟିଦେବା, ଥାନା ପୋଡ଼ିବା, ତାଳଘର ଜଳାଇଦେବା, ଖଜଣା ନ ଦେବା ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମମାନ ଚାଲୁ ରଖିଲେ । ସ୍କୁଲ, କଲେଜ ଛାଡ଼ିମାନେ ଶ୍ରେଣୀଗୁଡ଼ି ବର୍ଜନ କରି ‘ଭାରତମାତା କି ଜୟ’, ‘ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧି କି ଜୟ’, ‘ଇଂରେଜ ଭାରତ ଛାଡ଼’ ଆଦି ଧ୍ବନିମାନ ଦେଇ ଗଗନ ପବନ ପ୍ରକମ୍ପିତ କରିଥିଲେ । ଅଗଷ୍ଟ ବିପ୍ଳବ ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶାର ୧୨ଟି ସ୍ଥାନରେ ପୋଲିସ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ସମ୍ଭାଳି ନ ପାରି ଗୁଳି ଚଳାଇଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ଗୁଳି ଚାଳନାରେ ଅନୁ୍ୟନ ୮୫ ଜଣଙ୍କ ପ୍ରାଣହାନୀ ଘଟିଥିଲା ।

ଅଗଷ୍ଟ ୨୧ ତାରିଖରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲାର ମାତିଲିଠାରେ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ଏକ ସଭା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଲକ୍ଷ୍ମଣ ନାଏକ ଏହି ସଭାକୁ ସମୋଧୂତ କରିଥିଲେ । ମାଥିଲି ଆନାର ସବଜନ୍‌ପେକ୍ଟର ଏମ. ଜଗନ୍ନାଥୁ ଏହି ସଭାକୁ ଭାଙ୍ଗିବାକୁ ମାଲକାନଗିରିରୁ ଅଧିକ ପୋଲିସ ଫୋର୍ସ ମଗାଇଲେ । ୨ ଜଣ ସବଜନ୍‌ପେକ୍ଟର ଓ ୬ ଜଣ ସିପାହୀ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ପରେ ସଭାସ୍ଥଳରେ ଥିବା ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ପୋଲିସ ଲାଠିଚାଳନା କଲା । ଧସ୍ତାଧସ୍ତିରେ ଏସ୍. ରାମାୟା ନାମକ ଜଣେ ‘ରେଷ୍ଟ ଗାର୍ଡ’ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲେ ଓ ଲୋକମାନଙ୍କ ମାତରେ ସେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କଲେ । ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀଙ୍କୁ ଘଉଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ପୋଲିସ ଗୁଳିଚାଳନା କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେଥିରେ ଶାମରା ବିଶି ନାଏକ, ନରସିଂହ ବିଟାଙ୍ଗ ଓ ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ ତିନିଜଣ ସାଥୀ (ସମୁଦାୟ ୫ ଜଣ) ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ ଓ ୧୭ ଜଣ ଗୁଳିଚୋଟରେ ଆହତ ହୋଇଥିଲେ । ଏହି ସମାବେଶରେ ହିଂସାକାଣ୍ଡ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଓ ‘ରେଷ୍ଟ ଗାର୍ଡ’କୁ ମାରିଥିବା ଅଭିଯୋଗରେ ୧୯୪୩ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୯ ତାରିଖ ଦିନ ବ୍ରହ୍ମପୁର ଜେଲରେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ନାଏକଙ୍କୁ ପାଖା ପାଖି ଖୁଣ୍ଟରେ ଝୁଲାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ଅଗଷ୍ଟ ୨୪ ତାରିଖରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ନବରଙ୍ଗପୁର ଜିଲ୍ଲାର ପାପଡ଼ାହାଣ୍ଡିଠାରେ ଶହ ଶହ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ଉଦ୍ଦେଶିତ ହୋଇ ଅସ୍ତଶସ୍ତ୍ର ଧରି ନବରଙ୍ଗପୁରକୁ ଆସୁଥିବା

ବେଳେ ସେମାନଙ୍କୁ ପୋଲିସ ଗୁଳି ଚଳାଇବାରୁ ୧୯ ଜଣ ଲୋକ ପ୍ରାଣବଳି ଦେଇଥିଲେ ଓ ୧୭ ଜଣ ଗୁଳିଚୋଟରେ ଆହତ ହୋଇଥିଲେ । ପୋଲିସ ଭୟରେ ବହୁ ଲୋକ ବନ୍ୟାଜଳକୁ ଛୁଣ୍ଟେଇ ନକରି ଦୂର ନଦୀକୁ ଡେଇଁପଡ଼ିବାରୁ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ ।

ଅଗଷ୍ଟ ମାସ ୨୬ ତାରିଖରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାଜପୁର ଜିଲ୍ଲାର କାଜପଡ଼ା-କଳାମାଟିଆଠାରେ ଡି.ଏସ୍.ପି. ଲକ୍ଷ୍ମଣ ମିଶ୍ରଙ୍କ ଆଦେଶରେ ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ପୋଲିସ ୨୧ ରାଉଣ୍ଡ ଗୁଳି ଚଳାଇବାରୁ ସାଉଁଟି, ସାନନ୍ଦ, ମାୟାଧର ଓ ହାଡ଼ିବନ୍ଧୁ ଶହୀଦ ହୋଇଥିଲେ ।

ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୪ ତାରିଖ ଦିନ ଢେଙ୍କାନାଳ ଜିଲ୍ଲାର ଜହ୍ନାପଡ଼ାଠାରେ ପୋଲିସର ଗୁଳିଗୁଳାରେ ବୀର ସାହୁ ଓ ବେନୁ ସାହୁ ପ୍ରାଣବଳି ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ଢେଙ୍କାନାଳରେ ଅସ୍ବାଗାର ପୋଡ଼ି ଅଭିଯୋଗରେ ମୁଖ୍ୟ ମଳିକ, ଅନୁକୁଳ ସାହୁ, ଆନନ୍ଦ ସାହୁଙ୍କୁ ଫାଶୀ ଦଉଡ଼ିରେ ଝୁଲାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୭ ତାରିଖ ଦିନ ଡାଳଚେରଠାରେ ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀଙ୍କୁ ଭୟଭୀତ କରିବା ପାଇଁ ଆକାଶମାର୍ଗରୁ ମେସିନଗନରେ ଗୁଳିଚଳାଇବାଦ୍ୱାରା ୫ ଜଣ ପ୍ରାଣ ହରାଇଥିଲେ ଓ ୧୦୦ ଜଣ ଆହତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ପଦିଆ ବେହେରା ନାମକ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ପୋଲିସ ଗୁଳିରେ ପ୍ରାଣ ହରେଇଥିଲେ ।

ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୬ ତାରିଖ ଦିନ ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାର ନିମାପଡ଼ାରେ ପାଞ୍ଚ ଶହ ସାଧାରଣ ଲୋକ କଂଗ୍ରେସର ତ୍ରିରଙ୍ଗା ପତାକା ଥାନା ଉପରେ ଉଡ଼ାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିବା ବେଳେ ପୋଲିସର ଗୁଳିଚାଳନାରେ ଉତ୍ସବ ମଳିକ ଓ ତାଙ୍କ ପୁତ୍ର ଗଜେନ୍ଦ୍ର ମଳିକ ଟକିପଡ଼ିଥିଲେ ଓ ୧୭ ଜଣ ଆହତ ହୋଇଥିଲେ ।

ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୨ ତାରିଖ ଦିନ ବର୍ତ୍ତମାନ ଭଦ୍ରଖ ଜିଲ୍ଲାର ଧାମନଗର ଥାନା ଅଞ୍ଚଳର ଲୁଣିଆଠାରେ ଗୁଳିକାଣ୍ଡ ଘଟିବାରୁ ୯ ଜଣ ଲୋକ ପ୍ରାଣ ବିସର୍ଜନ କରିଥିଲେ ଓ ୫ ଜଣ ଆହତ ହୋଇଥିଲେ ।

ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୪ ଓ ୨୬ ତାରିଖ ଦୁଇ ଦିନରେ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାର ଖଇରା ଥାନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ତୁଡିଗଡ଼ିଆ-ଖଇରାଡ଼ିହଠାରେ ପୋଲିସ ଗୁଳିକାଣ୍ଡରେ ୩ ଜଣ ଲୋକ ଶହୀଦ ହୋଇଥିଲେ ।

୧୯୪୨ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୮ ତାରିଖରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଭଦ୍ରଖ ଜିଲ୍ଲା ଅନ୍ତର୍ଗତ ବାସୁଦେବପୁର ଥାନାର ୧୫ କିଲୋମିଟର ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ ଭରମ ଗ୍ରାମର ମେଲଣ ପଡିଆରେ ପ୍ରାୟ ୬ ହଜାର ଲୋକଙ୍କର ଏକ ସଭା ଉପରେ ଡି.ଏସ୍.ପି. କୁଞ୍ଜବିହାରୀ ମହାନ୍ତି, ସବିଜନିସେକ୍ଟର ହେମ ପାଣିଗ୍ରାହୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ପୋଲିସ

ବାହିନୀ ୩୦୪ ରାଉଣ୍ଡ ଗୁଳି ଚଳାଇବାରୁ ୨୯ ଜଣଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଥିଲା ଓ ୫୬ ଜଣ ଆହତ ହୋଇଥିଲେ । ଏହି ମୃତକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲେ ପରି ବେଝା ନାମ୍ନୀ ଜଣେ ମହିଳା । ଇରାମ ଗୁଳିକାଣ୍ଡକୁ ଜାଲିଆନାଝୁଲାବାଗ ଗୁଳିକାଣ୍ଡ ସହିତ ତୁଳନା କରାଯାଇପାରେ ।

ଅକ୍ଟୋବର ୧୦ ତାରିଖ ଦିନ ବର୍ତ୍ତମାନର ନୟାଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ନୁଆଗାଁଠାରେ ପୋଲିସର ଗୁଳିକାଣ୍ଡରେ କଷ୍ଟି ତାକୁଆ ଶହୀଦ ହୋଇଥିଲେ । ନୟାଗଡ଼ ରାଜାଙ୍କ ଜୁଜମର ଶିକାର ହୋଇ ଜେଲ୍ ଭିତରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ କଣ୍ଟୁରୀ ପରିଡ଼ା ଓ ତାଙ୍କ ପୁଅ ବୁଝ ପରିଡ଼ା ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଶହୀଦ ମାନ୍ୟତା ଦେବା ଉଚିତ ହେବ ।

ଅକ୍ଟୋବର ମାସ ୨୪ ତାରିଖ ଦିନ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲାର ଲକ୍ଷ୍ମଣନାଥରୋଡ଼ରେ ଏକ ଜନସମାବେଶକୁ ଭଣ୍ଡୁର କରିବାକୁ ପୋଲିସ ଗୁଳି ଚଳାଇବାରୁ ସପନ ଜେନା ନାମକ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଶହୀଦ ହୋଇଥିଲେ ।

ପ୍ରତି ବର୍ଷ ଆମେ ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସ ପାଳନ କରୁଛୁ । କିନ୍ତୁ ଦେଶ ମାଟିକୁ ସ୍ୱାଧୀନ କରିବାକୁ, ଦେଶକୁ ପରାଧୀନତାର ଶୃଙ୍ଖଳରୁ ମୁକ୍ତ କରିବାକୁ ଓଡ଼ିଶାର ଯେଉଁ ୮୯ ଜଣ ସଂଗ୍ରାମୀ ୬୮ ବର୍ଷ ତଳେ ପ୍ରାଣବଳି ଦେଇଥିଲେ ସେମାନଙ୍କ ଅସୀମ ଦେଶପ୍ରେମ କଥା ମନେ ପଡ଼ିଲେ ତାଙ୍କ ସ୍ମୃତି ରକ୍ଷା ପାଇଁ ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ଯେ ନିଷ୍ଠାପର ଉଦ୍ୟମ ହେଉନାହିଁ ତାହା ଦୁଃଖ ଦିଏ ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଏକ ଶହୀଦ-ସ୍ମୃତିସ୍ତମ୍ଭ ନିର୍ମାଣ କରି ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ୧୮୦୪ ମସିହାରେ ଶହୀଦ ହୋଇଥିବା ଜୟାକୃଷ୍ଣ ରାଜଗୁରୁଙ୍କଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ୧୯୪୨ ମସିହାରେ ପଦିଆ ବେହେରାଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶହୀଦ ହୋଇଥିବା ୧୬୯ ଜଣଙ୍କର ନାମ ଏହି ସ୍ତମ୍ଭରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ସ୍ମୃତିଶାୟୀ ହେବ । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ସବୁ ଜିଲ୍ଲାରେ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଶହୀଦ ହୋଇଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ସ୍ମୃତି ରକ୍ଷା ପାଇଁ ସ୍ତମ୍ଭମାନ ସେହି ଜିଲ୍ଲାର ସଦର ମହକୁମାଠାରେ ନିର୍ମାଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଶହୀଦମାନଙ୍କ ନାମରେ ସ୍କୁଲ, କଲେଜ, ପାର୍କ, ରାସ୍ତା, ପୋଲ ଆଦିକୁ ନାମିତ କରିବାକୁ ଜନସାଧାରଣ ଦାବୀ କଲେ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାହା ଗ୍ରହଣୀୟ ହେବ । ଜନନୀ ଜନ୍ମଭୂମି ପାଇଁ ଯେଉଁ ବୀର ପୁରୁଷ ଓ ମହିଳାମାନେ ଆତ୍ମବଳି ଦେଇଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ସ୍ମୃତିକୁ ଉଦ୍‌ଜୀବିତ ରଖିବା ସମସ୍ତଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଏଥିରେ ତୁଟି କଲେ ଭବିଷ୍ୟତ ବଂଶଧରମାନେ ଆମକୁ କ୍ଷମା ଦେବେ ନାହିଁ ।





ଡକ୍ଟର ବିମଲେନ୍ଦୁ ମହାନ୍ତି ଓଡ଼ିଶାର ଶିକ୍ଷା, ସଂସ୍କୃତି, ପ୍ରଶାସନ, ଅଧ୍ୟାପନା ଓ ସଂଗଠନ ଆଦି ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜଣେ ସୁପରିଚିତ ବ୍ୟକ୍ତି । କଟକର ଷ୍ଟୁଆର୍ଟ ସାଜନ୍ସ କଲେଜରେ ୧୯୬୦ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୫ ତାରିଖରୁ ଅଧ୍ୟାପକ ରୂପେ ନିଜର କର୍ମଜୀବନ ଆରମ୍ଭ କରି ୪୧ ବର୍ଷ କାଳ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବରେ ଓଡ଼ିଶା ଓ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗରେ କାର୍ଯ୍ୟକରି ୨୦୦୧ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ୫ ତାରିଖରେ କୁଳପତି ପଦରୁ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ।

ସେ ଉତ୍କଳ ସଂସ୍କୃତି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରଥମ କୁଳପତି, ଜାଭିୟର ଇନ୍ଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟ୍ ଅଫ୍ ମ୍ୟାନେଜ୍ମେଣ୍ଟର ପ୍ରଥମ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରାର, ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରଥମ ଛାତ୍ର କଲ୍ୟାଣ ବିଭାଗର ଡିନ, ରାଜ୍ୟ ଜନଶିକ୍ଷା ସାଧନ କେନ୍ଦ୍ରର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ଭାରତ ସରକାରଙ୍କର ମାନବ ସମ୍ବଳ ବିକାଶ ବିଭାଗ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଜାତୀୟ ସେବା ଯୋଜନାର ଉପମୁଖ୍ୟ ପରାମର୍ଶଦାତା, ଜାତୀୟ ସମର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ବାହିନୀର ମେଜର, ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରଥମ ଯୁବ କଲ୍ୟାଣ ଅଧିକାରୀ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ନିଜର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ପ୍ରତିପାଦନ କରି ଏକ ଆଦର୍ଶ ବ୍ୟକ୍ତି ରୂପେ ପରିଗଣିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଜଣେ ଲେଖକ ଓ ସୁବକ୍ତା ଭାବେ ସେ ସୁପରିଚିତ ଓ ସୁପ୍ରଚିଷ୍ଟିତ । ଛାତ୍ର ଅବସ୍ଥାରୁ ଜଣେ କ୍ରୀଡ଼ାବିତ୍ ଓ ଜାତୀୟ ସମର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ବାହିନୀରେ ନିଜର ବିଶେଷ କୃତିତ୍ୱ ଯୋଗୁଁ ସେ ନିଜର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପରିଚିତି ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ ।

ଡକ୍ଟର ମହାନ୍ତି ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ଏମ୍.ଏ. (ଇତିହାସ), ଆମେରିକାର ମିଶୋରୀ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ଏମ୍.ଇଡି., ରାଷ୍ଟ୍ର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ଡକ୍ଟରେଟ ଡିଗ୍ରୀ ହାସଲ କରିଛନ୍ତି ।

ଜଗତସିଂହପୁର ଜିଲ୍ଲା ପୁନର୍ଜା ଗ୍ରାମପଞ୍ଚାୟତର ମଂଗଳପୁର ଗ୍ରାମରେ ୧୯୩୭ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ୯ ତାରିଖରେ ଡକ୍ଟର ମହାନ୍ତିଙ୍କ ଜନ୍ମ ।



Gyanajuga Publication
Bhubaneswar, Odisha

Email : contact@gyanajuga.com,
website : www.gyanajuga.com

ISBN 81-89726-98-0

